

အထင်တူ
ပြန်ဟန်ငံရေး
ခေါင်းဆောင်များ

သန်းဝင်းထွန်း

အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ
သန်းဝင်းလှိုင်[®]

**Famous Political Leaders
in
BURMA
Than Win Hlaing[®]**

ပုံနှိပ်ပုတ်တမ်း

- ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ် - ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၂ အောက်တိုဘာလ
- ထုတ်ဝေသူ - BMC စောနေမင်း
- မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - သီဟမောင်မောင်
- ကွန်ပျူတာစာပီ - နီနီဝင်းထွန်း
- အုပ်ရေး - ၅၀၀
- တန်ဖိုး - ၁၅ ဒေါ်လာ
- စာရေးသူအားဆက်သွယ်ရန် - jamesparr007@gmail.com
ph: (66) 897 - 033 - 128

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာ

မနှစ်က တိတိကျကျပြောရလျှင် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ကျနော်မွေးနေ့တွင် ဆရာသန်းဝင်းလှိုင်ရေးသားသော **ဒီမိုကရေစီမိခင်ကြီး ဝေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်++ စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး အကျိုးအမြတ်မတွက်ဘဲ လူတိုင်းဖတ်ရှုနိုင်စေရန်အတွက် မေတ္တာလက်ဆောင်ဖြင့် ပြန့်ချိခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို နှစ်သက်သဘောကျသူများ၍ ကျနော်တို့သည် (၃) ကြိမ်ခန့် ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ပေးခဲ့ရပါသည်။ ယင်းစာအုပ်နှင့်ပတ်သက်၍ စေတနာသည်ပင် အကျိုးပေး၍လားမသိ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ရပ်နီး၊ ရပ်ဝေး ခိတ်ဆွေများအားလုံးက စာရေးဆရာသန်းဝင်းလှိုင်ရော ထုတ်ဝေပေးသော ကျနော်ကိုပါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကျေးဇူးတင်ခိုးကျူးစကား ပြောခဲ့ကြပါသည်။

ယင်းစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုမိသော ဒီမိုကရေစီမိခင်ကြီး ဝေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည်လည်း အားရကျေနပ်နှစ်သက်နေလိမ့်မည်ဟု ကျနော်တို့ ရိုးသားစွာ သုံကြည်နေမိပါသည်။

ဝေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသော သာမန်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးမဟုတ်ပါ။ သူ့ဖခင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကဲ့သို့ ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးနှင့် နှံ့သတ္တိ ဉာဏ်အမြော်အမြင် အပြည့်အဝရှိသော သိမ်မွေ့ထက်မြက်သည့် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် သူသည် မိမိအပြစ်ကို အခြားသူကို လွှဲမချဘဲ

သန်ခဲရဲသော သတ္တိရှိသူလည်းဖြစ်သည်။ ရန်သူပင်ဖြစ်စေကာမူ ချီးကျူးစရာရှိ လျှင် တုံ့ဆိုင်းမနေဘဲ ချီးကျူးတတ်သလို ဝေဖန်စရာဖြစ်လျှင်လည်း မည်သူ မျက်နှာကိုမှ မထောက်ဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ဝေဖန်ရဲသူဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာသာမက ကမ္ဘာ့ပြည်သူတို့ကပါ ဒီမိုကရေစီ၏ သင်္ကေတအဖြစ် ယုံကြည်လေးစားခြင်းခံရသော မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီမိခင်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

ယခုတဖန် စာရေးဆရာ သန်းဝင်းလှိုင်က သူပြုစုထားသော **အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ** စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပေးရန် အပူကပ်ပြန်သည်။ ကျနော်သည် သူ့စာပေလက်ရာနှင့် ကျားကုတ်ကျားခဲ သုတေသနပြုထားမှုကို အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်ခဲ့သဖြင့် ဘာဘာညာညာမတွက်တော့ဘဲ ထုတ်ဝေပေးမည် ဟု ကတိပေးလိုက်ပါသည်။

အဆိုပါစာအုပ်၌ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးစင်မြင့်၌ တချိန်က ထင်ရှားခဲ့သော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် (၆၉) ဦးနှင့် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့၏ အကြောင်းကို ဓာတ်ပုံ၊ ရုပ်ပုံများ ဝေဝေဆာဆာဖြင့် သူကြီးပမ်းရေးသားမှုကို စာဖတ်ပရိသတ်အားလုံးက နှစ်သက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

မည်သို့ဆိုစေ . . . နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များရော ပြည်သူလူထု ယုံကြည်ကိုးစားသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပါ အသက် ၇၀ တန်း ရှိပြီဖြစ်သည်။ နောက်သက်တမ်းတစ်ခုဆိုလျှင် ၈၀ တန်းသို့ ရောက်ရှိတော့မည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတာဝန်ကို မလွဲမသွေ လူငယ်များကို ပုခုံးပြောင်း တာဝန်လွှဲပေးရမည်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းရွက်ရမည့် မျိုးဆက်သစ် လူငယ်ခေါင်းဆောင်များသည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်၍ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်ရုံဖြင့်မပြီးဘဲ ကမ္ဘာနှင့်ရင်ဘောင်တန်းကာ နိုင်ငံရေးသဘောတရားများကို ကျေညက်စွာ နားလည်သဘောပေါက်၍ ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အချင်းပြည့်ဝသော ထက်မြက်သည့် လူငယ်များဖြစ်ရန် အရေးကြီးလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များသည် ခေတ်အဆက်ဆက် ဖြတ်သန်းခဲ့သော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များကို သင်ခန်းစာယူရန်နှင့် ဗဟုသုတရယူရန် ဤစာအုပ်က တစုံတရာ အထောက်အကူပြုလိမ့်မည်ဟု ကျနော်ရိုးသားစွာ ယုံကြည်နေပါတော့သည်။

BMC စောနေမင်း
၂၀၁၂ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ

အမှတ်

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၃၀ ကျော်ကပင် မြန်မာ့သမိုင်းကို လေ့လာရာမှ ကျနော်
တွင် ဆန္ဒသုံးမျိုးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဆန္ဒသုံးမျိုးအနက် ပထမဆန္ဒမှာ မြန်မာ့သမိုင်း
လေ့လာနေသော လူငယ်များအတွက် မြန်မာ့သမိုင်းစဉ်ခေတ်အဆက်ဆက်
ကာလများအတွင်း ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အရေးကြီးသည့် ဖြစ်ရပ်ဖြစ်စဉ်
အဖြစ်အပျက်များနှင့် အကြောင်းအရာများကို အလွယ်တကူ ရှာဖွေနိုင်ရန်
မြန်မာ့ရက်စဉ်သမိုင်းကို ရေးသားပြုစုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကျနော်သည် ၂၀ ရာစု
မြန်မာ့သမိုင်းကိုပြောပြနေသောနေ့ရက်များ+ (၁၉၀၀ မှ ၁၉၉၉ အထိ) ကို
ရေးသားထုတ်ဝေပြီး ဖြစ်သော်လည်း ၁၉ ရာစု မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြောပြနေသော
နေ့ရက်များ+ (၁၈၀၀ မှ ၁၈၉၉ အထိ) စာမူကို ပြုစုပြီးသော်လည်း ယနေ့တိုင်
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မထုတ်ဝေနိုင်သေးပေ။ ဆက်လက်၍ ၁၈ ရာစု
မြန်မာ့သမိုင်းကိုပြောပြနေသောနေ့ရက်များကို ပြုစုရန် ကြိုးစားလျက်ရှိပါသည်။

ဒုတိယဆန္ဒမှာ အချိန်ရလျှင် မြန်မာ့သမိုင်းသုတေသီတို့အတွက် အနှစ်
ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်းအဘိဓာန်+ ကို ပြုစုရန်ဖြစ်ပါသည်။ အနှစ်ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်း
အဘိဓာန်+ (ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ) ကို ပညာရွှေတောင်စာပေတိုက်မှ ၂၀၁၀
ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သော်လည်း စိတ်တိုင်းမကျသေးဘဲ ပိုမိုပြည့်
စုံသော သမိုင်းအဘိဓာန်တစ်အုပ်ပြုစုရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။

တတိယဆန္ဒမှာ အချိန်ရလျှင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၌ တချိန်ကထင်ရှားခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ အချို့လူငယ်များသည် နာမည်ပင် မကြားသိတော့ဘဲ မေ့လျော့နေသော အမေခံ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ အများ အပြားရှိနေပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို လက်လှမ်းမီသရွေ့လေ့လာတင်ပြရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ သမိုင်းစာအုပ်များကို သမိုင်းသုတေသီ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ ရေးသားထုတ်ဝေထားပြီးဖြစ်သော်လည်း ကျန်ရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ် အချို့နှင့် သမိုင်းဖြစ်ပျက်ကွဲလွဲနေမှုများကို ထပ်မံရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သော အချက် အလက်ဖြစ်စဉ်အသစ် အထောက်အထားအသစ်များဖြင့် ဖြည့်စွက်၍ +အထင် ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ+ စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုလိုက်ပါသည်။ ကျန်ရှိနေသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကိုလည်း ဆက်လက်ကြိုးပမ်းပြုစုသွား မည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးအပ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်သည် မိမိ၏ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ကွဲပြားစေကာမူ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၌ ကိုယ်ကျိုးစွန့်အနစ်နာခံသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို စိစစ်ဖြောင့်မျှစွာ လက်လှမ်းမီသရွေ့ လေ့လာမိခဲ့သမျှ အချက်အလက်များဖြင့် ရေးသားပြုစုခဲ့ရာ လိုအပ်ချက်များ ချွတ်ယွင်းချက်များရှိမည်မှာ မလွဲဖြစ်ပါသည်။ ပမာဒလေခ ခေါ် မေ့မှား ရေးမိ သော အရေးအသားအမှားအယွင်းအကျအပေါက်များရှိပါက ကျနော်၏ တာဝန် သာဖြစ်ပြီး အပြုသဘောဝေဖန်ချက်များကို အစဉ်အမြဲကြိုဆိုလျက် မှားယွင်းမှု များကို ထောက်ပြဝေဖန်ပေးပါရန် လေးစားစွာ မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

အားလုံးကိုကျေးဇူးတင်စွာဖြင့်
သန်းဝင်းလှိုင်

၂၀၁၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၀) ရက် သောကြာနေ့
ခေတ္တ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ မဲဆောက်မြို့။

Email jamespart007@gmail.com

ဖုန်း 089 703 3128

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေးအသိစိတ်ဓာတ်၊ စာပေစိတ်ဓာတ်အပြည့်အဝဖြင့် ကူညီပံ့ပိုး ထုတ်ဝေပေးသော အစ်ကိုကြီး BMC စောနေမင်းနှင့် အစ်မကြီး နော်နီနီလွင်မိသားစုအားလည်းကောင်း၊ မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း ပြုလုပ်ဖန်တီးပေးသော ကိုသီဟမောင်မောင်၊ ကွန်ပျူတာစာစီ ရိုက်နှိပ်ပေးသော ဝန်ထမ်းအဖွဲ့၊ မရီရီတို့အားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ကြောင်း အမှတ်တရဖော်ပြအပ်ပါသည်။

သန်းဝင်းလှိုင်

၂၁-၉-၂၀၁၂

ပာတိကာ

၁။ ဝါအရင့်ဆုံး နိုင်ငံရေးသမားကြီး ဘကြီးဘဘေ	၁၁
၂။ ဝံသာနုခေါင်းဆောင်ကြီးဦးထွန်းရှိန်	၂၂
၃။ ဂျီစီဘီအေခေါင်းဆောင် ဦးစု	၂၇
၄။ အာဇာနည်လယ်သမားခေါင်းဆောင်ကြီး ဂဠုန်ဆရာစံ	၃၀
၅။ ဂဠုန်ဦးစော	၄၇
၆။ အဓိပတိကြီး ဒေါက်တာဘမော်	၆၁
၇။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း	၇၃
၈။ ဆရာကြီး သခင်ဘသောင်း	၈၆
၉။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း	၉၃
၁၀။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း	၁၁၃
၁၁။ မြန်မာ့သမိုင်းတကွေ့၌ အသက်စွန့်သွားခဲ့ရသော ကျောင်းသားအာဇာနည် ဗိုလ်အောင်ကျော်နှင့် ကိုဖုန်းမော်	၁၂၂
၁၂။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ပထမဆုံးသော ယာယီသမ္မတကြီးစစ်ရွှေသိုက်	၁၃၉
၁၃။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယမြောက် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဒေါက်တာဘဦး	၁၄၆
၁၄။ သမ္မတကြီး မန်းဝင်းမောင်	၁၅၂
၁၅။ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု (ငြိမ်း)	၁၅၇
၁၆။ ဦးသန့်	၁၆၈
၁၇။ သမိုင်းတကွေ့မှ သခင်လွင်	၁၇၈
၁၈။ အငြိမ်းစားဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း	၁၈၄
၁၉။ သမိုင်းတကွေ့မှ ဗကပ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်သန်းထွန်း	၂၀၆
၂၀။ ကာနယ်ချစ်ကောင်း	၂၁၈

၂၁။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးသူရဲကောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူး	၂၂၆
၂၂။ ဗိုလ်လက်ှာ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၂၃၇
၂၃။ သမိုင်းတကွေ့မှ ဗိုလ်ရဲထွဋ်	၂၄၆
၂၄။ ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဗိုလ်ဗလ	၂၅၉
၂၅။ သခင်ထွန်းအုပ် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၂၆၅
၂၆။ မွန်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး မွန်ဦးဖိုးချို	၂၇၅
၂၇။ ဝိဇ္ဇာရ သခင်ချစ်မောင်	၂၈၀
၂၈။ သခင်ချစ်မောင် (မြန်အောင်)	၂၈၆
၂၉။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင် သခင်ဗစိန်	၂၉၁
၃၀။ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်း	၃၀၆
၃၁။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးသခင်မြ	၃၁၅
၃၂။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချို	၃၂၄
၃၃။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးရာဇတ်	၃၃၂
၃၄။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မန်းဘခိုင်	၃၃၇
၃၅။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးဘဝင်း	၃၄၀
၃၆။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မိုင်းပွန်ဇော်ဘွားကြီး စဝစ်ထွန်း	၃၄၃
၃၇။ အာဇာနည်ဦးအုန်းမောင်	၃၄၇
၃၈။ အာဇာနည်ရဲဘော်ကိုထွေး	၃၄၉
၃၉။ သမိုင်းတကွေ့မှ ဗန္ဓုလဦးစိန်	၃၅၂
၄၀။ ခေတ္တဘုရင်ခံဆာဂျေအေမောင်ကြီး	၃၆၀
၄၁။ သမိုင်းတကွေ့မှရဲဘော်မြ	၃၆၆
၄၂။ ဗိုလ်ရန်နိုင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၃၆၉
၄၃။ ပြည်သူ့ဘက်မှ ထာဝစဉ်ရပ်တည်လျက်ရှိသော အငြိမ်းစားဗိုလ်ချုပ်ကြီးသူရတင်ဦး	၃၇၆
၄၄။ သမိုင်းတကွေ့မှ ပန်းတနော်ဦးခန့်	၃၈၄
၄၅။ သမိုင်းတကွေ့မှ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး	၃၈၈
၄၆။ သမိုင်းတကွေ့မှ လက်သီးပုန်းသခင်ဗတင်	၃၉၁
၄၇။ သိန်းဖေမြင့်	၃၉၃

၄၈။ ဗန်းမော်တင်အောင် (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့ဘက်ကရပ်တည်ခဲ့သော စာရေးဆရာကြီး	၄၀၇
၄၉။ ဆရာကြီး ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင် (သို့မဟုတ်) မြန်မာ့သမိုင်းတက္ကမူ အထင်ကရ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တဦး	၄၁၇
၅၀။ ဦးတင်စ (ရှမ်းပြည်)	၄၂၉
၅၁။ ဗိုလ်မြင့်အောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်)	၄၃၅
၅၂။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇော	၄၄၂
၅၃။ ဗိုလ်စကြာ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၄၅၀
၅၄။ ဗိုလ်ဇေယျ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၄၅၅
၅၅။ ဗိုလ်မှူးအောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၄၆၀
၅၆။ ဗိုလ်မင်းခေါင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)	၄၆၆
၅၇။ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးဗဆွေ	၄၇၀
၅၈။ သမိုင်းတက္ကမူ သခင်ဗဟိန်း	၄၇၇
၅၉။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ နောက်ဆုံးဥက္ကဋ္ဌကြီး သခင်ဗသိန်းတင်	၄၈၈
၆၀။ သခင်ချစ်	၄၉၅
၆၁။ နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဆာပေါ်ထွန်း	၄၉၈
၆၂။ ရန်ကုန်ဘဆွေ	၅၀၂
၆၃။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မင်းရောင်	၅၀၈
၆၄။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်တာရာ	၅၁၂
၆၅။ ဗိုလ်ချုပ်၏ အပါးတော်မြဲ ဗိုလ်ထွန်းလှ	၅၁၆
၆၆။ ဆာမောင်ခင်	၅၂၀
၆၇။ နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ရွှေကျင် ဦးပု	၅၂၃
၆၈။ သမိုင်းတက္ကမူ အိုင်စီအက်စ် ဦးတင်ထွဋ်	၅၂၈
၆၉။ ဦးမေအောင်	၅၃၅
၇၀။ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်	၅၃၉
၇၁။ ကိုးကားသောစာနယ်ဇင်းများ	၅၆၄
၇၂။ စာရေးသူအတူပွတ္တိ	၅၆၆

ဝါဒါရင်ဆုံး နိုင်ငံရေးသမားကြီး ဘကြီးဘဘေ

ဘကြီးဘဘေနှင့် ဇနီး

ဘကြီးဘဘေ (ခေါ်) ဦးဘဘေသည် ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် ပိဏ္ဍာဘွဲ့ ရောင်
သည်မှစ၍ နိုင်ငံရေး စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် ဝိုင်အမ်ဘီအေ
အသင်း သူရိယသတင်းစာတို့ကို စတင်တည်ထောင်၍ ကိုလိုနီခေတ်တွင် လူထု

အား နိုင်ငံရေးမျက်စိဖွင့်ပေးခဲ့သော ဝါရင့် နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်သည်။ သူ၏ဝါဒမှာ ဒီမိုကရေစီဝါဒဖြစ်သည်။ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါလမ်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဦးဘဘေသည် ပြည်သူပိုင်လုပ်သောစနစ်ကို မကြိုက်နှစ်သက်ပေ။ ပြည်သူပိုင်လုပ်ငန်းသည် ပြည်သူ့လက်မှအလုပ်ကို အစိုးရလုပ်ယူခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ခံယူထားသည်။ ထိုနည်းတူစွာ သမဝါယမစနစ်နှင့် ဖက်ဆစ်စနစ်မှာလည်း လူထုကိုကောင်းကျိုးမပေးဘဲ လူတစုသာ အကျိုးများစေသည်ဟုဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် လုပ်ခ စားလုပ်ကိုင်သူတို့ ဝင်ငွေနှင့်ထွက်ငွေ မျှတအောင်မဖန်တီးပေးနိုင်ပါက တနေ့တိုင်းပြည်အကျပ်တွေ့မည်ဟု ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ်ခဲ့သည်။

ဘကြီးဘဘေ (ခေါ်) ဦးဘဘေကို ၁၈၈၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၆ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် သာယာဝတီခရိုင် ကြို့ပင်ကောက်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘများမှာ အဖ မြေပိုင်ရှင်ကုန်သည် ဦးအို၊ အမိ ဒေါ်မှင်တို့ဖြစ်ပြီး အထွေးဆုံးသားဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ ကြို့ပင်ကောက် မြူနီစပယ်လူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ကြို့ပင်ကောက်မြို့ အာစီအမ်သာသနာပြုကျောင်း၊ ရန်ကုန် အစိုးရပုဂံကောလိပ်ကျောင်းနှင့် ရန်ကုန်ကောလိပ်တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ အသက် ၁၉ နှစ်တွင် ဘင်္ဂလားအင်္ဂလိပ်စာမေးပွဲကို စကောလားရှစ်ဖြင့် အောင်မြင်သည်။ ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ် အက်ဖ်အေတန်း (ဒုတိယနှစ်) ကို စကောလားရှစ်ဖြင့်အောင်မြင်၍ ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် ဘီအေ (ဝိဇ္ဇာ) ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ဥပဒေပညာ ဆက်လက်သင်ယူသည်။

၁၉၀၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်းတည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုမှတဖန် ၁၉၀၆ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဦးဘဘေသည် သူငယ်ချင်းများ ဖြစ်ကြသော ကိုဘရင် (ဒေါက်တာဘရင်)၊ ကိုမောင်ကြီး (ဆာမောင်ကြီး) တို့နှင့်အတူ ဝိုင်အမ်ဘီအေ (Y.M.B.A) ခေါ် 'ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝ' အသင်းကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အသင်းကို စတင်တည်ထောင်စဉ်က ကိုမောင်ကြီး၏နေအိမ် (အမှတ် ၈၆၊ ၂၈လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်) တွင် ကျောင်းသား ၂၀ ခန့်ဖြင့် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဝိုင်အမ်ဘီအေ တည်ထောင်ခြင်းမှာ စွန့်စားခန်းကြီးတခုပင်ဖြစ်သည်။ ဝိုင်အမ်ဘီအေကိုတည်ထောင်ခဲ့သော ကိုဘဘေ၊ ကိုမောင်ကြီး၊ ကိုဘရင်တို့ကို အာဏာပိုင်တို့က 'ထောင်စာလေးတွေ' ဟု ပြောခဲ့ကြသည်။ ဦးဘဘေသည် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းတွင် အသင်း ၏ အကျိုးဆောင်၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ အမှုဆောင်လူကြီး စသည့်တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ဦးထွန်းရှိန်၊ ဦးဘဘေ နှင့် ဦးပု (ဖေ ပု ရှိန်) (ဝဲမှယာ)

ထို့နောက် ၁၉၁၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၄ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် ဦးဘဘေသည် ဦးလှဖေ (နောင်မြင်းခြံ ချည်မျှင်အထည်စက်တည်ထောင်သူ) နှင့် အတူ သူရိယ သတင်းစာကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဦးဘဘေသည် ဆေးမင်းကြီး နှင့် အလုပ်လုပ်နေစဉ် မျက်နှာဖြူများနှင့် မသင့်တင့်၍ အလုပ်မှထွက်ခဲ့ပြီးနောက် သတင်းစာထုတ်ရန်စိတ်ကူးရှိခဲ့ရာ စိန်ပေါကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအတူ သုပ်ခဲ့ဖူးသော ဦးလှဖေနှင့်တွေ့ဆုံရာမှ သတင်းစာထုတ်ရန် အကြံရခဲ့သည်။

ထိုစဉ်ကဦးလှဖေသည် ဦးမေအောင်၏ The Burman အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ၌ အယ်ဒီတာလုပ်ခဲ့ဖူးသည့်အတွက် အတွေ့အကြုံရှိသူဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် နှစ်ဦးပေါင်းမှ ငွေ ၅၀ သာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် **သူရိယသတင်းစာ ထုတ်တော့မည်။ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးပါ မကျန် မိမိတို့သန်ရာကိုဖတ်ရတော့မည်++ ဟု ကြော်ငြာရိုက်နှိပ်၍ ခင်မင်ရာ မိတ်ဆွေများကို သတင်းစာဖိုး တနှစ်စာအတွက် ၁၅ ကျပ်စီ ကောက်ခံရာ ငွေ ၅၀၀၀ ကျော်ရခဲ့သည်။ ထိုငွေဖြင့် သူရိယသတင်းစာကို စတင်မွေးဖွားလိုက် လေသည်။ ဦးဘဘေသည် သူရိယသတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာအပြင် နတ်ကြီး သုံးပါးစကားပြောခန်းကို အပတ်စဉ်ရေး၍ **နတ်ကြီးဘဘေ++ အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့ သည်။ ထိုမှတဖန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် The Burma Observer သတင်းစာကို လည်း သူရိယသတင်းစာတိုက်မှပင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သံတော်ဆင့် ဦးသိမ်းမောင်၊ ဟံသာဝတီ ဦးစိန်၊ ထွန်းနေစဉ် ဦးထွန်းဖေ၊ သမာဓိ အမ်ဘိုးချိန်၊ ဦးဘသန်း (ယူပီအိုင်) နှင့် ဇဝနတို့သည် သူရိယတိုက်မှမွေးထုတ်ပေးလိုက်သော သတင်းစာ ဆရာများပင်ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ဦးဘဘေသည် ဒေါ်ဖွားမျှင်နှင့်လက်ထပ်ထိမ်းမြား၍ သားနှစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။

၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင် ရာဝန်ကြီးမွန်တေဂူ (Edwin Montagu ၁၈၇၉-၁၉၂၄)က ဗြိတိသျှ ပါလီမန် အောက်လွှတ်တော်၌ မြန်မာပြည်အပါအဝင် အိန္ဒိယနိုင်ငံအား ဗြိတိသျှ အင်ပါ ယာအတွင်းမှ တဖြေးဖြေး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပေးမည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မွန်တေဂူ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသောအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို စုံစမ်းရန် အတွက် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသော ဦးဘဘေ၊ ဦးဘဖေ၊ ဦးမေအောင်၊ ဦးစုတို့အား ၁၉၁၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကလကတ္တားမြို့သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၁၈ ဇွန်လတွင် မွန်တေဂူချမ်းစဖို့စီမံကိန်းအရ အိန္ဒိယကို ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးပေးသောအခါ မြန်မာကိုချန်ထားသည့် အစီရင်ခံစာထွက်ပေါ်လာသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၈ တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံဒုတိယဘုရင်ခံအဖြစ် ဆာရယ်ဂျီနယ်ကရက်ဒေါက်အား ခန့်အပ်ပြီးနောက် ၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၇ ရက်တွင် မြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲစီမံကိန်း (Craddock Scheme) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းချုပ်၌ အထူးအစည်းအဝေးကိုကျင်းပ၍

ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းကိုတိုက်ဖျက်၍ မြန်မာပြည်သူတို့ လိုလားသော အုပ်ချုပ်ရေးတောင်းဆိုရန်အတွက် ဝိုင်အမ်ဘီအေ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသော ဦးဘဘော (သူရိယ)၊ ဦးပု (ဝတ်လုံတော်ရ-ရွှေကျင်)၊ ဦးထွန်းရှိန် (ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ မန္တလေး) (ဘော၊ ပု၊ ရှိန်) တို့ကိုရွေးချယ်၍ ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၇ ရက်တွင် အင်္ဂလန်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် ဗြိတိသျှအစိုးရကဖိတ်၍ သွားသောအဖွဲ့မဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်အစီအစဉ်ဖြင့် ကိုယ်အရေးဆိုရန် သွားသောအဖွဲ့ဖြစ်၍ ပထမတွင်လက်ခံတွေ့ဆုံမည့်သူပင် မရှိချေ။ ထို့နောက် ဘော၊ ပု၊ ရှိန် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ အတွင်းဝန် မွန်တေဂူနှင့်တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး မြန်မာတို့ရေးဆွဲထားသော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ရေးစီမံကိန်းကို ဗြိတိသျှအစိုးရထံ တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော် အိန္ဒိယပြည်နယ်ကြီးများနှင့်တန်းတူထား၍ မြန်မာနိုင်ငံကို ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး တိုးပေးမည့်ကတိကို မရခဲ့ချေ။ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ နောက်ဆုံးအဖြေမှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သီးခြားစဉ်းစားပေးမည်ဟုသာဖြစ်သည်။ ဘော၊ ပု၊ ရှိန်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် မူလရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး တိုးပေးရေးကိစ္စ မအောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း ရွှေတိဂုံဘုရားကုန်းတော် အနောက်ဘက်ခြမ်းတွင်တပ်စွဲထားသော အင်္ဂလိပ်တပ်သားများရုပ်သိမ်းပေးရန် သဘောတူခဲ့မှုနှင့်၊ ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက မြန်မာနိုင်ငံထွက် ဆန်များရောင်းရသည့် အမြတ်ငွေ (၉) ကုဋေကျပ်ကို အိန္ဒိယအစိုးရထံမှ ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။ ဘော၊ ပု၊ ရှိန် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ခရီးစဉ်သည် ကိုလိုနီခေတ် အဖိနှိပ်ခံဘဝ ကျရောက် နေသော မြန်မာပြည်သူလူထုအား နိုင်ငံရေးအသိတရား နိုးကြားစေရန် တပ်လှန့်နှိုးဆော်မှု ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းနှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအသင်းအဖွဲ့များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံအား ဒိုင်အာခီ (ခေါ်) ပူးတွဲတာဝန်ခံအုပ်ချုပ်ရေး ရရှိအောင်တောင်းဆိုရန် ဦးဘဘောနှင့်အတူ ဦးပုနှင့် ဝတ်လုံတော်ရဦးသိမ်းမောင် (ဘော၊ ပု၊ မောင်) ပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ဒုတိယအကြိမ်အင်္ဂလန်သို့ စေလွှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ဘော၊ ပု၊ မောင် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် မစ္စတာမွန်တေဂူကို မြန်မာပြည်မှ ပေးပို့လိုက်သော တာဝန်ကို တင်သွင်း၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံထက် မနိမ့်ကျသောအဆင့်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပေးရန် တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှတို့က အိန္ဒိယနှင့် တန်းတူ အုပ်ချုပ်ရေးပေးမည်ဟု ကတိပေးခဲ့သည်။

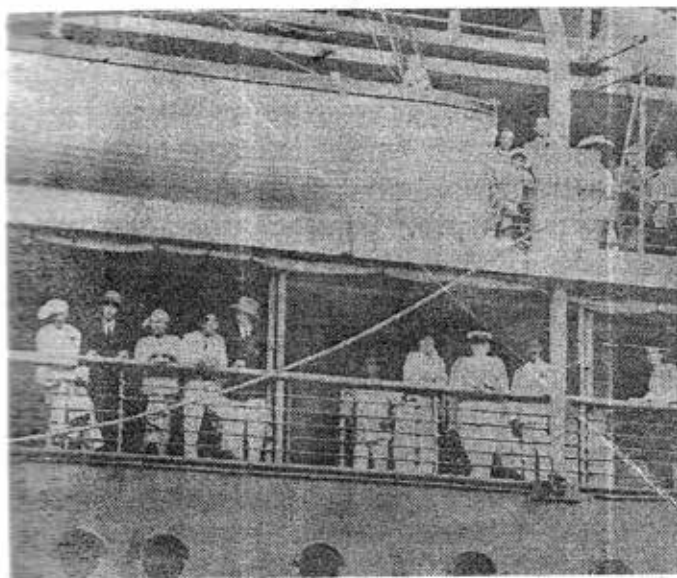
၁၉၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ဂျီစီဘီအေအတွင်း၌ ဦးဘဘောဦးဆောင်

သော ၂၁ ဦးဂိုဏ်းသားတို့သည် ဒိုင်အာခီစနစ်ကိုလက်မခံဟု ဆုံးဖြတ် ချက်ချဲ့ သော ဂျီစီဘီအေအသင်းသားများ၏ဆန္ဒကို ဖိလာပြု၍ ဂျီစီဘီအေမှခွဲထွက် ဂိုဏ်း သီးခြားထောင်ခဲ့သည်။ ထိုဂိုဏ်းသားများကို ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့သားများက +ဒိုင်သမား+ ဟူ၍ ရှုံ့ချကဲ့ရဲ့ကြသည်။ ဦးဘဘေအဖွဲ့ကမူ ယင်းတို့အဖွဲ့အား ၂၁ ဦး အဖွဲ့(ခေါ်)ပြည်သူ့ပြည်သား ပါတီဟုခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့အုပ်ကြီးသည် ဦးဘဘေဦးစီးသော ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေနှင့် ဦးချစ် လှိုင်၊ သာယာဝတီဦးပု၊ ဦးထွန်းအောင်ကျော်တို့ကြီးများသည် -လှိုင်၊ ပု၊ ကျော်+ ဂျီစီဘီအေ (ဝံသာနုဂျီစီဘီအေ) ဟူ၍ နှစ်ဂိုဏ်းကွဲသွားလေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဒိုင်အာခီ ဥပဒေပြု ကောင်စီ၏ ပထမဆုံးရွေးကောက်ပွဲကိုကျင်းပရာ ဦးဘဘေ၏ ပြည်သူ့ပြည်သား ပါတီနှင့် ဆာဂျေအေမောင်ကြီး (၁၈၇၂- ၁၉၅၅) ၏ ပရိုဂရက်ဆစ် (Pro- gressive) ခေါ် ရွှေတောင်ကြားပါတီက ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်၍ ရာထူး ယူခဲ့ကြ သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၂ ရက်နေ့တွင် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးစတင်ခဲ့သည်။ ဦးဘဘေ၏ ၂၁ ဦးအဖွဲ့သည် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကိုလက်ခံခြင်းမှာ နယ်ချဲ့ အစိုးရကို လွှတ်တော်၌ ပူးသတ်ရန်ဟုအကြောင်းပြခဲ့သည်။ သို့သော် လက်တွေ့ တွင်မူ နယ်ချဲ့အစိုးရပေးခဲ့သော ငါးထောင်စားရာထူးကိုလက်ခံ၍ နိုင်ငံအကျိုးကို ထိထိရောက်ရောက်မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ဟု ဝေဖန်ခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီ ၃၀ မှ မေလ ၂ ရက်နေ့အထိ မန္တလေးမြို့ တွင် ညီညွတ်ရေးအစည်းအဝေးကျင်းပရာ ဦးဘဘေဦးစီးသည့် ပြည်သူ့ပြည်သား အဖွဲ့၊ အမ်အေဦးမောင်ကြီးဦးစီးသည့် ခွဲခွာရေးအသင်းကို အမည်ပြောင်းထား သည့် မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ (Free Burma) ၊ ရေဦး ဆရာတော်ကြီးများ သည့် ဗဟိုဂျီစီဘီအေအဖွဲ့၊ ဦးဘစိဦးစီးသည့် သပိတ်မှောက်ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့၊ ဦးဘဦး ဦးစီးသည့် မန္တလေး ၂၁ ဦးအဖွဲ့တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ အဖွဲ့ငါးဖွဲ့ကို စုပေါင်း၍ +ညီညွတ်ရေးမူ ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့အုပ်+ ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းအဖွဲ့ကို နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ငါးဖွဲ့စုစည်းထားခြင်းကို ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့ (Five Flower Party) ဟုခေါ်ခဲ့ကြသည်။ ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့၏အကြီးအမှူးအဖြစ် ရေဦး ဆရာတော် ဦးဩဘာသ၊ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် မက္ခရာမင်းသားနှင့် ခင်လေးတို့၏သားတော်အငယ် ထိပ်တင်ဝမ်းသားအား ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်မှ ၁၄ ရက်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်အုပ် ချုပ်မှုအက်ဥပဒေ (၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး) အရ ပထမဆုံးအကြိမ် အောက်လွှတ် တော်အမတ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အောက်လွှတ်တော်

ဖေပု မောင်တို့ ရေကြောင်းဖြင့် လန်ဒန်မြို့သို့ ထွက်ခွာခဲ့စဉ်က

အမတ် ၁၃၂ ဦးရှိသည့်အနက် ငါးပွင့်ဆိုင်ပါတီမှ ၄၆ ဦး၊ ဒေါက်တာဘမော်၏ နှင်းခဲသားဝံသာနု (ခါးမ) ပါတီမှ ၁၆ ဦး၊ ဦးချစ်လှိုင်လှိုစီဘီအေမှ ၁၂ ဦး၊ ဦးသန်းမင်းကိုယ့်ချင်းအဖွဲ့မှ ၃ ဦး၊ ဖေဘီယံပါတီမှ နှစ်ဦး၊ သက်ပန်းလှိုစီဘီအေမှ ငါးဦးနှင့် တသီးပုဂ္ဂလအမတ် ၁၇ ဦးအရွေးခံရသည်။

သို့သော် ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ်လောင်းများ ဆေးထားစဉ်ကပင် ပါတီအတွင်းအားဖြင့် စိတ်ဝမ်းကွဲပြားနေကြရာ (၄၆) ဦးမျှ အရွေးခံရသည့်အတွက် အားအကြီးဆုံးပါတီအဖြစ် ဦးဘဘေအားဦးဆောင်၍ ဆေးထားဖွဲ့ဖွဲ့ရန် ဘုရင်ခံကအပ်နှင်းသည်။ ဦးဘဘေသည် ငါးပွင့်ဆိုင်ပါတီဝင်တို့ နှင့် နေဝေပြီးဝန်ကြီးရာထူးများရွေးချယ်၍ အစိုးရအဖွဲ့ကို ကြီးစားဖွဲ့သော်လည်း ဦးညွှတ်မှုကိုမရဘဲ အစိုးရမဖွဲ့နိုင်ချေ။

ဤသည်နှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာဘဦးက သူ၏ My Burma (ကျွန်ုပ်၏မြန်မာပြည်) စာအုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်းရေးသားထားလေသည်။
-ဦးဘဘေ၏ပါတီမှာ အကြီးဆုံးနှင့် အင်အားအတောင့်တင်းဆုံးဖြစ်သည့် အား ဆေးထား ဘုရင်ခံက ဦးဘဘေအား အစိုးရဖွဲ့ခိုင်း၏။ သို့သော် ဦးဘဘေပါတီထံ ချွင်း ဝန်ကြီးရာထူးဝေခြမ်းမှုအပေါ် သဘောထားကွဲကြသည်ဟု ကောလဟလ

ကြားရပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဦးအေး (နောင် ဦးစောအစိုးရအဖွဲ့တွင် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဖြစ်လာသူ) အား အခေါ်လွှတ်ပြီး သူ၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည့် ဦးဘဘေ အားပါတီ၏ ထိပ်ပိုင်းပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကို ဝန်ကြီးများအဖြစ်ခန့်အပ်ပြီး၊ ရခိုင်အမတ် တဦးအား ဝန်ကြီးတနေရာပေးကာ၊ အခြားဝန်ကြီးတနေရာကို ကရင်အမတ်များ အားပေးခြင်းဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ကို မြန်နိုင်သမျှမြန်မြန်ဖွဲ့စည်းရန် ပြောခိုင်းလိုက်၏။ *တကယ်လို့ ဦးဘဘေက မကြာမီအတောအတွင်း အစိုးရမဖွဲ့နိုင်ရင် ဘုရင်ခံက တခြားပါတီကိုဖွဲ့ခိုင်းလိမ့်မယ်။ ဦးဘဘေ အခုဖွဲ့ရင် ဥရောပလူမျိုး၊ အိန္ဒိယလူမျိုး အမတ်တွေရဲ့ ထောက်ခံမှုကိုရလိမ့်မယ်++ ဟု ကျွန်ုပ်က ထပ်ပြောလိုက်ပါသည်။ ဦးအေးက ကျွန်ုပ်ပြောသည့်စကားကို ဦးဘဘေထံသယ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ် ကြောင်း၊ ဦးဘဘေ၏တုံ့ပြန်မှုကို ကျွန်ုပ်အားရက်ပိုင်းအတွင်း ပြန်လည် အသိ ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသွားပါသည်။

ကျွန်ုပ်ကြားဝင်လိုက်ရသည်မှာ ဦးဘဘေ၏ နိုင်ငံရေးသမားဘဝကို စိတ် ဝင်စားသောကြောင့်မဟုတ်။ တည်ငြိမ်သော အစိုးရအဖွဲ့ကောင်းတခုကို လိုချင် သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဘဘေပါတီတွင် အကင်းပါသော၊ ပြောငှာမတ် သော၊ ပညာတတ်လူငယ်တချို့ ပါဝင်ပါသည်။

သီတင်းတပတ်ခန့်ကြာပြီးနောက် ဦးအေးပြန်လာပြီး **ဦးဘဘေရဲ့အမြင်က အာဏာရှိနေတဲ့ပါတီတွေအနက် ဘယ်ပါတီကမျှ တည်ငြိမ်တဲ့ အစိုးရအဖွဲ့တခု ကို သူတို့ဘာသာမဖွဲ့နိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် နောက်ထပ်ရွေးကောက်ပွဲတခု လုပ် ပေးရင် တိုင်းပြည်အကျိုးရှိမယ် ရွေးကောက် ပွဲအသစ်ကျင်းပလျှင် သူ့ပါတီအနိုင် ရပြီး အခုထက် အင်အားတောင့်တင်းလာလိမ့်မယ်လို့ ဦးဘဘေက ထင်နေပါ တယ်+ ဟူ၍ပြောကြားသည်။

ကျွန်ုပ် ဘာမျှမပြောလိုက်တော့ပါ။ စိတ်ထဲတွင် ဦးဘဘေအား လက်တွေ့ မကျသော အရှည်အားဖြင့် မကြည့်တတ်သော နိုင်ငံရေးသမား တယောက် အဖြစ်သာ သတ်မှတ်လိုက်ပါတော့သည်။ တဘက်မှတည်းမှာပင် ဦးဘဘေသည် ဘယ်သောအခါမှ မြန်မာပြည်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်မလာနိုင်ဟု ကျွန်ုပ်သိလိုက်၏။ သူ၏ နည်းဗျူဟာအမှားများကြောင့် ဦးဘဘေသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို နိုင်ငံရေး ဟာရာကိုရိလုပ်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားပါတော့သည်။++

ဦးဘဘေသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိသော်လည်း ပါတီတွင်း ညီ ညွတ်မှုကို မတည်ဆောက်နိုင်သောကြောင့် အစိုးရမဖွဲ့နိုင်ဘဲရှိရာ ဒေါက်တာ ဘမော်သည် ငါးပွင့်ဆိုင်ပါတီတွင် သဘောထားကွဲပြားနေသော အမ်အေမောင် ကြီး၊ ဝတ်လုံဦးပု၊ ဒေါက်တာသိန်းမောင်၊ မိတိုးလာ ဦးဘရင်၊ မန္တလေးဦးဘဦး

ဝသည့်တို့နှင့် အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားအမတ်များ၊ ကရင်အမတ်များ၊ ဦးချစ်လှိုင် အဖွဲ့၊ တသီးပုဂ္ဂလများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ အစိုးရဖွဲ့ရန်စည်းရုံးခဲ့ရာ အမတ်ဦးရေ ၇၀ မျှပင်ရရှိသွားတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ ကော့ကရိန်းက ဒေါက်တာဘမော်အားတွေ့ဆုံ၍ အစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးစာရင်းကို အမြန်တင်ပြခိုင်းသည်။ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော်တင်ပြသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အမည်စာရင်းကို ဘုရင်ခံက အတည်ပြုပြီးနောက် ထိုနှစ်မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအစိုးရအဖွဲ့ကို ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဧပြီ ၁ ရက်မှစ၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် အတည်ပြုပေးလိုက်လေ သည်။

သို့သော် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဦးဘဘေဦးဆောင်သော ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့က ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့လုံးကို အယုံအကြည် မရှိအဆိုကို တင်သွင်းရာ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌဦးချစ်လှိုင်က ဝန်ကြီးအဖွဲ့သစ်ကို မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ရွေးချယ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း ဧပြီ ၁ ရက်နေ့မှ တာဝန်ထမ်းဆောင် ကြရမည့်သူများဖြစ်သောကြောင့် ယခုတင်သွင်းသောအဆိုသည် ဘောင်လွတ် ပြီး အချိန်မကျသေးဟု အကြောင်းပြကာ အဆိုကိုပယ်ချလိုက်သည်။

ထို့နောက် ဒေါက်တာဘမော်ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရသည် အစိုးရသက်တမ်း၌ ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်၊ ကုလားဗမာ အဓိကရုဏ်း၊ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်အရေးတော်ပုံ၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်ကျဆုံးခဲ့ရသည့် ကျောင်းသား အရေးအခင်းများနှင့် မန္တလေးအာဇာနည် ၁၇ ဦးကျဆုံးခဲ့ရသည့် အရေးများ ကြောင့် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မိုးချစ်ပါတီခေါင်းဆောင် ဝဋ္ဋနဦးစောတင်သွင်းသည့် ညွန့်ပေါင်း အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို နှိမ်နင်းပြီးနောက် ပြုတ်ကျသွားခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အတိုက်အခံပါတီခေါင်းဆောင် ရွှေကျင် ဦးပု ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဘက်လာရာ ဦးဘဘေသည် ဦးပု ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့၌ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီး ပြစ်လာသည်။ သို့သော် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် နန်းရင်း ဝန်ကြီးပုနှင့် အဆင်မပြေသဖြင့် ဦးဘဘေနုတ်ထွက်သွားခဲ့ရသည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ငါးပွင့်ဆိုင်ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ အစည်းအဝေးကိုကျင်းပ၍ ဦးပုအား အယုံအကြည်မရှိ၍ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဘဖြစ်မှဖယ်ရှားပြီး ဦးဘဘေအား ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ခဲ့ သည်။

တဖန် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် အောက်လွှတ်

တော်အစည်းအဝေး၌ ဦးပုကြီးမှူသော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့သည် အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းခံရပြီးနောက် ပြုတ်ကျသွားသဖြင့် ထိုနှစ် စက်တင်ဘာ ၉ ရက်နေ့ ဂဠုန်ဦးစော နန်းရင်းဝန်အဖြစ် ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ တက်လာပြန်သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အောက်လွှတ်တော်၌ ဦးဘဘေသည် ဦးစောဦးဆောင်သည့်အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည် မရှိအဆိုကို တင်သွင်းရာ ထောက်ခံမဲ ၄၇ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၇၂ မဲ ရရှိသဖြင့် ဦးဘဘေ၏ အယုံအကြည် မရှိအဆို ရုံးနိမ့်သွားသည်။

ထို့ကြောင့် ဂဠုန်ဦးစောသည် ဦးဘဘေအား အညှိုးအတေးထားကာ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၆ အရ ဖမ်းဆီး၍ သရက်အကျဉ်းထောင်၌ အကျဉ်းချခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် သရက်ထောင်မှလွတ်မြောက်၍ ဂျပန်ခေတ်၌ **ဗမာပြည်အုပ်ချုပ်ရေး++ ရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကျန်းမာရေးကိုအကြောင်းပြု၍ ဂျပန်ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ရှောင်နေခဲ့သည်။

စစ်ကြီးပြီးနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည် အနာဂတ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော **ကင်ဘာလင်++ ဆွေးနွေးပွဲသို့ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဖဆပလ ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တင်မြှောက်ခံရပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့မှ ၇ ရက်နေ့တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကန္နီမြို့၌ကျင်းပသည့် မြန်မာ့တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ကန္နီ စာချုပ်ဆွေးနွေးပွဲ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၇ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ် ချုပ်ဆိုရေး၌ မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့ ဖဆပလ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ အစည်းအဝေးကျင်းပ၍ ဘုရင်ခံ၏အမှုဆောင်ကောင်စီ၏ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီး ဦးဘဘေအား ဖဆပလဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့မှလည်းကောင်း၊ ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီမှလည်းကောင်း ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဦးဘဘေ၏ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ဖွားမျှင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ဇနီးကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဖဆပလအစိုးရအတိုက်အခံ နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ်

ဝံသာဒေါင်းဆောင်ကြီးဦးထွန်းရှိန်

၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် အင်္ဂလန်သွား မြန်မာကိုယ်စားလှယ် (ဖေ၊ ပု၊ ရှိန်) အဖွဲ့ဝင် ဦးထွန်းရှိန်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၌ ထင်ရှားခဲ့သော ဝံသာဒေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်သည်။ *ဖေ+ နှင့် *ပု+ မှာ ဦးဘဘေနှင့် ဦးပုတို့ဖြစ်ပြီး *ရှိန်+ ကား ဦးထွန်းရှိန်ပင် ဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းရှိန်ကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၅၂ ခုနှစ် ပြာသိုလဆန်း (၄) ရက်နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့၌ အဖ ဦးမောင်ကြီး၊ အမိ ဒေါ်ခင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဦးထွန်းရှိန်၏အဘိုး (ဖခင်၏အဖေ) မှာ ရှေးမြန်မာမင်းလက်ထက်က *နေမျိုးသီရိဇေယျနော်ရထာ+ ဘွဲ့ရ မြို့စားရေးတော်ကြီး ဦးရွှေဆိုသူဖြစ်သည်။ ဦးထွန်းရှိန်သည် မွေးချင်း (၇) ယောက်အနက် စတုတမြောက်သားဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်တာရဲဖြစ်သည်။ မောင်ထွန်းရှိန်ငယ်စဉ်က မိဘများသည် ငသိုင်းချောင်းမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဦးထွန်းရှိန် အသက် (၇) နှစ်သားအရွယ်တွင် ငသိုင်းချောင်းမြို့၌ အဖ ဦးမောင်ကြီး ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ မိခင်ဖြစ်သူသည် သားသမီးများနှင့်အတူ ဇာတိပုသိမ်မြို့သို့ ပြန်လည်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။ ဦးထွန်းရှိန်သည် ပုသိမ်မြို့အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၌ ပညာ ဆက်လက်သင်ယူခဲ့ရသည်။ ဦးထွန်းရှိန်သည် ယင်းကျောင်းမှ သတ္တမတန်းစာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးဖြင့်အောင်မြင်၍ ပညာသင်ဆု ချီးမြှင့်ခံရ

သည်။ ထို့နောက် အဋ္ဌမတန်းနှင့် နဝမတန်းတို့ကို တစ်နှစ်တည်းဖြင့် ပြေဆို အောင်မြင်ခဲ့သည်။

အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်၌ ဦးထွန်းရှိန်သည် ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ အသက် ၂၀ နှစ်အရွယ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့လေသည်။ ဦးထွန်းရှိန်ကောလိပ်၌ ပညာသင်နေစဉ် ရန်ကုန်မြို့ အပျော်တမ်းလက်နက်ကိုင် ဝင်တပ်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဦးထွန်းရှိန်အမှုထမ်းခဲ့သော တပ်စုမှာ ကိုတပ်စုဖြစ်၍ ဥရောပတိုက်သားများသာ ဝင်ခွင့်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဦးထွန်းရှိန်သည် တီအိုရှိန်း (T.O'Shane) ဟူသော ဥရောပတိုက်သားအမည်ကိုခံယူ၍ ဝင်ခဲ့ရလေသည်။

ကောလိပ်၌ စာသင်နေစဉ်အတွင်း၌ပင် ဦးထွန်းရှိန်သည် အားကစား သိုက်စားခဲ့သည်။ ပြေး၊ ခုန်၊ ပစ်နှင့် လက်ဝှေ့ထိုးခြင်း၌ ထူးချွန်သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်း နောက်ဆုံးနှစ်တွင် ဦးထွန်းရှိန်သည် နိုင်ငံရေး စတင်လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၌လည်း ဦးထွန်းရှိန်သည် ဝံသာနုတရားများဟောပြောလေ့ရှိသဖြင့် လူသိထင်ရှားသည်။

ဘွဲ့ရပြီးနောက် ဦးထွန်းရှိန်သည် ရန်ကုန်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၌ တစ်နှစ်ကျော်မျှ ကျောင်းဆရာဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မန္တလေး ဗုဒ္ဓသာသနာ့ နဂ္ဂဟကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းသည်။

မန္တလေးမြို့၌ နေထိုင်စဉ်အတွင်း ဦးထွန်းရှိန်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟကျောင်းကြီးကို တိုးတက်ကြီးပွားအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ခိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကြီး၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မန္တလေးကျောင်းဆရာများအသင်း၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်လည်းကောင်း မြန်မာလူငယ်များ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးအသင်း၏ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟ ကျောင်းသားဟောင်းအသင်း၏ တည်ထောင်ကြည့်ရှုသူအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မြန်မာပြည်လက်မှုပညာအသင်း၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ သုစရိတယုဝအသင်း၏ အားပေးကြည့်ရှုသူ အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ဦးထွန်းရှိန်သည် ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် သံတော်ဆင့်မင်း ဦးဘိုးကြွယ်၊ ဒေါ်ခင်ခင်နှစ်တို့၏ သမီး ခင်ခင်ညွန့်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့ပြီး သားသမီး လေးယောက်ထွန်းကားခဲ့သော်လည်း တဦးမျှ အဖတ်မတင်ခဲ့ပေ။ ထို့နောက် အိမ်ထောင်ရေးပြိုကွဲသွားပြီးနောက် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာညွန့်ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် ဦးသန်း၊ ဒေါ်ပွင့်တို့၏ သမီး မသန်းညွန့်နှင့် ဒုတိယအိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ ဒုတိယဇနီးနှင့် သားသမီး မထွန်း

ကားခဲ့ချေ။

၁၉၁၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဗြိတိသျှ အတွင်းဝန် အက်ဒွင်အက်စ်မွန်တေဂူ (Edwin S. Montagu) နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆိုင်ရာ ဘုရင်ခံချုပ် လော့ချမ်းစဖို့ဒ် (Lord Chelmsford) တို့နှစ်ဦး ရေးဆွဲခဲ့ သည့် မွန်တေဂူချမ်းစဖို့ဒ်အစီရင်ခံစာ ထွက်လာသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သီးခြားစဉ်းစားမည်ဟု အကြောင်းပြကာ ချန်ထားခဲ့သည်။ ထိုအစီရင်ခံစာအရ ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယအက်ဥပဒေထုတ်ပြန်၍ အိန္ဒိယကို ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးပေးသောအခါ မြန်မာကို ချန်ထားခဲ့သည်။

ထိုစဉ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံဒုတိယဘုရင်ခံဆရာရယ်ဂျီနယ်ကရက်ဒေါက် (Sir Reginald Craddock) က မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သင့်တော်မည့် အုပ်ချုပ်ရေးမျိုး ဟုဆိုကာ အုပ်ချုပ်ရေးစီမံကိန်းတစ်ခုကို ရေးဆွဲ၍ ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းစီမံ ကိန်းကို စီမံကိန်းရေးဆွဲသူကို အဖွဲ့ပြု၍ ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းဟု ခေါ်ကြသည်။ ယင်းစီမံကိန်းကို ၁၉၁၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကြေညာခဲ့သည်။ မြန်မာတို့၏ မကျေနပ်မှုကို ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းဖြင့် နှစ်သိမ့်ရန်ကြိုးစားသော် လည်း ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းမှာ အိန္ဒိယကိုပေးသော ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးထက် ပင်ညံ့ဖျင်းသောကြောင့် တနိုင်ငံလုံးဆူပူကန်ကွက်ခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ် မေလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဒိုင်အမ်ဘီအေအသင်း ချုပ် အထူးအစည်းအဝေးကျင်းပ၍ ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းကို တိုက်ဖျက်ကာ မြန်မာပြည်သူတို့လိုလားသော အုပ်ချုပ်ရေးတောင်းဆိုရန်အတွက် အင်္ဂလန်သို့ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလန်သွား ကိုယ်စားလှယ် များအဖြစ် ဒိုင်အမ်ဘီအေမှ ဦးဘဖေ (သူရိယ) (၁၈၈၃-၁၉၇၁)၊ ဦးပု (ဝတ်လုံ တော်ရရွှေကျင်) (၁၈၈၁-၁၉၂၀)၊ ဦးထွန်းရှိန် (ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး မန္တလေး) (၁၈၉၀-၁၉၂၀) တို့ကိုရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့သုံးဦးကို ဖေ၊ ပု၊ ရှိန်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းနောက် ဖေ၊ ပု၊ ရှိန် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် အင်္ဂလန်သို့ ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် သင်္ဘောဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှ စ၍ ဖေ၊ ပု၊ ရှိန်ဟူသော အမည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရေးလောကတွင် ထင်ရှားခဲ့ လေသည်။ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ဘိလပ်သွားမြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့အား --ဪ... ပြေအမှုပေမို့၊ ငွေခရုငယ်နှင့် ဇေယျတုပါကွဲ့၊ သပြေနု ချိန်တင်ရန် ပန်းတွေကလဲ များလိုက်ပါဘိသနှင့်၊ ဖေ-ပု-ရှိန် အင်္ဂလန်နန်းမြေ သွားတို့ကိုဖြင့် အားမြောက်ဘွယ်ကြံလွယ်ဖန်လွယ်နှင့် အန္တရာယ် ရန်စွယ်

မောင်းပါလို့ မြန်နယ်ကို ပြန်လွယ်ကြောင်းတွေနှင့်၊ ဆုတောင်းကာ ပတ္တနာဆင်
ဘဲပြင်++ ဟူ၍ လေးချိုးကြီးဖြင့် ခိုးမြှင့်ခဲ့လေသည်။

ဦးထွန်းရှိန် အင်္ဂလန်ပြည်၌ရှိနေစဉ် ပညာမင်းကြီး မတ်ဟန်းတားက
ဦးထွန်းရှိန်အား --နိုင်ငံရေးကိုစွန့်လျှင်စွန့် မစွန့်လျှင် ကျောင်းဆရာကြီးအဖြစ်မှ
နှုတ်ထွက်ရမည်++ ဟုဆိုသဖြင့် ဦးထွန်းရှိန်သည် ကျောင်းအုပ်ဆရာအဖြစ်မှ နှုတ်
ထွက်ခဲ့သည်။

ဦးထွန်းရှိန်သည် ဇွဲလုံလကောင်း၏။ အလုပ်တစ်ခုကို ဖြစ်မြောက်ပြီးပြတ်
အောင်လုပ်လိုသော သဘောရှိသည်။ စကားပြောလည်းကောင်း၏။ မည်သည့်
အရာမဆို ပွင့်လင်းစွာသားစွာ ပြောတတ်သည်။ သူတပါး၏ အတင်းအဖျင်းတို့ကို
လည်းမပြော၊ နားလည်းထောင်လေ့မရှိချေ။ သဒ္ဒါတရားထက်သန်၍ ပေါင်းသင်း
ဆက်ဆံရေးဆုံသည်။ ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြုကာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော ခေါင်းဆောင်
အရည်အသွေးလည်းရှိသည်။

ဦးထွန်းရှိန်ပါဝင်သော ဖေ၊ ပု၊ ရှိန် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် အင်္ဂ
လန်ပြည် လန်ဒန်မြို့၌ ခုနစ်လမျှကြာခဲ့၏။ သွားရောက်ဆွေးနွေးခဲ့သော ကိစ္စ
များ မပြီးပြတ်သေးမီ တိုင်းပြည်၏ အကြံဉာဏ်များကို ရယူဆွေးနွေးရန်အတွက်
ဖေ၊ ပု၊ ရှိန်အဖွဲ့သည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်
ရောက်ရှိလာရာ မြန်မာပြည်တစ်ဝှမ်းလုံးက ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကြိုဆိုကြလေ
သည်။

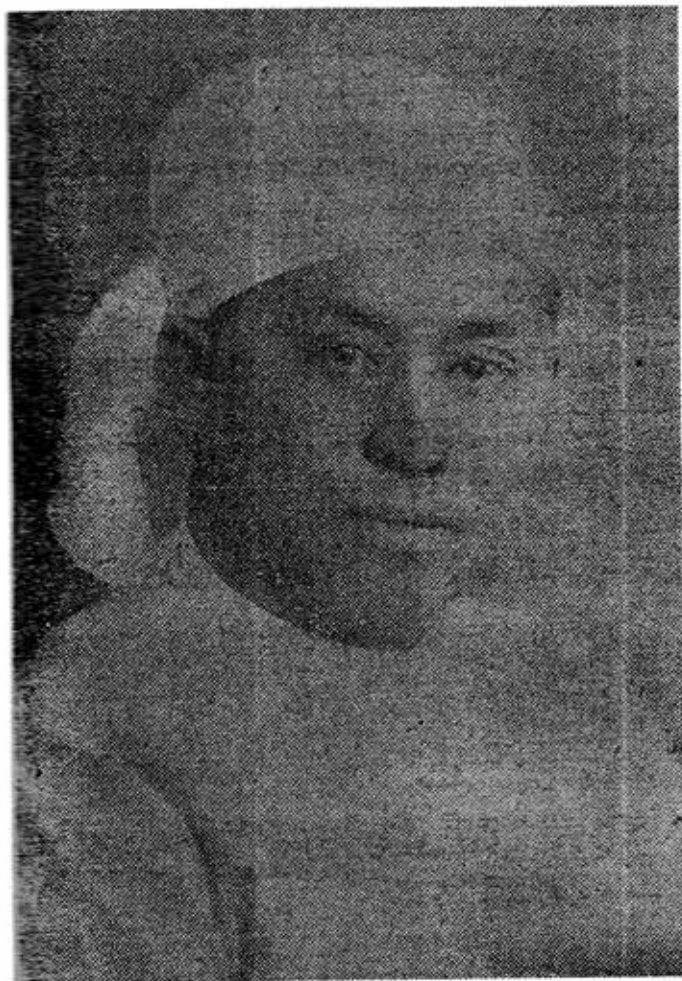
အင်္ဂလန်မှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသောအခါတွင် ဦးထွန်းရှိန်သည်
ကျောင်းအုပ်မှ နှုတ်ထွက်လိုက်သဖြင့် အလုပ်အကိုင်မရှိတော့သဖြင့် ဝိုင်အမ်ဘီ
အေ အသင်းချုပ်ကြီးက တစ်လ (၃၀၀) ကျပ်ပေး၍ ထောက်ပံ့ထားလေသည်။
ထို့နောက် ဦးထွန်းရှိန်သည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းသို့ လှည့်လည်၍ ဝံသာနုတရား
များ ဟောပြောလေသည်။ ဦးထွန်းရှိန်၏ နောက်ဆုံးတရားပွဲကား ၁၉၂၀ ပြည့်
နှစ် မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ကညွတ်ကွင်း၌ ဟောပြောခဲ့သော တရားပွဲဖြစ်သည်။
မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဦးထွန်းရှိန်အပြင်းဖျားလေတော့သည်။ ဆူလူကီးဆေး
တိုက်သို့ တင်ပို့ကုသသော်လည်း သက်သာခြင်းမရှိဘဲ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ
၂ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်သွားချိန်၌ ဦးထွန်း
ရှိန်သည် ၂၉ နှစ်၊ ၅ လ၊ ၁၄ ရက်အရွယ်သာရှိသေးသည်။ အသုဘအခမ်းအနား
ကို ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ဝိုင်အမ်ဘီအေ အသင်းကြီးက
ကမကထပြု၍ ဆူးလေဘုရားလမ်း အမှတ် ၄၀ ရှိ ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းတိုက်မှ
ကြံတောသုဿန်သို့ ပို့ဆောင်သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။

ဦးထွန်းရှိန်သည် အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ရုန်းကန်လျက်ရှိသော ထိုခေတ်
ဝံသာနုအမျိုးသားအားလုံး၏ အားထားကြည်ညိုခြင်းကို ခံခဲ့ရသော နိုင်ငံရေး
ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ပေရာ ဦးထွန်းရှိန်၏ဈာပနတွင် ပို့ဆောင်ကြသော ပရိ
သတ်များမှာ တစ်သိန်းခန့်ရှိသည်ဟုဆို၏။ ဤမျှကြီးကျယ်စည်ကားသော ဈာပန
မျိုးကို ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်အောင်ကျော်ဈာပနနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်
ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်များ၏ဈာပန နှစ်ခုသာရှိသည်။

ထိုစဉ်က ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းမှဖြန့်ချိသော ဦးထွန်းရှိန်၏ အသုဘဖိတ်
ကြားစာတွင် --ဘီလပ်ပြန် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်ကြီး အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ်ရှိ
ဦးထွန်းရှိန်သည် အထက်မြန်မာပြည်မြို့ရွာပေါင်း ၄၀ ကျော်တို့ကို လှည့်လည်
ဟောပြော၍ တိုင်းကျိုး ပြည်ကျိုးသာသနာတော်၏အကျိုးကို နေ့ရောညပါ
သယ်ပို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပင်ပမ်းလွန်းသဖြင့် သွေးလေခြောက်ခြား စိတ်ဖောက်
ပြားလျက် အပန်းရောဂါကပ်ရောက်လာသောကြောင့်++ ဟု ဖော်ပြထားလေ
သည်။

ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်ရာတွင် မြန်မာ့ဗျူဟာဂျာနယ်၌ ကာတွန်းဆရာရွှေ
တလေးက ဝမ်းနည်းကြောင်းပုံကိုရေး၍ မစ္စတာ မောင်မိုင်းအမည်ခံ ဆရာကြီး
သခင်ကိုယ်တော်မိုင်းက လေးချိုးကြီးရေး၍ ဂုဏ်ပြုခဲ့လေသည်

ဂျီစီဘီအေခေါင်းဆောင် ဦးစု

သပိတ်မှောက်ဂျီစီဘီအေခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဦးစုကို ၁၉၀၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် အဖပရိက္ခရာကုန်သည် ဦးကံရ၊ အမိဒေါ်နုတို့မှ ပြည်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ပြည်မြို့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အထက်တန်းကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ပညာသင်ကြားဆဲ ၁၉၂၂ ခုနှစ် အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ် တွင် အင်္ဂလိပ် အစိုးရကိုမလိုလားရာမှ အင်္ဂလိပ်စာကို မသင်ကြားတော့ဘဲ ဂျာမနီနိုင်ငံ မြူးနစ်မြို့သို့ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ ခြောက်နှစ်အကြာ ၁၉၂၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာတွင် ဂျာမနီမှ ပြန်လာပြီး ဆပ်ပြာချက်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ဦးစိုးသိမ်း ဂျီစီဘီအေ၌ စက္ကရီတေရီအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် အလုပ်သမားများအား နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် လှုံ့ဆောင်စဉ်းစားလို၍ သန်လျင်ဘီအိုစီတွင် သုံးနှစ်ကြာသည်အထိ စာရေးဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဦးစိုးသိမ်းဦးဆောင်သော ဂျီစီဘီအေ အဖွဲ့ကြီးတွင် အကျိုးဆောင်ဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့အစိုးရက ပေးအပ်သည့် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ဂျီစီဘီအေအသင်းချုပ်ကြီးတွင် လက်ခံသင့် မသင့် အပြင်းအထန်အငြင်းပွားရာမှ ဦးစိုးသိမ်းခေါင်းဆောင်သော ဂျီစီဘီအေကို မနှစ်မြို့သူများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ထို့နောက် တောင်ငူမြို့တွင် ၁၉၂၉ ခုနှစ် မတ်လတွင်ကျင်းပသော (၁၆) ကြိမ်မြောက် ဂျီစီဘီအေကွန်ဖရင့်၌ ဦးစိုးသိမ်းကို မကြိုက်နှစ်သက်သူများက ဦးစုကို ဂျီစီဘီအေသမ္မတအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဂျီစီဘီအေ အသင်းချုပ်၏ဥက္ကဋ္ဌကို သမ္မတဟူ၍ သုံးနှုန်းခဲ့ကြသည်။ ဦးစုခေါင်းဆောင်သော ဂျီစီဘီအေကို သပိတ်မှောက်ဂျီစီဘီအေဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှ ၁၅ ရက်နေ့အထိ ဦးစုဂျီစီဘီအေ၏ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ၁၇ ကြိမ်မြောက်ညီလာခံကို စဉ့်ကိုင်မြို့ သက်လွတ်စေတီအနီးတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ဦးစုဂျီစီဘီအေ၏ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ၁၈ ကြိမ်မြောက် ညီလာခံကို မန္တလေးမြို့တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့မှ ၁၀ ရက်နေ့အထိ ဦးစုဂျီစီဘီအေ၏ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ၁၉ ကြိမ်မြောက် ညီလာခံကို ရမည်းသင်းခရိုင် လယ်ဝေးမြို့တွင် လည်းကောင်း ကျင်းပခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဦးစုက ဂျီစီဘီအေဥက္ကဋ္ဌ၏ တာဝန်ကို မဆောင်ရွက်နိုင်တော့သဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌရာထူးမှ နှုတ်ထွက်လိုကြောင်း ဗဟိုသံယာအဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ အကျိုးတော်ဆောင်ချုပ် မိုးတားဆရာတော် ဦးပညာသာမိထံ အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဗဟိုဂျီစီဘီအေမှ ဦးစုထွက်သွားသဖြင့် ဦးမြတ်သာထွန်းအား ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။

ဦးစုသည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင်ကျင်းပခဲ့သော ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင်

မင်းသင်းတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံရာ ရွှံ့နိုင်ခဲ့သည်။
ပုဂံခေတ်တွင် ဂျပန်စစ်ခုံရုံးက ဦးစုအား ထောင်ဒဏ်တစ်နှစ် အပြစ်ပေးခဲ့သည်။
သင်းနောက်ဦးစုသည် နိုင်ငံရေးမှအနားယူပြီးနောက် ဝါးနက်ချောင်း၌ ခြံစိုက်
ခဲ့ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခဲ့သည်။ တစ်ဖက်မှလည်း နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ
သောပေးဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။ ဦးစုသည် «ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်
ဆိုင်လစ်ဝါဒ» «ကွန်မြူနစ်တို့၏ လောကနိဗ္ဗာန်» «နိုင်ငံရေးနှင့်ပိုက်ဆံ» «မြန်မာ
အရေးနှင့်ကမ္ဘာ့အရေး» စသည့် စာအုပ်များ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဦးစုအား ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ
နိုင်ငံတော်ကောင်စီက နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်)ကို ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ဦးစုသည် သူနာပြုဆရာမကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော ဒေါ်ရင်မေနှင့် အိမ်ထောင်
ပြုခဲ့သည်။ သားသမီးမထွန်းကားခဲ့သဖြင့် ဇနီးဖြစ်သူ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ၎င်း၏
ဘုရားရှိခိုးနှင့် နေထိုင်ခဲ့သည်။

အာဇာနည်လယ်သမားခေါင်းဆောင်ကြီး ဂဠုန်သရုပ်

မြင့်မိုရ်တောင်နှင့်ဆီးစေ့ပမာ လက်နက်အင်အားချင်းကွာခြားလှသော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရကိုအာခံကာ ခုခံတော်လှန်ခဲ့သည့် ရဲရဲတောက် အာဇာနည် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးမှာ လယ်သမားခေါင်းဆောင်ကြီး **သုပဏ္ဏကဂဠုန်ရာဇာ** ဘွဲ့ခံ ဆရာစံပင်ဖြစ်သည်။

ဆရာစံကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၈ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၈ ရက် (ခရစ် ၁၈၇၆ အောက်တိုဘာ ၂၄) အင်္ဂါနေ့ နံနက် ၁၁ နာရီ ၅၅ မိနစ် တွင် ရွှေဘိုခရိုင် ဒီပဲယင်းမြို့နယ် မူးချောင်းအနောက်ဘက်ကမ်းရှိ သရက်ကန် အရှေ့ကန်ရွာ၌ အဖ တောင်သူလယ်သမားကြီး ဦးကြေး၊ အမိ ဒေါ်ဖက်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ဆရာစံ၏မိခင်မှာ ပုဂံမင်းလက်ထက်နှင့် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်များတွင် နန်းတွင်းအပျိုတော်ဖြစ်သည်။ ဆရာစံမှာ ဦးကြေးနှင့် ဒေါ်ဖက်တို့၏ သားသမီး ငါးယောက်အနက် အထွေးဆုံးသားဖြစ်သည်။ ဆရာစံ၏ငယ်မည်မှာ မောင်ရာ ကျော် ခေါ် မောင်စံရှားဖြစ်သည်။ ဆရာစံ၏ မွေးချင်းများမှာ ကိုရာကြား၊ ခဲအေးမြင့်နှင့် မအေးဆင့်တို့ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆရာစံဖခင် ဦးကြေးသည် ဒေါ်ဖက်နှင့် အကြောင်းမပါမိက ဒေါ်ဌေးနှင့် ပထမအိမ်ထောင်ပြု၍ သမီးမရွက် ထွန်းကားခဲ့ သည်။ ပထမဇနီး ဒေါ်ဌေးကွယ်လွန်ပြီးမှ ဆရာစံမိခင် ဒေါ်ဖက်နှင့် အကြောင်းပါခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာစံသည် အသက် ၅ နှစ်သားအရွယ် ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုနယ် မင်းကုန်းကျောင်းဦး မင်္ဂလာဆရာတော်ထံတွင် ပညာစတင်သင်ကြားခဲ့လေ သည်။ ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် မြင်းသူကြီးရွာဘုန်းကြီး ဦးကလျာဏကျောင်း၌ ဆက်လက်သင်ယူသည်။ သရက်ကန်အရှေ့ရွာ၊ အနောက်ရွာကြားတွင်ရှိသော ဦးသူရိယ အုတ်ကျောင်း၌ ပညာသင်ယူနေစဉ် အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် ခင်ကြီးကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ရှင်သာမဏေ (၁) နှစ်ကျော် ဝတ်သည်။

ထို့နောက် ဆရာစံသည် အသက် ၁၆ နှစ်တွင် ရဟန်းဘောင်မှ လူထွက်၍ ခဲကုတ်မြို့သို့တက်၍ ဆေးကု၊ ဇာတာဖွဲ့ဖြင့် အသက်ဝမ်းပြုခဲ့သည်။ ဆရာစံ သည် အောက်ပြည်အောက်ရွာသို့ဆင်း၍ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေနေစဉ် သူ့ အသက် ၂၀ တွင် မိခင်ကြီးကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ထိုမှတဖန်ဆရာစံသည် မန္တလေးရတနာဘုမ္မိအရပ်ရှိ မင်္ဂလာရတနာရာမ မြတောင်တိုက်တွင် သင်္ကန်းဆည်းလျက် ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြန်သည်။ ဆရာစံ သည် မြတောင်တိုက်တွင် ၂ နှစ်ခန့် ပညာသင်ကြားပြီးနောက် လူထွက်၍ တောင်ငူဘက်သို့ သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့လေသည်။ ထိုမှတဆင့် ဖြူးမြို့၊ အရှေ့ဖက်ရှိ ငါးခေါင်းအင်းရွာသို့ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရန် ခရီးထွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ညီရွာတွင် နေထိုင်စဉ်အတွင်း အညာဒေသ ယာဉ်ခြင်းရွာမှရောက်ရှိနေထိုင်သော ဒေါ်ကေနှင့်အကြောင်းပါ၍ မမယ်စိန်နှင့်မောင်ရွှေရင်အမည်ရှိ သမီးတစ်

ယောက်နှင့် သားတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၀၉ တွင် ကော့ကရိတ်တွင် ရဟန်းခံ၍ ရဟန်းဘဝဖြင့် (၂) နှစ်ခန့်နေပြီး လူထွက်သည်။

ယင်းနောက် ဆရာစံသည် ရွှေဘိုခရိုင်မှ အောက်ပြည်သို့ စုန်ဆင်း၍ ကော့ကရိတ်၊ အပေါင်၊ ကျွဲခြံ၊ ဘီလူးကျွန်း ကမာမိရွာတို့တွင် ဆေးဆရာအဖြစ် လှည့်လည်ဆေးကု၏။ ဆရာစံသည် တိုင်းရင်းဆေးကုရာတွင် နာမည်ကြီး၍ တပည့်တပန်းပေါများသည့်အပြင် ရောဂါ၏လက္ခဏာကို မည်သို့စစ်ဆေးရမည်၊ မည်ကဲ့သို့သော ဆေးဝါးဓာတ်စာတို့ကို ပေးရမည်ဟူသော ကုထုံးအတွက် **လက္ခဏာဆေးကျမ်း**+ ကိုပင် စီရင်ရေးသားသွားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လုပ်ရပ်နှင့်ဆိုင်သော **ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံအင်္ဂုတ္တကျမ်း**+ နှင့် **ညာဏောဒီဆေးကျမ်း**+ တို့ကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ နက္ခတ်ဗေဒင်ဖက်တွင်လည်း ကညော်တလိုင်း ဆရာတော် ထံ နည်းနာခံယူသင်ကြား၍ သင်္ကြန်စာများကိုပင် ဆရာစံအမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာစံသည် တိုင်းရင်းဆေးပညာအစွယ်အပွားများဖြစ်သည့် အဂ္ဂိရတ်ပညာနှင့် ဗေဒင်နက္ခတ် ပညာတို့ကိုကျွမ်းကျင်ပြီးနောက် ဓာတ်ပညာတွင် အနုစိတ်သည့် ဆေးဝါးဖော်စပ်မှုနှင့်ဆိုင်သော **ညာတောမိရ်ကျမ်း**+ ကိုလည်း ရေးသားခဲ့သေးသည်။

ဆရာစံမှာ အရပ်မြင့်မြင့်၊ ပိန်ပိန်ပါးပါး၊ အသားညိုညို၊ နှာတံပေါ်ပေါ်နှင့် နှုတ်ခမ်းမွှေးရေးရေးရှိ၏။ စကားပြောတရားဟောလည်း အလွန် ကောင်းသည်ဟုဆိုကြသည်။

သို့ကလို ဆရာစံသည် တောင်သာဂိုဏ်းဝင် ဆေးဆရာအဖြစ် ဆေးကုသရင်း လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများကို တဖက်တလမ်းမှ ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ကမာမိရွာ၌ ဓမ္မရက္ခိတအသင်းတစ်သင်းကို ဦးစီးတည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဆရာစံမှာ ထိုအသင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခံရသည်။ ထို့နောက် ထိုအသင်းအား ငွေစုငွေခွေးအသင်းအဖြစ်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရန် ဆရာစံစိတ်ကူးပိကာ သမဝါယမအသင်းနှင့်ဆက်သွယ်ပြီး ငွေစုငွေခွေးအသင်းအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဆရာစံသည် သူ၏ဆရာရင်းဖြစ်သော ဆရာတော်ဦးသီဟသီတင်းသုံးရာ ညောင်ကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ သိမ်တဆောင်မဟာဒုတ် စာရေးတံခဲများပြုလုပ်ကောက်ခံခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆရာစံအား ထိဖွင့်လှစ်သည်ဟု တရားစွဲဆိုကာ ထောင်ဒဏ် (၇) လ ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထောင်မှ လွတ်ပြီးနောက် သိမ်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော် ဆောက်လုပ်ခဲ့ရာ အထ မြောက်အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ဆရာစံသည် ၁၉၂၃ တွင် ဂျီစီဘီအေအသင်းကြီးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၂၅ ဇွန် ၁၆ မှ ၁၈ ထိ ရွှေဘိုမြို့၌ ကျင်းပသော ၁၂ ကြိမ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်
ညီလာခံသို့ မော်လမြိုင်ခရိုင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၈
ခုနှစ် ဂျီစီဘီအေ စုံစမ်းရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သာယာဝတီခရိုင်၊ ဖျာပုံခရိုင်၊

ပြည်ခရိုင်၊ ကသာခရိုင်၊ ရွှေဘိုခရိုင်၊ မုံရွာခရိုင်၊ သရက်ခရိုင်၊ အင်းစိန်ခရိုင်များ အတွင်းရှိ ကျေးရွာများသို့ လှည့်လည်ကာ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဆင်းရဲ ဝဒုက္ခအခြေအနေအကြောင်းစုံကိုစုံစမ်း၍ အမှုတွဲပေါင်း (၁၇၀) မှုရှိသော အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ အဆိုပါအစီရင်ခံစာ၌ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့၏ ဥပဒေမဲ့ ကျူးလွန်စော်ကားမှုများကို သက်သေအထောက်အထားအပြည့်အစုံဖြင့် ဂျီစီဘီ အေဗဟိုဌာနချုပ်သို့ အကြံပြုတင်ပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗဟိုဌာနချုပ်က ဆရာစံ၏ အကြံပေးချက်ကို လက်မခံခဲ့ချေ။

ထို့ကြောင့် ဆရာစံသည် တောင်ငူညီလာခံကြီး ပြီးစီးသောအခါ ဝံသာနုခေါင်းဆောင်အဖွဲ့၏ ပျော့ညှိမှု၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား အလျော့ပေးစေစပ်လိုမှု၊ ရာထူးဂုဏ်ထူးမက်မောမှုတို့ကို မြင်တွေ့လာခဲ့သဖြင့် လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို ကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်ဆင်နွှဲရန် ဦးစိုးသိမ်း ဂျီစီဘီအေနှင့် အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်လိုက်လေသည်။

ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ခံရသဖြင့် အစိုးရအား နာကျည်းနေသော သာယာဝတီနယ်မှ စတင်ကာ နယ်ချဲ့အစိုးရအား တော်လှန်ပုန်ကန် မှုပြုလုပ်ပါက အောင်မြင်နိုင်သည်ဟုယူဆကာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့တို့အား စတင်ပုန်ကန်ရန်အတွက် သာယာဝတီနယ်ကို ရွေးချယ်ခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီ ၁၈ ရက်တွင် နယ်ချဲ့အစိုးရအား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရန် မော်လမြိုင်မှ သာယာဝတီသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၆ တွင် သာယာဝတီ အင်းရွာ မကျီးကုန်းဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ဝံသာနုလယ်သမားခေါင်းဆောင်များနှင့် လျှို့ဝှက်အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပြီး နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ လယ်သမားများနှင့် ဂဠုန်တပ်များကို စတင်ဖွဲ့စည်းသည်။

၁၉၃၀ အောက်တိုဘာ ၂၈ တွင် တိုက်ကြီးမြို့နယ် ဥက္ကံမြို့ အရှေ့မြောက်အရပ်ရှိ မြစ်စိမ်းတောင်ညိုဘုရားတွင် ည ၁၁ နာရီ ၃၃ မိနစ်၌ ဆရာစံသည် လက်ပံပင်မှ ဂဠုန်ငှက်မင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် --သုပဏ္ဍက ဂဠုနရာဇာ++ ဘွဲ့ကို ခံယူ၍ ဥပုသ်ကြီးဝင်ခဲ့သည်။ ဆရာစံသည် ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များကို --က++၊ --ခ++ ဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားထားသည်။ --က++ ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် လက်နက်စွဲကိုင်လျက် နယ်ချဲ့အစိုးရတပ်များကို ရှေ့တန်းမှတိုက်ခိုက်ရသည်။ အာဏာဖိဆန်သောအနေဖြင့် အစိုးရသစ်တော်ကြီးဝိုင်းများ အတွင်းသို့ဝင်၍ သစ်ဝါးများ ခုတ်ကြရမည်။ --ခ++ ဂဠုန်တပ်များသည် နောက်ပိုင်းမှ စားနပ်ရိက္ခာများ ထောက်ပံ့ရသည်။ ထို့အပြင် ရှေ့တန်းမှလိုအပ်သော အကူအညီများ ကို ပေးရမည့်အပြင်

“က”+ ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ တိုက်ပွဲကျဆုံးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ထောင်တန်း ကျလျှင်သော်လည်းကောင်း ကျန်ရစ်သူ အိမ်ထောင်စုဝင်များကို “ခ”+ ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ ဝင်များက ပိုင်းဝန်းစောင့်ရှောက်ရသည်။

ဆရာစံသည် တော်လှန်ရေးအတွက် အခိုင်အမာတပ်စွဲရန် အလံတောင် ဘွင် ၁၉၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၂၁ တွင် ဌာနချုပ်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အလံတောင်သည် သာယာဝတီမြို့၏အရှေ့ဘက် ၁၅ မိုင်ခန့်အကွာ ပဲခူးရိုးမတောင်တန်းတွင်ရှိ သည်။

ဆရာစံသည် ဂဠုန်တပ်၏အောင်လံကိုလည်း တီထွင်ခဲ့သည်။ ဂဠုန်တပ် ၏ အောင်လံမှာ နဂါးကို ဂဠုန်သုတ်နေပုံဖြစ်သည်။ နဂါးသည် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ် တို့ကိုရည်ညွှန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ် (နဂါး) ကို ဂဠုန်လာသုတ် သည့် အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် စီစဉ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာစံ၏ ဂဠုန်တပ်သည် စည်းရုံးရေးဘက်တွင် အားကောင်းသော်လည်း သက်နက်အင်အားဘက်တွင် လွန်စွာချို့တဲ့သည်။ ပုန်ကန်ချိန်၌ သူတို့သည် ခေတ်မီလက်နက်ဆို၍ ပြည်တွင်းဖြစ် လုပ်သေနတ်အလက် (၃၀) ခန့်သာရှိ သည်။ ကျန်လက်နက်များမှာ ဓား၊ လှံ၊ ဝါးချွန်၊ ဒူးလေး၊ ကောက်စွ၊ ဝါးရင်းတုတ် သေသည်တို့သာဖြစ်သည်။ ခေတ်မီသေနတ်များသာမက စက်သေနတ်များပင် နှုတ်ထားသော နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှစစ်တပ်များကို တိုက်ခိုက်ရန်မလွယ်ကြောင်း သူတို့ မသိမဟုတ်သိကြသည်။

သို့သော် ထိုစဉ်က တောင်သူလယ်သမားတို့ကလည်း စီးပွားရေး ကျပ် ဘည်းမှုဒဏ်နှင့် အစိုးရ၏ အဖိုးမိုးနှိပ်စက်ညှဉ်းပမ်းသောဒဏ်ကို မခံရနိုင်သည့် အတွက် အသက်ရှင်လျက် ဆင်းရဲငတ်ပြတ်ကာနေရခြင်းထက် မိမိထက် အစစ အရာရာအင်အားကြီးမားသောရန်သူကို ရှိသည့်လက်နက်ဖြင့် တွန်းလှန် တိုက် ခိုက်ပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိသေရခြင်းက မြတ်သည်ဟု ခံယူခဲ့လေသည်။

ထိုစဉ်က မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ ဆာချားလ်အင်းနစ်သည် ဘိလပ်သို့ မြန်မာ ပြည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် ဘိလပ်ပါလီမန်အစိုးရနှင့် ဆွေးနွေး နေ ခဲ့သည့်အခါ ၁၉၃၀ ဩဂုတ်လတွင် မြန်မာလူမျိုး ဆာဂျေအေမောင် ကြီးအား ခေတ္တဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ဘိုင်းခန်းလှည့်လည်ရင်း သာယာဝတီ သို့အရောက် အစိုးရစစ်တပ်များက ကျေး ခွာများအား မတရားဖိနှိပ်ရက်စက်မှုများကို ရွာသားတို့က လျှောက်လွှာများ ခေပေးသွား၍ ခေတ္တဘုရင်ခံ ဆာဂျေအေမောင်ကြီးထံသို့ တိုင်တန်းကြသည်။ သာယာဝတီ ဒီစတြိတ်ကောင်စီလူကြီးများက ဘုရင်ခံထံသို့ဆက်သသော ဧည့်ခံ

ဩဘာစာတွင် ပြည်သူတို့ကြည်ဖြူစွာမပေးလိုသော သဿမေမနှင့်လူခွန်ကို ဖျက်သိမ်းသင့်ကြောင်း အကြံပေးခဲ့ကြသည်။

သို့သော် ဆာဂျေအေမောင်ကြီးက **အစိုးရစစ်တပ်များက ကျေးရွာများကို နှိပ်စက်သည်ဟု တိုင်တန်းထားသော လျှောက်လွှာများကို ရကြောင်း၊ သဿမေမ နှင့်လူခွန်ကို အစိုးရက ဖျက်သိမ်းရန်မကြံရွယ်ကြောင်း++ ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဘုရင်ခံထံမှ ငြင်းဆိုသောစကားကို ကြားရသောအခါ တောင်သူလယ်သမားတို့ အဖို့ **သေလျှင်မြေကြီး ရှင်လျှင်ရွှေထီး++ ဟူသကဲ့သို့ တော်လှန်ပုန်ကန်ရန်မှတစ်ပါး အခြားမရှိပြီဟု စိတ်နှလုံး ဝုံးဝုံးချလိုက်ကြလေတော့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဆရာစံ၏ အမိန့်ဖြင့် ၁၉၃၀ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရဲကျော်ထင်ဘွဲ့ရ ဗိုလ်ဘိုးဆော့ ခေါင်းဆောင်သော တောင်သူလယ်သမား ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် သာယာဝတီ ထောင်ဖွင့်ရန် သာယာဝတီမြို့သို့ခိုတက်ရာ စမ်းတွင်းရွာအနီးတွင် ဇိမ်ဇာရွာ သူကြီး ဦးဖိုးညွန့်နှင့် နောက်လိုက်များကိုတွေ့ရှိပြီး တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်ပွားရာမှ တောင်သူလယ်သမား အရေးတော်ပုံကြီး စတင်ခဲ့လေသည်။

ဤသို့သော အခြေအနေတို့ကြောင့် လယ်သမားအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ထိုစဉ်က နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှအစိုးရက သူတို့၏ စာအုပ်ပြာအစီရင်ခံစာ၌ **မင်းလောင်းနှင့် ဓားပြတစ်စု++ တို့၏ထကြွခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်ဟု အရေးတော်ပုံကြီးကို မှေးမှိန်သေးသိမ်စေရန် ချိုးနှိမ်ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

နယ်ချဲ့တို့က မည်သို့ပင်ချိုးနှိမ်စေကာမူ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ဂဠုန်ပျံဒီပနီဋီက၌ -

**ဪ++ မြန်မာပြည်တဝှမ်းတွင်ဖြင့် သာယာဝတီစခန်းဆီက အာဇာနည် အစွမ်းတွေ ဟိုလာရင် ရမန်က ဗဟိုရုံပုလ္လင်ပျံမှာ သမထ မတိမ်းအောင်လိုတဲ့ ဗိုလ်ဝင်ခံကာ မြန်မာ့ကိန်းတွေနှင့် မြစ်မီးတောင်ညိုညိုက ရင်ခံချင်စရာ တပည့်တို့မှာဖြင့် ဥုံ အရတ် သစ္စာ ဂတိတွေနှင့် **ဂဠုန် သရဏံ ဂစ္ဆာမိကြလေတော့++ ဟု ရေးသားကာ ထောက်ခံအားပေးခဲ့လေသည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သော အရေးပိုင် မစ္စတာ မောရစ် ကောလစ်ကလည်း ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး သူ၏ **မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဆေးခဲ့သော အမှုအခင်းများ++ (Trails in Burma) စာအုပ်၌ -

**မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗြိတိသျှတို့ မလုပ်သင့်သောလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်ကို မှားယွင်းစွာလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ပထမအချက်မှာ ဗြိတိသျှတို့၏ အကျိုး စီးပွားသက်သက်ကိုသာ ထာဝစဉ်ရှေးရှုထားခြင်းနှင့် ဒုတိယအချက်မှာ မြန်မာတို့အား လူသားအချင်းချင်းဟူ၍ သဘောမထားနိုင်ဘဲ နိမ့်ကျယုတ်ညံ့သော တိရိစ္ဆာန်များ

1971, February

ဦးလွင်သိန်း၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ဆရာစံ၏သမီးကြီး ဒေါ်စိန်တို့ အတူတကွတွေ့ရစဉ်

သမ္မတ သဘောထားပြုမှုခြင်းတို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ငွေကလည်း မရှိ၊ ကျွမ်းကျင်မှုလည်းမရှိသော မြန်မာတို့မှာ မောင်စီးရင်းရွှေတံဆိပ်သလို ကိုယ့်မြေပေါ်မှာပင်ဖြစ်လျက် နေစရာမရှိ၊ စားစရာမရှိ ဆင်းရဲငတ်ပြတ်လှ၏။ ထိုပွဲငတ်မှုကြောင့်ပင် မြန်မာတို့မှာ လူရာမဝင် ဖြစ်ခဲ့၏။

သို့သော် (၁၉၃၀) ပြည့်နှစ်တွင်ရှိသော အခြေအနေဆိုးများအရ မြန်မာသူမျိုးတို့သည် မိမိတို့အပေါ်တွင် စိတ်ကောင်းထားပါသည်ဆိုသော ဗြိတိသျှ အစိုးရ၏ စေတနာကို ယုံကြည်နိုင်စရာအကြောင်းမရှိတော့ချေ။ ထို့ကြောင့် သယ်သမားသူပုန်ထပွဲကြီး (ဝါ) လယ်သမားတော်လှန်ရေးကြီး ပေါ်ပေါက်လာရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။+ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံသည် သာယာဝတီနယ် ဇိမ်စာ၊ အင်းတောက်၊ ရေတိုက်၊ ဖားရွှေကျော်၊ ဆီနှစ်ခွ၊ လှည်းလမ်းကူး အစရှိသော ကျေးရွာ

များမှ စတင်ကာ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း သာယာဝတီနယ်အနှံ့ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

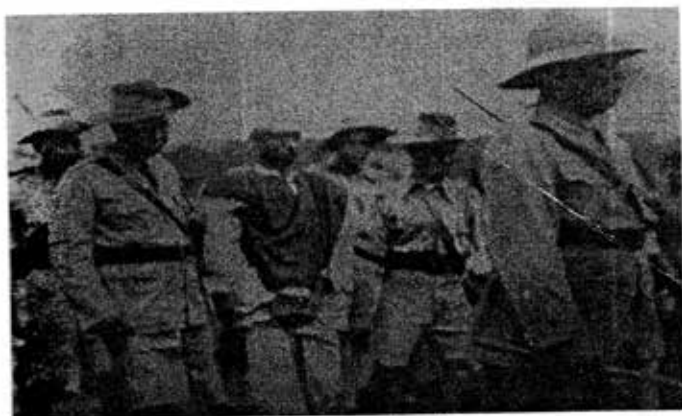
နယ်ချဲ့အစိုးရတပ်များလည်း ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်သွားကာ အပြင်းအထန် နှိမ်နင်းခဲ့ရသည်။ အခြားနယ်များသို့ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ မပြန့်ပွားစေရန် လည်း အစွမ်းကုန်တားဆီးခဲ့ရသည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရသည် မည်မျှလောက် ဗျာများ သွားသည်ဟူမူ ခွင့်ယူထားသော ဘုရင်ခံ ဆာချားလ်အင်းနစ်သည် ခွင့်ရက်မစေမီ မြန်မာပြည်သို့ ၁၉၃၁ ဇန်နဝါရီလတွင် အမြန်ပြန်လာရပြီး လုံကီး ဓားပဲ့နှင့် ဒူးလေးမှလွဲ၍ လက်နက်ကောင်းဟူ၍ လုံးဝမရှိသောဂဠုန်တပ်များကို မြန်မာပြည်ရှိ စစ်တပ်၊ ပုလိပ်တပ်များအပြင် ဘီလပ်မှ ဂေါရာတပ်၊ အိန္ဒိယမှ ပန်ချာပီတပ်များပင်ခေါ်ယူကာ ခေတ်မီလက်နက်များဖြင့် အပြင်းအထန်နှိမ်နင်း ခဲ့ရလေသည်။

ခေါင်းဆောင်ကြီးဆရာစံအား ဖမ်းဆီးနိုင်ရန် ဆုငွေ ၅၀၀၀/- ပေးမည်ဟု ၁၉၃၁ ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကြေညာခဲ့လေသည်။ ထိုမှတဖန် ငါးမည်ရ ဆရာစံ ဆုငွေ ၅၀၀၀ မှ ၁၀၀၀၀ ကျပ်အထိတိုးပေးမည်ဟု ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့ တွင် ထပ်မံကြေညာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာစံသည် မူလက ခရိုင်အသီးသီးတွင် တပြိုင်နက်တည်း ထကြွပုန်ကန် ရန် အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ထားသော်လည်း အခြားခရိုင်မှ ပုန်ကန် ထကြွမှုများ မရှိသေးဘဲ သာယာဝတီခရိုင်ထဲ၌သာ ပုန်ကန်လျက်ရှိရာ နယ်ချဲ့တပ်များ အလုံး အရင်းနှင့် ဖိ၍တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် ဆရာစံအား အစိုးရတပ်များက လက်ရ ဖမ်းဆီးသွားမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ခေတ္တခဏမျှ တနေရာသို့ ရှောင်တိမ်း ရန် အကြံပေးကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဆရာစံသည် အလံတောင်စခန်းကို ဘားမား နိုင်ငံဖယ်တပ်များ တက်ရောက်သိမ်းပိုက်သည့်နေ့မှာပင် အလံတောင်စခန်းမှ တိမ်း ရှောင်သွားခဲ့သည်။

၁၉၃၁ ခု ဇူလိုင်လတွင် ဆရာစံသည် ရှမ်းပြည်သို့တိမ်းရှောင်၍ ရှမ်း တောင်သူကြီးများနှင့်ပွဲ့စည်းထားသော ဂဠုန်တပ်များဖြင့် နောင်ချို၊ နောင်ပိန်၊ ရပ်စောက်တို့ရှိ နယ်ချဲ့အစိုးရတပ်များအား ချီတက်တိုက်ခိုက်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၁ ဩဂုတ် ၂ တွင် ဆရာစံအား နောင်ချိုမြို့ မြောက်ဘက် သုံးဆယ်နယ်၊ ကုလားကွဲခရိုင် ဟိုခိုနောင်ကွမ်းရွာအနီးတွင် အင်္ဂလိပ် ပုလိပ်တပ် များက ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်။ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ဆရာစံအား ပုလိပ်တို့က ဝါးညှပ်ခြေထိပ်ခတ်ပြီး နောင်ချိုအချုပ်ထောင်သို့ပို့သည်။ ထိုမှတဆင့် စစ်တပ် အစောင့်အရှောက်များဖြင့် ဆရာစံအား သာယာဝတီထောင်သို့ပို့ခဲ့ရာ ဩဂုတ်

ဆရာစံအား ရုံးထုတ်လာစဉ်

၁၄ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီထောင်သို့ရောက်သည်။

၁၉၃၁ ဩဂုတ် ၁၅ တွင် ဆရာစံအား သာယာဝတီတရားရုံးသို့ ရုံးထုတ်စစ်ဆေး၍ ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် တရားသူကြီး မစ္စတာကန်းလစ် (Mr. J.R.E Cunliffe) မစ္စတာဒါဝုဒ် (Mr. A.J. Darwood) နှင့် ဦးဘဦး (နောင် မြန်မာနိုင်ငံသမ္မတကြီး ဒေါက်တာဘဦး) တို့ပါဝင်သည့် တရားရုံးက ဆရာစံအား အိန္ဒိယရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၂၁ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းထင်ရှား၍ သေဒဏ်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

နယ်ချဲ့အစိုးရသည် ဆရာစံအား အထူးတရားရုံးတွင် စစ်ဆေးစဉ်ကပင် ဆရာစံက မည်သို့မျှ မထုချေဘဲ နေမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထုချွန်လျှင်လည်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ရန် တော်လှန်ပုန်ကန်ရပါသည်ဟု လည်းကောင်း ထုချေမည်ကို အထူးစိုးရိမ်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ တရားရုံးပေါ်တွင် ဆရာစံက မည်သို့မျှမထုချေဘဲ ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေပါက ဆရာစံအား သေဒဏ် အပြစ်ပေးရမည်မှာလည်း အစိုးရအတွက် အခက်ဖြစ်နေပြန်သည်။ ထိုနည်းတူ ဆရာစံအား အပြစ်မှလွတ်ရမည်မှာလည်း မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထိုသို့ အစိုးရမှာ ဘေးကြပ်နံ့ကြပ်ဖြစ်နေစဉ် ဆရာစံအား ရုံးတင်စစ်ဆေးသောအခါ ဆရာစံသည် တရားရုံးပေါ်၌ ထုချေခဲ့လေသည်။

စင်စစ် ဆရာစံထုချေသည်ဆိုသောထုချေလွှာမှာ ဆရာစံ၏သဘောဆန္ဒ အရ ဆရာစံကိုယ်တိုင်ရေးသားထားသော ထုချေလွှာမဟုတ်ပေ။ ဆရာစံဘက်မှ အမဲလိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ဒေါက်တာဘမော်နှင့် သာယာဝတီဦးပု

တို့က အင်္ဂလိပ်တို့အလိုကျ အင်္ဂလိပ်လိုရေးသားထားသည့်ထုချေလွှာကို ဆရာစံအား အတင်းလက်မှတ်ရေးထိုးစေပြီး ဆရာစံကတင်သွင်းသည့်အနေဖြင့် ရေးသား လျှောက်ထားထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထုချေလွှာတွင် -

••ဂဠုန်အဖွဲ့ဝင်အသင်းသားများသည် အဖွဲ့၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သွေးထွက်သံယိုအကြမ်းမလုပ်ရန် ကျွန်ုပ်ကအတိအလင်းထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တို့ကို မနာခံဘဲ အကြမ်းဖက်မှုများပြုလုပ်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အကြမ်းဖက်ရန်တိုက်တွန်းကြသည့် ခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့ဘက်၌ လူအများပါသည်ကို သိကြသည့်အတိုင်း ကျွန်ုပ်ထံအမိန့်များကိုမလိုက်နာဘဲ ငြင်းဆန်ခဲ့ကြ

သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဂဠုန်အဖွဲ့ဝင်အသင်းသားတို့သည် ကျွန်ုပ်၏အမိန့်နှင့် အဖွဲ့၏ရည်ရွယ်ချက်များကို ဆန့်ကျင်လျက်ပြုလုပ်နေကြခြင်းများကို ကျွန်ုပ်တွေ သောအခါ ထိုအသင်းသားများအပေါ်မအုပ်ချုပ်နိုင်တော့ဘဲ အလံတောင်မှ ထွက်ခွာလာသဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ထိုအသင်းသားများ အကြမ်းပတမ်းပြုလုပ်ခြင်း ကို ကျွန်ုပ်က မနှစ်သက်သောကြောင့် ထိုအမှုများသည် ကျွန်ုပ်နှင့် ဘာမျှမသက် ဆိုင်တော့ကြောင်း++ စသည်ဖြင့် ထုချေခဲ့သည်။

ဆရာစံသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား လူစုက တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့သည့် အတွက် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အစိုးရက သူ့အား အသက်ချမ်းသာပေးမည် မဟုတ်သည်ကို နားလည်ပြီးဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ဆရာစံသည် ၎င်း၏ ရှေ့နေကြီးများ၏ဆန္ဒအရ ထုချေလွှာကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ရလေသည်။ အကယ်၍ ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ၎င်းသာယာဝတီဦးပုတို့၏ ပယောဂကြောင့် သာမဟုတ်ခဲ့လျှင် ဆရာစံသည် အဆိုပါ အင်္ဂလိပ်လို ရေးသားထားသော ထုချေ လွှာကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံအညံ့ခံသည့်အနေဖြင့် တင်သွင်း လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ ဒေါက်တာဘမော်နှင့် သာယာဝတီဦးပုတို့ကသာ အင်္ဂလိပ် တို့အလိုကျ ဆရာစံကို တဖက်သတ် သိမ်းသွင်း၍ လှည့်ဖြားကာ ထုချေလွှာ တင်သွင်းခိုင်းသည့်အတွက် ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည်သာ လုံးဝတာဝန်ရှိလေသည်။

ဆရာစံအား သာယာဝတီထောင်မှ ရုံးထုတ်လာစဉ်၊ ထောင်ဗူးဝဌ်တွေ့ရပုံ

ထို့ကြောင့် ဦးဘခိုင် (ဖေဘီယန်) က သူ၏ **မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးရာဇဝင်**
စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၃၉ တွင်-

**ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာစံအတွက် ထုချေလွှာတင်သွင်းသော
ဒေါက်တာဘမော်နှင့် သာယာဝတီဦးပု အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက ဆရာစံ
အတွက် အဘယ့်ကြောင့် ထုချေလွှာရေးသားရသနည်း။ ဆရာစံ ကြီးဒဏ်က
လွတ်မည်ဟု မည်သည့်အကြောင်းများဖြင့် ထင်မြင်သနည်း။ ဆရာစံ ဤကဲ့သို့
ထုချေလွှာတင်သွင်းလျှင် လွတ်လိမ့်မည်ဟု အဘယ့်ကြောင့် အကြံဉာဏ်ပေးရ
သည်ကို တိုင်းပြည်အား ရှင်းပြသင့်ပေသည်။ ဆရာစံမှာ သေခါနီး အကြံကောင်း
ဉာဏ်ကောင်း ပေးမည့်သူမရှိသဖြင့် ဝမ်းနည်းဖွယ်ပင်++ ဟု ရှေ့နေကြီးများ၏
ဆန္ဒအရ ထုချေလွှာကို ဆရာစံလက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်
ချထားလေသည်။

အကယ်၍ ဆရာစံအတွက် ထုချေလွှာကို ရေးသားခဲ့ကြသည့် ဒေါက်တာ
ဘမော်အမျိုးမျိုးဖြည့် ရှေ့နေကြီးများက ဆရာစံလွတ်မြောက်စေရန် ဆိုသည့်
စိတ်ရင်းစေတနာကောင်းဖြင့် ရေးသားရပါသည်ဟုဆိုပါကလည်း ၁၉၃၁
ဖေဖော်ဝါရီ ၁၂ တွင်ကျင်းပသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော် အစည်းအဝေး၌ **ကျွန်ုပ်
တို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားမှာ ရှင်းလှပါသည်။ မငြိမ်သက်မှုမှန်သမျှကို အစွမ်းကုန်
ချေမှုန်းခဲ့ရပေမည်။ ဤပုန်ကန်ထကြွမှုတွင် ခေါင်ဆောင်ခဲ့သူများကိုလည်း ကြီး
မားသော အပြစ်ဒဏ်များကိုပေးရမည်။++ ဟု ဘုရင်ခံ့အားလ်အင်းနစ်စ် ထုတ်ဖော်
ကြေညာခဲ့သော ကြေညာချက်ကို အဆိုပါရှေ့နေကြီးများ သတိပြုမိခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် ဒေါက်တာဘမော်သည် အထူးခုံရုံးဥက္ကဋ္ဌတရားသူကြီး မစ္စတာ
ကန်းလစ်ဖ်၏ မိတ်ဆွေရင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မစ္စတာကန်းလစ်ဖ်က ဒေါက်တာ
ဘမော်အား အခွင့်ကောင်းကြုံကြိုက်စဉ် တရားခံဘက်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်း
ဖြင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲ ဝင်ရောက်ရေးအတွက် အခွင့်အရေးကောင်းတစ်ခု
ရနိုင်ကြောင်းပြောဆိုခဲ့၏။ ထိုအချိန်က ဒေါက်တာဘမော်မှာ နာမည်လူသိ
မများသေးသော ဝတ်လုံတော်ရ ကလေးဖြစ်သည်။ ဤသို့အခွင့်အရေးရစဉ်
နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပေါ်လွင်အောင်လုပ်ရန် စိတ်ကူးရခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်
အခွင့်ကောင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဆရာစံအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်
သည်။

စင်စစ် ဒေါက်တာဘမော်သည် နောင်လာနောက်သားများအတွက်
သမိုင်းတွင်ကျန်ရစ်စေရန် ရာဇဝင်ပြောင်မြောက်မည့် စကားလုံးများဖြင့် အစိုး
ရ၏အပြစ်များကို တရားခွင်တွင်ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချရန် ဆရာစံအား အကြံဉာဏ်

ကောင်းပေးရမည့်အစား နိုင်ငံရေးခုတ်လုပ်ကာ ကိုယ်ကျိုးရှာခဲ့သည်။ ဆရာစံအား နယ်ချဲ့အစိုးရထံ အညံ့ခံစေခြင်းဖြင့် ဆရာစံ၏ဇာတိသွေးဇာတိမာန်ကို သေးသိမ်မွှေးမွှိန်စေရန် အကြံပေးခဲ့သည့် ဒေါက်တာဘမော်လိုလူမျိုးအား အားကိုးမိသည်ကား ဆရာစံ၏ အမှားပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာစံသည် မည်သို့မျှ မချေပဘဲ ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေပါက ဤကဲ့သို့ ကြီးဒဏ်ပေးခြင်းကို ခံရဖို့မရှိချေ။ ကြီးဒဏ်ခံရစေဦး အင်္ဂလိပ်တို့ အုပ်ချုပ်ခြင်းကို နှစ်သက်၍ ခုခံတိုက်ခိုက်ရသည်ဟု ထုချေပါကလည်း စိတ်သက်သာဖွယ် ခွဲသေးသည်ဟု ပျော်ဘွယ်သခင်ဗဆွေက သူ၏ ==ဗမာ့ပုန်ကန်မှုများ== စာအုပ် တမုက်နှာ ၁၄၄ တွင် သုံးသပ်ထားပေသည်။

မည်သို့ဆိုစေ ဆရာစံသည် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့အစိုးရက မည်သည့်နည်းနှင့် မဆို သေဒဏ်ပေးခဲ့သည်ကို အစိုးရထံအယူခံဝင်ခြင်း၊ အသနားခံခြင်းတို့ကို မလုပ်ခဲ့ချေ။

ထို့နောက် ဟိုက်ကုတ်လွတ်တော်က ၁၉၃၁ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဆရာစံအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးစီရင်ချက်ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဒေါက်တာဘမော်အမှူးပြုသည့်အဖွဲ့သည် ဆရာစံ အနောက်ဘီလပ်ပရီဗီကောင်စီ (ဘုရင့်အကြံပေးကောင်စီ) သို့ ၁၉၃၁ အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်တွင် အယူခံဝင်ရန် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြန်သည်။

သို့သော် ဘီလပ်ပရီဗီကောင်စီသို့အယူခံဝင်ရန် တင်သွင်းလွှာကိုပယ်ချ၍ ၁၉၃၁ အောက်တိုဘာလ ၂၉ တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဆရာစံအပေါ် ခုမှတ်ထား သည့်သေဒဏ်ကို အတည်ပြုခဲ့သည်။

ထို့နောက် တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံခေါင်းဆောင်ကြီး အာဇာနည် သုပဏ္ဏကဂဠုနရာဇာဘွဲ့ခံ ဆရာစံအား သာယာဝတီထောင်တွင် ၁၉၃၁ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက် စနေနေ့ နံနက် ၅ နာရီ ၄၅ မိနစ်ခန့်တွင် ကြီးပေး ကွပ်မျက်လိုက်လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဆရာစံသည် အသက် ၅၅ နှစ်အရွယ် ဖြစ်ပြန်သည်။

ယင်းသို့ ကြီးပေးခံရခါနီးတွင် ဆရာစံသည် ကဗျာလင်္ကာ (၄) ပိုဒ်ကို ချီးဆိုခဲ့သေးသည်။ ကဗျာမှာ-

- (၁) မည်သူမည်ဝါ၊ ဤကမ္ဘာတွင် ခန္ဓာခိုင်စွဲ၊ မမြဲမှတ်ရာ ၊ လူတ်ထွာတည်း။
- (၂) မီးတဆယ့်တစ်၊ ငြိမ်းရဖြစ်သော စစ်စစ်ဧကန် ၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့၊

အမြန်ထုတ်ခြောက် ၊ မရောက်ရသေး၊

လူတဝေးတို့ ၊ သေဘေးတွေရ၊
ဖြစ်လာအမှန် ၊ ပျက်မြဲပြန်တည်း။

(၃) ကြောက်သွေးဟူ၍၊ နှမ်းတစ်စေ့မျှ၊
ဝေ့စိတ်ထဲ ၊ ရိပ်မဝဲတည့်၊

အမြဲမတည် ၊ လူဟူသည်ကား၊

မရှည်အသက် ၊ ကြားနေပျက်ကို၊

ပြက်ပြက်ထင်ထင် ၊ ငါ့အမြင်တည်း။

(၄) ထက်အောက် မြန်မာ၊ လူတကာတို့ ဆရာခေါ်ဆို၊

ငါ့ဂုဏ်လိုလျှင် ၊ ကြူးပို့သည့်ရုံး၊ ပြစ်မှုဘယ်သို့ကုံးလည်း၊

အဆုံးဆိုရေး ၊ ကြီးဒဏ်ဘေးနှင့်၊ ကြုံရမည်တည်း။

ဆရာစံအား ကြိုးစင်တင်၍ သတ်စဉ်က သာယာဝတီထောင်မှူးကလေး
အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အငြိမ်းစားထောင်ပိုင်ဝန် ဦးစိန်က သူ၏ မျက်မြင်
ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်ကို ဤသို့ ပြန်လည်ပြောပြလေသည်။

==မနက်ဖြန်ကြီးပေးတော့မယ်ဆိုတော့ အခုလိုညမှာ ဆရာစံကို ကျနော်တို့
ကြိုးစင်အနီးမှာရှိတဲ့ ကြိုးတိုက် (ယခုသီးခြားတိုက်) ကို ပြောင်းထားလိုက်ပါ
တယ်။ အဲဒီညမှာ ဆရာစံဟာ ကောင်းကောင်းအိပ်ပါတယ်။ ဆရာစံအရင်
သူပုန်အမှုနဲ့ ကြီးပေးတဲ့လူပေါင်းဟာ သာယာဝတီထောင်ထဲမှာ ၁၀၀ လောက်
ရှိပါတယ်။ တရားခံကြီးပေးတော့ ကျနော်အနားမှာရှိပါတယ်။ ကျနော်နဲ့ဆိုရင်
နှစ်တောင်လောက်ပဲဝေးပါတယ်။ ဆရာစံကြီးပေးတဲ့နေရာကတော့ အခုလက်ရှိ
သာယာဝတီထောင်က ကြိုးစင်အဟောင်းပါပဲ။ အခုထက်ထိ ရှိပါသေးတယ်။
ပြောင်းလဲမှုမရှိပါဘူး။ ကြီးသမားတက်လိုက်လို့ရှိရင် နှစ်စင်ရှိတဲ့အနက် ဝဲဘက်
ကစင် ဖြစ်ပါတယ်။ ကြီးပေးတဲ့နေ့က ဟိုတုန်းက ဒုတိယကအရေးပိုင်ဖြစ်တဲ့
ဦးကျော် ကိုယ်တိုင်တက်ရောက်ပါတယ်။ လက်ပံတန်းက မြူနီစပယ်လူကြီးများ၊
အထူးအာဏာရ တရားသူကြီးများ၊ သုံးဆယ်က သူကြီးများ၊ အခြားထင်ရှားသူ
၂၀ လောက် ရှိပါလိမ့်မယ်။ ရက်တော့ ကျနော် ကောင်းကောင်းမမှတ်မိပါဘူး။
အချိန်တော့ နံနက် ၅ နာရီ ၄၅ မိနစ်လောက်ရှိပါလိမ့်မယ်။ အကျဉ်းသား နှစ်
ယောက်က ကြိုးတိုက်မှ ဆရာစံကို ထုတ်ရပါတယ်။ တစ်ယောက်က ကြိုးတုတ်
အင်္ကျီခေါ်တဲ့ တိုက်ထုတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ပေးပြီးတော့ လက်ထိပ်ကို နောက်ပြန်
ခတ်ပြီး တံတောင်ဆစ်ကွေးကနေပြီးတော့ နောက်ပြန်ကြိုးချည်လိုက်ပါတယ်။
ကြိုးစင်တက်တယ် ဆိုတာကတော့ လှေကားလည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ကုန်းမြင့်

သာယာဝတီထောင်တွင်းမှ ကြီးစင်

ကလေးကို တက်သွားတာပါပဲ။ ဆရာစံက ဘာစပြောသလဲဆိုတော့
 **အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညာ
 ကြီးပွားရာ ကြီးပွားကြောင်း ဆောင်
 ရွက်လို့ အခုလိုကြုံတွေ့ရတာပဲ။ သုခလို့မှတ်ပါတယ်။ ဖယ်ပေးကြ၊
 ၎င်းဟာငါတက်မယ်++ ဆိုပြီး အနားမှာ
 တွဲထားတဲ့ အကျဉ်းသားနှစ်
 ယောက်ကို ဖယ်လိုက်ပြီး တွန်းပစ်
 လိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သူ့ဟာသူ
 တက်သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
 အကျဉ်းသားနှစ်ယောက်က တော့
 အနားက ဖေးဖေးမမခေါ်သွားတာ
 ပဲ။ ခေါ်သွားတဲ့ အခါကျတော့ ကြီး
 စင်ပေါ်လည်း ရောက်ရော အနား

မှာနို့တဲ့ဇဉ်းသည်တွေကို နှုတ်ဆက်သွားတယ်။ **သွားပြီ++ တဲ့။ **ဖြစ်လေရာဘဝမှာ
 အင်္ဂလိပ်ကို အနိုင်ရတဲ့ကိုယ် ဖြစ်ပါရစေ++ လို့ဆိုပြီး ဆုတောင်းသွားပါတယ်ဗျာ။
 ဆရာစံဆုတောင်းလည်းပြီးရော မျက်နှာဖုံး လို့ခေါ်တဲ့ ခေါင်းစွပ်အိတ်ကြီးစွပ်ပေး
 ပြီး လည်ပင်းကြိုးတပ် ဒေါက်ဖြုတ်ချလိုက် ပါတယ်၏++ ဟု ကြေကွဲစွာ ပြောပြ
 လေသည်။

ဆရာစံအလောင်းကို သာယာဝတီထောင်အနီးရှိ သာယာဝတီသုဿန်၌
 နှစ် မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်ထားလေသည်။

ဆရာစံကွယ်လွန်သော်လည်း အခြားဂဠုန်တပ်သားများ၏ တော်လှန်ပုန်
 ကန်မှုတို့မှာ မရပ်သေးဘဲ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ နယ်ချဲ့တပ်များ၏
 အပြင်းအထန်နှိမ်နင်းမှုများကြောင့် သေကြေထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများမှာလည်း
 ++နည်းလှပေ။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံကြီး ဆင်နွှဲမှုနှင့်
 တက်သက်၍ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ အစီရင်ခံစာအရ-

၁၉၂၉ ၃၀ တွင် ကြီးဒဏ်ခံရသူပေါင်း ၇၆ ယောက် တသက်တကျွန်း
 ၂၆၀ ဒဏ်ခံရသူပေါင်း ၂၁၈ ယောက်ရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ၃၁ တွင် ကြီးဒဏ်ကျခံရသူပေါင်း ၁၄၄ ယောက်၊ တသက်

တက္ကန်းကျခံရသူ ၁၈၆ ယောက်။

၁၉၃၁ -၃၂ တွင် ကြီးဒဏ်ကျခံရသူပေါင်း ၁၁၂ ယောက်၊ တသက် တက္ကန်းဖြစ်ဒဏ်ခံရသူပေါင်း ၄၈၆ ယောက်ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဆရာစံ၏ တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံကြီးအရေးနိမ့်ခဲ့ရသည်မှာ ထိုစဉ်က လက်နက်အင်အားမညီမျှခြင်း၊ ဝါဒရေးရာအားဖြင့် ခေတ်မီသော သဘောတရားမရှိခြင်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီတခုခုက ဦးဆောင်မှုမရှိခဲ့ခြင်း၊ ပြည်သူ တရပ်လုံးကို စည်းရုံးနိုင်စွမ်းမရှိခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းသုတေသီတို့က သုံးသပ်တင်ပြ ခဲ့ကြသည်။

မည်သို့ဆိုစေ . . . သူ့ကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်ရေးအတွက် မြန်မာ့လွတ် လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ဆရာစံနှင့် တောင်သူလယ်သမားအရေး တော်ပုံ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများသည် ထာဝရကမ္မည်းတင်လျက်ရှိ နေမည်မှာ မလွဲဧကန်ပင်တည်း

ဂဠုန်ဦးစော

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရအံ့ဆဲဆဲတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်ကြီးများအား ဂဠုန်ဦးစောနှင့် သူ၏ နောက်လိုက်လူသတ်သမား တစ်စုက ကြိုတင်စီစဉ်ကာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ကျဆုံးသွားခဲ့ရရှာသည်။ သို့ကြောင့် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ရောက်တိုင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးခဲ့ရသည့်နေ့ကို အမှတ်တရရှိစေခြင်းငှာ **အာဇာနည်နေ့++ အဖြစ်ကျင်းပလာခဲ့သည်မှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ၆၅ နှစ် ဘင်းတင်းပြည့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ **သေသောသူ ကြာလျှင်မေ့++ ဆိုနိုးစကားရှိသော်လည်း ယနေ့တိုင် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ဗိုလ်ချုပ်နှင့်တကွ အာဇာနည် ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို ယနေ့တိုင် တအောက်မေ့မေ့၊ တတမ်းတတနှင့် လွမ်းရှိန်မပျောက်၊ တသွေသောင်းသောင်း၊ တပြောင်းပျံ့ သတိရနေဆဲဖြစ်သည်။

ထိုနည်းတူစွာ ဗိုလ်ချုပ်တို့အား ရာဇဝင်ရှင်းအောင် ယုတ်မာလှသော အကြံ မိုက်ဖြင့် ပြုခဲ့ကြသော လူမသမာတို့သည် တရားဥပဒေအတိုင်း မိုက်ပြစ်

ကိုခံလိုက်ရပြီးဖြစ်သော်လည်း သူတို့၏ဘဝနှင့် သူတို့အမိုက်ဇာတ်ကို အမှတ်ရနေဆဲပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့သော ဂဠုန်ဦးစော၏ ဘဝတစေ့တစောင်းနှင့် နှောင်းအတိတ်မှ သမိုင်းပုံရိပ်ကို လူငယ်များသိရှိနိုင်စေရန် ပြန်လည်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှု တရားခံအဖြစ် ဘဝဇာတ်သိမ်းပိုင်းမလှခဲ့သော နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဂဠုန်ဦးစောကို ပဲခူးတိုင်း အုတ်ဖိုမြို့နယ် ကိုင်းကြီးရွာ၌ အဘမြေပိုင်ရှင် ဦးဖိုးကြူး၊ အမိဒေါ်ပန်းတို့မှ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၁၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ည ၇ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင်ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၄ ယောက် အနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။ မွေးချင်းများမှာ အစ်မ ဒေါ်ယုံ၊ ဂဠုန်ဦးစော၊ ညီ မောင်တင့်၊ ဦးထွန်းလေး (ခေါ်) ဦးမောင်မောင်ကြီးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ငယ်စဉ်က ကြို့ပင်ကောက်မြို့၊ ရိုမန်ကက်သလစ် သာသနာပြုကျောင်း၌ သတ္တမတန်းအောင်မြင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ်စာကို ကာလကတ္တား (ယခု ကိုးလ်ကတ္တား) မြို့သို့ သွားရောက်သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နောက်ဆုံးကျင်းပခဲ့သည့် တတိယတန်း ရှေ့နေစာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။

သာယာဝတီ မြို့မဝိသာနာကောင်စီတွင် စက္ကတေရီအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ် ဂျီစီဘီအေအက္ခတွင် ဖခင်ဦးဖိုးကြူးနှင့်အတူ ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့က ပါဝင်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမား သာယာဝတီ ဦးပုကိုအနိုင်ရ၍ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ဆက်လက်အရွေးခံရသည်။ တောင်သူလယ်သမား တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီး ဂဠုန်ဆရာစံ၏ နောက်လိုက် ဂဠုန်တပ်ဖွဲ့ဝင်များကို ရှေ့နေလိုက်ပေးခဲ့သည်။ ဆရာစံ၏ တောင်သူလယ်သမား တော်လှန်ရေးနှင့်ပတ်သတ်၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် ပုန်ကန်သူများအား ရက်စက်စွာနှိပ်ကွပ်ခဲ့ကြောင်း အစိုးရထံ အိတ်ဖွင့်ပေးစာတစောင်ပေးပို့ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် **မြန်မာပြည်အရေး++ စာအုပ်တအုပ်ရေးသား၍ ပြည်ပနိုင်ငံများသို့တင်ပို့ခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ပိတ်ပင်တားဆီးမှုကိုခံရသည်။ သာယာဝတီအမတ်သည် **၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ် မြန်မာပြည်အရေး++ စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေရာ အစိုးရအား အကြည်ညိုပျက်စေသော စာသားများပါဝင်၍ ပုဒ်မ ၁၂၄ (က) အရ အပြစ်ပေးနိုင်ကြောင်း အထူးဂေဇက် အထုတ်ခံရသည်။

ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင်လည်း ဆရာစံ တောင်သူလယ်

သမားအရေးတော်ပုံနှင့်ပတ်သတ်၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ပြောကြားရာ ထိုစဉ်က ပြည်ထဲရေးအတွင်းဝန် ++မစ္စတာ ဘုသ်ဂရေဗလီ++ (Mr. Booth Gravelly) က ဦးစောအား ++မောင်မင်းဂဠုန်ဖြစ်လာပြီ++ ဟု ပြောကြားရာမှ ++ဂဠုန်ဦးစော++ ဟု အမည်တွင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ဒိုင်အာဆီအုပ်ချုပ်ရေး စတုတုအကြိမ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် သာယာဝတီ တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှအရွေးခံရာ ရွှံ့နိမ့်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၀ လကျော်၌ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဟင်္သာတမြို့မြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒ နယ်မှအရွေးခံရ

သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ဦးစောသည် ရန်ကုန်မြို့နီစီပယ် လူကြီးအဖြစ် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၃ ရက်နေ့ သူရိယ သတင်းစာကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ရာ ခမ်းခမ်းနားနားကြိုဆိုခြင်းခံရသည်။ အပြန်တွင် ကိုရီးယား၊ တရုတ်၊ ထိုင်း၊ ပသျှူးကျွန်းဆွယ် (မလေးကျွန်းဆွယ်) စသော နိုင်ငံများသို့သွားရောက်၍ နိုင်ငံ ရေးလေ့လာခဲ့သည်။ ဂျပန်မှအပြန် ဦးစောသည် **ဂျပန်ပြည်လမ်းညွှန်** စာအုပ်ကို ရေး၍ သူရိယတိုက်မှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူရိယ သတင်းစာရှယ်ယာများကို ထပ်မံဝယ်ယူ၍ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် သူရိယသတင်းစာ တိုက်၌ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် သူရိယသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ လစာမှာ ၈၅၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။ သူရိယသတင်းစာအယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် သြဇာကြီးမားလာသည်နှင့်အမျှ သူရိယသတင်းစာ၏မူဝါဒကို ကြီးမားစွာကိုင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က သူရိယသတင်းစာတွင် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသော ဆရာကြီးရွှေညွှန်ခေါင်းက ဦးစောနှင့်တွေ့ဆုံပုံကို သူ၏ **တသက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ** စာအုပ်၌-

-ကျွန်ုပ်၏ ခေါင်းကြီးများအကြောင်းနှင့်ပတ်သတ်၍ ဝဠုန်ဦးစောက ကျွန်ုပ်အားပြောဖူးခြင်းကို သတိရပါသေးသည်။ ဦးစောမှာ သူရိယတိုက် အစုရှင်

ရုံးတော်၌ ဦးစော ၎င်း၏ရှေ့နေနှင့် တိုင်ပင်နေစဉ်

များအနက်တွင် အစုအများဆုံး လက်ကိုင်ရှိသူ တယောက်ဖြစ်၍ (အယ်ဒီတာချုပ်မဖြစ်လာမီကတည်းကပင်) သူရိယ ပေါ်လစီနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အတော်ဆောင်ရွက်နိုင်ဟန်ရှိ၏။ ဦးစောဝင်လာပြီးသည့် နောက်တနေ့သည့် ကျွန်ုပ်အား သူ၏အခန်းသို့ခေါ်၍ လက်ဖက်ရည်ဖြင့်ဧည့်ခံရင်း **ခင်ဗျားရောက်လာကတည်းက ခင်ဗျားခေါင်းကြီးတွေကို ကျနော် ဂရုစိုက်ပြီး ဖတ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားရေးတဲ့ ပထမခေါင်းကြီးအကြောင်းကို ဦးဘကလေးကမေးလို့ ကျနော်က ဒီလူကို သက်မလွတ်စေမဲ့ ရအောင်ယူပါလို့ပြောလိုက်ရပါသေးတယ်++ ဟု ပြောပေသည်+

**အမှန်ကိုပြောရလျှင် သူရိယတိုက်သို့ ကျွန်ုပ်ပြန်ဝင်လာပြီးသည့်နောက် တနှစ်ကျော်ခန့် ကြာသောအခါတွင် ဦးစောဝင်လာခြင်းဖြစ်ရာ သူက အယ်ဒီတာချုပ်၊ ကျွန်ုပ်က တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ အဖြစ်နှင့်လုပ်ကြရာတွင် သတင်းစာအကြောင်းကို ဘာမျှနားမလည်သော နိုင်ငံရေးသမားတယောက်က သတင်းစာဆိုက်တွင် ကျွန်ုပ်အထက်မှ သြဇာပေးနိုင်ခြင်းကို ကျွန်ုပ်ခံပြင်းလှသောကြောင့် နုတ်ထွက်ရန် အတန်တန်စိတ်ကူးခဲ့၏။ နုတ်ထွက်လျှင် မည်သို့ လုပ်ကိုင်စားသောက်မည်ဟုပင် ကြံစည်စိတ်ကူးလျက်ရှိပါပြီ။ ထိုသို့သော အခြေအနေတွင် ဦးစောသည် ကျွန်ုပ်အား လက်ဖက်ရည်တိုက်ပြီး အထက်ပါတိုင်းစကားကို ပြောလိုက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျွန်ုပ်သည် သူရိယတိုက်မှ နုတ်ထွက်ဖို့စိတ်မကူးတော့ဘဲ လခတိုးပေးဖို့ တောင်းရန်သာ ကြံစည်ပါတော့သည်။ သတင်းစာအကြောင်းကိုမသိသော်လည်း ဆက်ဆံရေးကို ကောင်းကောင်းနားလည်သော နိုင်ငံရေးသမားတယောက်ဖြစ်သည်ဟု မြင်လာပါသည်++ ဟူ၍

ဂဠုန်ဦးစော၏ဇနီး
ဒေါ်သန်းခင် (ခ) ဗာပီခင်

ရေးသားထားလေသည်။
ထို့နောက် ဦးစောသည် ၁၉၃၆ ခုနှစ် တွင် ဂဠုန်စစ်သူကြီးဘွဲ့ခံ၍ ဂဠုန်တပ်၏ ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒုတိယကျောင်းသား သပိတ်တွင် ကျောင်းသားများနှင့် ရင်းနှီးမှု ရရန် ကြိုးစားခဲ့သေးသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ ဂဠုန်ဦးစောသည် မျိုးချစ်ပါတီကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ မျိုးချစ်ပါတီဌာနချုပ်ကို သူရိယသတင်းစာတိုက် မျက်နှာချင်းဆိုင်နေရာနှင့် ဦးစော၏ မရမ်းကုန်းမြို့နယ် အေဒီလမ်း (ယခု မေခလမ်း) အမှတ် ၄ နေအိမ်တွင်

ဖွင့်လှစ်ထားရှိသည်။ မျိုးချစ်ပါတီတွင် ဝတ်လုံတော်ရဦးအေး၊ ဖျာပုံသူဌေးဦးအုန်းခင်၊ ဟင်္သာတဦးမြ၊ ပဲခူးဦးစိန်ဝင်းတို့ ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့ ဦးအေးနှင့်ဦးစောတို့က ဒေါက်တာဘမော်ညွန့်ပေါင်း အစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိကြောင်း အဆိုတင်သွင်း၍ မဲခွဲရာထောက်ခံမဲ ၆၁ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၆၆ မဲဖြင့် အဆိုဘက်မှ ရွံ့နိမ့်ခဲ့သည့်အတွက် ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ ဆက်လက်တည်မြဲခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့၌ ရွှေတိဂုံစေတီခြေရင်း ဦးဘရီဇရပ်၌ မျိုးချစ် တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ ဂဠုန်တပ်များနှင့် အာဏာဖိဆန်မှုကို တတိယအကြိမ် ကျောင်းသားသပိတ်အား ဟန်ရှေးပြု လှည့်ကွက်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ခဲ့ရာ ခေတ္တအဖမ်းခံရသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ ဒေါက်တာဘမော် ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအား အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို ထပ်မံတင်သွင်းခဲ့ရာ ထောက်ခံမဲ ၇၀ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၃၇ မဲဖြင့်

အဆိုဖက်မှအနိုင်ရရာ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရွှေကျင်ဦးပု ဦးဆောင်သည့် ညွန့်ပေါင်း အစိုးရ အဖွဲ့၌ ဦးစောသည် လယ်ယာနှင့်သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဖြစ်လာသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်၌ ဦးဘဘေ တင်သွင်းသည့် ဦးပုအစိုး ရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို မဲခွဲရာ ထောက်ခံမဲ ၈၁ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၃၂ မဲရရှိသဖြင့် အဆိုအနိုင်ရပြီး ဦးပုအစိုးရ ပြုတ်ကျသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၄၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဂဠုန်ဦးစော ဦးဆောင်သည့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ဂဠုန်ဦးစောသည် နန်းရင်း ဝန် (ဝန်ကြီးချုပ်) အဖြစ် အစိုးရအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။

နန်းရင်းဝန်ဘဝ၌ ဦးစောသည် မြန်မာအမျိုးသမီးများကို စောင့်ရှောက်ရန် ဥပဒေတခုပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းဥပဒေမှာ **ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသမီးများ ဆိမ်းမြားလက်ထက်ခြင်းဥပဒေ++ ပင် ဖြစ်သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးစုဇူကီး (နောင်ဗိုလ်မှူးကြီး) မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာရောက်သောအခါ ဂဠုန်ဦးစောသည် ဗိုလ်မှူးကြီးစုဇူကီးအား တွေ့ဆုံ ခြုံ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဂျပန်ထံမှ အကူအညီများလိုချင်ကြောင်း ပြော ကြားခဲ့သည်။

သို့သော် ဦးစောသည် နန်းရင်းဝန်ဘဝ၌ အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်များ၏ အလို ကျ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုကို ဦးစားပေး၍ ခပ်ကြမ်းကြမ်းကိုင်တွယ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော အောက်လွှတ်တော်အစည်း အဝေး၌ ဗိုလ်တထောင် မဲဆန္ဒနယ်အမတ် ဦးဘဘေသည် ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့အား အယုံအကြည်မရှိ အဆိုကိုတင်သွင်းခဲ့သည်။ သို့သော် ထောက် ခံမဲ ၄၇ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၇၂ မဲ သာရရှိသဖြင့် အယုံအကြည်မရှိအဆို ရှုံးနိမ့်သွား သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် အမတ်ဦးဘိုးထိက နန်းရင်း ဝန်ဦးစောနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဦးဘသီတို့နှစ်ဦးကို ရည်ရွယ်၍ **နန်းရင်းဝန်က ခြောက်တန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးကစောက်ကန်း++ ဟုပြောကြားရာ ယင်းတို့နှစ်ဦးကို ဦးစောက ကာကွယ်ရေး ဥပဒေအရအရေးယူခဲ့သည်။ ဦးစောသည် သူ့အာဏာရှိစဉ်က ဒေါက်တာ ဘမော်၊ ဦးဘဦး၊ ဦးဘဝင်းတို့ကိုသာမက နိုင်ငံရေးဆရာတဆူဖြစ်သော ဦးဘဘေ တို့ကို ထောင်ဒဏ်ပေးခဲ့သည်။ သခင်ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း ဖမ်းဆီးအရေး ယူခဲ့သည်။

ထို့ပြင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို သိက္ခာကျစေရန် **လယ်သမားဖိုးရွှေလုံးနှင့် ညည်းချင်းနှင့် သခင်ဋီကာ++ အမည်ရှိစာအုပ်ကို အစိုးရပိုင်ငွေဖြင့် စောင်ရေး

အများအပြားပုံနှိပ်၍ ဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လွတ်တော်ပြင်ပနှင့်နယ်တို့တွင် ကျောင်းသားများက --ဗမာပြည်ကြီးနစ်ဖို့ဖန် ကလိမ်ဉာဏ် နှင့် ငစော၊ ငစော။ ငစောမို့တက်လို့လာ သူ့မျက်နှာဟာ အရှက်မရှိ၊ ညာတာဝါဒလို့မိုလို့ဖန် မိုးချစ် ဉာဏ်ဟာ ဘမော်လို့ပဲ++ ဟူသော သံချပ်ဖြင့် သံပုံတီးတောထုတ်ခြင်းခံရသည်။ သို့သော် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ ဒေါ်မန်စမစ်သည် ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပမည့်ရွှေ ကောက်ပွဲကို စစ်ကိုအကြောင်းပြု၍ ဦးစောအစိုးရအား ဆက်လက်တည်တံ့စေ ခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် နန်းရင်းဝန်ဦးစောသည် အိုင်စီအက်စ် ခေါ် အိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း ဦးတင်ထွတ်ကို အကြံပေးအဖြစ် ခေါ်ဆောင်၍ နန်းရင်းဝန် အက်တလီနှင့် တွေ့ရန် အင်္ဂလန်သို့ သွားရောက်ခဲ့ သည်။ စင်စစ် ဦးစောနှင့် ဦးတင်ထွတ်တို့မှာ မိတ်ဆွေရင်းချာအဖြစ် ပေါင်းသင်း ၍ ရနိုင်သောသူများမဟုတ်ကြပေ။ ဦးစောက တက်ကြွသော နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်ပြီး ကျန် ဦးတင်ထွတ်က ဗြိတိသျှ၏ သစ္စာတော်ခံအရာထမ်းသူဖြစ်သည်။ သို့သော် ဦးတင်ထွတ်သည် မြန်မာလူမျိုးဖြစ်လေရာ မိမိတိုင်းပြည်လွတ်လပ်သည် ကို မြင်ချင်သူသာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဦးတင်ထွတ်သည် နန်းရင်းဝန်ဦးစော၏ အတွင်းဝန်ဖြစ်သည်။ ဦးစောသည် လွတ်လပ်သော မြန်မာပြည်၏ နန်းရင်းဝန် ကား မဟုတ်။ အတိအကျပြောရလျှင် ဦးစောသည် နန်းရင်းဝန်စစ်စစ် မဟုတ်။ မြန်မာနိုင်ငံပြည်တွင်းရေးတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ အကျိုးစီးပွားကိုကာကွယ်ရန် တည်ဆောက်ထားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတခုကို စီမံခန့်ခွဲနေရသူသာ ဖြစ် သည်။ ဗြိတိသျှအကျိုးစီးပွားကို ကဏ္ဍကောစလုပ်လျှင် ဗြိတိသျှမူဝါဒမှ သွေ ဖည်လျှင် ဦးစောသည် သစ္စာမဲ့သူဖြစ်သည်။ ဦးတင်ထွတ်သည် အိုင်စီအက်စ်ဝန် ထမ်းဖြစ်သော်လည်း တဖက်က ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာပြည်အက်ဥပဒေအရ ဦးတင် ထွတ်သည် ဦးစော၏ ခိုင်းစေချက်တို့ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းအက်ဥပဒေသည် အာဏာပိုင်နှစ်ဦးကို ဖန်တီးထားသည်။ တနည်းဆိုသော် တဦးမှာ ပြည်တွင်းအာဏာပိုင်ဖြစ်ပြီး တဦးမှာ ပြည်ပအာဏာပိုင် ဖြစ်သည်။ ဦးတင်ထွတ်အဖို့ တချိန်တည်းမှာပင် ပြည်တွင်းအာဏာပိုင် ဦးစော ၏အမိန့်ကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အိုင်စီအက်စ်တဦးအဖြစ် ပြည်ပအာဏာ ပိုင်ဗြိတိသျှ အစိုးရ၏ သစ္စာကို စောင့်သိရိသေရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဦးစောအား ဗြိတိသျှ အစိုးရအဖွဲ့က နေ့လည်စာဖိတ်ကျွေး၍ ဗြိတိသျှနန်းရင်းဝန် ချာချီနှင့် ၂ နာရီ ကျော်ကျော် ဆွေးနွေးခွင့်ရသည်။ သို့သော် ဝင်စတန်ချာချီက ဦးစောအား

သခုလို သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးနေသည့်အချိန်တွင် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးစကားမပြောသင့်။ မြန်မာပြည်၏ အနာဂတ်သည် ဗြိတိသျှတို့၏ စစ်အစွဲ၊ အနိုင်ပေါ်တွင်တည်နေရာ ဗြိတိသျှတို့စစ်နိုင်လျှင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို မျှမျှဘတစဉ်းစားဆောင်ရွက်မည်ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤစကားမှာ ရေရာလှသည်မဟုတ်ဟု ဦးစော တွေးထင်ခဲ့သည်။

ဗြိတိသျှတို့ထံမှ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး လက်ဆောင်ကလေးတခုရရှိရေးအတွက် မျှော်လင့် ထားခဲ့သော ဦးစောသည် မျှော်လင့်ချက်လမ်းဆုံးပြီးနောက်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အင်္ဂလန်မှပြန်လာခဲ့သည်။ အပြန်တွင် အမေရိကန်၌ ဆထောက်နားပြီး ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာကိုဖြတ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ရန် အစီအစဉ် ခံသည်။ အကြံကုန်ဂဠုန်ဆားချက်ဆိုသလို သူနှင့်ဦးတင်ထွတ်တို့ ဝါရှင်တန်သို့ သွားသည်။ အမေရိကန်သမ္မတ ရုစဗဲနှင့်တွေ့ကာ ချာချီအား နားဝင်အောင် ပြောပေးရန် ဆွေးနွေးမည်ဟု စိတ်ကူးရှိသည်။ သို့သော် ဗြိတိသျှတို့က ရုစဗဲအား ဗြိတိတင်ညီနိုင်ငံထားပြီးဖြစ်ရာ ဗြိတိသျှအစိုးရဖြေရှင်းရမည့်ကိစ္စတွင် အမေရိကန် နှံ့ပါဝင်ပတ်သက်ရန် မည့်သို့မျှအကြောင်းမရှိဟူသောအဖြေကိုသာ ဦးစောရရှိခဲ့သည်။

ယင်းနောက် လေယာဉ်လက်မှတ်မရသဖြင့် အတန်ကြာအောင်နေပြီးမှ ဟာပိုင်ယီသို့လာခဲ့သည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် ဖိလစ်ပိုင်သို့ဝင်မည်။ ထိုမှ မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်မည်ဟု စီစဉ်သည်။ ဟာပိုင်ယီသို့ ရောက်သည့်နေ့မှာ ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ချွန်လေတပ်ကစိုးကြပြီး နောက်တနေ့ ဒီဇင်ဘာ ၈ ရက်နေ့ဖြစ်နေသည်။ အမေရိကန် ရေတပ်တခုလုံး စုံးစုံးနစ်သွားသည့်အဖြစ်ကို သူမြင်တွေ့ရသည်။ ချွန်နှင့် စစ်ဖြစ်ရန်စီစဉ်နေပြီးဖြစ်သောကြောင့် အနောက်သို့ လေယာဉ် ခရီးစဉ် များမရှိတော့သဖြင့် အမေရိကန်သို့ပြန်လှည့်ခဲ့ရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ပေါ်တူဂီသို့ ဝင်ပြီး မြန်မာပြည်ပြန်ရန်စီစဉ်ပြန်သည်။ ပေါ်တူဂီနိုင်ငံ လစွဘုန်းမြို့သို့ရောက်သည့် ယင်းနိုင်ငံရှိ ဂျပန်သံရုံးသို့သွားရောက်၍ မြန်မာနိုင်ငံကိစ္စ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဂျပန်သံရုံးသို့သွားရာတွင် ဦးစောက ဦးတင်ထွတ်ကို မခေါ်ဘဲ ချန်ထားခဲ့သည်။ ဂျပန်သံရုံး၌ ဦးစောနှင့် ဂျပန်သံအမတ်တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုကို ဗြိတိသျှအောက်လှမ်းရေးက ဖြတ်တောက်နားထောင်ရာမှ ဦးစောနှင့် ဂျပန် သံအမတ်တို့ ဆွေးနွေးသည့်ကိစ္စ သိရှိသွားကြတော့သည်။

ဦးစောနှင့်တွေ့ပြီးသည့်နောက်တနေ့တွင် ဂျပန်သံအမတ်က တိုက်ရိုက်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်လာသော မြန်မာနန်းရင်းသန်နှင့် မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့ဆုံရသည်။ မြန်မာနန်းရင်းဝန်က အကယ်၍ မြန်မာ

နိုင်ငံကို ဂျပန်တို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မည်ဆိုလျှင် မြန်မာတို့သည် ဂျပန်တို့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ဗြိတိသျှတို့ကို တိုက်ထုတ်ရာ၌ ကူညီမည်။ ဗြိတိသျှတို့ကို ပုန်ကန်မည်။ ထို့ပြင် သူသာ အာဏာရှိနေဆဲဆိုလျှင် ဂျပန်အတွက် တတ်နိုင်သမျှ အကူအညီပေးမည်ဟု ဆိုသည်။

ဗြိတိသျှထောက်လှမ်းရေးတို့က ထိုသတင်းကို ဆိုင်ရာသို့ အစီရင်ခံပြီး နောက် ဦးစောနှင့် ဦးတင်ထွတ်တို့ကို ပါလက်စတိုင်းပြည် ဟိုင်ဖာ (ယခု အစွရေးပိုင်) မြို့တွင် လေယာဉ်ဆိုက်သည့် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့၌ ဖမ်းဆီးလိုက်လေသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်ထုတ် လန်ဒန်တိုင်း၊ ဂါဒီယန်းသတင်းစာများတွင် ဦးစောနှင့်အတူ ဦးတင်ထွတ်ကိုပါ ဖမ်းဆီးလိုက်သည့်သတင်းကို ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ဦးစောအား ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင် အာဖရိကတိုက် ယူဂန်ဒါနိုင်ငံ၌ အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထား၍ အိုင်စီအက်စ် ဦးတင်ထွတ်ကိုမူ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆင်းလားသို့ပြန်၍ မြန်မာပြည်စစ်ပြေးအစိုးရ၏ အကြံပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်စေသည်။ ဦးစောသည် ယူဂန်ဒါ၌ အချုပ်နှင့်နေထိုင်ခဲ့စဉ်အတွင်း ယူဂန်ဒါရှိ အမျိုးသမီးနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍ သားတယောက်ရခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ထို့နောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်တွင် နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဦးစောသည် ၄ နှစ်နီးပါ အကျယ်ချုပ်ခံရပြီးနောက် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ မေလဆန်းတွင် သူ၏ မျိုးချစ်ပါတီကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၆ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘတ်ရန့်စ်က ဦးစောအား ခေါ်ယူတွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ထိုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၁ ရက်နေ့ ညနေ ၅ နာရီတွင် ဦးစောသည် ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘတ်ရန့်စ်နှင့် ထပ်မံတွေ့ဆုံပြီး ဘုရင်ခံအိမ်တော်မှအပြန် မြေနီကုန်း လမ်းဆုံအပိုင်းကြီးကိုကျော်လွန်၍ စိန့်ဖလိုမီနာကျောင်း (အထက (၂) စမ်းချောင်းကျောင်း) ရှေ့၌ ယူနီဖောင်းဝတ် အမည်မသိလူတစ်ဦး သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးစော၏ လက်ဝဲဘက်မျက်နှာ အောက်ပါးအထက်ပိုင်းကို ကျည်ဆန်ရှပ်မှန်ခဲ့သည်။ ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးစောသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပေါ် အထင်မှားကာ ဗိုလ်ချုပ်အပေါ် အငြိုးအတေးထားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘတ်ရန့်စ်က စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံအမှုဆောင်ကောင်စီ (ဝန်ကြီးအဖွဲ့)ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား ဦးဆောင်၍ အဖွဲ့ဝင် ၁၀ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းစေရာ ဂဠုန်ဦးစောသည် ဘုရင်ခံ၏

ထောက်ခံမှုဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့၌ ပညာရေးနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန ဝန်ကြီး အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ဖိတ်ကြား ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးရန် ဗိုလ်ချုပ် ဦးဆောင် သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ အင်္ဂလန် ပြည်သို့ သွားရောက်ရာ၊ ဦးစောသည် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ထိုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့ လွတ်လပ် ရေးအတွက်ချုပ်ဆိုသော အောင်ဆန်း-အက်တလီ စာချုပ်နောက်ဆက်တွဲကို ဆိုဠင်က အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လိုက်ပါသွားသော သခင်ဗစိန်နှင့် ဦးစောတို့သည် သဘောမတူကြောင်း မှတ်ချက်ဖြင့် လက်မှတ်ထိုးခဲ့ကြသည်။ အမှန်စင်စစ် ဦးစော နှင့် သခင်ဗစိန်တို့သည် စာချုပ်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘော ထား အယူအဆရှုပ်ထွေးအောင် ပရိယာယ်ဆင်ခြင်သော ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့ ဘုရင်ခံအမှုဆောင် အဖွဲ့မှ သခင်ဗစိန်သည် လည်းကောင်း၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဦးစော သည်လည်းကောင်း အသီးသီး နုတ်ထွက်ခဲ့ကြသည်။

အစိုးရအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်ပြီးနောက် သခင်ဗစိန်၊ ဒေါက်တာဘမော်တို့နှင့် အတူ ဦးစောသည် ++မဟာဗမာ++ အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း၍ ဖဆပလ အတိုက်အခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မဟာဗမာအဖွဲ့ကို စာနယ်ဇင်းများ၌ --စော စိန် မော် ဂိုဏ်း++ ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက် စနေနေ့ နံနက် ၁၀း၃၀ တွင် ဂဠုန်ဦးစောသည် သူ၏ နောက်လိုက်များအား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များအား အစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ် ခံခဲ့ရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်တို့လုပ်ကြံခံရသည့်နေ့ ညနေပိုင်းမှာပင် လူသတ်တရားခံ ဂဠုန် ဦးစောနှင့် အပေါင်းအပါများကို သောင်းကျန်းမှုနှိမ်နင်းရေးတပ် တပ်ရင်းအမှတ် ၁ မှ တပ်ခွဲမှူး ဗိုလ်သိန်းဟန်နှင့် ရဲဘော်များသည် မရမ်းကုန်းမြို့နယ် ၇ မော်ကွက် အေဒီလမ်း (ယခု မေခလမ်း) အမှတ် ၄ ရှိ ဦးစောနေအိမ်သို့ ဝိုင်း ခြံဋ္ဌာပေဖမ်းဆီး ကာ စုံထောက်အင်စပတ်တာ မစ္စတာလျပ် ခေါင်းဆောင်သော တပ်ဖွဲ့သို့ အပ်နှံခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘုရင်ခံအထူးခုံရုံးဖွဲ့စည်း၍ အမှုကို စစ် ဆေးစေခဲ့သည်။ ဦးစောနှင့် အပေါင်းအပါ ၉ ဦးအား ဦးကျော်မြင့်၊ ဦးအောင် သာကျော်နှင့် ဦးစီဘူး တို့ပါဝင်သော အထူးခုံရုံးမှ ၄ လတိုင် ကြားနာစစ်ဆေး ကာ ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် သေဒဏ်

အရေးအကြီးဆုံး၊ အဖိုးတန်ဆုံး၊ နောက်ဆုံးအမွေတခု ပေးရဦးမည်။ ထိုအမှုကား အခြားမဟုတ်။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို အမြဲဆည်းကပ်ရမည်။

လူ့ဘဝကိုရဖို့ အလွန်ခဲယဉ်း၏။ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြံကြိုက်ဖို့ရာ အလွန် ခဲယဉ်း၏။ ယခု သမီးတို့မှာ လူ့ဘဝကို ကံအားလျော်စွာ ရောက်လာ၏။ အလွန် အဖိုးတန်သည့် မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်ကြီးနှင့် ကြံကြိုက်လျက် ဖြစ်၏။ မသေမနေရသမျှ အချိန်ကလေးအတွင်းမှာ ရတနာသုံးပါးကို နေ့ရောညီညီပါ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါ။ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ပါ။

မြန်မာပြည်၌ ဘုန်းတော်ကြီးတွေ များနိုင်သလောက်များအောင် ပဉ္စင်းခဲ၊ နှစ်ပျို့တို့ကို ငါ့သမီး တတ်နိုင်သလောက်လုပ်ပါ။ သူတော်ကောင်းများသော

စီရင်ချက်ချမှတ်ခဲ့သည်။

လုပ်ကြံမှုတရားခံများအနက် ဘညွန့် (ဖော်ကောင်) သည် အစိုးရသက်
သေဖြစ်သွားသောကြောင့်အမှုမှ ကွင်းလုံးကျွတ် လွတ်မြောက်သွားသည်။ ကျန်
တရားခံများက အဆင့်ဆင့်အယူခံဝင်ခဲ့ရာ နောက်ဆုံးအယူခံလွှာကို ၁၉၄၈
ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ပယ်ချလိုက်သည်။ ထို့
နောက် သမ္မတထံ သနားခံလွှာ ဆက်လက်တင်သွင်းခဲ့ရာ ခင်မောင်ရင်၊ သုခနှင့်
မောင်နီတို့အပေါ်တွင် သေဒဏ်အမိန့်ပယ်ဖျက်၍ တသက်တကျွန်း ထောင်ဒဏ်
များသို့ လွှဲပြောင်း ပေးခဲ့သည်။ ကျန်တရားခံများဖြစ်ကြသော ဂဠုန်ဦးစော၊
သက်နှင်း၊ မောင်စိုးနှင့် မှန်ကြီး တို့အား အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် လည်း
ကောင်း၊ စိန်ကြီးနှင့် ရန်ကြီးအောင်တို့အား ရန်ကုန်အကျဉ်းထောင် (ယခု
ရန်ကုန် အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံနေရာ) တွင်လည်းကောင်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်
မေလ ၈ ရက် စနေနေ့ အရုဏ်တက်ချိန် ၅နာရီခွဲတွင် တပြိုင်နက် ကြိုးပေး
စီရင်ခဲ့လေသည်။

ကြိုးပေးခံရစဉ်က ဦးစောသည် အသက် ၄၈ နှစ်ရှိပြီး ဇနီးဒေါ်သန်းခင်နှင့်
သမီးဘေဘီစော ခေါ် မေသန်း စော ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှုကြီးအတွက် ကြိုးဒဏ်အတည်ပြုခြင်းခံရပြီးဖြစ်သော
ဦးစောသည် သူ၏ သမီးဖြစ်သူ ဘေဘီစောခေါ် မေသန်းစောထံ နောက်ဆုံးစာ
တစောင် ရေးသားပေးပို့ခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ချစ်သမီးသို့

ချစ်သမီးအတွက် အနည်းငယ် ရေးရဦးမည်။ သမီးသည် ငယ်စဉ်ကစ၍
သူတပါးအသတ်ကို မသတ်ဘဲ အမြဲရှောင်ကြဉ်လာခဲ့သလို မိမိ၏ အသက်ထက်
ဆုံး မည်သည့်အခါမှ သူတပါးအသက်ကို မသတ်ပါဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှေ့
တော်၌ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုပါ။

နောက် အရေးကြီးတာတခုက သမီးအား မှာခဲ့ဦးမည်။ ဒယ်ဒီတို့အမျိုး
သည် အဖေမျိုး၊ အမေမျိုးတို့သည် စိတ်အလွန်ထက်ကြသည်။ စိတ်ကောင်းရှိကြ
သည်။ သို့သော် သူတပါးစော်ကားလာလျှင် မခံချင်သောစိတ်ထားက အလွန်
အားကြီးကြ၏။ စိတ်ပြင်းထန်၏။ သူများတကာက တချက်ရိုက်လျှင် ကိုယ်က
အချက် ၂၀ ပြန်ရိုက်ချင်သည်။ လက်စားပြန်မချေရလျှင် တသက်လုံး မမေ့နိုင်၊
မစားနိုင်၊ မနေနိုင်သလိုရှိကြသည်။ ငါ့သမီး ဤသို့သဘောမရှိလေနှင့်။ အကယ်၍
တစုံတယောက်က ရန်မူလာလျှင် သည်းခံပါ။ သည်းခံခြင်းသည်ပင်လျှင်
ကုသိုလ်ရေး ဖြစ်တော့၏။

နိုင်ငံအဖြစ်နှင့် မြန်မာပြည်သည် ကမ္ဘာတွင်ထင်ရှားပါစေ။ ဤသို့ဖြစ်ရန် ငါ့သမီးသည် တတ်နိုင်သမျှ ပါဝင်ကူညီပါ။ ဆောင်ရွက်ပါ။ ဘုရား သာသနာတော်အကျိုး၊ သတ္တဝါများ၏ အကျိုး၊ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက်ဖြစ်ပေမည်ဟူ၍ တသက်လုံး မှတ်ထားပါ။ သမီးသည် ဆရာတော်၊ သံဃာတော်အရှင်မြတ်များကို အမြဲကိုးကွယ်ပါ။ ဆည်းကပ်ပါ။ လူ့ဒါနံးပါ။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို အမြဲအားထုတ်ပါ။ ဤကား- ငါ၏ ချစ်သမီးအား ပေးအပ်ခဲ့သော အမွေပင်တည်း။

လိမ္မာစွာနေရစ်ပေတော့ ချစ်သမီး

မောင်စော

ဦးစောသည် သမီး ဘေဘီစောကို ဆုံးမစကား ရေးသားခဲ့ခြင်းမှာ ကြီးဒဏ်စီရင်ခြင်းမခံရမီ အချိန်ကာလေးအတွင်း ကြီးတိုက်ထဲ၌ လယ်တီဆရာတော်၏ တရားစာအုပ်များ အပါအဝင်၊ ဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းစာများကို ဖတ်ရှုခဲ့မှုကြောင့် တရားရရှိသွားလေသလား စဉ်းစားစရာပင်ဖြစ်သည်။

ဂဠုန်ဦးစောသည် ရာဇဝင်ရိုင်းအောင်ပြုခဲ့မိသော သူ၏မိုက်ပြစ်ကြောင့် နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှု၏ တရားခံအဖြစ် ဘဝဇာတ်သိမ်းခဲ့ရသော်လည်း သူ့သမီးထံ ရေးပေးခဲ့သော **သံဝေဂ++ စာကို ဖတ်ရှုရသူတိုင်းသည် စလေဦးပုည၏ **ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဝတူ++ မှ သောနုတို့ရ်မုဆိုး၏ မြားချက်ကြောင့် အသက်ကုန်အံ့ဆဲဆဲ၌ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဆိုခဲ့သော-

**ဉာဏ်ဝက်နွှံ့ ယုတ်မာလှသော၊ အမိုက်မအတတ်၊ သင်းကြံ၍ သတ်သည်ကား၊ ဆတ်ဆတ်မုချ၊ မှန်တော့သည်။ သို့မျှလောက်၊ မထောက်မဆ၊ ကြံရက်သည့် မိန်းမအား၊ မရသရွေ့၊ သူ မမေ့ရှာပြီ။ ရှေ့သို့သံသရာ၊ ဖြစ်တိုင်းမှာပင်၊ လောင်စာ ရန်ငြိုး၊ မီးဆက်၍ ပျိုးမည်ကြောင့်၊ မိန်းမဆိုး အမုန်း၊ သည်ဘဝတွင် သည်မျှနှင့်တုံးစေတော့++ ဟူသောစကားကို ပြန်လည်သတိရမိကာ အမုန်းသံသရာ ကုန်ဆုံးပါစေတော့ ဟု တမ်းတနေမိပါတော့သည်။

အပိပတိကြီး ဒေါက်တာဘမော်

ဒေါက်တာဘမော်သည် ကိုလိုနီခေတ်၊ ဇာပန်ခေတ်၌ ထင်ရှားခဲ့သော အထမဆုံး ပါရဂူဘွဲ့ရ နိုင်ငံရေးသမားနှင့် ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည်။ သူသည် နေပေါင်းများစွာ နိုင်ငံရေးတွင် ကျင်လည်၍ နိုင်ငံရေးပါးဝသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာ ဘုရားရှင်းသားများထဲမှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာဌာနတွင် ပထမဆုံးသော အထိကရာထူးရခဲ့သူဖြစ်ပြီး၊ လန်ဒန် ဂဏေအင်းဥပဒေကျောင်းမှ (Bar at Law)

ဝတ်လုံဘွဲ့နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဘောလ်ဒိုးတက္ကသိုလ်မှ ပီအိပ်ချ်ဒီ (ပါရဂူ) ဘွဲ့ကို ပထမဆုံးရခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် ကိုလိုနီခေတ် ကိုးဆယ့်တစ်ဌာန အုပ်ချုပ်ရေး ကာလတွင် ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ်၊ နန်းရင်းဝန် (ဝန်ကြီးချုပ်)၊ ဂျပန်ခေတ်တွင် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ (အဓိပတိ) တာဝန်များကိုထမ်းရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ဒေါက်တာဘမော်ကို ၁၈၉၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် မအူပင်မြို့၌ အဖ ဦးကျေး၊ အမိ ဒေါ်သိန်းတင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းနှစ် ယောက်တွင် အငယ်ဖြစ်သည်။ အစ်ကို ဖြစ်သူမှာ ဥပဒေပါမောက္ခ ဒေါက်တာ တဟန် (၁၈၉၀-၁၉၆၉) ဖြစ်သည်။ ဖခင် ဦးကျေး (ဦးမောင်မောင်ကျေး) မှာ သာသနာပြုဆရာကြီး ဒေါက်တာမှတ်၏တပည့်ရင်းတဦးဖြစ်၍ မန္တလေး သံတံ ကျောင်းတွင် မင်းတုန်းမင်း၏ သားတော်မင်းညီမင်းသားများနှင့်အတူ ပညာသင် ကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ အထက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် သထုံဒေသ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုတွင်ပါဝင်၍ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တိမ်းရှောင်သွားခဲ့ သည်။

ဒေါက်တာဘမော်သည် ငယ်စဉ်က ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်ဖြစ်ပြီး ဥရောပ မှုပြန်လာပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်လာသည်။ ငယ်စဉ်ကစိန်ပေါကျောင်း (အ. ထ. က (၆) ဗိုလ်တထောင်) မှ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ အောင်မြင်၍

စစ်သမိုင်းပြတိုက်၌ ကျမ်းပြုနေစဉ်

၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန် အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ် ခေတ္တဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ပြီး ဘာလကတ္တားတက္ကသိုလ်မှ ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (M.A) ရရှိခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာဌာနတွင် ပထမဆုံး ဗမာလူမျိုးကထိကအဖြစ် ၁၉၁၆ မှ ၁၉၂၀ အထိ လေးနှစ်တာမျှ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည် ကိန်းဗရစ်တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့ ဂရင်းအင်းမှ ဘာရစ်စတာ (Barrister at Law) ဝတ်လုံ ဘွဲ့ရသည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်မှာပင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဘောလ်ဒိုး တက္ကသိုလ်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုကျမ်းပြု၍ ပါရဂူ (Ph.D) ဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ပီအိတ်ချ်ဒီ အထက် တင်သွင်းခဲ့သည့်စာတမ်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာရှိ ဈာန် ဗုဒ္ဓဌာန်းတရားများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည့် 'အိတ်တင်းမစ်တစ်ဇင်း' (East-West Mysticism) စာတမ်း ဖြစ်သည်။

၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး ဝတ်လုံလိုက်ရာ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် သာယာဝတီ ဂဠုန်ဆရာစံနှင့် မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားများ ဝတ်မှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ရာမှ ထင်ရှားလာခဲ့သည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအား အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်တွဲရေးကိစ္စ ပေါ်ပေါက် လာသောအခါ အိန္ဒိယနှင့်ခွဲရေးကိုလိုလားသော ဦးဘဘေခေါင်းဆောင်အဖွဲ့များက ခွဲရေးအသင်းဖွဲ့စည်းခဲ့သလို ဒေါက်တာ ဦးမော်၊ ဒေါက်တာဘဟန်၊ ဝတ်လုံဦးကျော်မြင့်၊ ဦးကျော်ဒင်၊ ရမ်းငြိ ဦးမောင်မောင်၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဦးဘခိုင်တို့ ပါဝင်သည့်အဖွဲ့က တွဲရေးကိုလိုလားသူများက 'ခွဲခွာရေးအသင်း (တွဲရေးအဖွဲ့)'ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ ယင်းအဖွဲ့ကို အတို နာမည်အားဖြင့် 'မော်မြင့်ငြိ ပါတီ' ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဒေါက်တာဘမော်သည် နိုင်ငံရေးလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအသင်းတိုက်၌ ခွဲရေး တိုက်ရေး အချေ အတင်စကားပြောပွဲကျင်းပရာ ခွဲရေးဘက်မှ ဦးဘဘေနှင့် ဝတ်လုံဦးဘစိ၊ တွဲရေး ဘက်မှ ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ဒေါက်တာဘဟန် ညီအစ်ကိုတို့က ဟောပြောကြ သည်။

၁၉၃၂ ခု နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး အရ စတုတ္ထ အကြိမ်မြောက် ဥပဒေပြုလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခဲ့ရာ ဒေါက်တာဘမော် ဦးစီးသောပါတီက အမတ်ဦးရေ ၂၅ ဦး ရွေးကောက်တင် မြှောက်ခဲ့သည်။

ဒေါက်တာဘမော်သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ် အဖြစ်ရွေးချယ်ခံရပြီးနောက် ဗြိတိသျှ ပါလီမန် အထက် လွှတ်တော် တွဲဖက်ကော်မတီ နှင့်ဆွေးနွေးရန် မြန်မာကိုယ် စားလှယ် ၁၂ ဦး (ဦးဘဘော၊ ဝတ်လုံတော်ရ ဦးသိမ်းမောင်၊ ဦးချစ်လှိုင်၊ ဒေါက်တာဘမော်၊ အိန္ဒိယလူမျိုးအမတ် ထရပ်ဂျီ၊ ဒေါက်တာဒေါ်စောစ၊ သရာ ရွှေဘ၊ မစ္စတာကင်းပတ်နက်၊ မစ္စတာဟာဂျီ၊ မစ္စတာကော ဝပ်စ်ဂျီ၊ မစ္စတာဟာပါ၊ ဦးရွှေ သား) နှင့်အတူ ၁၉၃၃ ခု ဝင်ဘာ ၈ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့သို့ သွား ရောက်ခဲ့သည်။

ဒေါက်တာဘမော်၏အကို ဒေါက်တာဘဟန်နှင့်အနီး

ထို့နောက် ၁၉၃၄ ခုနှစ် ဧပြီ ၉ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ပူးတွဲတာဝန်ခံအစိုးရအဖွဲ့တွင် ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူနေစဉ်အတွင်း နှစ်ငါး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်ကိုအမျိုးသားနေ့အဖြစ် မြန်မာပြည် ကျောင်းများအားလုံး တရားဝင်ကျောင်းပိတ်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ထို့ နောက် ၁၉၃၆ တွင် ဒေါက်တာဘမော်သည် ဆင်းရဲသားဝံသာနု (စားမ) ပါတီကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ ၁၉၃၆ မှ ၁၉၄၂ အထိ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။

၁၉၃၆၊ မေ ၁၃ တွင် ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ မင်းသားကြီးထိပ်တင်ဝံ ဒေါက်တာဘမော်ထံ ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ထံ ပါဝင်ရန် ဖိတ်ခေါ်စာပေးပို့သည်။ ဒေါက်တာဘမော်က ငါးပွင့်ဆိုင်ဥက္ကဋ္ဌ မင်းသားကြီးထိပ်တင်ဝံ ထံ ၎င်းတင်၍ သော အချက်လေးချက်ကို ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့က လက်ခံပါကနောက်လိုက်အဖြစ် ထားရာနေစေရာသွားပါမည်ဟု အကြောင်းပြန်စာပို့ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၆ နိုဝင်ဘာ ၁၀ ရက်မှ ၁၄ ရက်နေ့အထိကျင်းပခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်အုပ်ချုပ်မှုအက်ဥပဒေ (၉၁ ဌာန အုပ်ချုပ်ရေး) အရ ပထမဆုံး ဘကြိမ် အောက်လွှတ်တော်အမတ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ငါးပွင့်ဆိုင်ပါတီမှ ၄၆ ဦး၊ ဒေါက်တာဘမော်၏ ဆင်းရဲသားဝံသာနု (ဓားမ) ပါတီမှ ၁၆ ဦး၊ ဦးချစ်လှိုင် ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့မှ ၁၂ ဦး၊ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအဖွဲ့မှ ၃ ဦး၊ ဖေဘီယန်ပါတီမှ ၁ ဦး၊ ဦးမောင်မြစ်နှင့် ရွှေတောင်ကြားပါတီမှ ၂ ဦး၊ သက်ပန်း ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့မှ ၁ ဦး နှင့် တသီးပုဂ္ဂလအမတ် ၁၇ ဦး အရွေးခံရသည်။

သို့သော် ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမတ်လောင်းများ သုတားစဉ်ကပင် အတွင်းရေးအားဖြင့် စိတ်ဝမ်းကွဲပြားနေကြရာ ၁၆ ဦးမျှ အရွေးခံရသည့်အတွက် အားအကြီးဆုံးပါတီအဖြစ်ဖြင့် ဦးဘဘေအား ခေါင်းဆောင်စေ၍ အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စေရန်အတွက် ဘုရင်ခံကအပ်နှင်း၏။ ဦးဘဘေသည် ငါးပွင့်ဆိုင်ပါတီဝင်တို့နှင့်စေ့စပ်ပြီး ဝန်ကြီးရာထူးများရွေးချယ်၍ အစိုးရအဖွဲ့ကို ကြီးစားဖွဲ့သော်လည်း ညီညွတ်မှုကိုမရဘဲ အစိုးရမဖွဲ့နိုင်သောကြောင့် ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံထံ ပြန်အပ်လိုက်ရသည်။ ဘုရင်ခံ၏ ဒေါက်တာဘမော်သည် ငါးပွင့်ဆိုင်တွင် သဘောကွဲပြားနေသော အမ်အေဦးမောင်ကြီး၊ ဝတ်လုံဦးပု၊ ဒေါက်တာသိန်းမောင်၊ မိတီလာဦးဘရင်၊ မန္တလေးဦးဘဦးစသည်တို့နှင့် အိန္ဒိယ တိုင်းရင်းသားအမတ်များ၊ ကရင်အမျိုးသားအမတ်များ၊ ရခိုင်အမျိုးသားအမတ်များ၊ ဦးချစ်လှိုင်အဖွဲ့ တသီးပုဂ္ဂလတို့နှင့် ညှိနှိုင်းရာ အမတ်ဦးရေအဖွဲ့ဝင် ၇၀ မျှရရှိသွားသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံ ဆာဘာချီဘောဒေါက်ကလပ်ကျော့ကရိန်း က ဒေါက်တာဘမော်အား အစိုးရဖွဲ့ခိုင်းသည်။ သို့ဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်တင်ပြသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အမည်စာရင်းကို ဘုရင်ခံက ၁၉၃၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက် နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့တွင် နန်းရင်းဝန်အဖြစ် ဒေါက်တာဘမော်၊ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးအဖြစ် ဦးပေါ်ထွန်း၊ ပညာရေးဝန်ကြီး သာယာဝတီဦးမောင်မောင်၊ သစ်တောရေးဝန်ကြီး ဦးစောဖေသာ၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာ သိန်းမောင်၊ အခွန်ဘက်ဌာနဝန်ကြီး မန္တလေးဦးဘဦးတို့ ပါဝင်သည်။

နန်းရင်းဝန်ဖြစ်ပြီးနောက် နှစ်စဉ် တန်ဆောင်မုန်းလာပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့ကို အမျိုးသားနေ့အဖြစ် အများပြည်သူ့ရုံးပိတ်ရက်အဖြစ် ကြေညာပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒေါက်တာဘမော်သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်များ၏ သို့လားချက်များကို - မြန်မာပြည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသည် မြန်မာတိုင်းရင်းသား

ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ဇနီး ဒေါ်ခင်မမမော်

ကျောင်းအစစ်ဖြစ်ရမည်။ ဤအတိုင်းဖြစ်စေရန် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရက သဘောမထားလျှင် ရာထူးပြန်အပ်၍ မိမိအစိုးရအဖွဲ့များကို ဖျက်သိမ်းမည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတက္ကသိုလ်သည် ဓနရှင်များ၏တက္ကသိုလ်သာ မဖြစ်ရ ဆင်းရဲသားများလည်း ဓနရှင်များကဲ့သို့ တက္ကသိုလ်ပညာကိုရှာမှီး၍ တက္ကသိုလ်စာမေးပွဲများကို အောင်နိုင်ရန်လုပ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်နိုင်ရန် ဆင်းရဲသားများရနိုင်သည့် စကော

ဒေါက်တာဘမော်နှင့် သူ၏သား

အားလုံးတိုး၍ ပေးရန်နှင့် စရိတ်မရှိ၍ မသင်နိုင်သော ကျောင်းသားများ
အားလုံးဝင်ခွင့်ပေးမည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်း၌ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မြန်မာ
အာဏာအားဖြင့် သင်ကြားနိုင်ရန်အောင် ယခုကစ၍ အုတ်မြစ်ချရမည်။ အုတ်
မြစ်ချရေးမည်ဖြစ်၍ အချိန်လိုဦးမည်ဖြစ်ရာ မြန်မာဘာသာကို ပညာရေး၌ အား
ပေးရန် အထူးရည်ရွယ်ပါသည်။ ဟု မြို့တော်ခန်းမအစည်းအဝေး၌ ပြောကြား
လေသည်။

သို့သော် ၁၃၀၀ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီး ၁၉၃၈ တွင် နယ်ချဲ့လက်ပါးစေ
များ၏ ရက်စက်စွာ ရိုက်နှက်မှုကြောင့် ဗိုလ်အောင်ကျော်နှင့် မန္တလေးအာဇာနည်
ဘုရားတို့ ကျဆုံးခဲ့ခြင်း၊ ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်းဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့်
ပြည်သူများက အော့အန်လှုပ်ရှားကာ ဒေါက်တာဘမော် ဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်း
အစိုးရကို တနိုင်ငံလုံးက ဝိုင်းဝန်းရှုံ့ချခဲ့ကြသည်။ လွတ်တော်တွင်လည်း အတိုက်
အခံခေါင်းဆောင် မျိုးချစ်ပါတီမှ ဂဠုန်ဦးစော တင်သွင်းသည့် ဒေါက်တာဘမော်
ခေါင်းဆောင်သည့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို မဲခွဲရာ
ဆောက်ခံမဲ ၇၀၊ ကန့်ကွက်မဲ ၃၇ မဲဖြင့် အဆိုနိုင်ခဲ့သဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်
အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားလေသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ (အချို့က အောက်တိုဘာလ
၁ ရက်နေ့ဟုဆို) တွင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် သွေးစည်းဆောင်ရွက်ရန် တို့ဗမာ
အစည်းအရုံးသခင်များ၊ ငါးပွင့်ဆိုင်၊ ဆင်းရဲသားဝံသာနု၊ နေပြည်တော် စသည့်

အဖွဲ့များပူးပေါင်းလက်တွဲ၍ ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း (Burma Freedom Bloc) ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လိုက်သည့်အခါ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တင်မြှောက်ခံရသည်။ ထိုစဉ်က ဗိုလ်အောင်ကျော်ကို ရိုက်သတ်သည့် ဒေါက်တာဘမော်နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ရကောင်းလားဟု တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ အချို့သောအင်အားစုများကမကျေနပ်ကြချေ။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်ကို ပိုမိုအင်အားကြီးသည့် အဖိုးသား အင်အားနှင့် တိုက်ရမည်ဟု ရှင်းပြမှ သဘောပေါက်လာကြသည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း၏ ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာဘမော်အဖမ်းခံရသည်။ ထို့နောက် ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ထောင်ဒဏ်တနှစ် အပြစ်ပေး၍ မန္တလေးထောင်သို့ ပို့ခံခဲ့သည်။ ထို့နောက် အောက်တိုဘာ ၁၈ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးထောင်မှ မိုးကုတ်ထောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ ဂျပန်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်လာပြီးနောက် ၁၉၄၂ ဧပြီ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော်သည် မိုးကုတ်ထောင်မှ ဇနီးအကူအညီဖြင့် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားသည်။

ဂျပန်ကင်ပေတိုင်စစ်ပုလိပ်အဖွဲ့က ၁၉၄၂ ခုနှစ် မေ ၂၃ ရက်နေ့တွင် မိုးကုတ်ထောင်မှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားသော ဒေါက်တာဘမော်ကို ဂျပန်တပ်မတော်ဌာနချုပ်ရှိရာ မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်) သို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ရှိ ဂျပန်စစ်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး အီးဒါးက မြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေး စီစဉ်မှုကော်မတီ (Provisional Administrative Committee) တွင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၍ ကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းစေသည်။ ယင်းအဖွဲ့တွင် ဒေါက်တာသိမ်းမောင်၊ သခင်မြ၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်နု၊ ဓားမဦးဘသိန်း၊ ဦးလှဖေနှင့် သခင်ဗစိန်တို့ ပါဝင်ကြ

နတ်မောက်လမ်းနေအိမ် (နောင် ဂျာမနီသံရုံး) ၌ သားနှစ်ဦး နှင့်အတူတွေ့ရစဉ်

သည်။

သို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ နံနက် ၈ နာရီတွင် ဆိုင်းဆိုင်ရာဗဟိုဌာနဖြစ်သော အစိုးရအိမ်တော်၌ ဒေါက်တာဘမော်အား ခေါ်ခေါ်ဝန် (ဝန်ကြီးချုပ်) အဖြစ် ဂျပန် စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဦးစော ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ နန်းရင်းဝန် ဒေါက်တာဘမော်က အစိုးရ အဖွဲ့သစ်ဖွင့် နှစ်ပတ်လည်အတွက် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၏လက်အောက်တွင် ဖွဲ့စည်းလိုက်သော အဖွဲ့သစ် မြန်မာပြည်အစိုးရကို ကျွန်ုပ်တို့ ယနေ့တွေ့မြင်ကြရပြီ။ ဤခေတ်သစ် အဖွဲ့သည် မြန်မာပြည်တွင် ခေတ်သစ်ထူထောင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ++နှင့် ခေတ် သစ်အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ဖြစ်သော ဝါဒစည်းမျဉ်းများကို ကြေညာခဲ့ သည်။

ဒေါက်တာဘမော်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် တို့ဗမာ စည်းစိမ်း အစည်းအရုံးကိုဖွဲ့စည်းသည့်အခါ အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင် အာ ဘမော်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာဘမော်သည် ရှင်ဘုရင်ဆန်ဆန် အစည်းအရုံးကိုကြိုက်သည်။ လိုတာထက်ပိုပြီး အစည်းအဝေးဖြစ်စေ၊ အခမ်း အမားတခုဖြစ်စေ သူဝင်မလာမီ အခမ်းအနားများက --အဓိပတိ အရှင်မင်းကြီး ဦးနုလာပါတော့မည်။ တိတ်စေ++ ဟု အော်သည့်အခါ အားလုံး ငြိမ်နေကြရ သည်။

ဂျပန်ဧကရာဇ်ဘုရင် ဟိရိုဟိတို (၁၉၀၁-၁၉၈၉) က ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်တို့အား ဂျပန်နိုင်ငံ၊ တိုကျိုမြို့သို့ ဖိတ်ခေါ်၍ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော်အား တက်နေ ပထမတန်းဘွဲ့တံဆိပ် နှင့် စလွယ်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးသခင်မြနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်တို့အား မွန်မြတ်သောဘဏ္ဍာ ဒုတိယတန်းဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် ဗမာ့ကာ ဘွဲ့တံဆိပ်များ တပ်မတော် စစ်သေနာပတိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား တက်နေ ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် စလွယ်လတ်တို့ကို ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ဂျပန်စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝါဘီက စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ချက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးပေး၍ ဗမာနိုင်ငံအစိုးရ ဖွဲ့စည်းသည့်အခါ နိုင်ငံတော် အဓိပတိအဖြစ် ဗမာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့ကို ဦးဆောင် ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ဩဂုတ် ၂၃ တွင် ခေတ္တမြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဂျပန်သံအမတ် မှုတာကီတာဇာဝါနှင့် သံမှူး မစ္စတာရှိမတ်ဒုတိယက ဂျပန်ဧကရာဇ်ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်စား "The Grand Cordon of the Imperial Order of the Rising

အဓိပတိကြီး ဒေါက်တာဘမော်အား ဂျပန်ဘုရင်မှအိမ်ပြုသော တက်နေတံဆိပ် (ပထမတန်း) ဆုတံဆိပ် ရရှိပြီးတွေ့ရစဉ်

Sun with the Poulownia flower" ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ရန်ကုန်မြို့ စံအိမ်တော် ဧည့်ခန်းမ၌ နိုင်ငံတော်အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်အား အပ်နှင်း၍ ဂျပန် ဧကရာဇ်မင်းမြတ်၏ သဝဏ်လွှာကို ဆက်သခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ဖတပလမှ မြန်မာနိုင်ငံတဝန်းလုံး ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲ၍

မဟာမိတ်တပ်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသောအခါ ဂျပန်ခေတ် မြန်မာအစိုးရအမိပတိကြီး ဒေါက်တာဘမော်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့် မိသားစု များ ည ၉:၃၀ နာရီခန့်တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ ထွက်ခွာခဲ့လေသည်။ စစ်ပြေးအစိုးရ အမိပတိ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရအဖွဲ့သည် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ယိုးဒယား-မြန်မာ သေမင်းတမန်မီးရထားလမ်းအတိုင်း မီးရထားဖြင့် ယိုးဒယား (ထိုင်း) နိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားသည်။ ယင်းနောက် ဒေါက်တာဘမော်သည် ယိုးဒယားနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှ တစ်ဆင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းသို့ လေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွာသွားသည်။ ယင်းနောက် ဂျပန် နိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ဒေါက်တာဘမော် လွတ်မြောက်သွားသော်လည်း နိုင်ငံနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ဗြိတိသျှစစ်ဘက်ဆိုင်ရာတို့က စစ်ပြေးအစိုးရ အမိပတိ ဒေါက်တာဘမော်၏ဇနီး ဒေါ်ခင်မမမော်၊ သားသမီးများနှင့် ယင်းတို့၏ သံဃီရေးအရာရှိ ဗိုလ်ရန်နိုင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) တို့အား ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

ဂျပန်တို့လက်နက်ချပြီးနောက် ဒေါက်တာဘမော်သည် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် တိုကျိုမြို့သို့သွားရောက်၍ ဗြိတိသျှတပ်ဖွဲ့မှ ဗိုလ်မှူးကြီးဖစ်ဂျက်စ် Col. Figgess) ထံ လက်နက်ချခဲ့သည်။ ဒေါက်တာဘမော်သည် ဂျပန်နိုင်ငံ ဘူရိမိုအကျဉ်းထောင်တွင် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ အကျဉ်းကျခံရပြီးနောက် ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန်မြို့သို့ ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ သွင်း ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီးနောက် နိုင်ငံချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ဖဆပလအဖွဲ့ကြီးသို့မဝင်တော့ဘဲ သီးခြား မဟာဗမာ+ ပါတီကိုတည်ထောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုသော အောင်ဆန်း-အက်တလီ စာချုပ်ကိုမထောက်ခံဘဲ ပြင်းထန်စွာ ဆန့်ကျင်ဆန့်ကျင်ဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော နိုင်ငံပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကို ဂဠုန်ဦးစော၊ သခင်ဗစိန်တို့နှင့် ပေါင်း၍ စော၊ စိန်၊ မော်+ မဟာမိတ်ဖွဲ့ကာ သပိတ်မှောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မင်းလုပ်ကြံခံရသောအခါ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တဦးအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့အထိ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ပုဒ်မ (၅) အရ အကျဉ်းချခံရသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားပေါင်းစုံမဟာအဖွဲ့ နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ထပ်မံအကျဉ်းချခံရသည်။

ဒေါက်တာဘမော်သည် ၁၉၂၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်ခင်မမ

လှပန်ခေတ်နန်းရင်းဝန်
ဘဝက
ဒေါက်တာဘမော်

မော်နှင့် လက်ထက်၍ သားသုံးဦး (ဇာလီမော်၊ ဗညားမော်၊ နေတာမော်) သမီးလေးဦး (တင်ဇာမော်၊ ဒေါက်တာမာလာမော်၊ ဒေါက်တာသီတာမော်၊ ဥမ္မာမော်) တို့ကို မွေးဖွားထွန်းကားခဲ့သည်။ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်မမမော်မှာ ခင်ပွန်းသည်၏ လုပ်ငန်းများတွင် အကူအညီ အထောက်အပံ့ပေးနိုင်၍ ထူးချွန်ထက်မြက်သော အမျိုးသမီးတဦးအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ လှပန်ခေတ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာဘမော်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် Break through in Burma: Memories of a Revolution 1939-1946 (ရှန်းထွက်ခဲ့သော မြန်မာပြည်) ဟူသော စာအုပ်ကိုရေးသား၍ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ယေးတက္ကသိုလ်မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူတို့၏ အခြားထင်ရှားသော စာအုပ်များမှာ Buddhist Mysticism: A Psychological Study (၁၉၂၄) နှင့် New Order Plan for Burma (၁၉၅၀) တို့ဖြစ်သည်။

မြန်မာသမိုင်းတက္ကေတွင် ထင်ရှားခဲ့သော ဒေါက်တာဘမော်သည် ၁၉၇၇ ခုနှစ် မေလ ၂၉ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း အမှတ် ၈၁(က) နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဆရာကြီး သာဓကိယံတော်ပိုင်း

လူထု၏ ချစ်ခင်လေးစားခြင်းကို ခံယူရရှိသော ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်
တော်မှိုင်းသည် မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ရာစုခေတ်တခေတ်
နီးပါးမျှ ကလောင်ဖြင့်တိုက်ပွဲခဲ့သည်သာမက ကိုယ်တိုင်လည်း ပါဝင်လှုပ်ရှား
ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် -သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ+ စာအုပ်ကိုပြုစုခဲ့သော ဆရာ
ဇော်ဂျီက -အိန္ဒိယ လွတ်လပ်ရေးကို -နေ့ရူး+ သည် လောလောဆယ်အားဖြင့်
ယူပေးခဲ့သည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် တိုင်းပြည်၏ ဆန္ဒအင်အားကို -တဂိုး+ က
စည်းရုံးပေးနိုင်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တရုတ်ပြည်သစ် ထူထောင်ရေးကို
-မော်စီတုန်း+ သည် လောလောဆယ်အားဖြင့် ယူပေးခဲ့သည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာ
တွင် တိုင်းပြည်၏ ဆန္ဒအင်အားကို -လူရွှန်း+ က စည်းရုံးပေးခဲ့သောကြောင့်
ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူစွာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကို ဝိုင်ချပ်အောင်ဆန်းသည်
လောလောဆယ်ယူပေးခဲ့သည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် တိုင်းပြည်၏ ဆန္ဒအင်အား
ကို ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက စည်းရုံးပေးခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု
ယူဆပါသတည်း++ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားလေသည်။

ဤအထိ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ စာပေတို့သည် အစွမ်းထက်
ခဲ့သည်။ ကျေးဇူးကြီးမားခဲ့သည်။ မှန်ပေသည်။ လောကအမြင်အကြား တို့ဖြင့်ပြီး
သော အနုပညာလက်ရာ မှန်သမျှသည် နှစ်သက်ခြင်းပီတိနှင့်တကွ လောက
အမြင်တို့ကိုပါ ပေးတတ်သည်ဟု ဆိုကြလေသည်။ ဆရာကြီး၏စာများကို
ဖတ်ရှုသူတိုင်းသည် နှစ်သက်ခြင်းပီတိကိုဖြစ်ခဲ့သည်သာမက ပတ်ဝန်းကျင် လော
ကကို မြင်တတ်၊ ကြားတတ်ချင်သောဆန္ဒ တိုးလာသည်ကို သတိပြုမိသည်။

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုတွင် ဆရာကြီး၏စာများသည် မြန်မာစာပေ
ဘက်မှနေ၍ ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ကို ပေးခဲ့သည်။ ဆရာကြီး၏ ဇာတ်
မာန်ကဗျာများသည် များသောအားဖြင့် လေးချိုးရှည်ကြီးများဖြစ်၍ ထိုကဗျာ
များကို ဆရာကြီး၏ မှာတော်ပုံများ၌လည်းကောင်း၊ ဆောင်းပါး ပေါင်းချုပ်၌
လည်းကောင်း၊ ဒေါင်းဋီကာ၊ မျောက်ဋီကာ၊ မျောက်ဂဏ္ဍီ၊ ဘွိုင်းကောက်ဋီကာ၊
ခွေးဋီကာ၊ ခွေးဂဏ္ဍီများ၌လည်းကောင်း ဖတ်ရှုနိုင်ပေသည်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ထိုစဉ်က ထိုကဗျာများမှတစ်ဆင့်
မြန်မာရာဇဝင်နှင့် မြန်မာစာပေယဉ်ကျေးမှုတို့ကို မေ့လုမတတ် စည်းကမ်းပျက်
နေကြသော မြန်မာတို့၏စိတ်ဓာတ် အညံ့အဖျင်းများကို ပကတိ အဆင်း
အရောင်နှင့် ပြည့်စုံလာစေရန် မြန်မာမင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့၏ အကြောင်းကို
လည်းကောင်း၊ မြန်မာရာဇဝင် အဖြစ်အပျက်များကိုလည်းကောင်း၊ မြန်မာစာပေ

သို့ကျေးမှုအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ လွတ်ဆွတ်ဖွယ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်၊ အား
သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် မြန်မာလူထုနားလည်နိုင်သော နည်းပရိယာယ်ဖြင့် ကြံ
ဆောင်နှိုးဆော်ပေးခဲ့သည်။ ဆရာကြီး၏ ကဗျာများသည် ပညာဂုဏ်ကိုဖော်လို
၍ ဟိတ်တလုံးဟန်တလုံးနှင့် ဖွဲ့ဆိုသောကဗျာမျိုးမဟုတ်။ ကြည်လင်သော
ဝေတနာဖြင့် သက်သက်သာသာ နာစချင့်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ဆိုသောကဗျာမျိုး
ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီး၏ စာပေနှင့်ဘဝခရီးစဉ်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု၏
ခရီးစဉ်နှင့် တပြေးတည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ကလို လူထုအား ဝံသာနုစိတ်ဓာတ်
မြှင့်မားစေရေးအတွက် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြခဲ့သော မျိုးချစ်စာဆိုတော်ကြီး
ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ပြည်ခရိုင်၊ ရွှေတောင်မြို့နယ်၊ ဝါးလည်ရွာ၌
အဖ ဝေါ်အုန်း၊ အမ ဦးစံဒွန်းတို့မှ ၁၈၇၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖွား
မြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ငါးယောက်အနက် ဒုတိယမြောက် ဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း
မောင်လွမ်းမောင် ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ဉာဏ်ထက်မြက်သည်ဟု ဆိုလေ
သည်။ ဆရာကြီး၏ ကံကုလက်လှည့်ဆရာမှာ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် နေလ
သာ ထင်ရှားလှသော ရွှေတောင်ကိုးသံလေးထပ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး (မြန်မာ
သက္ကရာဇ် ၁၁၇၈-၁၂၅၆) ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် သီပေါမင်းလက်ထက် မန္တလေးနေပြည်တော် မြတောင်
ကျောင်းတိုက်၌ ပညာဆက်လက်သင်ယူသည်။ ဆရာကြီး၏ အသက် ၁၀ နှစ်၊
၁၈၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ထူးခြားလှသော အခြင်းအရာတခုကိုတွေ
မြင်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုအခြင်းအရာကား အင်္ဂလိပ်လက်သို့ အရှင်နှစ်ပါး လိုက်ပါ
သွားရသည့် ပါတော်မူမြင်ကွင်းပင်တည်း။ ပါတော်မူမြင်ကွင်းကြောင့် ပြည်သူ
အချုပ်လုံး ယူကူးမရဖြစ်ခဲ့ရသည်ကို တွေ့မြင်မိကာ ထိတ်လန့်ပူပန်၍ မခံချင်
စိတ် ဇာတိမာန်စိတ်တို့ ဆရာကြီးရင်ထဲ၌ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ ယင်းနှင့်
ပတ်သက်၍ ဆရာသိန်းဖေမြင့်က ၁၉၃၇ ခုနှစ်က ရေးသားထုတ်ဝေသော
သူ၏ **သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း အမည်ခံ ဆရာလွန်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ++ ၌ . . .

**မြတောင်တိုက်ကျောင်းကြီးတကျောင်းရှိ ကပြင်၏လက်ရန်းပေါ်တွင် လူ
ဆရာဆရာဆယ်နှစ်သားအရွယ်တယောက် ထိုင်နေလေ၏။ သူသည် သျှောင်ပေ
ဇာကလေးကို ကျစ်နေအောင်ထုံးလျက်ထား၏။ တရုတ်တိုက်ပုံအင်္ကျီ တောင်ရှည်
အင်္ကျီကလေးဝတ်ထား၏။ ထိုသူကလေးသည် သီပေါမင်းပါသွားသည်ကိုမြင်လျှင်
နိုးလာလေသည်။ ဝမ်းထဲ၌ လှိုက်လှိုက်နှင့် ပူနေတော့၏။ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်
သော အရာကလေးတခု ပျောက်သွားသည်ဟု ထင်ရှာလေ၏။ ထိုသူငယ်သည်

အသက်ငယ်သေးသော်လည်း (အင်း . . . ငါတို့တမျိုးလုံး လူမျိုးခြား ကျွန်ုပ်ဖြစ် ပြီး) ဟုသိကာ မချီမဆုံဖြစ်နေလေ၏။ နောက် ဘုရင်သည် ဂေါပိန်ဆိပ်ဆင်း သောအခါ ကောင်းဦးဘုရားသို့ ထိုသူငယ်သည်သွားလေ၏။ ဘုရားကို ရိုသေစွာ ကန်တော့ပြီး (တပည့်တော်ကား ကမ္ဘာပျက်ခါနီးမှ လူဖြစ်ရပါသည်။ ယခုတပည့် တော်တို့လူမျိုးသည် ကျွန်ုပ်ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။ နောက် ဖြစ်လေရာဘဝ၌ ဘုရား တပည့် တော်သည် ကျွန်လူမျိုး၌ မဖြစ်ရပါစေနှင့်ဘုရား) ဟု ဆုတောင်းလေ၏++ ဟု ဆိုခဲ့လေသည်။

မန္တလေးတွင် ထီးနန်းကွယ်ပျောက်သည့်အခါမှစ၍ ဆရာကြီးသည် မြတောင်ကျောင်း၌ အတည်တကျမနေတော့ဘဲ ချောင်းဦး၊ အလုံ၊ ပုံရွာ၊ ကြေးမုံ၊ ဘုတလင် စသောအရပ်များသို့ ကိုရင်ဘဝဖြင့် လှည့်လည်၍ စာသင်ပြန်လေ သည်။ ထိုအခါကပင် မေတ္တာစာ၊ မှတ်တမ်းတို့ကို ရေးစပြုသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ဤသို့ အလုံ၊ ပုံရွာ စသည်တို့၌တလှည့်၊ မန္တလေး၌တလှည့် စာသင်ရင်း ခမီး လှည့်လည်ရင်းပင် ဆရာကြီး အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ်သို့ရောက်လာရာ အဖ ဦးစံခွန်းသည် ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဤတွင် ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်သို့ ခြေဦးလှည့်ရလေတော့သည်။ ဆရာ ကြီးသည် တသက်လုံး ရဟန်းပြုနေထိုင်ရန် ရည်မှန်းထားသော်လည်း ခိုကိုးရာမဲ့ ဖြစ်သော မိခင်ကြီးကို လုပ်ကျွေးသမှုပြုရန် လူထွက်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် မော်လမြိုင်ဆင်း၌ အလုပ်ရှာခဲ့လေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ် အထိ သင်ကြားခဲ့သော ပညာနှင့်တကွ မန္တလေး၊ အလုံ၊ ပုံရွာတို့၌ ကြားမြင်တွေ့ ကြုံခဲ့သော သုတ၊ ဒိဌ၊ မုတ တို့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ကလောင်ကိုင်ခဲ့လေ သည်။ နောင် ရေးလတ္တံ့သော စာပေအစုစုသည် ဆရာကြီး အသက် ၁၉ နှစ် အရွယ်အထိ အညာဒေသ၌ စုဆောင်းသိမ်းဆည်းခဲ့သော ပညာနှင့်တကွ အကြားအမြင်ဗဟုသုတ၊ ကိုယ်တွေ့မုတတို့၏ ကြေးမုံပင်ဖြစ်လေသည်။ မော် လမြိုင်မြို့ရှိ မြန်မာတိုင်း+ သတင်းစာတွင် ပဏ္ဍိတလေး အမည်ဖြင့် ကဗျာများ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။

မော်လမြိုင်မှတဖန် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ရှေးဦးစွာ ရန်ကုန်မြို့ ဆူးလေဘုရားလမ်းအနီး ၃၁ လမ်း၌ ဇမ္ဗူကျွက်သရေ စာပုံနှိပ်တိုက်၌ အလုပ်ရသည်။ အလုပ်မှာ ပထမ စာစီအလုပ် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် စာပြင်အယ်ဒီတာဖြစ်လာသည်။ ဇမ္ဗူကျွက်သရေ၌ အလုပ်လုပ်နေစဉ် ဆရာကြီးသည် တဖက်မှကြိုးစား၍ ကလောင်စမ်းစပြုနေ သည် ဟုဆိုလေသည်။ ထိုခေတ်မှာ ဇာတ်ပွဲများခေတ်စားသော ခေတ်ဖြစ်သည်။

ဆရာဝန်များဆွဲခဲ့သော ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းပုံတူပန်းချီကား

အထွေထွေများကို အကြောင်းပြု၍ ဇာတ်ကရန်ပြဇာတ်များ ခေတ်စားနေသည်။
... ပြဇာတ်စာအုပ်များ ပလူပျံသကဲ့သို့ ပေါ်ထွက်နေ၏။ ပြဇာတ်များကို
... ထုတ်ဝေသူတို့က သွက်လက်စွာ ရိုက်နှိပ် ရောင်းချနေသလို၊ ပြဇာတ်ရေး
... နောက်လည်း ဝင်ငွေလမ်းဖြောင့်နေသည်။ ဉာဏ်ပူဇော်ခမှာ စာမျက်နှာ ၈၀
... သာရှိသည့် ပြဇာတ်တထုပ်အတွက် ၁၅ ကျပ်၊ ၂၀ ကျပ်သာ ဖြစ်သည်။
... သည် မောင်လွမ်းကလောင်အမည်ဖြင့် ပြဇာတ်များရေးခဲ့ရာ စုစုပေါင်း
... ၈၀ ကျော်ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ဆရာကြီးအဖို့ ပြဇာတ်တထုပ်ကို

နှစ်ညခန့်သာရေးရသဖြင့် ပြဇာတ်အများအပြား ရေးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာကြီး၏ပြဇာတ်များကို ရုပ်သေးဦးဖူးညို၊ ဇာတ်မင်းသားကြီး စိန်ကတုံး၊ ယောက်ျားမင်းသမီး မယ်အောင်ဗလ၊ ဂရိတ်ဦးဖိုးစိန်တို့က ခင်းကျင်းပြသကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဆရာကြီးရေးခဲ့သော ပြဇာတ်များအနက် **ရွှေတိဂုံဘုရား အမှူးကျားဖူး တက်သောဇာတ်ဆန်း++ ပြဇာတ်သည်အရောင်းရဆုံးဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်ပင် ၁၉၀၃ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော် အင်္ဂါထောင့်သို့ ကျားတကောင် တက်ရောက်ခဲ့သဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တို့က သေ နတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ရသည်။

သို့သော် ပြဇာတ်ရေးရာတွင် ဆရာသမားများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက် မှားစိုး၍ နာမည်ရင်းဖြင့် မရေးဘဲ *ရွှေတောင်မောင်လွမ်း+ ဟူသောအမည်ဖြင့် ရေးသားလေသည်။

ဦးမောင်မောင်စ၊ ဒေါ်မမလေးတို့ပိုင် ဇမ္ဗူကျက်သရေ စာပုံနှိပ်တိုက်၌ စာပြင်ဆရာ လုပ်နေစဉ်မှာပင် တိုက်ရှင်များက ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင် ငါးကြော်ဖိုရပ်နေ ဆန်စပါးပွဲစား ဦးနု၊ ဒေါ်နှင်းတို့၏သမီး ဒေါ်ရှင် နှင့် အိမ်ထောင်ချ၍ ပေးလေသည်။

ဇမ္ဗူကျက်သရေ စာပုံနှိပ်တိုက်ကို အစုစပ်လီမိတက် သတင်းစာလုပ်လိုက် ပြီးနောက် မကြာမီ ပုဏ္ဏားဦးဘဘေဆိုသူပိုင် ဖြစ်သွားလေသည်။ လုပ်ငန်းတိုး တက်မှုလည်းမရှိ လခလည်းမမှန်၊ ဆရာရင်းများလည်းမရှိတော့သဖြင့် ထိုတိုက်မှ ထွက်ကာ *ရန်ကုန်တိုင်း သတင်းစာ+ သို့ ပြောင်းရွှေ့ လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုတိုက်တွင် ဆရာလွန်းက မြန်မာစာအယ်ဒီတာလုပ်ရသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာကြီးသည် စာ တော်ပြန်အလုပ်ရသော်လည်း ငြင်းပယ်ခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန်တိုင်း သတင်းစာ လုပ်ငန်းလည်း အခြေအနေ မဟန်ဖြစ်လာသောအခါ မော်လမြိုင်သို့ ပြန်လည် ပြောင်းရွှေ့ကာ *မြန်မာတိုင်း သတင်းစာ+ အယ်ဒီတာလုပ်သည်။ တဖက်မှလည်း *ပဏ္ဍိတကလေး+၊ *မောင်သမာမိ+ ကလောင်ခွဲများဖြင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသည်။ ထိုအချိန်အထိ ဆရာကြီး၏ ကလောင်သည် နိုင်ငံရေးဘက်သို့ မျက်နှာမမူသေး ခေ။

မြန်မာတိုင်းသတင်းစာ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေရင်းမှ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် *မော်လမြိုင် ရာဇဝင်+ ဝတ္ထုကို ရွှေတောင်မောင်လွမ်း အမည်ဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် *ကဗျာသာရမဂ္ဂကျမ်း+နှင့် *ပရမတ္ထသံခိပ်အဖြေကျမ်း+ ဒုတိယတွဲကို ဆရာလွန်း အမည်ဖြင့် ရေးသားသည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် *မော်လမြိုင်နတ်လမ်းညွှန်+ ကို ထူးထူးခြားခြား မိန်းမ နာမည်

မတော်ညွန့်+ ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ မြန်မာတိုင်း
သတင်းစာရပ်နားသွားသောအခါ ဟင်္သာတမြို့ အမရဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပြောင်း
ရွှေ့၍ စာပြု၊ စာပြင်၊ အယ်ဒီတာ အဖြစ် ခေတ္တဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။
ဦးနောက် ဇနီး မမာသဖြင့် ရွှေတောင်မြို့သို့ ခေတ္တပြန်နေသည်။

၁၉၁၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ဦးဘဘေ၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးဘကလေးတို့
ညွန့်ညှစ် သတင်းစာကို စတင်တည်ထောင်ထုတ်ဝေကြရာ ဆရာကြီးကို ခေါ်ယူ
သဖြင့် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လေသည်။ ဆရာကြီးသည် သူရိယ သတင်းစာတိုက်
၁၉၂၁ ခုနှစ်လောက်အထိ မြန်မာစာဘက်ဆိုင်ရာ အယ်ဒီတာအဖြစ်ဖြင့်
ဆောင်ရွက်ခဲ့သေးသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ဆရာကြီး၏ ကိန်းအောင်းနေခဲ့သော
အင်္ဂလိပ်စာများ ရှင်သန်ကြီးထွားလာကာ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ဝံသာနု စာပေများ

ဆရာမောင်ငွေထွန်း ရေးဆွဲခဲ့သော ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းပုံတူပန်းချီကား

ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ရေးသားနေစဉ် နိုင်ငံရေးလောကသို့ ရောက်မှန်း မသိ ရောက်သွားလေသည်။ ဆရာကြီးသည် သူရိယမဂ္ဂဇင်းတွင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ပညာရေး အစရှိသည့် အရေးများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံရေးရုပ်ပြောင် ဆုံးမခန်း၌ လေးချိန်းများရေးလေသည်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာအတွင်း 'ဟုမ္မရူး' (Home Rule) ခေါ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရမည့် စိတ်ဝင်စားလာ၍ မြန်မာပြည်အတွက် အလွန် ဝမ်းမြောက်ခဲ့လေသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် မြန်မာပြည်အား 'ဟုမ္မရူး' ပေးလိမ့်မည်ဟုလည်း ယုံကြည်ခဲ့လေသည်။ ပထမကမ္ဘာ

စစ်ကြီးအပြီးတွင် ဦးဘဖေ၊ ဦးပု၊ ဦးထွန်းရှိန်တို့ နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် 'ဟုမ္မရူး' ရရေးမှုအတွက် ဘိလပ်သို့သွားကြသောအခါ ဆရာကြီးသည် ဒေါင်းဋီကာကို ဝမ်း သာအားရ အောက်ပါအတိုင်း ရေးဖွဲ့ခဲ့လေသည်။

..ဪ ပြေအမှုပေမို့၊ ငွေခရုငယ်နှင့် ဇေယျတူပါကွဲ့၊ သပြေနုချိန်တင်ရန် ပန်းတွေကလည်း များလိုက်ပါဘိသနှင့်၊ မေ-ပု-ရှိန် အင်္ဂလန်နန်းမြေသွားတို့မှာဖြင့်အားမြောက်ဖွယ်၊ ကြံလွယ်ဖန်လွယ်နှင့်၊ အန္တရာယ်ရန်စွယ်မောင်းတဲ့ပြင် မြန်နယ်ကိုပြန်လွယ်ကြောင်းတွေ၊ ဆုတောင်းကာ ပတ္တနာဆင်တဲ့ပြင်++ ဟူ၍ ရေးသားခဲ့လေသည်။

ထိုအခါက ဆရာကြီး၏စိတ်တွင် ဇာတိမာန်များလည်း တက်ကြွနေသည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရကိုလည်း ကိုးစားလျက်ပင် ရှိသေးသည်။ သို့ရာတွင် ဗြိတိသျှတို့က မြန်မာပြည်အား ဟုမ္မရူး မပေးသေးဘဲ လက်လီစိတ်ကာ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို ၁၉၂၃ တွင် အတင်းထိုးပေးလိုက်သောအခါ ဗြိတိသျှအစိုးရကို ဆရာကြီးသည် အကြည်ညိုပျက်ကာ ဇာတိမာန်လည်း ပြင်းထန်လာလေသည်။

ဆရာကြီး၏စိတ်ထဲ၌ ဇာတိမာန်ပြင်းထန်လာခြင်း၏ အခြားအကြောင်း
အရာများမှာလည်း ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်နေ့ကဖြစ်ပွားခဲ့သော ရန်ကုန်
တက္ကသိုလ် ပထမသပိတ်ဖြစ်လေသည်။ ထိုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်း
သားများသာမက နယ်ရှိ အထက်တန်း၊ အလယ်တန်း ကျောင်းသားများပါ
ပါဝင်၍ အစိုးရရေးဆွဲသော ယူနီဗာစီတီ အက်ဥပဒေကို တော်လှန်ကာ ကျောင်း
သားများက သပိတ်မှောက်ကြလေသည်။ ဆရာကြီးသည် ကျောင်းသားသပိတ်
အား ယူနီဗာစီတီ ဘွိုင်းကောက်လေးမျိုးကြီးဖြင့် ထောက်ခံအားပေး ရေးသားခဲ့
သည်။

ထို့နောက် အမျိုးသားပညာရေးကောင်စီကိုဖွဲ့စည်းကာ ရန်ကုန် ဗဟန်း
ဆိပ်တွင် အစိုးရနှင့် စင်ပြိုင်နေရှင်နယ်ခေါ် အမျိုးသားကောလိပ်ကျောင်းကို
ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ အနယ်နယ်တွင်လည်း စင်ပြိုင်အမျိုးသားကျောင်းများကို ဖွင့်
ပေးခဲ့လေသည်။ ကျောင်းသားများ စိတ်ဓာတ်တက်ကြွသည်ကို မြင်ရသောအခါ
ဆရာကြီးသည် မြန်မာပြည်၏နောင်ရေးအတွက် အားတက်၍ လူငယ်များ၏
သတ္တိဗျတ္တိကို ယုံကြည်ကိုးစားလာလေသည်။

ထိုအခါက ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ကျောင်းများ၌ မင်းတိုင်းကြေသာ သင်ကြား
ပေးသော မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာရာဇဝင်တို့ကို နေရှင်နယ်ကောလိပ်နှင့် နေရှင်
ဆရာကြီးကျောင်းများတွင် ထိထိရောက်ရောက် သင်ပြစေပြုလေသည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်
တွင် နေရှင်နယ်ကောလိပ်ကျောင်း၌ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာရာဇဝင်ကို ပို့ချပေး
ရန် ဆရာကြီးအား တောင်းပန်ခေါ်ပင့်သောအခါ ဆရာကြီးသည် လစာပုံမှန်ရ
သော သူရိယမှအလုပ်ထွက်၍ ငွေကြေးအားဖြင့် မရေရာသော အမျိုးသား
ကောလိပ် ဆရာဘဝသို့လုပ်ကိုင်ရန် ကျောင်းသားများနောက်သို့ ကောက်
ကောက်ပါလိုက်သွားလေသည်။ ဤသည်ကား ဆရာကြီး၏ အနစ်နာခံ ကိုယ်
တိုင်နှင့်ပင်ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဆရာကြီး ရေးသားခဲ့သော ကေသာသီရိ နန်းတွင်းဇာတ်
အားကြီး၊ ဓမ္မစေတီမင်း ဝတ္ထု၊ ဒေါင်းဋီကာတို့သည် တနိုင်ငံလုံး ပဲ့တင်ထပ်လာ
သည်။ ဆရာကြီး၏အမည်သည်လည်း အကျော်ဇော့ ဖြစ်လာလေသည်။

ဤတွင် နယ်ချဲ့အစိုးရက ဆရာကြီးအား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာ
စာပေပြရာထူးကို ပေးအပ်ရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ ဆရာကြီးက ခေတ်ပျက်တွင်
ပညာမဝင်ချင်သဖြင့် နယ်ချဲ့၏ အစေအပါးအလုပ်ကို မလုပ်လိုဟုပြောကာ
ငြိမ်းယိခဲ့သည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့မှာ ထိုခေတ်က အလွန်ရခိုင်ခဲ့သောဘွဲ့ဖြစ်
သည်။ သို့သော် ဆရာကြီးသည် နယ်ချဲ့ ပေးသောဘွဲ့ကို လက်မခံခဲ့ပေ။ **ပကာ

သနတွေ ဆရာမလိုချင်ပါဘူး။ ကိုယ့် အရှင်ကိုယ့်ဘုရင်မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံခြားသား တွေ မြှောက်စားခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ဂုဏ်ပြုခြင်းကို ဂုဏ်အစစ်လို့ သဘော မပိုက်ဘူး။ ဆရာ ဒီလိုဂုဏ်မျိုးကို မလိုချင်ပါဘူးကွယ်++ ဟု ဖြေဆိုကာ ငြင်းဆန် ခဲ့ကြောင်း ဆရာသိန်းဖေမြင့်က သူ၏ **ဆရာလွန်းအတူပုတ္တိ++ ၌ ရေးသားထား လေသည်။

ထို့ပြင် ၁၉၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့မှ ၁၀ ရက်နေ့အထိ ဗြိတိသျှ အိမ်ရှေ့စံ ဝေလမင်းသား (နောင် နန်းစွန့်ဘုရင် အဌမမြောက် အက်ဒဝပ်ဘုရင် ဖြစ်လာသူ) မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ရာ မြန်မာအစိုးရအရာရှိ ဦးမေ အောင်က ဝေလမင်းသားအား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသည့်ရတု ရေးပေးပါက ဉာဏ်ပူ ဇော်ခ ၁၀၀၀ ကျပ်ပေးမည့်အကြောင်း ပြောကြားရာ **မြန်မာနိုင်ငံကို ကျွန်ပြု သည့် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မ၏မြေးကို ချီးကျူးသည့်စာမရေးလို++ ဟုပြောကာ ငြင်းပယ် ခဲ့လေသည်။

၁၉၂၂ တွင် ပရော်ဖက်ဆာ ဆရာလွန်းအမည်ဖြင့် ရေးသားသော *မှန်နန်း ရာဇဝင်တော်ချုပ်+ နှင့် *မှန်နန်းရာဇဝင်တော်သစ်+ ကို ရေးသားထုတ်ဝေလေ သည်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် တပည့်ရင်း ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုနှင့်အတူ ဗဟန်းအမျိုးသားကောလိပ်ပျက်သည့် ၁၉၂၂ ခုနှစ်အထိ ဆင်းရဲချို့တဲ့စွာ ထမ်း ရွက်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ဗဟန်း ကောလိပ်ပျက်သောအခါ ဒဂုံမဂ္ဂဇင်း မူဝံမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး ခေတ် (၁၉၂၃-၃၇) တွင် ပြည်သူ့အများစု၏ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်သော တပည့် မိတ်ဆွေရင်း ဦးဘဘေဦးဆောင်သည့် ၂၁ ဦး ပါတီဝင်များကိုရည်ရွယ်ကာ *ခွေးဋီကာ+ ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာကြီး အသက် ၅၉ နှစ်အရွယ် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ရေနံချောင်း၌ ကျင်းပသော ပထမဆုံးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး ညီလာခံသဘင်ကြီး ပေါ် ပေါက်လာသည်။ ထိုညီလာခံကြီးတွင် ရှေ့တန်းမှ မားမားမတ်မတ်ရပ်ကာ ကိုယ် ထိလက်ရောက် ပါဝင်ပါတော့သည်။ ထိုညီလာခံကြီးမှာပင် ဆရာကြီးသည် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဘွဲ့အမည်ခံကာ မြန်မာပြည်တဝန်း နိုင်ငံရေးတရားဟောခဲ့ သည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် နယ်ချဲ့အစိုးရက ဆရာကြီးအား ရန်သူ တော်နံပါတ်တစ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ ရန်သူတော်စာရင်း အရ နံပါတ်နှစ်မှာ သခင်ဗဟိန်း၊ လေးမှာ သခင်ကျော်စိန်၊ ငါးမှာ ဝိုလ်ချင် အောင်ဆန်း၊ ကိုးမှာ သခင်စိုး၊ ၁၂ မှာ သခင်သန်းထွန်း၊ ၁၇ မှာ သခင်နုဖြင့်

သည်။

ဆရာကြီးသည် ယင်းသို့ စာပေရေးသားပြုစုရင်း တဖက်မှ နိုင်ငံရေးကို ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အထိ ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ဗြိတိသျှကိုစစ်ကြေညာသောအခါ ဆရာကြီးသည် အညာသား အဘိုးအို လူမမာဟန်ဆောင်၍ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာကြီးအသက်မှာ ၆၆ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ဆရာကြီးသည် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပွားလာသောအခါ ဆရာကြီးအား ဇူလိုင်လတွင် ဖမ်းဆီးမည်ပြုရာ အင်းစိန်မြို့ တဖက်ကမ်း ထိန်ကုန်းရွာသို့ သွားရောက်တိမ်းရှောင်ခဲ့ရဲ့န်သည်။

လွတ်လပ်ရေးရခါနီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဂဠုန်ဦးစော ဦးနောက်လိုက် လူသတ်သမားတို့၏ လက်ချက်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ အဆလအဖွဲ့ချုပ် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ရေတိမ်နစ်ခဲ့ရာ ဆရာကြီးသည် ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ -အာဇာနည်ဗိမာန်ဋီကာ+ ကိုရေး၍ အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

..ဪအဆောင်ဆောင်နန်းတွေ ကြဌာန်းတွေနှင့်နှော၊
အခေါင်မပြန်ခင်၊
အောင်စာတမ်းချို့စေဘို့၊
အောင်ပန်းညှိုးရရှာတဲ့၊
တောင်သမန်း တို့ဗမာမှာ အဟောင်းသံသရာ အငုတ်တွေနှင့်၊
အောင်ဆန်း မသာမယာဟာ
၎င်းကံကြမ္မာအလုပ်ပေထင့်၊
သောင်းမြန်မရဏာ စမှတ်မှာတော့၊
ချုပ်သန့်ယင်းအလိုတွင်
ဒေါင်းလံပဝါအုပ်ပါလို့ ကျွပ်ဖြင့်သင်္ဂြိုဟ်ချင်။
အာဇာနည်ဗိမာန် ပုထိုးကိုဖြင့်၊
ပါရမီအဓိဋ္ဌာန်တမျိုးရယ်နှင့်၊
ဇွဲခိုးကာ ဆရာကန်တော့ချင်ရဲ့၊
မြန်မာမတော့ ပူစရာဘို့၊
တဗျဟာ အောင်ခမန်းတွင်မှ၊
လူမသမာအမှောင်သန်းချိန်မှို့။

သောင်ကမ်းပို့ပို့ဆီက၊

ဖောင်နန်းကူးတို့နှင့် အကြေဒဂုန်တည်းဟူသော

ရေစုန်မော့လေရဲ့၊

ဪ တောင်နန်းမြောက်နန်း

အဆောင်ဆောင် ကြငှာန်းနဲ့၊

အခေါင်မမြန်းရခင်က အောင်ပန်းညှိုးရရှာတဲ့

အောင်ဆန်းတို့ သေပုံနှမြော ။

နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာကြီးသည် အသက်အရွယ် အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာ၍ လားမသိ၊ စာပေ ရေးသားမှု၊ ကဗျာဖွဲ့မှုများ နည်းပါးလာခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရေးသားထုတ်ဝေသော 'အိပ်မက်ဒိဌ်ဋီကာ' သည် ဆရာကြီး၏ နောက်ဆုံးစာအုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်လည်း ကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်လည်းကောင်း အသက်အရွယ်နှင့်မမူ အပင်ပန်းခံကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက် လွတ်လပ်ရေးနေ့ နှစ်ပတ်လည်နေ့ တွင် ဆရာကြီးအား နိုင်ငံတော်အစိုးရက အလင်္ကာကျော်စွာဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

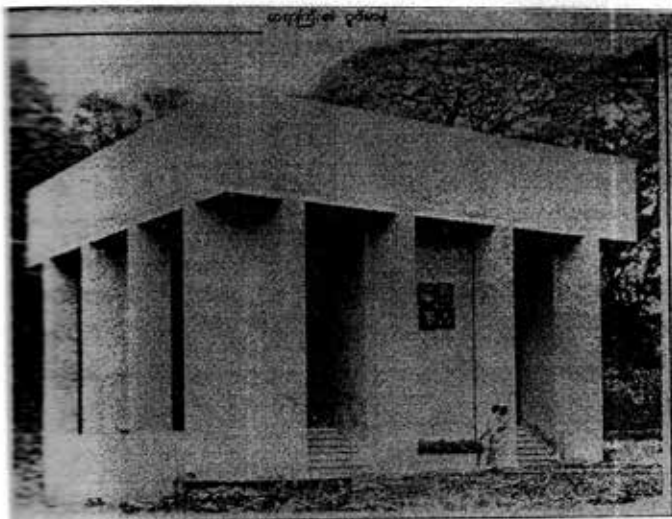
၁၉၅၂ ခု မေလ ၁၀ မှ ၁၄ ရက်အထိ ဂျပန်ပေါ်ပေါက်၍ ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)က ဆရာကြီးအား ကွန်ဂရက်ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် တရုတ်၊ မွန်ဂိုလီးယား၊ ဟန်ဂေရီ ဆိုဗီယက်ယူနီယမ် နိုင်ငံများသို့ ခရီးလှည့်လည်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ မတ်လ ၂၂ တွင် မြို့တော်ခန်းမရှေ့တွင်ကျင်းပခဲ့သော စတာလင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆုပေးပွဲသဘင်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စတာလင်ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ နီကိုလေတီဗိုနော့ဗ်က ဆရာကြီးအား ငြိမ်းချမ်းရေးဂုဏ်ပြုလက် မှတ်နှင့် ရွှေတံဆိပ်ဆုကို ချီးမြှင့်အပ်နှင်းခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆုအတွက် ရုရှား ရူဘယ်လ်ငွေတစ်သိန်း (မြန်မာငွေ တစ်သိန်း လေးသောင်း ငါးထောင်ခန့်) လက်ခံရရှိသည်။ ယင်းငွေတို့အနက် ရှစ်သောင်းကျော်ကို အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး သို့ ပြန်လည် လှူဒါန်းခဲ့သည်။

ဆရာကြီးအား ၁၉၆၀ ဩဂုတ် ၁၀ တွင် အရှေ့ဂျာမနီနိုင်ငံ ဟမ်းဘို့့စ် (Humboldt) တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင် ပညာရေးပါရဂူဘွဲ့ (Ph.D) အပ်နှင်း ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စာပေပညာရှင်ကြီး ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကဗျာဆရာကြီး ဟူ၍လည်းကောင်း ရာဇဝင် (သမိုင်း) ပညာရှင်ကြီး ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နယ်ခွဲ

ဆရာကြီး၏ ဂူတော်

ရွှေတိဂုံဘုရားတောင်ဖက်မှစ်တွင်ရှိသော ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ဂူတော်

နံ့တိုင်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင် မျိုးချစ်စာရေးဆရာကြီး ဟူ၍လည်း
ကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဗိသုကာကြီးဟူ၍လည်းကောင်း ထင်ရှားကျော်ဇောခဲ့၏။
ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် အသက် ၈၉ နှစ်အရွယ် ၁၉၆၄ ခု ဇူ
လိုင် ၂၃ ရက် ကြာသပတေးနေ့ နံနက် ၁ နာရီခွဲတွင် လူကြီးရောဂါဖြင့် ရန်
ကင်းမြို့ စမ်းချောင်းမြို့နယ် အမှတ် ၅ ချမ်းသာလမ်း နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့
လေသည်။

ထို့နောက် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့လယ်တွင် ဆရာကြီးကြွင်းကျန်သော
ဆင်္ကာလှာပ်ကို စမ်းချောင်းမဏ္ဍပ်မှ ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း ကန်တော်မင်္ဂလာ ပန်းခြံ
၌ ဦးဆောင်ကာ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။

ကွယ်လွန်ချိန်၌ သားသမီး ၄ ယောက်၊ မြေး ၁၅ ယောက်၊ မြစ် ၆၁
ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီး သခင်ဘသောင်း

ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းသည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု သမိုင်းတွင် မှန်ကန်စွဲဦးဆောင်မှုပေးနိုင်ခဲ့သည့် --တို့ဗမာအစည်းအရုံး++ ၏ ဖခင်ကြီးဖြစ်သည်။ သခင်ဘွဲ့ကိုစတင်ခံယူခဲ့သောကြောင့် --သခင်အစ ဘသောင်းက++ ဟု ပြောစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

ဆရာကြီးသည် နိုင်ငံရေး၌ မီးရှူးတန်ဆောင်ဖြစ်သလို၊ စာပေရေးရာ၌လည်း စံပြုရမည့်စာပေပညာရှင်တဦးဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးသည် ၁၉၂၅ ခု ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း (The World of Books) ၏ ဘာသာပြန်ဖြိုင်ပွဲအမှတ် (၁) မှစတင်၍ အမည်ရင်းဘီတီ (B.T) (ဘသောင်း) ဖြင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ၁၉၂၇ ခု၊ ဧပြီလထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း ဘာသာပြန်ဖြိုင်ပွဲအမှတ် (၃-၁) မှ ၁၉၂၇ ခုနှစ်ဇူလိုင်လထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း ဘာသာပြန်ဖြိုင်ပွဲအမှတ် (၆-၁) အထိငါးကြိမ်တိုင်တိုင် ပထမဆုရခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့အား မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖွဲ့က ဝင်ရောက်

သွင်ပြင်ခွင့်မပေးတော့ချေ။ သို့သော် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေသူ များက ဘာသာပြန်ထူးချွန်သူဆရာကြီးအား ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်း အယ်ဒီတာအဖြစ် ၁၉၂၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လမှစတင်၍ ခန့်အပ်လိုက်သည်။ ဆရာ ကြီးကို ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်းအယ်ဒီတာအဖြင့် ခန့်အပ်ခဲ့ခြင်း နှင့်ပတ် သက်၍ မဂ္ဂဇင်းတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသူ အိုင်စီအက်စ် (ခေါ်) အိန္ဒိယပဋိ ညာဉ်ခံ အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်း၊ ကြေးတိုင်းမင်းကြီးဟောင်း ဂျေ၊ အက်စ်ဗာနီဝယ် (J.S Furnival 1878-1960) က

••ထိုဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲများတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သူတယောက်သည် အခြားဝင်ရောက်ယှဉ်သူများ မပါသည့်အလားသူချည်း လေးခါငါးခါ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဆုကိုယူတော့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူတယောက်တည်းကိုချည်း ဘလပြီးတလ ဆက်ကာဆုပေးနေမည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ပြိုင်ပွဲမှာ ရယ်စရာ ပြင်နေဖို့ရှိတော့သည်။ ထိုအခိုက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့မှာဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်း အတွက် တည်းဖြတ်သူလိုနေသဖြင့် ထိုသူကိုပင် တည်းဖြတ်သူခန့်ရမလိုဖြစ်နေ သည်။ သူ့ကိုတွေ့ရဖို့ကလည်း မလွယ်လှ။ သူကရှက်တက်သည်။ သို့ရာတွင် ဘနေသောနံနက်ခင်းမှာ အသိဉာဏ်ထူးချွန်၍ စိတ်ဓါတ်ကြံ့ခိုင်သော လူငယ် တယောက်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ အလုပ်ခန်းသို့ပေါက်လာပြီးလျှင် ဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲ ၌ ဆုရသော မောင်ဘသောင်းမှာ သူပဲဖြစ်ပါသည်ဟုပြောလာသည်။ ကျွန်ုပ်က အတော်လေးနားချသဖြင့် သူ၏လွတ်လပ်ခြင်းကိုစွန့်လွှတ်ပြီးလျှင် ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်း၌ဝင်၍ အလုပ်လုပ်ပါသည်။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းမြန်မာပိုင်းလည်း မောင် ဘသောင်း၏ စိတ်အင်အားထက်သန်မှုကြောင့် အတော်ကလေးကျော်ကြားလာ ပြီးလျှင်၊ မြန်မာလူငယ်စာရေးဆရာကလေးများအနက် နောင်အဖို့တွင် မြန်မာ စာပေလောက၌ ကျော်ကြားလာသူမနည်း++ ဟု မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းသည် ••ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း•• မြန်မာပိုင်းအယ်ဒီ တာအဖြစ် ၁၉၂၈ ဩဂုတ်လ မှ ၁၉၃၁ ခုဇူလိုင်လအထိ တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ဂန္ထလောကမြန်မာပိုင်းခေါင်းကြီးနှင့်တကွ၊ လစဉ် ဂရိ ည်ဘာသာပြန်၊ ပုံပြောမယ်၊ ဝိဇ္ဇာလမ်းညွှန်နှင့် စာအုပ်ဝေဖန်ရေးကဏ္ဍများကို ကလောင်အမည်မခံဘဲ ရေးသားခဲ့သည်။ သူသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာ ဖွယ်ခုံ ထူးချွန်သူဖြစ်၍ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း အင်္ဂလိပ်ပိုင်းခေါင်းကြီး တချို့ကိုပင် ရေးသားခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းသည် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်းအယ်ဒီ တာ အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ပြင်သစ်ပြဇာတ် ဆရာမောလယဲ (Moliere)

၏ --ဆရာဝန်ပါပဲ++ ပြဇာတ် (Le Medecin Malgre Lui) ကို မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေတွင် ပထမဆုံးသော ခေတ်သစ်ပြဇာတ်ဖြစ်၍ မြန်မာပြည်စာအုပ်ကလပ်မှ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့နောက် --ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်ချုပ်++ (The Outline of General History) ကို မြန်မာပြန်သည့်အတွက် ၁၉၂၉ ခု တွင် ဝေလမင်းသားဘာသာပြန်ဆု ငွေတထောင်ကျပ် ချီးမြှင့်ခံရသည်။

ဆရာကြီး၏စာမှာ ရှင်းလင်းရုံမက ပြတ်သားလှသည်။ စကားလုံးများက တောက်ပြောင်ရုံမက လေးနက်လှသည်။ ဝါကျများမှာတိုရုံမက ထိမိသည်။ ဆရာကြီး၏ စကားပြေအရေးအသားသည် ထိုခေတ် ထိုအခါက အများတကာ ရေးသားလေ့ရှိကြသည့်စကားပြေနှင့်မတူ။ သစ်လွင်သော စကားပြေဖြစ်၏။ ထို့ပြင် သူမတူအောင် ထက်မြတ်၏။ ဘာသာပြန်လက်ရာများမှာလည်း မြန်မာဆန်၍ ညက်ညက်ညောညောရှိသည်။ ထို့နောက် ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းဌာန ဘာသာပြန်နည်းပြအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နည်းပြအဖြစ်ဆောင်ရွက်စဉ် တပည့်များကိုပညာသင်ပေးရင်း အမျိုးသားရေးကိုလည်း ဝါဒဖြန့်သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် အမျိုးသားရေးဝါဒဖြန့်သောအလုပ်ကိုမလုပ်ရဟု ပိတ်လိုက်သောအခါ ဆရာကြီးသည် အလုပ်မှထွက်လိုက်ရသည်။ ထိုစဉ်က တက္ကသိုလ် ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ ဒီဂျေစလော့ (Mr. D.J Sloss) က --မိမိစိတ်က မှန်သည်ဟု ယုံကြည်သော အယူဝါဒကိုမစ္စန္ဒာ့ မိမိအသက်မွေးမှုအလုပ်ကိုစွန့်သောသူမှာ မောင်ဘသောင်း တယောက်ပဲရှိသည်++ ဟု ချီးကျူးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆရာကြီးသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၃၀ တွင် ဆန္ဒတူလူငယ်တစ်စုနှင့်ပူးပေါင်း၍ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။ အစည်းအရုံး တည်နေရာကို ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ် ရေတာရှည်လမ်း၊ ခြံအမှတ် ၃၃ (ယခု ၁၃၃) ၌ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။ အမှန်စင်စစ် ထိုနေရာသည် ဆရာကြီး သခင်ဘသောင်းနှင့် ဇနီးဒေါ်ကြည်တို့၏ နေထိုင်သောအိမ်ဖြစ်သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးအဖွဲ့ဝင်တိုင်းသည် မိမိတို့၏အမည်များရှေ့တွင် မောင်၊ ကို၊ ဦးအစား --သခင်++ တပ်၍ မှည့်ခေါ်ရသောကြောင့် သခင်ဘသောင်းဟူ၍ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသမိုင်းစဉ်တွင် ထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် သခင်အမည်ကို ပထမဦးဆုံးခံယူခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံလူထုသို့ မျိုးချစ်လှုံ့ဆော်ရေးစာတစောင်ကို ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းက တာဝန်ခံထုတ်ဝေ

သည်။ စာတမ်းကို ရေးသားသူမှာလည်း ဆရာကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစာတမ်းမှာ မြန်မာသာမက ကမ္ဘာ့ကိုပါလွှမ်းခဲ့လေသည်။ ထို စာတမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

တို့ဗမာစာတမ်း

ဗမာပြည်သည် တို့ပြည်

ဗမာစာသည် တို့စာ

ဗမာစကားသည် တို့စကား

ဗမာပြည်ကို ချစ်ပါ

ဗမာစာကို ချီးမြှင့်ပါ

ဗမာစကားကို လေးစားပါ။

ထိုစာတမ်းကို ဆရာဇော်ဂျီက ဤသို့ဝေဖန်အကဲဖြတ်သည်။

**သခင်ဘသောင်း၏ တို့ဗမာနိဗ္ဗာန်ရေးစာတမ်းရှစ်ခုထည့်ထားသည်။

ထိုစာတမ်းတွင် စာတမ်းရေးသူ၏ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်နှင့် နိုင်ငံရေး ခံစားချက် တို့ပါသည်။ တွေးနိုးတွေးစဉ် မဟုတ်သော အတွေးတို့ပါသည်။ အရေးအသားရှင်း လှင်း၍ ရေးဟန်တွင် တက်ကြွသောလေသံ၊ ဖျတ်လတ်သောလေသံတို့ပါသည်။ ထိုစကားပြေတို့သည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါ သည်။

ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းနှင့်အတူ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို တည်ထောင် ခဲ့သောမျိုးချစ်လူငယ်တစ်ဦးမှာ သခင်လှဘော်၊ သခင်သိန်းမောင်၊ သခင်တင် (ဦးအမ်ဘီ)၊ သခင်အုန်းဖေ၊ သခင်သာဗို၊ သခင်တင်စိန်၊ သခင်မောင်မောင်တိုး၊ သခင်ဘရီ၊ သခင်ကျော်ထွန်းစိန်၊ သခင်ဘိုးနီ တို့ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းက ရန်ပုံငွေပြည့်စုံအောင် ရှာဖွေစုဆောင်းပြီးမှ စည်းရုံးရေးကိုလုပ်ကိုင်လိုသည်။

သခင်သိန်းမောင်က ရန်ပုံငွေသည် စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းပေါ်တွင် တည် နေ၏။ မိမိတို့အဆင်းရဲ့ပန်းခံကာ စွန့်စွန့်စားစားနှင့် မှန်ကန်သောဝါဒ၊ ရည် ခွယ်ချက်အရ စည်းရုံးနိုင်လျှင် ငွေကြေးအကူအညီအများအပြား ရလာမည်ဖြစ် ကြောင်း၊ လောလောဆယ် ဝါဒဖြန့်ရင်း စည်းရုံးရေးအပူတပြင်းလုပ်ရန် အရေး ကြီးကြောင်း၊ ဤသို့ ဆက်လက်မစည်းရုံးနိုင်ပါက တို့ဗမာအစည်းအရုံး အရှိန် လျော့ကျသွားနိုင်စရာရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရန်ပုံငွေနောက်ထားပြီး စည်းရုံး ရေးကို ဦးစားပေးလုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။

ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တွင် အဓိကပြဿနာဖြစ်သည့်

ဝါဒသဘောတရားအရမဟုတ်ဘဲ သာမညပြဿနာဖြစ်သည့် စည်းရုံးရေး၊ ရန်ပုံငွေရှာဖွေရေးပြဿနာအပေါ် သဘောကွဲလွဲရာမှအစပြုပြီး ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုတော့ဘဲ အေးအေးဆေးဆေးပင် ရပ်နားလိုက်တော့သည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို အမှတ် ၃၃၊ ရေတာရှည်လမ်း ဗဟန်းရပ်မှ ရန်ကုန်မြို့ကြည့်မြင်တိုင်၊ လင်းလွန်းကွက်သစ် နိဗ္ဗာန်လမ်းရှိ သခင်ဟန် သခင်မ မစောစောတို့အိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ဖွင့်လှစ်ကာ စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို တည်ထောင်ခဲ့သောသခင်ဘသောင်းကို ၁၉၀၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် နတ်မောက် မြို့၊ ဂွေးချိုခိုင်ဖုန်းကုန်းရွာ၌ အဖ ဦးမြင့်၊ အမိဒေါ်လေးခင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ သီပေါမင်းလက်ထက် နန်းတွင်းလက်ဖက်ရည်တော်၊ တောင်းတွင်းကြီးစစ်ကဲ၊ အင်္ဂလိပ်လက်ထက်တွင် မြို့သစ်၊ ပန်းထိန်း၊ ငမဲ၊ တောင်တွင်း (သရက်) လယ်ဝေးတို့တွင် မြို့အုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းသည် မွေးချင်းလေးယောက်အနက် ဒုတိယမြောက်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က တောင်တွင်းကြီးမြို့ ဝိမာန်ကျောင်း၊ မြို့သစ်မြို့ဆရာဦးစိုးမင်း၏ မူလတန်းကျောင်း၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့ အစိုးရအလယ်တန်း ကျောင်း၊ မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟ အထက်တန်းကျောင်းများ၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

အစိုးရစစ် လေးတန်းစာမေးပွဲကို မြို့သစ်မြို့တနယ်လုံး၌ ပထမရခဲ့ရာ မြို့အုပ်ဦးတုတ်ကြီး (နောင် သရဖယ်တီ တည်ထောင်သူ)၏ ရွှေတံဆိပ် ခိုးမြှင့်ခံရသည်။ ၇ တန်းတွင် ပညာသင်ဆု (စကောလားရှစ်) ရသည်။ ဖခင်ကွယ်လွန်၍ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးထွန်းရှိန် (ဖေ၊ပု၊ရှိန်) ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ပညာဆက်သင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ပထမကျောင်းသားသပိတ်တွင် မန္တလေးကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ သပိတ်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရန်ကုန်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်၍ ဝံသာနုနိုင်ငံရေးလောကထဲသို့ ခြေစုံပစ်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

မန္တလေး၊ ရွှေဘို၊ ပုသိမ်မြို့များ၌ အမျိုးသားကျောင်းဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဗြိတိသျှအိမ်ရှေ့စံ ဝေလမင်းသား မန္တလေးသို့အလာ ဦးဆောင်ဆန္ဒပြ၍ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခံရသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံတွင်လည်း အစအဆုံးပါဝင်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်နယူး

ဘားမား အင်္ဂလိပ်သတင်းစာလက်ထောက်အယ်ဒီတာ၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး ပိဋကတ်တိုက် လက်ထောက်ပိဋကတ်တိုက်မှူး၊ ၁၉၂၈ ၃၁ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်းအယ်ဒီတာ၊ ၁၉၃၀ တွင် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်များ အစည်းအရုံးအမှုဆောင်၊ ၁၉၃၀-၃၁ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အရှေ့တိုင်းဌာန ဘာသာပြန် ဆည်းပြဆရာ အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

တို့ဗမာအစည်းအရုံး တည်ထောင်ပြီးနောက် ရွှေဘို ဒိုင်အာခီကြားဖြတ် ရွေးကောက်ပွဲကို ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် ရွှေဘိုအရေးပိုင်၏ ပုဒ်မ ၁၄၄ ကိုဖိဆန်၍ ထောင်ဒဏ် ၃ လ ကျခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ တွင် ငွေတုလုပ်မှုဖြင့် ထောင်ကျခဲ့သည်။ ထောင်မှလွတ်လာပြီးနောက် ဓာရေးဆရာအဖြစ် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် သခင် ဆန်းအုပ်ဦးဆောင်သော ဘာသာပြန်ဌာနတွင် ခေတ္တတာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့နောက် ဂျာမန်ဟိုမီပတ်သီ (German Homoeopathy) ဆေးဆရာ၊ ရောင်ဒဏ္ဍာရားသောက်ဆိုင်ဖွင့်၍ အသက်မွေးသည်။ စစ်ပြီးနောက် တို့ဗမာ အစည်းအရုံး ရန်ကုန်စီရင်စု ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၅၃ တွင် တွန်မင်တေတာ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာအယ်ဒီတာ၊ ၁၉၅၉ ၆၀ တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးတပ်မှ ထုတ်ဝေသော --မြန်မာနှင့်ကမ္ဘာ++ တစောင်အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန်ယူ၍ စာရေးဆရာအဖြစ် အသက်မွေးသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် နတ်မောက်အရှေ့ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှ တသိပုဂ္ဂလအမတ်လောင်းအဖြစ် ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံရာရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ တွင် ပြန်ကြားရေးဌာန အသံလွှင့်ရုံဥက္ကဋ္ဌလည်း အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ပြန်ကြားရေးဌာနတွင် စာပေစီစစ်ရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၆၄ ၇၂ တွင် ပါတီစာပြန်များကို ဘာသာပြန်နည်းပို့ချသည့် နည်းပြဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၅၉ ၆၀ တွင် ကမ္ဘာပတ်လည် ရက်ရှစ်ဆယ် (Round The World in Eighty by Mules Verne) ဖြင့် ယူနက်စကို ဘာသာပြန်ဆုကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင်ရခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် သခင်ဘသောင်း၊ မိုးကြိုး၊ ဒေါက်တာ ရုံမင်း စသည့်ကလောင်ကွဲများဖြင့် အင်္ဂလိပ် မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် စာပေများ ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ၁၉၅၆ တွင် ရုရှားစာရေးဆရာကြီး မိခေါ်ဂူ ဇိန်၏ The Fall of Titan ကို --လောကနိဗ္ဗာန်++ အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ခဲ့သေးသည်။ ရေးသားခဲ့သော လုံးချင်းစာအုပ် (၄၉) အနက် ထင်ရှားသည့် စာအုပ်များ မှာ- ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ် (၁၉၂၈)၊ နိုးကြားရေးစာတမ်း ရှစ်စောင် (၁၉၃၀)၊ ပန်းသာမစာဥ (၁၉၃၈)၊ အမေလေး၊ ပြည်သူ့အာဏာ (ပတွဲ/ဒုတွဲ) (၁၉၃၈)။

ရေနံ (၁၉၄၀)၊ တိုင်းပြည်ရန်သူ (၁၉၄၁)၊ ဒေးဗစ်ကိုပါဖီး (၁၉၅၀)၊ ခြေလေး
ဆောင်းတော်လှန်ရေး (၁၉၅၁)၊ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ (၁၉၅၄)၊ မျက်မမြင် တိုင်းပြည်
(၁၉၅၅)၊ တထောင့်တညပ်ပြင်များ (၁၉၅၁)၊ ဗုဒ္ဓ၏စကြဝဠာတရားများ (၁၉၅၇)
ဗိုလ်တင်းပုတ်ပြည်ဝင်တို့ဖြစ်သည်။ ဖိလဒင်းဟော (H. Fielding) ၏ The
Soul of a People စာအုပ်ကို **မြန်မာ့စိတ်သဏ္ဍာန်** အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်
ခဲ့သော်လည်း စာအုပ်အဖြစ် မပေါ်ထွက်လာခဲ့ချေ။

၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် စာပေဗိမာန်က ကျင်းပသော ဘာသာပြန်စာပေဦးနှော
ဖလှယ်ပွဲ၌ **ဘာသာပြန်သူတိုင်းအတွေ့အကြုံနှင့် ထင်မြင်ချက်များ** စာတမ်းကို
တင်သွင်းခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည်သခင်ဘသောင်းသည် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒေါ်ကြည်နှင့်
အိမ်ထောင်ကျသည်။ ပထမအိမ်ထောင်ပျက်ပြီးနောက် ဒေါ်သန်းကြည်နှင့်
ထပ်မံအိမ်ထောင်ကျ၍ သားတယောက်၊ သမီးတယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ နိုင်ငံဂုဏ်ရည် (ပထမ) အဆင့်
ခိုးမြှင့်ခံရသည်။ ရန်ကုန်မြို့ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ဆူးလေဘုရားလမ်း အမှတ်
(၂၂၂/၂၂၆) အပေါ်ဆုံးထပ် (ရှေ့ဆောင်ရုံဘေး) နေအိမ်၌ ဆင်းဆင်းရဲရဲဖြင့်
၁၉၈၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ခိုင်း
လနီးဒေါ်သန်းကြည်နှင့်သားသမီးများကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး သုံး
ရောင်ခြယ်အလံလွှမ်းခြုံထားသော ဆရာကြီး၏ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်
ကို ဧပြီ ၂၃ ရက်နေ့တွင် တပည့်တပန်းများက ကြံတောသုဿန်၌ ဂူသွင်း
သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့ကြသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း

ဝင်းဝါ

စာပေနှင့်စာမူတိုက်ရိုက်ယာဇကုင်းဝယ်

Handwritten signature

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ဗိသုကာကြီးနှင့် တပ်မတော်ဖခင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းအား မြန်မာနိုင်ငံ မကွေးတိုင်းရှိ မြေလတ်ဒေသ နတ်မောက်မြို့
ကလေးတွင် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၆၊ တပေါင်းလဆန်း ၁ ရက် (ခရစ် ၁၉၁၅
ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်) စနေနေ့ နံနက် ၅ နာရီ၊ ၃၅ မိနစ်တွင် ဦးအ
(တတိယတန်းရှေ့နေ) ဒေါ်စုတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အဖိုးဖြစ်သူ မင်းကြီးဦးမင်း
ရောင်မှာ မြို့လုလင် မြို့သူကြီးဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ငယ်ဇာတာအမည်မှာမောင်ထိန်လင်းဖြစ်သည်။
သို့ရာတွင် သူ့အား မည်သည့်အခါကမျှ ထိန်းလင်းဟု မခေါ်ဟုဆို၏။ နောက်
တွင် အကိုအောင်သန်းနှင့် နာမည်လိုက်အောင် မောင်အောင်ဆန်းဟု ခေါ်
တွင်လေသည်။ မိခင်ဒေါ်စု၏ သားသမီးကိုးယောက်အနက် မောင်အောင်ဆန်း
သည် အထွေးဆုံးဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်၏မွေးချင်းများမှာ (၁) မခင်ညွန့် (လယ်ဝန်
ကတော်)၊ (၂) မဝက် (အိမ်ထောင်မပြု)၊ (၃) မောင်ဘဝင်း (ဘီအေ၊ ဘီအက်င်စီ
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့ရသူ)၊ မရွှေမှန် (ငယ်စဉ်ကွယ်လွန်)
(၅) မောင်နေအောင် (အမိန့်တော်ရရှေ့နေ)၊ (၆) မောင်ညိုမောင် (ငယ်စဉ်က
ကွယ်လွန်)၊ (၇) မောင်ထွန်းလင်း၊ (၈) မောင်အောင်သန်း (ဘီအေ)၊ (၉)
မောင်အောင်ဆန်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ကိုအောင်ဆန်းသည် ရှစ်နှစ်သားအရွယ်မှ ကျောင်းနေရသော်လည်း
ဉာဏ်ကောင်းသူဖြစ်သောကြောင့် အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်တွင် မြန်မာ လေး
တန်းသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ် - မြန်မာ စာသင်ကျောင်းတွင်
စာသင်နေကြပြီးဖြစ်သော အစ်ကိုများကို အားကျလာသောကြောင့် ကိုအောင်
ဆန်းအား အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စာသင်ကျောင်းသို့ ပို့ပေးရလေသည်။ ထို့နောက်
ရေနံချောင်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြဆရာအဖြစ် အမှုထမ်း
နေသော အစ်ကိုဖြစ်သူ ဦးဘဝင်းနှင့်အတူလိုက်နေကာ ရေနံချောင်းအမျိုးသား
ကျောင်းတွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည် ပညာလို
လားသူဖြစ်သောကြောင့် အတန်းတိုင်းတွင် ထူးချွန်သည်။ ခုနစ်တန်းစာမေး
တွင် အမှတ်အများဆုံးရသဖြင့် ဦးရွှေခို ရွှေတံဆိပ်ခိုးမြင့်ခြင်းခံရလေသည်။
ထို့ပြင် တစ်လ (၁၀) ကျပ် သုံးနှစ်အတွင်း စကောလားရှစ်ရသည်။

၁၉၃၂ တွင် ရေနံချောင်း အမျိုးသားကျောင်းမှ ဆယ်တန်းစာမေး
အောင်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်
ကျောင်းတွင် ကိုအောင်ဆန်းသည် ကျောင်းစာသက်သက်ကိုသာ လေ့ကျက်မှတ်
နေသူမဟုတ်။ အပြင်ဗဟုသုတ အများအပြားကိုလည်း လေ့လာဖတ်ရှုသူဖြစ်

သည်။ အထူးသဖြင့် သူ့အခန်းထဲတွင် နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သော စာနယ်
ဇင်းများစွာ တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည် တက္ကသိုလ်ရောက်သည်
နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင်ရှိသော မကွေးအသင်းဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အသင်းဝင်
ဖြစ်သော်လည်း မကွေးအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသည့် မိတ်ဆက်ညှိခွဲပွဲများကျင်း
ပခြင်း၊ အငြိမ်းခံခြင်းများကို မကြိုက်နှစ်သက်ချေ။ ၁၉၃၂ - ၃၃ အတွက် မကွေး
အသင်းဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသောအခါ အငြိမ်းခံခြင်း ပကာသနဖက်သော မိတ်ဆက်ခွဲ
ပွဲများမပြုလုပ်သည်သာမက သူ့ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သောနှစ်တွင်ပင် မကွေးအသင်းကိုပင်
ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်သည်။

ကိုအောင်ဆန်းသည် ၁၉၃၄ တွင် ဥပစာဝိဇ္ဇာ ဒုတိယနှစ်စာမေးပွဲကို
(ခုံအမှတ် ၂၃၁) ဖြင့် အောင်မြင်ပြီးနောက် ဝိဇ္ဇာပထမနှစ် (ဘီအေဂျူနီယာ)
တွင် တက်ရောက်သင်ယူသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ (တကသ) အမှု
ဆောင် ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရာတွင် ရွေးနိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၃၅-၃၆ တွင်
တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ အမှုဆောင်လူကြီးများအတွက် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ
ကိုအောင်ဆန်းသည် အမှုဆောင်အဖြစ် အရွေးခံရလေသည်။ ယင်းနောက်
တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ၏ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ
အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာဘဝတွင် မိမိအနှစ်နှစ်
အလလက လေ့လာမှတ်သားဖတ်ရှုခဲ့ရသော နိုင်ငံရေးဗဟုသုတများကို ဆောင်

၁၉၄၂ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၌ ဒေါ်ခင်ကြည်နှင့်
ထိမ်းမြားခဲ့စဉ်က

အခြေခံအားဖြင့် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင်ရေးသားခဲ့သည်။

တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် ကိုအောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း (အတွဲ - ၅၊ အမှတ် - ၁) တွင် အင်္ဂလိပ်ကဏ္ဍပိုင်း၌ နေရာပေးခဲ့သည်။ ယမမင်းကလောင်အမည်ဖြင့် The Hell Hound At Large (အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း လွတ်ပြေးနေသည်) အမည်ရှိ အယ်ဒီတာထံပေးစာတိုလေးကြောင့် နေရာပေးခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်တစ်ဦးအား ထိပါးပုတ်ခတ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ပေးစာရေးသူအမည်ကို ဖော်ထုတ်ပေးရန် အယ်ဒီတာကိုအောင်ဆန်းအားတောင်းဆိုလိုက်သည်။ သို့သော် အယ်ဒီတာကိုအောင်ဆန်းက အယ်ဒီတာနှင့်ဝတ်ဝတ္တရားအရ ကလောင်အမည်ကို ဖွင့်ဟထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ငြင်းဆိုလိုက်သည်။ ထိုအခါ အယ်ဒီတာကိုအောင်ဆန်းအား ကျောင်းမှထုတ်ပစ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်များ ကြံရွယ်နေကြောင်း သတင်းထွက်ပေါ်လာသည်။

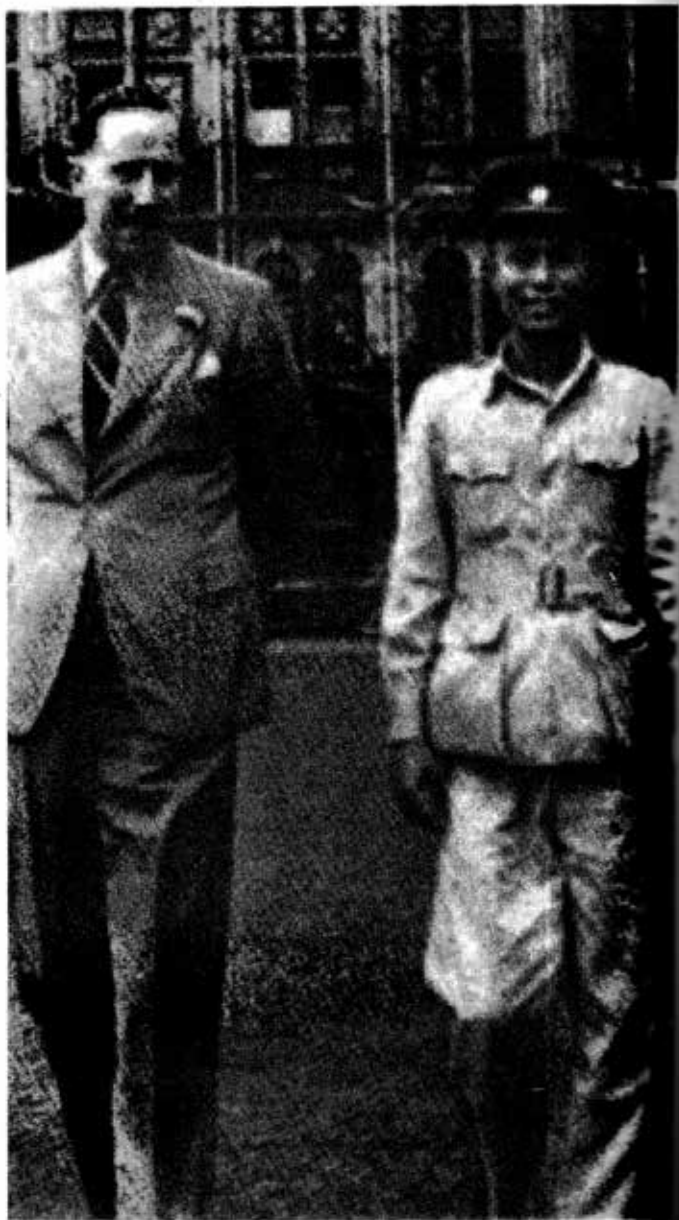
ဤဖြစ်ရပ်မတိုင်မီ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုနုအား အမျိုးသားနေ့ နေ့စဉ်နှစ်နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၃၆ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကျောင်းမှ ထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။ ဤသို့ သမဂ္ဂနှင့် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာကို ကျောင်းမှ ထုတ်ပယ်လိုက်ခြင်းသည် ကျောင်းသားထုတစ်ရပ်လုံးကိုစော်ကားခြင်းဟု သမဂ္ဂက

သမီးငယ်လေး အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်အတူတွေ့ရစဉ်

သူ့ဆန္ဒသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၃၆ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယအကြိမ်
 ကျောင်းသားသပိတ်ကို သမဂ္ဂကဦးဆောင်၍ ကျောင်းသားများ တညီတညွတ်
 တည်း ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။ သပိတ်တိုက်ပွဲပြီးသောအခါ တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်များ
 ကိုအောင်ဆန်းကို ကျောင်းပြန်နေခွင့်ပေးရသည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည်
 ၁၉၃၆-၃၇ တွင် ဘီအေစီနီယာတန်းကို ပြန်တက်ရာ ပဲခူးဆောင် အခန်းအမှတ်
 ၁၁၁ တွင် ဆက်လက်နေထိုင်သည်။ ထိုနှစ်တွင် ပဲခူးဆောင် သဟာယအသင်း
 နှင့် အောင်ဆန်းသည် အမှုဆောင်အဖြစ် ပြိုင်ဘက်မရှိ အရွေးခံရသည်။ ယင်း
 ဆောင် ပဲခူးသဟာယအသင်းနှင့် စာဖတ်အသင်းတို့တွင် ကိုအောင်ဆန်းသည်
 ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့ပြင် ၁၉၃၆-၃၇ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင်
 ကိုအောင်ဆန်းသည် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အရွေးခံရသည်။ ၁၉၃၇ တွင်
 ကိုအောင်ဆန်းသည် အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ ဥရောပရာဇဝင်၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဘာသာရပ်
 များနှင့် ဝိဇ္ဇာတန်းကို ခဲ့အမှတ် ၅၆ ဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ကိုအောင်ဆန်းသည်
 နေ့စဉ် မေလ ၉ မှ ၁၀ ရက်နေ့အထိ မန္တလေးမြို့တွင်ကျင်း ပသော ဒုတိယ
 အကြိမ် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာညီလာခံသို့တက်ရောက်ပြီး မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။
 ထို့နောက် ကိုအောင်ဆန်းသည် ၁၉၃၇-၃၈ တွင် ဥပဒေပညာကို ဆည်း
 နည်းသောကြောင့် ဘီအယ်လ်တန်းကို တက်ရောက်သင်ကြားသည်။ ထိုနှစ်တွင်

ပင် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂတွင် အရံအမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း အရွေးခံခဲ့ရသည်။

ကိုအောင်ဆန်းသည် ပုသိမ်၊ မော်တင်စွန်း၊ ဇီးချိုင့်ရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်းအထူးကျောင်း ကျောင်းသားများနှင့် ကျေးရွာလူထုကို မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့၏အတွက်လည်း လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဆင်နွှဲမှုသာ ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း နှိုးဆော်လင်းလင်း ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၈ - ၃၉ ခုနှစ်တွင် ကိုအောင်ဆန်းသည် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အရွေးခံရသော်လည်း နှစ်ဆုံးအောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ချေ။ နိုင်ငံရေးအောက်ချလုပ်ရန် ရည်သန်နေပြီးဖြစ်ရကား တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ၁၉၃၈ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်တွင် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစပြီး သခင်အောင်ဆန်းအမည်တွင်လာခဲ့သည်။ အစည်းအရုံးဝင်ပြီး များမကြာမီမှာပင် အောက်တိုဘာလကုန်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်၏ခန့်ထားသော အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဖြစ်လာသည်။

သခင်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၃၈၊ နိုဝင်ဘာ ၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှလည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှလည်းကောင်း နှုတ်ထွက်ခဲ့ပြီး သူ၏တာဝန်များကို ဦးရွှေ ကိုဗဟိန်း၊ ကိုဗဆွေတို့အား လွှဲအပ်ပေးခဲ့သည်။

သခင်အောင်ဆန်းသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ် အထွေအထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် တက်ကြွစွာပါဝင် လုပ်ဆောင်၏ခုံမူကြောင့် ဗြိတိသျှအစိုးရက ရန်ကုန် အရေးတကြီး လုံခြုံရေးအက်ဇင်ဒရာအရ ၁၉၃၉ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အဖမ်းခံရကာ ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ကျခံခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ထောင်မှ ဖေဖော်ဝါရီ ၈ ရက်နေ့တွင် ထွက်ခွာခွင့်ရပြီးနောက် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅၊ ညသန်းခေါင် ကျော် ၂ နာရီခွဲအချိန်တွင် မြို့မကျောင်းတွင်ကျင်းပသည့် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ (ကျောင်းသားသပိတ်အရေးနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည့် အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ထိုနှစ်ဧပြီလ ၆ ရက်မှ ၉ ရက်နေ့အထိကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးအင်္ဂလိပ်မြိုင်ညီလာခံတွင် အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၉၊ ဧပြီ ၃၀ မှ မေလ ၅ ရက်နေ့အထိကျင်းပသော တို့ဗမာ

အစည်းအရုံး၏ဌာနချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ အစည်းအဝေးတွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ရွေးကောက်ခံခဲ့ရသည်။

ထိုနှစ်ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့မှ ၉ ရက်နေ့အထိကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး မော်လမြိုင်ညီလာခံတွင် အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၉၊ ဧပြီ ၃၀ မှ မေလ ၅ ရက်နေ့အထိကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ဌာနချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့အစည်းအဝေးတွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ရွေးကောက်ခံရသည်။

ထိုနှစ် ဩဂုတ် ၁၃ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ရေကျော်ရပ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးတည်ရာနေရာတွင် သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်လှဖေ၊ ကိုဗဟိန်း၊ ကိုသိန်းဝေ၊ မစ္စတာဂိုဠာ၊ မစ္စတာဝတ္ထူးတို့သည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးအတွင်းတွင် ကွန်မြူနစ် (ကလာပ်စည်း) အဖွဲ့အစည်းကလေးတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့အရှေ့ပိုင်း ၄၉ လမ်း၊ အိမ်အမှတ် ၁၈၈ တွင် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို လျှို့ဝှက်စွာတည်ထောင်ပြီး သခင်အောင်ဆန်းသည် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ (သခင်စိုးက ခေါ်ချောင်းရပ်၊ မြေနုလမ်း၊ အမှတ် ၁၄၊ ကိုဗဟိန်းအိမ်တွင် မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို စတင်ဖွဲ့စည်းသည်ဟုဆိုသည်။)

၁၉၃၉ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဥရောပတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြေ

သခင်ကြီး၏အုတ်ဂူအား ရှိပြီးနေသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါ်ခင်ကြည်

ထောင်စွပ်ပွားခဲ့လေသည်။ ထိုစစ်ကြီး မဖြစ်မီ ၂ ရက်အလိုမှာပင် တို့ဗမာ အညွှန်းအရုံးမှ ပြည်လုံးဆိုင်ရာအလုပ်မှုဆောင်အဖွဲ့၏ အထူးအစည်းအဝေး အပေါ်ကို ဒေါက်တာဘမော်အိမ်တွင် ကျင်းပကာ တို့ဗမာအစည်းအရုံးအဖွဲ့ဝင် များ ဆင်းရဲသားဝံသာနုအဖွဲ့ဝင်များ၊ နေပြည်တော်အဖွဲ့ဝင်များ၊ ကရင်အမျိုး သားအဖွဲ့ဝင်များ၊ ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့ဝင်များပူးပေါင်းပြီး ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း (Burma Freedom Bloc) ကို စက်တင်ဘာလ (၁) ရက်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အဆိုပါအဖွဲ့ တွင် ဒေါက်တာဘမော်ကို အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အခင်အောင်ဆန်းအား အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန် ဟာ သိမ်းပေးကြသည်။

ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်းကိုတည်ထောင်လိုက်ပြီးနောက် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားများ အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာဖြင့် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆင့်ကာဆင့်ကာ ပေါ်ထွက်လာကာ သပိတ်မှောက်မှု၊ စိတန်းလမ်းလျှောက်ပြီးအင်အားပြမှု အစရှိသည့် တော်လှန်ရေး လှိုင်းတံပိုးတို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကို နယ်ချဲ့အစိုးရ သည် အမျိုးမျိုးနှိပ်ကွပ်ခဲ့သည်။ ကံကောင်းထောက်မသောကြောင့်သာ သခင် အောင်ဆန်းသည် နယ်ချဲ့အစိုးရကပစ်လိုက်သော ပိုက်ကွန်အတွင်းသို့ မသက် ဆင်းခဲ့ရပေ။

သခင်အောင်ဆန်းသည် မော်လမြိုင်မြို့တွင်ကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်း အရုံးညီလာခံတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အား မြန်မာတို့က အကူ အညီမပေးသင့်ကြောင်း တရားဟောခဲ့လေသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၀၊ မတ်လ ၁၉ ရက်တွင် အိန္ဒိယ ရမ်းဂါးမြို့တွင်ကျင်းပ မည့် အိန္ဒိယအာဖျိုးသားကွန်ဂရက် ညီလာခံသို့ သခင်အောင်ဆန်းသည် သခင် သန်းထွန်း၊ သခင်ခင်အောင်၊ သခင်တင်မောင် (ပန်းတနော်)၊ ကိုထွန်းရှိန်၊ သခင် ဗသွင်၊ ဆင်ဂုပ္ပတာ၊ ကိုဗဟိန်း၊ သခင်အုန်းဖေ၊ သခင်အုန်းမြင့် (တိုးတက်ရေး) တို့နှင့်အတူတက်ရောက်ပြီး မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ပြန်လည်ရောက် ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၀၊ ဇွန် ၅ တွင် သခင်အောင်ဆန်းသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် ပထမဆုံး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ ကိုယ်စား လှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။

သို့နှင့် ၁၉၄၀၊ ဇွန် ၁၇ တွင် ဟင်္သာတခရိုင်၊ ဇလွန်မြို့တွင်ကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးတရားပွဲတစ်ခုတွင် သခင်အောင်ဆန်းသည် ချင်းတောင်တန်း အကြောင်း ဟောပြောသောကြောင့် သခင်အောင်ဆန်းနှင့် ကျွဲမလေး သခင်တင် မောင်တို့အား ကာကွယ်ရေးဥပဒေနှင့်ဖမ်းဆီးရန် ဟင်္သာတရာဇဝတ်ဝန် မစ္စတာ ဇေဗီးယား (Mr.Xavier) က ဝရမ်းထုတ်လိုက်သည်။ ကံအားလျော်စွာ ဗမာ ပုလိပ်အရာရှိတဦး ဦးလှတောနှင့် ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ခင်ဦးတို့၏ အကူအညီဖြင့် ဟင်္သာတခရိုင်မှ လွတ်မြောက်ကာ ရန်ကုန်မြို့ ၅၃ လမ်းရှိ သခင်အောင်ဖေ၏ အမေကြီးအိမ်တွင် ပုန်းလှိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအတောအတွင်း နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ အလိုတော်ရိ ဇေဗီးယားကပင် **သခင်အောင်ဆန်းအား ဖမ်းဆီးပေးနိုင်လျှင် ဆုငွေ ၅ ကျပ်ပေးမည်++ ဟု ကြေညာလိုက်သည်။ ယင်းဆုငွေ ၅ ကျပ် ထုတ်ပြန် သည့် သတင်းကို ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာများတွင် အသီးသီးပုံနှိပ် လာရာ သခင်အောင်ဆန်းကိုသာမက မြန်မာတမျိုးသားလုံးကိုပင် စော်ကား လိုက်သောကြောင့် တစ်ပြည်လုံးကရှုံ့ချခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် ယင်းဆုငွေ

ဗိုလ်ချုပ်မိသားစု

၁၉၀၁ ဩဂုတ် ၂၀ တွင် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းပေးခဲ့ရသည်။

သခင်အောင်ဆန်းသည် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ အဖမ်းမခံလိုပဲ ပြည်ပတွင် ခုတ်ပြီး နိုင်ငံခြားအကူအညီရှာရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ဆက်သွယ်ရန် သခင်အောင်ဆန်းသည် ရွှေတောင်တန်းတိုက်မှ တရုတ်တန်း ဆူလမ်း ဦးကျော်ခင်အိမ်တွင် ပုန်းအောင်းပြီး ဦးကျော်ခင်၏ စီစဉ်မှုဖြင့် တရုတ် သင်္ဘောသားယောင်ဆောင်ကာ တန်လွန်ရှောင်ဟူသော တရုတ်အမည်ခံယူပြီး သွားကောင်း၊ သခင်လှမြိုင်သည် တန်ဆူတောင်ဟူသော တရုတ်အမည်ခံယူပြီး သွားကောင်း ၁၉၄၀ပြည့်နှစ် ဩဂုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် နော်ဝေးပိုင် **ဟိုင်လီ++ (Esk Lee) သင်္ဘောဖြင့်ရန်ကုန်မှထွက်ခွာလာခဲ့ရာ ၁၉၄၀၊ ဩဂုတ် ၂၄ တွင် ဆွစ်ဇာလန် ကုလန်ဂျွန်း (Kulangsu Island) သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သခင်အောင် ဆန်းတို့သည် အဖွဲ့ဝင်မြို့တွင် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် အဆက်အသွယ်မရဘဲ ဆောင်တင်နေစဉ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရဲဘော်များ၏ကြိုးပမ်းချက်အရ ဂျပန်နှင့် ဆက် သွယ်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မှူးကြီး စုဇူကီး (နောင်ဗိုလ်မှူးကြီး) သည် သခင်အောင်ဆန်းတို့အား ဆွစ်ဇာလန်မှ ဂျပန်သို့ဆက်သွယ်ခေါ်ယူခဲ့ရာ ၁၉၄၀၊ နိုဝင်ဘာ ၁၂ တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ဆက်ရှိခဲ့သည်။ သခင်အောင်ဆန်းသည် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး သပိတ်ခန်းစဉ်များ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်တွင်းရှိ ရဲဘော်ရဲဘက်

များနှင့်တိုင်ပင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရွှန်းတင်းမားရူးသဘောဖြင့်ရောက်ရှိပြီး ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီဝင်များနှင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

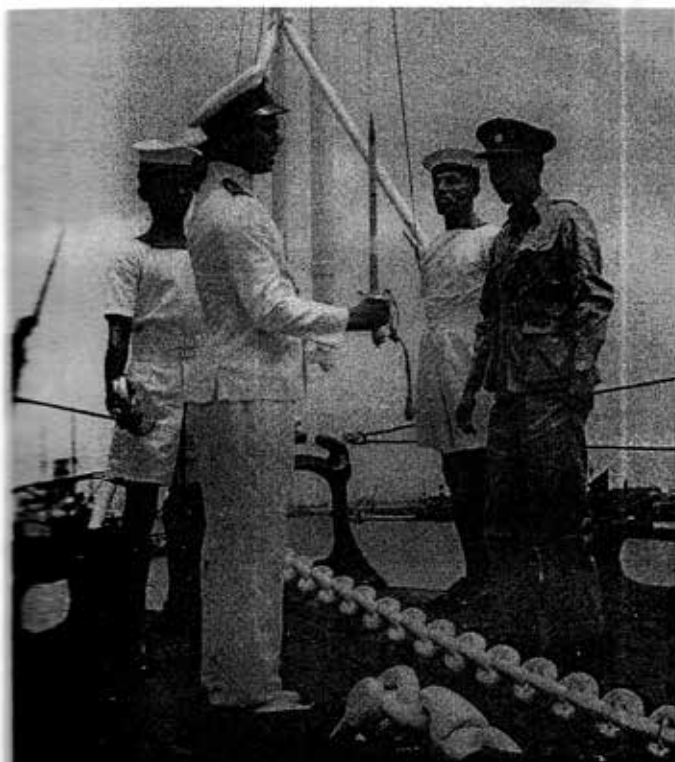
သခင်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၄၁၊ မတ် ၁၀ တွင် ရွှန်းတင်းမားရူးသဘောဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့အပြန်တွင် ရဲဘော် သုံးကျိပ် ပထမအသုတ်ဖြစ်သည့် သခင်လှပေ (ဗိုလ်လက်ျာ)၊ သခင်ဗဂျမ်း (ဗိုလ်လရောင်)၊ သခင်အေးမောင် (ဗိုလ်မိုး) ကိုတွန်းရှိုက် (ဗိုလ်ရန်နိုင်) တို့ကိုခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ရာ ၁၉၄၁၊ မတ် ၂၇ တွင် တိုကျိုမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စစ်ပညာသင်ရန် ၁၉၄၁၊ ဧပြီတွင် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ တန်ကောက်မြို့တွင် ၁၉၄၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၆ တွင် လက်မောင်းသွေးဖောက်ပြီး သစ္စာပြုကာ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) ကို ၁၉၄၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၇ တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်စစ်ဌာနချုပ်နှင့် မော်လမြိုင်စစ်ကြောင်းတွင် ဒုတိယစစ်သေနာပတိအဖြစ်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းချီတက်ကာ ဗြိတိသျှတို့၏ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ဇူလိုင် ၂၇ တွင် ဂျပန်တို့က ဘီအိုင်အေကိုဖျက်သိမ်းပြီး ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ဖြင့်

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပင်လုံစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့စဉ်က

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မေယုစစ်သင်္ဘော လွှဲပြောင်းယူခဲ့စဉ်က

အောင်ဆန်း စစ်သေနာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၃ မတ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းမြင့်ပေးခြင်းခံရသည်။

ဥပန်အစိုးရ၏ဖိတ်ကြားချက်အရ ၁၉၄၃၊ မတ် ၁၁ တွင် ဒေါက်တာ
အောင်ဆန်း ဒေါက်တာသိမ်းမောင်၊ သခင်မြတို့နှင့် အတူဥပန်နိုင်ငံသို့ သွား ရောက်ခဲ့
သည်။ ထိုနှစ် မတ် ၂၂ တွင် တိုကျိုမြို့တွင် ဥပန်ဘုရင်ဟိရိုဟိတို၏ တက်နေဝန်း
အထိပ် (တတိယအဆင့်) နှင့် စလွယ်လတ် (Third Class Order of Rising
Sun with Middle Class) ကို ခိုးမြှင့်ခံခဲ့သည်။ ၁၉၄၃၊ ဩဂုတ် ၁ ဥပန်ခေတ်
အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရဖွဲ့စည်းသောအခါ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး (စစ်
အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

အောင်ဆန်းဥပန်တို့သည် မြန်မာပြည်သူတို့အား ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့်အတွက်

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်ပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်ရန်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၄၄၊ ဩဂုတ် ၄ မှ ၇ ရက်နေ့အထိ ပဲခူးမြို့၊ စံပြတပ်ရင်တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကိုယ်စားလှယ် သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ဗဟိန်းတို့နှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကာ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် အစည်းအဝေးခေါ်ယူခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား ၁၉၄၄၊ စက်တင်ဘာ ၄ တွင်ရန်ကုန်မြို့တွင် ဂျပန်ဘုရင်ဟိရိုဟိတို၏ မွန်မြတ်သောရတနာ (ပထမအဆင့်) ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၄၅၊ မတ် ၁ မှ ၃ အထိ ရန်ကုန်မြို့မှ ကန်တော်ကြီးပတ်လမ်းနှင့် ထွန်းမြတ်လမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေအိမ်တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန် တို့နှင့် တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရန် အစီအစဉ်များချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅၊ မတ် ၂၇ တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးစတင်သောအခါ ရှေ့တန်းစစ်ဌာနချုပ်တွင် တာဝန်ယူကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅၊ မေ ၁၆ တွင် မိတီလာမြို့တွင် ဗြိတိသျှဗိုလ်ချုပ် ဆာဝီလင် (William Joseph Slim) (နောင်ဖီးမာရှယ်) (၁၈၉၁-၁၉၇၀) နှင့်

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကနီတချုပ်ချုပ်ဆိုရန်အတွက် လော့မောင့်ဘက်တန်အား သွားရောက်တွေ့ဆုံစဉ်

မိခင်ကြီး ဒေါ်စုနှင့်အတူတွေ့ရစဉ်

ဆုံးဆွေးနွေးခဲ့သည်။

၁၉၄၅ မေ ၁၉ တွင် မိတီလာမှ ရန်ကုန်သို့ လေယာဉ်ဖြင့်ရောက်ရှိခဲ့သည်။
၁၉၄၅ မေ ၁၉ တွင်ကျင်းပသော နေ့သူရိန်ညီလာခံတွင် သဘာပတိအဖြစ်
ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှာပင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်
တာဝန်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသည်။

မာ့တပ်မတော်အရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ၁၉၄၅၊ စက်တင်ဘာ ၇ တွင်
နိုဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှ မဟာ
မင်းသေနာပတိချုပ် လော့ဒ်မောင့်ဘက်တန်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား
မာ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ရာထူးဖြင့် ဒုတိယစစ်ဆေးရေးအရာရှိချုပ်
(Deputy Inspector-General) အဖြစ် ခန့်အပ်မည်ဟုကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် တပ်မတော်သားဘဝကို လိုလားသော်လည်း သခိုင်းပေးတာဝန်ဖြစ်သည့် မပြီးဆုံးသေးသော မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ၁၉၄၅ အောက်တိုဘာ ၂၇ တွင် မျိုးချစ်တပ်မတော် (Patriotic Burmese Forces) ၏ ဗိုလ်ချုပ်ရာထူးမှနုတ်ထွက်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးနယ် ပယ်သို့ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်စမစ်က ဖဆပလအား အမှုဆောင်ကောင်စီ (ဝန်ကြီးအဖွဲ့) တွင် ပါဝင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သည့် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က မိမိတို့တောင်းဆိုချက်များ မရသောကြောင့် အမှုဆောင်ကောင်စီသို့မဝင်ခဲ့ပေ။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သည့် ဖဆပလအဖွဲ့သည် မြန်မာပြည်သူ

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အလောင်းအား ဂျူဗလီဟောသို့ မသယ်ဆောင်မီ နေ့စဉ်တွင်တွေ့ရစဉ်

အင်အားဖြင့် မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို ဆက်လက်ဆင်နွှဲခဲ့သည်။
ဒီဇင်ဘာ ၁ တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် စစ်သေနာပတိအဖြစ်
ပြည်သူ့ရဲဘော်တပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

၁၉၄၆၊ ဇန်နဝါရီတွင်ကျင်းပသော ဖဆပလ ပထမဆုံးပြည်လုံးကျွတ်
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ပြန်လည် ရွေး
တင်မြှောက်ခံရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်စမစ်၏အုပ်ချုပ်ရေးကာလတွင် မြန်မာ
ပိုမိုကြီးထွားလာကာ နိုင်ငံရေးမငြိမ်မသက်ဖြစ် လာခဲ့
သည့် အခါ ဗြိတိသျှအစိုးရက ဆာဒေါ်မန်စမစ်ကို အင်္ဂလန်ပြည်သို့ပြန်ခေါ်
မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံသစ် ဆာဟူးဘတ်ရန့်စ်ကို စေလွှတ်ခဲ့သည်။

ဆာဟူးဘတ်ရန့်စ်သည် အမှုဆောင်ကောင်စီတွင်ပါဝင်ရန် ဖဆပလကို
၁၉၄၆၊ စက်တင်ဘာ ၂၆ တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည်
ဒုတိယသဘာပတိ (ဝန်ကြီးချုပ်) အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့
သည့် ကာတွယ်ရေးဌာနနှင့် နိုင်ငံခြားရေးဌာနများကိုပါ တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်သည် အမှုဆောင်ကောင်စီတွင်ပါဝင်လာပြီးနောက်
ဒီဇင်ဘာ ၈ တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ ထံ မြန်မာနိုင်ငံကို တစ်နှစ်အတွင်း
လွတ်လပ်ရေးပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

ဖဆပလ၏တောင်းဆိုချက်ကိုတုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် အင်္ဂလိပ်နန်းရင်းဝန်
အက်တလီ (C.R.Attlee, P.C., O.M., C..H..) က ၁၉၄၆၊ ဒီဇင်
ဘာ ၃ တွင်ဗြိတိသျှပါလီမန်အောက်လွှတ်တော်တွင် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့
အင်္ဂလန်ပြည်၊ လန်ဒန်မြို့သို့ဖိတ်ခေါ်ဆွေးနွေးမည်ဟုကြေညာခဲ့သည်။ ဗြိတိ
သျှအစိုးရ၏ဖိတ်ကြားချက်အရ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သည့် မြန်မာ
ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် အင်္ဂလန်ပြည်သို့သွားရောက်ပြီး ဗြိတိသျှအစိုးရကိုယ်
စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကာ ၁၉၄၇၊ ဇန်နဝါရီ ၂၇ တွင် ဗြိတိသျှ
အင်္ဂလန် အက်တလီနှင့် **အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်**ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ပြည်မနှင့်တောင်တန်းဒေသများ
အပေါင်းစည်းပြီး မြန်မာ့လွတ် လပ်ရေးရယူနိုင်ရန် ၁၉၄၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ
၁ တွင်ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ တောင်ပိုင်းနှင့်အရှေ့ပိုင်းတို့၏ လမ်းဆုံရာ
ဒေသတော်ဘွား၏နယ်မြေအတွင်းရှိ ပင်လုံမြို့ကလေးတွင် တိုင်းရင်းသားကိုယ်
စားလှယ် ၂၃ ဦးတို့နှင့်အတူ သမိုင်းဝင် **ပင်လုံစာချုပ်** ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ပေသည်။
၁၉၄၇ ဧပြီ ၉ တွင် ကျင်းပသောတိုင်းပြည်ပြု လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင်

ဖဆပလအမတ်လောင်းအဖြစ် ရန်ကုန်မြို့မ (လမ်းမတော်) မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ ဝင်ရောက်အရွေးခံပြီး လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ပြိုင်ဘက်မရှိရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည်။

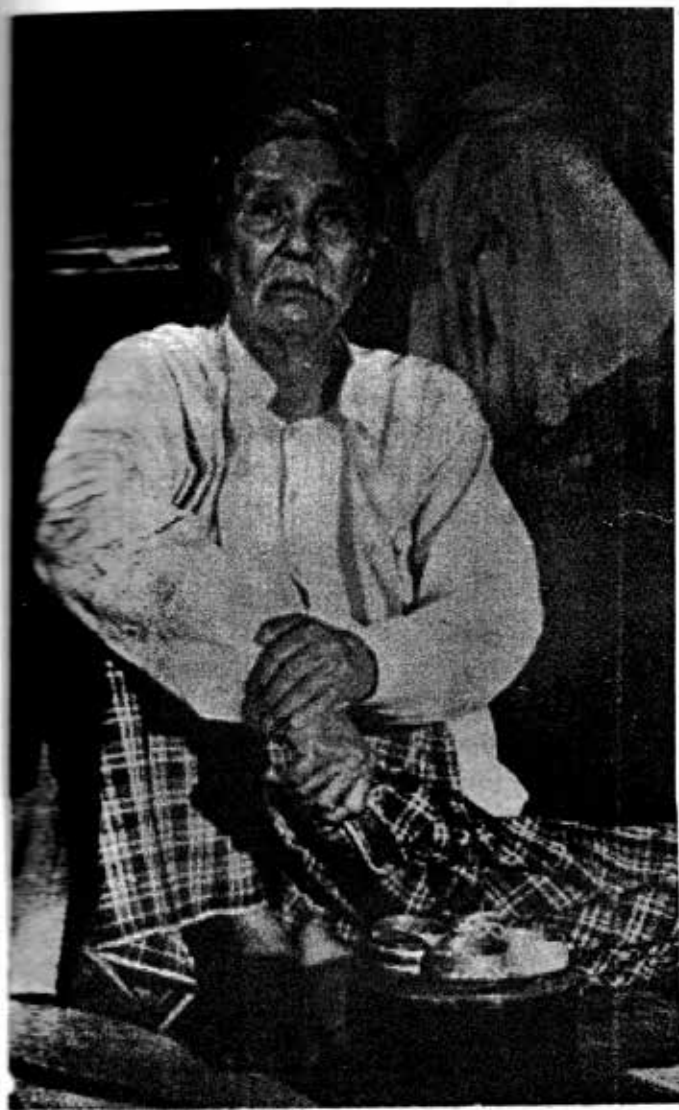
ထို့နောက် ၁၉၄၇၊ မေ ၁၉ မှ ၂၃ ထိကျင်းပသော ဖဆပလ ပဏာမပြင်ဆင်မှုညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇၊ ဇွန် ၁၆ တွင် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်ညီလာခံတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်ရမည့်အခြေခံမူများကို တင်သွင်းခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၄၂ စက်တင်ဘာ ၆ တွင် မြောင်းမြမြို့နေ ဦးဖိုးညွှင်း၊ ဒေါ်ဖွားစုတို့၏ သားသမီး ၉ ဦးအနက် အငယ်မြောက် သမီးဖြစ်သူ သူနာပြုဆရာမ မခင်ကြည် (နောင် မဟာသီရိသုဓမ္မဘွဲ့ ရ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာနှင့် နီပေါနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာသံအမတ်ကြီး) နှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီး သား (၂) ဦး၊ သမီး (၂) ဦး၊ [အောင်ဆန်းဦး၊ အောင်ဆန်းလင်း၊ အောင်ဆန်းစုကြည်၊ သမီးထွေး (ငယ်စဉ်ကကွယ်လွန်)] ထွန်းကားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇၊ ဇူလိုင် ၁၉ ရက်၊ နံနက် ၁၀း၃၅ နာရီတွင် အတွင်းဝန်များရုံး (နောင်ဝန်ကြီးများရုံး) တွင် ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ် မျိုးချစ်ပါတီခေါင်းဆောင်နှင့် နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဂဠုန်ဦးစော၏ နောက်လိုက် လူသတ်သမားတို့၏လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၄၈၊ ဧပြီ ၁၁ တွင် အခြားဝန်ကြီးများနှင့်အတူ ဂျူဗလီဟောမှ အာဇာနည်ကုန်းသို့ပို့ဆောင်ပေးသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကျဆုံးပြီး ၁၁ နှစ်အကြာ ၁၉၅၉၊ မတ် ၂၇ တွင် မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုနောက်ဆုံးကဏ္ဍအထိ ကိုယ်ကျီမဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး လွတ်လပ်ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံဖျား ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် နိုင်ငံတော်က ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းအထိမ်းအမှတ်အဖြစ် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမဆင့်) (Star of the Revolution) တံဆိပ်များချီးမြှင့်ဂုဏ်ပြုခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

သမားတို့သည် ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ လန်ဒန် မြို့မှ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါတွင် **အောင်ဆန်း-အက်တလီစာ ချုပ်++ ကိုအတည်ပြုရန် ခက်ခက်ခဲခဲကြိုးစားရလေသည်။ ဗြိတိန်၏လိုက်လျော့ ချက်မှာ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ မူလတောင်းဆိုချက်များထက် များစွာလျော့နည်း နေလေသည်။ ဤအချိန်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ပြည်သူ့ရဲဘော်တို့မှာ အကြီး အကျယ် အုံကြွနေပြီဖြစ်၍ ၎င်းတို့က ယင်းတို့၏အယူအဆကို လွယ်လွယ်နှင့် မစွန့်လွှတ်လိုကြပေ။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ ဘိလပ်သွား ဆွေးနွေးသည့်ကိစ္စကို မူလကလည်းသဘောမကျခဲ့ပေ။ ဂျီစီဘီအေ ခေတ်ကလို ဖြစ်ဦးမှာပဲဟု စိတ်ထဲတွင်စွဲနေလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဆရာကြီးက တစ်စုံ တစ်ဦးအားမကျေနပ်တာတစ်ချက် ထုတ်ပြောလိုက်လျှင် ထိုအချိန်က သတင်းစာ များတွင် ဆရာကြီးနာမည်နှင့် ဖဆပလကို တိုက်ခိုက်သောစကားများ ပါလာ တတ်လေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဘိလပ်မှပြန်လာခါစ တစ်နေ့တွင် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအိမ်သို့ ရုတ်တရက်ရောက်လာလေသည်။ ဆရာတပည့် အာလာပသလ္လာပ စကားများပြောဆိုပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်က ဆရာကြီးအား ဖဆပလကို တိုက်ခိုက်သောစကားများမပြောရန် တောင်းပန်လေသည်။

**ဆရာကြီးမျှော်မှန်းလာခဲ့တဲ့လွတ်လပ်ရေးကို တစ်နှစ်အတွင်းရအောင် ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားနေပါတယ် ဆရာကြီး။ တစ်နှစ်လောက်တော့ စောင့်ကြည့် ပါဦး။ ဒီအတွင်း ဆရာကြီးဘာမှမလုပ်ပါနဲ့ဦး++

**ဟေ့ အောင်ဆန်းမင်းကဆရာလား။ ငါကဆရာလား++ ဟု ပြန်မေးလိုက် လေသည်။ ဆရာကြီးမှာ အတော်စိတ်ဆိုးသွားလေသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မှာလည်း အိုးတိုးအန်းတန်းဖြစ်သွားလေသည်။ ထိုနောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း က ထပ်ပြောပြန်သည်။

**ဆရာကြီး အခြားလူဘာပြောပြော ကျွန်တော်တို့မထိခိုက်ပါဘူး။ ဆရာ ကြီးက ကျွန်တော်တို့ကို ဆန့်ကျင်တဲ့စကားတစ်ခွန်းပြောရင် တစ်ခွန်းထိခိုက်ပါ တယ်။ ကျွန်တော်ကတိပေးတဲ့အတိုင်း တစ်နှစ်ပြည့်လို့ဘာမှဖြစ်မလာဘူးဆိုရင် ဆရာကြီးလုပ်ချင်တာလုပ်ပါ။ ကျွန်တော်လည်း နိုင်ငံရေးမလုပ်တော့ပါဘူး။ အေးအေးပဲနေပါတော့မယ်။ အခုပြောတဲ့စကား ဆရာကြီးမှတ်ထားပါ။ ဒီနေ့ ဘာနေလဲ ဦးယော။ အဲ မှတ်ထားပါဆရာကြီး++ ဟု ဗိုလ်ချုပ်က ထိုအချိန်က အနီးတွင်ရှိသော ဦးယော (ဆရာဇေယျ) ဘက်လှည့်ပြောလိုက်လေသည်။

ဤကဲ့သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဇွတ်တောင်းပန်တော့မှ ဆရာကြီး
အနည်းငယ်စိတ်ပြေသွားကာ **အေးစိတ်ချပါ ငါဘာမှမပြောဘူး++ ဟု
အထိပေးလိုက်လေတော့သည်။

ဤကား ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအိမ်မှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပြန်
အနည်းငယ်နောက် လပိုင်းအတွင်း ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ စနေနေ့ည
၅ နာရီ ၁၅ မိနစ်အချိန်တွင် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံကိုယ်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံအသံလွှင့်
အထူး အထူးသတင်းတစ်ရပ်ကြေညာလိုက်လေတော့သည်။

**၁၉၄၇ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၀ မိနစ်၌ အမှုဆောင်
အောင်စီအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးအစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ် ဝန်ကြီးများအား သတ်ဖြတ်
သတ်ဖြတ်သည့်အကြောင်းကို မြန်မာပြည်သူပြည်သားတို့အား ကျွန်ုပ်က အထူး
အရေးအကြီးစွာဖြင့် ပြောကြားရပါကြောင်း၊ နံနက် ၁၀ နာရီခွဲသာသာလောက်တွင်
အင်္ဂလိပ်တပ်များကို ကိုင်ဆောင်သူတို့သည် အစည်းအဝေးအခန်းထဲသို့ ဝင်
ဆောင်လာ၍ အတွင်းရှိလူများကိုပစ်ခတ်ကြောင်း၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ဆန်း
နှင့်ဘတူ သခင်မြ၊ မန်းဘခိုင်၊ ဦးဘချို၊ အပ္ပဒူရာဇတ်၊ ဦးဘဝင်း၊ စပ်စံထွန်း၊
အတွင်းဝင် ဦးအုန်းမောင်နှင့် သက်တော်စောင့် ကိုထွေးတို့ သေဆုံးကြကြောင်း++

ဗိုလ်ချုပ်တို့လုပ်ကြံခံရပြီဟူသော သတင်းဆိုးကြီးသည် တစ်ပြည်လုံးသို့
အင်မဟုတ် ချင်းပျံ့နှံ့သွားလေတော့သည်။ ရန်ကုန်တွင် လုပ်ကြံမှုကြီး ပေါ်ပေါက်
ပြီး နာရီပိုင်းအတွင်း သိကြရလေသည်။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းမှာလည်း ဤသတင်းကို ကြားရသောအခါ
အလွန်စိတ်ထိခိုက်သွားလေသည်။ အောင်းဆန်း မနေ့တစ်နေ့ကပဲ အိမ်လာသွား
အား သည်ဟုလည်း ဆရာကြီးက အောက်မေ့မိလေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်တို့ကျဆုံးပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်၏အရိုက်အရာကိုဆက်ခံသော
သခင်နုသည် တစ်နေ့တွင် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းထံလာရောက်၍ အကျိုး
အကြောင်း ပြောပြလေသည်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးက . . .

**အောင်ဆန်းမသာအတွက် ငါငွေတော့မတတ်နိုင်ဘူးကွာ။ ဒီကဗျာတစ်
ပုဒ်နဲ့ စာအုပ်သာယူသွားပေတော့++ ဟု ဆိုကာ မိမိရေးသားထားသော
**အာဇာနည်ဗိမာန်ကဗျာ++ နှင့် စာအုပ်ကို သခင်နုလက်သို့ပေးအပ်လိုက်လေ
သည်။

အာဇာနည်ဗိမာန်အဓိဋ္ဌာန်ကုသိုလ်တော်ကြီးဟု ဆရာကြီးက အမည်တပ်
ထားသော ယင်းစာအုပ်ရောင်း၍ ရသောအမြတ်ငွေကို အာဇာနည်ဗိမာန်အတွက်
ဆရာကြီးက လှူဒါန်းပါသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို မြန်မာ့

အလင်းပုံနှိပ်တိုက်၌ရိုက်နှိပ်ပြီး တစ်အုပ်လျှင် ၁ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။

အာဇာနည်ဗိမာန်လေးချိုးကဗျာတွင် တတိယအချိုးမပါဖြစ်နေသဖြင့် နောင်အခါတွင် ဆရာဇော်ဂျီက ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအားပြန်မေးရာ ဆရာကြီးက ++ဟေ. . ဟုတ်လား။ ဆရာလဲ အဲဒီအခါက ရေးသာရေးရ စိတ်က တယ်မကောင်းပါဘူးကွာ++ ဟုပြော၍ တတိယအချိုးကို ပြန်လည်ရေးပေး လိုက်ပါသည်။

သို့ကလို့ ၁၉၄၇ ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက် စနေနေ့တွင် ဂဠုန်ဦးစော၏ နောက် လိုက်တပည့်များ၏လက်ချက်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးခဲ့လေရာ ဆရာကြီးသည် အလွန်ကြေကွဲဝမ်းနည်းသည့်အလျောက် ++အာဇာနည်ဗိမာန်ငိုကာ++ ကိုရေး၍ အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ လေသည်။

(၁)

ဪ... အဆောင်ဆောင်နန်းတွေ

ကြွငှာနန်းတွေနှင့်နှော

အခေါင်မမြန်းခင်က

အောင်စာတမ်းချို့စေဖို့၊ အောင်ပန်းညှို့ရရှာတဲ့

တောင်တမန်းတို့ဗမာမှာ အဟောင်းသံသရာ

အငုတ်တွေနှင့်

အောင်ဆန်းတို့မသာမယာဟာ၎င်းကံကြမ္မာအလုပ်ပေထင့်

သောင်းမြန်းမရဏစမှတ်မှာတော့

ချုပ်သနဲ့ယင်းအလိုတွင်

ဒေါင်းအလံပဝါအုပ်ပါလို့ ကျုပ်ဖြင့်

သဂြိုဟ်ချင် ။ ။

(၂)

ဪ... တပည့်အရင်းတွေမို့

ကဝိမတင်းနိုင်ဘုကဲ့

သတိကင်းကာ မျက်ရည်ကျကျပြီး

ခက်ကပြီလက်ဆည်လို့မရနိုင်ဘု

သောကဘလောင်ဆူတော့

တောင်ဇမ္ဗူပုဂံခေတ်ဆီက

ယခေါင်မူယမန်သနစ်တွေပေါ့

ရန်အဖြစ်မကွဲမနှေးသနော် တသောင်းဒီဇမ္ဗူရမ်းနေကြ

ကျန်ရစ်တဲ့မြေးတော်အလောင်းစည်သူရဲ့နန်းကိုဖြင့်

လူကြမ်းခါးပြတွေကြမ်းလာရမ်းလာတဲ့အရေးတွင်မှ

ဘေးအပေါင်းကြီးစွဲဝေဒနာအစုံနဲ့

သွေးချောင်းစီးကာ သေရှာပုံရဲ့ပြင်

ရွှေမြန်မာဘုံမှာ အမင်းမင်းသမ္မတတွေနဲ့

သတင်းလှခဲ့တဲ့အင်းဝရာဇာ အမွန်သာလွန်မင်းကိုမှ

သားရင်းရှင်တရုတ်ကယ်က

ရှင်ဘုရင်လုပ်မယ်အကျယ်ဇယားတွင်ဖြင့်

ဒဝယ်သားတွေဗိုလ်ဝင်ခံလို့မို့

ဟိုအရင်ယမန်နန်းတော်စီးစဉ်က

အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ

အယုတ်ကြီးပျက်ကာ အသက်ခန္ဓာတွေဆုံးပုံနဲ့
တထုံးနောက်တနဲ့မှာတော့
မင်းရဲနန္ဒမိတ်ခမျာမှာ ညီသနင်းပေပေါ့
ပြည်မင်းဂုဏ်ခံလို့
မှုန်မှုန်ဆန်ဆန်ပုန်ကန်တဲ့အတိုင်းရဲ့ပြင်
တလိုင်းနယ်ရွှေပြည်တခွင်မတော့
ဓမ္မစေတီဘုရင်လက်ထက်တုန်းဆီက
လက်ရုန်းရည်တသိန်းလျှမ်းပေတဲ့
သမိန်ဗရမ်းဆိုသူစစ်ဗိုလ်ချုပ်ကိုဖြင့်
မဟုတ်တရုတ်ကောင်တေလေတရွှေ့ကိုက်တာနဲ့
ဪ... ဖွေဖွေရှာရှာ မကျေစရာပေပေါ့နော
မရေမရာသေရွာဆိုက်သလိုပါ
အခိုက်အခါတူလို့မို့
ဆရာတမူမကြာမကြာလွမ်းရပါတဲ့
ဘမရာအဆူဆူကြာကြာငှားတော့နှင့်
မြန်မာဇမျှအညာမန်းတွေဖြင့်

ငါတလူငါသရမ်းရောမဟဲ့လို့
သာခန်းပလင်ညွှန်းပြီး
မြင်ကွန်းပိုင်သူပုန်ထစဉ်က
ကြုံရသူမသာတော်နှင့်
ပမာသော်တူတယ်လို့ နှိုင်းမိတယ်
ရိုင်းသနဲ့အတိတ်ယခင်လိုနော်ကွယ်
စကိုင်းတပဲ့ဂိုဏ်းအဖွဲ့တွေနဲ့ ပိုင်းရဲ့စိတ်ထင်။

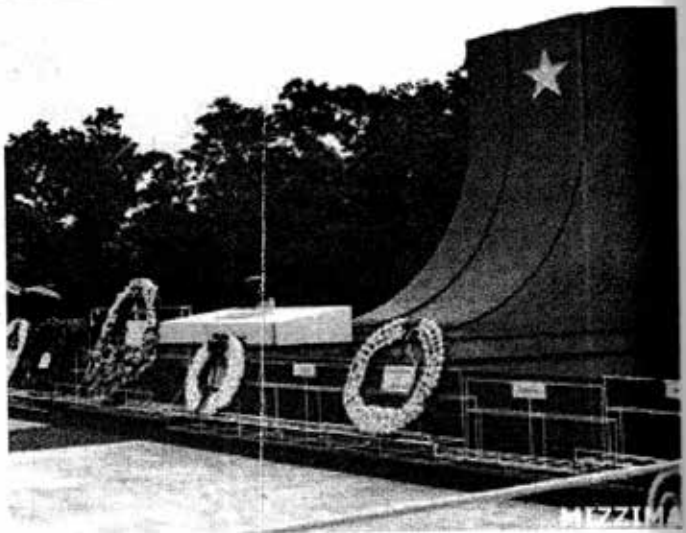
(၃)

မင်းစိတ်မင်းမာန်အကြံအဖန်တင်းလိုက်ပုံက
အင်္ဂလိပ်ယင်းဂျပန်နှစ်တန်ရှင်းပါလို့
ရန်ခပင်းကိုတဲ့မောင်းကာနှင့်
ဒေါင်းမြန်မာတစ်ခွင်မှာဖြင့် အထက်ယခင်သဘော
(အိုးကွယ်) တကောင်းရာဇဝင်ကိုတဲ့ ဆက်ချင်သဘော။

(၄)

နန်းမြို့တည်ရန်
 မှန်းလို့ရည်ကာသန်တဲ့
 ညီလာခံပိုလ်ရွှေ့တွင်မှ
 ထိုထိုလူခပကြိုမကြည်ညိုတဲ
 ဝသီအလို တဖြေးဖြေးရှားမဟဲ့လို့
 ခန္ဓာမူးမူးပြီး ခွေးဘီးလူးလို့အကောင်မိုက်တွေက
 ဪ... အမှောင်စရိုက်ကယ်နှင့်
 ပြောင်ပြောင်ပဲမြိုက်မပေါ့လို့
 ဪ... တိုက်သဟာမှာ ယာယီယတြာအချိန်နဲ့ဇာတာမှိုက်လို့မို့
 ဂဏာမငြိမ်တာဝတီ ယွန်းကြပေါ့
 ဖြေမကြည်နေရီတော့လွမ်းစေဘို့
 မြန်မာ့ပြည်ပေါ်ကို ဓမ္မစည်တော်ရွမ်းချိန်မို့
 အစွမ်းကုန်သည်တစ်ခါဖြင့်
 ပြည်ရွာညီညာဘို့အလုပ်ပေပေါ့
 သုဿန်တံခွန်စောင်းရရှာတဲ့
 ရုပ်အကျန်ခုနှစ်လောင်းရယ်နှင့်
 အလွန်ကောင်းစွာကမ္ဘာတည်မည့်
 အာဇာနည်ဗိမာန်ပုထိုးကိုဖြင့်
 ပါရမီအဓိဋ္ဌာန်တစ်မျိုးရယ်နှင့်
 ရှစ်ခိုးကာဆရာကန်တော့ချင်ရဲ့
 မြန်မာမတော့ပူစရာဘို့
 တဗျူဟာအောင်ခမန်းဟွင်မှ
 လူမသမာအမှောင်သန်းချိန်မို့
 သောင်ကမ်းမို့မို့ဆီက

ဖောင်နန်းကူးတို့နှင့် အကြေဒဂုန်ဘည်းဟူသော
 ရေစုန်မြောလေရဲ့
 ဪ... တောင်နန်းမြောက်နန်းအဆောင်ဆောင်ကြငှာန်းနဲ့
 အခေါင်းမမြန်းရခင်က အောင်ပန်းညိုရရှာတဲ့
 အောင်ဆန်းတို့သေပုံ နှမြော ။ ။

အာဇာနည်စီမံခန့်ခွဲမှု (အပေါ်ပုံ)၊ ငုံးပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက် မြန်မာ့နိုင်ငံတော်အစိုးရ အာဇာနည်စီမံခန့်ခွဲမှု (အောက်ပုံ)

စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဆရာကြီးသည် အသက်အရွယ်လည်း ၇၀ ကျော်ပြီဖြစ်၍ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာသည့်အလျောက် စာရေးမှုကဏ္ဍမှ နည်းပါးလာသည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် --အနာဂတ်ဇာတ်ခုံအိမ်မက်ဒိဋ္ဌိဋီကာ-- သည် ဆရာကြီးအေးသားခွဲသော နောက်ဆုံးစာအုပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဆရာကြီးသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်လည်းကောင်း အသက်အရွယ်နှင့်မမျှ အပင်ပန်းခံကာ လှည့်လည်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တစ်ဖက်

သက်ဆက်မှုကမဟာနိဒါန်း ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကဏ္ဍ၊ သခင်ကိုယ်တော်
ပထမဦးဆုံးအကြောင်းကဏ္ဍ စသည်တို့ကိုသာ ကြိုကြားကြိုကြား ဖွဲ့ဆိုရေးသားခဲ့

သို့နောက် ၁၉၅၅ မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမရှေ့၌
လှိုင်ဦးချမ်းချမ်းရေးဆုပေးပွဲသဘင်ကျင်းပရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စတားလင်
ဦးချမ်းချမ်းရေးဆုပေးရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌမစ္စတာနီကိုလေတီခိုနောင်က ဆရာကြီး
တံဆိပ်နှင့်အတူ ဆရာကြီးသည် ဆုတော်ငွေရွတ်လ်ငွေတစ်သိန်း (မြန်မာ
တံဆိပ်သိန်းနှစ်သောင်း ငါးထောင်ကျပ်ခန့်) ရရှိသည်။

သို့ပြင် ဆရာကြီးအား ၁၉၆၀ ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဂျာမနီ ဒီမို
ကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ (အရှေ့ဂျာမနီ) ဟမ်းဘွိုက် (Humboldt) ဂုဏ်ထူးဆောင်
ဆုပေးပါရဂူ (ဒေါက်တာဘွဲ့) ကို အပ်နှင်းခဲ့ပြန်သည်။

ယင်းနောက် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖခင်ကြီး၊ မျိုးချစ်စာဆို
ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂၃ ရက် ကြာ
သပတေးနေ့နံနက် ၁ နာရီခွဲတွင် လူကြီးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြန်သည်။
အသက် ၆၅ နှစ်အရွယ်၊ မြေး ၁၅ ယောက်၊ မြစ် ၆၀ ယောက်
ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီး၏ ကြွင်းကျန်သောရှုပ်ကလပ်ကို ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်းရှိ
တော်မဂ်လာပန်းခြံ (မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်ဂူဗိမာန်အနီး) ၌
လှည်းသင်္ဂြိုဟ်ထားလေသည်။

ဝင့်ပါ

ကလေးနှင့် စာရေးကိရိယာရောင်းဝယ်ရေး

မြန်မာ့သမိုင်းတစ်ကွေ့ အသက်စွန့်သွားခဲ့ရသော ကျောင်းသားအာဇာနည်
ပိုလ်အောင်ကျော်နှင့် ကိုပုန်းဖော်

၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးသည် မြန်မာ့သမိုင်းစာမျက်နှာ၌ အထင်ကရ အရေးတော်ပုံကြီးဖြစ်သည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် (၁၉၃၈ ခုနှစ်) သည် နယ်ခွဲ ဗြိတိသျှအစိုးရက မြန်မာနိုင်ငံကို ၁၉၃၅ ခုနှစ် အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော (၉၁) ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးကို စတင်စမ်းသပ်ခဲ့သောနှစ်လည်းဖြစ်ပေသည်။

အတွင်းဝန်များနှင့် နယ်ချဲ့လက်ပေးပေလိပ်တို့က
ကျောင်းသားများကို ရိုက်နှက်ဖမ်းဆီးနေစဉ်

ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး ဆိုသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံကို ၉၈ ဌာနခွဲပြီး အုပ်ချုပ်ရာ၌
ဦးဆောင်သူတစ်ဦးက အရေးကြီးသော (၇) ဌာနကိုအုပ်ကိုင်အုပ်ချုပ်ပြီး ကျန်
(၉၁) ဌာနကို မြန်မာကိုယ်စားလှယ်နှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တို့ကို ခွဲဝေအုပ်ချုပ်စေရန်
မြန်မာတို့အုပ်ချုပ်ရသည့် (၉၁) ဌာနကိုအစွဲပြုပြီး (၉၁) ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးဟု
အမည်တွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဲဒီ (၉၁) ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးသည် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊
ဧပြီလ (၁) ရက်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့အထိ ရှည်ကြာခဲ့သည်။

ယင်း (၉၁) ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးစတင်ပြီး မကြာခင်မှာပင် ပြည်သူလူထု
ဆန့်ကျင်မှုများနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီး၏
ဦးဆောင်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုသည် ရေနံမြေအလုပ်သမားသပိတ်ပင်ဖြစ်သည်။
ချောက်မြို့ရှိ ဘီအိုစီရေနံမြေကုမ္ပဏီ၌ ရေနံမြေအလုပ်သမားတွေကို အမျိုးမျိုး
ဖိနှိပ်သွေးစုပ်ခဲ့သောကြောင့် အလုပ်သမားများသည် ဖိနှိပ်သွေးစုပ်မှုဒဏ်ကို
မခံနိုင်သည့်အဆင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၌ မိမိတို့ရဲ့လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှထွက်ခွာပြီး
ကုမ္ပဏီကို သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ ချောက်ရေနံမြေသပိတ်ကို ထောက်ခံသည့်
အနေဖြင့် အခြားရေနံကုမ္ပဏီတွေဖြစ်ကြတဲ့ အိုင်ဘီစီ (IBC)၊ အန်ဘိုစီ (NOC)
သေည့် ရေနံမြေကုမ္ပဏီတွေများလည်း သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့်
ချောက်မြို့မှ စတင်လိုက်သည့်ရေနံမြေသပိတ်သည် မုံရွာ၊ ချောက်၊ လမ်းရွာ၊
ဧည့်ငူ၊ ရေနံချပ်၊ ရေနံချောင်း စတဲ့ရေနံမြေတွေအထိ တောမီးပမာ ပြန့်နှံ့ သွားခဲ့

သည်။

ထို့နောက်ရေနံမြေအလုပ်သမားထု၏ နှစ်နာချက်၊ တောင်းဆိုချက်တွေကို ဘီအိုစီကုမ္ပဏီက မသိကျိုးကျွံပြုခဲ့သောကြောင့် အလုပ်သမား ခေါင်းဆောင်များ သည် ၁၉၃၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၉) ရက်နေ့၌ လူထုအစည်းအဝေးခေါ်ယူ ကျင်းပပြီး မိမိတို့ရဲ့နှစ်နာချက်၊ တောင်းဆို ချက်တွေကို အစိုးရအဖွဲ့ထံ တင်ပြရန် အတွက် အလုပ်သမားတပ်ကြီးဖွဲ့ပြီး မိုင် (၄၀၀) ဝေးတဲ့ ရန်ကုန်ကို ခြေလျင်ခရီး ချီတက်ခဲ့ကြသည်။ ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီးကို ဦးဆောင်ခဲ့သူ အဓိကပုဂ္ဂိုလ်သည် သခင်ဖိုးလှကြီးဖြစ်သည်။ သခင်ဖိုးလှကြီးသည် အလုပ်သမားရပိုင်ခွင့်ကို နည်း နည်းမှ အထိမခံသူဖြစ်သည်။ သူသည် ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက မက်ဆီပိုတေး မီးယားစစ်မြေပြင်ကို ကိုလိုနီခေတ်က ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ စစ်အင်ဂျင်နီယာ အလုပ် သမားတပ်မှာ ပါဝင်အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်သည်။

သို့သော် ရေနံမြေသပိတ်ကြီး မကျွေးမြို့ကို ၁၉၃၈ ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်နေ့ အရောက်တွင် ရေနံသပိတ်တပ်ကြီးကို ဦးဆောင်ခဲ့သော အလုပ်သမားခေါင်း

ကြီးတောသုဿန်ရှိ နိုလ်အောင်ကျော်အုတ်ဂူ (ယခုမရှိတော့ပြီ)

ဆောင် နောင်တွင် အာဠာဝကဘွဲ့ခံ သခင်စိုးလှကြီး၊ သခင်တင်၊ သခင်ဘတင်၊ သခင်မောင်၊ သခင်ခင်ဇော် စသောပုဂ္ဂိုလ်များကို အစိုးရပုဒ်မ ၁၀၇ ဖြင့်ဖမ်းဆီးမိမိ မကွေးထောင်တွင် ချုပ်ထားခဲ့သည်။ ရေနံမြေသပိတ်ခေါင်းဆောင်တွေ အဖမ်းခံရတာကြောင့် မကွေးမြို့တွင် (၇) ရက်ခန့် သောင်တင်နေစဉ်မှာပင် နောင်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ်မှ ရွေးချယ်စေလွှတ်သောခေါင်းဆောင် သခင်စိုး၊ သခင်ဖေသန်း၊ သခင်ထိန်ဝင်း) တို့သည် ပုလိပ်စုံထောက်များကို ဆက်တစ်လုံးခြားရှောင်တိမ်းကာ မကွေးကိုရောက်လာသည်။ အဲဒီနောက် ဒီဇင်ဘာ ၁၀ ရက်နေ့၌ ရေနံချောင်သပိတ်ကိစ္စကို ဖြေရှင်းရန် ရောက်ရှိလာသော အဖမ်းခံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသ) နှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (တကသ) ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းနှင့် အတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေ (နောင် ဆလလဝန်ကြီးချုပ်) တို့ဟာ မကွေးမှာရပ်တန့်နေတဲ့ ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီးကို အသွယ်ကြည့်ရှုခဲ့ကြသည်။ ထိုညမှာပင် ကိုဗဟိန်း၊ ကိုဗဆွေ၊ သခင်စိုးတို့သည် မကွေးအရေးပိုင်၏ ပုဒ်မ ၁၄၄ ကိုဖိဆန်ပြီ ဟောပြောသောကြောင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ ဖမ်းဆီးနေစဉ်မှာပင် ကျုပ်ကို အခုဖမ်းနေပါပြီ။ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ကျုပ်ကို ဆွဲတဲ့အတွက် မနက်ဖြန် ဗမာတပြည်လုံး ဘာတွေဖြစ်သွားမယ်ဆိုတာ သိရလိမ့်မယ်။ အလုပ်သမားအပေါင်းတို့ ရန်ကုန်ရောက်သည့်အထိ ရှေ့ဆက်ချီတက်ကြပါ။ ခင်ဘူးတို့ တုတ်တစ်ချက်အရိုက်ခံရရင် မျက်နှာဖြူအစိုးရ မျက်ဖြူဆိုက်စေပါမယ်။ မြင်းခွာတစ်ချက်ပေါက်လိုက်ရင် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်စေရမယ်++ ဟု ဆော်တောက်ပြောကြားခဲ့ရာ ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီးဟာ စိတ်အားတက်ကြွလျှက်ဆက်လက်ချီတက်ရန် ပြင်ဆင်ပါတော့သည်။

အာဏာဖိဆန်၍ တရားဟောပြောခဲ့သော ကိုဗဟိန်း၊ သခင်စိုး၊ သခင်ထိန်ဝင်းတို့အပြင် ကိုဗဆွေ၊ သခင်ဖေသန်းတို့လည်း တရားပွဲပြီးသည်နှင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကျောင်းသားခေါင်ဆောင် ကိုဗဟိန်း၊ ကိုဗဆွေတို့နှင့် သံလျင်တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်စိုး၊ သခင်ထိန်ဝင်းတို့ အဖမ်းခံရတာကြောင့် ဒီဇင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအမှုဆောင်များသည် အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ယူခဲ့ကြပြီး ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်၊ ည ၇ နာရီခွဲ၌လည်း သမဂ္ဂအသင်းတိုက်တွင် ကျောင်းသားထုအစည်းအဝေးကို ထပ်မံခေါ်ယူခဲ့သည်။

၁။ နယ်ချဲ့တို့မတရားဖမ်းထားသော ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များကို ခုတ်ချင်းလွှတ်ရမည်။

၂။ တရားသဖြင့် ရသင့်ရထိုက်သောအခွင့်အရေးများကို သပိတ်မှောက် တောင်းဆိုနေကြသော ရေနံမြေအလုပ်သမားများကို မချုပ်ချယ်ရ။

၃။ မန္တလေးမြို့နှင့် မကွေးမြို့တို့တွင် အစိုးရထုတ်ပြန်ထားသော ပုဒ်မ ၂၃ နှင့် ပုဒ်မ ၁၄၄ တို့ကိုရုပ်သိမ်းပေးရမည်။

စတဲ့အချက်များကို တင်ပြတောင်းဆိုရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်များကို အစိုးရထောင်သည့်သတင်းစာတိုက်တွေကို ပေးပို့ခဲ့ကြပါသည်။

အဲဒီနောက် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့၊ နေ့လည် ၁၂ နာရီမှာလည်း ရန်ကုန်မြို့ပေါ်ရှိ ကျောင်းသားအားလုံး စုစည်းပြီး ရွှေတိဂုံစေတီတော်ပေါ်ရှိ ရာဟုတောင့်မှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှ ဆုံးဖြတ်တောင်းဆိုချက်တွေကို ထပ်မံတောင်းဆိုခဲ့ကြသည့်။ ထိုနေ့ ညနေ ၅ နာရီမှာပဲ ရန်ကုန်မြို့မှာ ရှိသည့် ကျောင်းသားတစ်သောင်းကျော်ဟာ **စိတန်းလှည့်လည်ချင်းမပြုရ အစည်းအဝေးမလုပ်ရ++ ဆိုတဲ့အမိန့်ကို ဖိဆန်ပြီး ရန်ကုန်တမြို့လုံးကို စိတန်းလှည့်လည် ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့အထိ အစိုးရထံမှ ဘာတစ်ခုမှ ပြန်ကြားချက်မရ တာကြောင့် ယင်းညမှာပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းရှိ သမဂ္ဂအသင်းတိုက်၌ အစည်းအဝေးခေါ်ယူပြီး ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့မှာ အတွင်းဝင်နွဲ့ (နောင် ဝန်ကြီးများရုံး) ကိုဝိုင်းပြီး သပိတ်တားကာ မိမိတို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ လွှတ်မြောက်ရေးအတွက် ရေးဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့၌ ကျောင်းသားအင်အား တစ်သောင်းကျော် စုရုံးရာက်ရှိလာပြီး အတွင်းဝင်နွဲ့ကို လှည့်လည်ကာ **တို့ ခေါင်းဆောင်တွေ အမြန်လွတ်++ **လွတ်လပ်ရေးတွေအမြန်ပေး++ **အရေးတော်ပုံအောင်ရမည်++ **တို့ဗဟေ့++ **တို့ဗမာ++ ဟု ဟစ်ကြွေးပြီးဆန္ဒပြရာ ကြွေးကျော်သံများ ပဲ့တင်ဟည်းသွားသည်။ ကြွေးကျော်သံများကို ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသားကိုအောင်ကျော်က တိုင်ပေးခဲ့သည်။

ပုသိမ်ပုလိပ်စုံထောက်ဌာနမှ အင်စပက်တော် ဦးရွှေဘဟာ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု စတင်ကတည်းက နောက်ယောင်ခံလိုက်လာပြီးလျှင် အတွင်းဝင်နွဲ့ တံခါးဝမှာ ကျောင်းသားတွေ စုဝေးသပိတ်မှောက်တာနဲ့တပြိုင်နက် မဂိုလမ်း (ရွှေဘုံသာလမ်း) ဂတ်တကြို သတင်းပို့ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ပုလိပ်မင်းကြီးရေးနိုးဟာ အင်အားလေးရာရှိတဲ့ ပုလိပ်အဖွဲ့ကို ချက်ချင်းစုစည်းပြီး အတွင်းဝင်နွဲ့ တောင်ဘက်ဘရွတ်ကင်းလမ်းထဲရှိ မင်္ဂလာပုလိပ်ဂတ်တွေ နေရာချထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်အတွင်းမှာပဲ လက်ထောက်ပုလိပ်မင်းကြီး မစ္စတာတိုက် (Mr.

ကို ပုလိပ်အင်အားတစ်ရာလောက်နဲ့ မြင်းစီးပုလိပ်တို့ကို ကြီးကြပ်ခိုင်းပြီး ကျောင်းသားများကို လူစုခွဲရန် စေလွှတ်လိုက်သည်။

သို့ဖြင့်ကျောင်းပေါင်းစုံမှ ကျောင်းသားထုတစ်ရပ်လုံးအတွင်းဝင်ရုံးကို သိင်္ဂီမှောက်ဆန္ဒပြနေသောကြောင့် အတွင်းဝင်ရုံးသည် ဘာမှ လုပ်ကိုင်မရ သောပုံ ပိတ်လိုက်ရပါတော့သည်။ ထိုအချိန်မှာပင် ကျောင်းသားများသည် ခုနစ်လောက်မှာ ဆန္ဒပြပွဲတနေ့တာအောင်မြင်မှုရလိုက်တာကြောင့် သောသောက်တဲ့တန်းစီပြီး အတွင်းဝင်ရုံးကို လက်ျာရစ်သုံးပတ်ပတ်ပြီး ပြန်မယ် ဆိုတွင် လက်နက်ဟူ၍ အပ်တိုတစ်ချောင်းမှမပါသော ကျောင်းသားထုအား သိမ်းခွဲလက်ပါးစေ ပုလိပ်တပ်များဟာ မြင်းနဲ့ တလက်ကြမ်းဝင်တိုက်ပြီး နံပါတ် ၁၀၀၀ များဖြင့် အတင်းဝင်ရောက်ဖြိုခွင်းခဲ့တာကြောင့် ရှေ့ဦးစွာ ကျောင်းသူ စောရီမှာ ခေါင်းကွဲပြီး ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာရရှိသွားပါတော့တယ်။ ကျောင်းသား အကြည်မောင် (နောင် NLD ဥက္ကဋ္ဌ) ဟာလည်း ပုလိပ်နံပါတ်တုတ်ချက်ကြောင့် ဆွေပေါ် ပုံကျသွားပါတယ်။ ပုလိပ်တွေရိုက်တဲ့နံပါတ်တုတ်ဟာ အရှည်နှစ်တောင့် နှစ်ထွာ လုံးပတ်ငါးလက်မခန့်ရှိပါတယ်။

ထိုစဉ်က လက်နက်မဲ့ အေးချမ်းစွာ ဆန္ဒပြနေသောကျောင်းသားများကို အာဏာရှင်လက်ပါးစေပုလိပ်တို့ရဲ့ ဝိုင်းရိုက်သောဒဏ်ကြောင့် ကိုအောင်ကျော် အပါအဝင် ကျောင်းသားကျောင်းသူပေါင်း သုံးရာကျော် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ အင်းရအစီရင်ခံစာနဲ့ ကျောင်းသား ၁၈၀ ယောက်သာ ဆေးရုံသို့ရောက်ခဲ့ကြောင်း တရား ပြခဲ့ပါတယ်။ ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာရရှိသူများမှာ ဂျပင်ဆင်ကောလိပ်အိုင်အေ အထက်တန်းမှ ကိုအောင်ကျော်၊ ကိုထွန်းရှိန် ယူနီဗာစတီအထက်တန်းမှ နီရွှေမောင်၊ အိုင်အေအထက်တန်းမှ ကိုသိန်းလှိုင်၊ ကိုသန်း၊ ကိုတင်မောင်၊ အိုင်အေအထက်တန်းမှ ကိုတင်မောင်တို့ပဲဖြစ်သည်။ ယင်းနေ့မှာပင် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့၌လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုလှရွှေ ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ကျောင်းသားများသပိတ်မှောက်ကြရန် နှိုးဆော်စာ သတ်ပြန်ခဲ့သည်။

နံပါတ်တုတ်နဲ့ ခေါင်းမှာ အချက်ပေါင်းများစွာ အရိုက်ခံရတဲ့ ကိုအောင် ကျော်သည် ဒဏ်ရာပြင်းထန်သောကြောင့် ပထမဦးဆုံး ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးမှာ ဆေးထည့်ပတ် တီးစည်းပြီး တက္ကသိုလ်ဆေးရုံကို အဖော်ကျောင်းသားများက ဘုံခေါ်လာပြီး ဆက်လက်ကုသပေးကြသည်။ သို့သော် အခြေအနေဆိုးဝါးလာ သောကြောင့် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးကို ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့၊ ည ၇ နာရီခွဲ၌ အရေးပေါ် ပြန်လည်တင်ပို့ခဲ့ရပါသည်။ ခွဲစိတ်မကုသရသေးမီ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂

မနက် ၁ နာရီ ၂၅ မိနစ်မှာ ကွယ်လွန်အနစ္စရောက်သွားခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်စဉ်က ကိုအောင်ကျော်သည် အသက် ၂၂ သာ ရှိပါသေးသည်။ ကိုအောင်ကျော်သည် ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးအတွင်း တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အသက်ဖေးသွားတဲ့ ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အာဇာနည်တစ်ဦးအဖြစ် ကျဆုံးသွားခဲ့တာကြောင့် အာဇာနည်ဘွဲ့ခံရခြင်းခံရကာ ဝိုင်းအောင်ကျော်ဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။

ကိုအောင်ကျော်ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဟင်္သာတခရိုင် မဲလီကုန်း နွဲ့ဇင်ရွာတွင် အဖ အလယ်တန်း ကျောင်းအုပ်ကြီး ဆရာဦးကျော်ဒင်၊ အမိ ဒေါ်ဆွေကျော့တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် ဘီလပ်ပြန်ဦးကျော် (အရှင်ကျော်) ၏ တူလည်းဖြစ်သည်။ ညီကိုမောင်နှမ ၁၁ ယောက်ရှိသည့်အနက် ဆဋ္ဌမမြောက်ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းပေါက်ဖော်များသည် ဖခင်ကဲ့သို့ ကျောင်းဆရာ ဆရာမများဖြစ်ကြသည်။ ကိုအောင်ကျော်သည် ငယ်စဉ်က ဖခင်၏ အလယ်တန်းကျောင်း၌ သူငယ်တန်းမှ ၆ တန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး အလယ်တန်းပညာကို ၎င်း၏ဇာတိ နွဲ့ဇင်ရွာနှင့် တစ်မိုင်ခန့်ဝေးလှသည့် အမျိုးသားအလယ်တန်းကျောင်း၌ ပြောင်ရွှေသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းကျောင်း၌ သတ္တမတန်းအောင်ပြီးသည့်နောက် ဟင်္သာတမြို့ရှိ ဒေါက်တာလားမင်း အထက်တန်းကျောင်းမှ ဆက်လက်သင်ယူပါတယ်။ ယင်းကျောင်းသည် အနောက်တိုင်းဆန်သည့်ကျောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကိုအောင်ကျော်အတွက် မျက်စိစပါးမွှေး စူးစရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုနေရာထိုလေ့ကို သရော်သည့်အနေဖြင့် ကိုအောင်ကျော်သည် ခုံဖိနပ်စီး ပင်နီတိုက်ပုံဝတ် ကတုံးဆံတောက်ညှပ် (နောင်တွင် အောင်ကျော်ဆံတောက်ဟူ၍ခေါ်တွင်) ကာ ဘုကျကျ ကလန်တိုက်နေခဲ့သည်။ သို့သော် ပညာရေး၌ထူးချွန်သူဖြစ်သောကြောင့် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးဖြင့်အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ဆရာသမားများ၏စကားကို မြေဝယ်မကျနားထောင်တတ်သော ဝိုင်းအောင်ကျော်သည် ဆရာများ၏ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ၁၉၃၄ -၃၅ ပညာသင်နှစ်၌ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်သည် ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ခေတ်ပြိုင်ကောလိပ်ဖြစ်ပြီး ၁၈၇၂ မေလ ၂၈ ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်ဘက်ပတစ်ကောလိပ်အမည်ဖြင့် စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သောကောလိပ်ဖြစ်သည်။ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်၌ ကိုအောင်ကျော်သည် မြန်မာဘာသာစီးပွားရေး ဘာသာတွဲကိုယူပြီး တက္ကသိုလ်ပညာကို ဆက်လက်ဆည်းပူးခဲ့ရာ မြန်မာစာမှာ ထူးချွန်ခဲ့တာကြောင့် မြန်မာစာကထိက ဦးထွန်းဖေက မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း တက်ရန်ပင် တိုက်တွန်းခြင်း ခံရဖူးသည်။

အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ပြင်းပြသော ကိုအောင်ကျော်သည် ကောလိပ်
 အနောက်တိုင်းဆန်သမှုကိုရှောင်ဖယ်လေ့ရှိသည်။ အမျိုးသားရေး
 စိတ်ဓာတ်ကို အမူအရာဖြင့်သာမက စာပေအဟောအပြောတို့နှင့်ပါ ပြသခဲ့
 သည်။ နေပြည်တော် မူနေစဉ် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့များသို့ကျရောက်တိုင်း
 ကိုအောင် ကျော်သည် မိမိမြို့ကိုပြန်ပြီး အမျိုးသားရေးဝံသာနုတရားများကို
 ကောလိပ်ထဲသို့လေ့ရှိသည်။ ရပ်ရွာကျေးလက်များတွင် စာကြည့်တိုက်ဖြစ်မြောက်ရေး
 အတွက် တတ်နိုင်သမျှအကူအညီပေးခြင်း၊ စကားရည်လှပွဲများ၊ ကျပန်းစကား
 ပြိုင်ပွဲများ မြန်မာ့ရိုးရာအားကစားပြိုင်ပွဲများကို ဦးစီးကျင်းပပေးလေ့ရှိသည်။
 ကောလိပ်ထဲမှာ ပါတော်မူနေစဉ် ကိုအောင်ကျော်သည် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်း
 ဆရာတစ်ဦးအဖြစ် ဆယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးဆောင်းပါးများကိုရေးသားကာ
 ကောလိပ်ထဲသို့ ဤနေ့သို့ ရောက်တိုင်း နိုင်ငံခြားသားများကို စိတ်နာကြီးသည်။
 ဤနေ့သို့ရောက်တိုင်း နိုင်ငံခြားသားများနှင့်အလိုတော်ရိများကို ကျွန်ုပ်စကား
 ဆွဲလေ့ရှိသည်။ သည်ဖြင့် ကပ်ထားရာ ဖခင်ထံတိုင်ကြားခြင်းခံရသည်။

၁၉၅၈ ဇူလိုင်လ ၂၆ တွင် ဦးရွှေဖီဆိုသော မူဆလင်ဘာသာဝင်
 ဆန့်ကျင်ရေးသည့် မော်လဝီနှင့်ယောဂီစာတမ်းကို အကြောင်းပြုပြီးဖြစ်ပွားခဲ့သော
 အထူးစာ အဓိကရုဏ်းအတွင်း ကိုအောင်ကျော် ဇာတိမြို့၌လည်း ဖြစ်ပွားခဲ့
 သော အခမ်းခံရသူ အများအပြားရှိခဲ့သည်။ ကိုအောင်ကျော်ဟာ ချက်ချင်းဆိုသလို
 ဆရာတော်လာပြီး ပါလီမန်အမတ် ဟင်္သာတဦးမြ မြို့မဆရာဟိန်းတို့နှင့်တိုင်ပြီး
 ဆရာတော်ထောင်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ ဖမ်းဆီးခံရသူများကို အားပေးစကား
 ဆွဲကြား၍ လိုအပ်သမျှ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

သင်းနောက် စောစောကတင်ပြခဲ့သလို ၁၃၀၀ ရာပြည့်အရေးတော်ပုံကြီး
 ကိုအောင်ကျော်သည် ကျောင်သားများသမဂ္ဂအမှုဆောင်တွင် ပါဝင် လှုပ်
 ရွားလှက် အရေးတော်ပုံကိစ္စများကို တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
 ကိုအောင်ကျော်သည် ကျောင်းသားလူငယ်တစ်ဦးပင်ဖြစ်သော်လည်း နယ်ချဲ့
 ဆန့်ကျင်ရေးအရေး တော်ပုံအတွင်း ပုလိပ်တို့၏လက်ချက်ဖြင့် လကြာနေသော
 ကျောင်းသူတစ်ဦးကို ပုလိပ်တို့ရက်စက်စွာရိုက်နှက်မှုဘေးမှ မိမိကိုယ်ကို အနစ်
 နှစ်ကာ ခုခံကာကွယ်ရင်း ပုလိပ်နံပါတ်တုတ်ဒဏ်ကြောင့် ဦးခေါင်း၌ ပြင်းထန်
 နာခက်ရာရပြီး သုံးရက်နီးပါး မေ့မျောကာ ကြေကွဲဖယ်သေဆုံးသွားခဲ့ရသည်။

ကိုအောင်ကျော်၏ဈာပနကို တို့ဗမာအစည်းရုံးဌာနချုပ်က ဦးဆောင်
 နှီးနှောပြုပြီး ကျောင်းသားများသမဂ္ဂနှင့် မြို့မမြို့ဖပူးပေါင်း၍ ဈာပနကို ကြီးကျယ်
 ဆင်နားရွာကျင်းပခဲ့ကြသည်။

ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့ရှိတက္ကသိုလ်နှင့် အထက်တန်းကျောင်းသားများသည် သပိတ်ဆက်လက်မှောက်ပြီး တောင်းဆိုချက်များ မရမချင်း တိုက်ပွဲဝင်နေကြသည်။ သပိတ်စခန်းကို ဒဂုံမြို့နယ်ရှိ မြို့မကျောင်းတိုက်၌ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့၌ ကိုအောင်ကျော်ရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး ရေခဲတိုက်မှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ပရဝဏ်အတွင်းရှိ ကျောင်းသားသမဂ္ဂအသင်း တိုက်ကို ယူဆောင်ရန် ရုပ်ကလာပ်ထုတ်ယူနေစဉ်အတွင်း ရေနံချောင်းအလုပ်သမား အစည်းအရုံးမှ သခင်စံထွန်းလှကို လူထုအုံကြွမှုလုပ်ဆောင်မှုဖြင့် အရေးကြီးဥပဒေပုဒ်မဖြင့် ဖမ်းဆီးခဲ့ပါသေးသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကိုအောင်ကျော်၏ရုပ်ကလာပ်ကို အခမ်းအနားဖြင့် ကြံတောသုသာန်ကိုပို့ဆောင်ရာ လူထုတစ်သိန်းကျော်လိုက်လံပို့ဆောင်ခဲ့သည်။ မသင်္ဂြိုဟ်မီအတွင်း ကိုအောင်ကျော်ကို ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးဘတင် (စွယ်စုံရအနုပညာရှင်ဦးဝင်းဖေ၏ဖခင်) က သူ့ရဲကောင်းအာဇာနည်အဖြစ် ဆီးကျူးစကားပြောကာ နေမျိုးသီဟ သူ့ဗိုလ်အောင်ကျော်ဘွဲ့ကို ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

ထိုနေ့ ၂ နာရီတွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ အသင်းတိုက်ရွှေ၌ လက်နဲ့ တပ်သားများက ကြေကွဲဖွယ်နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်း စစ်ခရာသံကို နှုတ်၍ ဗိုလ်အောင်ကျော်အား အရိုအသေပြုပြီးနောက် ရုပ်ကလာပ်ကို မော်တော်ယာဉ်များဖြင့် သယ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ နိဗ္ဗာန်ယာဉ် နောက်မှ သံဃာတော်များ၊ သီလရှင်များ၊ ဗမာ့လက်နဲ့တပ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ ဝတ်အသင်းများ၊ သတင်းစာတိုက်သားများ၊ ကျောင်းသားများ၊ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးမှ ယာဉ်တန်းများက လိုက်ပါပို့ဆောင်ပေးခဲ့ကြသည်။

ကြံတောသုသာန်အရောက်တွင် ရုပ်ကလာပ်အားဂူမသွင်းမီ အာဇာနည်မိခင် ဒေါ်ရွှေကျော့မှ သားချစ်ဗိုလ်အောင်ကျော်၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ထုတ်ဖော်ဆီးကျူး၍ ဈာပနကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး ကိုကျော်က ထောင်နန်းစံ ကိုဘဟိန်းထံမှ ဆီးကျူးသဝဏ်လွှာကို ဖတ်ကြားခဲ့သည်။ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌကိုလှရွှေနှင့် တို့ဗမာအစည်းရုံးမှ သခင်လှဘော်တို့ကလည်း ရေနံမြေ သပိတ်သမားများနှင့် ကျောင်းသားများကို အာဇာနည် ဗိုလ်အောင်ကျော် ကျဆုံးသွားခဲ့ပုံကို တင်ပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် မြို့မဆရာဟိန် (၁၉၀၅ ၁၉၇၉) က ဈာပနကော်မတီကိုယ်စား အဓိဋ္ဌာန်ပြုဆီးကျူးစာတမ်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖတ်ကြားခဲ့ပါသည်။

..အို . . . အာဇာနည်ရဲဘော် ဗိုလ်အောင်ကျော် အသင်ကား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် တပ်ဦးဗိုလ်မှူးအဖြစ်ဖြင့် ငါတို့သည် ယနေ့ကစ၍ ကမ္ဘာတွင်

...နေသမျှကာလပတ်လုံး စိတ်နှလုံးတွင် နောက်ဆုံး တည်မြဲစေတော့၏။

... အာဇာနည်ရဲဘော်ဗိုလ်အောင်ကျော် အသင့်အား မညာမတာ ပြည့်အစေခံတို့၏ သံတုတ်သံသည် ငါတို့၏နား၌ လွတ်လပ်ရေး ချစ်ခင်မှုတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲကြရန် တရံမခြား လှုံ့ဆော်သံကဲ့သို့ အမြဲ အောင်စေ လိမ့်အံ့။

... အာဇာနည်ရဲဘော်ဗိုလ်အောင်ကျော် အသင်၏ထုထည်ကြီးမား မြင့်မားကလည်း အသင့်အား မရကနိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်သကဲ့သို့ ငါတို့ဗမာ များ၏ အနာဂတ်လုပ်ငန်းသည် မြန်မာပြည်ကြီးအား ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း ပို့ဆောင်ပေးလိမ့်အံ့။

... အာဇာနည်ရဲဘော် ဗိုလ်အောင်ကျော် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခြင်း၊ အမျိုးမျိုးတို့ကို သည်းခံခြင်း လက်နက်ဖြင့် မဆုတ်မနှစ် တိုက်ဖျက်ရာ၌ အသင်၏မွန်မြတ်လှသောသေခြင်းသည် မြန်မာပြည် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးပန်းတိုင် သို့ ပို့ဆောင်မည့် ရှေ့ပြေးနိမိတ်ဖြစ်စေလိမ့်အံ့။

... အာဇာနည်ရဲဘော်ဗိုလ်အောင်ကျော် အသင်၏ မြင့်မြက်သော ခိုင်မြဲသော၊ သည်းခံနိုင်သော စိတ်ထား၊ ရဲရင့်သော သတ္တိ၊ နှစ်ခြင်း မဖက်အသက်စွန့်သော အရည်အချင်းတို့မှ ကူးစက်လောင်မြိုက်သော အသက်က မီးလှုံကြီးသည် ငါတို့ ဗမာတမျိုးသားလုံး၏ စိတ်နှလုံးအတွင်းဝယ် အညွှန်းတမ်း တဟူဟူး တဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်စေအံ့သတည်း။

အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ++ ဟု နိဂုံးချုပ်ဖတ်ကြားကာ ခရာသံများဖြင့် အဝေးအခမ်းအနားကို အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်အောင်ကျော်ကျဆုံးကြောင်း သတင်းသည် တမဟုတ်ခြင်း မြန်မာ ပြည်လုံးသို့ ပျံ့နှံ့ခဲ့ရာ ထိုသတင်းသည် ရေနံမြေ သပိတ်တပ်ကြီး ပြည်မြို့သို့ ဆက်ရောက်ချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေသဖြင့် ပြည်မြို့ကို ရောက်နေသော သပိတ် တပ်လုံး ဝမ်းနည်းကြေကွဲသည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ချီတက်ပွဲကို တရက်တာ ခမ်းနားကာ အစာငတ်ခံ ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။

အဆိုပါ အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ရပ်ကို ထိုအချိန်က အုပ်စိုးနေသောအစိုးရက ခံယူပိုင်ဆေးစေခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတော်ဝန်ထမ်းဖြစ်သော ပုလိပ်များကို တရား မလိုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ အမှုကိုပိတ်သိမ်းခဲ့သည်။

ခုံရုံးတွင် ဗိုလ်အောင်ကျော်၏ အလောင်းကို ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးမှ ခွဲစိတ် ဆရာဝန်ကြီးဒေါက်တာဘသန်း (ဦးနေဝင်းဇနီး ဒေါ်ခင်မေသန်း၏ဖခင်) က ဆေးမှတ်တမ်းကိုတင်ပြအစီရင်ခံခဲ့သည်။ သူက ဗိုလ်အောင်ကျော် အလောင်း

ကို စစ်ဆေးရာတွင် ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာများတွေ့ရသည်။ ဦးခွဲကွဲအက်နေပြီး ဦးနှောက်ထဲ သွေးရောက်နေသည်။ ဦးခွဲကွဲအောင် ရိုက်သော ဒဏ်ရာဖြင့် လူနာ သေဆုံးခဲ့ပြီး ဒဏ်ရာမှာ တုံးသောလက်နက်ဖြင့် နှစ်ကြိမ်မက ရိုက်နှက်ခံ၍ ရရှိခြင်း၊ နံပါတ်တုတ် ကျိုးလောက်အောင် ပြင်းထန်စွာ ရိုက်နှက်ခံရခြင်းဖြစ်ကြောင်း မကွယ်မပုဂံ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြအစီရင်ခံခဲ့သည်။

ဗိုလ်အောင်ကျော်၏ဂူကို ကြံတောသုဿန်၌ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့က ကွယ်လွန်ခဲ့သော ဘိလပ်သွား မေ၊ ပု၊ ရှိန် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးထွန်းရှိန် (မြန်မာ ၁၂၅၂ ၁၂၅၂) ရဲ့ ဘေး၌ ယှဉ်တွဲပြီး ဂူသွင်းမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ နောင် ဗိုလ်အောင်ကျော်အုတ်ဂူနားတွင် ဂျပန်ခေတ် ၁၉၄၅ ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သော ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင် ကိုလည်း မြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ယခုအခါ ကြံတောသုဿန်သည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်က ဖျက်လိုက်သောကြောင့် ဗိုလ်အောင်ကျော်အုတ်ဂူနှင့် ဦးထွန်းရှိန် အုတ်ဂူတို့လည်း ပျက်စီးသွားလေသည်။ ဗိုလ်အောင်ကျော်အုတ်ဂူတွင် အောက်ပါအတိုင်း ကမ္မည်းစာတမ်း ရေးထိုးထားသောကြောင့် သမိုင်းသုတေသီများအတွက် အမှတ်တရ ပြန်လည် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ပြည့်သူ့လွတ်လပ်မှုတိုက်ပွဲတွင်
ပုလိပ်တို့၏လက်ချက်ဖြင့်
၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၂ ရက်နေ့၊
၁ နာရီ ၂၅ မိနစ်အချိန်၌
အနိစ္စရောက်ရရှာသော
ရဲဘော် အောင်ကျော်။
(အသက် ၂၂ နှစ်)

ဗိုလ်အောင်ကျော် အနိစ္စရောက်ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံလုံး၌လည်း ဝမ်းနည်းကြေကွဲသော အထိမ်းအမှတ်များ တပြိုင်တည်းလိုပင် ဆွမ်းသွတ် အမျှဝေခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဟင်္သာတအပိုင် မဲလီကုန်းမြောက်ဘက် ၆ မိုင်အကွာ ချင်းချောင်းရွာအနီး၌ -ဗိုလ်အောင်ကျော် လွမ်းစေတီ+ ကို ဂျပန်ခေတ်၌ တည်ထားခဲ့သည်။ စေတီတည်ရန်အတွက် ဘီအိုင်အေက ငွေကျပ် ၂၀၀၀ ထုတ် ပေးပြီး ထိုငွေကို ဗိုလ်အောင်ကျော်ဖခင်က ဖြည့်စွက်ပြီးတည်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်အောင်ကျော် အထိမ်းအမှတ်ကြေးရုပ်ထုကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပင်မတံခါးအဝင်ညာဘက် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအဆောက်အအုံရှေ့၌ တည်ဆောက်ထားပြီး ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အခမ်းအနားနဲ့ ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည်။

...ရပ်ကြော့ရပ်ထုသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပျောက်သွားသည့်ဟုဆိုသည်။
...သည် ဗိုလ်အောင်ကျော်အကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့စပ်ဆိုထားသော တေးသီချင်းများ
... အတော်များများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ သီချင်းတွေ အနက် ရွှေတိုင်
... ခင်ခင်ရီသီဆိုခဲ့သော 'ဇာနည်မောင်အောင်ကျော်' သီချင်းနှင့်
... သုခရေးသားပြီး ကိုယ်တိုင်သီဆိုခဲ့သည့် 'ဗိုလ်အောင်ကျော်'
... လူသိများခဲ့သည်။

ဗိုလ်အောင်ကျော်ဟာ စိတ်နေသဘောထားပြည့်ဝရုံမက အပျော်အပါး၊
... ကွမ်းယာဆေးလိပ်တို့ပင် မစားသောက်တတ်
...

ဗိုလ်အောင်ကျော်သည် အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ပြင်းရုံသာမက စာပေဘက်၌
... ကောလိပ်သို့ရောက်၍ မကြာမှီပင် စာရေးဆရာ
... မဂ္ဂဇင်းတိုက်နှင့် ယုဒသန်
... ကျောင်းများ
... ဆောင်းပါးများ၊ ကဗျာများ၊
... နိုင်ငံရေးနိုးဆော်စာများ အခါအားလျော်စွာ ရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။

ဗိုလ်အောင်ကျော်ကဲ့သို့ပင် တပြည်လုံးအံ့ကြွခဲ့တဲ့ ၈၈ ဒီမိုကရေစီအရေး
... ၁၉၈၈ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့က ရန်ကုန်စက်မှု
... သား အရေးအခင်း၌ အာဏာရှင်များသည် ပြဿနာများကို
... ကျောင်းသား ကိုဖုန်းမော် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။

အာဇာနည်ကိုဖုန်းမော်ကျဆုံးခဲ့သောနေ့ကို ယခုအခါ ဒီမိုကရေစီ အင်
... ကျင်းပလာခဲ့သည်မှာ ယခု
... ၁၃ ရက် နေ့ဆိုရင် ၂၄ နှစ်တိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

အာဇာနည်ကိုဖုန်းမော်ကျဆုံးခြင်း နှစ်ပတ်လည်နေ့၌ မြန်မာနိုင်ငံ
... အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ
... မြန်မာနိုင်ငံ
... အမှတ်တရ ပြန်လည်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

••ဒီနေ့ဟာ မော်ဖုန်းမော် ကျဆုံးသွားတာ (၁) နှစ်ပြည့်တဲ့နေ့ဖြစ်ပါတယ်။
... ကျဆုံးတဲ့အချိန်တုန်းက လူငယ်တယောက်ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုလူငယ်တစ်ယောက် ကျဆုံးရတယ်ဆိုတာ အင်မတန်မှနွှော့စရာ ကောင်းပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီလူငယ်ရဲ့ဘဝမှာ အများကြီး လုပ်စရာ ကိုင်စရာတွေရှိသေးတယ်။ ဒီလုပ်စရာကိုင်စရာတွေကို မလုပ်ရဘဲနဲ့ ဆုံးရှုံးသွားရတယ်ဆို တာ အင်မတန်မှ နွှော့စရာဖြစ်ရပါတယ်။ မောင်ဖုန်းမော် ဆုံးရှုံးခြင်း ကိစ္စဟာ အထူးပိုတို့ကို ဖတ်ကြည့်လို့ရှိရင် အသက်ပင် ဆုံးရှုံးရတာမဟုတ်ဘူး။ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့ အခါကျတော့လည်း ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့တောင် မဆုံးရှုံးသွားရဘူး။ မိသားစုများဟာ အေးအေးဆေးဆေး၊ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တဲ့ ကိုယ့်ထုံးတမ်း အစဉ်အလာအရ ကျဆုံးသွားတဲ့ လူတစ်ယောက်အတွက် ကောင်းကောင်းမွန်မွန် လုပ်ချင်တာတွေတောင်မှ အေးအေးဆေးဆေး မလုပ်လိုက်ရဘူး ဆိုတာ အားလုံးအသိပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို မလုပ်လိုက်ခြင်းဟာ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလူ့အခွင့်အရေးတွေဆုံးရှုံးနေလို့ပဲ။ ဒါကြောင့်မို့လို့ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်အနေနဲ့ မောင်ဖုန်းမော် ကျဆုံးသွားတဲ့နေ့ပတ်လည်အချိန်ဟာ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သက်လို့ပြန်ပြီးတော့ စဉ်းစားရချိန်၊ ဒီအခွင့်အရေးများရရှိဖို့အတွက် ပြန်ပြီးတော့ကြိုးစားရချိန်ဆိုပြီး သတ်မှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ လူ့အခွင့်အရေးများဆိုတာ ဘာဖြစ်လို့ရှိသလဲ။ ဘာဖြစ်လို့လူ့အခွင့်အရေး လူ့အခွင့်အရေးများကို လိုချင်သလဲဆိုရင် အစီအစဉ် (၈) မှာ လူ့အခွင့်အရေးများ ကြေညာစာတမ်းမှာဖတ်ကြည့်လို့ရှိရင် တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ ဒီကြေညာစာတမ်းမှာ အရေးကြီးအချက်ကလေးတွေ တချို့ကို ကျမ ထောက်ပြချင်ပါတယ်။ ဒီကြေညာ စာတမ်းထဲမှာဆိုလို့ရှိရင် လူ့အခွင့်အရေးများဟာ ဘာတွေလဲဆိုတာတော့ ရှင်းပြထားပါတယ်။ အဲဒီဟာက ပိုပြီးတော့ အရေးကြီးတယ်လို့ ကျမထင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူတိုင်း လူတိုင်းဟာ အခွင့်အရေးတွေတော့လိုချင်တာပဲ။ ဒီအခွင့်အရေးတွေကို ဘာဖြစ်လို့ လိုချင်တာလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ရသင့်ရထိုက်သလဲဆိုတာကို တခါတလေ သိပ်ပြီးတော့မစဉ်းစားကြဘူး။ အဲဒီတော့ ဒီကြေညာချက် ကို ဖတ်ပြတဲ့အခါကျရင် နိဒါန်းကို နည်းနည်းသေသေချာချာ နားထောင်စေချင် ပါတယ်။ ဥပမာဆိုလို့ရှိရင် နိဒါန်းထဲမှာပါပါတယ်။

••လူခပ်သိမ်းတို့၏ ဇာတိဂုဏ်သိက္ခာနှင့်တကွ လူတိုင်း အညီအမျှခံစားခွင့် ရှိသည်။ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် လူခပ်သိမ်းတို့၏ တရားမျှတမှု၊ ငြိမ်းချမ်းမှုတို့၏ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း++ တဲ့။

ဒီလိုဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ လူတိုင်းဟာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနေနိုင်တယ်။ တရားမျှတတစေနိုင်တယ်လို့ဆိုလိုတာပါ။ ဒါကြောင့် ကျမတို့ဟာ အခွင့်အရေးတွေ

လိုချင်တယ်ဆိုတာ ဒီအခွင့်အရေးတွေကို ခံစားချင်လို့ချည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီအခွင့်အရေးတွေရှိမှသာလျှင် တိုင်းပြည်ကြီးရော ကမ္ဘာကြီးရောဟာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းဘဝရား မျှမျှတတရှိနိုင်မယ်ဆိုတာ ယုံကြည်ရမှာဖြစ်တယ်။

ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ --လူ့အခွင့်အရေးများကို ပမာထား မထိလေးစားပြုခြင်းသည် လူ့ခပ်သိမ်းတို့၏ အကျင့်သိက္ခာကို ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးတတ်သည်။ မက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော အပြုအမူများကို ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့်++ တဲ့။

ဒါလည်းဟုတ်ပါတယ်။ အခွင့်အရေးများမရှိတဲ့အခါကျတော့ လူများရဲ့ အကျင့်စရိုက်ကလည်း ဖောက်ပြားလာတတ်တယ်။ အခုမြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆိုလိုရဲ့မင် အရင် ၂၆ နှစ်အတွင်း ဘာလောက် အကျင့်စာရိတ္တတွေ ကျဆင်းလာတယ် ဆိုတာအများအသိပဲ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီအကျင့်စာရိတ္တတွေ ကျဆင်းလာရသလဲ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးတွေ မရှိလို့ပဲ။

အားလုံးသိနေတဲ့ လာဘ်စားတဲ့ ကိစ္စကြီးပဲကြည့်လိုက်ပါ။ လူတိုင်း လူတိုင်း ဘာ မိမိရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဖူလုံနိုင်လောက်အောင် မလုပ်နိုင်တဲ့ အခါကျတော့ မဟုတ်မမှန်ကန်တဲ့နည်းတွေနဲ့ ပိုက်ဆံရှာရတယ်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ခုလုံအောင်လုပ်ရတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ရင်းလုပ်ရင်းနဲ့ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူဆိုတဲ့ ဇနစ်ဆိုးကြီးဟာ တနေ့ထက်တနေ့ ပိုပြီးကြီးထွားလာတယ်။ ဒါဟာ ဥပမာ သေးသေးလေးတခုထဲပါ။

တခါတည်းမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေကို သုံးသပ်လိုက်မယ် ဆိုရင် အရင် (၆) နှစ်အတွင်းက အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးလေ လူထုရဲ့ အကျင့်စာရိတ္တများဟာ ပိုပြီးတော့ ပျက်စီးလေဆိုတာ ထင်ရှားလာပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျမတို့ ပြန်ပြီးတော့ လူ့အခွင့်အရေးအတွက် လိုချင်တာဟာ တိုင်းသူပြည်သားတွေရဲ့ အကျင့်စာရိတ္တကိုလည်း ပြန်လည် ထူထောင်ချင်လို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ အခွင့်အရေးတွေတော့ လိုချင်တယ်။ အကျင့် စာရိတ္တကိုတော့ ကောင်းအောင်ပြန်မလုပ်ဘူး ဆိုရင်တော့ ကျမတို့ရဲ့ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ဟာ ခန့်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။

နောက်တခါ ပါ ပါသေးတယ်။

--လူ့ခပ်သိမ်းတို့သည် တရားလက်လွတ် နှိပ်စက်ကလူပြုမှု၊ အုပ်စိုးမှုနှင့် ခံစားညှဉ်းဆဲမှုတို့ကို နောက်ဆုံး မလွဲသာမရှောင်သာ လက်နက်စွဲကိုင်ကာ တော်တော်နင်းနင်းမပြုစေရန် လူ့အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေဖြင့် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ပေး စေမည်ဖြစ်သောကြောင့်++ တဲ့။

ဒါလည်း ကျမလို့က ဒီဟာကို တချိန်လုံးပြောနေတာပဲ။ အခြေခံ လူ့အခွင့်

အရေးများကိုပေးပါ။ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို ပေးလို့ရှိရင် ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှု အောင်မြင်ရေးအတွက် ပြည်သူလူထုက ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ လုပ်သွား ပါလိမ့်မယ်။ ဒီအခွင့်အရေးတွေမရှိလို့သာ တချို့လက်နက်ကိုင်ချင်တယ်။ ဒီစနစ် ကြီးကို ဖျက်ဖို့ဟာ အကြမ်းကိုင်မှဖြစ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်တွေ ပေါ်ပေါက်နေတာပဲ။ ဒါလည်း လူ့အခွင့်အရေးတွေမရှိလို့ပဲ။

တရားဥပဒေအရ အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးတွေကို အာမခံတယ်ဆိုလို့ရှိရင် လူထုကလည်း ဒီလို ဆူပူသောင်းကျန်းမှု လုပ်ဖို့မလိုပါဘူး။ လုပ်လည်း မလုပ်ချင် ပါဘူး။ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ အေးအေးဆေးဆေးနဲ့ ကိုယ့်ဘဝမှကြိုယ် ရပ်တည် ပိုင်ခွင့်ကို လိုချင်ကြပါတယ်။ ဒီအခွင့်အရေးတွေမရဘူးဆိုတော့ နောက်ဆုံး မခံနိုင်တော့မှတဲ့ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။

အခု မောင်ဖုန်းမော်လေးဆိုရင် ဆုံးသွားတာ တစ်နှစ်ပြည့်သွားပြီ။ ဒီလို တစ်နှစ်ပြည့်သွားတဲ့အချိန်တွင်းမှာ ကျမတို့နိုင်ငံမှာလည်း အပြောင်းအလဲ တွေဟာ တော်တော်များများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒီအပြောင်းအလဲတွေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဟာလည်း လူတိုင်း လူတိုင်းဟာ လူ့အခွင့်အရေးများကို ခံစားချင်လို့ ရုန်းကန်ခဲ့လို့ပေါ်ပေါက်လာရတာဖြစ်ပါတယ်။ လူ့အခွင့်အရေးများ ရရှိရေးအတွက် ဆက်ပြီးတော့ ဇွဲ သတ္တိနဲ့လုပ်သွားမယ်ဆိုလို့ရှိရင် တဖြည်းဖြည်း နဲ့ ဒီ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကြေညာစာတမ်းထဲမှာပါတဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို တနိုင် ငံလုံးမှာ ထာဝရခံစားနိုင်ခွင့် ရရှိလာမှာပါ။

ကျမတို့ဟာ သုညကနေပြီးတော့ စနေရတဲ့ အခြေအနေပါ။ သုညကနေ စနေရတဲ့ အခြေအနေမို့လို့ မြန်မြန် ဆန်ဆန် ပန်းတိုင်ကိုတော့ ရောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ မောင်ဖုန်းမော်တို့လို အာဇာနည်လေးများဟာ အသက်ဆုံးရှုံးခံ သွားကြပြီ။ ဒီကလေးသူငယ်များဟာ ဘယ်တော့မှ လူ့အခွင့်အရေး ခံစားနိုင်မယ့် မြန်မာနိုင်ငံကို မြင်တွေ့ရမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ အဲ့ဒီတော့ ကိုယ့်အနေနဲ့ ဆုံးသွားတဲ့ လူတွေအတွက် ဒီအခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးများကို ရအောင်လုပ်ရုံတင် မက ဒီအခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ လူများပီပီနေမယ်ဆိုတဲ့ သန္နိဋ္ဌာန် ချဖို့ လိုပါတယ်။

လူငယ်များဟာ ဒီနိုင်ငံရဲ့ အနာဂတ်ကို ပခုံးပေါ်မှာ ထမ်းသွားရမယ့် လူတွေဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံရဲ့အနာဂတ်ကို ပခုံးပေါ်မှာ ထမ်းသွားဖို့ဆိုတာ အားရှိဖို့ လည်းလိုတယ်။ အကျင့်စာရိတ္တလည်း ကောင်းဖို့ လိုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လည်း သမိုင်းအဆက်ဆက်မှာ ကောင်းတဲ့အကျင့်တွေကဘာလဲ၊ ဒီ ကောင်းတဲ့ အကျင့်တွေ၊ ကောင်းတဲ့ ထုံးစံတွေကို ဆက်ပြီးတော့ ထိန်းသိမ်းထားမယ်။

ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် (ယခု နည်းပညာတက္ကသိုလ်)

မကောင်းတာတွေက ဘာလဲ၊ မကောင်းတာတွေကို ပြုပြင်သွားမယ် ဆိုတဲ့ စိတ်တွေလည်း ထားဖို့လိုပါတယ်။

အဲဒီတော့ တခေတ်နဲ့တခေတ် သင်ခန်းစာယူစရာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဟိုအရင် လွတ်လပ်ရေးခေတ် အဖြစ်အပျက်တွေ အပေါ်မှာလည်း သင်ခန်းစာယူရမယ်။ အရင် ၁၉၈၈ ခုနှစ်က အဖြစ်အပျက်တွေပေါ်မှာလည်း သင်ခန်းစာယူရမယ်။ မနက်က အဖြစ်အပျက်တွေပေါ်မှာလည်း သင်ခန်းစာယူရမယ်။ တချိန်လုံး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြုပြင်သွားဖို့ဆိုတာ သင်ခန်းစာ ရှာနေရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုစိတ်ရှိမှသာ နောင်အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံကြီး တိုးတက် ဝင်ပင်သွားအောင် လုပ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

အခု ဒီနေ့မောင်ဖုန်းမော်ကို သတိရသောအားဖြင့် မောင်ဖုန်းမော် မလုပ်ခဲ့ရတဲ့၊ မထမ်းဆောင်လိုက်ရတဲ့ တိုင်းပြည်တာဝန်တွေကို အားလုံးက ဝိုင်းဝန်း ထမ်းဆောင်သွားမယ်ဆိုတဲ့ သန္နိဋ္ဌာန်ချပြီးတော့ ဒီမိုကရေစီ အောင်မြင်ဖို့အတွက် ချီတက်သွားကြပါဖို့လို့ ဆန္ဒပြုရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။+ + ဟု ပြောဆိုသွားခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ ဗိုလ်သန်းရွှေ ဦးဆောင်နေသော စစ်အာဏာရှင် အုပ်စုသည် မိမိအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ဘယ်သူ့သေသေ ငတေမာရင်ပြီးရော ဆိုသည့် စိတ်ထားဖြင့် တပ်မတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ဘယ်လောက်ပဲပျက်ပျက်၊ လူထုနှင့် တိုင်းပြည် ဘယ်လောက်ပဲနှစ်နာနှစ်နာ ငါတို့လုပ်ချင်ရာလုပ်မည် ဟူ သည်မှာ တိုင်းပြည်နှင့်လူထုအပေါ် မည်မျှပင် စေတနာနည်းသလဲဆိုသည်မှာ ထင်ရှားနေပါ သည်။

နိုင်ငံတနိုင်ငံသည် တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဖွံ့ဖြိုးဖို့ဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုကို လေးစားတန်ဖိုးထားပြီး တိုင်းပြည်ကိုချစ်သည့် မြင့်မြတ်သော စိတ်ထားရှိသည့် သူများ၊ ဉာဏ်အမြော်အမြင် ပြည့်ဝပြီး တိုင်းပြည်အပေါ် သစ္စာရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များ ရှိဖို့လိုပေသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ယင်းကဲ့သို့ ခေါင်းဆောင်များကိုပင် တောင့်တနေကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် တပ်မတော်ကို တိုင်းပြည်နှင့်လူထုကို ကာကွယ်ရန်စောင့်ရှောက်ရန်ဖွဲ့ထားခဲ့သည်။ စစ်အာဏာရှင်လူတစု တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် ဖွဲ့ထားခြင်းမဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့လွတ်လပ်မှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရင်း ကျဆုံးသွားခဲ့ရသော အာဇာနည် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်အောင်ကျော်နှင့် ကိုဖုန်းမော်တို့ နှောင်းအတိတ်မှ သမိုင်းပုံရိပ်ကို သင်ခန်းစာယူသင့်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက **လူတိုင်းလူတိုင်း မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးကို ရယူလိုခြင်းဟာ နိုင်ငံရေးပင် ဖြစ်တယ်** ဟု မိန့်ကြားခဲ့သောကြောင့် လူတိုင်းလူတိုင်းသည် မိမိတို့အခွင့်အရေးကို ရယူလိုခြင်း၊ ရယူရဲခြင်း၊ ရယူတတ်ခြင်းတို့ကို ပြည့်ဝနိုင်ပါစေဟု၍သာ ဆန္ဒပြုလိုက်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ပထမဆုံးသော
ယာယီသမ္မတကြီးစင်ရွှေသိုက်

၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် တတိယညီလာခံမှ နိုင်ငံတော် ယာယီသမ္မတအဖြစ် ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး စင်ရွှေသိုက်အား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် တတိယအကြိမ်ညီလာခံ အဌမမြောက် အစည်းအဝေးတွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သောကြောင့် ငါးနှစ်တကြိမ် ပါလီမန်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း (ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်) အစည်းအဝေးမှလျှို့ဝှက်မဲစနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရသည်။

သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်၏အကြီးအကဲဖြစ်သဖြင့် တတိုင်းတပြည်လုံး၏ ရိုသေလေးစားကိုးခိုင်းမှုကိုခံယူရသည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် ငါးနှစ်ဖြစ်ပြီး၊ မည်သူမဆိုသမ္မတရာထူးသက်တမ်းကို နှစ်ကြိမ်ထက်ပို၍ ထမ်းဆောင်ခွင့်မရှိစေရဟု ဖွဲ့စည်းပုံတွင်အတိ အလင်းဖော်ပြထားသည်။ သမ္မတသက်တမ်းငါးနှစ်အတွင်း သမ္မတကိုဖြုတ်ချခွင့်မရှိပေ။ သို့သော်သမ္မတသည် နိုင်ငံတော်၏ကျေးဇူးသစ္စာကိုဖောက်ဖျက်ခြင်း၊ အခြေခံဥပဒေကိုကျူးလွန်ခြင်း၊ အကျင့် သိက္ခာလွန်ကွဲစွာပျက်ပြားမှသာ ပါလီမန်က သတ်မှတ်သည့်နည်းများအတိုင်း စွပ်စွဲပြစ်တင်စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီး ခိုင်လုံမှသာ သမ္မတကိုရာထူးမှ ထုတ်ပယ်နိုင်သည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ဆောင်ရွက်ချက်များကို သမ္မတနာမည်ခံပြီး ဆောင်ရွက်ရမည်။ ပါလီမန်၏ ပြဌာန်းသည့်ဥပဒေများကို သမ္မတလက်မှတ်ထိုးမှသာ အတည်ဖြစ်သည်။ သမ္မတသည်အစိုးရအဖွဲ့၏ထောက်ခံချက်၊ အကြံပေးချက်တို့ကိုလက်ခံပြီးမှသာ ကိစ္စအဝဝကိုဆောင်ရွက်ရမည်။ တဦးတည်းထင်သလို ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိချေ။

ဥပဒေပြုရာ၌လည်း ပါလီမန်က သဘောတူအတည်ပြုထားသည့် ဥပဒေကြမ်းကို သမ္မတထံလက်မှတ်ရေးထိုးရန် ပေးပို့ရသည်။ သို့သော် ခုနှစ်ရက်အတွင်း သမ္မတက လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းမပြုလျှင် သမ္မတက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးသကဲ့သို့ အတည်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ကို ပါလီမန်က ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပြီး သမ္မတက ခန့်အပ်ပေးရမည်။ ဝန်ကြီးများနှင့် နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ်၊ နိုင်ငံတော်စာရင်းစစ်ချုပ်များကို ဝန်ကြီးချုပ်ကထောက်ခံပြီးမှ သမ္မတကခန့်အပ်ရမည်။ တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တရားလွှတ်တော်ဝန်ကြီးများကိုလည်း အစိုးရအဖွဲ့က ရွေးချုပ်ပြီး

၁၉၄၈ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက် နံနက် ၄ နာရီ ၂၀ တွင် ဗြိတိသျှ ယူနီယံလျက်အလံကို မြုတ်ချ၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအလံကို လွှင့်ထူနေစဉ် သမ္မတကြီး စစ်ရွှေသိုက်အား တွေ့ရပုံ

နာမည်တင်သွင်းလာမှုကို ပါလီမန်က အတည်ပြုပြီးမှသာ သမ္မတက ခန့်အပ်ရမည်ဟူ၍ သမ္မတ၏တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အပ်နှင်းထားလေသည်။

ထို့ပြင် နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းပြည်၏ အတွင်းအထိပ် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ ဖြစ်သောကြောင့် နိုင်ငံတော်မှထောက်ပံ့သည့် အိမ်တဆောင်ဥပဒေအရ ပြဌာန်းထားသော လစာငွေ ၅၀၀၀ ကျပ်၊ တနစ်နည့်ခံစရိတ် ၂၄၀၀၀ ကျပ်၊ နိုင်ငံတော်အတွင်း လှည့်လည်ခရီးသွားစရိတ် ၇၅၀၀၀ ကျပ်၊ ဝတ်စုံခ ၁၀၀၀၀ ကျပ် ၊ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံရွေးကောက်ခံရလျှင် ဝတ်စုံခ ငွေ ၅၀၀၀ ကျပ်သာရရှိမည်ဟု သမ္မတ၏ ခံစားခွင့်ကိုသတ်မှတ်ပေးထားသည်။

နိုင်ငံတော်၏ ယာယီသမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော စစ်ရွှေသိုက်ကို ၁၈၈၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၆ရက်သောကြာနေ့တွင် ညောင်ရွှေမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘများမှာ အင်းတိန်မြို့စား စစ်ချုံနှင့် စစ်နန်း

ဆာတိုဖြစ်သည်။ သို့သော်ဖခင်၏အကိုရင်းဖြစ်သူ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစင်မောင် (ဆာစောမောင်) နှင့် ကြင်ယာတော် မဟာဒေဝီတို့မှ မွေးစားခဲ့သည်။ မွေးစားဖခင် ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစင်မောင်သည် မန္တလေးနန်းတွင်းတွင် ကြီးပြင်း၍ ၁၈၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် သီပေါမင်းပါတော်မူချိန် ၌ အရှင်နှစ်ပါးအား ပြန်လည်လုယူရန်ကြိုးစားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၂၅ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ ၂၄ရက်နေ့တွင် နတ်ရွာစံသော မိဘုရားခေါင်ကြီး စုဘုရားလတ်၏ ဈာပနတွင် အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ နောင်တွင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးစင်မောင်အား --ဆာ++ (sir) ဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

စင်ရွှေသိုက်သည် တောင်ကြီးမြို့ရှိ ရှမ်းစော်ဘွားသားသမီးများ ပညာသင်သောကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် စစ်ပညာကို ဝါသနာပါခဲ့သည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ဘားမားရိုင်ဖယ် (Burma Rifle) အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်၌ ရိုးရိုးတပ်သားအဆင့်မှ အရာခံဗိုလ်ရာထူးတိုင်အောင် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ပထမကမ္ဘာစစ် ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသောအခါ အီရတ်နိုင်ငံ မက်ဆိုပိုတေးမီးယား (Mesopotamia) စစ်မြေပြင်သို့ သွားရောက်ရန် ရန်ကုန်လေဆိပ်၌ စောင့်ဆိုင်းနေစဉ် ရွှေဘိုစစ်ဌာနချုပ် ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိငယ်အဖြစ် တာဝန် ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၂၀-၂၃ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်နယ်ခြားဒေသ၏ စစ်တပ်တာဝန်ခံ အရာရှိငယ် အဖြစ်အမှုထမ်းသည်။ ထို့နောက် စစ်တပ်မှ အနားယူခဲ့သည်။ သို့သော် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် (၁၉၃၉-၁၉၄၅) ဖြစ်ပွားလာချိန်တွင် စစ်မှုထမ်းရန် ပြန်လည်ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရသည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ဖခင်ဖြစ်သူ ဆာစင်မောင်ကွယ်လွန်သောအခါ ယင်းနှင့်အောက်တိုဘာလတွင် စော်ဘွားအဖြစ်ရွေးချယ်ခံရသည်။ သို့သော် ၁၉၂၉ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့မှ ညောင်ရွှေစော်ဘွား အစိုက်အရာကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရကခန့်အပ်ခဲ့သည်။ စော်ဘွားအဖြစ် နယ်သူနယ်သားများ၏ လေးစားချစ်ခင်မှုကို လည်းရရှိခဲ့သည်။

၁၉၂၉-၃၀ တွင်ဟောင်ကောင်၊ တရုတ်ပြည်၊ ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် အင်္ဂလန်ပြည်များသို့ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတရှာဖွေရန် ခရီးအကြိမ်ကြိမ် ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၁ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ လန်ဒန်မြို့ အထက်လွတ်တော်ဘုရင့်ဝတ်လဲတော်ခန်းမ၌ ကျင်းပခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဒုတိယမျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးသို့ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် ၂၄ ဦးတို့နှင့် အတူ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်ဇွန်လတွင် သိန္နီမြောက်ပိုင်းစော်ဘွားကြီး၏ သမီးစင်ဟုံခမ်းနှင့် ဆက်သ်ခဲ့သည်။ စင်ဟုံခမ်းခေါ် မဟာဒေဝီစင်နန်းရီသည် သိန္နီစော်ဘွားစင်ဟုံ ဆိုင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၀၃ နိုဝင်ဘာ ၂၅ တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သမ္မတ စင်ရွှေသိုက်နှင့် သား ၇ယောက် သမီး ၄ယောက် စုစုပေါင်း ၁၁ ဦး ထွန်းကားခဲ့ သည်။ သားသမီးများကို အင်္ဂလန်ရှိ ဘုရင့်တက္ကသိုလ်၊ ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ် နှင့် ပညာသင်ကြားစေခဲ့သည်။

စင်ရွှေသိုက်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ရှမ်း-ဗမာ ဆွဲယှက်မှုအသင်း တည်ထောင်ရာဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အတွင်း ဆေးမှူးအဖြစ် ဂဠုန်ဦးစောဖြစ်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်မှ ၁၂ ရက်နေ့ အထိ ပင်လုံမြို့၌ ဘုန်းပခဲသော သမိုင်းဝင် ပင်လုံညီလာခံ၌ ရှမ်းစော်ဘွားများအဖွဲ့၏ ဒုတိယ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပထမခေါင်းဆောင်မှာ တောင် ပိုင်စော်ဘွားကြီး ခွန်ပန်းစိန်ဖြစ်သည်။ စော်ဘွားများဘက်မှ အဓိကဦးဆောင်၍ ပြောဆိုသူဖြစ်သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် သမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ် သက်မှတ်ရေးထိုးသူ ၂၃ ဦးတွင် တဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။

တောင်တန်းသားများ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ (၁၉၄၇) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ နယ်စပ်ဒေသ ရှမ်းပြည်အမတ်တဦးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံ၍ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ကော်မတီဝင် ၅၅ ဦး ၌ ရှမ်းပြည် အမတ် ၆ ဦးတွင်တဦးအပါအဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်တင် မြှောက်ခြင်းခံရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော် တတိယညီလာခံက ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးစင်ရွှေသိုက်ကို နိုင်ငံ တော် ယာယီသမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံတော်ယာယီ သမ္မတကြီးအဖြစ် ၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ သမ္မတသက်တမ်းအတွင်း ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် နေ့ကုန်မြို့ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံ၌ ၁၉၄၈ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် တည်ဆောက်ခဲ့ သော လွတ်လပ်ရေး ကျောက်တိုင်ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို တက်ရောက် ဖွင့်လှစ်ပေး ခဲ့သည်။

ထို့နောက် သမ္မတသက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီး ၁၉၅၂ မှ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ သုဗျိုးစုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆက်လက် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်

ဧပြီလ ၈ ရက်နေ့တွင် လူမျိုးစုလွတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် စစ်ရွှေသိုက်အား သဘာပတိအဖြစ်ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လတွင် မြန်မာ့ ချစ်ကြည်ရေးအဖွဲ့ကိုဦးဆောင်၍ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံသို့လည်း သွား ရောက်ခဲ့သည်။

အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အခြားရှမ်းစော်ဘွား ၂၉ ဦး နှင့် အတူ စော်ဘွား အာဏာကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ရသည်။ သမ္မတကြီးစစ်ရွှေသိုက်သည် အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညာတွင် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် နိုင်ငံတော်မှအိုးမြင့်သော အဂ္ဂမဟာသရေစည်ဘွဲ့၊ အဂ္ဂ မဟာသီရိသုဓမ္မဘွဲ့ များ ရရှိခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က စစ်မှုရေးရာ၊ အားကစား၊ ဘောလုံး၊ ရေကူး၊ ဟော်ကီ၊ ခရစ် ကတ်၊ တောပစ်ဝါသနာပါ၍ လိုက်စားခဲ့သည်။ သမ္မတဘဝတွင် ကလေးသူငယ် များ စောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၊ အနာကြီးရောဂါသည်များ ကူညီစောင့်ရှောက် ရေးအသင်း စသည့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေး ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့ ဝက်စမင် တန်အက်ဘေး ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၌ ကျင်းပသော ဆဌမမြောက် ကျောဘုရင်၏

ဆောင်ကြီး အယ်လီဇဘက်မင်းသမီး (ယခု ဒုတိယမြောက် အယ်လီဇဘက်
မင်းသမီး) နှင့် ကြင်ရာတော် ဖီးလစ်မင်းသားတို့၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာအခမ်းအနား
ပြုခဲ့ရာ မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စား သမ္မတကြီးစဝ်ရွှေသိုက်နှင့် မဟာဒေဝီတို့ တက်ရောက်
ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့နောက် လူမျိုးစုလွတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၆၂
ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ဦးဆောင်သော တော်လှန်ရေး
ကောင်စီက နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်း
ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သမ္မတဟောင်း စဝ်ရွှေသိုက်သည် ၁၉၆၂ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၁
နေ့နေ့တွင် ထိန်းသိမ်းထားရာ အင်းစိန်ထောင်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။
ကွယ်လွန်ချိန်၌ အသက် ၆၆ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီမှ
အာဏာသိမ်းခဲ့သောနေ့၌ သားဖြစ်သူ မိမိသိုက် တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏
စစ်တပ်မှ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရာ စဝ်ရွှေသိုက်သည် စိတ်ထိခိုက်ခဲ့ရသည်။
စဝ်ရွှေသိုက်၏ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ညောင်ရွှေမြို့ဝင်းရပ်ထဲတွင်
ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီး အုတ်ဂူတည်ကာ သင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။ ဖခင်ထက် ၉ လစော၍
သေဆုံးမှန် သေဆုံးခဲ့သော စဝ်စေဟုံဖ ခေါ် မိမိသိုက်၏ ရုပ်ကလာပ်ကိုလည်း
ထိုရပ်ထဲတွင် ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယမြောက် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဒေါက်တာဘဦး

၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်မှ ၂၁ နေ့အထိ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ညီလာခံ ပထမအကြိမ်အစည်းအဝေးကို ကင်းပနေစဉ်၌ မတ်လ ၁၂ ရက် နေ့တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော်နှစ်ရပ်တွဲဖက်ညီလာခံမှ နိုင်ငံတော် တရားရေးဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဒေါက်တာဘဦးအား ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်

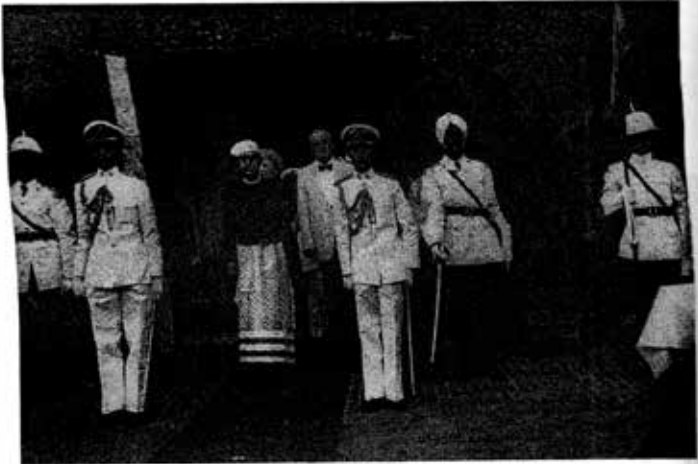
မြောက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့် မတ်လ ၁၃ရက်နေ့တွင်ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးခန်းမကြီး၌ ဒေါက်တာဘဦးသည် သမ္မတအဖြစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုသည့် အခမ်းအနားကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းနေ့၌ပင် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သော သမ္မတဟောင်း ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး စဝ်ရွှေသိုက်အား လူမျိုးစုလွှတ်တော်နယကအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ဒုတိယမြောက် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းခံရသော ဒေါက်တာဘဦးကို ခရစ် ၁၈၈၇ ခုနှစ် မေလ ၂၆ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ပုသိမ်မြို့၌ အဖ အရေးပိုင် ဦးဖိုးလှ (C.I.E, K.S.M, A.T.M) အမိ ဒေါ်ညွန့်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည် မွေးချင်းကိုးယောက်အနက် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ မွေးချင်းကိုးယောက် အနက် ညီငါးယောက်နှင့် ညီမ ၁ ယောက်တို့မှာ ငယ်စဉ်ကပင် ဆုံးပါးသွားခဲ့ရာ ဒေါက်တာဘဦး၊ ညီကပ္ပတိန်လှဘူး နှင့် ဦးမြဘူးတို့သာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဖခင်ဖြစ်သူ အရေးပိုင် ဦးဖိုးလှ မှာ ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် ပုသိမ်မြို့မှ အောက်လွှတ်တော် အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသည်။ အောက်လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် သက်တမ်းတကြိမ်ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် အထက် လွှတ်တော် ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီအထိ ဘုရင်ခံ၏ ခုံအုပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ဒေါက်တာဘဦးသည် ပုသိမ် တိုင်းရင်းမြန်မာကျောင်း၊ မအူပင် အစိုးအလယ်တန်းကျောင်း အေတီအမ် အလယ်တန်းကျောင်း၊ ပုသိမ်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းမှ မက်ထရစ်စာမေးပွဲ (တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း) ကို ဒုတိယအဆင့်မှ အောင်မြင်၍ ပညာသင်ဆရာ ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ရာအက်ဖ်အေ စာမေးပွဲမဖြေမီ ၁၉၀၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ဥပဒေပညာ သွားရောက်သင်ယူသည်။

ထို့နောက် ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ် ထရီနတီ ကောလိပ် မှ ၁၉၁၂ တွင် ဥပဒေဘွဲ့ကြို (L.L.B) မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (M.A) ၁၉၁၃ တွင် ဝတ်လုံဘွဲ့ (Barrister) ဘွဲ့များရရှိခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်၌ပညာသင်နေစဉ်အတွင်း မြန်မာ ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်ကလပ်အသင်းတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ပြန်လာခဲ့သည်။

၁၉၁၃ မှ ၁၉၂၀ ထိ ရန်ကုန်လွတ်တော် ရှေ့နွဲ့ဖစ် ဆောင်ရွက်၍ ၁၉၂၁ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ အစိုးရဝန်ထမ်းလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၁-၂၂ တွင် ဖျာပုံခရိုင် စက်ရှင် တရားသူကြီး၊ ၁၉၂၂-၂၃တွင် ရန်ကုန်အစိုးရ ရှေ့နေ၊ ၁၉၂၃-၃၀ တွင်တောင်ငူ မကွေး၊ မြောင်းမြ ခရိုင်စက်ရှင် တရားသူကြီး၊ ၁၉၃၀-၃၂ တွင် တရားလွတ်တော် တရားဝန်ကြီး၊ ရန်ကုန်ခရိုင်နှင့် အင်းစိန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီး အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ခရိုင်နှင့် စက်ရှင် တရားသူကြီးအဖြစ် အင်းစိန်ခရိုင်တွင် တာဝန်ချထားခံရစဉ် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဆရာစံဦးဆောင်သော တောင်သူလယ်သမား အရေးတော်ပုံ ကြီးဖြစ်ပွားခဲ့ရာ အထူးခုံရုံးတရားသူကြီး ဂျေအာအီးကန်းလစ်၊ အေဂျေဒါဝတ် တို့နှင့်အတူ အထူးခုံရုံးအဖွဲ့ဝင် တရားသူကြီးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဆရာစံဦး ဆောင်သော တောင်သူလယ်သမား အရေးတော်ပုံ ဂဠုန်တပ်သားများကို အိန္ဒိယရာဇသတ် ပုဒ်မ ၁၂၁ အရ သေဒဏ်အပြစ်ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် နောင်တွင် ၎င်းရေးသားခဲ့သော **ကျွန်ုပ်၏ ပြည်မြန်မာခေါ် သမ္မတတစ်ဦး၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ (My Burma : The autobiography of a President) စာအုပ်တွင် တောင်သူလယ်သမားများဘက်မှ တတ်နိုင်သမျှ ပေးမခွဲကြောင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ထင်ရှားသူများကိုသာ အထက်မှ ဖိအားပေး၍ တာဝန် အရ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ခုခံရေးသားထားလေ သည်။

သို့ပြင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး လမ်းပြဆရာတော် ဦးဥက္ကမသည် ဒေးဇဲမြို့
 လယ်ရွာတရားပွဲတွင် နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှအစိုးရအား ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်
 ဟောပြောမှုဖြင့်ပုဒ်မ ၁၂၄ (က) နှင့် ၁၅၃ (က) အရ ထောင်ဒဏ်သုံးနှစ်
 ချမှတ်ခဲ့သည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဦးဥက္ကမကို ပြစ်ဒဏ်
 ခံခဲ့သူမှာ ၎င်း၏ဦးလေး မအူပင်အရေးပိုင် ဦးဖိုးဘေ (K.S.M, A.T.M)
 အမှုကို ကိုင်တွယ်ရမည့် ဖျာပုံခရိုင်အရေးပိုင်မှာ သူ၏ဖခင် ဦးဖိုးလှဖြစ်
 ၎င်း၏ဖခင်ဖြစ်သူ ဦးဖိုးလှက အမှုကို မကိုင်တွယ်လို၍ အခြားတစ်ဦး
 လွှဲပြောင်းခွင့်တောင်းခဲ့ရာ မအူပင်ခရိုင်အရေးပိုင် ဦးဖိုးဘေအား တရား
 လွှဲတော်မှ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တဖန် ဦးဖိုးဘေကလည်း လွှဲ
 ပြောင်းခွင့်ထပ်မံတောင်းရာ တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ခွင့်မပြု၍ ဆရာတော်
 ဦးဥက္ကမအား စီရင်ချက်ချခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း စီရင်ချက်ချခဲ့သော်လည်း ဆရာ
 တော်အား ထောင်တွင်း၌ သက်တောင့်သက်သာနေစေရန် ၎င်း၏ဖခင်က စီမံ
 ဆောင်ရွက်ခဲ့၍ ဆရာတော်ဘက်မှလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိကာ ဆရာဒကာ ဆက်ဆံရေး
 ဖြစ်ကြောင်း၊ သူ၏ဖခင်နှင့် ဦးလေးတို့၏ သဘောထားကို ဆရာတော် နားလည်၍
 ဆရာတော်ထောင်မှ လွတ်ချိန်
 ၎င်း၏ညီများနှင့် အလွန်
 ဝမ်းနိုးသွားပြီး အထူးသဖြင့်
 ကပ္ပတိန်လှဘူး၏ နေအိမ်တွင်
 အခါအားလျော်စွာ ဆွမ်းဘုန်း
 ပေးခဲ့သည်မှာ ဆရာတော်ပုံ
 လွန်တော်မမူခင် ၂ နှစ် ၃ နှစ်မျှ
 သိပ် ကြာမြင့်ခဲ့ကြောင်း ရေး
 သားခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ဒေါက်တာ
 ဘဦးသည် ၁၉၃၂-၄၂တွင်
 တရားလွတ်တော် တရားဝန်
 ကြီး၊ ၁၉၄၂-၄၅ ဂျပန် ခေတ်
 တွင် တရားလွတ်တော်ဝန်ကြီး
 ၊ ၁၉၄၅ -၄၈ တွင် တရားလွတ်
 တော်ချုပ်၏ တရားဝန်ကြီးချုပ်
 ၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်

နေ့မှ ၁၉၅၇ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့အထိ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နေ့ ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့ မှ ၁၉၆၂ မတ်လ ၁ ရက်နေ့အထိ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အကြံပေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အသီးသီးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဒေါက်တာဘဦးသည် ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖခင်၏ အစ်မကြီး ဒေါ်ရှင်နှင့် ခရိုင်စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးအောင်ဇံ (K.S.M) သမီးဖြစ်သူ ဒေါ်ငြိမ်းငြိမ်း နှင့်လက်ထပ်၍ သားနှစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ငြိမ်းငြိမ်း အဆုတ်ရောဂါဖြစ်ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၂၃ ခုနှစ် တွင် ဖခင်၏ညီဖြစ်သူ အရေးပိုင် ဦးဖိုးဘေ (K.S.M, A.T.M) ၏ သမီးထွေး ဒေါ်အေးနှင့် ဒုတိယအိမ်ထောင်ထူခဲ့သည်။ ဒေါ်အေးနှင့် သားနှစ်ယောက် သမီး ၃ ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင်ဒေါ်အေး ကွယ်လွန်ခဲ့ သည်။ ဒေါ်အေးကွယ်လွန်ပြီးနောက် ၆ လအကြာတွင် ပထမအိမ်ထောင်မှ ဒုတိယသားနှင့် ဒုတိယအိမ်ထောင်မှ သမီးနှစ်ယောက်တို့ အဆုတ်ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

တရားလွတ်တော် တရားဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့စဉ်က ရွှေ့ကောက်ပွဲ စုံစမ်းရေးကော်မတီများ၊ ၁၉၃၈ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဗိုလ်အောင်ကျော် ကျဆုံးခဲ့ရ သည့် ကျောင်းသားသပိတ်တွင် စုံစမ်းရေးကော်မတီဝင်၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ဆရာစံ နှင့် ဝဋ္ဋန်တပ်သားများအား အမှုစစ်ဆေး၍ အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည့် အထူးစုံစမ်း တရားသူကြီးအဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော် မတီ၏ တရားရေးကော်မတီဦးအကြံပေး၊ ၁၉၄၈ -၅၂ ဒေသအုပ်ချုပ်မှု စုံစမ်းရေး ကော်မတီနှင့် ရွှေ့ကောက်ပွဲ ကြီးကြပ်ရေးကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌ စသည့်တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

လူမှုရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြစ် အိုးရိုးရင့်ကလပ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံကြက် ခြေနီအသင်း၊ သူနာပြုတပ်ဖွဲ့၊ တက္ကသိုလ်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့၊ ပန်းဥယျာဉ် အသင်းဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်စသည့်အဖွဲ့အစည်းများကို ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရမှ ခိုးမြင့်သောဆာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ အဖြစ်ရွှေ့ချယ်တင်မြောက်ခံရ သည့်အခါ ဆာဘွဲ့ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ရသည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဒေါက်တာဘဦးအား နိုင်ငံတော်အစိုးရက အဂ္ဂ မဟာသရေစည်သဘွဲ့၊ အဂ္ဂမဟာသီရိသူဓမ္မဘွဲ့များ ခိုးမြင့်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင်ဥပဒေပညာပါရဂူ (L. LD) ဘွဲ့ ခိုးမြင့်ခံရသည်။ ၁၉၅၅ တွင် ယိုးဒယား (ထိုင်း) ဘုရင်၏ဂုဏ်ထူးဆောင် ဆင်ဖြူ

သို့လည်း သူတို့လားဦးယားနိုင်ငံ၏ ဂရိတ်စတားတဆိပ်များ ချီးမြှင့်ခံရသည်။
ဒေါက်တာဘဦးသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင်ရန်ကုန်မြို့၌
ကျယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်စဉ်က သားကြီးဦးကျော်ဦး၊ ဦးမြဦး၊ ဦးမြင့်ဦးနှင့်
သမီး ခင်စောဦး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတဟောင်းဒေါက်တာဘဦးသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ်က ကျွန်ုပ်၏
ပြည်မြန်မာခေါ် သမ္မတတဦး၏ကိုယ်ရေးအထူပူတို့ စာအုပ်ကိုအင်္ဂလိပ်ဘာသာ
ဖြင့်ရေးသား၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို ၂၀၁၀ ပြည်နေ့ ဇွန်လတွင်
အထူးစာရိတ်စိန်က +ကျွန်ုပ်၏မြန်မာနိုင်ငံ+ အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်၍
အထူးစာပေတိုက်မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သည်။

သမ္မတကြီး မန်းဝင်းမောင်

၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ပါလီမန်လူမျိုးစုလွှတ်တော် တွဲဖက်ညီလာခံမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တတိယမြောက် သမ္မတ မန်းဝင်းမောင်အား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ သမ္မတ မန်းဝင်းမောင်သည် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလ၌ ရှေ့တန်းမှပါဝင်ခဲ့ပြီး၊ တိုးတက်သော အမြင်ရှိသည့် ကရင်လူငယ် ပညာတတ်မြစ်သည်။ သူသည် ကရင်-ဗမာ ခင်

ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။

သမ္မတကြီး မန်းဝင်းမောင်ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့ တနင်္လာနေ့တွင် ပုသိမ်ခရိုင် ကျွဲပျော်မြို့နယ် လှည်းဆိပ်ရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘများမှာ ပညာအုပ် ဦးရွှေရင် နှင့် အမိ ဒေါ်သာယာ တို့ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ပုသိမ်မြို့ မွန်ကရင် အထက်တန်းကျောင်း၊ ဂျွန်ဆင်ကောလိပ် တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် ဆယ်တန်းအောင်၍ ၁၉၃၇ တွင် နေပြည်တော်တက္ကသိုလ်ဝိဇ္ဇာ (B.A) ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။

ဘွဲ့ရပြီးနောက် ၁၉၃၇ မှ ၁၉၄၀ အထိ သန်လျင် ဘီအိုစီကုမ္ပဏီတွင် စာရေးသူနှင့် ဝန်ထမ်းအဖြစ် လည်းကောင်း၊ အတွင်းဝန်ရုံး (နောင် ဝန်ကြီးများ ရုံး) အစိုးရဝန်ထမ်းအဖြစ် လည်းကောင်း ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဝန်ကြီး (ပြင်ဦးလွင်မြို့) တွင် ဗိုလ်သင်တန်းတက်ရောက်၍ ၁၉၄၁-၄၁ တွင် အထူးဗိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ အင်္ဂလိပ်အင်အား အောင်မြင်စွာဆုတ်ခွာရာ၌ အိန္ဒိယသို့ မလိုက်တော့ဘဲ မြန်မာပြည်၌ ဆက်လက်နေခဲ့သည်။ ထို့နောက် မန်းဝင်းမောင် သည် ၁၉၄၂ မတ်လတွင် ရန်ကုန်မြို့နေ ဦးလှ ဒေါ်ရွေးတို့၏သမီးဖြစ်သူ မမြမေနှင့် လက်ထပ်၍ သားသမီး ၆ ဦး မွေးကားခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်၍ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရန် နေပြည်တော်မှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ သူနှင့်အတူ သခင်ဗိုလ်၊ သခင်လှကုန်း၊ ကိုအုန်းမောင်၊ ကိုစောဟန်၊ ကိုသောင်း၊ ကိုဘသောင်း၊ ကိုအောင်ထွန်း (ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်း)၊ ဦးကျော်ရင် (ကထိက) ၊ ကျော်ဝင်းမောင်၊ သခင်တင်ရွှေ၊ မစ္စတာဂိုရှယ်၊ ကိုစောဖြူ (ဒုတိယကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် လေ)၊ ကိုစံတင့် (စံတင့်-ရှမ်းပြည်)၊ ကိုညိုထွန်း၊ သခင်ဖေတင့်၊ မမြရီ၊ ကိုဘစော (သံအမတ်ကြီး) စသည်တို့ပါဝင်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တားမြို့တွင် စစ်ရေး၊ စည်းရုံးရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ လက်နက် ဝယ် ကိုင်တွယ်ပစ်ခတ်ရေးနှင့် ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးရေး သင်တန်းများကို တက် ရောက်ခဲ့သည်။ စစ်သင်တန်းပြီးဆုံးသောအခါ သီဟိုဠ် (သီရိလင်္ကာ) နိုင်ငံ၌ ဆက်လက်၍ စစ်သင်တန်းများ တက်ရောက်ခဲ့ပြန်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် တောင်ငူခရိုင် ဖြူးမြို့နယ် အရှေ့ဘက် ဘွားအေစုရွာအနီး၌ လေထီးဆင်းခဲ့ရာတွင် မန်းဝင်းမောင်သည် လယ်ကန်သင်းပေါ်ကျပြီး ပေါင်တဖက်ကျိုးခဲ့သည်။ တောရွာများတွင် နေထိုင်ခဲ့ ရသောကြောင့် တိုင်းရင်းဆေးဝါးဖြင့် ပတ်တီးစီးပေးခဲ့ရသည်။ တော်လှန်ရေး

ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ရွှေ (နောင် NLD ဥက္ကဋ္ဌ) အား သရေစည်သူဘွဲ့ ခိုးမြှင့်နေသော သမ္မတကြီး မန်းဝင်းမောင်

ကာလတလျှောက်လုံး မန်းဝင်းမောင်သည် ထန်းစင်ထက်တွင်လှ၍ ကရင် တိုင်းရင်းသားများကို အောင်မြင်စွာ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မန်းဝင်းမောင်ကို ဗြိတိသျှ တပ်ဖွဲ့တဖွဲ့က လေယာဉ်ပျံဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆေးရုံတရုံသို့ပို့၍ ဆေးဝါးကုသပေးခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သခင်သိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်) နှင့်အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုတွင် ဆက်လက်ပါဝင်၍ ကရင်-ဗမာချစ်ကြည်ရေးကို အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်တွင် စောထွန်းစိန်၊ စောမြင့်သိန်း၊ စောစံဘိုးသင်၊ မန်းဘခိုင်တို့နှင့် ကရင်လူငယ်များအစည်းအရုံး (Karen Youths Organization - KYO) ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဥက္ကဋ္ဌမှာ အာဇာနည်မန်းဘခိုင်ဖြစ်သည်။ မန်းဝင်းမောင်သည် ကရင်လူငယ်အစည်းအရုံးက ထုတ်ဝေသော 'တိုင်းရင်းသားဂျာနယ်' ၏ အယ်ဒီတာအဖြစ်လည်း တာဝန်

ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စု ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။

မန်းဝင်းမောင်သည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၁ တွင် ပုသိမ်မြောက်ပိုင်းမှ ဘိုင်းပြုပြည်မြို့ လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် မေလ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်၊ လမ်းညွှန်အဖွဲ့ ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် သခင်နု ဦး ဆောင်သော ယာယီအစိုးရအဖွဲ့၌ ဓာတ်သတ္တုဌာနဝန်ကြီး၊ ၁၉၄၈ ခု ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့၌ အဆောက်အဦ၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် အလုပ်သမားဌာန ဝန်ကြီး အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်ပွဲ၌ မအူပင်တောင်ပိုင်းမှ ဘိုင်းပြုပြည်မြို့ လွတ်တော်ကရင်အမတ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ် ၁၆ ရက်နေ့တွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မအူပင်တောင်ပိုင်းမှ တိုင်းပြုပြည်မြို့လွတ်တော် ကရင်အမတ်အဖြစ် ဆက်လက် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပြည်တွင်းရေးကြောင်းနှင့် ဆိပ်ကမ်းဆိုင်ရာဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ပါလီမန်လူမျိုးစု လွတ်တော်၏ တွဲဖက်ညီလာခံမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တတိယမြောက် သမ္မတကြီး အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသည်။ သမ္မတမန်းဝင်းမောင်သည် သမ္မတကြီးအဖြစ် ၅ နှစ်သက်တမ်း ထမ်းရွက်နေစဉ်အတွင်း ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့ သန်းခေါင်ကျော် မတ်လ ၂ ရက်နေ့အကူးမှာပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ခေါင်းဆောင်သော တော်လှန်ရေးကောင်စီအမည်ခံ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်း ပိုက်လိုက်ပြီးနောက် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ထိန်းသိမ်းခြင်းခံရသည်။ ထို့ နောက် ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကော်စီ၏ ကြေညာချက်အမှတ် ၇၂ အရ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး အကြံပေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာတွင် ယင်းအဖွဲ့၌ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ အကြံပေးအဖွဲ့ ၃၃ ဦး၌ အဖွဲ့ဝင် ၁၈ ဦး၏ အကြံပြုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်၍ ဒီမို ကရေစီ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံထူထောင်ရန်၊ ပါတီစုံစနစ်ကျင့်သုံးရန်၊ ခြေလေးချောင်း ထောက် စီးပွားရေးစနစ်ကျင့်သုံးရန်၊ ၁၉၄၇ ခု ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ

ဥပဒေကို မူတည်ပြီး ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲရန်တင်ပြခဲ့သည်။

၁၉၈၈ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီးနောက် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးနု နာယကအဖြစ် အမှူးပြုသော ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ (ဒီ/ငြိမ်း) ၌ သမ္မတဟောင်း မန်းဝင်းမောင်သည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဩဂုတ်လ ၃ ရက်နေ့အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သမ္မတဟောင်း မန်းဝင်းမောင်သည် ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ပုံမနှိပ်ရသေးသည့် **ဌေးဝင်းမောင်ပြောသော လေထီးသမ္မတ++ ဟု အမည်ပေးထားသော ကိုယ်ရေးမှတ်တမ်း လက်ရေးမူကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သမ္မတ မန်းဝင်းမောင်သည် နိုင်ငံတော်က ခိုးမြှင့်ခဲ့သော အဂ္ဂမဟာသရေစည်သူ၊ အဂ္ဂမဟာ သီရိသုဓမ္မဘွဲ့များအပြင် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ဒုတိယဆင့်)၊ နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမဆင့်) ဘွဲ့တံဆိပ်များ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ယိုးဒယားဘုရင်၏ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဘွဲ့တံဆိပ်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် တော်လှန်ရေးကြယ်တံဆိပ် (ဒုတိယဆင့်) တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။

ထူးခြားချက်မှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် အတွင်း ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့၌ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလက အိန္ဒိယသို့အတူသွားရောက်၍ စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး လေထီးအတူဆင်းဖက်ဖြစ်သော မြင်းခြံကိုဦးမောင် (ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင် ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်း) အား တရားလွှတ်တော်က ချမှတ်ထားသည့် သေဒဏ်စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်၍ သမ္မတအမိန့်ဖြစ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းကို ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းက သူ၏ အနှစ်နှစ်ဆယ်စာအုပ်တွင် **သမ္မတကြီးသည် ကျနော်အား လုံးဝလွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးပြီး လွတ်ပစ်လိုက်၏။ သူသည် ရဲဘော်စိတ်ကို အထင်အရှားပြသလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို အတူဆင်နွှဲခဲ့ကြသောရဲဘော်များသည် အချင်းချင်း ရဲဘော်စိတ်ကို ပြန်လည်၍ မွေးဖွားကြသည်။ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ပြဿနာကြီးကို ပြေလည်သွားအောင် ဖြေရှင်းနိုင်ကြလျှင် မည်မျှကောင်းလေမည်နည်း++ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားလေသည်။

သမ္မတကြီး မန်းဝင်းမောင်ကမူ သတင်းစာဆရာများကို **ကျုပ်သမ္မတဖြစ်မှ မြင်းစီးတတ်တာတစ်ခုရယ်၊ ရဲဘော်ကြီးကိုချစ်ကောင်းကို သေဒဏ်က လွတ်ပစ်နိုင်တာရယ်တို့ဟာ အမှတ်တရဖြစ်ပြီး ကျေနပ်အားရမိပါတယ်++ ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့ဖူးသည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု (ငြိမ်း)

လွတ်လပ်သောပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် စာရေးဆရာဦးနုကို ၁၉၀၇ခု၊ မေလ ၂၅ ရက်၊ စနေနေ့နံနက် (၈) နာရီ ၃၉ မိနစ်၊ ၁၂ စက္ကန့်တွင် ဧရာဝတီတိုင်း မြောင်းမြခရိုင် ဝါးခယ်မမြို့၌ အပဦးစံထွန်း၊ အမိ ဒေါ်စောခင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းနှစ်ယောက်တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ညီငယ်အမည်မှာမောင်ဥဖြစ်သည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ဝါးခယ်မမြို့အစိုးရအင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာ စာသင်ကျောင်းတွင် သူငယ်တန်းမှပဉ္စမတန်းအထိ ပညာဆည်းပူးသင်ကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ မောင်နုသည် သပိတ်ထဲ၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကမောင်နုသည် အသက် ၁၃ နှစ်ရှိပြီး (၇) တန်း ကျောင်းသားဖြစ်သည်။ သပိတ်ကြီးပြီးသွားပြီးနောက် အမျိုးသားပညာရေးစနစ်နှင့် အမျိုး

သားကျောင်းများပေါ်ပေါက်လာသောအခါ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော အစိုးရကျောင်းသို့ ပြန်မတက်တော့ဘဲ ဝါးခယ်မမြို့ဘုရားတန်ဆောင်းများ၌ ပထမဆုံးအစိုးရအထောက်အပံ့မယူဘဲ ဖွင့်လှစ်သော အမျိုးသားကျောင်းသို့ တက်ရောက်ပြီး ဆဋ္ဌမတန်းမှစ၍ ပညာဆက်လက်သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့သည်။ ဆဋ္ဌမတန်း၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ် ဝါးခယ်မအမျိုးသားကျောင်းတွင် ဆရာ အခက်အခဲရှိနေ၍ ဆရာတဖက်၊ကျောင်းသားတဖက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၂၄ ခုတွင် မြို့မအထက်တန်းကျောင်းမှ (၁၀) တန်းအောင်မြင်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ တွင် အိုင်အေ အထက်တန်းကို နှစ်ချင်းပေါက်အောင်မြင်၍ အထက်တန်းသို့တက်ခဲ့သည်။

၁၉၂၉ ခုမတ်လတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ အင်္ဂလိပ်စာ၊ မြန်မာစာ၊ ဒဿနိကဗေဒဘာသာတွဲဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (B.A) ရရှိခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်များအစည်းအရုံး တည်ထောင်ရာတွင် ကမကထလုပ်၍ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက်ဦးသန့် (နောင်ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် ဖြစ်လာသူ) ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပန်းတနော်မြို့ အမျိုးသားအထက်တန်း

ကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ်တာဝန်ယူထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင်မောင်နုသည် တက္ကသိုလ်သို့ပြန်သွား၍ ဘီအယ်လ် ဥပဒေတန်းတက်ခဲ့သည်။ ဥပဒေသင်တန်းမပြီးဆုံးမီ သုံးခွမြို့အမျိုးသားကျောင်း သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ကျောင်းအုပ်အဖြစ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၁ ခုနှစ် တွင် ပန်းတနော်မြို့ အမျိုးသားကျောင်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်ငြိမ်း၊ ဒေါ်ညီမ ဦးမိ၊ တတိယသမီးမမြရီနှင့် အိမ်ထောင်ကျခဲ့သည်။ အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက် ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် သုံးခွအမျိုးသားကျောင်းမှ ပန်းတနော် အမျိုးသားကျောင်းသို့ ပြန်လည်၍ ကျောင်းအုပ်အဖြစ်ထမ်းရွက်သည်။ ၁၉၃၄ ခု ကျောင်းပြန်ဖွင့်သော အခါ မောင်နုသည် ကျောင်းအုပ်အဖြစ်မှနှုတ်ထွက်၍ ဘီအယ်လ်ခေါ် ဥပဒေ တန်းတက်ရန်အတွက်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်တွင် ဥပဒေတန်းတက်ရောက်နေစဉ် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂအမှုဆောင် အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၅ ခုတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်း သားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ဘီအယ်လ် (ဥပဒေဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာ) ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခု ဖေဖော်ဝါရီ ၂၅ ရက်တွင် ဒုတိယတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သပိတ်ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ဦးဆောင်ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ကိုနုသည် ဘွဲ့နဲ့ပညာကို အလိုမရှိဟူသောသဘောဖြင့်ဘီအေ (B.A) ဘွဲ့ကို တက္ကသိုလ် အာဏာပိုင်များထံ ပြန်အပ်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ဩဂုတ် ၂၈ နေ့တွင် ကိုနုသည် သတင်းစာဆရာဦးဘခိုင်၊ ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုတို့ဖွဲ့စည်းထားသော ဆင်းရဲသားအကျိုးဆောင်အဖွဲ့ခေါ် ဖေဘီယံနိုင်ငံ ရေးပါတီတွင် ဝင်ရောက်ကူညီသည်။ ထို့နောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင် ရောက်ခဲ့ရာ ကိုနုအမည်မှ သခင်နုဖြစ်လာသည်။ ထိုနှစ် ၁၉၃၇ မှပင် သခင်နုနှင့် ဘိုးတက်သော နိုင်ငံရေးအမြင်ရှိသည့် လူငယ်များစုပေါင်း၍ အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ သက်ဝဲစာအုပ်ကလပ်ကိုအတူယူကာ ၁၉၃၇ ခု၊ ဇူလိုင်ဘာ ၄ ရက်နေ့တွင် ကိုအုန်းခင်၊ သခင်သန်းထွန်းတို့နှင့်အတူ သခင်နုသည် နဂါးနီစာအုပ်အသင်းကြီး တို့တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဦးစီးထုတ်ဝေလျှက်ရှိသော **ဒီးဒုတ်ဂျာ နယ်++ တွင်လည်း ကမ္ဘာကျော် ရှိတ်စပီးယားပြဇာတ်များကို ၁၉၃၆ မှ ၁၉၃၈ သိ အခန်းဆက်ရေးသား နေခဲ့သည်။ နောင်တွင်အဆိုပါပြဇာတ်များကိုစုပေါင်း၍ ၁၉၅၃ ခုမတ်လတွင် **ကမ္ဘာကျော်ရှိတ်စပီးယားပြဇာတ်များ++ အမည်ဖြင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၃၉ တွင် သခင်နုသည် တရုတ်ပြည်သို့ ချစ်ကြည်ရေးသွားသောအဖွဲ့

(Goodwill Mission) တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။

၁၉၃၉ ဇန်နဝါရီ ၁၁ တွင် ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်တဦးအဖြစ် သယာဝတီညီလာခံတွင် အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးအဆိုတင်သွင်းမှုနှင့် ဂျပန်လိဟော တွင် အစိုးရအကြည်ညိုပျက်စေရန်တရားဟောမှုကြောင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရက သခင်နုအား ဖမ်းဆီး၍ ဇွဲတင်စစ်ဆေးပြီး ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်အပြစ်ပေးခဲ့သည်။

အကျဉ်းထောင်မှလွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၄၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ (၁) ဂျပန်ခေတ်ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရအဖွဲ့တွင် နိုင်ငံရေးဝန်ကြီး အဖြစ်ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ဩဂုတ် ၁၁ တွင် အဓိပတိ ဒေါက်တာဘမော်က သခင်နုအား ဌာနလက်ကိုင်မဏ္ဍိန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခိုင်းသည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ရန်ကုန်မြို့ တူတိုင်းလမ်း အင်းလျားကန်စောင်းရှိ သခင်နုနေအိမ်တွင် ဖက်ဆစ် တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းရန် အစည်းအဝေး ကျင်းပခဲ့ သည်။

၁၉၄၅ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၀) ရက်နေ့တွင် ဖဆပလ လူထုညီလာခံမှ ရွေးချယ်သော ဗဟိုအမှုဆောင် (၁၀) ဦးတွင်ပါဝင်သည်။ ထို့နောက်ဖဆပလ အဖွဲ့တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။

၁၉၄၇ ခု၊ ဇွန်လ (၁၃) ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြောက်ခြင်းခံရသည်။ ထိုနှစ်ဇွန်လ (၂၃) ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး အတွက် ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ထွက်ခွာ၍ ဇူလိုင်လ (၁၂) ရက်နေ့တွင် ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရပြီး နောက် ၁၉၄၇ ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့ညနေပိုင်းတွင် ယာယီအစိုးရအဖွဲ့၏ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဇူလိုင်လ (၂၆) ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ် တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခု၊ ဩဂုတ်လ (၂၆) ရက်နေ့တွင် ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကြီး တည်ထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခု၊ အောက်တိုဘာ (၁၇) ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလန်ပြည်၊ လန်ဒန်မြို့၌ နန်းရင်းဝန်ရစ်ချုတ်အက်တလီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံယာယီ အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးသခင်နုတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် **န - အက်တလီ + + စာချုပ်ကိုလန်ဒန်မြို့၌ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၃) ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော် အစည်းအဝေးမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အမည်တင်သွင်းခံရ

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်အား နှုတ်ဆက်နေစဉ်

သည်။ ထို့နောက် ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့နံနက် ၄ နာရီ ၂၀ တွင် လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုသမ္မတနိုင်ငံပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပြီးနောက် လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသောနိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။

ထိုနှစ်ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ဆက်လက်ကောင်းဝင်းအတွင်း ယာယီအသင်းတိုက်၌ ဘာသာပြန်စာပေအသင်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဖန် အမှတ် (၃၆၁) ပြည်လမ်းပေါ်ရှိ ဆိုရန်တိုဗီလာ အဆောက်အအုံ (ယခုမြန်မာစာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးဌာန) သို့ပြောင်းရွှေ့ပြီးနောက် -စာပေ ဝိမာန်++ ဟုအမည်ပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဘာသာပြန်စာပေအသင်း အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီကိုဖွဲ့စည်း၍ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခု ဇန်နဝါရီလ (၁၅) ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာ့အေးစေတီတော်အနီးတွင် မဟာပါသဏလိုဏ်ဂူတော်ကြီးကို ပန္နက်ရိုက်အုတ်မြစ်ချပေးခဲ့သည်။

၁၉၅၄ ခုမေလ (၁၇) ရက်နေ့တွင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲတော်ကို ရန်ကုန်မြို့ ရေကူးရပ်သီရိမင်္ဂလာကုန်းမြေရှိ မဟာပါသဏလိုဏ်ဂူတော်ကြီးတွင် ကျင်းပရာဥပသကာအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခု ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ ခေတ္တနှုတ်ထွက်သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းခရိုင် ပါလီမန်အမတ်အဖြစ်

ရွေးချယ်ခံရသည်။

၁၉၅၇ ခုတွင် ဇနီးဒေါ်မြရီ၊ ဦးသန်း၊ ဗိုလ်မှူးလွင်၊ ဗိုလ်မှူးပြည်စိုးတို့နှင့်အတူ ကမ္ဘာ့တပတ်ချစ်ကြည်ရေးခရီးလှည့်လည်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်လ (၉) ရက်နေ့တွင် သန့်ရှင်းပဆပလအဖွဲ့ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်အောက်တိုဘာလ (၂၈) ရက်နေ့တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရသို့ အာဏာလွှဲပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းခရိုင် ပါလီမန်အမတ်အဖြစ် ထပ်မံရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် သန့်ရှင်းပဆပလအဖွဲ့ကို ပြည်ထောင်စုပါတီ (ပထစ) အဖြစ်အမည်ပြောင်းခဲ့ပြီး ပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ထမ်းခဲ့သည်။ ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့တွင်ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချ ထားရေးဝန်ကြီး တာဝန်များကိုစတင်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်၊ အောက်တိုဘာ ၁ ရက်နေ့တွင် တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ်ကိစ္စကို လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

၁၉၆၁ ခု၊ မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ပါတီဥက္ကဋ္ဌမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၆၂ မတ်လ ၂ ရက်နေ့အထိ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပထစပါတီဝင်အဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ မတ်လ ၂ ရက်နေ့ နံနက် ၁ နာရီတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းဦးဆောင်သော စစ်တပ်၏အာဏာသိမ်းခြင်းခံရပြီးနောက် ၁၉၆၂ မှ ၆၆ ခုနှစ်အထိ ခေတ္တထိန်းသိမ်းခြင်းခံရသည်။ လွတ်မြောက်လာသောအခါ ရဟန်းဝတ်ပြီးမြန်မာပြည်အနှံ့ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်များဟောကြားခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုတွင် မိသားစုနှင့်အတူ အိန္ဒိယသို့ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၉ ခုဩဂုတ် ၂၉ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီပါတီ (PDP) ကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းကာ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဦးနုသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီမှ ၁၉၇၂ တွင်နှုတ်ထွက်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့လှုံခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ တွင် စစ်အစိုးရက အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ၂/၈၀ ထုတ်ပြန်ကြေငြာလိုက်သောအခါ မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ရှစ်လေးလုံးအရေးတော်ပုံအတွင်း ၁၉၈၈ ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဦးနုသည်နာယကအဖြစ် အမှုပြုပြီး ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ (ဒီ/ငြိမ်း) ကို ထူထောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၈၈ စက်တင်ဘာ ၉ တွင် ၁၉၄၇

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျနော်သာလျှင် တရားဝင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် စင်ပြိုင်အစိုးရဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေငြာခဲ့သည်။ စင်ပြိုင်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေငြာချက်ထုတ်ပြန်အပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ဦးနု၏ ဒီဇိုင်း အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဝန်ကြီးအဖြစ်ပါဝင်သူများ အများအပြားနှုတ်ထွက်သွားကြ သည်။ ၁၉၈၈ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစောမောင် အာ ဣာသိမ်း နဝတအစိုးရတက်လာပြီးနောက် နိုင်ငံရေးပါတီများ တရားဝင် မှတ်ပုံ တင်ခွင့် ဥပဒေထုတ်ပြန်ပြီး နိုင်ငံရေးပါတီ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခွင့် ပြုလိုက်ချိန်တွင် ဦးနုနာယကပြုဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ဒီဇိုင်းပါတီသည် တရားဝင်နိုင်ငံရေးပါတီတခု

အခြေခံမှတ်ပုံတင်ခဲ့သည်။ ဦးနုသည် သူဖွဲ့စည်းကြေညာခဲ့သည့် စင်ပြိုင်အစိုးရအဖွဲ့ကို နဝတ တောင်းဆိုချက်ကို ငြင်းပယ်၍ ဖျက်သိမ်းခြင်းမပြုဘဲ ခေါင်းမာမာ ဆတ်လက်ဆတ်ကိုင်ရပ်တည်ပြခဲ့သည်။

ဦးနုသည် စာရေးဆရာလည်းဖြစ်ရာ ပထမဆုံးပုံနှိပ်စာမူဖြစ်သည့် အချစ်လော အမှန်းလော ပြဇာတ်ကို စုဝံမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်းခံရသည်။

၁၉၃၆ ခု၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်ပြီးသောအခါ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား အမည်ဖြင့်ဇာတ်ညွှန်းရေး၍ ဗြိတိသျှဘားမားရှင်ရှင်ကုမ္ပဏီက ရုပ်ရှင်အဖြစ်ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ဒီးဒုတ် ကျာနယ်၌ ကမ္ဘာ့ကျော်စိုတ်ပေးယားပြဇာတ် များကိုရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုတွင်ပြဇာတ်တိုများထဲမှ ကောင်းနိုးရာရာများကိုရွေးချယ်၍ ခေတ်မီပြဇာတ်တိုများ အမည်ပေး၍ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းမှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဦးနု၏ ထင်ရှားခဲ့သည့်စာအုပ်များမှာ ဗမာ့သတ္တိ၊ လူပေါ်လူခေတ်လုပ်နည်း (ပါ ဒုတွဲ) (နောင်တွင်အဆိုပါ စာအုပ်ကို မိတ္တူဗလဋီကာ အမည်သစ်သို့ပြောင်း၍ ထုတ်ဝေရာ၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ်ပညာရေးဌာနမှ ကျောင်းများတွင်သင်ကြားရန် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းခံရသည်)။ နိုင်ငံရေးအဘိဓာန် (သခင်လှဖေ

၁၉၄၇ အောက်တိုဘာလက ယာယီဝန်ကြီးချုပ် သခင်နုနှင့် ဗြိတိသျှနန်းရင်းဝန် အက်တလီတို့ နှုတ် - အက်တလီစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးနေကြစဉ်

ခေါ် ဗိုလ်လက်နာနှင့်တွဲဖက်၍နေသည်။ **နွားသိုးကြီးပြတ်++ (ပြဇာတ်) **ပုထုဇ
 နော်ဥမ္မတကော++ (ပြဇာတ်) **ရက်စက်ပါပေ့ကွယ်++ (အဆိုပါစာအုပ်ကို အင်းစိန်
 ထောင်တွင်အကျဉ်းချခံနေရစဉ်က ရေးသားခဲ့သည်။) **ဦးသောင်းဒန်++ (အင်းစိန်
 ထောင်ထဲတွင်ရေးသားခဲ့ပြီး ယခုတိုင်ပုံမနှိပ်ရသေးချေ။) **အာဇာနည်ဆိုတာ
 ဘာလဲ++ **မာန်ဆလွင်းဆိုတာဘာလဲ++ (ဗမာတွေဘာလုပ်ရမလဲ) **ငါးနှစ်ရာသီ
 ဗမာပြည်++ (အဆိုပါ စာအုပ်ကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန၊
 အတိုင်ပင်ခံအရာရှိကြီး မစ္စတာဂျေအက်ဖ်ဖာနီဗဲလ်နှင့် ဦးခန့်တို့က အင်္ဂလိပ်
 ဘာသာသို့ပြန်ဆိုခဲ့သည်။) **လူပွဲတို့ထွက်ရပ်လမ်း++ (ပ၊ ခုတွဲ) **စာရိတ္တမဏ္ဍိုင်++
 **လူထုအောင်သံပြဇာတ်++ (အဆိုပါပြဇာတ်ကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ စာသင်ကျောင်း
 များ၌ သင်ကြားရန်ပညာရေးဌာနမှပြဌာန်းသည်။ အမေရိကန်ရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီ
 တခု နှင့်ညှိနှိုင်း၍ မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီပညာပြန့်ပွားရေးအသင်းမှ ကြီးမှူး၍
 ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ထိုပြင်အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ပြဇာတ်ဖြစ်လည်း
 ဝင်တင်ကပြခဲ့သည်။) **နိုင်ငံတော်ပန်းတိုင်++ **ပြည်ထောင်စုပန်းတိုင်++ **ပြည်တော်
 သာပန်းတိုင်++ **အသားထဲကလောက်ထွက်++ (ပြဇာတ်) **ငါးပါးသီလ++ (မြတ်စွာ
 ဘုရား သံဃာတော်၊ ဓမ္မအကြောင်း) **ဗုဒ္ဓဘာသာသနာအရေးတော်ပုံ++ **ဖိနှိပ်မှု
 တိုက်ပွဲအဆင့်ဆင့်++ **ဒီမိုကရေစီကာကွယ်ကြ++ (အင်္ဂလိပ်-မြန်မာနှစ်ဘာသာ)

--ရေ့တန်းခေါင်းဆောင်ဖြစ်လိုသော်++ --အိန္ဒိယပြည်၌ ဟောပြောသောဗုဒ္ဓတရား
 တော်များ++ --ကာမတက္ကား++ --ရုပ်စုံအခြေခံသမိုင်းအတွဲ (၁) (ကမ္ဘာ့နှင့်သတ္တဝါ
 အစ ယဉ်ကျေးမှုအစ)+ + --ညောင်ကန်အေးဝိသယနာတရားတော်++ --ကျေးဇူးရှင်++
 --ဓမ္မာစကြာတရားတော်++ --အနုတ္တရလက္ခဏာသုတ် တရား တော်++ --ဝရဆိုဂိုဏ်း
 သားဦး++ --ဤရတနာ သဗ္ဗဇေယျမင်္ဂလာဂါထာတော်များ++ --တာတေစနောား++
 (နယူးဒေလီမြို့၊ ဧရာဝတီစာပေတိုက်မှ ၁၉၉၁ နိုဝင်ဘာလတွင်ထုတ်ဝေသည်)။
 --မြတ်တရားကိုရှာဖွေတွေ့ရှိသူ++ (ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား) --လူငယ်တို့သိကောင်း
 ဝရာ (၂၀၀၂)++ တို့ဖြစ်ပြီး၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသောစာအုပ်များ
 မှာ "Towards Peace & Democracy", "From Peace to Stability",
 "The People win through", "Burma Looks Ahead", "Burma un-
 der the Japan", "Picture and Portraits", Forward with the People",
 "We Must Defent Democracy", "Wages of Sin စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဦးနုရေးသားခဲ့သော --ဘဝတက္ကား++ --သမ္မတ္တယတက္ကား++ --ကမ္ဘာ့တစ်ပတ်++
 စာအုပ်တို့မှာယနေ့တိုင် မထုတ်ဝေရသေးချေ။

ထိုနောက် ၁၉၉၅ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့နံနက် (၁၁)
 နာရီ (၂၅) မိနစ်တွင် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပဓါန သာသနာ့ဒါယကာကြီး နိုင်ငံတော်
 ဝန်ကြီးချုပ် (ငြိမ်း)၊ စာရေးဆရာကြီးဦးနုသည် အသက် (၈၈) နှစ်အရွယ်တွင်
 (၉၆) ပါးရောဂါဖြင့် အမှတ် (၄၂) ပြည်ထောင်စုလမ်းသွယ် ဆရာစံလမ်းမကြီး၊
 ဗဟန်းမြို့နယ်နေအိမ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် သမီးကြီး ဒေါ်
 စန်းစန်းနု (ဦးသက်တင်)၊ ဦးအောင်ရဲမြင့်၊ (ဒေါ်မြမြအေး)၊ ဦးသောင်းထိုက်၊
 (ဒေါက်တာမေသင်္ဇင်သန်းထိုက်)၊ ဦးအောင်၊ (ဒေါ်စန်းစန်းနွဲ့)၊ ဒေါ်သန်းသန်းနု
 (ဦးအောင်ငြိမ်း)၊ ဒေါက်တာခင်အေးသက်တင် (ခ) ဒေါ်ခင်အေးနုတို့ ကျန်ရစ်ခဲ့
 သည်။ ဇနီးဒေါ်မြရီသည် ဦးနုမကွယ်လွန်မီ လွန်ခဲ့သော ၂ နှစ်ခန့် (၁၉၉၃ ခု၊
 ဖေဖော် ဝါရီလ (၇) ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားပြီးဖြစ်သည်။)

ဦးနု၏ ကြွင်းကျန်သောရုပ်ကလာပ်ကို ကြံတောသုဿန်၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်
 ခဲ့သည်။ ၃၀/၁၂/ ၉၆ ရက်နေ့တွင် ကြံတော သုဿန်ဖျက်သိမ်းလိုက်သော
 ကြောင့် မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ်ရှိ ရေဝေးသုဿန်သို့ ဇနီးဖြစ်သူရုပ်ကလာပ်နှင့်
 ဘေးချင်းယှဉ်၍ ပြောင်းရွှေ့ဂူသွင်းထားခဲ့သည်

ဦးသန့်

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော်က ကမ္ဘာ့ ကြီးကိုတတိယစစ်ကြီးဖြစ်မည့် ဘေးမှ ကယ်တင်နိုင်ခဲ့သူမှာ မြန်မာနိုင်ငံ တောမြို့လေးတမြို့တွင် သာမန် ကျောင်းဆရာလေးတယောက်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူဟုဆိုလျှင် ကြားရသူ အပေါင်း အံ့ဩ ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ကမ္ဘာ့ကြီးကို စစ်မီးလျှံအန္တရာယ်က ကယ်တင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခြားသူမဟုတ် မြန်မာ့သားကောင်းရတနာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေး မှူးချုပ် ဦးသန့်ဆိုသူပင်ဖြစ်သည်။

ဦးသန့်ကို ၁၉၀၉ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်သောကြာနေ့တွင် ဧရာဝတီ တိုင်း၊ ပန်းတနော်မြို့၌ အဖဦးဖိုးနှစ်၊ အမိ ဒေါ်နန်းသောင်တို့ မှ ဖွားမြင်ခဲ့လေ သည်။ မွေးချင်း ၄ ယောက်အနက်အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ဖခင်ဦးဖိုးနှစ်သည် ကာလကတ္တားမြို့ (ယခုကိုလင်းကားတား) အထိ သွားရောက်ပညာသင်ကြားခဲ့ဖူး သူဖြစ်ရာ အင်္ဂလိပ်စာကိုကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းသူဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က မြန်မာ လူမျိုးများတွင် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ကျွမ်းသူရှားပါလှရာ၊ မောင်သန့်လေးမှာ ဖခင်ထံမှ အင်္ဂလိပ်စာနှင့်စာပေ ဗဟုသုတတို့ကို သင်ယူလေ့လာ ဆည်းပူးခွင့် ရရှိခဲ့လေသည်။

မောင်သန့်သည် ငယ်စဉ်ကပင် စာရေးဆရာလုပ်ရန် ဝါသနာထုံခဲ့ရာ ရှေးခေတ်မြန်မာစာပေ ပညာရှင်ကြီးများရေးသားခဲ့သော ဝိဇ္ဇာ၊ ကဗျာ၊ မော် ကွန်းရာဇဝင်စသည့် ရှေးစာဟောင်းပေဟောင်းများနှင့် ရာဇဝင်များကို အချိန်ရ လျှင်ရသလို လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။ ဤသို့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာ သီလဝံသမှစ၍ နတ်ရှင်နောင်၊ နဝဒေး၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၊ စလေဦးပုညအဆုံး မြန်မာစာဆိုတော်ကြီးများ၏ လက်ရာအဖုံဖုံကို လေ့လာဖတ် ရှုမှတ်သားခဲ့သည်။

မောင်သန့် ၁၂ နှစ်သားအရွယ်မှာပင် ဖခင်ဖြစ်သူ၏စာအုပ်စင်မှ ရှိတ်စပီးယား၊ နာမည်ကျော် စုံထောက် စာရေးဆရာ ဆာအာသာကိုနှင့်ဖွိုင်း စသူတို့၏ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုကြီးများကို မွေနှောက်ရှာဖွေ၍ ဖတ်ရှုတတ်နေလေပြီ။

သို့သော် မောင်သန့်အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် ဖခင်ကြီးရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရာ၊ မိခင်ဖြစ်သူ ဒေါ်နန်းသောင်မှာ သားလေးယောက်နှင့်ဘဝကို ရုန်းကန်ကြိုးစားရတော့သည်။

၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ကိုသန့် ပန်းတနော်အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲအောင်မြင်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာ

အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ

၆၈
စာပေနှင့် စာရေးကိရိယာတော်

ဦးသန့်မိသားစု

ဆည်းပူးခွင့်ရခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝတွင် ကိုသန့်နှင့် ရင်းနှီးခင်မင်
စွာပေါင်းသင်းကြသည့် သူငယ်ချင်းများတွင် နောင်တချိန်တွင် ထင်ရှားလာမည့်
မိတ်ဆွေအများအပြားပါဝင်ကြသည်။

အဝတ်အစားကို ပပလွှားလွှားဝတ်ဆင်လေ့မရှိပဲ၊ သေသေသပ်သပ် ဖြူဖြူ
စင်စင်ဝတ်စားပြီး အမြဲအေးဆေး၍ လန်းလန်းဆန်းဆန်း ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေ
တတ်သော ကိုသန့်ကို မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများက ချစ်ခင်လေးစားကြသည်မှာ
မဆန်းလှပေ။

သို့သော် ကိုသန့်တက္ကသိုလ်တွင် ဥပစာတန်းအောင်မြင်သည့်နှစ်တွင်
ညီဖြစ်သူ ဆယ်တန်းအောင်၍ ပညာဆက်လက်သင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် မိခင်
ဖြစ်သူကြီး ဝန်ပိနေမည်စိုး၍ မိမိကိုယ်ကိုအနစ်နာခံပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ
ထွက်ခဲ့ရရှာသည်။ တက္ကသိုလ်မှထွက်ပြီး ပန်းတနော်မြို့ အထက်တန်းကျောင်း
ကျောင်းဆရာလုပ်ရင်း ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့၌
ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများရေးခဲ့သည်။ ဦးသန့်သည် အခြေအနေအရ ကျောင်း
ဆရာလုပ်နေသော်လည်း သူ့အဖြစ်ချင်ဆုံးအလုပ်မှာ သတင်းစာဆရာဖြစ်သည်။

ထို့နောက်ဦးသန့်သည် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် Anglo-Vernacular Sec-
ondary Teachership ဆရာဖြစ် စာမေးပွဲ၌ ပထမနေရာဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့ပြီး

နောက် ပန်းတနော်အထက်တန်းကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်ကြီးအထိ တိုးမြှင့်ခြင်း ခံရသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ဦးသန့်သည် မြန်မာနိုင်ငံ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကော် မတီနှင့် အမျိုးသား ပညာရေးကောင်စီ၌ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ကျောင်းအုပ်ဆရာများ အသင်း၏ အမှုဆောင်ကော်မတီဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည် မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးစနစ် ပြန်လည်တည် ဆောက်ရေးကော်မတီ၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် လအနည်းငယ်တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့ပြီးနောက်၊ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းသို့ ပြန်ရောက်ခဲ့ပြီး ကျောင်း အုပ်အဖြစ် (၄) နှစ်ကြာ ထပ်မံတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပြီး ဂျပန်ခေတ်တလျှောက်လုံး ပန်းတနော်မြို့၌နေထိုင်၍ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းများကို တိတ်တဆိတ်ကူညီ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။

စစ်ပြီး၍ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရသောအချိန်တွင် ဦးသန့်၏ အခင် မင်ဆုံး သူငယ်ချင်းတယောက်ဖြစ်သူဦးနုသည် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင် တယောက်ဖြစ်နေရာ ဦးသန့်ကို အစိုးရအမှုထမ်းလုပ်ရန် တိုက်တွန်းလေသည်။ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ တက်လာသောဦးသန့်မှာ ဦးနု၏ တိုက်တွန်း ချက်ကို မငြင်းသာဘဲ လက်ခံရတော့သည်။

သို့ဖြင့် ဦးသန့်သည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ သတင်းဆိုင်ရာညွှန်ကြားရေးမှူး

ကျွေးဘာသမ္မတကက်ထရိုအား နှုတ်ဆက်နေသည့်ဦးသန့်

မိခင်ကြီးဒေါ်နန်းသောင်နှင့် ဦးသန့် အတူတွေ့ရစဉ်

အဖြစ် တာဝန်ပေးခံခဲ့ရသည်။ ထို့နောက်အသံလွှင့်ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားရေးမှူး အဖြစ်တာဝန်ပေးခြင်းခံရပြီးနောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ ညွှန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၌ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည်ဝန်ကြီးချုပ်ရုံး၌ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်အား မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဘုတ်အဖွဲ့၏ အမှုဆောင်အတွင်းရေးမှူး အဖြစ် ထပ်မံတာဝန်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။

သို့ကလို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည် ဦးသန့်အား အဆင့်မြင့်တာဝန်အမျိုးမျိုး ခန့်အပ်လုပ်ကိုင်စေပြီးနောက် နောက်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်ရုံးအတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်မြင့်တာဝန်အမျိုးမျိုး လုပ်ကိုင် နေစဉ်အတွင်း ဦးသန့်သည် ပြည်တော်သာခရီး+စာအုပ်ကိုအတွဲ ၂ တွဲခွဲ၍ပြုစုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် မြို့ပြပုံပြင်များ စာအုပ်နှင့်အင်္ဂလိပ်မြန်မာဆောင်းပါးများကို စာနယ်ဇင်းများ၌ ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်အားကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းသံအတော်ကြီး အဖြစ် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသည်။ သို့ကလို ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံအမြဲတမ်းကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ၁၉၅၇ မှ ၁၉၆၁အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ကုလသမဂ္ဂ၏ ယာယီအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းခံရသည်။ ထိုကာလတွင် ဦးသန့်သည် အထွေထွေညီလာခံကို

အနိယဝန်ကြီးချုပ် အင်ဒီရာဂန္ဒီနှင့် အတူတွေ့ရသောဦးသန့်

ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတင်းရော့မှူးချုပ်ရာထူးအား လက်ခံပြီးနောက် ကျမ်းကျိန်နေစဉ်

တက်ရောက်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံအဖွဲ့ကိုဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည် ၁၄ ကြိမ်မြောက် ကုလညီလာခံ၌ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြန်သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ဦးသန့်သည်ကွန်ဂိုနိုင်ငံရင်ကြားစေ့ရေး ကုလသမဂ္ဂကော်မရှင် (UN Congo Conciliation Commission) ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ကုလသမဂ္ဂ ငွေရင်းငွေနှီး တည်ဆောက်ရေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးသန့်၏ သံတမန်သက်တမ်း တလျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဦးသန့်သည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာ ၃ ရက်နေ့မှစ၍ ယာယီအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် သူ့အား ကွယ်လွန်သွားသောအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဒက်ဟမားရှိုး မပြီးမြောက်ခဲ့သော အလုပ်တာဝန်သက်တမ်းကို ဆက်လက်ခံယူရန်အထွေထွေညီလာခံက လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ တခဲနက်ထောက်ခံမှုဖြင့် ခန့်အပ်လိုက်သည်။ တဖန် အထွေထွေညီလာခံသည် ၁၉၆၂ နိုဝင်ဘာ ၃၀ ၌ ဦးသန့်အားအတွင်းရေးမှူးချုပ်နေရာကို ၁၉၆၆ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့အထိ သက်တမ်းကာလအတွက် ထပ်မံ၍ တခဲနက်ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် လုံခြုံရေးကောင်စီ၏ဆုံးဖြတ်ချက် ၂၂၉/၁၉၆၆ ၏ ဘဏ္ဍာခံ ဆုံးဖြတ်ထောက်ခံချက်အရ အထွေထွေ ညီလာခံက ၁၉၆၆ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက်နေ့တွင် ဦးသန့်အား အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရာထူး ဒုတိယသက်တမ်းအဖြစ် သပ်မံခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ထိုရာထူး၏ သက်တမ်းမှာ ၁၉၇၁ ဒီဇင်ဘာ ၃၁ နေ့တွင် ကုန်ဆုံးခဲ့သည်။

ဦးသန့်သည် ကုလအတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ် စတင်ထမ်းရွက်စဉ် ကမ္ဘာ့ အရေးအခင်းများစွာတွင် ကျွေးဘားနိုင်ငံ၌ ရုရှားချွန်ကလီးယားဗုံးပျံများ ပြန်ကျက် ခဲ့ထားမှု နိုင်ငံအရေးအခင်းများကြောင့် အမေရိကန်နှင့် ဆိုဗီယက်တို့ ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာ၌ ရင်ဆိုင်တွေ့ရပြီး တတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်လုဆဲဆဲအခြေအနေမှ ကြား ဝင်စေ့စပ်ပေး၍ ကယ်တင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးသန့်က တရားဥပဒေစိုးမိုးသော ငြိမ်းချမ်း၍ သာယာဝပြောသော လူ့ဘောင်တစ်ရပ်ဖန်တီးပေးနိုင်လျှင် နောက်ထပ် စစ်ပွဲအန္တရာယ်ရှောင်ရှားနိုင်ကြောင်း၊ တရားမျှတသော နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေး အခြေအနေရှိလျှင် စည်းလုံးညီညွတ်သောလူသားတစ်ရပ်လုံးသည် ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်သည်ဟု စွဲမြဲစွာယုံကြည်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ဦးသန့်သည် ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် မိမိ၏အလုပ်တာဝန်ကို ဒုတိယသက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးသန့်သည်အသက် ၆၅ နှစ်အရွယ်မှစ၍ ကျန်းမာရေးတဖြည်းဖြည်းဆိုးဝါးလာကာ အချိန်ကြာမြင့်စွာ မမာမကျန်း ဖြစ်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၇၄ ခုနိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ခဲ့လေသည်။ ဦးသန့်သည်ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှ ချီးမြှင့်ခဲ့သည့်

ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါရဂူဘွဲ့ (ဒေါက်တာဘွဲ့) မြောက်များစွာကိုရရှိခဲ့သော်လည်း မိမိနာမည်အရှေ့၌ မည်သည့်အခါမှ အသုံးမပြုခဲ့ပေ။

ကုလသမဂ္ဂတက္ကသိုလ်တွင်ထားရှိမည့် ဦးသန့်ကြေးရုပ်တု ဖွင့်လှစ်ပွဲအခမ်းအနား၌ ကုလအတွင်းရေးမှူးချုပ် ကွတ်ဝါးလ်ဟိုင်းက အောက်ပါအတိုင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

“ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့မှ ဖွင့်လှစ်တဲ့တက္ကသိုလ်မှာ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ကြေးရုပ်တု စိုက်ထူထားရှိတာဟာ အလွန်သင့်မြတ်လှပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူသားအချင်းချင်း နားလည်မှုရှိရေးအတွက် ဦးသန့်ရဲ့ မဆုတ်မနစ်သောလုံးလနှင့်ကြိုးပမ်းသွားခဲ့တာကို ကျောင်းသားကျောင်းသူ မိဘများက စိတ်အားထက်သန် အမှတ်တရရှိနေကြမှာပါ။ ဦးသန့်က ပညာရေးကိုအလွန်အားပေးလိုပြီး စာသင်ကျောင်းရန်ပုံငွေရအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဒီကျောင်းအတွက် အဘက်ဘက်က မနားမနေ ကြိုးပမ်းခဲ့ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနားလည်ရေးအတွက် အိန္ဒိယမှ ဂျဝါဟာလာနေရူးဆုကို ဦးသန့်လက်ခံရရှိစဉ်က ဆုငွေအားလုံးကို ဦးသန့်က ပညာတော်သင်ဆုအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ဒီကျောင်းအတွက် အားလုံးလှူဒါန်းခဲ့ပါတယ်။ နှစ်စဉ် ကျောင်းဆင်းပွဲရောက်တိုင်း ဦးသန့်ကိုယ်တိုင်ကျောင်းကိုလာရောက်ပြီး ကျောင်းသားများအတွက် အမြဲတစေ ဩဝါဒစကားပြောကြားတဲ့အတွက် များစွာ အကျိုးရှိပါလိမ့်မယ်++ ဟူ၍ ပြောကြားသွားခဲ့သည်။

အမေရိကန်သမ္မတဖို့ဒ်ကလည်း -

“ဦးသန့်သည် မိမိကိုယ်ကျိုးကိုမဲ့ဘဲ လူသားတို့အကျိုးအတွက် အမြတ်ဆုံးသောတာဝန်ဝတ္တရားတို့ကို ထမ်းဆောင်သွားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ချစ်မြတ်နိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက သာဓကကောင်း ပြခဲ့သည့်အတွက်လည်း ကမ္ဘာ့ကြီးတိုးတက်လာခဲ့သည်ကိုငြင်းကွယ်၍ မရကြောင်း၊ ဦးသန့်ကွယ်လွန်ခြင်းအတွက် ကြေကွဲမဆုံးဖြစ်မိပါကြောင်း++ ဂုဏ်ပြုစကားပြောကြားခဲ့သည်။

ဝါရှင်တန်ပို့စ် သတင်းစာကလည်း -

“ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးအတွက် အခက်အခဲဆုံးအခြေအနေတွင် အောင်မြင်မှုရှိပုံကို အသိအမှတ်ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ မြင့်မြတ်သည့်စိတ်နှင့်ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အဆုံးအမကြောင့် ဦးသန့်အောင်မြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂတွင် အတွင်းရေးမှူးချုပ်အဖြစ်ရာထူးလက်ခံစဉ်မှစ၍ အနားယူချိန်အထိ တဆက်တည်းတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဦးသန့်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ နာတာရှည်ရောဂါသည်ကြီးနှင့် တူသော

Aungmye

(U THANT)

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကို နာလံထလာအောင် ဦးသန့်က ကုသပေးခြင်းအတွက် ကျေးဇူးတင် ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း++ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။

မည်သို့ဆိုစေ နိုင်ငံအချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားမှုများကိုစေ့စပ်ပေး၍ စည်းလုံးညီညွတ်မှုဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနိုင်ရေးကို ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဦးသန့်အား မြန်မာနှင့်ကမ္ဘာ့ပြည်သူတို့က ထာဝရအမှတ်တရ ရှိနေမည်မှာ မလွန်ကန်ပင်တည်း။

သိုင်းစာကျွေ့ သင်လွင်

၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဝမ်းချောင်းမြို့နယ် ဗားတရာလမ်း၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဌာနချုပ်ဆိုင်းဘုတ်ကြီး တရားဝင်ပေါ်ထွက်လာစဉ်မှာပင် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည့် ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ ဦးဆောင်သော 'ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ' ဆိုင်းဘုတ်ထုထောင်နိုင်ရေးအတွက် အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီသည် ပြည်သူ့အရေး တော်ပုံပါတီအင်အားစုကို အခြေတည်၍ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအပြီး ဖဆပလအဖွဲ့ ချုပ်ကြီးသည် မြေပေါ်တရားဝင် နိုင်ငံရေးတပ်ပေါင်းစုအဖွဲ့ချုပ်ကြီးအဖြစ် ရှေ့တန်းရောက်လာစဉ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီသည်လည်း ဖဆပလအတွင်း၌ အဓိက နိုင်ငံရေးအင်အားစုကြီးအဖြစ် နေရာရရှိလာခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဖဆပလအစိုးရဟု နာမည်ခံယူထားသော်လည်း အဓိကအားဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီက အာဏာ လက်ဝါးကြီးအုပ်ချုပ်ကိုင်ထားသည့်အတွက် 'ဖဆ-ဆိုရှယ်' အစိုးရဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ဤမျှအထိ ဆိုရှယ်လစ်များအာဏာ လက်စောင်းထက်ခဲ့ကြသည်။

သို့သော် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်ကုန်ခါနီးအထိ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအတွင်း၌ မှက်စိလီနင်ဝါဒလက်ခံလိုလားသူများရော၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်များပါ အတူတကွပူးပေါင်းတည်ရှိနေခဲ့သည်။ ယင်းနောက်များမကြာမီမှာပင် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးခေါင်းမာသည့် အာဏာရဆိုရှယ်လစ်များကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအတွင်း၌ ပြိုကွဲမှုကြီးပေါ်ပေါက်လာကာ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဝိဇုရသခင်ချစ်မောင်၊ သခင်လွင်၊ သခင်လှကျွေ့၊ သခင်လူအေး စသည့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဝင် (၄၃) ဦးတို့သည် အာဏာရဆိုရှယ်လစ်ပါတီကြီးအတွင်းမှ

ခဲ့ထွက်၍ 'ဆိုရှယ်နီ+ ပါတီ (ခေါ်) ဗမာပြည်အလုပ်သမားလယ်သမားပါတီကို ညှုထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဆိုရှယ်နီပါတီခေါင်းဆောင်များနှင့် အာဏာရ ဆိုလှစ်ပါတီ တို့ သဘောထားကွဲခဲ့ရသည့်အဓိကအချက်များမှာ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားအစည်း အရုံးများအဖွဲ့ချုပ် (WFTU) ဝင်ရေးမဝင်ရေးကိစ္စ၊ ကိုရီးယားစစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက် သောအရေးကိစ္စများပင်ဖြစ်သည်။

ကွန်မြူနစ်ပါတီနှစ်ခြမ်းကွဲစဉ်က အလံဖြူ (ဗကပ)၊ အလံနီ (ကွန်မြူနစ် ပါတီ-ဗမာပြည်) ဟု စာနယ်ဇင်းများက ကင်ပွန်းတပ်ခေါ်ခဲ့သလို၊ နှစ်ခြမ်းကွဲသွား သောဆိုရှယ်လစ်များကိုလည်း သခင်ချစ်မောင် (ဝိဇ္ဇာ)၊ သခင်လွင်၊ သခင်လှ ကျွတ်တို့ ဦးဆောင်သော လက်ဝဲယိမ်းအလုပ်သမား၊ လယ်သမားပါတီဝင်များကို 'ဆိုရှယ်နီ+ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းဦးဆောင်သော လက်ျာ ယိမ်းဆိုရှယ်လစ်ပါတီဝင်များကို 'ဆိုရှယ်ဖြူ+ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြ သည်။

ဆိုရှယ်နီပါတီခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သော သခင်လွင်ကို အဖဦးမောင်ကြီး၊ အမိဒေါ်သိညွန့်တို့မှ သာယာဝတီခရိုင် ဇီးကုန်းမြို့၌ ၁၉၁၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၇) ယောက်ရှိသည့်အနက် နိုင်ငံကျော် နိုင်ငံရေးမားနှင့် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီဥက္ကဋ္ဌ သခင်သင်မှာ သခင်လွင်၏ အစ်ကိုရင်းဖြစ်သည်။

သခင်လွင်သည် လက်ပံတန်းမြို့အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှ ဒသမ တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ကျောင်းသား သပိတ်ကြီးတွင် ခရိုင်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၇-၃၈ ခုနှစ်တွင် ရေနံမြေ အလုပ် သမားအစည်းအရုံး၏အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၈ တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီးတွင် ထောင်လေးလကျခံခဲ့သည်။

သခင်လွင်၏ နိုင်ငံရေးပုံရိပ်ကို ဆရာဒဂုန်တာရာက သူ၏ 'ဖျတ်ခနဲတွေ့ရ သော ရုပ်ပုံလွှာကားချပ်များ+ စာအုပ်၌

--သခင်လွင်ကို သိသည်မှာကြာပြီ။ စစ်မဖြစ်မီခေတ်က ၁၃၀၀ ပြည့်အရေး တော်ပုံပြီးစ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်ဖြစ်မည်။ ကျနော်ကလည်းကျောင်း သား၊ စတင်တွေ့ သည့်နေရာက ကော်မရှင်နာလမ်း (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း)၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ် တိုက်ရှေ့ ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင်။ သူကတော့ နိုင်ငံရေးသမားဖြစ်နေပြီ။ သခင် တယောက်။ ကျနော်ကလည်း လက်ဝဲစာပေများဖတ်စ၊ သူနှင့်မာ့ကစ်ဝါဒ ဝေါ ဟာရများနှင့်ပတ်သက်၍ စကားစပ်သွားသည်။

၁၉၃၈ ဒီဇင်ဘာလတွင် ကျနော်တို့ကျောင်းသားများ အထက်အညာသို့ ထွက်ကာ စည်းရုံးရေးခြေဆန့်ခဲ့ကြသည်။ တရားဟောပွဲများကျင်းပ၍ ကျနော်တို့ စင်မြင့်ပေါ် သို့တက်ခဲ့ကြသည်။

ချောက်ရေနံမြေလူထုအစည်းအဝေးတွင် သခင်သင်က အစည်းအဝေး သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ သခင်သင်ကလည်း သူ့လိုခပ်ပုပု၊ သူကလည်း ခပ်ပုပု။

စစ်ပြီးသောအခါ သခင်သင်သည် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ် သွားသည်။ သခင်လွင်ကတော့ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဝင် တယောက်ဖြစ် သွားသည်။ လွတ်လပ်ရေးရသည့်နှစ်ကပင် ပထမဆုံးသောအစိုးရအဖွဲ့တွင် အလုပ်သမားဝန်ကြီးအဖြစ် သူ့နာမည်ကိုတွေ့လိုက်ရသည်။ နောက်ပိုင်း ကျနော် က နိုင်ငံရေးလုပ်သည်မဟုတ်၍ ဆုံစရာအကြောင်းလည်း သိပ်တော့မရှိလှ။

ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီမှာ စစ်ပြီးသောအခါ ဖွဲ့စည်းသော နိုင်ငံရေး ပါတီကြီးဖြစ်သည်။ အာဏာရနိုင်ငံရေးပါတီဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ လက်ဝဲပါတီ ဆိုပါတော့။ ၁၉၅၀ ပြည့် နှစ်ဆောင်းဦးပေါက်တွင် 'ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ+ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသည်။ ဒါကတော့ သိပ်ဆန်းသည် မဟုတ်။ ကျနော်တို့ မြန်မာ ပြည်နိုင်ငံရေးရာဇဝင်တွင် နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသော ပါတီအဖွဲ့အစည်းများ မနည်း လှ။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့်အလန်ကွန်မြူနစ်ပါတီဟု ကွဲသွားသည်။ ဗမာ ပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကတော့ ၁၉၅၀ တွင် အလုပ်သမားလယ်သမားပါတီဟူ၍ အမည်သစ်ဖြင့် ပါတီသစ်ခွဲထောင်သွားသည်။ ယင်းပါတီသစ် ခေါင်းဆောင်ထဲ တွင် သခင်လွင်ပါသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်++ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

သခင်လွင်သည် ၁၉၄၃-၄၅ ခုနှစ်တွင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး၊ ပြည်သူ့ လွတ်လပ်ရေးရဲဘော်များကို စည်းရုံးလှုပ်ရှားသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားခေါင်း ဆောင်ကြီး သခင်မြဦးစီးတည်ထောင်ခဲ့သော 'ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ' (Peoples Revolutionary Party) တွင် သခင် လွင်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၌ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖြစ် ရွေး ချယ်တင်မြှောက်ခံရ သည်။

ထို့နောက် သခင်ကျော်စိန်၊ သခင်စံရ၊ သခင်လှကျွ၊ သခင်အေးမောင်တို့ ဦးဆောင်၍ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ (၂၄) ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းတည် ထောင်ခဲ့သော အလုပ်သမားအစည်းအရုံးများအဖွဲ့ချုပ် (ဗမာနိုင်ငံ) ခေါ် Trade Union Congress (Burma) အတိုကောက် TUCB ၌ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တဖန် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်

၏ အလုပ်သမားဌာန
ပျားကြီးအဖြစ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉
ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြည်ပြု
လွှတ်တော် ရွေးကောက်
ပွဲကိုကျင်းပခဲ့ရာ မကွေး
မြို့မဲဆန္ဒနယ်မှ အမတ်
အဖြစ် ရွေးကောက်
တင်မြှောက်ခံရသည်။
၁၉၄၇-၄၈ ခုနှစ်တွင်
အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန
ပါလီမန် အတွင်းဝန်
အဖြစ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်
ခံရသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလအစိုးရ အလုပ်
သမားဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သို့သော် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင်
နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

သခင်လွင်သည် ၁၉၄၈မှ ၁၉၅၀အထိ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး
(ဗမာနိုင်ငံ) Trade Union (Burma) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်
ခံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး
ကွန်ဂရက် (မြန်မာနိုင်ငံ) တည်ထောင်ခဲ့ရာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို
ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တင်မြှောက်၍ ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင်လွင်ကိုတင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။
သခင်လွင်သည် ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကိုယူခဲ့သည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်အလုပ်သမား
လယ်သမားပါတီ (ဆိုရှယ်နီ) ကိုတည်ထောင်ခဲ့ရာ ကနဦးတည်ထောင်ခဲ့ သူ
ခေါင်းဆောင်တဦးအဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဆိုရှယ်နီပါတီ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင်
လူထုလူတန်းစားအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ဗမာပြည် အလုပ်သမားအစည်းအရုံး
များအဖွဲ့ချုပ် (Burma Trade Union Congress- BTUC) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်
၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ တာဝန်ယူခဲ့သည်။

နောင်တွင် ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ဗမာပြည်အလုပ်သမားပါတီ၊ ဗမာပြည်

အလုပ်သမားညီညွတ်ရေးပါတီတို့တွင် ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၁ မှ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) ၏နာယကအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၁မှ ၁၉၅၄ ခုနှစ်အထိ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး မြှင့်တင်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး စသည့်ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ပမညတခေါ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (National United Front-NUF) ၏ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပမညတတပ်ပေါင်းစုကြီးသည် ကနဦးစတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်က (၁) ဝိဇ္ဇာသခင်ချစ်မောင်၊ သခင်လွင်တို့ခေါင်းဆောင်သည့် အလုပ်သမား လယ်သမားပါတီ၊ (၂) သခင်သင်၊ သခင်ဗမောင်တို့ ဦးဆောင်သည့် တို့ဗမာအစည်းအရုံး (နောင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီ)၊ (၃) ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်း ဦးဆောင်သည့် ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့၊ (၄) ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဗိုလ်ထွန်းစိန်တို့ဦးဆောင်သည့် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ၊ (၅) ဒေါက်တာအေးမောင်ဦးဆောင်သည့် တရားမှုတမူပါတီ၊ (၆) ဗမာပြည်အလုပ်သမားအစည်း အရုံးများအဖွဲ့ချုပ်၊ (၇) တောင်သူလယ်သမားညီညွတ်ရေးအစည်းအရုံး (တလညစ)၊ (၈) ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့ချုပ်၊ (၉) မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး၊ (၁၀) မန်းထွန်းရင်ဦးဆောင်သည့် ကရင်အမျိုးသားအဖွဲ့ စသည့်နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လူထုလူတန်းစားအဖွဲ့စည်း ပေါင်းစုံပါဝင်ခဲ့သည့် တပ်ပေါင်းစုကြီးဖြစ်သည်။

သခင်လွင်သည် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သော်လည်း စာပေမွေ့သူ တယောက်လည်းဖြစ်သည်။ သူသည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ရှုထောင့် ဂျာနယ် စတင်ထုတ်ဝေ၍ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ်တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာဆောင်းပါးများ၊ စာတမ်းများ၊ စာအုပ်များစွာကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ သူ၏ထင်ရှားသည့်စာအုပ်များမှာ အာဇာနည် အသွင်ဦးဝိစာရ (၁၉၇၁)၊ ဦးဥက္ကမလက်ရွေးစင် (၁၉၇၂)၊ ဂျပန်ခေတ်ဗမာပြည် (၁၉၇၃)၊ မြန်မာနိုင်ငံ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုသမိုင်း (၁၉၇၅) တို့ဖြစ်သည်။ အဆိုပါစာအုပ်သည် အမျိုးသားစာပေဆု (ဒုတိယဆု) ကိုရရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားပညာရှင်များကိုးကားရသည့်စာအုပ်ဖြစ်သည်။ *လီနင်ကဗျာ ၁၀၀+ စာအုပ်ကိုလည်း ဆရာမနုယဉ်၊ ဆရာတင်မိုး၊ ဆရာဒဂုန်တာရာတို့နှင့်အတူ စုစည်းရွေးချယ်၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သခင်လွင်သည် မြန်မာ-ဆိုဗီယက်မိတ်ဆွေဖြစ် အသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်

လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သေးသည်။ သခင်လွင်သည် နိုင်ငံရေး၊ အလုပ် သမားရေး၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ချစ်ကြည်ရေးကိစ္စများအတွက် အိန္ဒိယ၊ ဗြိတိန်၊ တရုတ်၊ ဆိုဗီယက်၊ အမေရိကန်၊ ဩစတြီးယား၊ ဂျာမနီ စသည့်နိုင်ငံများသို့ သွားရောက် လည်ပတ်ခဲ့သည်။

သူ၏ တသက်တာနိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့မှုနှင့် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု ကြောင့် နိုင်ငံတော်မှအိမ်ထောင် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမဆင့်)၊ နိုင်ငံ့ ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမဆင့်) တို့ကိုရရှိခဲ့သည်။ သူသည် တရုတ်-မြန်မာ ချစ်ကြည် ရေးရွှေ့တံဆိပ်ဆု၊ ဆိုဗီယက်-မြန်မာချစ်ကြည်ရေး ရွှေတံဆိပ်ဆု၊ လီနင်ရာပြည့် ရွှေတံဆိပ်ဆုများကို ရရှိခဲ့သည်။

သခင်လွင်သည် ဒေါ်မြင့်မြင့်လွင်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပြီး သား ဒေါက် ဘာဇော်ဝင်းလွင်၊ ဦးကျော်လင်းလွင်၊ သမီးအေဘယ်လ်လွင် (ခေါ်) မြင့်သက် ဆွေလွင် (ကွယ်လွန်) တို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။

သခင်လွင်သည် အသက် (၈၃) နှစ်အရွယ် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက် နံနက် ၈ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း၊ တိုက်အမှတ် ၁၅၀၊ တတိယထပ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ သူကွယ်လွန်သောအခါ ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာက

“သခင်လွင်သည် နိုင်ငံရေးသမားထဲတွင် ချစ်စရာကောင်းသော သူ တယောက်ဟု မှတ်သားခံစားထားမိသည်။ သူသည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးသမား။ အယူအဆတွင် ထပ်တူထပ်မျှတူစရာမလို။ သဘောထားကွဲလွဲလျှင်လည်း ညှိနှိုင်း သည်။ ဆွေးနွေးနိုင်သည်။ ယင်းသို့သော သဘော ထားမြင့်မြတ်သော နိုင်ငံရေး စိတ်ထားမျိုး သခင်လွင်တွင်ရှိသည်။ သူ့ကိုနားလည်ထား၍ ကျနော် သခင်လွင် ကို တန်ဖိုးထား၍ ခင်မင်မိမြင်ဖြစ်သည်။ ကျနော်က နိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ ရန်သူ ကိုမိတ်ဆွေဖြစ်အောင်လုပ်သောအလုပ်ဟု နားလည်ထားသည်။ သခင်လွင်လို လူမျိုးနှင့် နိုင်ငံရေးစကားပြောရသည်မှာ ကွဲလွဲရာ၌ ငြင်းခုံရသည်မှာချစ်စရာ။ ပြီးတော့ နိုင်ငံရေးသမားထဲတွင် ချစ်စရာကောင်းသောသခင်လွင်++ ဟု ပြောပြ လေသည်။

သခင်လွင်ကြွင်းကျန်သောရွာကလောင်ကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကြံတော့သုဿန်သို့ ပို့ဆောင်မီးသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်

အငြိမ်းစားခိုလှုံချုပ်ကြီးနေဝင်း

မြန်မာပြည်တွင် နာမည်ဆိုးနှင့်ကျော်ကြားခဲ့သည့် ကွယ်လွန်သူ တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌ၊ သမ္မတဟောင်းနှင့် စစ်အာဏာရှင် အငြိမ်းစားခိုလှုံချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပြီး၊ ဂျပန်စစ်ပညာသင် စတုတ္ထအသုတ်အဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်သည်။

အငြိမ်းစားခိုလှုံချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ အမည်အရင်းမှာ ကိုရှုမောင်ဖြစ်သည်။ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်လာသောအခါ သခင်ရွှေမောင်ဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဝူပန်အမည်မှာ တကာစုဂိရုမု (Takasugi Susumu) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့၌ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်နေဝင်းဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီကို ဖျက်သိမ်း၍ နိုင်ငံတော်ကောင်စီစတင်ဖွဲ့စည်းချိန်တွင် ဦးနေဝင်းဖြစ်လာသည်။

ဦးနေဝင်းကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်လ ၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ပြည်ခရိုင်ပေါင်းတလည်မြို့နယ် ချောင်ဂေါင်းရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဦးနေဝင်း၏ မွေးသက္ကရာဇ်ကို Who's Who in Burma စာအုပ်နှင့် ဒေါက်တာမောင်မောင် ရေးသားသော 'မြန်မာနိုင်ငံရေးခရီးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း' စာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၉ ၌ **၁၉၁၁ ခုနှစ်မေလ ၂၄ ရက်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသလို၊ ဦးနေဝင်း ကွယ်လွန်ပြီး သုံးရက်အကြာ ၂၀၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့၌ အစိုးရပိုင် သတင်းစာများ နာရေးကြော်ငြာတွင်လည်း ယင်းအတိုင်းပင် ဖော်ပြထားသည်။ အချို့ စာအုပ်များ၌ ဦးနေဝင်း၏မွေးသက္ကရာဇ်ကို ၁၉၁၁ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ဦးနေဝင်း၏ဇာတာကို အမြဲတမ်းစစ်ဆေးပေးသော ဝေဒပညာရှင် ဒေါက်တာဖေညာဏ်က အဆိုပါခုနှစ်များမှာ မမှန်ဟုဆိုပြီး ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်လ ၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့သာ အမှန်ဖြစ်သည်+ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံစစ်အစိုးရလက်ထက် အဆက်ဆက်ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ၌ ဦးနေဝင်း၏ မိဘအမည်ကို အဖဦးဖိုးခ၊ အမိ ဒေါ်မိလေး ဗမာလူမျိုးဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟု ဖော်ပြနေသော်လည်း ဦးဖိုးခမှာ တရုတ်ပြည် ကွမ်တုံးဒေသမှ ဟပ်ကလူမျိုးဖြစ်ပြီး ဝက်ကုန်သည်ဟု ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီးနှင့် ဗဟို

အထင်ကရ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ

၁၉၄၃ ဝိုင်းမှူးကြီးနေဝင်း

တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေကြီး မွန်ဦးဖိုးခိုက စာရေးသူအား ပြောပြဖူးသည်။ ဦးနေဝင်း၏မိခင် ဒေါ်မိလေးမှာ ပေါင်းတလည်နှင့်မလှမ်းမကမ်းမှ ပေါက်ခေါင်းသူဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာ မောင်မောင်၏ *မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ခရီးနှင့်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း+ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၇၀ ၌-

..အိမ်ထောင်ကျပြီးသောအခါ ဦးဖိုးခက ဇနီးကို ပေါင်းတလည်အစွန် *အောင်သွယ်မရွာ+ ရွာတွင် အိုးအိမ်ထူပေးသည်။ သားဦးကိုမွေးဖွားခဲ့သော အိမ်သည် ယခုမရှိတော့ပြီ။ အိမ်နေရာ၊ ပန္နက်နှင့် ဆူးခြံဖုံးသော ပေပင် ငုတ်တို့ တို့သာကျန်သည်။ အောင်သွယ်မရွာရွာမှအိမ်ထောင်များသည် မောင်ရွှေမောင်တို့ ခပ်ငယ်ငယ်ကပင် ပေါင်းတလည်သို့ရွှေ့ကြသည်။ ဦးဖိုးခ ဒေါ်မိလေးတို့လည်း ရွှေ့ပြောင်းရာတွင်ပါသည်++ ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် ယင်းစာအုပ် စာမျက်နှာ (၄၃၇) ၌ပင်

.. . ဒီတော့ ကျွန်တော်တစ်ခုပဲပြောချင်တယ်၊ ကြံတုန်းကို ကျွန်တော်ဖိုးဖိ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက်ပေါ့၊ သုံးဆက်လေးဆက်ရှိအောင် ကျွန်တော်တို့မှာ နိုင်ငံခြားသွေး တသွေးမှမပါဘူး။ ဘာသွေးမှလည်းမပါဘူး။ ဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ဒီသွေး ပါတယ်မပါဘူးဆိုတာဟာ ဗမာအယူအဆ၊ ဗမာ့အတွေးအခေါ် ဒါကလေး နည်းနည်းပြောချင်တယ်။ ဒီဗမာလည်း နတ်တင်တယ်၊ တရုတ်လည်း နတ်တင်တယ်၊ ဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ဗမာတင်တဲ့နတ်နဲ့ တရုတ်တင်တဲ့နတ် တူသလားဗျ။ သူတို့က ကျစ်ဆံနီတို့ ဘာတို့ပေါ့။ ကျွန်တော်သိသလောက် ဒီပြင်ဟာတွေ မသိတာတွေ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ ကျွန်တော် မိဖ ဖိုးဖွား ဒီတလိုင်းနတ် သူတို့ပြောတာပါပဲ။ ဒါဘယ်လောက်မှန်သလဲတော့ မပြောတတ်ဘူး။ တလိုင်းနတ်ထဲတောင်မှ ခပ်ညှည့်ပေါ့ဗျာ။ ငါးရဲ့တဖားကြီး တဲ့နတ် အဲဒါ ငါ့ရဲ့နဖားကြီး ထိုးပြီးတင်ရတယ်။ နတ်တင်တဲ့အမျိုး ဘယ်နှယ် လုပ်ပြီး တရုတ်ဖြစ်မလဲဗျ။ ပြီးတော့ အဖေက ဂူတွေဘာတွေ မလုပ်ပါနဲ့သား ရယ်၊ ကျန်ရစ်တဲ့ လူတွေမှာ အကြောင်းမဲ့ခုကွဲရောက်တယ်၊ အကြောင်းမဲ့ဆွေးရ တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအပုပ်ကောင်ကြီးဟာ သေပြီး ဘာမှ လုပ်လို့လည်းရတာ မဟုတ်ဘူး++ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။ ဦးနေဝင်း၏ ငယ်မည် **ရှုမောင်++ ကိုလည်း ဒေါက်တာမောင်မောင်စာအုပ်၌ သားဦးကိုချစ်၍လည်းမဆုံး၊ မော်၍ လည်းမဆုံး ဖခင်မိခင်တို့၏ မျက်ရွှေဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် *ရှုမောင်+ ဟု ခေါ်ခြင်းဟု ရေးသားထားသော်လည်း ဦးဖိုးခက ၎င်း၏ရုပ်ရည်သန်ပြန်သည်ဟူသော တရုတ် ဝေါဟာရဖြင့် **ရှု++ ထည့်ကာ ရှုမောင်ဟု မှည့် ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ထို့နောက် မောင်ရွှေမောင်သည် ပေါင်း တလည်မြို့ မြန်မာစာသင်ကျောင်း၊ ပြည် အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း၊ ပြည်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့ သည်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၉-၃၀ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဆက်လက် ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ဥပစာသိပ္ပံ (ခ) တန်း စာမေးပွဲ၌ ပါဏဗေဒ (ယခု ဇီဝဗေဒ) ဘာသာ ရပ်တွင် ကျွမ်းကျင်ခဲ့သဖြင့် ကျောင်းထွက်ခဲ့ရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ကိုရွှေမောင်သည် ရန်ကုန်မြို့ ၃၅လမ်းတွင် သူငယ်ချင်းများနှင့် အခန်းငှား၍ ရန်ကုန်မီးရထား စာတိုက်ဌာန၌ စာရေးအဖြစ် ဘဝနှင့်ခန့်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ခုနှစ်တွင် စာတိုက်နှင့်ကြေးနန်းဌာန စာရေးအဖြစ် ၁၉၃၆ခုနှစ်အထိ အမှုထမ်းခဲ့ သည်။ ၁၉၃၅ခုနှစ်တွင် ဦးလေးသခင်ညီကို အကြောင်းပြု၍ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်ဗစိန်၊ သခင် သွန်းအုပ်၊ သခင်အောင်သန်း (ဗိုလ်စကြာ) တို့နှင့် ရင်းနှီးရာမှ တို့ဗမာအစည်း အရုံးဝင်ခဲ့ရာ သခင်ရွှေမောင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးနှစ်ခြမ်းကွဲသောအခါ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ် အုပ်စု တို့ဗမာ အစည်းအရုံး၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ရန်အတွက် ၁၉၄၁ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့ တွင် ကိုရိယုမာရူး (Koriyu Maru) သင်္ဘောဖြင့် ဂျပန်သို့စေလွှတ်သော မြန်မာ မျိုးချစ်လူငယ်စတုတ္ထအသုတ်တွင် သခင်ရွှေမောင်သည် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်း အသုတ်သည် ရဲဘော် သုံးကျိပ်၏ နောက်ဆုံးအသုတ်ဖြစ်သည်။ ယင်းအဖွဲ့၌ သခင်ထွန်းအုပ်သည် အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပြီး၊ သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်မိုးညို)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်သစ် (ဗိုလ်စောနောင်)၊ သခင်စံလှိုင် (ဗိုလ် အောင်)၊ သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့်ဆွေ)၊ သခင်ထွန်းလွင် (ဗိုလ်ဗလ)၊ သခင်မောင် မောင် (ဗိုလ်ဉာဏ)၊ သခင်လှ (ဗိုလ်မင်းရောင်)၊ သခင်သန်းညွန့် (ဗိုလ်ဇင်ယော်) တို့ပါဝင်သည်။

ဂျပန်စစ်ပညာသင်ရဲဘော်သုံးကျိပ်အဖွဲ့တွင် အဓိကသခင်အဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့ ပါဝင်သည်။ ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကျောင်းသားအဖွဲ့ မှ ဖြစ်ပြီး၊ တသီးပုဂ္ဂလတစ်ဦး ပါဝင်သည်။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ

- (၁) သခင်အောင်ဆန်း - ဗိုလ်တေဇ (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း)
- (၂) သခင်လှမြိုင် - ဗိုလ်ရန်အောင်
- (၃) သခင်လှဖေ - ဗိုလ်လက်ျာ

- (၄) သခင်အေးမောင် - ဗိုလ်မှီး
- (၅) သခင်စောလွင် - ဗိုလ်မင်းခေါင်
- (၆) သခင်စိုး - ဗိုလ်မြင့်အောင်
- (၇) သခင်တင်အေး - ဗိုလ်ဘုန်းမြင့်
- (၈) သခင်ထွန်းရွှေ - ဗိုလ်လင်းယုန်
- (၉) သခင်သန်းတင် (၂) - ဗိုလ်မြဒင်
- (၁၀) သခင်ခင်မောင်ဦး - ဗိုလ်တာရာ
- (၁၁) သခင်စံမြ - ဗိုလ်တောက်ထိန်
- (၁၂) သခင်ထွန်းလွင် - ဗိုလ်ဗလ
- (၁၃) သခင်စံလှိုင် - ဗိုလ်အောင်
- (၁၄) သခင်မောင်မောင် - ဗိုလ်ဉာဏ
- (၁၅) သခင်လှ - ဗိုလ်မင်းရောင်
- (၁၆) သခင်သန်းညွန့် - ဗိုလ်ဇင်ယော်
- (၁၇) သခင်ဘကျမ်း - ဗိုလ်လရောင်

သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ

- (၁၈) သခင်ထွန်းအုပ် - အုပ်ချုပ်ရေးပညာသင်ကြား၍ ဗိုလ်ဘွဲ့မခံ
- (၁၉) သခင်အောင်သန်း - ဗိုလ်စကြာ
- (၂၀) သခင်ရွှေမောင် - ဗိုလ်နေဝင်း
- (၂၁) သခင်ထွန်းခင် - ဗိုလ်မြင့်ဆွေ
- (၂၂) သခင်ငွေ - ဗိုလ်စောအောင်
- (၂၃) သခင်သစ် - ဗိုလ်စောနောင်
- (၂၄) သခင်ကျော်စိန် - ဗိုလ်မှီးညို
- (၂၅) သခင်သန်းတင် (၁) - ဗိုလ်ဘွဲ့မရမီတိုင်ပေဆေးရုံတွင်ကွယ်လွန်

ကျောင်းသားအဖွဲ့

- (၂၆) ကိုလှမောင် - ဗိုလ်ဇေယျ
- (၂၇) ကိုရွှေ - ဗိုလ်ကျော်ဇော
- (၂၈) ကိုထွန်းရှိန် - ဗိုလ်ရန်နိုင်
- (၂၉) ကိုအောင်သိန်း - ဗိုလ်ရဲထွန်း

တသီးပုဂ္ဂလအဖွဲ့

(၃၀) ကိုဆောင်း

- ဗိုလ်ထိန်ဝင်း (တိုက်ပွဲမြို့လက်မှုပညာ အတတ်သင်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေသူ)

သခင်ရွှေမောင်တို့ပါဝင်သော စတုတူအသုတ်သည် ရှန်ဟိုင်းသို့ ၁၉၄၁ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိပြီး ရှန်ဟိုင်းမှ လေယာဉ်ဖြင့် ဂျပန်သို့ ဆက်လက်ထွက်ခွာရာ ဇူလိုင်လ ၂၄ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ ကျွန်းကျွန်း နာဂါ ဆာကီမြို့အနီးရှိ ရေတပ်စခန်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဩဂုတ်လ ၁၁ရက်နေ့တွင် ဟိုင်းနန်ကျွန်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဟိုင်နန်ကျွန်း နှင့် တိုင်ဝမ် ကျွန်းတွင် စစ်ပညာရပ်များ သင်ကြားခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်များကို တပ်ဖွဲ့ (၃) ဖွဲ့ခွဲ၍ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့မှစ၍ ဟိုင်နန်ကျွန်းရှိ ခန်းယ စစ်ပညာသင်တန်းကျောင်းတွင် သင်ကြား ပေးခဲ့သည်။ သခင်ရွှေမောင်ကို တပ်မတော်သမိုင်းစာအုပ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းတို့၏ တပ်ဖွဲ့ (၃) တွင် ထည့်သွင်းထားသော်လည်း ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇော က ၎င်း၏ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်၌ တပ်ဖွဲ့ (၂) ပြည်တွင်းသူပုန်အဖွဲ့၌ သာ ပါရှိသည်ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

တပ်ဖွဲ့ (၂) တွင်ပါဝင်ခဲ့သော အရှေ့ရန်ကင်းကျူပလက် အမှတ် ၁၄၀ (က) နေ ဗိုလ်တာရာကလည်း သူတို့တပ်ဖွဲ့တွင် သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်မိုးညို)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်စောလွင် (ဗိုလ်မင်းခေါင်)၊ ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်)၊ သခင်သစ် (ဗိုလ်စောနောင်)၊ သခင်သန်းတင် (၂) (ဗိုလ်မြအင်)၊ သခင်ရွှေမောင် (ဗိုလ်နေဝင်း) နှင့် သူ (ဗိုလ်တာရာ) ပါဝင်ကြောင်း အခြေခံ စစ်ပညာ၊ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးရေးနည်းပညာများ ထောက်လှမ်းရေးနှင့် ဆက်သွယ် ရေးပညာရပ်များ အလေးထားသင်ယူရပြီး သင်တန်းဆရာမှာ ဗိုလ်တာယာဖြစ် သည်ဟုဆိုသည်။ ဗိုလ်နေဝင်းသည် မွေးရာပါ ဖျက်ဆီးရေးသမားဖြစ်သည်။ ကလေးဘဝကပင် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ဖျက်ဆီးရေးတို့တွင် သူ့အစွမ်းအစကို ပြသ ခဲ့သည်။ ပေါက်ခေါင်းတွင် သူတက်နေသော မူလတန်းကျောင်းကို မီးရှို့ဖျက်ဆီး ရန်ကြိုးစားခဲ့ဖူးသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် ကျောင်းပညာကို မသင်လိုသောကြောင့်ဟုဆိုသည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင်လည်း အဖျက်အမှောင့်လုပ် ဝန်း (Sabotage)၊ ဖျက်လိုဖျက်ဆီးအနှောင့်အယှက်ပေးရန် သွေးဆောင်နိုင်စွမ်း (Subversion) ကို ပြသခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များအားလုံး စန်းယစစ်ပညာသင်တန်း ကျောင်းမှ တရုတ်တိုင်ပေးကျွန်း တာမာဆာတိုမြို့ (Tamasato) ဗိုလ်သင်တန်း ကျောင်း သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ တပ်စု၊ တပ်ခွဲတိုက်ပွဲများ၊ ညတိုက်ပွဲများ၊ စစ်မြေပုံ တိုက်ပွဲများ၊ တပ်ရင်း၊ တပ်မဟာ၊ တပ်မတိုက်ပွဲများ၊ လက်နက်ငယ်၊ လက်နက် ကြီး (စိန်ပြောင်း၊ အလတ်အကြီး၊ တင့်ကားပစ်အမြောက်) ပစ်ခတ်နည်းများ၊ အင်ဂျင်နီယာလုပ်ငန်း (တံတားဆောက်မိုင်းများခွဲခြင်း) များနှင့် ရေကူးသင်ခြင်း၊ ကင်ဒို (ဓားသိုင်း) ဂျူဒို၊ လှံစွပ်ထိုးစသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို အခြေခံမှစ၍ သင်ကြားခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် များအားလုံး မိနာမိကန်၏အစီအစဉ်ဖြင့် အသုတ်လိုက် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက် မြို့ရှိ အင်္ဂလိပ်ပိုင် ဘော်နီယိုကုမ္ပဏီကိုသိမ်းယူကာ ဌာနချုပ်ပြုလုပ်၍ မြန်မာလူ မျိုးများ မျက်စိအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဦးထွန်းဖေအိမ်တွင် ဗိုလ်ဘွဲ့ခံယူရာ သခင်ရှု မောင်သည် ဗိုလ်နေဝင်းဖြစ်လာသည်။

ဗိုလ်တေဇခေါ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦး ဆောင်သော မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ မဝင်မီ ဗိုလ်နေဝင်းအား ပြည်တွင်းသူပုန်တပ်ဖွဲ့ကို ဦး ဆောင်ကာ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင် ရွက်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်နေဝင်း ခေါင်းဆောင်သည့် ပြည် တွင်း သူပုန်တပ်ဖွဲ့သည် ရဟိုင်းမှတဆင့် ထိုင်း- မြန်မာနယ်စပ်ရှိသော ဆောင်ရမ်း ကိုဖြတ်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ၎င်း

၁၉၄၅ မေလ ၄ ရက် လယ်ဝေးမြို့တနေရာ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူတွေ့ရစဉ်

တို့အဖွဲ့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီမှ ကိုကျော်ငြိမ်း (ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး) နှင့်တွေ့ဆုံ၍ ပဲခူးဘက်၌ စစ်ပညာသင်တန်းပေးခြင်း၊ စစ်လက်နက်ငယ်ပစ်ခတ်နည်း အပါအဝင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်နှင့် ဂျပန်တပ်မ ၅၅ တို့ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဗိုလ်နောင်းသည် ဘီအိုင်အေတပ်မကြီး (၂) ၏တပ်မမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေကိုဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေး တပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် ဘီဒီအေတပ်ရင်း - ၁ ၏ တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ယင်းနောက် ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ဖြင့် ဗမာအမျိုးသားတပ်မတော် (Burma National Army) ၌ စစ်သေနာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တို့ထံမှ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် အစိုးရအဖွဲ့တွင် စစ်ဝန်ကြီး (ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီး) ဖြစ်လာပြီး ဗမာ့တပ်မတော်အုပ်ချုပ်ရေးတွက် စစ်ဝန်ကြီးရုံးပေါ်လာ သည်။ ၎င်း၏ လက်အောက်တွင် စစ်ဦးစီးချုပ်ရုံးလည်း ပေါ်လာသည်။ သခင် ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့တောင်းဆိုချက်အရ ညီညွတ်ရေးအတွက် ထိုစဉ်က ၎င်းတို့၏ သခင်ဂိုဏ်းမှ ဗိုလ်မှူးကြီးနောင်းကို စစ်ဦးစီးချုပ်ရုံးတွင် စစ်ဦးစီးဌာန

ချုပ်မှူးအဖြစ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ဗိုလ်နေဝင်းသည် တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားကိုကောင်းစွာမလုပ်ဘဲ အပျော်အပါးလိုက်စားကာ လောင်းကစားဝိုင်းများ၌ သာ အချိန်ဖြုန်းနေသဖြင့် စစ်ဦးစီးဌာနချုပ်မှူးရာထူးမှ ဖြုတ်ချပြီး စစ်ဝန်ကြီးရုံးလက်အောက်ရှိ ရိက္ခာနှင့် ထောက်ပံ့ရေးဌာန ကြီးမှူးနေရာသို့ အဆင့်ချ၍ ပြောင်းရွှေ့လိုက်သည်။ ၎င်း၏ မူလရာထူးနေရာကိုမူ ဗိုလ်မှူးကြီးဇေယျသို့ လွှဲပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် သြဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကြီးပတ်လမ်း (ယခုနတ်မောက်လမ်း) နှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေအိမ်တွင် ဗမာ့တပ်မတော်၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်များ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ် (A.F.O) ဖွဲ့စည်းရေး အစည်းအဝေးပြုလုပ်ရာ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းသည် တပ်မတော် ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဆန္ဒအရ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းအား ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ် ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံပါတီမှ ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့်အတူ ဒေးဒရေရှိ သခင်စိုးထံ လျှို့ဝှက်သွားရောက်၍ ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်သော ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ်ကို တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရေး တပ်မတော်အတွင်းရှိလက်ဝဲအင်အားစုများ၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့ကို တစ်ပါတီတည်းအဖြစ် ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ဖက်ဆစ် ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်စည်းရုံးမှုလုပ်ငန်းများ ဆွေးနွေးရန် စေခိုင်းခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်မတ်လ ၂၇ ရက် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် ဗိုလ်နေဝင်းအား တိုင်း (၂) မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အရှေ့ပိုင်း (ဟံသာဝတီ၊ ဖျာပုံ၊ မအူပင်) တိုင်းမှူး၊ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူစေခဲ့သည်။ သို့သော် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွင်း တော်လှန်ရေးအတွက် ပေးထားသောတာဝန်ကို လုံးဝမလုပ်ဘဲ အပျော်အပါးလိုက်မှု၊ စာရိတ္တပျက်ပြားမှု၊ တပ်တွင်းဂိုဏ်းခွဲ လုပ်ဆောင်မှု၊ ၎င်းတာဝန်ကျရာဒေသ၌ ဒေသခံနိုင်ငံရေးကေဒါများနှင့်မပြေလည်မှု၊ ပြဿနာအကြိမ်ကြိမ်တက်မှုတို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် အတော်ပင် မကျေနပ်ဖြစ်ကာ စစ်တပ်မှထုတ်ပယ်ရန် အခြားခေါင်းဆောင်များနှင့် တိုင်ပင်ခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးကာလမပြီးဆုံးမီ ဗိုလ်နေဝင်းအား ထုတ်ပယ်ပစ်ခတ်ကာ နယ်ချဲ့တို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ အာဏာရှင်စနစ်ဂိုဏ်းခွဲရေးနှင့် အခြား မလိုလားအပ်သောပြဿနာများရှုပ်ထွေးလာနိုင်သဖြင့် ခေတ္တသည်းခံရန် ဗိုလ်ချုပ်အား

ဇနီးဒေါ်ခင်မေသန်းနှင့်အတူ တာကီမဟာဂူစီမာန်ရှေ့၌ အတူတွေ့ရစဉ်

ပြောင်းဖျဲခဲ့မှုကြောင့် မထုတ်ပစ်ခဲ့ချေ။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောက နောင်တွင် သူ၏ ကိုယ်ရေးအကျဉ်းချုပ်အုပ်၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသား ဖော်ပြထားလေသည်။

••ကျနော် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ တော်လှန်ရေးနယ်ရောက်ပြီး နှစ် အတော်ကြာပြီးနောက်ပိုင်း ပါတီဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဗသိန်းတင်ကလည်း စကားစပ်မိပြီး ကျနော်ကိုပြောတာက ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးခါစ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက

ဗိုလ်နေဝင်းအပေါ် အတော်တူးတူးခါးခါးမကျေနပ်မှုတွေဖြစ်ပြီး စစ်တပ်ကအပြီး အပိုင်ဖယ်ရှားထုတ်ပယ်ချင်နေတာကို နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်အချို့နှင့် တိုင်ပင် ကြောင်းကို သခင်သန်းထွန်းက ဗဟိုကော်မတီဝင်အချို့ကို ပြောခဲ့ကြောင်းပြော ပြသည်ကို ကျနော်မှတ်မိနေပါသည်။

ဒီလိုထုတ်ပစ်လိုက်ဖို့ စိုင်းပြင်းနေရင်းနောက်ပိုင်း မထုတ်ပစ်နိုင်ခဲ့ချေ။ ယင်းတွင် အကြောင်းအရင်း (၂) ခုရှိသည်ဟု ထင်ရသည်။ ပထမအကြောင်းက ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့အကင်းပါပြီး ကောက်ကျစ်လှည့်စားနိုင်မှုဖြစ်သည်။ ဘယ်အချိန် ဘယ်သူတွေနှင့်ပေါင်းပြီး ဘယ်သူတွေကို ခွာရမည်။ ဘယ်သူတွေကို ကန်ထုတ် နင်းချေရမည်တို့ကို နားလည်ကျင့်သုံးတတ်သူဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်နေဝင်းကို မထုတ်ပစ်နိုင်သည့် အကြောင်းနှစ်ခုအနက် အခြား အကြောင်းတစ်ခု ကျနော်အထင် ထိုအချိန် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမှာ တော်လှန် ရေးအပြီး ရန်ကုန်ပြန်ရောက်တော့ နေစရာအိုးအိမ်မရှိဘဲ အိမ်ထောင်နှင့် ကလေးတွေနှင့် များစွာအခက်အခဲဖြစ်နေသည်။ ထိုအချိန်က ဗိုလ်နေဝင်းမှာ သူ့စစ်ဦးစီးချုပ်ဘဝက တိုက်အိမ်ကြီးနှစ်လုံးကို ဘယ်လိုနည်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ထား သည်မသိ။ တစ်လုံးမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေထိုင်ခဲ့၍ ယခု ဗိုလ်ချုပ်ပြတိုက် လုပ်ထားသော တာဝါလိန်းလမ်း (ယခုဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပြတိုက်လမ်း) က တိုက်အိမ်ကြီးဖြစ်ပြီး ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးခါစက သူတက်နေသည်။ နောက် တစ်လုံးမှာ ထိုတာဝါလိန်းကုန်းအိမ်ကြီး၏ခြေရင်း ကားလမ်းဘေးရှိ တိုက်အိမ်ဖြစ် သည်။ ၎င်းအိမ်မှာ အပေါ်အိမ်ကြီးလောက်မကောင်းပေ။ ဗိုလ်နေဝင်းက ဗိုလ် ချုပ်အောင်ဆန်းကို ဆွဲခေါ်လာပြီး တာဝါလိန်းကုန်းပေါ်ရှိ တိုက်အိမ်ကြီးကို အတင်းထိုးပေးပြီး သူကိုယ်တိုင်က ထိုအိမ်လောက်မကောင်းသော ကုန်းအောက် ခြေကတိုက်အိမ်တွင် ဆင်းနေသည်။

ဤတွင် ဇိုးသားသောဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအဖို့ ဗိုလ်နေဝင်းသည် စိတ်ရင်း မဆိုး မကောင်းသည့်အကျင့်စရိုက်အချို့ကြောင့် တချို့အားနည်းချက်တွေ ရှိနေ တာဖြစ်သည်။ ပြုပြင်သွားရင်ရနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် သူ့အပေါ် ဒီလောက် လေးစားသဖြင့် သူ့ကြီးကိုင်သွားလို့ရနိုင်သည်။ စွန့်ပစ်လိုက်ရအောင်အထိ မဆိုး ဟု တွက်ချက်ပုံရသွားသည်ဟု ထင်ရသည်။

ထိုအကြောင်းနှစ်ခုကြောင့် ဗိုလ်နေဝင်းကို ထိုစဉ်က တပ်က ထုတ်ပစ်ရေး ကို မလုပ်ဖြစ်ကြတာဟု ယူဆပါသည်။++

ထို့နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ၁ရက်နေ့တွင် ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော် (ဘီအင်န်အေ) သည် ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ မေ ၇ ရက်တွင် ရေဒီယိုဗ

သမီး ခင်စန္ဒာဝင်းနှင့်အတူ တွေ့ရစဉ်

တဆင့် ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းယူခဲ့ကြောင်း ဗိုလ်နေဝင်း စစ်ဦးစီးချုပ်ရာထူးဖြင့် အသံလွှင့်ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းအသံလွှင့်ကြေညာချက်မှာ ဗိုလ်အောင်ကြီးနှင့် ဦးကျော်ငြိမ်းတို့တိုင်ပင်စီစဉ်၍ ဦးခင်မောင်လတ် (တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရ လက်ထက် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်) က အင်္ဂလိပ်လိုရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ မိန့်ခွန်းပါရာထူးအဆင့်ကို အကြောင်းပြု၍ တာဝန်မဲ့လုပ်ရပ်ဟု ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဗြိတိသျှစစ်တပ်အား ဝန်ခံခဲ့ရသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော နေသူရိန် လူထု အစည်းအဝေးတွင် ဗိုလ်နေဝင်းသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၅ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ၁ရက်နေ့တွင် စတင်တည်ထောင်

သော ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးပါတီ (ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ)မြန်မာပြည်) တွင် လည်းကောင်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်ရေးရာ ဆွေးနွေးရန် သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) ကနွီမြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ကနွီစာချုပ်သဘောတူညီချက်အရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသည့် ဗမာ့ တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် ဗမာ့သေနတ်ကိုင် တပ်ရင်း (၄) ဒုတိယ တပ်ရင်းမှူး၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် မြောက်ပိုင်းစစ်ဌာနချုပ်တိုင်းမှူး ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်၌ စတင်ဖွဲ့စည်းသည့် လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကောင်စီတွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်နေဝင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အတွင်းရေးမှူးမှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကောင်စီ၏ အာဏာသိမ်းရေး အစီအစဉ်ကိုငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော်ဒုတိယစစ်ဦးစီးချုပ်၊ ဒုတိယ စစ်သေနာပတိ၊ ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ဖြစ်လာသည်။ ကရင်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ (ကေအင်ဒီအို) အရေးအခင်းကြောင့် အစိုးရက တပ်မတော်စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းအား ရာထူးမှဖယ်ရှား၍ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော်စစ်ဦးစီးချုပ်၊ စစ်သေနာပတိ ခန့်အပ်ခံရသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးစ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ရောင်စုံသူပုန်များ၏ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုများကြောင့် မြန်မာအစိုးရသည် ရန်ကုန်အစိုးရဟု ခေါ်ရလောက်အောင် အခြေအနေဆိုးရွားလာခဲ့သည်။ ထိုသို့နိုင်ငံရေးအခြေအနေဆိုးရွားနေသည့်အတွက် ဖဆပလအစိုးရက ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား တိုင်းပြည်အခြေအနေကို ဝင်ရောက်ထိန်းသိမ်းပေးရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့သို့ဝင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့၌ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား အစိုးရက ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးအဆင့်သို့ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် အစိုးရအဖွဲ့မှ ပြန်လည်နှုတ်ထွက်၍ စစ်တပ်သို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူး တိုးမြှင့်ခံရသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်မေလ ၆ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်သည် သန့်ရှင်းဖဆပလ နှင့် တည်မြဲဖဆပလဟူ၍ နှစ်ခြမ်းအတိအလင်းကွဲခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ဇွန်လ ၉ ရက် နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထူးအစည်းအဝေးတွင် တည်မြဲဖဆပလမှ ဦးဗဆွေက ဦးနုခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုတင်သွင်းခဲ့ရာ အဆိုကို ထောက်ခံသူ ၁၁၉ မဲ၊ ကန့်ကွက်သူ ၁၂၇ မဲရရှိပြီး ကန့်ကွက်သည့်ဘက်က ၈ မဲအသာဖြင့် ရုံးနိမ့်သွားသည့်အတွက် ဦးနုအစိုးရသည် ဆက်လက်အာဏာ တည်မြဲခဲ့သော်လည်း သန့်ရှင်းတည်မြဲဖဆပလ နှစ်ဖက်အုပ်စုကွဲပြားမှုဂယက်ကြောင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေများ တနေ့တခြား တင်းမာလာခဲ့သည်။ ထိုအခြေအနေကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန် ဗိုလ်မှူးချုပ်အောင်ကြီးနှင့် ဗိုလ်မှူးချုပ်မောင်မောင်တို့မှ တဆင့် တောင်းဆိုခိုင်းရာ ဦးနုက စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းရေးအစီအစဉ်ကို လက်မခံဘဲ လွှတ်တော်မှတဆင့် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးမှုအဖြစ် နိုင်ငံရေးတုလားဖန် ထိုးကာ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကိုယ်တိုင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အစိုးရအဖွဲ့သစ် တစ်ဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ မကုန်မီအတွင်း လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပနိုင်အောင် လိုအပ်သည့် အစီအစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ပန်ကြားထားသည့်စာကိုပေးပို့ခဲ့သည်။ ယင်းနေ့မှာပင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုထံ အစီအစဉ်ကိုလက်ခံသည့် ပြန်ကြားစာကိုပေးပို့ခဲ့သည်။ သို့သော် အဆိုပါပေးစာနှစ်စောင်စလုံးကို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုပင် ရေးသားခဲ့ကြောင်း သိရှိရပေသည်။

ယင်းနောက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) အပါအဝင် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးသမား များက ကန့်ကွက်နေသည့်ကြားမှပင် ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အဆိုတင်သွင်းခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့သစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို၍ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးဝင်းမောင်သည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၅၆ (၂) အရ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများကို ခန့်အပ်သည်။

- အစိုးရအဖွဲ့ယင်းဝန်ကြီးများမှာ-
- (၁) ဝိုင်းချုပ်ကြီးနေဝင်း - နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်၊
ကာကွယ်ရေးဌာန၊
အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန။
 - (၂) အဂ္ဂမဟာသရေစည်သူ သတိုးသီရိသုဓမ္မဦးသိမ်းမောင် - ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်၊ နိုင်ငံခြားရေးဌာန၊
သာသနာရေးဌာန၊ ကျန်းမာရေးဌာန၊
ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဌာန။
 - (၃) စင်ဝဏ္ဏ - ကယားပြည်နယ်ဌာန။
 - (၄) မဟာသရေစည်သူ ဦးခင်မောင်ဖြူ - ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊
ပြန်ကြားရေးဌာန၊
ဒီမိုကရေစီဒေသန္တရအဖွဲ့များ
ဝန်ကြီးဌာန၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့်
အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ရေး
ဝန်ကြီးဌာန။
 - (၅) သတိုးမဟာသရေစည်သူ ဦးချန်ထွန်းအောင် - တရားရေးဝန်ကြီးဌာန။
 - (၆) ဦးကျော်ငြိမ်း - ဘဏ္ဍာရေးနှင့်
အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန။
 - (၇) စည်သူဦးဘကြား - ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေး
ဝန်ကြီးဌာန၊ သမဝါယမနှင့်
ကုန်စည်ဖြန့်ဖြူးရေးဝန်ကြီးဌာန၊
ပစ္စည်းထောက်ပံ့ရေးဝန်ကြီးဌာန။
 - (၈) သရေစည်သူ ဦးစံညွန့် - သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စာတိုက်နှင့်
ကြေးနန်းဝန်ကြီးဌာန၊ ရေကြောင်းနှင့်
မြို့ပြလေကြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊
ပြည်သူ့လုပ်ငန်း၊ အိမ်ယာဆောက်
လုပ်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး
ဝန်ကြီးဌာန။
 - (၉) ဦးကာ - ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လယ်ယာ
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ
ဝန်ကြီးဌာန၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်

၁၀) သိရိယုံချီ ဦးချစ်သောင် - ပြုလုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာန။
 - စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ သတ္တုတွင်း
 နှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၊
 ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှု ဝန်ကြီးဌာန
 တို့ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းဦးဆောင်သော အိမ်စောင့်အစိုးရသည် (၆) လပြည့်သည့်တိုင်အောင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမပေးနိုင်၍ ပါလီမန်အမတ် မဟုတ်သူတစ်ယောက် (၆) လထက်ကျော်လွန်ပြီး ဝန်ကြီး (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်ခွင့်မပြုဆိုသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၁၁၆) ကို ပြင်ဆင်၍ နောက်ထပ် (၆) လတိုးပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ရာ ပါလီမန်၌ အတိုက်အခံများ၏ အပြင်းအထန်ကန့်ကွက်ခြင်းခံရသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နုတ်ထွက်လွှာတင်သွင်းသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပသော ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် လူမျိုးစုလွှတ်တော် လွှတ်တော် ၂ ရပ် တွဲဖက်ညီလာခံ တွင် သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်းအမတ် ဦးကျော်ငြိမ်းက အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၁၁၆) ကိုပြင်ဆင်ရန် အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့်ရေးဆွဲထားသည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေကြမ်းကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ ဥပဒေကြမ်းကို သဘောတူသူ ၃၀၄ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၂၉ မဲဖြင့် အဆိုကို အတည် ပြုခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းသည် ပါလီမန်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ရွေးကောက်ခံရပြီး ညနေ ၅ နာရီတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် အစိုးရသစ်ဝန်ကြီးများ ကျမ်းသဋ္ဌာ ကျိန် ဆိုခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလအထိ ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းဝန်ကြီး တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် တရုတ်-မြန်မာ နှစ်နိုင်ငံနယ်နိမိတ် ပြဿနာဆိုင်ရာ သဘောတူ စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပါလီမန် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကိုကျင်းပပြီးနောက် အနိုင်ရရှိသော သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့ (နောင်ပထစပါတီ) အား အာဏာလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ အာဏာလွှဲအပ်ပြီး ၁ နှစ် ၁၀ လ ၂ ရက်အကြာ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂

ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းဦးဆောင်သော တော်လှန်ရေးကောင်စီက ပထမ အစိုးရကိုဖြုတ်ချဖယ်ရှားကာ နိုင်ငံတော်အာဏာကို ဒုတိယအကြိမ်သိမ်းယူခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် နိုင်ငံတော်အာဏာသိမ်းယူပြီးနောက် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုဖျက်သိမ်း၍ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီကို စတင်တည်ထောင်၍ ပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရာထူးမှ အငြိမ်းစားယူ၍ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်း၍ တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်ကိုကျင့်သုံးခဲ့ရာ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ် အထိလည်းကောင်း၊ မဆလပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်သမ္မတအဖြစ် ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဦးနေဝင်းဦးဆောင်သော မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ ခေါ် တစ်ပါတီ အာဏာရှင်ခေတ်အတွင်း လေးနှစ်စီမံကိန်းများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော်လည်း အောင်မြင်မှုမရရှိခြင်း၊ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ပို့ကုန်များ တိုးချဲ့မတင်ပို့နိုင်ခြင်း၊ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုခွဲဝေပုံမှားယွင်းခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးညံ့ဖျင်းခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေသုံးစွဲမှုလိုငွေကြီးမားလာခြင်း၊ ပြည်ပကြွေးမြီများအဆမတန် မြင့်မားလာခြင်း၊ ပြည်သူလူထုစားဝတ်နေရေးတဖြည်းဖြည်းကျပ်တည်းလာခြင်း၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများမသမာမှုများ၊ ကိုယ်ကျိုးရှာမှုများတိုးပွားလာကာ ပြည်သူလူထုသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးကဏ္ဍပေါင်းစုံ ဒုက္ခဆင်းရဲမှုမျိုးစုံ ကြုံတွေ့လာခဲ့ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် သယံဇာတပွေ့ကြွယ်ဝလှသော မြန်မာနိုင်ငံသည် မဆလ ၂၆ နှစ်တာကာလအတွင်း ဒုက္ခဆင်းရဲတွင်း နက်သည်ထက်နက်ကာ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၈၇ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော အထွေထွေညီလာခံတွင် (၉၆) ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက် (၄၂/၄၈) အရ ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံး နိုင်ငံအဖြစ် စာရင်းဝင်သွားခဲ့ရပေသည်။

ဤသို့ လူထုတရပ်လုံးဆင်းရဲတွင်းနက်နေစဉ်အတွင်း ဗူးလေးရာဖရုံဆင့် ပမာ+ ၁၉၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် တနိုင်ငံလုံး၌ လှည့်ပတ်သုံးစွဲလျက်ရှိသော ကျပ် ၁၀၀ တန်၊ ၂၅ ကျပ်တန်၊ ၂၀ တန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုဘဏ်မှ ၁၉၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေထား

သော ၇၅ ကျပ်တန်၊ ၂၅ ကျပ်တန်၊ ၃၅ ကျပ်တန်၊ ငွေစက္ကူများကို ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဇော်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် တရားဝင်ငွေအဖြစ်မှ ရုပ်စံလိုက်မှုကြောင့် သည်းကောင်း လူထုတစ်ရပ်လုံး ချွေးနဲစာဖြင့် စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားသော ငွေစက္ကူများသည် စက္ကူစုတ်ဖြစ်ကာ မကျေနပ်မှုများ ပေါက်ကွဲအံ့ကြွလာတော့ သည်။

ထို့နောက် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူနေစဉ် အတွင်း ၁၉၈၈ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကြို့ကုန်းဘူတာအနီး နှော့ဝင်း လွှတ်ရည်ဆိုင်၌ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားနှင့် ရပ်ကွက် ဆောင်စီဥက္ကဋ္ဌ၏သားတို့ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားရာမှစ၍ အထွေထွေမကျေနပ်မှု စတင် ဆဲပိတ်ကွဲကာ လူထုအံ့ကြွသော ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ် ဆဲပိတ်လာခဲ့သည်။ ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံဖြစ်ပွားနေစဉ်၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အရေးပေါ်ပါတီ ညီလာခံကျင်းပ၍ တစ်ပါတီ နေ့စမှ ပါတီစုံစနစ်အဖြစ် ပြောင်းလဲရန်ကြေညာပြီး ပါတီဥက္ကဋ္ဌရာထူးမှ နှုတ် ထွက်ခဲ့သည်။ နှုတ်ထွက်သည့်နေ့၌ ပါတီညီလာခံတွင် ဦးနေဝင်းက **နောက်ကို လူစုလူဝေးနဲ့ ဆူဆူပူပူလုပ်လို့ရှိရင်တော့ စစ်တပ်ဆိုတာ ပစ်ရင် မှန်အောင်ပစ် တယ်။ မိုးပေါ်ထောင်ပြီး ခြောက်တာမပါဘူး။ အဲဒီတော့ နောင်ကို ဆူဆူပူပူ လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ တပ်ကိုသုံးလို့ရှိရင်တော့ အဲဒါဆုတဲ့လူတွေ မသက်သာဘူး သာမှတ်ပေတော့လို့ ကျွန်တော် ဒီကနေ့ပြောပါတယ်++ ဟူ၍ ပြောကြားကာ တပ်နှင့်ပြည်သူကို သွေးခွဲခဲ့လေသည်။

ဦးနေဝင်းသည် ၎င်း၏ဘဝတလျှောက် တရားဝင်အိမ်ထောင်ပေါင်း (၇) ကြိမ်ခန့်ကျခဲ့ပြီး ပထမဆုံးအိမ်ထောင်အဖြစ် ဒေါ်သန်းညွန့်နှင့်လက်ထပ်၍ သား ကျော်သိန်း (တာတီး) ထွန်းကားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒေါ်တင်တင်နှင့် ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအိမ်ထောင်ပြုကာ သားငွေစိုးနှင့် အေးအောင်တို့ ထွန်းကား သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၅၂ တွင် ဒေါ်တင်တင်နှင့်ကွဲ၍ ခွဲစိတ်ကုသမားတော် ကြီးဒေါက်တာဘသန်း၏သမီး ကစ်တီဘသန်း ခေါ် ဒေါ်ခင်မေသန်းနှင့် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်၍ သမီးစန္ဒာဝင်း၊ ကြေးမုံဝင်း၊ မြိုးနေဝင်းတို့ ထွန်း ကားခဲ့သည်။ ဒေါ်ခင်မေသန်း၏ ပထမအိမ်ထောင်မှာ ဒေါက်တာတောင်ကြီး (ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသမီး ဒေါ်စန်းစန်းနု၏ခင်ပွန်း ဗိုလ်မှူးသက်တင်၏အစ်ကို) ဖြစ်ပြီး ၎င်းနှင့် သမီးလီလီဝင်းနှင့် အမြွှာသမီးများဖြစ်ကြသော သီတာဝင်း၊ သော်တာဝင်းတို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဒေါက်တာတောင်ကြီးနှင့် တရားဝင်ပြတ်စဲ ခြင်းမရှိဘဲ ဒေါ်ခင်မေသန်းအား လက်ထပ်ခဲ့မှုကြောင့် တပ်မတော်ဥပဒေဖြင့်

ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ဦးနေဝင်းအား ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရာထူးမှ ဖယ်ရှားရန် စီစဉ်နေစဉ်အတွင်း ဝိဇ္ဇာရသခင်ချစ်မောင်အပါအဝင် အခြားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ ဝိုင်းဝန်းတားမြစ်ခဲ့သဖြင့် မဖြုတ်ပစ်ခဲ့ရပေ။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်ခင် မေသန်းကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဒေါ်နီနီမြင့်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်နီနီမြင့်နှင့် သားသမီးမထွန်းကားခဲ့ပေ။ ယင်းနောက် ဒေါ်နီနီမြင့်နှင့် ကွာရှင်းပြီးနောက် Mune Rose Bellamy ခေါ် အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းသားကြီး၏မြစ် ရတနာနတ်မယ်နှင့် ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့သည်။ ရတနာနတ်မယ်၏မိခင်မှာ လင်းပင်မင်းသားကြီး၏ သမီးတော် ထိပ်တင်မလတ်ဖြစ်ပြီး ဖခင်မှာ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ သားအင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဘွတ်ကီမြင်းပွဲဒိုင် Mr. Herbert Bellamy ဖြစ်သည်။ ရတနာနတ်မယ်နှင့် ဦးနေဝင်းသည် သားသမီးမထွန်းကားခဲ့သော်လည်း ရတနာ နတ်မယ်၏ ပထမအိမ်ထောင်မှာ အီတာလျံလူမျိုးဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှ မြန်မာပြည်တွင် တာဝန်ကျနေသော ဆရာဝန် မာရီယိုပိုစတီဂရီယိုနီ (Mario Postiglione) ဖြစ်ပြီး ယင်းနှင့်သားနှစ်ယောက် မိုက်ကယ်နှင့် မောရစ် ရခဲ့သည်။ ရတနာနတ်မယ်နှင့် တစ်နှစ်အကြာတွင်အိမ်ထောင်ရေးပြိုကွဲကာ ဒေါ်နီနီမြင့် (ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သမိုင်းသုတေသန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ဟောင်း) နှင့် ပြန်လည်ပေါင်းသင်းခဲ့သည်။ ယခုအခါ ရတနာနတ်မယ်သည် အီတလီ နိုင်ငံ၌ ပြန်လည်နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ထို့နောက် ၎င်းအသက် ၇၇ နှစ်တွင် အသက် ၂၅ နှစ်အရွယ် ရခိုင်အမျိုးသမီး ဒေါ်ကြာစံအား လက်ထပ်ခဲ့ပြန်သည်။

ဦးနေဝင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာဏာရှင်စနစ်ကို ထူထောင်ကာ (၂၆) နှစ်တိုင် လူထုအား နည်းမျိုးစုံဖြင့် နှိပ်ကွပ်ဖိနှိပ် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ကာ သယဇာတပေါကြွယ်ဝ၍ လူသားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးနေသော နိုင်ငံတော်အား ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံစာရင်းဝင်ဖြစ်အောင် ထူးချွန်ပြောင်မြောက်စွာ ဆောင်ရွက်သွားခဲ့သည်။ သူ၏အာဏာသက်တမ်းတလျှောက် မည်ကဲ့သို့သောစိန်ခေါ်မှုမျိုးနှင့် သူ့အားဆန့်ကျင်သူမှန်သမျှကို လက်ဦးမူယူကာ အကွက်ကျကျ ဖြိုခွင်းသွားနိုင်ခဲ့သဖြင့် ကမ္ဘာ့အာဏာရှင် အများကပင် အံ့ဩခဲ့ရပေသည်။

ဦးနေဝင်းသည် ၈၈ အရေးတော်ပုံကြီးကြောင့် မဆလပါတီမှ နှုတ်ထွက်သွားရပြီးနောက် ခေတ္တတိမ်မြုပ်နေခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၈၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် (၄၄) နှစ်မြောက်တော်လှန်ရေးနေ့တွင် စစ်ဝတ်စုံအပြည့်ဝတ်၍ တပ်မတော်ဥစာစားပွဲတွင် တပည့်လက်သား သွားလေသူ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးစောမောင်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသန်းရွှေနှင့် အခြားကြည်းရေလေ တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်အချို့

...တွင်အတူထိုင်ကာ လူထုအား ရယ်သွမ်းပြနေပုံကို ပထမဆုံးတွေ့
 ...ခဲ့သည်။ တဖန် ၁၉၉၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတ
 ...တို့ထံ ခေတ္တအလည်သွားပြီးနောက် ပျောက်ချင်းမလှ ပျောက်သွားခဲ့ပြန်
 ...သည်။ ထို့နောက် ဆေးစစ်မှုခံယူရန်အကြောင်းပြချက်ဖြင့် စင်္ကာပူသို့သွားရောက်
 ...သည်။ သူ၏ နောက်ဆုံး ပြည်ပခရီးစဉ်အဖြစ် ထိုခရီးစဉ်၏သတင်းဓာတ်ပုံတွင်
 ...အထောင်း၍ ဖွတ်ဖွတ်ကြေနေသည့် သူ၏ရုပ်သွင်၌ အတ္တ၊ မာနတို့ လုံးဝ
 ...မတွေ့ကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။ မူလပင်ကို စရိုက်ဆိုး၊ ညာဉ်ဆိုး၊
 ...သနားဆိုးတို့အရ သူသည် အမြဲတမ်း 'ဗိုလ်+ လုပ်ချင်သူဖြစ်ရကား သူ့ကို
 ...ဗိုလ်+ တင်နိုင်မည့် ပရိသတ်မျိုးကာ ရှာခဲ့သည်။ ထိုပရိသတ်မျိုးနှင့်သာ ပေါင်း၏။
 ...ဗိုလ်ဝန်းကျင်၌သာ သူပျော်မွေ့၏။ သူသည် အနှစ်မရှိသောတော၌
 ...ကြက်ဆူပင် ဖြစ်ရခြင်းကို ကျေနပ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး၌ အနှစ်မရှိသော
 ...ဗိုလ်ဝန်းကျင်၌သာ သူဘဝနေဝင်ခဲ့ရလေသည်။

သူသည် ပညာဉာဏ်နည်းပြီး လောဘသက္ကယကြီးသူဖြစ်သည်နှင့်အညီ
 ...သင်္ခါရတရားနှင့် ဆင်ခြင်တုံတရားကင်းမဲ့စွာဖြင့် ဂမ္ဘီရဆန်ဆန် အယူသီးမှုများနှင့်
 ...အထွေးရစ်ပတ်နေပြန်သည်။ သူသည် ဂဏန်းဗေဒင်အရ ၆+ဂဏန်းသမားဖြစ်ရာ
 ...၉+ ဂဏန်းကို သူ့ဘဝ၏ အရေးပါအရာရောက်သော အကျိုးပေးဂဏန်းဟု
 ...မှတ်ယူထားထားပုံရသည်။ ဗိုလ်ချုပ်စောမောင်ကို အာဏာသိမ်းခိုင်းစဉ်မှာပင်
 ...၉+ ဂဏန်းသက်ရောက်စေရန် 'နဝတ+ ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။ (န ၇ + ဝ ၄ +
 ...ဘ ၇+) ထို့အပြင် ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးအား စက်တင်ဘာလ ၁၈
 ...ရက်နေ့တွင် သူကိုယ်တိုင်တွက်ချက်၍ အာဏာသိမ်းခိုင်းသည်။ သူ့အသက်
 ...၇၇ နှစ်တွင် အသက် ၉၉ နှစ်အထိ ဆွဲဆန့်လိုသဖြင့် ၁၉၈၇ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ
 ...၂၂ ရက်နေ့တွင် မည်သည့်နိုင်ငံမှ မထုတ်ဝေဘူးသော ၄၅ ကျပ်တန်နှင့် ၉၀
 ...ကျပ်တန်ငွေစက္ကူကို ထုတ်ဝေခိုင်းခဲ့သည်။ တဖန် သူ့အသက် ၉၀ တွင် အသက်
 ...၉၉ နှစ်အထိ ဆွဲဆန့်လိုသဖြင့် အားလုံးပေါင်းလျှင် ၉+ ဂဏန်းကျရောက်သော
 ...၂၀၀၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ တွင် ဆီဒုံးနားဟိုတယ်ကြီး၌ သိက္ခာရင့်ဝါကြီး
 ...ဆရာတော်ကြီး (၉၉) ပါးကို ပင့်ဆောင်ပြီး ဆွေမျိုးများနှင့် မဆလခေတ်တပည့်
 ...တပန်းများအပါအဝင် ဧည့်သည်တော် (၅၀၄) ယောက်ကို ဖိတ်ခေါ်၍ ဆွမ်း
 ...ကပ်ခဲ့ပြန်သည်။ လောကီအစီအမံများဖြင့် သူ့အသက်ကို ၉၉ နှစ် ဆွဲဆန့်ခဲ့သော်
 ...လည်း သူ့ဆန္ဒမပြည့်ဝဘဲ ၉၂ နှစ်သာအသက်ရှည်ခဲ့ရသည်။ မည်သို့ဆိုစေ
 ...ဓမ္မပဒလာ **ပညာလည်းမရှိ တည်ကြည်ခြင်းလည်းမရှိသောသူ၏ အနှစ်တစ်ရာ
 ...ပတ်လုံး အသက်ရှည်ခြင်းထက် ပညာရှိ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုသောသူ၏ ၁ ရက်တာမျှ

အသက်ရှည်ခြင်းသည် သာ၍မြတ်၏++ ဟူသော တရားစကားကို သူသည် သိခဲ့ပုံ မပေါ်ချေ။

ယင်းနောက် ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော သူ့သမီးခင်စန္ဒာဝင်း၏လက်ထပ်မင်္ဂလာ (၂၆) နှစ်မြောက် အခမ်းအနားတွင် သူ့ကို မမြင်ချင်အဆုံး တဖန်တွေ့ရဲ့န်သည်။ သူတို့၏ အလှူပယ်ကျွေးမွေးဧည့်ခံမှုနှင့် ပျော်ရွှင် မြူးတူးကခုန်မှုများက မြန်မာပြည်တဝှမ်းတွင် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးကာ ဆင်းရဲတွင်းနက်နေသော ပြည်သူလူထု၏ ခံစားမှုဝေဒနာ အပေါင်းကို ပြက်ရယ်မှုပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေခဲ့ပြန်သည်။

ထို့နောက် မြန်မာစစ်အာဏာရှင်တို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးနေဝင်းသည် သူ့ထက် လက်စောင်းထက်ခဲ့သော စစ်အာဏာရှင် လက်သစ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေလက်ထက်၌ ၂၀၀၁ ခုနှစ် မတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင် မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းရန်ကြံစည်မှုဖြင့် ဦးနေဝင်းအပါအဝင် သူ၏အချစ်ဆုံးသမီး ခင်စန္ဒာဝင်း၊ ၎င်း၏သားမက် အေးဇော်ဝင်းနှင့် သူ၏မြေးချစ်များဖြစ်သည့် အေးနေဝင်း၊ ကျော်နေဝင်း၊ ဇွဲနေဝင်းတို့သည် ဖမ်းဆီးအရေးယူခံရသည်။ ယင်းအမှုတွင်

ခင်စန္ဒာဝင်းသည် အတွင်းကျကျ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း အခွပ် အငဲ့ခံ သူ့ယောက်ျားနှင့် သားများထောင်ကျခဲ့ရသော်လည်း ခင်စန္ဒာဝင်းနှင့် သူ့ဖခင် ဦးနေဝင်းတို့မှာ အိမ်တွင်းအကျယ်ချုပ်ချခံရသည်။ တန်ခိုးအာဏာ ဘဏ္ဍိန်က မည်မျှပင်ကြီးထွားစေခဲ့ပါမူ တနေ့တွင် တန်ပြန်ခံရပြီး၊ မကောင်းမှု ခံတံမြင့် ပြုလုပ်ခဲ့မှုအစုစုသည် လှည်းဘီးသည် ဝန်ကိုဆောင်သော နွား၏ ခြေရာသို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ မကောင်းမှုသည် အစဉ်လိုက်သည်ကို သူသိရှိ သွားမည် ထင်ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲဘဝဖြင့် ဦးနေဝင်းသည် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ သူ့အသက် ၉၂ နှစ်တွင် နောက်ဆုံးဖိတ်ခံချုပ် သွားခဲ့ရ ခဲ့လေသည်။ သွားလေသူ ဆရာဆရာကြီး ဦးနေဝင်း၏ အသုဘကို နိုင်ငံတော် ဗဟုပုဂ္ဂလုပ်ဖွဲ့ဝေးစွာ နဝတစ်ခေါင်းဆောင်များ မည်သူမျှလာရောက်မေးမြန်းမှုပင် မပြုခဲ့ကြချေ။ သူ၏နာရေးသတင်းကို အစိုးရက တရားဝင် ထုတ်ပြန်ကြေညာမှု မပြုခဲ့သည့်အပြင် သူ၏နာရေးသတင်းကို အစိုးရထုတ်သတင်းစာများ၌ သူ ကွယ်လွန်ပြီး (၃) ရက်အကြာ ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ကျမှ စာ ခေပ်စစ်ရေး၏ ဖြတ်တောက်မှုဖြင့် မိသားစုက ထုတ်ပြန်ခွင့်ရခဲ့သည်။

နာရေးသတင်းမှာ-

ဦးနေဝင်း (အသက် ၉၃ နှစ်) [၁၉၁၁ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့ဖွား] အမှတ် (၁၉) မေခလမ်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းနေ ဒေါ်ခင်မေသန်း (ကွယ်လွန်) ၏ခင်ပွန်း၊ ဦးကျော်သိန်း၊ ဦးငွေစိုး၊ ဦးအေးအောင်၊ လီလီဝင်း၊ သီတာဝင်း၊ ဒေါက်တာသော်တာဝင်း၊ ခင်စန္ဒာဝင်း၊ ကြေးမုံဝင်း၊ ပြူးနေဝင်းတို့၏ ၁ခင်၊ အေးနေဝင်း၊ ကျော်နေဝင်း၊ ဇွဲနေဝင်းတို့၏အဖိုးသည် ၂၀၀၂ ခုနှစ် ဒီဇင် ဘာလ ၅ ရက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ကွယ်လွန်သူ၏ ဆန္ဒအရ သူ၏ရုပ်အလောင်းကို ရေဝေးသူဿန်၌ နေ့လည် ၁ နာရီ ၃၀ မိနစ် တွင် မီးသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ လိုက်ပါပို့ဆောင်သူများ၊ သူ့မကျန်းမမာစဉ်နှင့် ကျေးဇူး ရှင်ဖခင်၏ အသုဘအစီအစဉ်တွင် ကူညီပေးခဲ့ကြသူများကို ကျေးဇူး တင်ရှိပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကျန်ရစ်သူမိသားစု။

မည်သို့ဆိုစေ ၉ ဂဏန်းကို မြတ်နိုးစုံမက်လှသော သူ၏နောက်ဆုံးခရီး၌ ကား *၉+ စီး၊ မိသားစုဝင် *၉+ ဦးဖြင့် မလှမပ ပို့ဆောင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရ၍ တိုက်ဆိုင်မှုပင်လော။ သို့တည်းမဟုတ် အာဏာရှင်တို့၏ နောက်ဆုံးဇာတ်သိမ်း ပိုင်းသည် ဤသို့ပင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်ဟု သံဝေဂရရှိနေမိပါတော့သည်

သမိုင်းစာကျေပူ ပကပ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်သန်းထွန်း

သခင်သန်းထွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းတွင် လွန်ခဲ့သော ၆၃ နှစ် အတွင်းက ထင်ရှားခဲ့သော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တဦး ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ အထူးသဖြင့် လွန်ခဲ့သော ၅၄ နှစ်အတွင်းတွင် သခင်သန်းထွန်းသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးတဦး အဖြစ် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။ သခင်သန်းထွန်း၏နာမည်ကို ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ် လောကတွင်သာမက ကမ္ဘာ့ကွန်မြူနစ်လောကတွင်လည်း ထင်ရှားခဲ့သည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် နိုင်ငံရေးအစဉ်အလာ ကြီးမားခဲ့သူဖြစ်သည်။ မြန်မာ့တော်လှန်ရေး သမိုင်းအဆက်ဆက်တွင်လည်း သခင်သန်းထွန်းသည် ရှေ့တန်းက ပါဝင်ခဲ့သည်သာများသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်အဖြစ် ၁၃၀၀ ပြည့် ရေနံမြေအလုပ်သမားအရေးနှင့် ကျောင်းသားအရေးတော်ပုံတို့တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သလို တောင်သူလယ်သမားတို့၏ အရေးကိုလည်း ရှေ့ဆောင်လုံးပမ်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်ခဲ့သလို ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေး ပျောက်ကျားစစ်တွင်လည်း ဦးစီးခဲ့သူတဦး ဖြစ်သည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ လှုပ်ရှားမှုတွင်လည်းကောင်း ကွန်မြူနစ်အင်အားစုကြီးကို စည်းရုံး၍ ဦးစီး ရှေ့ဆောင်ခဲ့သူမှာလည်း သခင်သန်းထွန်းပင် ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးဒဂုန်တာရာက သူ၏ -ရှုပ်ပုံလွှာ+ စာအုပ်တွင် သခင်သန်းထွန်းအား ဤသို့ မှတ်တမ်းတင် ရေးဖွဲ့ထားသည် -

••သခင်သန်းထွန်းကို လူချင်းမသိမိကတည်းက အမည်ကိုကြားဖူးနေ၏။ ကိုဗဟိန်းက သခင်သန်းထွန်း၏အကြောင်းကို မကြာခဏ ကျွန်တော်အား ပြောပြ၏။ ထိုအခါက ကိုဗဟိန်းသည် တက္ကသိုလ်ရိပ်သာရှိ သထုံကျောင်းဆောင်တွင် မရှိဘဲ မြို့ထဲ ၃၈ လမ်းရှိ ဇေန တို့ စုနေကြသော အိမ်တွင် ရောက်နေတတ်၏။ ထိုအိမ်တွင် သခင်သန်းထွန်းလည်း နေ၏။

•သခင်သန်းထွန်းဆိုတာ တော်တော်စာဖတ်တယ်ဗျ။ မှာက်စာပေလည်း အတော်ဖတ်တယ်။ စားရေးလည်းကောင်းတယ်+ ဟု ကျောင်းဆောင်သို့ပြန်ရောက်လျှင် ကိုဗဟိန်းက ကျွန်တော်အား ပြောပြလေ့ရှိ၏။ စိတ်ထဲတွင် သခင်ပေါက်စတဦးပဲဟုသာ အောက်မေ့လိုက်၏။

တနေ့တွင် ကိုဗဟိန်းနှင့်အတူ ပန်းဆိုးတန်းလမ်းရှိ ထွန်းအေး စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာနသို့ ရောက်သွားရာ သခင်သန်းထွန်းနှင့် သွားတွေ့၏။ ကိုဗဟိန်းက

ကျွန်တော်ကို သခင်သန်းထွန်းနှင့် အသိဖွဲ့ပေး၏။

•ဪ ဪ ခင်ဗျားအကြောင်းကိုလည်း ကိုဗဟိန်းက ခဏခဏ ပြောပြပါတယ်ဗျ+ ဟု သခင်သန်းထွန်းက ပြီးကာ ပြောလေသည်။

သူသည် မန္တလေး ပိုးအပေါ်ဖုံး၊ ပိုးလုံ့ချည်ဝတ်ထား၏။ မျက်နှာမှာ ခပ်လုံးလုံး အရုပ်ဆိုးသည် ဟု ခေါ်ရပေမည်။ အသားက ဝါလဲ့လဲ့၊ ဆံပင်ကောက်၏။ အထူးခြားဆုံးမှာ ခေါင်းကြီးခြင်းဖြစ်၏။ အမူအရာမှာ ပျော့ပျောင်း၏။ စကား

သခင်သန်းထွန်း ဇနီးဒေါ်ခင်ကြီး သားသမီး ၃ ဦးတို့နှင့်အတူ တွေ့ရစဉ်

ပြောသောအခါလည်း ခပ်အေးအေးနှင့် သိမ်မွေ့စွာ ပြော၏။

အစက ထင်ထားသကဲ့သို့ အာပေါင်အာရင်းသန်သန် ဟစ်အောင်သူ မဟုတ်၊ ညင်းညင်းညည်ညည် လေသံနှင့်၊ ကဗျာဆရာ မိလတန်၊ လီနင်ဝါဒ၊ ကိုလိုနီ ခေတ်တော်လှန်ရေး၊ ဘားနတ်ရှောပြဇာတ်၊ ချားလ်စ်ဒစ်ကင်း၏ဝတ္ထု၊ ဗြိတိသျှ ပါလီမန်၊ ဦးကုလားရာဇဝင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ခေတ်စမ်းစာ၊ နတ်သျှင်နှောင်ရတု စသော အကြောင်းအရာများကို ပြောပြ၏။

နောင်မှ သူသည်ဆရာဖြစ်သင် ကောလိပ်ကျောင်းမှ ထွက်ကြောင်း၊ ကျောင်းနေစဉ်က စာတော်သူတဦးဖြစ်ခဲ့၏။ တခါက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေး ထားသော ဆောင်းပါးတစောင်ကို တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ မဂ္ဂဇင်းဟောင်းတစောင်

ဦးမတ်ရဖူး၏။ သူသည် အင်္ဂလိပ်စာကို နိုင်နင်းစွာ ရေးနိုင်သူ တဦးဖြစ်၏။ နှစ်ခေတ် သူ ဝန်ကြီးဖြစ်စဉ်က သူရေးထားသော အင်္ဂလိပ်စာကိုဖတ်၍ နောင် ဆပလခေတ် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့သူ ကိုကျော်ငြိမ်းက «အင်္ဂလိပ်စာရေးတာ မြန်သလောက် ကောင်းတာပါပဲ» ဟု ဆိုးကျူးသည်ကို ကြားရဖူး၏။

၁၉၃၉ ခုနှစ်က တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ကိုယ်စားလှယ်များအဖွဲ့သည် ကွန်ဆက်၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ အိန္ဒိယပြည် ရမ်းဂါးသို့သွားကြ၏။ သခင်အောင်ဆန်း ကိုဗဟိုန်း၊ သခင် သန်းထွန်းတို့ ပါသွားကြ၏။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သမဂ္ဂများက သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ကို မကြာခဏဖိတ်၍

စကားပြောစေသည်ဟုသိရ၏။ သခင်သန်းထွန်းကို ပွဲတောင်းလှသည်ဟု ကြားရ၏။

ဂျပန်ခေတ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဖြစ်စဉ်က သူ့ဌာနတွင်လုပ်သော အတွင်းဝန်များသည် သူ့ကို လေးစားကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို လေ့လာနားလည်ပြီး၊ ညာဝါးဖြန်းသန်းကာ မဆိုင်သည်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မလုပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။+ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် မြန်မာလိုရာ အင်္ဂလိပ်လိုပါ စာရေးကောင်းသူ ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါးများ၊ ဘာသာပြန်စာပေများ ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်က အရေးတော်ပုံအမည်ရှိ ကွန်မြူနစ်ပါတီဂျာနယ်ကိုလည်း လျှို့ဝှက် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်ကလည်း သူ၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း (၁၉၄၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက် စနေနေ့) တွင် သခင်သန်းထွန်းအား **သူသည် အတော်လေ့လာသော လူတယောက်ပါပေ။ အရေးလည်း ကောင်းပါပေသည်။ *သုပဏ္ဏက+ ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြစ် သူရေးသော ဆောင်းပါးများကို ကျွန်ုပ်အယ်ဒီတာဖြစ်စဉ်က ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ဖူးလေပြီ။ သခင်အစဉ်းအနံ့တွင်လည်း သူတယောက်မှာ နိုင်ငံရေးစာပေဗဟုသုတကို အဆည်းပူးဆုံးဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ် အကဲခတ်မိသည်။ နိုင်ငံတော်၏ အခြေအနေအမှန်ကို အတော်ပင် စမ်းဝါးမိသူ ဖြစ်ပေသည်။+ ဟူ၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

သို့ကလို ထူးချွန်ထက်မြက်၍ နိုင်ငံရေးသမိုင်းအစဉ်အလာ ကြီးမားခဲ့သော သခင် သန်းထွန်းကို ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူခရိုင် ကညွတ်ကွင်းမြို့၌ အဖ ဦးဘိုးမောင်၊ အမိ ဒေါ်အေးကြူ တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၆ ဦးအနက် တတိယမြောက် ဖြစ်သည်။ သူ့အထက်အကိုတို့မှာ ဦးတင် (သာယာဝတီ ထောင်မှူးဟောင်း)၊ ဦးညီပု တို့ဖြစ်ပြီး သူ့အောက် ညီနှင့်ညီမတို့မှာ မစိမ်းညို၊ ကိုညီလေး၊ မစိမ်းချို (မမြဝင်း) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် ပျဉ်းမနားမြို့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အထက်တန်းကျောင်းမှ ဆယ်တန်း (တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း) ကို အင်္ဂလိပ်စာ၊ ရာဇဝင်၊ မြန်မာစာတို့၌ ဂုဏ်ထူးသုံးဘာသာဖြင့် အောင်မြင်ပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်တွင် ပညာဆက်လက် သင်ကြားခဲ့သည်။ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ ဆင်းပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကလေးရပ်ရှိ ဘားမား မွတ်ဆလင် အထက်တန်းကျောင်း (ယခု အထက-၆ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်) တွင်

ရဲဘော်ဖြူတို့ ဗိုလ်ထွန်းလင်း၊ ဗကပဥက္ကဋ္ဌ သခင်သန်းထွန်း၊ အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး သခင်ဇိုး အတူတွေ့ရစဉ် (ဝဲမှယာ)

ကျောင်းဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုကာလ ၁၉၃၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် သခင်သန်းထွန်းသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် သခင်ဇူး၊ ဦးထွန်းအေး၊ ဦးအုန်းခင်တို့နှင့်အတူ နဂါးနီစာအုပ်အသင်း တည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင်လည်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ခံ အမှုဆောင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ယူကာ ဆက်လက်ပါ ဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပေသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရမ်းဂါးမြို့ (Ramgarh) ၌ကျင်းပသည့် အိန္ဒိယ ကွန်ဂရက်ပါတီညီလာခံသို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်တင်အောင်၊ သခင်အုန်းမြင့် (တိုးတက်ရေး) ကိုထွန်းရှိန်၊ ကိုဗဟိန်း၊ သခင် ဆင်ဂူပတားတို့နှင့်အတူ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် မြန်မာပြည်သို့ရောက်ရှိလာသော မှုတ်စ်ဝါဒစာအုပ်များကို ဖတ်ရှုကာ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို စိတ်ဝင်စားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင်းတွင် သခင်သန်းထွန်းသည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ထောင်ကျခဲ့လေသည်။ ၁၉၄၂ ဩဂုတ်လ

၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၌ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် မြေယာနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး တာဝန်ခံအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ပြင်ဆင်မှုကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၃ ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ခေတ် လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့သစ်၌ မြေနှင့်လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၄ ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သခင်သန်းထွန်းသည် ကုန်စည်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာန၌ တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဖတပလအဖွဲ့ကြီးကို ၁၉၄၄ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာ သခင်သန်းထွန်းသည် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးနှင့် မဟာမိတ်များဆက်သွယ်ရေး တာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် သခင်သန်းထွန်းသည် နာမည်ဂုဏ် လက်သည်းအမည်ဖြင့် ဂျပန်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲရန် ၁၉၄၅ မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာသွားသည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် ၁၉၄၂ အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မြောင်းမြမြို့၌ နေထိုင်သော ဦးဖိုးညင်း ဒေါ်ဖွားစုတို့၏ သားသမီး ၉ ဦးအနက် ပဉ္စမမြောက်သမီး ဒေါ်ခင်ကြီး (ဗိုလ်ချုပ်ကတော် ဒေါ်ခင်ကြည်၏ အစ်မ) နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်ခင်ကြီးသည် သခင် သန်းထွန်းထက် အသက် ၂ နှစ်ကြီးသည်။ ဒေါ်ခင်ကြီးသည် သခင်သန်းထွန်းနှင့် အိမ်ထောင်မကျခင်က အိမ်ထောင် ၂ ဆက်ရှိခဲ့သည်။ ပထမအိမ်ထောင်မှာ မြောင်းမြမြို့မှ ရဲအကြပ် ဦးစောမောင်ဖြစ်ပြီး၊ သား ခင်မောင်အေး ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ နောင်တွင် တပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်စစ်မှုထမ်းရာ ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ခင်မောင်အေး (မန္တလေး) ကလောင်အမည်ဖြစ် စာပေများ ရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။

သို့သော် မလိခ၏ မြန်မာစာပေအဘိဓာန်အတွဲ(၁) စာမျက်နှာ ၁၈၉ ၌ ဦးခင်မောင်အေး၏ အထူးပုဂ္ဂိုလ်အကျဉ်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည် -

ခင်မောင်အေး (မန္တလေး) [၁၉၃၁-] မြောင်းမြဇာတိ၊ ၁၉၃၁ ဖွားအဖဦး ဖိုးညင်း၊ အမိ ဒေါ်ဖွားစု၊ မြောင်းမြအစိုးရအထက်တန်းကျောင်းနှင့် ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ မှစ၍ တပ်မတော်တွင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ မှစ၍ ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတိုများကို စရေးသည်။ ကျားနှင့်မုဆိုး (၁၉၆၅) ဝတ္ထုတိုစုပေါင်းစာအုပ်ကို

သတိပေးတို့ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ မြန်မာစာပေ အဘိဓာန်ကိုပြုစုခဲ့သူ ဆရာမင်း
ဆာကို (မလိခ) အား မကွယ်လွန်မီက စာရေးသူက မေးမြန်းခဲ့ရာ -

..သူ (ဗိုလ်မှူးကြီး ခင်မောင်အေး(ငြိမ်း) ရေးပေးတဲ့အတိုင်း ကွန်တော်တို့
ရေးသားထုတ်ဝေလိုက်တာပါ။ အများအမှန်ကတော့ သူနဲ့ပဲဆိုင်ပါတယ်++ ဟူ၍
ဆိုကြားခဲ့ပါသည်။ ဦးခင်မောင်အေး၏ မိဘများမှာ ဦးစောမောင်၊ ဒေါ်ခင်ကြီး
ဖြစ်ပါလျက် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် အဖိုးအဖွားနာမည်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြ
ခဲ့သည်ကို နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

ထို့နောက် ဒေါ်ခင်ကြီးသည် ဦးစောမောင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် စာရေး
ဆရာ ပါရဂူ (ဦးလှကြိုင်) ၏ ဦးလေး ဦးမောင်မောင်ကျော်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။
သို့သော် ဆွေမျိုးများ၏ ခလောက်ဆန်မှုကြောင့် အိမ်ထောင်ရေး အဆင်မပြေ
ဖြစ်ကာ နှစ်ဦးသဘောတူ ပြတ်စဲ၍ သခင်သန်းထွန်းနှင့် အကြောင်းပါခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်။

၁၉၄၅ ဇူလိုင်လတွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဒုတိယကွန်ဂရက်ကို
ရန်ကုန်မြို့၌ ကျင်းပခဲ့ရာ သခင်သန်းထွန်းသည် ဗဟိုကောင်မတီဝင်အဖြစ် သခင်
ဗဟိုနိုး၊ သခင်သန်းဖေ၊ သခင်တင်ထွန်း၊ သခင် သန်းမြိုင်၊ သခင်မြသွင်၊ သခင်ဇင်၊
ဗိုလ်ကျော်ဇော (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) တို့နှင့် အတူဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပါတီ
အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးမှာ သခင်သိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်) ဖြစ်သည်။ ထို့နောက်
သခင်သန်းထွန်းသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၆
ခုနှစ်တွင် ဖဆပလအဖွဲ့၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်
မြှောက်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၄၆ အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သခင်သန်း
ထွန်း ဦးဆောင်သည့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ ထုတ်
ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၉၄၈ မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့ နံနက် ၂ နာရီတွင် ဖဆပလ
အစိုးရက တနိုင်ငံလုံး၏ ကွန်မြူနစ်များကို ဖမ်းဆီးရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့ရာ သခင်
သန်းထွန်းသည် အစိုးရကို တော်လှန်ပုန်ကန်ကာ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို
ဦးဆောင်၍ တောခိုခဲ့သည်။ သခင်သန်းထွန်း၏ တောတွင်းလျှို့ဝှက်အမည်မှာ
ဦးသာဒင် ဖြစ်သည်။

သခင်သန်းထွန်းသည် သူ၏ ကွန်မြူနစ်ပြောက်ကျားတပ်များကို ၁၉၅၀
ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် အမြဲတမ်းတပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပြီး အမျိုး
သားလွတ်မြောက်ရေး ပြည်သူ့တပ်မတော်အဖြစ်ကြေညာ၍ မိမိကိုယ်ကို ဗိုလ်
ချုပ်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ သခင် ဗသိန်းတင်၊ ဗိုလ်ဇေယျ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)
သခင်သန်းမြိုင်၊ သခင်ချစ်၊ သခင်တင်ထွန်း၊ ဗိုလ်ရဲထွဋ် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ဗိုလ်စိန်တင်၊ ဗိုလ်စိုးမောင် တို့ကို ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)နှင့် ဗိုလ်အောင်မင်းတို့ကိုမူ ဗိုလ်ချုပ်အဆင့်များ ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ပြည်သူ့တပ်မတော် အောက်တွင် တပ်မကြီး ၄ ခုဖြင့်ဖွဲ့စည်းထား၍ တပ်မကြီး (၁) ကို ဗဟိုဌာနချုပ် တည်ရှိရာ ပျဉ်းမနားမြို့နယ်တွင် အခြေစိုက်ထားသည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် တရုတ်ပြည်သို့ ဝေပညာသင်ကြားရန် ပထမအသုတ် အဖြစ် ကိုအောင်ကြီး (နောင် ဝီကင်းပြန်အောင်ကြီး)၊ ဝေါမြို့နယ်မှ ကိုနေဝင်း၊ ပဲခူးမှ အိုင်ဆေး ခေါ် ဗိုလ်တိုက်အောင်၊ တောင်ငူမှ ကိုစံဖေ၊ ရေတပ်မှ တောခို လာသူ ဗိုလ်မြမင်းတို့ကို သခင်သန်းထွန်းသည် ဝေလွှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဗဟိုကော်မတီဝင် အစည်းအဝေးကျင်းပ ၍ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရလမ်းစဉ်ကို သခင်သန်းထွန်း ချမှတ်ခဲ့သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ၃ ပါတီ (အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ဗကပ၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်) ညီညွတ်ရေးဆွေးနွေးပွဲကို ယောဒေသ ပုံတောင် ခြေခသာရွာ (ပြည်သူ့ရဲဘော် နယ်) ၌ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ဇန်နဝါရီလမှ ဧပြီလအထိ သရက်ခရိုင် မင်း လှမြို့နယ် လက်ပန်ခုန်ရွာတွင် ၃ ပါတီ ညီညွတ်ရေးဆွေးနွေးပွဲကို ဆက်လက် ကျင်းပခဲ့သော်လည်း သဘောတူညီမှုမရခဲ့ချေ။

၁၉၅၄ ခု ဩဂုတ်လမှ ၁၉၅၅ ဇန်နဝါရီလအထိ ပခုက္ကူ ဆိပ်ဖြူ ပေါက် ၃ နယ်အစပ် ထွန်ရွာနှင့် သက်ကယ်ကျင်းရွာအနီး၌ သခင်သန်းထွန်းသည် ၆ လခန့် ခိုအောင်းနေထိုင်ပြီး ဗဟိုကော်မတီ အစည်းအဝေးကိုခေါ်ယူ၍ ၅၅ လမ်းစဉ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းလမ်းစဉ်ကို သခင်လှမြိုင် (ဗိုလ်ရန်အောင်)က **သခင်သန်းထွန်း (၅၅) လမ်းစဉ်ကား ခင်ဗျား ခေါင်းထကြ ထွက်လာတဲ့လမ်းစဉ် မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံခြားကပို့ပေးလိုက်တဲ့လမ်းစဉ်၊ ဒါကြောင့် ဒီလမ်းစဉ် အောင်မြင် ရေးကို ခင်ဗျား ခေါင်းဆောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဥက္ကဋ္ဌနေရာက ဆင်းပေးပါ++ ဟု တောင်းဆိုခဲ့လေသည်။ ဤတောင်းဆိုမှုကို ကိုတုတ်၊ ကိုစိုးသန်း၊ သခင် ဖေတင့်နှင့်အဖွဲ့က ထောက်ခံခဲ့သည်။ မဲခွဲဆုံးဖြတ်သောအခါ သခင်သန်းထွန်း သည် ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်မှ ဆင်းပေးရေးအဆိုသည် ရုံးနိမ့်သွားသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌ ရာထူး တည်မြဲခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် မြေအောက် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင် သန်း ထွန်းသည် နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်အထိ တာဝန်ယူခဲ့လေသည်။ ၁၉၆၃ ဩဂုတ်လတွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌ သခင်သန်းထွန်းက ပါတီအတွင်း ရေးမှူးရဲဘော်ဌေး ခေါင်းဆောင်သော ပဏာမတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး ကိုယ်စား

သယ်အဖွဲ့ကိုစေလွှတ်ခဲ့ရာ သြဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ယင်းအဖွဲ့သည် ရန်ကုန် မြို့သို့ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထို့နောက် စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် အကြံ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ခဲ့ရာ ဆွေးနွေးပွဲပျက်ပြားသွားခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဝစ်နိုင်ရေး၊ အာဏာသိမ်းရေး၊ ၆၄ လမ်းစဉ်ကို ချမှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့နောက် သခင်သန်းထွန်းသည် ဖြုတ်၊ ထုတ်၊သတ် ပါတီတည်ဆောက်ရေး သမားစဉ်အမှားကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ် ၁၉၆၇ ဇွန်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ အတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်ဌေးနှင့် ဗကပ ပေါလစ်ဗြူရီအဖွဲ့ဝင် ရဲဘော်ဘတင် (ဂိုရှယ်) တို့ကို သခင်သန်းထွန်း၏အမိန့်ဖြင့် ရက်စက်စွာ သတ် ဖြတ်လိုက်ကြသည်။ တဖန် ယင်းနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဗကပ ဗဟိုကော်မတီဝင် ဗိုလ်ရန်အောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) အား သခင်သန်းထွန်း၏ အမိန့်ဖြင့် ဗဟိုစခန်းမှ တပ်နီအဖိုးသမီး အမြင့် (ခ) မစန်းဝင်းက ခြေထောက်ဖြင့် သတ်ဖျက်ကိုင်း၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၆၈ ခု သြဂုတ် ၃၀ ရက်နေ့တွင် ပီကင်းပြန် ဗိုလ်ထွန်းငြိမ်း ကို သတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဗကပမှ ကျောင်း သားခေါင်းဆောင်များကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ပြန်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၈ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့ ညနေ ၅ နာရီ မိနစ် ၂၀ အချိန်တွင် တောင်ငူခရိုင် အုတ်တွင်းမြို့နယ် အနောက်ဘက်ခြမ်း ပဲခူးရိုးမ အရှေ့စောင်း ကျောက်ချောင်းကမ်းပါးရှိ တောင်ကျောလေးပေါ်တွင် သခင်သန်း ထွန်းသည် အခင်းသွားနေစဉ် ကြုံတိတ် ခေါ် ရဲဘော်မြကြီးဆိုသူက ရိုင်ဖယ်သေ နတ်ဖြင့် အနီးကပ်ပစ်ခတ်လုပ်ကြံသောကြောင့် သခင်သန်းထွန်း ပွဲချင်းပြီး ကျဆုံး သွားခဲ့ရသည်။

သခင်သန်းထွန်းအား ရဲဘော်မြကြီး သေနတ်ဖြင့် လုပ်ကြံပစ်ခတ်ခဲ့ပုံကို ၁၉၆၈ ခု နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ ပြည်လမ်းရှိ အသံလွှင့်ရုံ၌ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းရှင်းလင်းပွဲ၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကောင်မတီဝင် ပဲခူးရိုးမတိုင်းဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးမြ ခေါ် ရဲဘော်မြသည် သတင်းစာဆရာများအား အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်း ပြောပြခဲ့သည်။

“လွန်ခဲ့သည့်စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့က မိမိတို့သည် တောင်ငူခရိုင် အုတ်တွင်းမြို့နယ် အနောက်ဘက် ရိုးမတောင်စွယ်တွင် ဗဟိုစခန်းချခဲ့ကြသည်။ ထိုနေ့ ညနေ ၅ နာရီကျော်ခန့်တွင် ဥက္ကဋ္ဌသခင်သန်းထွန်းသည် အခင်းကြီးစွန့်ရန် တောင်ခြေသို့ဆင်းသွားပြီး မကြာမီပင် သေနတ်သံတချက်ကြားရသည်။ သေ

နတ်သံကြား၍ မိမိကလွမ်းအကြည့်တွင် လုံချည်ကို လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် မကာ တောင်ခြေမှ ဗဟိုစခန်းပေါ်သို့ ပြေးတက်လာပြီး၊ *ဘယ်ကပစ်လိုက်တယ် မသိဘူး+ ဟု တခွန်းသာပြောနိုင်သည်။ မိမိက သေနတ်သံလာရာကို လိုက်ကြည့် အပြီး ပြန်အလာတွင် သေဆုံးသွားသည်။ နစ်ဖြူဆေးမှု ကိုလှမောင်၏ စစ်ဆေး ချက်အရ သေနတ်ကျည်ဆန်သည် ဘယ်နံစောင်းက ဝင်ကာ ညာဘက်နို့အုံမှ ပေါက်သွား၍ နှလုံးထက်မှ သွေးကြောမကြီးပြတ်သွားသည်ဟု သိရသည်။ ဆေး လုံးဝကုမရတော့ဘဲ ၅ မိနစ်တွင်း သေဆုံးသွားသည်။ ထိုညမှာပင် နစ်ဖြူ ဗဟို စခန်းကို နေရာပြောင်းရွှေ့ကာ တရက်ခရီးသွားအပြီးတွင် သခင်သန်းထွန်း၏ အလောင်းကို လျှို့ဝှက်စွာ မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့ကြောင်း++ စသည်ဖြင့် ပြောကြားသွား သည်။

သခင်သန်းထွန်း အလောင်းမြှုပ်နှံရာဒေသကို တပ်မတော်ကတွေ့ရှိခဲ့ပုံကို တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေး ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ဒုတိယမှူးကြီး တင်ဦး (နောင် ထောက်လှမ်းရေးအငြိမ်းစားငိုလ်မှူးချုပ် (မျက်မှန်တင်ဦး) က ပြောကြား ရာတွင် -

**သခင်သန်းထွန်းအား သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခဲ့သူ မြကြီးပြောကြားချက်ကို မိမိတို့ဆန်းစစ်ရန်အတွက် မိမိသည် တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးမှူး တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ တပ်မ (၇၇) မှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ သခင်သန်းထွန်း လုပ်ကြံခံခဲ့ရသည့်နေရာသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနေရာတွင် နစ်ဖြူများ သည် စခန်းကို ဗြန်းစားကြီးပြောင်းရွှေ့ခဲ့၍ ပလပ်စတစ် အမိုးအစများ၊ ဝါး တိုင်များတွင် စတင်ပြတ်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သခင်သန်းထွန်း အလောင်းသယ်ယူရာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ခုတ်ယူသွားသည့် ဝါးငုတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုးဆေးပုလင်းများ၊ သွေးစသွေးနမူနာကိုလည်းကောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရ သည်။ ထို့အပြင် မောင်မြကြီး၏ သေနတ်ကို စီအိုင်ဒီ (ရဲမှုခင်းတပ်ဖွဲ့) သို့ပို့၍ စစ်ဆေးခြင်း၊ သခင်သန်းထွန်း လုပ်ကြံခဲ့သည့်နေရာမှ သွေးစများကို ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ်အား ဓာတ်ခွဲကြည့်စေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သခင်သန်း ထွန်းအား မြှုပ်နှံထားသည့်နေရာကို နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့မှစ၍ နေ့စဉ်ရက် ဆက် ရှာဖွေခဲ့ရာ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက် မွန်းလွဲ ၁၂ နာရီ မိနစ် ၂၀ တွင် ဦးမြ (ရဲဘော်မြ) ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သခင်သန်းထွန်း၏ ရုပ်အလောင်း သည် ပလပ်စတစ်ဖြင့်ဖုံးအုပ်ပြီး မြှုပ်နှံခဲ့သည့်အတွက် ညာဘက်လက်မောင်းပင် အသားများ ရောင်ယမ်းနေသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်များ မအုံမီ ဓာတ်ပုံ ခိုက်ယူပြီး သခင်သန်းထွန်း၏အလောင်းကို တူးဖော်တွေ့ရှိသည့်နေ့မှာပင်

ကောင်စွန်စွာသင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြောင်း++ စသည်ဖြင့် ပြောကြားသွားသည်။

သခင်သန်းထွန်း ကျဆုံးသောအခါ ဇနီး ဒေါ်ခင်ကြီးနှင့် သားနှစ်ယောက်၊
သမီးတယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ သခင်သန်းထွန်း၏ဇနီး ဒေါ်ခင်ကြီး (၉၂)
သည် ၂၀၀၁ ခု ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း
၆ အမှတ် (၅၄) နေအိမ်တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်

ကာနယ်ချစ်ကောင်း

••အနှစ် ၂၀ မှ တိုင်းပြည်အတွက်လုပ်လာပြီးနောက် ကျနော်သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပြန်၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ ကြီးတိုက်ထဲသို့ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရလေသည်။+

အထက်ပါစာပိုဒ်ကား ၁၉၆၁ ခုနှစ်ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့က စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သော 'အနှစ်နှစ်ဆယ်+ စာအုပ်ထဲ ဗိုလ်ချစ်ကောင်း၏ နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှုဖြင့် သေဒဏ်အမိန့်ချထားခြင်းခံရပြီး ကြီးတိုက်ထဲရောက်နေပုံကို ရေးခဲ့သည့် စာပိုဒ်ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချစ်ကောင်း၏ အမည်ရင်းမှာ ကိုစိုးမောင် ဖြစ်သည်။ သခင်သန်းထွန်းဦးဆောင်သည့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ(ဗကပ)၏ တောတွင်းလက်နက်ကိုင်တပ်ဖြစ်သည့် ပြည်သူ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီး (ကာနယ်) ရာထူးဖြင့် နိုင်ငံရေးမှူးကြီး ခန့်ထားခြင်းခံရသည့် အတွက် အမည်ရင်းပျောက်ပြီး ကာနယ်ချစ်ကောင်း (သို့မဟုတ်) ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းဟူ၍ သူ့အားခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းသည် 'အနှစ်နှစ်ဆယ်+ အမည်ရှိ စာအုပ်ကို ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေစဉ်က 'ဗိုလ်ချစ်ကောင်း+ အမည်တပ်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်း ထုတ်စာအုပ်များတွင် 'ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်း+ ဟု သုံးနှုန်းခဲ့လေသည်။

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီဝင်တဦးဖြစ်သော ကာနယ်ချစ်ကောင်း ခေါ် ရဲဘော်စိုးမောင်အား ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြင်းခြံမြို့နယ်လယ်သစ်ရွာ၌ မြေတိုင်းစာရေး ဦးအုံးဖေ၊ အမိ ဒေါ်အိတ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်က မြင်းခြံမြို့ အေဘီအမ်ကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးဥပစာကောလိပ်တွင် ဥပစာအထက်တန်း (I.S.C-Intermediate Senior Class) အောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

သူသည် စစ်ကြိုခေတ် ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်၍၊ မြင်းခြံခရိုင်ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနှင့် မြေအောက်တော်လှန်ရေး အင်အားစုခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကိုစိုးမောင်သည် မျိုးချစ်စိတ်ရှိသူဖြစ်၍ ဗိုလ်ချစ်အောင်ဆန်းဦးစီးသည့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (B.L.A) သို့ဝင်ရန် မြင်းခြံမှ သခင်အုန်းတင် (နောင် ဗိုလ်အုန်းတင်)၊ သခင်ဗိုလ်၊ ကိုဘကွန်း၊ ကိုထွန်းမြင့်တို့နှင့်အတူ သူတို့ငါးယောက် မြင်းခြံဘူတာမှ မီးရထားစီးလျှင် ပုလိပ် (ခ) များရိပ်မိမည်ဦးသဖြင့် မန္တလေးမြို့သို့ ဘတ်စ်ကားစီး၍ သွားပြီး မန္တလေးဘူတာမှ မီးရထားစီးကြသည်။

ဟံသာဝတီ(၉-၈-၁၉၆၀)

ကာနယ်ချစ်ကောင်းလွတ်ပါပြီ

၇.၂.၆၀

ဩဂုတ်လ ၈ရက်နေ့ ၂နာရီ ထောင်မှလွတ်၏

နိုင်ငံတော် သမတကြီးထံသို့ ဗမာပြည်
ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီဝင်တဦးဖြစ်
သည့် ကာနယ်ချစ်ကောင်းကအသားချက်
အရ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့ ၂နာရီအချိန်တွင်
ရန်ကင်းပြင်ထောင်ကြီးမှ လွတ်လိုက်ပြီဆို၏။
၎င်း ကာနယ် ချစ်ကောင်း သည် နိုင်ငံ
တော်ပုဂံကန်မှဖြင့် သေစက် အမိန့်ပေးခံခဲ့
ရသူဖြစ်၏။

ကာနယ်ချစ်ကောင်း

သူတို့အစီအစဉ်အရ ညောင်လေးပင်မြို့သို့ဝင်၍ သခင်ဇင် (နောင် ဗကပ
ဥက္ကဋ္ဌ) နှင့်တွေ့ပြီး သခင်ဇင်က သူတို့ကို ရွှေကျင် (သို့မဟုတ်) ယိုးဒယား
(ယခု ထိုင်းနိုင်ငံ) သို့လွတ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ညောင်လေးပင်တွင် သခင်ဇင်ကို
စုံစမ်း၍ မရ ထိုအချိန် (၁၉၄၁ ခုနှစ်) က သခင်များကို အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့အစိုးရက
လိုက်လံဖမ်းနေချိန်ဖြစ်၍၊ သခင်ဇင်မှာ တိမ်းရှောင်နေရသည်။ ညောင်လေးပင်
တွင် သခင်ဇင်ကိုမတွေ့ရသဖြင့် စိတ်ပျက်ပြီး သူတို့ငါးဦး မြင်းခြံသို့ ပြန်လာခဲ့ကြ
သည်။

၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီတွင် စိတ်မကျေနပ်သဖြင့် ကိုစိုးမောင်သည် မြင်းခြံမှ
ကိုဘဆက်၊ ကိုကိုကြီးတို့နှင့်အတူ မန္တလေးမြို့သို့သွားပြီး ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး
တပ်မတော်သို့ ဝင်ခဲ့ကြသည်။

ကိုစိုးမောင်တို့ ဘီအိုင်အေတပ်ထဲဝင်စဉ်က ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်
သည် အင်အား ၃၂၀၀၀ ထိရှိခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အင်အားရှိ ဘီအိုင်အေတပ်ကို
ဂျပန်အာဏာပိုင်တို့က *စည်းကမ်းမရှိ+ ဆိုကာ ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းကိုလည်း အဆင့်နိမ့်ကာ ဗိုလ်မှူးကြီး (ကာနယ်) ရာထူးသာပေးပြီး
တပ်အင်အားကိုလည်း တပ်ရင်းသုံးရင်းစာ ၃,၀၀၀ အထိ ချဲ့ပစ်လိုက်သည်။

စစ်ဥပဒေချုပ်ကိုလည်း ပျဉ်းမနားမြို့တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ကိုစိုးမောင်၊ ကိုဘဆက်
 နှင့် ကိုကိုကြီးတို့သည် ငမာကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) သို့ ဆက်ဝင်ကြ
 သည်။ ပျဉ်းမနားတွင် တပ်ရင်း ၄ သို့ ကိုစိုးမောင်တို့သည် ရိုးရိုးတပ်သားများ
 အဖြစ် ဝင်ကြရသည်။ သူတို့၏ လခမှာ ဂျပန်ဒေါ်လာ ၇ ကျပ်သာ ရသည်။
 ကိုစိုးမောင်၊ ကိုဘဆက်နှင့် ကိုကိုကြီးတို့သုံးယောက် မင်္ဂလာဒုံ ဗိုလ်သင်
 ဝန်ကျောင်းသို့တက်ရန် အရွေးခံကြရသည်။ ဗိုလ်သင်တန်းတက်ရန် ရွေးချယ်
 စာတွင် စာမေးပွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် စစ်ဆေးသည့်အပြင် **ဖွဲ့စမ်း++ သည်ဆိုကာ အုတ်ခဲ
 နှုတ်တည်လုံးသယ်ခိုင်းသည်။ နံနက်အာရုံတက်ခါနီးတွင်မှ **ဖွဲ့စမ်းပွဲကြီး++
 ပြီးတော့သည်။

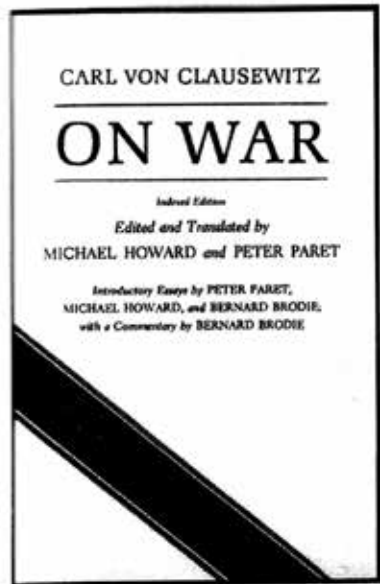
ကိုစိုးမောင်တို့သုံးယောက်ကို ပျဉ်းမနားမှ ရန်ကုန်ဘူတာကြီးသို့ မီးရထား
 မြို့ခွဲကာ ဘူတာကြီးမှ မင်္ဂလာဒုံသို့ ကားများဖြင့်ပို့ပေးသည်။ မင်္ဂလာဒုံရှိ ဗိုလ်
 သင်တန်းကျောင်းကို ဂျပန်လို *ခံဘူတောဝေါစေ+ ဟု ခေါ်သည်။

ကိုစိုးမောင်တို့တက်ရသည့်အပတ်မှာ စစ်တက္ကသိုလ် ဒုတိယပတ်ဖြစ်
 သည်။ ဤဒုတိယပတ်တွင် ကျောင်းသား ၃၀၀ ရှိ၍ တပ်ခွဲ နှစ်ခု ခွဲထားသည်။
 ကျောင်းပြီးသည့်နောက် ၆ လအကြာတွင် ကိုစိုးမောင်သည် ဒုဗိုလ်ဖြစ်လာသည်။

မင်္ဂလာဒုံဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း
 တွင်ရှိစဉ် ကိုစိုးမောင်သည် မြေ
 အောက် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကေ
 ဒါများဖြစ်ကြသည့် ဗိုလ်သိန်း
 တန် (ပထမပတ်ကျောင်းဆင်း)
 နှင့် ရဲဘော်ချစ်လှိုင် (ယခု ကိုကို
 မောင်ကြီး) တို့၏ စည်းရုံးမှု
 ကြောင့် မြေအောက် ကွန်မြူနစ်
 ပါတီဝင်တဦး ဖြစ်လာသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၄ ခုနှစ်
 တွင် စစ်ဦးစီးဌာနချုပ်ရုံးတွင်
 အမှုထမ်းနေစဉ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊

ကားလ်ဖွန်ကလော့ဝင်၏ စစ်သေနင်
 ဇူပာကွမ်းကို ဘာသာပြန်ခဲ့သော်လည်း
 စစ်ကြောရေးစခန်း၌ ပျောက်ဆုံးသွား
 ခဲ့သည်

ကာလကတ္တားမြို့သို့ လျှို့ဝှက်စေလွှတ်၍ အင်္ဂလိပ်တို့ဖွင့်လှစ်ထား သော စစ်ကျောင်း၌ ဂျပန်တိုက်ခိုက်ရေးနှင့်ပတ်သတ်သည့် ပညာရပ်များကို သင်ကြားရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။ ကိုစိုးမောင်နှင့်အတူ သွားရောက်ခဲ့ သူများမှာ သခင်ဗိုလ် (ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလ လေယာဉ်ပျက်ကျကာ သေ ဆုံးခဲ့သူ)၊ မန်းဝင်းမောင် (နောင် နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး)၊ ကိုကျော်ရင် (ကထိက ဦးကျော်ရင်)၊ ကိုအုန်းမောင် (လေထီးဦးအုန်းမောင်)၊ ကိုစောဟန်၊ ကိုသန်း၊ ကိုဘသောင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့ဖွင့်လှစ်ထားသော ဗမာပြည်ဌာနခွဲ (B.C.S) တွင် ဂျပန်တိုက် ခိုက်ရေးနဲ့ပတ်သက်သည့် စည်းရုံးရေးပညာ၊ ဝါဒဖြန့်ချိရေး၊ ရုပ်ဖျက်နည်း၊ စကား ဝှက်ရေးနည်း၊ စာလုံးမပေါ်အောင်ရေးနည်း၊ ဖတ်နည်း၊ ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့နည်း၊ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးနည်း၊ လက်နက်ငယ်များကို ကိုင်စွဲပစ်ခတ်နည်း စသည်တို့ကို သင်ကြားခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၅ ဇန်နဝါရီ ၁၃ ရက်နေ့တွင် သင်တန်းဆင်းပြီးသော အခါ လေ့ကျင့်ခန်းဆက်ယူရန် ကိုစိုးမောင်၊ သခင်ဗိုလ်၊ မန်းဝင်းမောင်၊ ကိုအုန်း မောင်၊ ကိုသန်းတို့ ၅ ဦးအား သီဟိုဠ် (သီရိလင်္ကာ) နိုင်ငံသို့ ပို့ခဲ့သည်။

ထို့နောက် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာတို့၏ စီစဉ်ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂျပန်တို့ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေများအတွင်းသို့ လေထီးဖြင့်ဆင်း၍ ဖက်ဆစ်တိုက် ဖျက်ရေး၊ ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ကြီး (ဖတပလ) တွင် ဝင်ရောက်ကာ ဖက် ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၅ စက်တင်ဘာလတွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ကန့်စာချုပ်အရ ဗမာ့တပ်မတော်ကို မြန်မာနိုင်ငံစစ်တပ် (ဘားမားရှိုင်ဖွယ်) အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့ စည်းသောအခါ ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းသည် တပ်မတော်တွင် အမှုမထမ်းတော့ဘဲ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ကြွေးကြော်သံ အားဘော်ဖြစ်သော 'ပြည်သူ့အာဏာဂျာနယ်'+ ထုတ်ဝေရေးအတွက် ကိုဗဟိုနန်းနဲ့အတူ စိုင်းပြင်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ စက်တင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့အာဏာဂျာနယ် စတင်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခု၊ မေလတွင် အင်းစိန်ခရိုင်၊ ထန်းတပင်မြို့၌ လူထုတန်းစီလှည့် လည် အင်အားပြပွဲအား ပုလိပ်များက သေနတ်နှင့်ပစ်ရာ လယ်သမားကြီး ၄ ဦး ထိမှန်သေဆုံးခဲ့ရသောကြောင့် 'ထန်းတပင် သေနတ်ပစ်မှုကြီး'+ အံ့ကြွမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းသည် အဆိုပါ သေနတ်ပစ်မှုကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူ့အာဏာဂျာနယ်မှနေ၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်ရေး သားခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ရမည်းသင်းအရှေ့ဘက်တွင်ရှိသော နန်းစွဲရာတောင်ပေါ်မှရေကို

အထူးသတိအထိ ဖောက်ယူနိုင်ရေး စီမံကိန်းတွင် ဒေသဆိုင်ရာ ပါတီအဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံနှင့်ပူးပေါင်း၍ တက်တက်ကြွကြွဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ တောခိုသောအခါ ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းသည် ပျဉ်းမနားမှတစ်ဆင့် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် မကြာမီမှာပင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီဝင်တဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြည်သူ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီး (ကာနယ်) ရာထူးဖြင့် နိုင်ငံရေးမှူး ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ဗိုလ်မှူးကြီးချစ်ကောင်းအား အရှင် (သို့မဟုတ်) အသေဖမ်းဆီးမိပါက ဆုငွေ ငါးသောင်း ကျပ်ချီးမြှင့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၇ ခု၊ မတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းနှင့် ကိုမောင်ကို (ပမညတအမတ် ဦးမောင်ကို) တို့ အဖမ်းခံရသည်။ ကိုမောင်ကိုသည် ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းနှင့် ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။

ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းတို့ ဖမ်းမိသောအချိန်နှင့် လွတ်တော်တွင် ပမညတက အပလအစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုတင်ချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေသလို၊ သူနှင့်အတူ လေထီးဆင်းဖက် မန်းဝင်းမောင်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသောအချိန်နှင့် လည်းတိုက်ဆိုင်နေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နန်းရှင်းသတင်းစာက မန်းဝင်းမောင်က သမ္မတအိမ်တော်သို့ပြောင်းပြီး ချစ်ကောင်းက ဆောင်သွားသည်ဟု ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်းအားဖမ်းမိပြီးနောက် (၁၀) လအကြာ (၁၉၅၈ ဇန်နဝါရီ ၁၀) မှ ရုံးတင်တရားစွဲခဲ့လေသည်။ သူ့အား အစိုးရက (၁) ၁၉၄၈ မတ်လတွင် တောခိုခဲ့သည်။ (၂) ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု ဗဟိုစည်းရုံးရေးကော်မတီ ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည်။ (၃) ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် ဗဟိုစစ်ဦးစီးဌာနချုပ်တွင် နိုင်ငံရေးမှူးကြီးဖြစ်သည်။ (၄) ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်သူ့တပ်မတော်တွင် နိုင်ငံရေးမှူးကြီးဖြစ်သည်။ (၅) သူပါဝင်ဖွဲ့စည်းသားသည့် ဗဟိုစစ်ဦးစီးဌာနချုပ်၏ဦးဆောင်မှုဖြင့် ပျဉ်းမနားနယ်အတွင်းရှိ လက်ကော်ကိုင်တပ်သားများသည် ၁၉၅၂ တွင်အစိုးရတပ်များကို တိုက်ခဲ့သည်။ (၆) ၁၉၅၃ တွင်မြောက်ပိုင်းဌာနချုပ်နိုင်ငံရေးမှူးကြီးဖြစ်သည်။ (၇) တော်လှန်ရေးဂျာနယ် အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ (၈) ကလော့စ်ဂစ်၏ On War စာအုပ်ကို **စစ်၏ အခြေခံဥပဒေများ++ အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်မှတ်စုရေးခဲ့သည်။ (၉) အလင်းရောင်သတင်းစဉ်တွင် **လူယောင်ဆောင်နေသော ဘီးလူးများ၏လှည့်ဖျားမှုကို သတိပြု++ ဆောင်းပါးနှင့် **ပြည်သူ့တပ်မတော်ဆိုတာဘာလဲ++ ဆောင်းပါးတို့ကို

ရေးသားခဲ့သည်။ (၁၀) မသုံးလုံး (မန္တလေး၊ မိတ္ထီလာ၊ မြင်းခြံ) ဒေသသို့သွား၍ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ကို ဝါဒဖြန့်ခဲ့သည်။ (၁၁) ရဲဘော်လှဖေကို ရန်ကုန်သို့လွှတ်ပြီး ကွန်မြူနစ်ဝါဒဖြန့်စာရွက် စာတမ်းများကိုရိုက်ဝေရန် တာဝန်ပေးခဲ့သည်ဟူ၍ ခွဲချက်တင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ဦးသန်းနွဲ့သည် ကာနယ်ချစ်ကောင်း (ခေါ်) ဦးစိုးမောင် အား နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှုဖြင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၂၂(၁) အရ သေဒဏ် ကျခံစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ဩဂုတ်လ (၈) ရက်၊ တနင်္လာနေ့ (၂) နာရီအချိန်တွင် ကာနယ်ချစ်ကောင်းနှင့် ဂျပန်တော်လှန် ရေး၌ အတူတကွဆောင်ရွက်ခဲ့သော သမ္မတကြီးမန်းဝင်းမောင် (၁၉၁၆-၁၉၈၉) ၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်ဖြင့် ကြီးဒဏ်မှလွတ်မြောက်ကာ ထောင်မှ လွတ် မြောက်သွားခဲ့လေသည်။ ကာနယ်ချစ်ကောင်းသည် ထောင်ထဲ၌ ၁၁ လ စုစုပေါင်း ဘားလမ်းအချုပ်ခန်း၌ တစ်နှစ်နီးပါးနှင့် ကြီးတိုက်ထဲတွင် ရှစ်လနီးပါး အပါအဝင် (၃) နှစ်နှင့် (၅) လတိတိကြာခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပြည်လမ်းဘူတာရုံ အနောက်တွင်နေထိုင်၍ -အနှစ်နှစ်ဆယ်+ စာအုပ်ရေးသားနေစဉ်အတွင်း ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် ပုဒ် (၅) ဖြင့် ထပ်မံဖမ်းဆီးခံရသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီ (၆) ရက်နေ့တွင် ထောင်မှပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲပျက်သွားသောအခါ ကာနယ်ချစ်ကောင်းသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ် ပါတီနှင့် ပြန်လည်ဆက်သွယ်ကာ တောခိုသွားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ကာနယ်ချစ်ကောင်းခေါ် ရဲဘော်စိုးမောင်သည် ၁၉၆၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဟင်္သာတခရိုင် လေးမျက်နှာမြို့နယ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ပွဲ တနေရာတွင် ကျဆုံးသွားခဲ့သည်။

ကာနယ်ချစ်ကောင်းသည် သာယာဝတီခရိုင်၊ စစ်ကွင်းမြို့နေ ဦးသာမေ ဒေါ်ယုတို့၏သမီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်မျိုးညွန့် (ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်) နှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မေလတွင်လက်ထက်ကာ သားသမီးသုံးဦးထွန်းကားခဲ့သည်။ သား သမီးများမှာ စိုးချစ်ထွန်း၊ ခင်မာအေးချစ်၊ ခင်မေထွန်းချစ် တို့ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်မှူးကြီးချစ်ကောင်းသည် ပြည်သူ့အာဏာဂျာနယ်၊ အလင်းရောင် သတင်းစဉ်၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းနှင့် အခြားစာနယ်ဇင်းများတွင် -မြင်းခြံစိုးမောင်+ -အောင်ထွန်း+၊ -ဗိုလ်မှူးချစ်ကောင်း+၊ -ဗိုလ်ချစ်ကောင်း+ စသည့် ကလောင်ခွဲ များဖြင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာစာပေများ မြောက်များစွာ ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် မြင်းခြံစိုးမြင့် ကလောင်အမည်ဖြင့်
ရေးသားခဲ့သော 'နွားသိုးလောက+ ဆောင်းပါးကြောင့် အစိုးရက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကို
အာမခံငွေတောင်းရာ၊ ဒဂုန်ကအာမခံငွေမတင်ဘဲ နှစ်ပေါင်းများစွာ ထုတ်ဝေခဲ့
သောမဂ္ဂဇင်းကို ရုပ်ရွံ့ပစ်လိုက်လေသည်။ အဆိုပါဆောင်းပါးမှာ တော်လှန်ရေး
အတွက် စည်းလုံးညီညွတ်ကြရန်လှုံ့ဆော်ထားပြီး၊ ခေတ်နောက်ကျသော လူကြီး
များကို သရော်ထားသည်။ လူငယ်များကိုမူ အားအေးအားမြောက်ပြုထားသည်။
အပြင် မင်းမဲ့ဝါဒ သဘောထားများကိုလည်း ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ကာနယ်ချစ်ကောင်း၏ ထင်ရှားသောစာအုပ်များမှာ 'သိန်းဖေစခန်း မှ
သန်းထွန်းစခန်းသို့' (၁၉၄၅) 'လေးဆယ့်တစ်' (၁၉၅၈) 'အနှစ်နှစ်ဆယ်' (၁၉၆၀)
'နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်' (၁၉၆၃) 'လူမှုလအစ' (၁၉၆၃) တို့ ဖြစ်သည်။ ဂျာမန်
စံစိုလ်ချုပ်ကြီးကားလ် ဖွန်ကလော့စ်ဝစ် Karl von Causewtg (၁၇၈၀-
၁၈၃၀) On War စာအုပ်ကို 'စစ်၏အခြေခံဥပဒေသများ+ အမည်ဖြင့် တော
ဘုန်း၌ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သော်လည်း အစိုးရ၏ သိမ်းဆီးခြင်းခံရကာ စာအုပ်
အဖြစ် မထုတ်ဝေဖြစ်ခဲ့ချေ

ပက်ဆပ်ဂျပ်ပန်တော်လှန်ရေးသူရဲကောင်း၊ ဗိုလ်မှူးကြီးပထူး

တပ်မတော်ဖခင်ကြီးနှင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက **ဗိုလ်ပထူးသည် နာမည်နှင့်လိုက်အောင် ထူးမည့်သူဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ၎င်းသာ ဆက်လက်အသက်ရှင်နေသေးပါမူ ၎င်းအတွက် ရှေ့တက်လမ်းများစွာရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ်ယုံကြည်မိသည်။ သူသည် အကုန်သိက္ခာရှိ၏။ ဉာဏ်ရှိ၏။ သတ္တိရှိ၏။ ဝီရိယရှိ၏။ သူ့ကို ကောင်းစွာမြေတောင်မြှောက်ပေးလျှင် သူသည်

မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာမက ကမ္ဘာတလွှားတွင်ပါ ကျော်ကြားနိုင်သော စစ်ခေါင်းဆောင် စစ်သူရဲဖြစ်နိုင်၏။ သူသည် နိုင်ငံရေးဘက်တွင် များစွာအတွေ့အကြုံမရှိသေး လင့်ကစား သူ့တွင် နိုင်ငံရေးသန္ဓေဉာဏ်ရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ အကယ်၍ အခွင့်အရေးကောင်းစွာရပါမူ နိုင်ငံရေးတွင်လည်း စွမ်းစွမ်းတမံဖြစ်သာနိုင်သည်ဟု ကျွန်ုပ်ထင်၏။ ဤမျှ အလားအလာရှိသော ဝိုလ်ဗထူးသည် မြန်မာတို့နှင့်အတူ မရှိတော့ပြီ။

သူသည် ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် အရေးပါအရာလည်း ရောက်လုဆဲဖြစ်သော အလုပ်သမားလူတန်းစားမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သူသည် သူ့ကိုသို့ အခွင့်အရေးမရှိသော အလားအလာမရှိသူ အများအပြားပေါ်ထွက်စေနိုင်သော သူတ်လပ်ရေးကို အလိုရှိခဲ့သည်။ ရှိသည့်အတိုင်းလည်း လုပ်၍ စွန့်ခဲ့သည်။ ခံခဲ့ရသည်။ သို့သော် သူကား ရေတိမ်တွင် နစ်ခဲ့ရသည်။ အကယ်၍သာ သူ့အစွမ်းသတ္တိများကို မဟာမိတ်တပ်များသည် သေချာစွာတွေ့ကြုံပါက အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်တွင် သူ့ရသတ္တိအတွက် အမြင့်ဆုံးဝိတိုရိယကရောင် (Victoria Cross) ခေါ် ဆုတံဆိပ်ကို ရမည်မှာ မလွဲဟု ထင်မိတော့သည်။ အမှတ် (၃) အင်္ဂလိပ်တပ်မမှူး ဝိုလ်ချပ်ကြီးမစ်ဆာမီပြောပြချက်အရဆိုလျှင် ဝိုလ်ဗထူး၏နာမည်ကို လန်ဒန်ဂေဇက်တွင် ချီးကျူးဖော်ပြမည်ဟုပြောခဲ့သည်။ ဤမျှစွန့်စားတိုက်ခိုက်ခဲ့သော ဝိုလ်ဗထူးသည် တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဘာမျှမထိခိုက်ဘဲ ၎င်းတို့ရောဂါနှင့်ကျဆုံးရသည်မှာ ရေတိမ်တွင်နစ်ခြင်းသာဖြစ်တော့သည်++ ဟူ၍ ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဝိုလ်ဗထူးကြီးဗထူးကို ၁၉၁၆ခုနှစ် (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၈ ခုနှစ်) ၌ သားဝယ်ခရိုင်၊ (ယခု တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး) လောင်းလုံမြို့နယ်၊ လေးသွန်းခံကျေးရွာတွင် အဖရွှာသူကြီး ဦးဘထွန်း (မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ (၇) စာမျက်နှာ ၁၃၃) တွင်ဖော်ပြထားသော ဝိုလ်ဗထူးကြီး ဗထူးအဘိုးပွဲတို့၌ ၎င်း၏ဖခင်အမည်ကို ဦးဖိုးထွန်းဟု မှားယွင်းစွာဖော်ပြထားသည်။) နှင့် အမိ ဒေါ်စိန်မြရင်တို့မှ မွေးမြင်သည့် တတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။ သူ့အထက်တွင် အစ်ကို ဖိုးစုနှင့် တို့ပေါင်တို့ရှိ၍ အောက်တွင် ညီမ မခင်ကြည်နှင့်မစ်နီတို့ ရှိသည်။

ငယ်စဉ်က လေးသွန်းခံရွာနှင့် လယ်ကွင်းကြီးတစ်ကွင်းခြားသည့် စစ်မြို့ရွာဘုန်းကြီးကျောင်း၌ စတင်ပညာဆည်းပူးသည်။ မြန်မာစာအခြေခံ အနည်းငယ်ရရှိလာပြီးမှ ထားဝယ်မြို့ရှိ ဆန်းချီရပ် ဆွေမျိုးအိမ်၌နေကာ အဖိုးရအထက်တန်းကျောင်းတွင် ဆက်လက်ပြီး အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ (၇) တန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ အလုပ်လုပ်ချင်စိတ်ပေါ်ပေါက်လာ၍ ကျောင်းမှထွက်လိုက်သည်။

မိဘနှင့်ဆွေမျိုးသင်္ဂဟများက ကျောင်းဆက်နေရန် ဖျောင်းဖျသော်လည်း

လက်မခံခဲ့။ ဟိန္ဒူးသတ္တုတွင်းသို့သွားရောက်၍ အလုပ်ရှာဖွေရာ မိဘများနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသည့် ဟိန္ဒူးသတ္တုတွင်း အိုဗာစီယာချုပ် ဦးလွန်းပင်၏ အကူအညီဖြင့် အလုပ်ရခဲ့သည်။ ထိုအလုပ်မှာ ရေစုပ်စက်ကြီး ကို ဆီထိုးရသည့် အလုပ်ဖြစ်ပြီး တစ်နေ့လျှင် တစ်ဆယ့်နှစ်ပဲရသည်။ ထိုမှ တစ်နေ့တစ်ကျပ်စား စက်မောင်းသမားဘဝဖြင့် ၁ နှစ်ခန့်လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် ဝိုးသားဖြောင့်မတ်၍ လုံ့လဝီရိယရှိစွာ ကြိုးစားလုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မိုင်းအိုဗာစီယာဘဝသို့ တိုးမြှင့် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု ကောင်းခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်မှုကောင်းခြင်းတို့ကြောင့် အလုပ်သမားပေါင်း၏ ချစ်ခင်ရင်းနှီးခြင်းကိုခံရကာ အလုပ်သမား စာကြည့်တိုက် မှူးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လာရသည်။ ကိုဗထူးသည် နဂါးနီအသင်းဝင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

မိဘများနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးစွဲရှိသည့် ဟိန္ဒူးမိုင်းအိုဗာစီယာ ဦးလွန်းပင်၊ ဒေါ်စိန်ချယ်တို့၏သမီး မအုန်းတင် (ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူး၏ ဇနီးဒေါ်အုန်းတင် (၇၈) နှစ်သည် ထားဝယ်မြို့ ခုံဝင်းဒပ်ရပ်၊ ပိတောက်ရွှေဝါလမ်းနေအိမ်၌ (၂၇-၇-၉၂) ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။) နှင့် တစ်စတစ်စ ချစ်ခင်မိလာခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဖက်သောမိဘများကလည်း ကျေနပ်သဘောတူကြသဖြင့် ထားဝယ်မြို့ ခုံဝင်းဒပ်ရပ်၊ ဦးလွန်းပင်၊ ဒေါ်စိန်ချယ်တို့၏အိမ်၌ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပေးခဲ့သည်။ သားကြီး မောင်ဖေဝင်း (ဗိုလ်မှူးမြင့်ထူး-စစ်အစိုးရ၏ ညည်းပမ်းနှိပ်စက်မှုကြောင့်စစ်ကြောရေးစခန်းတွင် သေဆုံးခဲ့ရသူ)၊ သားငယ်မောင်စိန်ဝင်း (ဦးစန်းထူး၊ ဒု-အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ၊ ရေနံ-ကွယ်လွန်) နှင့် သမီး မခင်ဝင်း (ဒေါ် မိမိလေး) ဟူ၍ သားသမီးသုံးယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။

နယ်ချဲ့အရင်းရှင်လက်အောက်၌ ဆင်းရဲပန်းစွာလုပ်ကိုင်လာကြသော ပစ္စည်းမဲ့အလုပ်သမားများ၏ ဒုက္ခဘဝအတွေ့အကြုံကို ခံစားမိ သောအခါ မခံမရပ်နိုင်သဖြင့် ဇနီး၏မောင် မိုင်းအိုဗီစီယာ ကိုစိန်လင်း (၁၉၅၈ ခုနှစ် ထားဝယ်မြို့နယ်ပယ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိန်လင်း) နှင့်အတူ ဟိန္ဒူး သတ္တုတွင်း အလုပ်သမားအစည်းအရုံးကို ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်လိုက်သည်။ အလုပ်သမားဘဝနှစ်နာမှုများကို ဖော်ထုတ် ပြီး အခွင့်အရေးတိုးတက်ခံစားရေး တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းအချိန်၌ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များ အာဏာပြင်းထန်စဉ်ဖြစ်၍ တိုက်ပွဲအောင်မြင်မှု မရသည့်အပြင် အလုပ်သမားများမှာ ပိုမိုဖိနှိပ်မှုကိုခံကြရသည်။ ကိုဗထူးနှင့်အတူ ယောက္ခမဦးလွန်းပင်နှင့် ယောက်ဖကိုစိန်လင်းတို့ အလုပ် ဖြတ်ခံလိုက်ရသည်။ သို့သော် ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲအတွက်

ထားဝယ်မြို့၌ စိုက်ထူထားသော ဦးလွန်းကြီးဗဟူးကြေးရုပ်တု

အလုပ်သမားများ၏ နှလုံးသားတွင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော တော်လှန်ရေးစိတ်ဓာတ်များ စတင်သန္ဓေတည်စေသည့်အမြတ်ကိုကား ရရှိလိုက်ပေသည်။

ထို့နောက် ဦးလွန်းပင်၊ ကိုစိန်လင်းတို့နှင့်အတူ ဖွတ်လက်တို့ရွာ၊ ဓလိချောင်းရွာနှင့် ဖောင်းတောရွာများတွင် သစ်ကုန်သည်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရင်း သတ္တတွင်းနယ်မြေဒေသ၌ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်မှုစည်းရုံးရေးကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ

ထားဝယ်မြို့သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရောက်ရှိစဉ် ဗိုလ်မှူးဗထူး၏ သားနှစ်ဦးဖြစ်သူ မောင်မြင့်ထူး မောင်စန်းထူးတို့နှင့် ရိုက်ကူးထားသော အမှတ်တရဓာတ်ပုံ

သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ှာဦးစီးသော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သည် ဂျပန်တပ်များနှင့်အတူ ယိုးဒယား (ထိုင်း) မှဖြတ်၍ ထားဝယ်မြို့နယ် မေတ္တာရွာကိုဖောက်ပြီး မြန်မာပြည်အတွင်းသို့ စတင်ဝင်ရောက်လာသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကိုဗထူးတို့သည် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကို တောင်သုံးလုံးရွာမှဆီးကြိုကြ၍ ဦးလွန်းပင် အထွေထွေတာဝန်ခံအဖြစ် သတ္တုတွင်းနယ်မြေဒေသ၌ တပ်သား၊ ရိက္ခာ၊ လက်နက်စုဆောင်းရေးတာဝန်ကို ဗိုလ်ဉာဏနှင့် တွဲဖက်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည်။ ကိုစိန်လင်းက ယိုးဒယားပြည် ဘွန်တီးစခန်းသို့ လက်နက်များသယ်ယူပို့ဆောင်ရန် တာဝန်ခံအဖြစ် သွားရောက်ဆောင်ရွက်ရသည်။ ကိုဗထူးသည် မိမိ၏ချစ်စွာသော သတ္တုတွင်းအလုပ်သမားများနှင့်အတူ ဗိုလ်ဗလတပ်တွင် ဝင်ရောက်လိုက်၏။

ထားဝယ်မြို့ကို ဘီအိုင်အေတပ်က လုံးဝသိမ်းပိုက်လိုက်ပြီးနောက် ရှေ့သို့စစ်ကြောင်းချီရာတွင် ကိုဗထူးသည် တပ်သား (၁၅) ယောက်ကို အုပ်ချုပ်ရသော သာမန်တပ်ကြပ်ကလေးရာထူးဖြင့် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့တို့ထွက်ခွာသွားပြီးနောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၆) ရက်နေ့တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီ၊ အိုင်၊ အေ) ကိုဖျက်သိမ်းကာ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီ၊ ဒီ၊ အေ) ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ အသစ်ဖွဲ့စည်းသော ဗမာ့ကာကွယ် ရေးတပ်မတော်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအား ဗိုလ်မှူးကြီးရာထူးဖြင့် 'သေနာပတိခန့်အပ်၍ ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ဗိုလ်မှူး

ချန်နိုင် ဗိုလ်မှူးလေးယုတို့ အား တပ်ရင်းများကိုဦးစီးစေပြီးလျှင် တပ်ရင်း (၃) ခင်းခွဲသည်။ ထိုအခါတွင် ဗိုလ်ထူးသည် ဗိုလ်မှူးရန်နိုင်ဦးစီးသည့် ပျဉ်းမနား မြို့၌ ခြေလျင်တပ်ရင်း အမှတ် (၂) တပ်ခွဲ (၃) တွင် ဗိုလ်ကြီးရာထူးဖြင့် တပ်ခွဲမှူး အဖြစ် တာဝန်ပေးခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်ကို တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ စက်မှု ထုတ်ကုန်တပ်ရင်း အမှတ် (၁) ကို ပျဉ်းမနားမြို့တွင်ဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ထူးကို ထို ထပ်တူင် ပြောင်းရွှေ့ထမ်းဆောင်စေ၍ ၁၉၄၃ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းလောက်တွင် ထိုထပ်တူမှာပင် တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ကာ ဗိုလ်မှူးအဆင့်အတန်းသို့ တိုးတက်ခန့်ထားခံရသည်။ ကသာနယ်၊ အင်းတော်နယ်တဝိုက်၌ ဗြိတိသျှလေ ထိုတပ်သားများ လှုပ်ရှားလာသောအခါ၊ အင်ဖားသို့ ချီတက်ရန် လမ်းပန်း အဆက်အသွယ်များ လိုအပ်သောအချိန်တွင် ဗိုလ်မှူးထူး၏ စက်မှုလက်မှု ထပ်ရင်းအမှတ် (၁) သည် လမ်းပန်းဖောက်လုပ်ရန်လည်းကောင်း၊ လေထီး ထပ်များနှင့်ရင်ဆိုင်ရန်လည်းကောင်း မြောက်ပိုင်းစစ်မြေသို့ ထွက်လာရသည်။ အနေအထိုင်အစားအသောက်ဆင်းရဲခြင်း၊ ဆေးဝါးရိက္ခာညံ့ဖျင်းခြင်းကြောင့် ဆောက်များ နာမကျန်းဖြစ်ကာ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ ဗိုလ်မှူးထူး ကိုယ်တိုင်လည်း ငှက်ဖျားရောဂါစွကြပ်ခဲ့ရလေသည်။ ဆက်သွယ်ရေးမရရှိမှု တို့ကြောင့် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့တွင် ဂျပန်က မြန်မာနိုင်ငံအား အယောင်ဆောင်လွတ်လပ်ရေးပေးလိုက်သည်ကိုပင် ဗိုလ်မှူးထူးတို့မသိလိုက်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် မေလတွင် ဗမာ့တပ်မတော် (ဂျပန်ပေးသော လွတ်လပ်ရေး ချဉ်းနောက် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်ကို ပြောင်းထားသောအမည်) ကို စစ်တိုင်းများခွဲခြားသတ်မှတ်ကာ ဗိုလ်မှူးထူးကို တိုင်းမှူးအဖြစ်ခန့်အပ်ပြီးလျှင် မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့စေခဲ့သည်။ မန္တလေးတိုင်း စစ်နယ်သည် တောင်ငူဘက် တွင် ပျဉ်းမနားအထိ မြောက်ဘက်တွင် တမူး၊ ကလေးဝနယ်အထိကျယ်သည်။ ဘိုင်းအတွင်းတွင် ခြေလျင်တပ် ရင်း အမှတ် (၁)၊ (၃)၊ (၄) နှင့် (၅)၊ စက်မှုလက်မှု တပ်ရင်း (၁)၊ အမြောက်တပ်နှင့် စက်သေနတ်ကြီးတပ်များရှိသည်။ ဗိုလ်မှူးထူး သည် မန္တလေးတိုင်းမှူးအဖြစ် အဆက်ပြတ်နေသော တပ်ရင်းများဆီသို့ ရိက္ခာ၊ ဆေးဝါးများ ပို့ပေး၏။

တစ်နေ့သော် အမရပူရမြို့ လူထုအစည်းအဝေးတစ်ခုအတွက် ဖိတ်ကြား ခြင်းခံရသဖြင့် အဖော်အရာရှိ နှစ်ယောက်နှင့်အတူ ကားတစ်စီးဖြင့် ထွက်သွားကြ ၏။ အစည်းအဝေးကိစ္စပြီး၍ ည (၉) နာရီခွဲခန့်တွင်ပြန်လာခဲ့၏။ ၎င်းတို့၏

ကားနောက်မှ ဂျပန်စစ်အရာရှိ ကားတစ်စီးသည် မောင်းနှင်၍လာ၏။ ကားသည် ရှေ့ကိုကျော်တက်ရန် ကားဟွန်းကို အဆက်မပြတ်တီး၍လာ၏။ ဗိုလ်မှူးဗထူးက ကားမောင်းသည့်ရဲဘော်အား ရှောင်ပေးလိုက်ရန်ပြော၏။ သို့သော်လမ်းမှာ လမ်း ကျဉ်းဖြစ်၍ မတက်နိုင်သည်ကို ကားပေါ်ရှိဂျပန်အရာရှိက ဂျပန်စကားဖြင့် ဆဲရေးတိုင်းထွာ၏။ သို့နှင့် ဆက်လက်မောင်းလာရာ လမ်းကျယ်သို့ရောက်သည် နှင့် ဂျပန်ကားသည် ရှေ့သို့ကျော်မတက်ဘဲ ၎င်းတို့ကားရှေ့မှ ရပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကားနှစ်စင်းလုံးရပ်သွားစေ၏။ ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် ကားပေါ်မှဆင်းလိုက်၏။ ကား ပေါ်မှ ဂျပန်အရာရှိသည်လည်း ဒေါသနှင့် စတင်စကားပြောရာမှ ဂျပန်အရာရှိ သည် မိမိခားကိုဆွဲချွတ်မည်အပြုတွင် ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် မိမိခားကို အမြန်ဆွဲ ထုတ်၍ ဂျပန်၏ဦးခေါင်းတည့်တည့်သို့ ခုတ်လိုက်လေသည်။

ထိုသို့ ဓားချင်းယှဉ်ပြိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက် သာဆိုပါက တပ်မတော်အရာရှိကြီးများ အလုပ်ရှုပ်စရာ။ ယခုမူကား ဂျပန်တို့ လေးစားသော ဗိုလ်မှူးဗထူးဖြစ်နေခြင်း၊ ဗိုလ်မှူးဗထူးအကူအညီကိုလည်း ဂျပန် တို့များစွာအလိုရှိနေခြင်း၊ ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် လမ်းမကျလျှင် မည်သည့်အခါမျှ မခံကြောင်းကို ယခင်မြောက်ပိုင်း စစ်မြေပြင်မှအဖြစ်အပျက်ကိုလည်း ဂျပန်တို့ သိရှိနေခြင်း၊ ဗိုလ်မှူးဗထူးကိုယ်တိုင် မတရားသည်ကိုမလုပ်ဟူ၍ ဂျပန်တို့နား လည်ခြင်း၊ ယခုကိစ္စမှာ မိမိတို့ဂျပန်အရာရှိကပင်လျှင် မူးယစ်ရမ်းကား ဆဲရေး တိုင်းထွာခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဗိုလ်မှူးဗထူးမှာ မည်သည့်အရေးအပြစ် ပေးခြင်း မှမခံရဘဲ အမှုပြီးပြတ်ခဲ့လေသည်။

ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် အမည်နှင့်လိုက်အောင် ထူးခြားသည်။ တနေသော် ဗမာပြည်တစ်ပြည်လုံး ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့၏ ရက်စက်မှု၊ မမျှတမှု၊ အသနားအညှာ တာကင်းမဲ့မှုကြောင့် စားသောက်နေထိုင်မှုကျပ်တည်းကာ ကုန်ဈေးနှုန်းမြင့်မား သဖြင့် •ငါတည်တဲ့ဘုရား လင်းတပင်နားနား+ ဟူဘိသကဲ့သို့ မျက်စိကိုစုံမှိတ်၍ ခတ်မဆိတ်နေခဲ့သော ရုပ်သေးမဟာဗမာအစိုးရသည် အပိုရှားပါးစရိတ် ထုတ် ပေးရန် စီမံရတော့၏။

ထိုစဉ်အခါက ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် အပိုစရိတ်ဂျပန်ငွေစက္ကူ တော်တော် များများရလေသည်။ မိမိရုံးမှ ငွေစာရင်းအရာရှိက ငွေစက္ကူအထုပ်ကြီးကို စားပွဲ တွင်တင်ထားသည်ကို စူးစိုက်ကြည့်နေ၏။

•တချို့တော့လဲ သားမယားဆီ ပြန်ပို့ကြတာပဲ။ ငါလဲအိမ်ကို တစ်ခေါက်မှ မပြန်မိဘူး။ •ဉာဏ်ကနဉာဏ်ဟော+ ဆွေမျိုးတို့အား ထောက်ပံ့ရမည် လို့ ဘုရား ဟောဒေသနာနဲ့အညီ သားမယားဆီ ငွေကြေးတော့ထောက်ပံ့သင့်တာပဲ။ ဒါပေ

မယ့် ငါယခုအလုပ်လုပ်နေတာဟာ မင်္ဂလာတရား တော်နှင့်အညီ သားကျွေးမှု၊ သားကျွေးမှု၊ ဆွေမျိုးများ ထောက်ပံ့မှုအတွက်မဟုတ်ဘူး။ ငါစစ်ထဲဝင်တာ ဘိုင်းပြည်အတွက်ပဲ။ သူတို့ကို ထောက်ပံ့ချင်လို့ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကို ဟိုစဉ်က ထောက်ပံ့ခဲ့ပြီး။ ကျွေးမွေးပြုစုခဲ့ပြီး။ အခု ငါ့အဖို့ ဒီငွေတွေကို ငါနဲ့ ဆင်းရဲဖော် ဆင်းရဲဘက် အလုပ်လုပ်ဖက်ဖြစ်တဲ့ ငါ့ရဲ့ရဲဘော်တွေကိုသာ ထောက်ပံ့သင့် ဘယ်++ ဟုဆုံးဖြတ်ကာ စစ်မြေပြင်၌ အမျိုးမျိုးပင်ပန်းခဲ့သည့်ရဲဘော်များ အပန်း ပြေစေရန် ပွဲလမ်းသဘင်ပြုလုပ် ပျော်ရွှင်ရေးအတွက် အသုံးချခဲ့လေသည်။ ဗိုလ်မှူးဗထူးက အစဉ်သဖြင့် ရဲဘော်များအား သတိရအားကိုးသလို ရဲဘော်တို့ ကလည်း ဗိုလ်မှူးဗထူးအား လေးစားယုံကြည်အားထားခဲ့ပေသည်။

လူမျိုးအနေဖြင့် ဂျပန်လူမျိုးများမှာ ချစ်ခင်ဖွယ်ရာကောင်းလှသည်။ သို့ရာ တွင် သူတို့ကုန်သွမ်းသောဖက်ဆစ်ဝါဒမှာမူ အလွန်ဆိုးရွားလှသည်။ နောက်ဆုံး ဖက်ဆစ်ဒဏ်ကိုမခံနိုင်တော့သဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အမှူးရှိသော တပ်မတော်အရာရှိ များ၊ ဗမာနိုင်ငံရှိ ဖက်ဆစ်ကိုတော်လှန်လိုသော အစည်းအရုံးများ၊ အသင်း အပင်းများ၏ အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဂျပန်ကို တော်လှန်ရန်ရွေးချယ် ခြင်း နယ်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခန့်ထားရာတွင် တိုင်းမှူးဗိုလ်မှူးဗထူးမှာ မူလမိမိစဉ် သားရဲပြီးဖြစ်သော အထက်မြန်မာပြည်တိုင်းကိုပင် တာဝန်ခံခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်စေလွှတ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် အထက်မြန်မာပြည် ဘိုင်းမှူးအဖြစ် လက်ရွေးစဉ်ရဲဘော်များကို ခေါင်းဆောင်ကာ ပြောင်းရွှေ့ သွား လေသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအတွင်းတွင် ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် ရန်ကုန်မြို့၌ သို့ဝက်စွာကျင်းပသောဆွေးနွေးပွဲသို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးစီးသည့် တော်လှန် ချေကော်မတီအဖွဲ့ဝင်တို့နှင့်အတူ ဗိုလ်မှူးဗထူး တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခု နှစ်ဦးပိုင်းတွင် မဟာမိတ်တပ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ မန္တလေးမြို့သို့ဦးတည်ချီတက်ကြသည်။ ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် နိုင်ငံ သွင်းရုံးရေး၊ စစ်ရေးအခွင့်သာမှုတို့ကို ရှေ့ရှု၍ မိမိလက်အောက်ရှိ စစ်ကိုင်း မန္တလေး၊ သီပေါမှတပ်များဖြင့် ၁၉၄၅ ခု၊ မတ်လ (၈) ရက်နေ့ ဂျပန်အား တောင်တော်လှန်တိုက်ခိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗမာ့တပ် မတော်သည် ဂျပန်ကိုတော်လှန်ရန် အသေးစိတ်စီစဉ်ချက်များ မပြီးပြတ်သေး။ ဤတွင် ဗိုလ်မှူးဗထူးသည် သူ၏တပ်များ ဂျပန်တို့အားတော်လှန်ခြင်းကြောင့် သူ့တပ်များ ဒုက္ခတွေ့မည်ကိုသိရှိသဖြင့် ဂျပန်ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရေး အတွက် ကြေညာချက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အဆက်အသွယ်ဖြတ်ကာ

မိမိ၏တပ်ကို ဗမာ့တော်လှန်ရေးတပ်မတော်အမည်ဖြင့် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ကြီးနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်လျက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ရန်သူအဖြစ်ကြေညာလျက်ရှိကြောင်း ပရိယာယ်ဖြင့် ဖော်ပြကြေညာထားလေသည်။

ဗိုလ်မှူးဗထူး ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်ကြေညာချက်မှာ

••ရဲဘော်တို့ . . . ငါတို့တစ်တွေသည် ငါတို့တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေး အတွက် ငါတို့၏အသက်ကိုပမာမထားဘဲ တပ်မတော်သားပီပီ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြကြောင်း အများသိကြသည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တွေသည် ငါတို့လူမျိုးများအား အမျိုးမျိုးညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ပြီး ငါတို့ကိုလွတ်လပ်ရေးမပေးဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်ဘဝသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ဘမော်နှင့် အောင်ဆန်းအဖွဲ့ပြုသည့် ရုပ်သေးအစိုးရရဲ့စစ်တပ်သည် ဂျပန်တွေရဲ့ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကို ကာကွယ်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ငါတို့ယုံကြည်အားထားခဲ့ကြသော်လည်း ယခုအထိ သူတို့သည် မည်သည့်ကာကွယ်မှုကိုမျှ ပြုလုပ်မပေးနိုင်ခဲ့သဖြင့် ငါတို့သည် ဤအတိုင်း ခေါင်းငုံ့၍ ခံမနေနိုင်တော့ပေ။

ထို့ကြောင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့မှစ၍ ငါ့လက်အောက်ရှိ စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေး၊ သီပေါ စသောနယ်များရှိ တပ်များသည် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ကြီးနှင့်ပူးပေါင်းလျက် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့အား စတင်တိုက်ခိုက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ကြေညာလိုက်သည်။

ရဲဘော်တို့

ဖက်ဆစ်ဂျပန်လူရိုင်းများအား တွေ့ရာသင်္ချိုင်း ဓားမဆိုင်းဘဲ သုတ်သင်ကြလော့။

ဗိုလ်မှူးဗထူး
မြန်မာ့တော်လှန်ရေးတပ်မတော်
အထက်မြန်မာပြည်

သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်ကား နားလည်မှုရရှိပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ပရိယာယ်ဖြင့် ကြေညာချက်ကြောင့်လည်း အောက်မြန်မာနိုင်ငံရှိ တပ်အသီးသီးသည် ၁၉၄၅ ခု၊ မတ်လ (၂၇) ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တော်လှန်ရေး အစီအစဉ်များကို အောင်မြင်စွာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မန္တလေးမြို့နှင့် မန္တလေးနယ်အတွင် မဟာမိတ်များမရောက်မီ ဗိုလ်မှူးဗထူး တပ်များသည် ဂျပန်များကို ရှင်းလင်းထားနိုင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူး ဗထူးတို့ဖွဲ့စည်းထားသော ပြောက်ကျားတပ်များအကူအညီဖြင့် မဟာမိတ်တပ်များလည်း အောင်မြင်

ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း ဂျပန်တပ်များကို ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သည်။ မေမြို့ (ယခု ပြင်ဦးလွင်) ၏ မဟာမိတ်များသိမ်းပိုက်ရာတွင် ဗမာ့မျိုးချစ်ပြောက်ကျားများ၏ အကူအညီဖြင့် သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း မဟာမိတ်တို့၏ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များပေါ်တွင် ဆက်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အထက်မြန်မာပြည်တိုင်းတွင်း ဗိုလ်မှူးဗထူးဆောင်တော်လှန်ခဲ့သော မတ်လ ၈ ရက်နေ့မှ ၅ ရက်နေ့အထိ တိုက်ပွဲပေါင်း ၁၇ ခု တိုက်ခဲ့ရသည်။ တိုက်ရသောရန်သူအင်အားမှာ ၈၁၀၀ ခန့် ရှိသည်။ နေပြည်တော်မှ အကျအဆုံးမှာ ၄၂၈ ယောက် (ဒုဗိုလ်မှူးကြီးတဦးအပါအဝင်) ဝေသာက ၁၀၀ ကျော်ခန့်သည်။ စစ်သုံးပန်း ၁၂ ယောက် ဖမ်းဆီးမိခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးဗထူး၏ ထူးချွန်စွာဆောင်ရွက်မှုကြောင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ မေလ (၁) ရက်နေ့ပါ ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်) အမိန့်ဖြင့် ဗိုလ်မှူးဗထူးကို ဗိုလ်မှူးအဆင့်မှ ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်သို့ နှစ်ဆင့်တိုးတက်ပေးလိုက်လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုး၍ မန္တလေးတိုင်းတပ်မှူး ဗိုလ်မှူးဗထူးအား သူရသတ္တိရှိခြင်း၊ ထူးခြားစွာ ခေါင်းဆောင်နိုင်ခြင်းတို့အတွက် ဗိုလ်မှူးအဆင့်အတန်းမှ ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်အတန်းသို့ နှစ်ဆင့်တိုးပေးလိုက်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

မန္တလေးမြို့ကို မဟာမိတ်တို့ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူးသည် ကျောက်ဆည်မှတစ်ဆင့် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း အောင်ပန်းမြို့သို့ ချီတက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က မိုးဥတုလည်းဖြစ်၍ ရာသီဥတုမှာ ကြမ်းတမ်းလှသဖြင့် ခရီးပမ်းလူပမ်းဖြစ်ခဲ့ရသော ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူးနှင့်တကွ ရဲဘော်တို့သည် ကုန်းမာရေးချို့တဲ့၍ ဖျားနာကြ၏။ ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူးသည်လည်း အင်းတော်၊ ကလေးဝစစ်ကြောင်း၌ တိုက်ပွဲဝင်ရင်း စွဲကပ်သော ငှက်ဖျားရောဂါ ပြန်ပေါ်လာတော့သည်။ ငှက်ဖျားရောဂါကို ရှိသမျှဆေးဝါးတို့ဖြင့် အစွမ်းကုန်ကုစားပါသော်လည်း နာလန်မထူတော့ဘဲ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၂) ရက် ည (၈) နာရီ (၁၀) မိနစ်အချိန်တွင် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း အောင်ပန်းမြို့နယ်၊ မြင်းကြားဒိုးရွာအနီး တယ်လူးစခန်း၌ (၂၉) နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားရှာလေတော့သည်။ မကွယ်လွန်ခင်အချိန်ကလေးမှာပင် စခန်းရှိရဲဘော်များကို ဗိုလ် အာဠာဝကတပ်ရှိမည့်နေရာကိုမေး၍ **အာဠာဝကကို ပြန်ခေါ်၊ စစ်ကိုဆက်တိုက်ကြ++ ဟူ၍ နောက်ဆုံးအမိန့်ပေးခဲ့သေးသည်။ တယ်လူးစခန်းမှာ အောင်ပန်းမြို့နယ် မြင်းကြားဒိုးရွာအနီး အိမ်ခြေ (၇) အိမ်ခန့်သာရှိသော ရွာသိမ်ရွာငယ်ကလေးသာ ဖြစ်လေသည်။ တောင်ကြိုအုံကြား စစ်မျက်နှာတို့၌သာ အချိန်ကုန်ခဲ့ရသော ဗိုလ်မှူးကြီးဗထူးသည် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ သူ့အား ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်သို့ တိုး

မြင့်ဂုဏ်ပြုသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အမိန့်စာကို မဖတ်လိုက်ရချေ။ ဗိုလ်မှူးကြီးထူးကား ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအတွင်း ဝင်ရောက်သည့်နေ့မှစ၍ ဇနီးနှင့် သားသမီးများထံသို့ တစ်ခါတစ်ခေါက်သွားရောက်ကြည့်ရှုရန် အချိန်မရလောက်အောင် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် တာ ဝန်များကို ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးသာ ဖြစ်လေသည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးထူး၏ပုံသဏ္ဍာန်မှာ အရပ်ရှည်ရှည်၊ မေးချွန်ချွန်၊ မျက်လုံးပြူးပြူး၊ မျက်တွင်းချိုင့်ချိုင့်၊ နှုတ်ခမ်းမွှေးမတိုမရှည် ဆံပင်စုတ်ဖွားဖွားဟူ၏။

အောင်ပန်းမြို့ (ကလေးနှင့် ၅ မိုင်ကွာဝေးသည်) တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးထူးနှင့် ရဲဘော်များအတွက် ကျောက်တိုင်တစ်ခု စိုက်ထူထားသည်။ အဆိုပါကျောက်တိုင်တွင် - -မြန်မာနိုင်ငံတော် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန် တိုက်ခိုက်ရေးတွင်ဦးစီးခဲ့၍ ၁၃၀၇ ခုနှစ်၊ နယုန် လဆုတ် (၈) ရက်နေ့ ည (၈) နာရီ (၁၀) မိနစ်အချိန် တယ်လူးစခန်းတွင်ကျဆုံးရှာသော ဗိုလ်မှူးကြီးကာနယ်ထူးနှင့် ရဲဘော်နှစ်ဆယ့်ခြောက်ယောက်++ ဟု ကမ္ဘာ့ထိုးထား၏။ ဗိုလ်မှူးကြီး ထူးအား ဂုဏ်ပြုချီးကျူးသောအနေဖြင့် တပ်မတော်မှလည်း - -ထူးတပ်မြို့+ ဟူသော အမည်ဖြင့် တပ်စခန်းမြို့တစ်ခုကို ရပ်စောက် (လောက်ဆောက်) မြို့မြောက်ဘက် တစ်မိုင်ခန့်အကွာတွင် ၁၉၅၃ ခုနှစ်၌ တည်ထားလေသည်။

မည်သို့ဆိုစေ . . . ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို ပထမဦးဆုံးတိုက်ခိုက်ခဲ့သော ဗိုလ်မှူးကြီးထူး၏အမည်သည် ထာဝစဉ်ထွန်းလင်းတောက်ပြောင်နေမည်မှာ မလွဲဇကန်ပင်တည်း။

ဗိုလ်လက်ျာ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်လက်ျာ၏ အမည်ရင်းမှာ ကိုလှဖေဖြစ်သည်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး ဝင်ရောက်သောအခါ သခင်လှဖေ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ **တာနီကီယောရှီ++ (Tani Kiyoshi) ဖြစ်သည်။ တီအိုင်အေဖွဲ့ပြီးနောက် ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်လက်ျာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

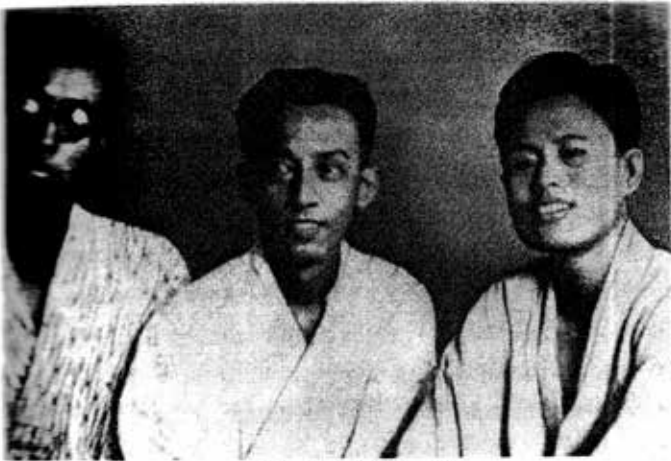
ဗိုလ်လက်ျာကို ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့၌ ပျဉ်းမနားမြို့တွင် အဖဦးစိန်သွင်၊ အမိဒေါ်ကျင်မြိုင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည့် မြန်မာလူမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့မအမျိုးသားကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၀ တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ဆက်လက် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင်ဖြစ်ပွားသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဒုတိယနှစ်ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ခဲ့ပြီး နောက် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တားတက္ကသိုလ်တွင် ပညာဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။

၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံကာလ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ အသင်းတိုက်၌ ကျင်းပသော လျှို့ဝှက်အစည်းအရုံးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ရေကျော်ရပ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးတည်နေရာ၌ ကွန်မြူနစ် (ကလာပ်စည်း) အဖွဲ့အစည်းတရပ်ကို သခင်အောင်ဆန်း၊ ကိုသိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်)၊ ကိုဗဟိန်း၊ မစ္စတာဒတ္တားတို့နှင့် စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ အရှေ့ပိုင်း ၄၉ လမ်း အိမ်အမှတ် ၁၈၈ တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်စိုး၊ ဂိုရှယ် ခေါ် ဘတင်၊ ကိုဗဟိန်း၊ မစ္စတာနတ်တို့နှင့် လျှို့ဝှက် တည်ထောင်ရာတွင် သခင်လှဖေ (ဗိုလ်လက်ျာ) သည် ဘဏ္ဍာရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗြိတိသျှအစိုးရအား ဆန့်ကျင်သည့်လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (Underground Unit) ကို ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင်ဖွဲ့စည်းရာသခင်မြ (ပြည်တွင်းခေါင်းဆောင်)၊ သခင်အောင်ဆန်း (ပြည်ပခေါင်းဆောင်)၊ ကိုဗဟိန်း၊ ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေယျ)၊ ကိုလှမောင် (မိတီလာ)၊ သခင်ချစ်(နောင်ဗကပအတွင်းရေးမှူး)၊ ကိုဗဆွေ (နောင်ဝန်ကြီးချုပ်) ကိုကျော်ငြိမ်း (အာအီးတီ)၊ ကိုထွန်းရွှေ (နဂါးနီ) ကိုကျော်ငြိမ်း (နောင် ဒုဝန်ကြီးချုပ်) တို့နှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်လက်ျာသည် စစ်ကြိုခေတ် သခင်နုနှင့်ပူးတွဲ၍ --ဂန္ဓာလရာဇ် နိုင်ငံရေးအဘိဓာန်++ စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။

တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ တာဝန်ပေးချက်အရ သခင်လှဖေသည် သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်လှမြိုင် (နောင်ဗိုလ်ရန်အောင်) တို့ တရုတ်ပြည်အမှိုင်းမြို့သို့ သွားရောက်ရေးအတွက် စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။ တဖန်သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်လှမြိုင်တို့ အမှိုင်းတွင် သောင်တင်၍ ငွေပြတ်လပ်နေစဉ်အတွင်း ရန်ပုံငွေ

ဝဲမှယာ - ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်စကြာ၊ ဗိုလ်တေဇ

များ ရွာဖွေကောက်ခံပေးပို့ခဲ့သည်။ သခင်လှဖေသည် ကိုလှမောင် (အငြိမ်းစား သံအမတ်ကြီး) နှင့်အတူ ပြည်ပအကူအညီရရှိရန်အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့ရာ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်မပါဘဲ ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းဝင်ရောက်မှုဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် သခင်အောင်ဆန်း ဂျပန်နိုင်ငံမှ လျှို့ဝှက်တိတ်တဆိတ်ရောက်ရှိလာပြီး မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဋ္ဌန်းတင်မာရူးသင်္ဘောဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ အပြန်တွင် သခင်လှဖေသည် ကိုဘွန်းရှိန် (နောင်ဗိုလ်ရန်နိုင်)၊ သခင်ဗဂျမ်း (ဗိုလ်လရောင်)၊ သခင်အေးမောင် (ဗိုလ်မိုး) ဘွဲ့နှင့်အတူ ရဲဘော်သုံးကျိပ် ပထမအသုတ်အဖြစ် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့သို့ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိပြီး ၁၀ ရက်ခန့်အကြာ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းမှ တဆင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

ဗိုလ်လက်ျာသည် သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်တေဇ)၊ သခင်အောင်သန်း (ဗိုလ်စကြာ) တို့နှင့်အတူ တပ်ဖွဲ့ (၃) ၌ လေ့ကျင့်သင်ကြားခဲ့သည်။ သူတို့၏ လေ့ကျင့်ရေးမှူးမှာ လက်ဖတင်နင် (ဗိုလ်) ဆူဂူကီး ဖြစ်သည်။

ဟိုင်နန်ကျွန်း၌ ဗိုလ်လက်ျာနှင့်အတူ စစ်ပညာသင်တန်းတက်ခဲ့သော ဗိုလ်ကျော်ဇောက သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ ဗိုလ်လက်ျာ၏အကြောင်းကို ဤသို့ ပြန်ပြောင်းရေးသားထားလေသည်-

**၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ကျနော်တို့ ဟိုင်နန်ကျွန်း ဂျပန်စစ်ပညာသင် ရဲဘော် သုံးကျိပ်တွင် ကျနော်နှင့် ရင်းနှီးခင်မင်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တဦးမှာ ဗိုလ်လက်နက်ဖြစ်သည်။ ကျနော်ထက် အသက် (၄) နှစ်မျှ ပိုကြီးမည်ထင်ပါသည်။ သူ၏ ရုပ်အသွင်မှာ အနည်းငယ်ပိန်လိုပြီး သွားလာလှုပ်ရှားမှုအနည်းငယ် နှေးကွေးသည်။ အပြောအဆို နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်။ အသွင်အပြင်မှာ အေးဆေးပျော့ပျောင်းသော အသွင်အပြင်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဗိုလ်လက်နက်၏ စိတ်ဓာတ်မှာ ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းသူဖြစ်သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်း ဂျပန်စစ်ပညာသင်ယူကြရာတွင် ဂျပန်ခေတ် စစ်လေ့ကျင့်ခန်းများမှ ပြေးရလွှားရတိုက်ခိုက်ရသဖြင့် ကျနော်တို့ အတော်ပင်ပန်းကြသည်။ ၎င်းမှာ မျက်နှာဖုံးခေါင်းစွပ်အကာနှင့် ကိုယ်အထက်ပိုင်းအကာ အဝတ်အစားများဝတ်ဆင်ပြီး တဦးနှင့်တဦး နှစ်ဘက်သေနတ်အတူ တုတ်တို့ဖြင့် လှံစွပ်ထိုးခြင်းဖြစ်သည်။ အလွန်မောပန်းသော စစ်လေ့ကျင့်ခန်းဖြစ်သည်။ အချို့ရဲဘော်များမောပန်းပြီး လဲပြိုမေ့မျောသည်အထိ ဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့က ဗိုလ်လက်နက်ကို သူလိုက်ပြီးလုပ်နိုင်ပါ့မလားဟု စိတ်ပူမိသည်။ သို့သော် ဗိုလ်လက်နက်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကဲ့သို့ပင် စစ်လေ့ကျင့်ခန်းများကို လိုက်ပြီး ဇွဲနှင့် မှန်မှန်လိုက်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤတွင် သူ့စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်မှုကို ကျနော်တို့မြင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်လက်နက်သည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အတူတကွ ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကြီး တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးလက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲအတွက် တရုတ်ပြည်ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာသင်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ ၁၉၄၁တွင် ဗမာ့တပ်မတော်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည့် ဗမာပြည်၏ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီးလည်းဖြစ်သည်။++ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

ဗိုလ်လက်နက်သည် ဗိုလ်လရောင်နှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြည်တွင်း သူပုန်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။ ထိုတာဝန်များ ဆောင်ရွက်စဉ် ၁၉၄၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် တက်နွန်ရွာ၌ ထိုင်းရဲများ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့မှ အချုပ်မှလွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ဘီအိုင်အေဖွဲ့ပြီးနောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တပ်မတော် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝါရီးမားနှင့် ဗိုလ်လက်နက်ကြီးမှူးသည့် ဘီအိုင်အေ ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည် ဘန်ကောက်မြို့မှ စတင်ချီတက်ခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်လက်နက်သည် ဘီအိုင်အေတပ်၌ ဒုတိယစစ်သေနာပတိအဖြစ် တာဝန်
ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေဖျက်သိမ်း
ခြင်း ဖောက်ခွဲရေးတပ်မတော် (ဘီအီအေ) ဖွဲ့စည်းထားသောအခါ ဒုတိယ
ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ဖြင့် ဘီအီအေ စစ်ဦးစီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်တွင် ဗိုလ်လက်နက်သည်
ခင်လှနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေအိမ်၌
ကျင်းပသော ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေး အစည်းအဝေးသို့ တက်
ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၃ ရက်နေ့အထိ ဗိုလ်ချုပ်
အောင်ဆန်းနေအိမ်တွင် ကျင်းပသော ဖတပလအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့
သည်။ အဆိုပါအစည်းအဝေးတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှ
ဗဟိုနှင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှ ပေးစာတို့အပေါ် မူတည်၍ ဆွေးနွေးကာ ဖက်ဆစ်
ဒုပန်တော်လှန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သဘောတူ ချမှတ်
ခဲ့ကြသည်။ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ်ကို ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး
ပြည်သူ့ လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖတပလ) ဟု ပြင်ဆင်ပြီး ဖတပလဦးစီးအဖွဲ့ကို
တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့မှ
ကိုယ်စားလှယ်သုံးဦးစီဖြင့် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းသည်။ ထို့နောက် ဗမာ့ကာကွယ်ရေး
တပ်မတော်ကိုလည်း **ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်**+ (အတိုကောက်အား
ဖြင့် ပြည်သူ့တပ်မတော်) ဟု အမည်ပြောင်းလဲရန်နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို
လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးစတင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့ရှိ တပ်မတော်တပ်ဖွဲ့များ
နှင့် ဖတပလအဖွဲ့များသို့ **ပုန်ကန်ထကြွရေးညွှန်ကြားချက် အမှတ်-၁**+ ထုတ်
ပြန်ရန်သဘောတူခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲရန် စစ်တိုင်းကြီးများခွဲ
ခြင်း၊ စစ်နယ်မြေ များ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ
ရွေးချယ်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်လက်နက်သည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း (၂) (ဟံ
သာဝတီ၊ ဖျာပုံနှင့် မအူပင်ခရိုင်များ) နှင့် တိုင်း(၃) (ပုသိမ်၊ ဟင်္သာတ (အနောက်)
နှင့် မြောင်းမြခရိုင်များ) ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးနောက် မိတီလာ ဗြိတိသျှဗိုလ်ချုပ်ကြီးဝီလျံစလင်းနှင့်
တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
သည် ဗိုလ်မှူးကြီးလက်နက်၊ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း၊ သခင်စိုး၊ သခင်သန်းထွန်း၊ ဦးကျော်
ငြိမ်း၊ ဦးပဆွေတို့နှင့် စစ်ရေးနိုင်ငံရေး အခြေအနေများကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍

ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ချုပ်ကြီးကို စနစ်တကျ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် တပ်မတော်ရေးရာ ဆွေးနွေးရန် သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) ကန္နိမြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်ဇေယျာ ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ဗိုလ်ဇော်မင်းတို့နှင့်အတူ ဗိုလ်လက်ျာသည် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ် (၇) ဦး၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းအဖွဲ့၌ ပြောက်ကျားကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦးမှာ ကိုညိုထွန်းနှင့် သခင်သန်းထွန်းတို့ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးမှာ ဦးဘဘေနှင့် စောဘဦးကြီးတို့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ကန္နိစာချုပ်အရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးကြီးရာထူးဖြင့် ဒုတိယစစ်ဆေးရေးအရာရှိချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်း မဟာမိတ်စစ်သေနာပတိချုပ် မောင့်ဘက်တန်က ဗြိတိသျှစစ်အုပ်ချုပ်ရေးရုတ်သိမ်းကြောင်း ကြေညာချက်အမှတ် (၁) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှာ မြန်မာ့မျိုးချစ်တပ်မတော် ဒုတိယစစ်သေနာပတိ ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာက မြန်မာ့တပ်မတော် ထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့ချုပ်မှ လက်ခံရရှိသည့် အလှူရန်ပုံငွေစာရင်းရှင်းတမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်း ခံရသည်။

ယင်းနောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကျဆုံးခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်လက်ျာသည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တပ်မတော်ဆိုင်ရာကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့၏ သဘောတူချက်များပါသော လက်ျာဖရီးမင်းစာချုပ်ကို ရန်ကုန်မြို့၌ ဗြိတိသျှစစ်မစ်ရှင်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဂျွန်ဒဗလျူဖရီးမင်း (Mohn W.Freeman) နှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ စာချုပ်တွင် အချက်ပေါင်း ၁၀ ချက် ပါဝင်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဦးဗဆွေက ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် သန့်ရှင်း၍ ခိုင်မာတောင့်တင်းရေးအတွက် ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ဦးဗဆွေ၊ မန်းဝင်းမောင်တို့နှင့်အတူ ဗိုလ်လက်ျာသည် သန့်ရှင်းရေးအဖွဲ့ငယ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်လက်ျာအား ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် သခင်နုခေါင်း

မြန်မာ့ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ရာတွင် ဦးစိန်လက်သည် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။

ဆိုနောက် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် တပ်မတော်မှ အငြိမ်းစားယူခဲ့ သည့် ဆိုနစ်မှာပင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့ဖြင့်သော မဟာသီရိသုဓမ္မဘွဲ့ အဖွဲ့ဖြင့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်မှ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် လက်ျာကုမ္ပဏီနှင့် မုတ္တမ ကုမ္ပဏီများတည်ထောင်၍ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်လက်ျာသည် တပ်မတော်အငြိမ်းစားမယူမီကပင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် ဆိုနစ်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကြား မြင်ဆွေးနောကော်ပွဲ၌ ကသာကျေးလက်အရှေ့ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ လွှတ်တော် ကိုယ် စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ တပ်မတော်အငြိမ်းစားယူပြီး နောက် ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့၌ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေးနှင့် ကာကွယ် ရေးဝန်ကြီးတာဝန်ကို ပူးတွဲထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အစိုးရအဖွဲ့မှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဗကပအလင်းဝင်ရောက်ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဖဆပလအစိုးရနှင့် ဗကပဗဟိုကော်မတီကိုယ်စားလှယ် ရဲဘော်ချမ်းအေး (မောင် ဇူးခမ်း) တို့အကြား ကြားလူအဖြစ် ဆွေးနွေးဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် တော်လှန်ရေးနေ့တွင် ဗိုလ်လက်ျာအား မြန်မာ့ လွတ်လပ် ရေးကြိုးပမ်းမှုနောက်ဆုံးကဏ္ဍ၌ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး လွတ်လပ် ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံဖျားကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကြောင့် နိုင်ငံတော်က ဗိုလ်လုပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ် ချီးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဗိုလ်လက်ျာသည် ၁၉၆၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်းနိုင်းနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုဦးစီးဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီပါတီ (Parliament Democracy Party-PDP) တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ပီဒီပီပါတီ သည် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU)၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီနှင့်ပူးပေါင်း၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ညီညွတ်ရေးနှင့်လွတ်မြောက်ရေးတပ်ပေါင်းစု (တညလ) ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရာတွင် ဗိုလ်လက်ျာသည် နိုင်ငံရေးနှင့်စည်းရုံး ရေးဆပ်ကော်မတီ၌ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဦးနုသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်သွားပြီးနောက် ဗိုလ်လက်ျာသည် (People's Patri- otic Party) အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ဗိုလ်လက်နာသည် ပြည်ချစ်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်ကိုဖွဲ့စည်းရာတွင်လည်း ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်အနီး ပရာကျတ်စခန်းတွင် ကေအန်ယူရွှေ့ဆိုင်းတပ်နှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ် ကျဆုံးသွား ခဲ့ရသည်။

ဗိုလ်လက်နာကျဆုံးသွားစဉ်က ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောက-

••ဗိုလ်ချုပ်လက်နာသည် ဗမာပြည်၏ ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆိုး အုပ်စိုးမှုကို သူ့ကျဆုံးသည့် ၁၉၇၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာအထိ တိုက်ခိုက်ဆန့်ကျင်သွား သူ ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်လက်နာသည် မိမိကိုယ်မိမိ အတော်နှိမ့်ချတတ်သူဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့က ဗိုလ်ချုပ်လက်နာကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အတူတကွ ဗမာပြည် နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်၊ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်များ လုပ်ခဲ့ကြသူများဖြစ်လို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူထားပြီး လေးစားခဲ့ကြသည်။

သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်လက်နာသည် သူ့ကိုယ်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တတန်းတည်းမထားဘဲ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို သူ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် သဘော ထားခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ကားတစ်ကားတည်းအတူစီးကြရာတွင် သူက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ နောက်တန်းတွင်မထိုင်ဘဲ ရှေ့ခန်းတွင်း ဒရိုင်ဘာ၏ ခုံဘေးထိုင်ခုံတွင် ထိုင်တတ်သည်ကိုတွေ့ရ၍ သူ့ကို ကျနော်တို့ လေးစားကြရပါသည်။ သူသည် သူ့ကိုယ်သူ နှိမ့်ချတတ်သူဖြစ်သည်။

နောက် ဗိုလ်ချုပ်လက်နာသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီအပေါ် များစွာ ယုံကြည်လေးစားအားထားသူဖြစ်သည်။ ဘီအိုင်အေခေတ် ပြီးခါစတွင်ထင်ပါ သည်။ ကျနော်တို့တပ်ထဲတွင် ထိုင်းနိုင်ငံက ဝင်လိုက်ခဲ့တဲ့ တပ်မှူးတစ်ဦးက တိုက်ပွဲတစ်ပွဲက သူ့ရလာတဲ့ မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ဦးရဲ့ လက်ဝတ်ရတနာစိန်ရွှေ ပစ္စည်းများထည့်ထားတဲ့ သံသေတ္တာလေးတစ်လုံး လာပြီးပေးအပ်ပါသည်။ ကျနော် ခေတ္တသိမ်းထားပြီးနောက် ကျနော့်အထက်တွင် ဗိုလ်လက်နာ၊ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းတို့ရှိရာ ကျွန်နော် ဗိုလ်လက်နာထံသွားပြီး ထိုရတနာသေတ္တာကို ဘယ်သူ့အပ်ရမလဲ သွားမေးပါသည်။ ဗိုလ်လက်နာက နောင်အနာဂတ်မှာ ဗမာ ပြည်မှာလွတ်လပ်ရေးကို ဆက်တိုက်သွားမှာက ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီပဲဖြစ် တယ်။ ဒါကြောင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို သွားပြီးပေးထားပါဟု ညွှန်ကြားပါသည်။ ကျနော်မှာ မိမိဆန္ဒနှင့်လည်းကိုက်ညီပြီး ချက်ချင်းပင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင် သခင်သန်းထွန်းထံသို့ ထိုသေတ္တာငယ်ကို သွား၍ ပေးအပ်လိုက်ပါ

... ဦးလှိုင်လက်ကားသည် ဤသို့ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီအပေါ်
... အားထားသူဖြစ်ပါသည်။

... နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာမှ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ၁၉၃၉ ခုနှစ်
... ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းရာ၌ ဦးလှိုင်လက်ကားသည် ဦးလှိုင်
... ဆောင်ဆန်း၊ သခင်ဗဟိန်းတို့နှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း ကျနော်သိရပါ
... သည်။

... ဦးလှိုင်အောင်ဆန်းကလည်း ကျနော်တို့အမြင်အရ ဦးလှိုင်လက်ကားကို
... အတော်ပင် လေးစားချစ်ခင်သည်။ ရဲဘော်ရဲဘက်စိတ်သာမက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
... အင်ကိုပမာကဲ့သို့လည်း အပြန်အလှန်ချစ်ခင်လေးစားကြသည်။ သူ၏လက်
... အောက် ဒုတိယနေရာတွင်အမြဲထားပြီး၊ ဘယ်သူ့ကိုမှ ဦးလှိုင်လက်ကား၏
... အထက်နေရာကို မပေးခဲ့ချေ။ ဦးလှိုင်နောင် ဦးလှိုင်အောင်ဆန်းအောက်
... ရောက်လာသောအခါ အခြားနိုင်ငံရေးပါတီကဖြစ်၍ များစွာနေရာပေးဆက်ဆံခဲ့
... သော်လည်း သတိထားပြီး ဦးလှိုင်လက်ကား၏ အထက်နေရာကို ဘယ်တော့မှ
... မပေးချေ။ ဦးလှိုင်နောင်က ဒါကို အတော်မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး ဦးလှိုင်လက်ကား
... အပေါ် တလျှောက်လုံးဆန့်ကျင်ခဲ့သည်++ ဟူ၍ သူ၏ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ ရေး
... သားထားလေသည်။

ဂျာနယ်ကျော်မမလေးကလည်း *သူလိုလူ* စာအုပ် စာမျက်နှာ ၃၃၁

...
... **ဦးလှိုင်လက်ကား လူပုံပျော့၍ နုနယ်သော်လည်း နိုင်ငံရေးလုပ်ရာတွင်
... သူ့စိတ်ကား သံချောင်းတစ်ချောင်းကဲ့သို့ မာထက်သော သူတစ်ဦးဖြစ်လေသည်++
... ဟူ၍ ချီးကျူးထားလေသည်။

... မည်သို့ဆိုစေ ဦးလှိုင်လက်ကား မြန်မာ့သမိုင်းတက္ကေ၌ လွတ်လပ်ရေး
... ကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ကိုယ်ကျိုးမပဲ့ အနစ်နာခံကာ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်
... ခဲ့သော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်၊ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်ကိုမူ မည်
... သူမျှ ငြင်း၍ မရနိုင်ချေ။ မဟုတ်ပါလော

သမိုင်းတကျေပွ ပိုလ်ရဲထွဋ်

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးသမိုင်းအကြောင်းကို ပြောမည်ဆိုလျှင် သမိုင်းတကျေပွ မှ ရဲဘော်သုံးကျိပ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ချန်လှပ်၍ မရချေ။ မိုးချစ်လူငယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရဲဘော်သုံးကျိပ်အဖွဲ့ဝင်များအနက် အသက်အငယ်ဆုံးနှင့် ယနေ့တိုင် သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသည့် ရဲဘော်သုံးကျိပ်နှစ်ဦးအနက် ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်နှင့် ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇောတို့သာ ကျန်ရှိတော့သည်။ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်သည် ယခုအခါ အသက် ၉၀ ပြည့်၍ ၉၁ နှစ်အတွင်းသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။

အသားလတ်လတ်အရပ်ရှည်ရှည်၊ ဝဝဖိုင့်ဖိုင့်၊ ဥပမိရုပ်ကောင်းကောင်း ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်ကို ကျနော်သည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အတူပွတ္တိဖြစ်ရပ်မှန် ပြုစုရေးကော်မတီ၌ အတူတကွဆောင်ရွက်ရင်း အနီးကပ်

သေသာခွင့်ရခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်သည် ယင်းကော်မတီ၌ နာယကဖြစ်ပြီး သခင်တင်မြ၊ သခင်လှထွန်း (ယခုကွယ်လွန်)၊ ရဲဘော်ဘခက်၊ ဦးချစ်လှိုင် (ကိုကိုဆောင်ကြီး)၊ ဦးဇော်လင်း၊ ကိုအုံးမြင့်၊ ကိုကျော်အောင် (ရွှေပြည်တန်)၊ ကိုတင်ညွန့်၊ ဦးထင်လင်း (ကီးတော်ကျန်စားသောက်ဆိုင်ပိုင်ရှင်) နှင့် သန်းဝင်းလှိုင်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်သည် အချိန်နှင့်စည်းကမ်းကို တန်ဖိုးထားကာ၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ကြည်ညိုလေးစား၍ ချစ်ခင်သူဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ အတူတကွနေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အတူပုဂ္ဂိုလ်နှင့်ပတ်သက်၍ လွဲမှားနေမှုများ၊ မြန်မာ့သမိုင်းတွင် တိမ်းမြုပ်နေသော သမိုင်းအထောက်အထား ဖြစ်ရပ်မှန်များကို အရွယ်နှင့်မမျှအောင် ယနေ့တိုင်မှတ်မိနေဆဲဖြစ်သည်။ အချက်အလက်များ မှားယွင်းနေလျှင် ချက်ချင်းပြုပြင်ပေးသည်။ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်ကဲ့သို့ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု သမိုင်း၌ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သော သမိုင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနှင့်အတူ ကော်မတီတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည့်အတွက် ယနေ့တိုင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဂုဏ်ယူနေမိသလို သတိတရရှိနေဆဲပင် ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်ဗိုလ်ရဲထွဋ်ကို ၁၉၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တာမွေကလေးရပ်၌ အဖဦးဘိုးလွင်၊ အမိဒေါ်စောရှင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်အောင်သိန်းဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကလေးမြို့နယ်ကျောင်းမှ ဒဿမတန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အထက်တန်းဆရာဖြစ်သင်တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆-၃၇ တွင် ဆာမောင်ကြီး၏ ရဲတပ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ၁၃၀၀ ပြည့်ကျောင်းသားအရေးတော်ပုံတွင် မြို့နယ်ကျောင်းမှ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၉-၄၀ တွင် မြို့နယ်ကျောင်း၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအဖွဲ့၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရန် စေလွှတ်သည့် ဒုတိယအသုတ် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များဖြစ်ကြသည့် သခင်စိုး (ဗိုလ်မြင့်အောင်)၊ သခင်သန်းတင်-၂ (ဗိုလ်မြင့်)၊ သခင်ထွန်းရွှေ (ဗိုလ်လင်းယုန်) တို့နှင့်အတူ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကိုင်ရှိုမာရူး (Kaisho Maru) သင်္ဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဂျပန်သို့ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ အိုဆာကာမြို့သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုမှတဆင့် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလ ၉ ရက်နေ့တွင် လေယာဉ်ဖြင့် တိုကျိုမြို့မှ ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်ကာ

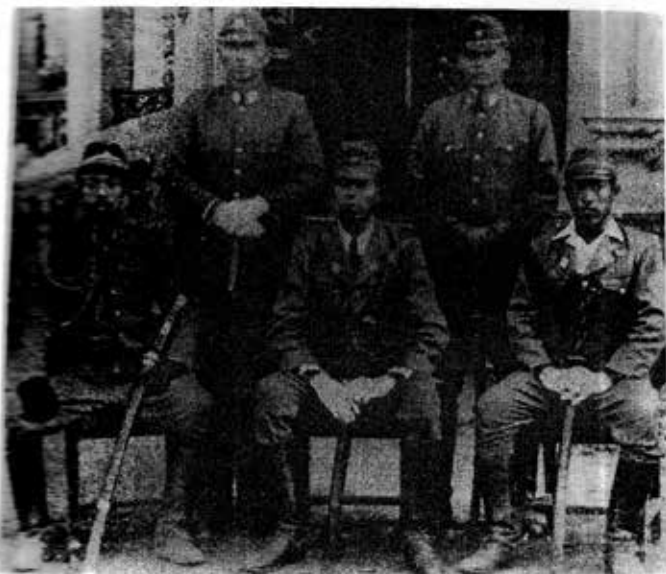
ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များအား စစ်ပညာများသင်ကြားရန် တာဝန်ယူထားသော မိနာမီအဖွဲ့သည် တရုတ်နိုင်ငံတောင်ပိုင်း ဟိုင်နန်ကျွန်း (Hainan) တွင် စစ်ကျောင်းတစ်ကျောင်း ဖွင့်လှစ်ရန် ကြိုတင်စီစဉ်ထားခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းရှိ စန်းယ (Sanya) မြို့တွင် ဂျပန်ရေတပ်မတော်၏ ရှေ့တန်းစခန်းအခြေစိုက်တည်ရှိသည်။ မိနာမီအဖွဲ့မှာ ဂျပန်ကြည်း တပ်မတော်နှင့် ရေတပ်မတော်တို့ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသောအဖွဲ့ဖြစ်၍ ဟိုင်နန်စစ်သင်တန်းကျောင်း ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် သင်တန်းအတွက် စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့ရေးကို ဂျပန်ရေတပ်က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပြီး စစ်ပညာသင်ကြားရေး ကို ဂျပန်ကြည်းတပ်မတော်က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်တို့သည် စန်းယစစ်သင်တန်းကျောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အစွမ်းကုန်လျှို့ဝှက်ထားပြီး တရားဝင်အားဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှ ဖွံ့ဖြိုးရေး စန်းယ တော်သူလယ်သမားသင်တန်းကျောင်းဟု အမည်မှည့်ခေါ်ထားသည်။ သင်တန်းကျောင်းအတွက် စားနပ်ရိက္ခာများကို ရေတပ်က ထောက်ပံ့ရသဖြင့် ရေတပ်နှင့်တွဲဖက်နေသယောင် ထင်မြင်စေရန် စန်းယစစ် သင်တန်းကျောင်းသားများအား ရေတပ်ဝတ်စုံများကို ဝတ်ဆင်စေခဲ့သည်။ မြန်မာမျိုးချစ် လူငယ်များအား စစ်ပညာသင်တန်းပေးနေသည့်အကြောင်းကို ဗြိတိန် သို့မဟုတ် ရန်သူဖြစ်ရန် အလားအလာရှိသည့်နိုင်ငံတို့ သိရှိသွားပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များအား ဂျပန်အမည်များပေးပြီး စစ်တန်းလျား အပြင်ဘက်တွင် မြန်မာစကားပြောခြင်း၊ မြန်မာအပြုအမူများပြုလုပ်ခြင်းများကို ရှောင်ကြဉ်ရန်နှင့် ဂျပန်လူမျိုး ကျောင်းသားများပုံစံအတိုင်း သွားလာနေထိုင်ရန် ညွှန်ကြားထားသည်။

ဗိုလ်ရဲထွဋ်၏ ဂျပန်အမည်မှာ ဟာယာရှိ (Hayashi) ဖြစ်ပြီး ဂျပန်ဘာသာဖြင့် +ဦးသစ်သား+ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ဂျပန်တို့သည် စန်းယစစ်ပညာသင်တန်းကျောင်းကို ၁၉၄၁ ခုနှစ်ဧပြီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်ကာ မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များကို စစ်ပညာများသင်ကြားပေးခဲ့သည်။ စစ်သင်တန်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် တပ်များကောင်းများ အဖြစ်ဦးဆောင်နိုင်ရန် လက်နက်မျိုးစုံကိုင်တွယ်ပစ်ခတ်နိုင်ရန်နှင့် စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်မှုရှိရန်တို့အတွက်ဖြစ်သည်။

ဟိုင်နန်စစ်သင်တန်းတွင် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များကို တပ်ဖွဲ့သုံးဖွဲ့ခွဲ၍ သင်တန်းပေးခဲ့သည်။ တပ်ဖွဲ့ (၁) သည် အခြေခံစစ်ပညာလက်နက်ကြီးနှင့်

ရှေ့တန်း ဝဲမှယာ ဗိုလ်ရန်အောင်၊ ဗိုလ်ကျော်ဇော၊ ဗိုလ်ရဲထွဋ်
နောက်တန်း ဗိုလ်မြင့်အောင်၊ ဗိုလ်ဗထူး

သက်နက်ငယ်မျိုးစုံကိုင်တွယ်ပစ်ခတ်နည်းများ၊ ခံစစ်ပညာနှင့် ညတိုက်ပွဲများကို အလေးထားသင်ယူရပြီး မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် တိုက်ခိုက်ရေးတာဝန် သမ်းဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ တပ်ဖွဲ့ (၁) တွင် သခင်စံမြ (ဗိုလ်တောက်ထိန်) သခင်စံလှိုင် (ဗိုလ်မှူးအောင်)၊ သခင်စိုး (ဗိုလ်မြင့်အောင်)၊ သခင်တင်အေး (ဗိုလ်ဘုန်းမြင့်)၊ သခင်ထွန်းလွင် (ဗိုလ်ဗလ)၊ သခင်ဘလမ်း (ဗိုလ်လရောင်)၊ သခင်မောင်မောင် (ဗိုလ်ဉာဏ)၊ ကိုရွှေ (ဗိုလ်ကျော်ဇော)၊ သခင်လှ (ဗိုလ်မင်းရောင်)၊ သခင်လှမြိုင် (ဗိုလ်ရန်အောင်)၊ သခင်သန်းညွန့် (ဗိုလ်ဇင်ယော်)၊ သခင်အေးမောင် (ဗိုလ်မိုး) နှင့် ကိုအောင်သိန်း (ဗိုလ်ရဲထွဋ်) တို့ ပါဝင်ကြသည်။ တပ်ဖွဲ့ (၂) သည် အခြေခံစစ်ပညာ၊ ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးရေးနည်းပညာများ၊ ထောက်လှမ်းရေးနှင့်ဆက်သွယ်ရေးပညာရပ်များကို အလေးထားသင်ယူရပြီး မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ထောက်လှမ်းရေးနှင့် ဖျက်ဆီးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်သည်။ တပ်ဖွဲ့ (၂) တွင် သခင်ရှုမောင် (ဗိုလ်နဝင်း)၊ သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်မိုးညို)၊ သခင်မောင်ဦး (ဗိုလ်တာရာ)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်စောလွင် (ဗိုလ်မင်းခေါင်)၊ ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်)၊ သခင်ထွန်း

ရွှေ (ဗိုလ်လင်းယုန်)၊ သခင်သစ် (ဗိုလ်စောနောင်)၊ သခင်သန်းတင်-၂ (ဗိုလ်မြ
ဒင်) တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ တပ်ဖွဲ့(၃) သည် အခြေခံစစ်ပညာ၊ စစ်ဘက်နယ်ဘက်
အထွေထွေအုပ်ချုပ်မှုပညာရပ်များကို သင်ယူရပြီး မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ
စစ်ဦးစီးတာဝန်ယူ နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ တပ်ဖွဲ့ (၃) သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်တေဇ)
သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့်ဆွေ)၊ သခင်လှပေ (ဗိုလ်လက်ရှာ) ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေ
ယျ)၊ သခင်အောင်သန်း (ဗိုလ်စကြာ)တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်အနက် သခင်ထွန်းအုပ်သည် ဂျပန်နိုင်ငံတိုက်ခိုက်မှုကြီးတွင်
အုပ်ချုပ်ရေးပညာဆည်းပူးနေ၍လည်းကောင်း၊ ကိုဆောင်း (ဗိုလ်ထိန်ဝင်း) သည်
မိနာမီအဖွဲ့၏ တာဝန်ပေးချက်အရ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်ကို လျှို့ဝှက်စွာ ဖြတ်
ကျော်ရောက်ရှိလာမည့် မြန်မာမိဖူးချစ်လူငယ်များကို စောင့်ကြိုရန်တာဝန်ဖြင့်
ဇင်းမယ် (ချင်းမိုင်) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေ၍လည်းကောင်း၊ သခင်သန်းတင်
- ၁ သည် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မှ ဂျပန်နိုင်ငံသို့သွားရောက်စဉ် တိုင်ပင်ဖြိုတွင်
ကွယ်လွန်သွား၍လည်းကောင်း၊ ဟိုင်နန်စစ်သင်တန်းကျောင်းတွင် မြန်မာမိဖူးချစ်
လူငယ် (၂၇) ဦးသာ စစ်သင်တန်းတက်ခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်
ကောက်မြို့ရှိ မြန်မာလူမိဖူးမျက်စိအထူးကု ဆရာဝန်ကြီးဦးလွန်းပေ၏ နေအိမ်
တွင် လက်မောင်းသွေးဖောက်၍ ကတိသစ္စာပြုကာ ဗိုလ်အမည်များခံယူရာတွင်
ကိုအောင်သိန်းသည် ဗိုလ်ရဲထွန်းဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်
ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) စတင်ဖွဲ့
စည်းထူထောင်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ရဲထွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ရန် စစ်သေနာ
ပတိချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဗိုလ်မိုးကြီး၊ စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးရာဇာမိ၊ စစ်ဦးစီး
ဗိုလ်တေဇ (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း) စစ်ဦးစီးအရာရှိ ဗိုလ်ရန်အောင်တို့ ပါဝင်သော
ဘီအိုင်အေစစ်ဌာနချုပ် မော်လမြိုင်စစ်ကြောင်းတွင်ပါဝင်၍ ဗြိတိသျှတို့ကို တိုက်
ခိုက်ရန် ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဘန်ကောက်မြို့မှ ရပိုင်းမြို့သို့
စတင်ထွက်ခွာခဲ့သည်။ လှိုင်းဘွဲ့မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲနှင့် ကတိုင်တိုက်ပွဲတို့တွင်
ရွှံ့ရွှံ့ချွန်ချွန် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုကြောင့် ဗိုလ်ရဲထွန်းအား ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များပင်
ချီးကျူးခဲ့ရပြီး ဘီအိုင်အေ၏ သူရဲကောင်းတံဆိပ် (ဒုတိယအဆင့်) ရရှိခဲ့သည်။
၁၉၄၂ ခုနှစ်ဧပြီလတွင် ဗိုလ်ရဲထွန်းသည် ဘီအိုင်အေတပ်မဟာ ၃ တပ်မှူးအဖြစ်
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေကိုဖျက်
သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဘီဒီအေ

ဋ္ဌတန်း ဝဲမှသာ သခင်လှကွန်း၊ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်) သခင်တင်မြ
နောက်တန်း သန်းဝင်းလှိုင် (ဗဟန်းမြို့နယ် စုဖုရားလတ်စံအိမ်တော် ၂၀၀၇ မေလ)

ဘယ်ရင်း ၁ တပ်ရင်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၃ တွင် ဘီဒီအေတပ်ရင်း ၅
ဘယ်ရင်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ စစ်ဦးစီးဌာနချုပ်အထွေထွေဌာနကြီးမှူးအဖြစ်
လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်းမှာပင် ဗမာပြည်ကွန်မြူ
နစ်ပါတီနှင့် စတင်ဆက်သွယ်မိခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဆန္ဒ
အရ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီမှ ဦးဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့်
အတူ ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်သည် ဒေးဒရဲမြို့ရှိ သခင်စိုးထံ လျှို့ဝှက်စွာသွားရောက်၍
ဖက်ဆစ်တိုက် ဖျက်ရေးပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရေး၊ တပ်မတော်အတွင်းရှိ
သက်ဝဲအင်အားစုများ၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့ကို တပါ
တည်းအဖြစ် ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက်
ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းများပြုလုပ်ရေးတို့ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ယင်းနောက် ဗိုလ်မှူးရဲထွဋ်သည် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၃
ရက်နေ့အထိကျင်းပသော ဖတပလအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို
အစည်းအဝေးတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရန် အစီအစဉ်များ
ချမှတ်ရာတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း-
၆ မိတီလာ၊ ယှဉ်းမနား၊ တောင်ငူနှင့် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည် တိုင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်
ယူ၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့မှ ၁၅ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သော ဖက်ဆစ်တိုက် ဖျက်ရေးနှင့် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့အစည်းအဝေးသို့ ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ဗမာ့တပ်မတော်ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဗမာ့တပ်မတော်တပ်ရင်း ၅ သို့ ဒုခွဲမှူးအဖြစ် ပြန်လည်ဝင်ရောက်၍ များမကြာမီပင် တပ်ရင်း ၅၏ တပ်ခွဲမှူးအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် မင်္ဂလာဒုံရှိ ဗမာ့တပ်မတော်တပ်ရင်း ၃သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ဒုတပ်ရင်းမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗိုလ်ချုပ်နဝင်း၊ အတွင်းရေးမှူးဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ပါဝင်သော လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကော်မတီ ဖွဲ့စည်းရာတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် မင်္ဂလာဒုံရှိ ဗမာ့တပ်မတော်တပ်ရင်း ၃ ၌ ဒုဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်အဖြစ် တပ်ရင်းမှူးတာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တပ်ရင်း ၃နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတပ်မှ တပ်သား ၃၅၀ ကို ဦးဆောင်ကာ တောခိုခဲ့သည်။ ထိုနေ့မတိုင်မီ ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် သရက်မြို့ရှိ ဗမာ့တပ်မတော်တပ်ရင်း ၁ မှ ဒုတပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်စိန်တင်သည် တပ်ရင်း ၁ မှ ရဲဘော်များကိုဦးဆောင်၍ ဦးစွာတောခိုခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၅၀ ခုနှစ်အထိ တောခိုတပ်၏ ဒုတိယခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ပြည်သူ့ရဲဘော် (ဖျူ) နှင့် တော်လှန်သောဗမာ့တပ်မတော်တို့ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစုကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု ဖြိုကွဲသွားခဲ့သည်။ တော်လှန်သောဗမာ့တပ်မတော်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ရသည်။ ယင်းနောက် တောခိုတပ်များနှင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်များ ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် တောင်ငူမြို့နေ ပြည်မင်းကြီးဟောင်း ယစ်မျိုးအရာရှိ ဦးဘကြည်၊ ဒေါ်ရင်တို့၏ ဒုတိယသမီး ဒေါ်ခင်ကြည်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြား၍ သားတစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် လယ်ဝေးမြို့နယ် လယ်ခကြီးစခန်း၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်ရှိ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ အမြဲတမ်းတပ်မတော်အဖြစ် ပြည်သူ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်ရဲထွဋ်

သည် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ပြည်သူ့တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းပုံမှာ-

- (၁) ဗိုလ်ချုပ်မှူးသန်းထွန်း
- (၂) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးဗသိန်းတင်
- (၃) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးဇေယျ
- (၄) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးသန်းမြိုင်
- (၅) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးချစ်
- (၆) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးတင်ထွန်း
- (၇) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးရဲထွန်း
- (၈) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးစိန်တင်
- (၉) ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးစိုးမောင်
- (၁၀) ဗိုလ်ချုပ်ရန်အောင်
- (၁၁) ဗိုလ်ချုပ်အောင်မင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ထို့အပြင် ဗိုလ်ရဲထွန်းသည် ၁၉၅၁ ခုနှစ် ၁၉၆၃ ခုနှစ်များအတွင်း ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြည်သူ့တော်လှန်ရေး စစ်ကောင်စီတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖာပွန်မြို့နယ် (မဲပိုင်) ဒေသ၌ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) နှင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ၊ ချင်းဦးစီးအဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်း၍ စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (မဒညတ) တွင် ဘကပကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သခင်ဇင်၊ သခင်ချစ်တို့နှင့်အတူ ဗိုလ်ရဲထွန်းသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု(မဒညတ)တွင် ပါဝင်ခဲ့သူများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးမှ
- (၁) မန်းဘဇန်
- (၂) ဗိုလ်ချုပ်ကော်ထူး (စောကျော်မြသန်း)
- မွန်ပြည်သစ်ပါတီမှ
- (၁) နိုင်အောင်ထွန်း
- (၂) နိုင်ရွှေကျင်
- ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ

- (၁) သခင်ဇင်
- (၂) သခင်ချစ်
- (၃) ဗိုလ်ရဲထွဋ်
ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီမှ
- (၁) ဦးဘိုးကျော်
ချင်းဦးစီးအဖွဲ့မှ
- (၁) ဆလိုင်းစံအောင် တို့ဖြစ်ကြသည်။

ဤကဲ့သို့ သမိုင်းအစဉ်အလာကြီးမားခဲ့သော ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ ဦးစီးခေါင်းဆောင် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းထံ **ဗိုလ်ရဲထွဋ်၏ပေးစာ** ကို ပေးပို့ခဲ့သည်။ ယင်းစာသည် နောင်အခါတွင် **ဗိုလ်ရဲထွဋ်၏ (၂) ချက်နှင့် ဝင်ရေးလမ်းစဉ်** ဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။

စာပါအကြောင်းအရာမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

(၁) လက်ရှိကမ္ဘာ့အခြေအနေ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အခြေအနေများအရ မြန်မာပြည်တွင် နယ်ချဲ့သမားနှင့် ဖောက်ပြန်ရေးသမား ငြိမ်းဆွေတို့၏ လွတ်လပ်မှုဆုံးရှုံးရေး ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းရေးလုပ်ကြံမှုအန္တရာယ်သည် တနေ့တခြားကြီးမားစွာရင်ဆိုင်လာရသဖြင့် အရေးတကြီး ကာကွယ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ရဟန်းရှင်လူပြည်သူအပေါင်းတို့သည် တိုင်းပြည်၏ဘေးအန္တရာယ်ကို အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအားဖြင့် တားဆီးနိုင်ရန် လက်ရှိပြည်တွင်းစစ်ကို အမြန်ဆုံးရပ်စဲ၍ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ရန် အပူတပြင်းတောင်းဆိုနေပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲ၍ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို အမြန်ဆုံးတည်ဆောက်နိုင်ရန် အောက်ပါတင်ပြချက်ကို ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကြီးမှူးသော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် ပြည်သူလူထုအား လေးစားစွာတင်ပြအပ်ပါသည်။

(၂) ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ပြည်သူတို့၏ တောင်းဆိုချက်အရ အစိုးရကပြဋ္ဌာန်းထားသော သင်ပုန်းချေလွတ်ငြိမ်းခွင့်နှင့် ပါတီတရားဝင်ထုထောင်ခွင့်ကို မူအားဖြင့်လက်ခံပါသည်။ ၎င်းအရ ဥပဒေအတွင်း ဝင်ရောက်၍ ဒီမိုကရေစီနည်းအရ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်လိုပါ

၂၂၅

ဥပဒေအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်နှင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွတ်လပ်စွာ
ဝင်ရောက်နိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များကို ကတိပြုဆောင်ရွက်စေလိုပါသည်။

(၁) ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့်ပတ်သက်၍ အကျဉ်းသမားများအားလုံး
ခွင့်ပေးရန်။

(ခ) လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီကို လက်ခံသည်ဖြစ်စေ
မလက်ခံသည်ဖြစ်စေ ကွန်မြူနစ်ပါတီအပါအဝင် မည်သည့် တရားဝင်ပါတီအဖွဲ့
အစည်းမဆို တန်းတူရည်တူလုံးဝလွတ်လပ်စွာ ယှဉ်ပြိုင်ခွင့်ပြုရန်။

အထက်ပါအချက်များကို ကတိပြုချက်ခိုင်မာစွာရရှိလျှင် ဗမာပြည်ကွန်မြူ
နစ်ပါတီသည်-

တ။ လက်နက်ခဲယမ်းများအားလုံးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ လွှဲအပ်ပေး

မည်။

ခ။ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲမှ ဥပဒေတွင်းတိုက်ပွဲသို့ ကူးပြောင်း၍ ဥပဒေ
အတွင်း ဝင်ရောက်မည်။

ဂ။ ကန့်သတ်ထားသောအချိန်အတွင်း ဥပဒေအတွင်းဝင်ရောက်မလာ
သော မိမိပါတီဝင်များကို အဆက်ဖြတ်မည်။

တဖက်နှင့်တဖက် ပြေလည်ရန် အာယာတကင်းစွာ အထက်ပါလုပ်ငန်း
များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် ဥပဒေ အတွင်းသို့ ချောမောစွာ ဝင်နိုင်ရေး
အတွက် နှစ်ဖက်သဘောတူသည့် နေ့ရက်မှစ၍ အတိုက်အခိုက်ရပ်စဲရန်။

(၃) ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် နှစ်ဖက်ပြေလည်မှုဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရ
စေရန် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးကို အကြိမ်ကြိမ်တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဦးနုအစိုးရက
မလိုက်လျောခဲ့ပါက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ကိုလည်း လုံခြုံမှု
အာမခံချက်မပေးခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ဦးနုအစိုးရက တွေ့ဆုံပြုထားသေးသည့်
အတွက် ဘေးအန္တရာယ်များရှိလင့်ကစား ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့မှ မိန့်ကြား
ချက်များကို ကြားနာရင်း ကျွန်တော်တို့၏ အခက်အခဲများကိုလည်း ပြေရှင်းနိုင်
ရန် အထက်ပါအဖြစ်နိုင်ဆုံးတင်ပြချက်ကို တင်ပြအပ်ပါသည်။

ထပ်မံရှင်းလင်းရန်လိုအပ်သေးသည်ထင်ပါက ဆရာကြီးတို့မှတစ်ဆင့်ဖြစ်စေ၊
တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ မေးမြန်းဖြေရှင်းနိုင်ပါသည်။

(၄) ရဟန်းရှင်လူပြည်သူအပေါင်းတို့သည် အထက်ဖော်ပြပါ သူမနာ
ကိုယ်မနာ နှစ်ဘက်ပြေလည်မှုရရှိစေမည့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို အကောင်
အထည်ပေါ်အောင် အစွမ်းကုန်ပိုင်းဝန်းကြီးပမ်းကြပါရန် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ

တီက အလေးအနက် ပန်ကြားလိုက်ပါသည်။

(ပုံ) ရဲထွဋ်

(ဗဟိုကော်မတီကိုယ်စားလှယ်)

၁၉၅၈ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်။

ဗိုလ်ရဲထွဋ်၏ တင်ပြချက်ကို ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း သိရှိလိုက်ရသည်။ **ငြိမ်းချမ်းရေးရနိုင်ပြီ++ ဟု အားရ ဝမ်းသာဖြစ်သွားပြီး ထိုစဉ်က နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနှင့် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းတို့ထံ ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကိုယ်တိုင်သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

သို့သော် ထိုစဉ်က နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုသည် ပါတီအတွင်း အကွဲအပြဲများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား အိမ်စောင့်အစိုးရအဖြစ် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန် စီစဉ်နေချိန်ဖြစ်၍ တွေ့ဆုံခွင့်မရခဲ့ချေ။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့သည် ဗိုလ်ရဲထွဋ်၏ (၂) ချက်နှင့် ဝင်ရေးလမ်းစဉ်အပေါ်၌လည်း စိတ်ဝင်စားမှုမရှိခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုသည် အရာမထင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၂ ခုနှစ် မေလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ လက်ဝဲတရားသေဝါဒ၊ လက်ဝဲ ဂိုဏ်းဂဏဝါဒနှင့် လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ကို မယုံကြည်သဖြင့် နုတ္တလင်း၊ ဇီးကုန်းနယ်ဘက်မှတစ်ဆင့် အလင်းဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းထံသို့လည်း အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ဤတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ဗိုလ်ရဲထွဋ်အား သွားရောက်ခေါ်ယူရန် အတွက် ထိုစဉ်က ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးချာလီသိမ်းရွှေအား တာဝန်ပေး စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ရဲထွဋ်အား သူ့အလင်းဝင်သည့် မေလ ၂၁ ရက်နေ့မှစ၍ တပ်မတော်မှ ထွက်ခွင့်ပြု၍ ဇွန်လ ၁၈ ရက် နေ့အထိ ဗိုလ်မှူးလစာ (၇၆၃ ကျပ် ၇၇ ပြား) တပ်မတော်ငွေစာရင်းဌာနမှ ထုတ်ပေးလိုက်သည်။ ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်ဇေယျ၊ ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောတို့ပြီးလျှင် ဝါအရင့်ဆုံး တပ်မတော်အရာရှိဖြစ်သည်။ သူ၏ကိုယ်ပိုင်နံပါတ်မှာ (၃၅၀၆) ဖြစ်သည်။

တောတွင်း၌ ၁၅ နှစ်ကျော်မျှ ပင်ပန်းဆင်းရဲခဲ့သည့်ဒဏ်၊ ကျန်းမာရေးချို့တဲ့သည့်ဒဏ်၊ စိတ်ဖိစီးမှုဒဏ်များကြောင့် ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း စီစဉ်ပေးမှုဖြင့် ဆေးရုံတက်ရောက်ကုသခဲ့ရသည်။

ယင်းနောက် တောခိုအလုံဖြူကွန်မြူနစ်ပါတီမှ စစ်ရေးတာဝန်ခံကြီးများနှင့် ပါတီထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ဗိုလ်ရဲထွဋ်၊ ဗိုလ်စိန်တင်၊ ဗိုလ်ရဲ

ဆောင်ဘိမ့်သည် မည်သည့်အတွက် တော်လှန်ရေးကောင်စီထံ အလင်းဝင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီတွင် လူထုရေးရာကော်မတီအဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မဆလပါတီဗဟိုရေးရာဌာနကြီး၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် မဆလပါတီဌာနချုပ် သမဝါယမစိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် သစ်တောရေးရာကော်မတီတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၇၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အရေးပေါ်ပါတီညီလာခံ၌ ပါတီသန်စင်ရေးအရ ဗိုလ်ရဲထွဋ်အပါအဝင် ပါတီဗဟိုကော်မတီဝင် ၅၀ ထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း ၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် တပ်မတော်ဘဏ်များဟောင်းများနှင့်ရဲဘော်ဟောင်းများအဖွဲ့၌ ဦးဆောင်အဖွဲ့တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း အောင်ရွှေ၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း သူရဦးတင်ဦး၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း သောင်းဒန်၊ ဗိုလ်မှူးကြီးဟောင်း စောမြင့်တို့နှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် စတင်ထည်ထောင်စဉ် ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၈၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မျိုးချစ်ရဲဘော်ဟောင်းများအဖွဲ့၏ နယ်ကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ ဗိုလ်ချုပ်ကတော် ဒေါ်ခင်ကြည်ဈာပနကော်မတီတွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၈၀ မှယနေ့တိုင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်မိသားစုများ သာရေးနာရေးကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၌ နာယကအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာ ၃ ရက်နေ့တွင် မျိုးချစ်ရဲဘော်ဟောင်းများအဖွဲ့မှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် သခင်တင်မြ၊ သခင်လှထွန်း၊ ဦးချစ်လှိုင် (ကိုကိုမောင်ကြီး) ရဲဘော်ဘခက်၊ ဦးဇော်လင်း၊ ဦးထင်လင်း၊ ဦးတင်ထွန်း၊ ကိုအုံးမြင့်၊ ဦးကျော်အောင်၊ သန်းဝင်းလှိုင်တို့ပါဝင်သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအကျွေးပျော်ရေးကော်မတီတွင် နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ရဲထွဋ်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်မှု

များကြောင့် နိုင်ငံတော်မှဆီးမြှင့်သော ဆုတံဆိပ်မြောက်မြားစွာရရှိခဲ့သည်။ ရရှိခဲ့သော ဆုတံဆိပ်များမှာ-

(၁) လှိုင်းဘွဲ့မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲနှင့် ကတိုင်တိုက်ပွဲတို့တွင် ထူးချွန်စွာ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့်အတွက် ၁၉၄၂-၄၃ ခုနှစ်တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) ၏ သူရဲကောင်းတံဆိပ် (ဒုတိယအဆင့်)

(၂) ၁၉၄၂ ဇန်နဝါရီ ၈ မှ ၁၉၄၂ ဇူလိုင် ၂၆ နှစ် အတွင်း ဘီအိုင်အေ၌ စစ်မှုထမ်းခဲ့သည့်အတွက် အရေးတော်ပုံတံဆိပ်

(၃) ၁၉၄၂ ဇူလိုင် ၂၇ မှ ၁၉၄၅ မတ် ၂၆ နှစ်အတွင်း ဘီအိုင်အေ၌ စစ်မှုထမ်းခဲ့သည့်အတွက် လွတ်လပ်ရေးစည်းရုံးမှုတံဆိပ်

(၄) ၁၉၄၅ မတ် ၂၇ မှ ၁၉၄၅ စက်တင်ဘာ ၁၂ နှစ်ကာလအတွင်း ဖက်ဆစ်ဗဟိုများကို ရွပ်ရွပ်ချွန်ချွန်သက်စွန့်ကြိုးပမ်းတိုက်ခိုက် မောင်းထုတ်ခဲ့သည့်အတွက် လွတ်မြောက်ရေးတံဆိပ်

(၅) ၁၉၇၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု နောက်ဆုံးကဏ္ဍ၌ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးလွတ်လပ်ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံဖျားကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကြောင့် နိုင်ငံတော်က ကျေးဇူးဆပ်ခြင်း အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ်

(၆) ၁၉၈၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်အကျိုးကို ဦးစီးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အတွက် နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) စသည်တို့ကို ချီးမြှင့်ခံရသည်

ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဗိုလ်ပလ

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်ပလ၏ ငယ်မည်မှာ ကိုသန်းရင်ဖြစ်သည်။ ယင်း နောက် စနေသားဖြစ်သည့်အတွက် နေ့နံအတိုင်း ထွန်းလွင် အမည်ပြောင်းခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် မြောင်းမြစီရင်စု တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်မှုကြောင့် သခင်ထွန်းလွင် အမည်တွင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်စစ်ပညာ သင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ အိုတာနီဟိရိုရှိ (Otani Hiroshi) ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်ပလဖြစ်လာခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်ပလခေါ် သခင်ထွန်းလွင်ကို မြောင်းမြခရိုင် ကျိုက်ပိရွာတွင် အဖမြေစာရင်း အင်စပက်တော် ဦးကျော်ဟန်နှင့် အမိ ဒေါ်သိန်းတို့မှ ၁၉၁၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၇ ရက် စနေနေ့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းမောင်နှမငါးဦး ရှိသည့်အနက် အစ်ကိုအကြီးဆုံးမှာ ဦးထိန်ဝင်း (သခင်ထိန်ဝင်း) ဖြစ်ပြီး အစ်ကိုလတ်မှာ မြို့မကိုသန်းတင်ဖြစ်သည်။ အစ်ကိုများမှာ မောင်ထွန်းလွင်ထက် ဦးစွာ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အစ်ကိုအကြီးဆုံးဦးထိန်ဝင်းသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် နဂါးနီစာအုပ်တိုက်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ခုပြီ

၁ တွင် ကိုထိန်ဝင်းနှင့် ကိုနုတို့ခေါင်းဆောင်သော လူငယ်တစ်စုက ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး ကန့်ကွက်သည့်အနေဖြင့် တရားရုံးချုပ်ရှေ့ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံအနီးတွင် ၁၉၃၅ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်စုအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေစာအုပ်နှင့် ဗြိတိသျှယူနီယံလျက် အလံကိုမီးရှို့၍ ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။

မောင်ထွန်းလွင်သည် ငယ်စဉ်က လပွတ္တာမြို့ရှိ ဦးဘိုးသစ်တည်ထောင်ခဲ့သော အမျိုးသားကျောင်းတွင် အသက်ငါးနှစ်အရွယ်မှစ၍ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး နောက် လပွတ္တာမြို့အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သတ္တမတန်းအောင်သည်အထိ သင်ကြားခဲ့သည်။ သတ္တမတန်းအောင်မြင်သည့်နှစ်တွင် မိဘများ မြောင်းမြခရိုင်ပြင်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းရသောကြောင့် ကိုထွန်းလွင်သည် ကျောင်းမှ ထွက်လိုက်ရသည်။ ယင်းနောက် ပြင်ရွာတွင် အင်္ဂလိပ်စာပေကို အလွတ်ပညာသင် ဆရာများထံတွင် ထပ်ဆင့်လေ့လာသင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်၌ ဒုတိယတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်မှစ၍ မြောင်းမြစီရင်စု တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ကာ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈-၃၉ မြောင်းမြစီရင်စု ဗမာ့လက်ရုံးတပ်များတည်ထောင်သောအခါ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ မှ ၂၂ ရက်နေ့အထိ သာယာဝတီမြို့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အမှုဆောင် အစည်းအဝေးသို့ သခင်ထွန်းလွင်နှင့် ဝါးခယ်မသခင်မောင်မောင်တို့သည် မြောင်းမြစီရင်စုကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ မူလက အဆိုပါညီလာခံကို မန္တလေးမြို့တွင် ကျင်းပရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ ထိုအခါက သခင်ထွန်းလွင်နှင့် သခင်အေးခို၊ သခင်သိန်းမောင်၊ သခင်စိုးမြင့်တို့သည် ဗမာ့လက်ရုံးတပ်ဝတ်စုံများဖြစ်သော အင်္ကျီလက်တိုအနီ၊ ဘောင်းဘီတိုအနီ၊ ဝါးဖတ်ဦးထုပ်များကိုဆောင်းပြီး မြောင်းမြမြို့မှ မန္တလေးမြို့အထိ ခြေကျင်ချီတက်ရန် ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ သို့သော် မန္တလေးမြို့တွင် ကူးစက်ရောဂါများဖြစ်ပွားနေ၍ ညီလာခံကို သာယာဝတီမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ကျင်းပရန် စီစဉ်ခဲ့သောကြောင့် သခင်ထွန်းလွင်တို့သည် တောင်ငူမြို့အထိ ခြေကျင်လျှောက်ပြီးမှ နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်ခဲ့ကြရသည်။ သာယာဝတီညီလာခံတွင် မြောင်းမြကိုယ်စားလှယ်သခင်ထွန်းလွင်ကို ဌာနချုပ်အလုပ်အမှု ဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့လေသည်။

သာယာဝတီညီလာခံမှ ပြန်လာသော သခင်ထွန်းလွင်သည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် အနုနည်းဖြင့်မရလျှင် အကြမ်းနည်းဖြင့် တိုက်ယူမည်ဆိုသောမူကို မိမိ၏စီရင်စုနယ်တွင် ဟောပြောစည်းရုံးခဲ့သည်။ သခင်ထွန်းလွင်၏ နယ်ချဲ့ဆန့်

ကျင့်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို အစိုးရနားသို့ ပေါက်ကြားသွားသောအခါ သခင်ထွန်းလွင်သည် မိမိ၏ စည်းရုံးရေးလှုပ်ရှားမှုများကို မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုအသွင်သို့ ပြောင်းလဲလိုက်ရသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း၌ပင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှစ်ခြမ်းကွဲသွားသောအခါ သခင်ထွန်းလွင်သည် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။

ထို့နောက်သခင်ထွန်းလွင်သည် ထားဝယ်မှ ယိုးဒယား (ထိုင်း) နယ်စပ်ကို ဖြတ်၍ ယိုးဒယားရှိ ဂျပန်ကိုယ်စားလှယ်ထံသွားရန် အခွင့်အခါကောင်းကို စောင့်နေစဉ်မှာပင် ရန်ကုန်ရှိ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ်မှ ကြေးနန်းစာရရှိသဖြင့် ရန်ကုန်သို့အမြန်ပြန်လာခဲ့ရသည်။ သို့ဖြင့် မြေအောက်လုပ်ငန်းများလုပ်နေသော သခင်ချစ်၏စီစဉ်ပေးချက်အရ ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားစေလွှတ်သည့် စတုတ္ထအသုတ် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များနှင့်အတူ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့တွင် သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်မှီးညို)၊ သခင်ဝဲလှိုင် (ဗိုလ်အောင်)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့်ဆွေ)၊ သခင်မောင်မောင် (ဗိုလ်ဉာဏ)၊ သခင်လှ (ဗိုလ်ဇင်လတ်) တို့နှင့် အတူ သခင်ထွန်းလွင်သည် ကိုရိုယုမာရူးသင်္ဘောဖြင့် ရန်ကုန်မြို့မှထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရှန်ဟိုင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရှန်ဟိုင်းမှ လေယာဉ်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ ကျူးရှူးကျွန်း နာဂါစကီးမြို့ရှိ ရေတပ်စခန်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာများ

သင်ကြားခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာ သခင်ထွန်းလွင်သည် ဗိုလ်ဗလဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဗိုလ်ဗလသည် ဂျပန်တပ်မတော် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝါ နှိုးမားနှင့် ဗိုလ်လက်ျာကြီးမျှသည့် ထားဝယ်စစ်ကြောင်းဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့မှ စတင်ချီတက်ခဲ့သည်။

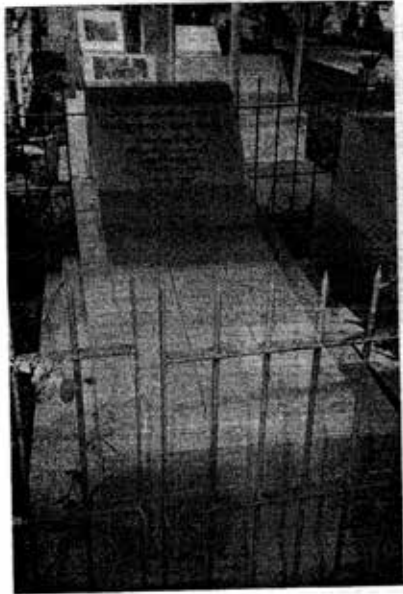
ထို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (B.I.A) ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (B.D.A) ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်ဗလသည် ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် တပ်ရင်း (၁) တပ်ခွဲ (၄) ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် ဗိုလ်ဗလဦးစီးသည့် တပ်ရင်း (၇) သည် ရှေ့တန်းစစ်ဦးစီးဌာနချုပ်၏ တိုက်ရိုက်ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင်ရှိပြီး တိုင်း(၆) (မိတီလာ၊ ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူ၊ တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်ခရိုင်) နှင့် တိုင်း(၇) (သရက်၊ အောင်လံ၊ မကွေး၊ မင်းဘူးခရိုင်များ) ဒေသအတွင်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ကန္တိစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးသော အခါ ၁၉၄၆ ၌ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ခံ ဗမာ့တပ်မတော်၌ ဗိုလ်မှူးဗလအား ဗိုလ်အဆင့်ဖြင့် ပြန်၍ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် တပ်ရင်း (၆) ရင်းအထိ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်မှူးဗလအား တပ်ရင်း (၃) တပ်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရရှိသောအခါ ရန်ကုန်မင်္ဂလာဒုံတွင် တပ်မတော်အထက်တန်းအရာရှိများအတွက် ရည်ရွယ်ဖွင့်လှစ်ထားသော စစ်ဦးစီးလေ့ကျင့်ရေးကျောင်းသို့ ဗိုလ်မှူးဗလတက်ရောက်ရန် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်မင်္ဂလာဒုံ၌ တပ်မတော်လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း (B.A.T.T) ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ ဗိုလ်မှူးဗလလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ရသည်။ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းဖွင့်လှစ်ပြီး နှစ်လအကြာတွင် ဒုတိယတပ်ရင်းမှူးရာထူးဖြင့် ရခိုင်တိုင်းသို့ပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ကျလာသည်။ ရခိုင်တိုင်းခလရ(၃) ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရာမှ နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ရန်သည်။ ယင်းနိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးတက္ကသိုလ်၏ ကထိကများမှာ အင်္ဂလိပ်စစ်အရာရှိများဖြစ်ကြသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာကို အထူးကျွမ်းကျင်အောင်လေ့ကျင့်ရသည်။ သင်တန်း အောင်မြင်ပြီးသောအခါ ကျွဲပျော်ကျောင်းကုန်း၊ ရေကြည်၊ အသုတ်မြို့များရှိ လက်နက်ကိုင်သောင်းကျန်းသူများကို တိုက်ခိုက်တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၈ ခုနှစ် တပ်မတော်မှ ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် အငြိမ်းစား ခံယူခဲ့သော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ တွင် တိုင်းပသော ပါလီမန်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုဦးစီးသော သန့်ရှင်းဖဆပလ (နောင်ပထမပါတီ) အမတ်လောင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး မဲဆန္ဒနယ်ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

ယင်းနောက် တော်လှန်ရေးကောင်စီမှ အာဏာသိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဗိုလ်မှူးဗလသည် အထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ် မြန်မာနိုင်ငံမှ လျှို့ဝှက်ထွက်ခွာသွားပုံ၊ ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာပုံနှင့် မော်ကွန်းဝင်ဖြစ်ရပ်များကို အခြေပြု၍ --လွတ်လပ် ရေး ခရီးတထောက်++ အမည်ဖြင့် ရေးသားပြုစု၍ စာပေဗိမာန်မှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာတွင် --ထိုနေ့++ အမည်ရှိဆောင်းပါးနှင့် ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာ

၌ --ရဲဘော်သုံးကျိပ် ၃၄ နှစ် ခရီး++ ဆောင်းပါးတို့ကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မှူးဗလသည် မြောင်းမြ မြို့နယ်အသင်း၏ ဂုဏ်ထူး ဆောင်နာယကလည်း ဖြစ် သည်။ နိုင်ငံအကျိုးကို ကိုယ် ကျိုးစွန့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကြောင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးမော် ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံ ဆိပ်နှင့် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇွန် လ ၇ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံဂုဏ် ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) ချီး

မြင့်ခဲ့သည်။ သူသည် ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံမှ သမ္မတတီးတိုး၏ စစ်သည်တော်ကောင်း (တတိယအဆင့်) တံဆိပ်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ဗိုလ်မှူးဗလသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ပန်းချီကျောင်းအုပ်ကြီးဟောင်းနှင့် မြို့ပိုင်ဦးမောင်မောင်၏သမီး ဒေါ်ခင်ခင်ပြုံးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲသို့ ရန်ကုန်မြို့ အာရှလူငယ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီးရှိရာ (ယခုဓမ္မစေတီလမ်း စက်မှုလက်မှုပညာသင်ကျောင်း) ၌ ကျင်းပခဲ့ပြီး ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဝန်ကြီးသခင်မြ၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့က မင်္ဂလာပွဲကို စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်မှူးဗလသည် အသက် ၈၂ နှစ်အရွယ် ၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကြို့ကုန်းရပ် ဦးစက္ကိန်ကျောင်းလမ်းရှိနေအိမ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၅ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ရေဝေးသုသာန်၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့လေသည်။

ကွယ်လွန်ချိန်၌ သမီးဒေါ်ခင်ဥမ္မာ (DCPT)၊ ဦးတင်စိုး (အလုပ်ရုံမှူး M.P.E)၊ ဒေါ်ခင်ခင်အေး (ဦးအောင်ဖုန်း-ဝန်ကြီး၊သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန)၊ သားဦးသူရဗလ၊ (ဦးသီဟဗလ)၊ ဒေါ်ဝင်းဝင်းမြင့်၊ ဦးသူဗလ (2nd Officer Duiteam Shipping)၊ (ဒေါ်ခင်စောတင့်)၊ ဦးသူတဗလ (အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာန)၊ (ဒေါ်ညိုညိုဝင်း) နှင့် မြေး စစ်တိုင်းအောင်၊ ယဉ်ဝင်းဝင်းအောင်၊ စစ်သွေးအောင်၊ မခင်ပန်းပွင့်၊ မောင်သူနောင်၊ မပန်းအိဖြူ၊ မောင်ထွန်းသီဟထက်၊ မယမုံဦးတို့နှင့် မြစ်မ တိုင်းနန္ဒီအောင်တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သင်ထွန်းအုပ် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ထက်မြက်သော တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပြီး ဂျပန်ပြည်၌ အုပ်ချုပ်ရေးပညာကိုသာသင်ယူ၍ ဗိုလ်ဘွဲ့မခံယူခဲ့သော ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် သခင်ထွန်းအုပ်သည် နောင်တွင် မိမိအခွင့်အရေးရရှိရေးအတွက် လက်မောင်း သွေးဖောက်၍ သစ္စာပြုထားသည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အပေါ် အဆိုးရွားဆုံးသစ္စာဖောက်ပြီး နယ်ချဲ့အလိုတော်ရှိဖြစ်သွားသောကြောင့် နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် တဖြည်းဖြည်းတိမ်မြုပ်သွားခဲ့ရသော

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။

သခင်ထွန်းအုပ်ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက် စနေနေ့နံနက် ၁ နာရီတွင် ပြည်ခရိုင် သင်္ကြန်းမြို့နယ် သိုက်တောရွာ၌ မြေပိုင်ရှင် ဦးရွှေ ဒေါ်ရွှေ သားတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အမည်အရင်းမှာ ကိုထွန်းအုပ်ဖြစ်ပြီး တို့ဗမာ အစည်း အရုံးအဖွဲ့သို့ဝင်သောအခါ သခင်ထွန်းအုပ်ဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်၌ အုပ်ချုပ်ရေး ပညာသင်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ အိချီဟာရအိရှိရော (Ishihara Ishiyo) ဖြစ်သည်။ အသက် ၄ နှစ်အရွယ်တွင် မိခင်ကွယ်လွန်၍ အသက် ၁၄ နှစ် အရွယ်တွင် ဖခင်ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က သိုက်တောရွာ အလယ်တန်းကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင် ကြားခဲ့ပြီး ၇ တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၇ တန်းစာမေးပွဲကို ပြင်ပမှဝင်ရောက်ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့ တိုင်းရင်း သားဆရာဖြစ်သင် (နောမန်) ကျောင်းတွင် အစိုးရအထောက်အပံ့ဖြင့် တက် ရောက်ခဲ့သည်။ ဆရာဖြစ်သင်စာမေးပွဲကိုဖြေဆိုရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ကြည့်မြင်တိုင်ရှိ ဦးမောင်မောင် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတွင် ဆက်လက် ပညာသင်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် သီဟိုဠ် (ယခုသီရိလင်္ကာ) နိုင်ငံ ကိုလံဘို မြို့ စိန်ဂျိုးဇက်ကောလိပ်တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး စိန်ယာကင်းဘရစ်တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းနေစဉ် ကိုလံဘိုမြို့ရှိ မြန်မာကျောင်းသားများ အသင်းတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဟာနာကောလိပ် (Hanana College) တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပြီးနောက် ရန်ကုန် မြို့ ဝိုလ်အောင်ကျော်လမ်း (ယခင်စပတ်လမ်း) ရှိ စိန်ဂျိုးဇက် ကော်မာရှယ်ကော လိပ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်သည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းမှထွက်၍ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်များ အစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ဝင်၍ သခင်အမည်ခံယူသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် သင်္ကြန်းမြို့၌ --မြို့စား (လယ်သမား) မြီရှင် (လယ်ပိုင်ရှင်) စေ့စပ်ဖွဲ့စည်းရေးအသင်း++ ကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်း၍ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ် ဧပြီလတွင် ရန်ကုန်မှ သခင်ဗစိန်၊ သခင်လေး မောင်၊ ရှင်အရိယ (ဦးဥတ္တမ၏ ညီကိုရင်ကြီး) တို့သည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝါဒ ဖြန့်ချိရေးအတွက် ပုတီးကုန်းသို့ ရောက်ရှိလာရာ တရားပွဲကို တာဝန်ခံကျင်းပပေး ခဲ့သည်။ တို့ဗမာဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက် ပြည်ခရိုင်အတွင်းသာမက အောင်လံ၊ သရက်၊ မင်းဘူး၊ ရေနံချောင်း၊ ချောက်မြို့များအထိ သခင်ဗစိန်နှင့်အတူ လိုက်ပါ

သခင်ထွန်းတုပ်နှင့်ဇနီး ဒေါ်ခင်တုတ်

ညှိုးနွဲ့တရားဟောခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သခင်အသင်းအတွက် အချိန်ပြည့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ် မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရေနံချောင်းမြို့၌ကျင်းပသော သမ္မတအကြိမ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးညီလာခံမှ ဌာနချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ ဦး တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်မှ ၂၉ ရက်နေ့အထိ မြင်းခြံမြို့ ကိုးခန်းတန်ဆောင်းကြီး၌ ကျင်းပသော ဒုတိယ အကြိမ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးညီလာခံမှ ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင် အတွင်းရေး မှူးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း တင်မြှောက်ခံရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဥပဒေနှင့်ငြိစွန်းသော နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတရားဟောပြောမှုကြောင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံရသည်။ သို့သော် မေလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဆဌမ မြောက် ဂျော့ဘုရင်ဘိသိက်ပွဲ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေး ခဲ့ရာ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက် နေ့တွင် တရားဟောပြောမှုကြောင့် ဒုတိယအကြိမ် ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ချမှတ် ခံရန်သည်။ အကျဉ်းကျခံနေရစဉ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှစ်ခြမ်း ကွဲသွားခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အကျဉ်းလွတ်မြောက်ပြီးနောက် သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်း တို့ဗမာအစည်းအရုံး၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ မှ ၂၄ ရက်နေ့အထိ သာယာဝတီ ခရိုင် သုံးဆယ်မြို့ ပန်းဆွဲရွာတွင် ကျင်းပသော စတုတ္ထအကြိမ် တို့ဗမာအစည်း အရုံးညီလာခံတွင် သခင်ဗစိန်ဂိုဏ်း တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဥက္ကဌအဖြစ် ရွေး ချယ်တင်မြောက်ခံရသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ==သခင်++ သတင်းစာ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာမှာ သခင်ညီ (ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ဦးလေး) ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖျာပုံမြို့၌ကျင်းပသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး ပဉ္စမအကြိမ်ညီလာခံတွင်လည်း ဥက္ကဌအဖြစ် သခင်ထွန်းအုပ်ကိုပင် ရွေးချယ်တင် မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ဖျာပုံညီလာခံတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘက်မှ ဝင်ရောက်၍ စစ်ရေးအကူအညီမပေးရေး၊ အင်္ဂလိပ်တို့အား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးတွင် ဂျပန်နိုင်ငံမှ အကူအညီရယူရေးနှင့် ဂျပန်ပြည်မှ လက်နက် အကူ အညီများရရှိခဲ့လျှင် သဘောဖြင့်တင်ယူ၍ ဖျာပုံခရိုင် ပင်လယ်ကမ်းခြေ ဒေသတစ်ခုတွင် သဘော့ဆိုက်ပြီး လက်နက်များ သယ်ချရန်၊ ဖျာပုံရှိ သခင်ရဲ ဘော်များနှင့် လျှို့ဝှက်စွာအတည်ပြုချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဗြိတိသျှတို့ကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရန် ဂျပန်ဆရာဝန် စူဂိုဏီးမှတဆင့် ဂျပန်စစ်ကောင်စစ်ဝန် မစ္စတာ ဖုကိုင်းခေါ် မစ္စတာဟုမ္မာနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဂျပန်ကောင်စစ်ဝန်၏ အကြံ ပေးချက်အရ သခင်ထွန်းအုပ်သည် ဗမာ့လက်ရုံးတပ် ဗိုလ်ချုပ်သခင်လှဖေ (ပင် ဖြူ) ကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ရန် ကြိုးစားရာ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သခင်ထွန်းအုပ်သည် ဂျူပလီ ဟော (ယခုစစ်သမိုင်းပြတိုက်) ၌ ဂျပန်သွားစိုက်ဆရာဝန် မစ္စတာ ကိုကုဘု (Mr. Kokubu) နှင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဂျပန်တို့ထံမှ အကူအညီရရန်

ထပ်မံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဆွေးနွေးပြီးနောက် သခင်ထွန်းအုပ်သည် သခင်ဗစိန်အား ထိုင်းနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဂျပန်စစ်သံမှူးနှင့် တွေ့ဆုံရန် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ လဆန်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် သခင်ဗစိန်သည် ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ရန် ကြိုးစားစဉ် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှ စုံထောက်များ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

သခင်ထွန်းအုပ်သည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလတွင် သခင်အောင်သန်း (နောင်ဗိုလ်စကြော) အား ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထပ်မံစေလွှတ်ခဲ့သည်။ သခင်အောင်သန်းသည် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့သို့ ချောမောဇ္ဇာရောက်ရှိသွားပြီး ဘန်ကောက်မြို့ရှိ ဂျပန်အာဏာပိုင်များနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ကာ သခင်ထွန်းအုပ်ထံ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ သုံးလေးဖွဲ့မှ လူငယ် ၄၀ ခန့်စစ်ပညာသင်ရန်အတွက် လျှို့ဝှက်စွာစေလွှတ်ပေးရန် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ သခင်ထွန်းအုပ်သည် သခင်အောင်သန်း၏ အကြောင်းကြားချက်အရ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလတွင် သခင်သစ် (နောင်ဗိုလ်စောနောင်) နှင့် သခင်ကျော်ဇံ (ဗိုလ်မိုးညို) တို့အား ထိုင်းနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခဲ့ရာ မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင်မြတို့နှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးဆုဇုကီးတို့ ဆက်သွယ်မိပြီး ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရန် မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များ စေလွှတ်နေခိုက်တွင် ဂျပန်သံအမတ်က သခင်ထွန်းအုပ်ကိုယ်တိုင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက် နေ့တိုက်တွန်းညှိအတွက် မြန်မာလူငယ် စတုတ္ထအသုတ်နှင့်အတူ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ကိုရိယုမာရူး (Koriyu Maru) သင်္ဘောဖြင့် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရှန်ဟိုင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရှန်ဟိုင်းမှ လေယာဉ်ဖြင့် ဂျပန်ကျူးကျွန်း နာဂါစကိုမြို့အနီးရှိ ရေတပ်စခန်းသို့ ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိခဲ့သည်။

စတုတ္ထအသုတ် လူငယ် ၁၀ ဦး တို့ကိုမှတဆင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ ဩဂုတ်

လ ၈ ရက်နေ့တွင် ထွက်ခွာသွားသောအခါ သခင်ထွန်းအုပ်သည် အုပ်ချုပ်ရေး ပညာများကိုသာသင်ကြားရန် တိုက်ပို့မြို့၌ နေရစ်ခဲ့သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးပညာရပ် သာသင်ကြားခဲ့မှုကြောင့် သခင်ထွန်းအုပ်သည် ကျန်ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များကဲ့သို့ ဗိုလ်ဘွဲ့ မခံယူခဲ့ပေ။

ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးစီးသော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) စစ်ဌာနချုပ်နှင့် ဂျပန်တပ်များ မော်လမြိုင်စစ် ကြောင်းဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံ အတွင်းသို့ ချီတက်ဝင်ရောက်ရာတွင် သခင်ထွန်းအုပ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ခြေလျင်တပ်မကြီးအမှတ် ၂၁၅ နှင့် ဘီအိုင်အေတပ်တို့ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့တွင် မိနာမိကီကန်အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌက ဘီအိုင်အေတပ်ဖွဲ့အုပ်ချုပ်ရေး ဌာနမှူး သခင်ထွန်းအုပ်အား မြန်မာနိုင်ငံဗဟိုအစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ် အဖြစ် ဂျပန်တို့၏ ခန့်အပ်ခြင်းခံရကာ ရန်ကုန်မြို့ အမှတ် ၈၊ ကိုယုမင်းကိုယုခင်း လမ်း (ယခုပန်းချီပန်းပုပြခန်း၊ ရန်ကုန်) တွင် ရုံးထိုင်၍ မြန်မာနိုင်ငံအမိန့်ပြန်တမ်း အမှတ် (၁) ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းအမိန့်၌ မြန်မာနိုင်ငံဗဟိုအစိုးရ၏ အမှုထမ်းအရာထမ်းအားလုံးကို တရားဝင်အမြဲတမ်းဝန်ထမ်းအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုသည်။ ထို့အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ရုတ်တရက်မပြုပြင်ဘဲ လောလော ဆယ်တွင် အင်္ဂလိပ်ခေတ်က စနစ်အတိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည် စသည်တို့ ပါဝင် သည်။ ဗဟိုအစိုးရတွင် ဌာန ၁၀ခု ခွဲဝေဖွဲ့စည်းပြီး ဌာနမှူးများကို ခန့်အပ် ထားသည်။ ဌာနမှူးအသီးသီးတို့သည် တချိန်တည်း၌ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိချုပ်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကို စီရင်စုနယ် (ခရိုင်) မြို့နယ်၊ မြို့မ၊ ကေးရွာဟူ၍ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ အဆင့်ဆင့်ခွဲ၍ ဒီမိုကရေစီစနစ်အရ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြရသည်။

ယင်းနောက် ဂျပန်တို့သည် မြန်မာပြည်ကို စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အရ အုပ်စိုးသွားရန် ရည်ရွယ်၍၊ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်၌ ဂျပန်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးအီးဒါးက **စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဗမာနိုင်ငံဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း++ နှင့်ပတ်သက် သည့် ကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်၍ အုပ်ချုပ်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ လူကြီး များအဖြစ် အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာဘမော်၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ဒေါက်တာ သိမ် မောင်၊ သခင်မြ၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်၊ သခင်နု၊ ဦးဘသိန်း (ဓားမတပ် ဗိုလ်) ဦးလှဖေ၊ သခင်ဗစိန်တို့ ဖြစ်ကြောင်းကြေညာခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှာပင် ဂျပန် တပ်မတော်စစ်ဦးစီးချုပ်ရုံးက သခင်ထွန်းအုပ်ဦးစီးသည့် မြန်မာနိုင်ငံဗဟိုအစိုးရ အဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ရှမ်းပြည်နယ်ကို အမှတ် ၁၅ တပ်မတော်

သေနာပတိလက်အောက်ခံနယ်အဖြစ်သတ်မှတ်၍ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် အုပ်ချုပ်မည်ဟုကြေညာခဲ့သည်။ တဆက်တည်းမှာပင် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မိနာမီကီကန် (Minami Kikan) အဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပန်တပ်မတော်စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး အီးဒါးက ဂျပန်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အမိန့်အမှတ် ၁၂ ကို ထုတ်ပြန်၍ မြန်မာပြည်အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များမှာ-

- (၁) ဒေါက်တာဘမော် - ဝန်ကြီးချုပ်နှင့်ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး
- (၂) ဒေါက်တာသိမ်းမောင် - ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး
- (၃) သခင်သန်းထွန်း - စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး
- (၄) သခင်ထွန်းအုပ် - သစ်တောရေးဝန်ကြီး
- (၅) ဦးလှဖေ - ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စက်မှုလက်မှုဆိုင်ရာဝန်ကြီး
- (၆) သခင်ဗစိန် - ခရီးလမ်းအဆက်အသွယ်နှင့် ဆည်မြောင်းဘက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီး
- (၇) ဦးဘဝင်း - ပညာရေးနှင့်ကျန်းမာရေးဝန်ကြီး
- (၈) ဦးထွန်းအောင် - တရားရေးဌာနဝန်ကြီး
- (၉) ဗန္ဓုလဦးစိန် - လမ်းပန်းအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဝန်ကြီး
- (၁၀) သခင်မြ - ဌာနလက်ကိုင်မရှိဝန်ကြီး တို့ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်၊ သခင်သန်းထွန်းဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ဒေါက်တာဘမော်ဦးစီးသော ဆင်းရဲသားဝံသာနုအဖွဲ့တို့ပူးပေါင်း၍ မြန်မာ့အဖွဲ့ချုပ်ကြီး (တို့ဗမာဆင်းရဲသားအစည်းအရုံး) ကို တဖွဲ့၊ တသွေး၊ တသံ၊ တမိန့်စနစ် (အာဏာရှင်စနစ်) ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီး အဖွဲ့၌ အာဏာရှင်၏ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်အား ဂျပန်တို့က အတုအယောင်ရွှေရည်စိမ်လွတ်လပ်ရေး ပေးသောအခါ သခင်ထွန်းအုပ်သည် အစိုးရအဖွဲ့၌ မပါဝင်ရတော့ဘဲ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်နှင့်အတူ သခင်ထွန်းအုပ်အား ဂျပန်အာဏာပိုင်တို့က စင်္ကာပူသို့ အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့သည်။ စင်္ကာပူတွင် စစ်ပြီးသည်အထိ

နေထိုင်ခဲ့ရပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တို့ လက်နက် ချပြီးနောက် စင်္ကာပူမြို့မှ ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဘန် ကောက်မြို့မှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ ဗြိတိသျှစစ်လေယာဉ်ဖြင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိ လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံဒေါ်မန်စမစ် သည် အမှုဆောင်ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်စမစ်က အမှုဆောင်ကောင်စီ (ဝန် ကြီးအဖွဲ့) ကို ရေးဆွဲဖွဲ့စည်းကာ သခင်ထွန်းအုပ်အား အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန (Planning Department) တွင် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ဘုရင်ခံ၏ ဥပဒေပြုကောင်စီ ပထမဆုံးအစည်းအဝေးတွင် ဝန်ကြီး သခင်ထွန်းအုပ်က ထ၍ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (B.I.A) ၏ တပ်ဖွဲ့များ တနင်္သာရီမှ ဗမာပြည် မြောက်ပိုင်းသို့ချီတက်ကြစဉ် သထုံခရိုင် ပေါင်မြို့နယ် သဲဖြူကုန်းရွာ၌ ဗြိတိသျှ ဘက်တော်သား မူဆလင်ရွာသူကြီး အဗ္ဗဒူရာရှစ်အား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက သတ်ခဲ့ကြောင်း စွပ်စွဲလေသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ထိုစဉ်က ဗိုလ်မှူးချုပ် ရာထူးနှင့် စစ်ဦးစီးအရာရှိရာထူးကို ထမ်းရွက်နေစဉ် ဖြစ်သည်။ သူ့အထက်တွင် ဂျပန်အရာရှိ (၂) ဦးသာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအားဖမ်း၍ နှုံးတင်စစ်ဆေးသင့်သည်ဟု ၎င်းကအဆိုပြုသည်။ လူသတ်မှုတွင် သူသည် မျက် မြင်သက်သေဖြစ်၍ တရားဆိုင်ရာတွင် သူ့အနေဖြင့် သက်သေခံမည်ဟုလည်း ဆိုခဲ့သည်။

လက်မောင်းသွေးဖောက်၍ သစ္စာပြုထားသည် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦး အပေါ် အဆိုးရွားဆုံးသစ္စာဖောက်ပြီး နယ်ချဲ့ဘုရင်ခံနှင့် အတိုင်အဖောက်လုပ်ခဲ့ သော သခင်ထွန်းအုပ်အား တပြည်လုံးက အံ့ဩသွားကြသည်။ နိုင်ငံခြားသို့ပါ ဂယက်ရိုက်သွားသည်။ မိမိကောင်းစားရေး ရာထူးရရှိရေးအတွက် နယ်ချဲ့အလို ကျ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးအား သေတွင်းနှုတ်ခမ်းဝသို့ အကြင်နာကင်းစွာ တွန်းပို့ လိုက်သော သူ့လုပ်ရပ်အတွက် တပြည်လုံးက အော့နှလုံးနာကြသည်။ စက်ဆုပ် ရွံရှာကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သခင်ထွန်းအုပ်၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်းသည်လည်း ကွေးသွားခဲ့လေသည်။

သခင်ထွန်းအုပ်က အရေးယူရန် တိုက်တွန်းလာသောအခါ ယင်းသတင်း သည် ပြည်တွင်းပြည်ပ နှစ်ဌာနစလုံးသို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်။ သတင်းစာများကလည်း အရေးတယူရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ဘုရင်ခံက ပုလိပ် (ရဲ) အဖွဲ့ကို စုံစမ်းစစ် ဆေး အရေးယူရန်ညွှန်ကြားသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် အင်္ဂလန်ရှိ မြန်မာပြည်

ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်ထံ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအားဖမ်းရန် ခွင့်ပြုမိန့်ကို ဘုရင်ခံက တောင်းခံခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်က လောလောဆယ်ချက်ချင်း လက်ငင်းဖမ်းဆီးရန် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်ဟု အကြောင်း ပြန်သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၈ ရက်နေ့ထုတ် ဟံသာဝတီသတင်းစာ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက --ကျွန်ုပ်လိပ်ပြာမှာအမြဲသန့်ရှင်းလျက်++ ဆောင်းပါးရေး သားကာ ဘီအိုင်အေ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ချီတက်လာစဉ် ရွာသူကြီးတစ်ဦးအား သတ်သည့်ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် သခင်ထွန်းအုပ်ကိုယ်တိုင် အကြမ်းဖက်မှုတွင် ပါဝင်ပတ် သက်ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂလိပ်တို့စုံစမ်းသိရှိသွားသည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်က သခင် ထွန်းအုပ် ကိုယ်တိုင်ရေးသားထုတ်ဝေသော --ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခန်း++ စာအုပ်တွင် သူသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းထက်ပင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရကို ပိုမိုပြင်းထန်စွာ ဆန့် ကျင်သူဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂလိပ်တို့သိရှိသွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကို ဖမ်းဆီးရန်ကျင်းပခဲ့သော မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့ ဘုရင်ခံအိမ်တော်အစည်း အဝေးမှာ သောင်မတင်ရေမကျဖြင့် ပြီးဆုံးသွားလေသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းသော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သည့် ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင် ကောင်စီဝန်ကြီးအဖွဲ့၌ သခင်ထွန်းအုပ်ပါဝင်တော့ချေ။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃ ရက်နေ့ တွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်၊ သခင်ဗစိန် တို့နှင့်အတူ အဖမ်းခံရပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည် လွတ်မြောက်သွားခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် သခင်ထွန်းအုပ်သည် ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ပေါင်းစုံတွင် ပါဝင်၍ နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ပထမအကြိမ်ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ပေါင်းစုံ အမတ် လောင်းအဖြစ် ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဗမာနိုင်ငံ လုံးဆိုင်ရာ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဩဂုတ် လတွင် အတိုက်အခံပေါင်းစုံမဟာမိတ်အဖွဲ့ (အမအ) ဖွဲ့စည်းရာတွင်ပါဝင်ခဲ့ သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယအကြိမ် ပါလီမန်ပြည်သူ့ လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်မဲဆန္ဒနယ်နှင့် သကြားမဲဆန္ဒနယ်မြေမှ

အမျိုးသားမဟာမိတ်အမတ်လောင်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၀ ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မြေနှင့် တွဲတေး မဲဆန္ဒနယ်မြေတို့မှ တို့ဗမာအစည်းအရုံးအမတ်လောင်းအဖြစ်လည်းကောင်း ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့လေသည်။

သခင်ထွန်းအုပ်သည် တောင်တွင်းကြီးမြို့နေ ဦးဘတင်၊ ဒေါ်စံရင်တို့၏ ဒုတိယသမီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်တုတ်နှင့် ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် လက်ထပ်ခဲ့သော်လည်း သားသမီးမထွန်းကားခဲ့ချေ။ ဒေါ်ခင်တုတ်၏ ညီမဒေါ်ခင်နုကို ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်းက လက်ထပ်ခဲ့၍ သခင်ထွန်းအုပ်နှင့် ဦးအောင်သန်းတို့သည် မယားညီအစ်ကိုတော်လေသည်။ ဇနီး၏မောင် ဗိုလ်မှူးဇော်သန်း (ငြိမ်း) ၏သား၊ မောင်နန်းမြင့်ကို မွေးစားခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် အမေခံဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး သခင်ထွန်းအုပ်သည် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက် စနေနေ့တွင် ၎င်းငှားရမ်းနေထိုင်သော ရန်ကုန်မြို့ ကီလီလမ်း (ယခုဝါးတန်းလမ်း) အမှတ် (၂၀၈) နေအိမ်၌ စိတ်ရောဂါဖြင့် မထင်မရှားကွယ်လွန် သွားခဲ့ရလေသည်။ ကွယ်လွန်စဉ်က ဇနီးဒေါ်ခင်တုတ်နှင့် မွေးစားသားမောင်နန်းမြင့်တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို လှိုင်သာယာမြို့နယ်ရှိ ထိန်ပင်သူသာန်၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။

သခင်ထွန်းအုပ်သည် ကိုလိုနီခေတ် ၁၉၄၃ တွင် အင်္ဂလိပ်ခေတ် လွတ်လပ် ရေးကြိုးပမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် --ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခန်း++ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သခင်ထွန်းအုပ်သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်၌ နိုင်ငံတော်က ခိုးမြှင့်သော လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (တတိယအဆင့်) တံဆိပ်ကိုရရှိခဲ့သည်

မွန်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး မွန်ဦးဖိုးချို

အိမ်ထောင်လွှဲ၊ ဒေါက်တာအင်နီမာရီအက်ရှင်၊ ဆရာတက်တိုး၊ ဒေါက်တာမိုးမြင့်ဦး၊ မွန်ဦးဖိုးချို

နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ရ မွန်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး မွန်ဦးဖိုးချိုကို ပြည်ခရိုင်၊ ရွှေတောင်မြို့၌ ၁၉၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက် စနေနေ့တွင် အဖခရိုင်ဆရာဝန်ကြီး ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဖိုးလှ၊ အမိ ဒေါ်ကြေးနုတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က မော်လမြိုင်မြို့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဖိုးရအထက်တန်းကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၀ တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို အင်္ဂလိပ်စာဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။

မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာဌာနတွင် နည်းပြဆရာ အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ပညာရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းမှု ကော်မတီ (Education and Peace Preservation Committee) တွင် ပါဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဦးညိုမြတို့၏ ဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပြီး နောင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်များ၏ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို အားပေးကူညီ

ခဲ့သည်။ မွန်ဦးဖိုးချိုသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရခန့်အပ်သော အိုင်စီအက်စ် (I.C.S) ခေါ် အိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံအုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်း ရာထူးကို လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်၍ မြန်မာလွတ်လပ်ရေးကိုသာ လိုလားခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့ မွန်ဦးဖိုးချိုခေါင်းဆောင်သော မွန် လူကြီးများသည် ဗဟန်းရေတာရှည်မွန်ကျောင်း၌စုစည်းပြီး မွန်အမျိုးသားတို့ အတွက် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းအမြန်လိုအပ်နေပြီး မွန်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီး ဖဆပလနှင့်ပူးပေါင်း၍ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်မှသာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရရှိလျှင် မွန်အမျိုးသားတို့အတွက် အခွင့်အရေးရမည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးထက် အဖွဲ့အစည်းအားဖြင့် ဖွဲ့စည်းချိန်တန်ပြီးဟု တင်ပြ၍ မွန်တိုင်း ရင်းသားအစည်းအရုံးကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ အစည်းအရုံး၏ရည်ရွယ်ချက် မှာ မွန်တိုင်းရင်းသားလုံးနှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံရေး၊ သာသနာရေး၊ နေရေး ထိုင်ရေး၊ ပြုပြင်ရေးကိစ္စအဝဝကို တပ်ဦးအနေဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။ မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး၏ အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များမှာ-

- (၁) မွန်ဦးဖိုးချို - ဥက္ကဋ္ဌ
- (၂) မွန်ဦးသန်း - အတွင်းရေးမှူး
- (၃) နိုင်ကျော်လှ (မွန်သမားတော်) - ဘဏ္ဍာရေးမှူး
- (၄) ဦးအုံးဖေ (မိကလုံ) - စာရင်းစစ်
- (၅) မွန်ထွန်းရင် - ဝါဒဖြန့်ချိရေးနှင့်စည်းရုံးရေး
- (၆) နိုင်ချမ်းမွန် - ဝါဒဖြန့်ချိရေးနှင့်စည်းရုံးရေး
- (၇) ဦးမောင်ကြီး - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၈) ဦးစံညွှန်း - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၉) ဦးရွှေကြိုင် - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၁၀) ဦးဘချစ် (မော်လမြိုင်) - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၁၁) ဦးဘသွင် (ကော့နှပ်) - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၁၂) မွန်ချစ်ဖေ - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၁၃) ဦးကျော်ဝင်း - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်
- (၁၄) ဦးထွန်းအောင် - အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်

တို့ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်နေသော ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

သွင် ဆက်သွယ်၍ မွန်ဦးဖိုးချို၊ မွန်သန်းတို့သည် ဖဆပလအမှုဆောင်များ ဖြစ်သောကြသည်။ မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးကို ဖဆပလက အမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့အစည်းမဟုတ် လူထုလူတန်းစာအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ဆက်ဆံခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်မှ ၃ ရက်နေ့အထိ ကျိုက္ခမိမြို့နယ် (ယခုသံဖြူဇရပ်မြို့နယ်) ပင်ရွာတွင် မွန်အမျိုးသားညီလာခံတစ်ရပ်ကို ကျင်းပ၍ အတိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရာ မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ရွေးချယ်ခံရသည်။ ယင်းညီလာခံ၌ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့

(၁) သာသာနာသက္ကရာဇ် ၁၁၁၆ တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁) ရက်နေ့သည် သမလ၊ ဝိမလ ညီနောင်နှစ်ပါးတို့သည် သိကြားမင်း၏အကူအညီဖြင့် ဟံသာဝတီ ပဲခူးမြို့ကြီး ကိုစတင်တည်ထောင်သည့်နေ့ကိုယူပြီး နှစ်စဉ်တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁) ရက်နေ့ကို မွန်အမျိုးသားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ရန်။

(၂) လာမည်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မွန်အမျိုးသားတို့အတွက် သီးခြားမဲစာရင်း မဲဆန္ဒနယ်သတ်မှတ်ပေးရန် အကယ်၍ ဖဆပလအစိုးရက မပြုလုပ်ပေးလျှင် ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်ရန်တို့ကို တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။

မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးသည် ဖဆပလလက်အောက်တွင်ရှိနေစဉ် မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ဖဆပလ စည်းရုံးရေးအတွက်တနင်္သာရီတိုင်းကို တာဝန်ယူပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ဖဆပလအစိုးရ၏ ပမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး ၁၉၄၉ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်သွားခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံဟနွိုင်မြို့၌ ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဦးမီးချမ်းနေ့ကွန်ဂရက်သို့ မွန်ဦးဖိုးချိုသည် မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ညီလာခံအပြီးတွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဟန်ဂေရီနိုင်ငံများသို့ လေ့လာရေးခရီး သွားရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် မွန်ဦးဖိုးချိုခေါင်းဆောင်သော မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးသည် အစိုးရ၏ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးတပ်ပေါင်းစုကြီးဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) အဖွဲ့တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ကာ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနှစ်၌ပင် မွန်ဦးဖိုးချိုသည် မွန်အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး (Mon National United Front) ကိုတည်ထောင်၍ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၇ တွင် မွန်ဦးဖိုးချိုခေါင်းဆောင်သော မွန်တိုင်းရင်းသား

အစည်းအရုံးသည် မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးမှ ကေဒါများဖြင့် မော်လမြိုင်မြို့နယ်ပယ် ခန်းမတွင် ညီလာခံကျင်းပပြီး မွန်ပြည်နယ်သတ်မှတ်ပေးရန် ဖဆပလအစိုးရအား တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် အိမ်စောင့်အစိုးရ က ဦးစီးကျင်းပခဲ့သော ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ တွင် ပမညတကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် မော်လမြိုင်ခရိုင် ရေးမြို့နယ် မဲဆန္ဒ နယ်မှ ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ယင်းနောက် မွန်တိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ပမညတမှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ၁၉၆၄ ခုနှစ် အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ကာကွယ်သည့်ဥပဒေပြဌာန်းပြီးနောက် မွန် ဦးဖိုးချိုဦးစီးသည့် မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးသည် အခြားနိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့ အစည်းများနှင့်အတူ ဖျက်သိမ်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ကြေညာချက်အမှတ် ၃၂ ကို ထုတ်ပြန်ပြီး ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေးအကြံပေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ရာ မွန်ဦးဖိုးချို သည် အကြံပေးအဖွဲ့ (၃၃) ဦး၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ၁၉၇၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလပါတီဗဟိုကော်မတီက ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစန်းယု ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့ဝင် ၉၇ ဦးပါ နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်း ရေးဆွဲရေးကော်မရှင်ကို ဖွဲ့စည်းရာ တွင်လည်း အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

မွန်ဦးဖိုးချိုသည် စစ်ကြိုခေတ်၌ **မြန်မာနိုင်ငံလုံးဝလွတ်လပ်ရေးသို့++ ဟု သော အမည်ရှိ စာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း **မြန်မာနိုင်ငံပြန် လည်ထူထောင်ရေး++ ဟူသော စာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့်လည်း ကောင်း ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လက်တင်ဘာသာဖြင့် ကဗျာများ လည်း ရေးသားခဲ့သည်။ အားလပ်ချိန်တွင်လည်း မွန်ဦးဖိုးချိုသည် လူငယ်များ အား အခမဲ့ အင်္ဂလိပ်စာနှင့် နိုင်ငံရေးပညာရပ်များ၊ ဥပဒေပညာရပ်များ သင် ကြားပို့ချပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗဟိုတရားရုံးချုပ်ရှေ့နွေဖစ် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၈၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက် လွတ်လပ်ရေးနေ့တွင် ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက ချီးမြှင့်သော နိုင်ငံ့ ဝုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) ကို ရရှိခဲ့သည်။

ထို့နောက် မွန်တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီး မွန်ဦးဖိုးချိုသည် ၁၉၈၄ ခုနှစ် မေလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့အင်းစိန်ဒေါန (၁) လမ်း အမှတ် (၃) နေအိမ်၌ လူကြီးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါက် တာဒေါ်မြသင်နှင့် မွေးစားသမီးတို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ဇော်ဘွားကြီးကုန်းခရစ်ယာန်သုသာန် (ယခုမြဝတီပုံနှိပ်တိုက်) ၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်

ပိူုု သာင်ချင်ဟင်

သခင်ချစ်မောင် (ဝိဇ္ဇာ) ကို ၁၉၁၅ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာ ၁၅ ရက်သောကြာနေ့ ညနေ ၃ နာရီတွင် ဝံသာနုအသင်းခေါင်းဆောင် မြေပိုင်ရှင် စပါးကုန်သည် ဦးသာဂေါင်နှင့် အမိခေါ်လှဖြူတို့မှ ဟင်္သာတခရိုင် ကွင်းကောက်ရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်မည်မှာ သန်းမောင်ဖြစ်သော်လည်း ချစ်မောင်အမည်သာ တွင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွင်းကောက်မူလတန်းကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ အသက် ၇ နှစ်အရွယ်တွင် ကွင်းကောက်မူလတန်းကျောင်း၌ ဒုတိယတန်းပညာသင်ကြားနေစဉ် ဖခင်ကြီးကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကွမ်းသီးတပင် မူလတန်းကျောင်းမှ စတုတ္ထတန်း၌ စကောလားရှစ် (ပညာသင်ဆု) ဖြင့် အောင်မြင်၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ငွေ ၁၆ ကျပ်နှင့် ၅ နှစ် အထိ စတိုင်ပင် (ပညာသင်စရိတ်) ရခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ သာယာဝတီခရိုင်သုံးဆယ် အာစီအမ် (ဗရင်ဂျီ) အထက်တန်းကျောင်းနှင့် နော်မံကျောင်းတို့၌ အထက်တန်းပညာသင်ကြားသည်။

ကျောင်းသားဘဝ၌ ၁၉၃၆ ခုနှစ်ထုတ် စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုတိုတပုဒ် ရေးသား၍ ပြိုင်ပွဲဝင်ခဲ့ရာ ပထမဆုရရှိခဲ့သည်။ ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ်ပေါ်ပေါက်စဉ် သုံးဆယ်မြို့ အာစီအမ် ခေါ် ဗရင်ဂျီသာသနာပြုကျောင်းမှ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်တဦးအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့၏။ သပိတ်လှန်သောအခါ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစားမေးပွဲကို မြန်မာစာဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်သော်လည်း တက္ကသိုလ်ကျွန်ပညာရေးစနစ်ကို မသင်ချင်တော့၍ တို့ဗမာအစည်းအရုံး (သခင်ပါတီ) သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံး ခေါင်းဆောင်ကြီးများဖြစ်ကြသော သခင်မြ၊ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ခင်အောင် တို့နှင့်တွဲဖက်၍ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်သို့ ခြေစုံပစ်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

သို့ကလို့ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ရင်း ၁၉၃၇ ခုနှစ်ထုတ် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် *အပြုံး+ ကလောင်အမည်ဖြင့် **ထိုထိုဤဤ အလီလီ++ ဟူသော အခန်းဆက် ဆောင်းပါး ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံအစတွင် သာယာဝတီခရိုင် တောင်သူလယ်သမား ညီလာခံကြီးမှ ခရိုင်အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်တဦးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် သာယာဝတီခရိုင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ တောင်သူလယ်သမား ဌာနမှူးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး (ဗတလစ) ၏ အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

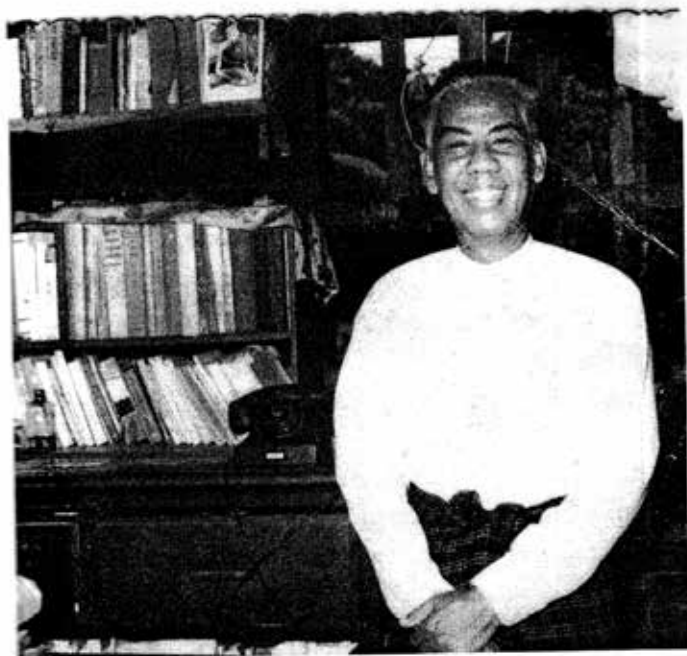
သာယာဝတီခရိုင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင် ၁၉၄၁ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ မတရားအသင်း ကြေငြာခံရသည်အထိ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်လင်းနှင့်အတူ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံး မတရားအသင်းအဖြစ် ဖျတ်သိမ်းခံရပြီးနောက် မြေအောက်တော်လှန်ရေးကာလ ၌ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် သာယာဝတီခရိုင် မြေအောက်တော်လှန် ရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် အဖွဲ့ဝင် ခေါင်းဆောင်တဦးအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သာယာဝတီအနောက်ပိုင်းမှ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုကို ခေါင်းဆောင်ခဲ့သည်။ သာရ ဝေါ၊ ထိန်တောနယ်တလျှောက်သိမ်းယူခဲ့ပြီး သာယာဝတီခရိုင် ဘီအိုင်အေ ခေါ် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာတွင်လည်း ခေါင်း ဆောင်တဦးအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ်တွင်အစိုးရ ရာထူးပေးသည်ကိုလက်မခံဘဲ ၁၉၄၂ ဩဂုတ်လ တွင် သာယာဝတီခရိုင် တို့ဗမာဆင်းရဲသားအစည်းအရုံး၏ ခရိုင်မှူးအဖြစ် ထမ်း ဆောင်ရင်း ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် မြေအောက်စည်းရုံးရေးများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် နယ်သာလန်နိုင်ငံတွင် ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုးရေး ကွန်ဂရက်သို့ ဗမာပြည် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၉ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ကြီးကို ပထမဆုံးအကြိမ် စတင်ဖွဲ့စည်းသော အခါ တောင်သူလယ်သမားဌာနချုပ် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဆို ရှယ်လစ်ပါတီဌာနချုပ် အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဗိုလ် ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့တွင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော် အမတ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗဟို ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ဝင်လူကြီး၊ မြေယာလျှော်ကြေးပေးရေး ကော်မရှင်အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ် ပါတီဌာနချုပ်၏ လက်ထောက် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ် လည်းကောင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အိန္ဒိယပြည် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ ကွန်ဂရက်သို့လည်း ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လည်းကောင်း ဦးဆောင်တက်ရောက် ခဲ့သည်။

၁၉၅၀ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၌ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ၏ ဝါဒဖြန့်ချိရေး များ လုပ်ကိုင်နေစဉ်အတွင်း အမေရိကန် အီးစီအေ အထောက်အပံ့ယူရေး၊ မယူရေး ပြဿနာများတွင် သဘောကွဲလွဲကာ ယင်းအဖွဲ့မှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၀ ဒီဇင်ဘာ ၈ တွင် သခင်လွင်၊ သခင်လှကျော်၊ သခင်လူအေးနှင့်

ဦးရှယ်လစ်ပါတီဝင် ၄၃ ဦးတို့နှင့်အတူ ဗမာပြည် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား
ပါတီ (ဆိုရှယ်နီပါတီ) ကို တည်ထောင်၍ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့
သည်။ ထို့နောက် သခင်ချစ်မောင်သည် တလညစ ခေါ် ဗမာနိုင်ငံ တောင်သူ
လယ်သမား ညီညွတ်ရေးအစည်းအရုံးကို ၁၉၅၀ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ တွင် ဦးဆောင်
ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြန်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၃ ဩစပြေးယားနိုင်ငံတွင် ကျင်းပခဲ့သော ပထမဆုံး ကမ္ဘာ
့ဦးဆုံးရေးကွန်ဂရက်သို့ အဖွဲ့ဝင်ပေါင်း ၃၀ ကျော်ကို ဦးဆောင်ကာ
အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ နိုဝင်ဘာ ၁၈ ရက်တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား
ညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) ကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။
၁၉၅၈ တွင် စစ်တပ်မှ အိမ်စောင့်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ပါလီမန်တွင် ဦးစွာကန့်
သက်ရာ၌ ပမညတ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပြီး၊ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်မှနေ၍
ဆလင်တွင်ရစ်အောင် ရရင့်တည်ကြည်စွာဖြင့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ

အခြေခံဥပဒေဘက်မှ ခုခံတိုက်ဖြတ်ခဲ့သဖြင့် အသံလွှင့်မိန့်ခွန်းပြောကြားအပြီး နိုင်ငံတော်က 'ဝိဇ္ဇာ' ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်ဖြင့် ချီးကျူးခြင်းခံရာမှ ဝိဇ္ဇာ သခင်ချစ် မောင်အဖြစ် အမည်တွင်ခဲ့သည်။

ပထမ အိမ်ထောင် ဒေါ်ရင်ရင်မှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် သားမြတ်ကင်ဆာ ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရာ သားသမီး ၅ ဦး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ တွင် ဒေါ်ခင်မျိုးရီနှင့် ဒုတိယ အိမ်ထောင် ထပ်မံ ထူထောင်ခဲ့သည်။ ဒုတိယအိမ် ထောင်နှင့် သားသမီး ၂ ဦး ထွန်းကားခဲ့သည်။

၁၉၆၂ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ရန်ကုန်မြို့ အသံလွှင့်ရုံခန်းမကြီး၌ ကျင်းပခဲ့ သော လူမျိုးပေါင်းစုံ နီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးတွင် ရာဇဝင်ကျော် မိန့်ခွန်းရှည်ကြီးကို ပြောကြားခဲ့သည်။

၁၉၆၈ ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီက ဖွဲ့စည်းပေး ခဲ့တဲ့ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အကြံပေးအဖွဲ့ (အကြံပေး ၃၃ ဦး) တွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး သခင်လွင်၊ သခင်သင်၊ သခင်လှကျွေ၊ သခင်လေးမောင်၊ ဖဒိုဝေသော်၊ သခင်စံ မြင့်၊ ဦးတင်ညွန့်၊ လင်းခေးဦးထွန်းမြင့်၊ မွန်ဖိုးချို၊ ဦးသာထွန်း စသည့် ၁၁ ဦး ခန့် အကြံပြုချက်တွင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ်ပါဝင်၍ အကြံပြုစာတမ်းတင်ခဲ့သည်။ သို့ကလို့ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက ၁၉၈၀ ဇန်န ဝါရီလတွင် ဝိဇ္ဇာသခင် ချစ်မောင်အား နိုင်ငံဂုဏ်ရည် ပထမဆင့် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၈၈ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံအပြီး နဝတ အစိုးရမှ နိုင်ငံရေးပါတီ များ ဖွဲ့စည်းခွင့်ပြုပြီးနောက် ဝိဇ္ဇာ သခင်ချစ်မောင်သည် အမျိုးသား ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေး ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု (ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ) ကို ဦးစီး ဖွဲ့စည်းရာ နာယကအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အမျိုးသား ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေး ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစုသည် ရွှေ့ကောက်ပွဲအပြီး၌ နဝတ၏ အမိန့်အမှတ် ၇/၉၂ ဖြင့် ၁၉၉၂ မေ ၁၁ တွင် ဖျက်သိမ်းခံခဲ့ရသည်။

ဝိဇ္ဇာ သခင်ချစ်မောင်သည် စာရေးဆရာတဦးလည်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် စာရေးဆရာဘဝထက် နိုင်ငံရေးသမားဘဝကို ပိုမိုခံမင်နှစ်သက်သူဖြစ်သည်။

၁၉၃၆ တွင် 'မျိုးချစ်မောင်' ကလောင်အမည်ဖြင့် 'တို့ဗမာ တောင်သူလယ် သမား အရေးတော်ပုံ' စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ရာ၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ စာပုံနှိပ်တိုက် တချက်လွတ်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉ အရ အဆိုပါစာအုပ်ကို တွေ့ရာ နေရာ၌ သိမ်းဆည်းစေရန် အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ခြင်းခံရသည်။

ဝိဇ္ဇာသခင်ချစ်မောင်သည် ကြွေးကြော်သံမဂ္ဂဇင်း၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၊ ပြည်သူ့ ဂျာနယ်၊ ပြည်သူ့ကြယ်ဂျာနယ်၊ ရွှေဒေါင့်ဂျာနယ်၊ ရွှေတူဂျာနယ်နှင့် အိုးဝေဂျာနယ်

ထို့နောက် ၁၉၅၅ တွင် ဆောင်းပါးများကို မျိုးချစ်မောင်၊ ဦးမြတ်မင်း၊ ဝဠုန်ဟူသော
အသင်းကွဲများဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဟန်ဂေရီနိုင်ငံ ဘူဒါပတ်မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့
နိုင်ငံရေးအဖွဲ့ ကွန်ဂရက်သို့ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့်အတူ တက်
ဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် 'ကမ္ဘာလှည့် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း+ အမည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးခရီး
များ စာအုပ်ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ပိဇရု သခင်ချစ်မောင်၏ အခြားထင်ရှားသော စာအုပ်များမှာ 'ရှမ်းမှုနှင့်
ပြည်ထောင်စုနောင်ရေး+ (၁၉၆၂)၊ 'နယ်ချဲ့တို့၏ လုပ်ကြံမှုကြီး+ (၁၉၆၆)၊
'အနီးသားခေါင်းဆောင်ကြီးသခင်မြ+ (၁၉၇၆)၊ 'နိုင်ငံရေး ဝေဖန်ချက်များ+
(၁၉၇၆) စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ပိဇရု သခင်ချစ်မောင်သည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၌သာ ခြေစုံပစ်လုပ်ခဲ့ရာ
အလှည့်သက်သက်ရေးသော စာရေးဆရာတဦး မဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံရေးလုပ်
ငန်းရင်း အခါအခွင့်သင့်သောအခါတိုင်း အလှည့်သင့်သလို စာများ ရေးသား
ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ တွင်ရေးသားခဲ့သော 'အသက်ရှည်ရေး၏ လျှို့ဝှက်ချက်+
စာအုပ်သည် ၎င်း၏ နောက်ဆုံးရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးသမားကြီး ပိဇရု သခင်ချစ်မောင်သည် ၂၀၀၅ မတ် ၃ ရက်နေ့
တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီး ဒေါ်ခင်မျိုးရီနှင့် သားသမီး
များ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို မြောက်ဥက္ကလာပ
ရေးဝေးသူဿန်၌ ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။

သင်ချစ်မောင် (ပြန်အောင်)

ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး သင်ချစ်မောင် (မြန်အောင်) ကို ဟင်္သာတခရိုင် ကြံခင်းမြို့၌ ၁၉၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၄ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် အဖ ဦးမြ အမိဒေါ်ပုတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ကျီးသဲကျောင်းဆရာတော်ဦးလက်ပံထံတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် မြန်အောင်မြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ် (၁၀) တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းမှထွက်၍ နိုင်ငံရေးလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်နှင့် ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် အရေးတော်ပုံကာလတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ သင်ချစ်မောင်ကို ခံယူပြီး မြန်အောင်မြို့မှစတင်၍ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားခဲ့သောကြောင့် သင်ချစ်မောင် (မြန်အောင်) ဟူ၍ နိုင်ငံရေးလောကတွင် ထင်ရှားလာခဲ့သည်။ အမည်တူသာယာဝတီမှ ဝိဇ္ဇာရသင်ချစ်မောင်နှင့် မလွဲမှားစေရန် ရည်ရွယ်မှုညှိခေါ်ခြင်းဖြစ်သည် ဟုဆိုသည်။

ဂျပန်လက်အောက်ကျရောက်နေစဉ် အာရှလူငယ်အစည်းအရုံးဝင် လူငယ်များကို စည်းရုံးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဟင်္သာတခရိုင် ဗမာ့တပ်မတော် စစ်သားစုဆောင်းရေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ စစ်အတွင်းကာလ၌ ဗမာ့တပ်မတော်နှင့်လက်တွဲ၍ နိုင်ငံရေးစည်းရုံးရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်ခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဦးဗဆွေ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ဦးဆောင်တည်ထောင်ခဲ့သော ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဖဆပလကိုယ်စား ဟင်္သာတမြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် စတင်ပွဲစည်းခဲ့သော ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး (ဗတလစ) တွင် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာန၌လည်းကောင်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၌လည်းကောင်း ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအစိုးရလက်ထက်တွင် ရောင်စုံသောင်း ကျန်းသူများအား နိုင်ငံရေးမှူးအဖြစ် တပ်မတော်နှင့် လက်တွဲ၍ နှိမ်နင်းတိုက်ခိုက် ရာတွင် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပထမဆုံးအကြိမ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခဲ့ရာ ဖဆပလကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ကြံခင်းမြို့နယ်မဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့အိုးအိမ်ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ပြည်သူ့လုပ်ငန်း ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံမှ အပ်နှင်းသည့် မြင့်မြတ်သော ဘုရင့်သရဖူဂုဏ်ထူးဆောင်ဘွဲ့တံဆိပ် (The Noble Order of the Crown) ကို ချီးမြှင့်ခံရသည်။ ယင်းနှစ်၌ပင် ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံမှ ချီးမြှင့်သော တော်လှန်ရေးကြယ်တံဆိပ် ပထမအဆင့် (Star of Revolution Order of first Degree) ချီးမြှင့်ခံရသည်။

၁၉၅၆ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ရက်နေ့တွင် ဒုတိယအကြိမ်ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲ တွင် ဖဆပလကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ကြံခင်းမြို့နယ် မဲဆန္ဒနယ်မှပင် ပြည်သူ့လွှတ် တော်အမတ်အဖြစ် အရွေးခံရသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတကာနှင့်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု (ယခုရုရှမက်ဒရေးရှင်းနိုင်ငံ) ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ ပိုလန်၊ ချက်ကိုဆလို ဗက်ကီးယား၊ ယူဂိုဆလားဗီးယား၊ အစ္စရေး၊ အာရပ်နိုင်ငံများပြည်ထောင်စု၊ ဂျပန်၊ တရုတ်၊ စင်ကာပူ၊ မလေးရှား၊ အိန္ဒိယနှင့် ထိုင်းစသည့် နိုင်ငံများသို့ မြန်မာနိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အစည်းအဝေးတက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဖဆပလကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ကြံခင်းမြို့နယ် မဲဆန္ဒနယ်မှ ထပ်မံရွေးချယ်ခံရသည်။ ယင်းနှစ်ဒီဇင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုကာလအဆင့်သုံးဆင့်စလုံးတွင် နိုင်ငံတာဝန် ကို ရွပ်ရွပ်ချွံချွံထမ်းဆောင်ခဲ့သဖြင့် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) အပ်နှင်းခြင်းခံရသည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး
အကြံပေးအဖွဲ့ (၃၃) ဦးတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် သခင်ချစ်မောင်သည် နိုင်ငံရေးမှ အနားယူကာ မိသားစုနှင့်
အတူ ရန်ကုန်မြို့ အရှေ့မြင်းပြိုင်ကွင်းလမ်း အမှတ် ၂၇၆ နေအိမ်တွင် နေထိုင်နေ
ဝင်အတွင်း ၁၉၇၉ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေ
သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်မြကြည်နှင့် သားသမီးလေးယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့
သည်။

တို့ပဟအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင် သခင်ပစိန်

နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးသမိုင်း၌ထင်ရှားခဲ့သော သခင်ပစိန်ကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက် သောကြာနေ့တွင် အဖ ဦးဘိုးမြစ်၊ အမိဒေါ်စောတို့မှ ဟင်္သာတမြို့ တာသစ်ရပ်၌ဖွားမြင်ခဲ့သည့် အထွေး ဆုံးသားဖြစ်သည်။ သခင်ပစိန်၏ မွေးချင်း အစ်ကိုအစ်မများမှာ ဒေါ်သိန်းရင်၊ ဒေါ်အေးယု၊ ဦးသန့်၊ သခင်ခန့်၊ ဒေါ်အေးစိန်နှင့် သခင်စိန်ပြန်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ သခင်ပစိန်၏ ဖခင်မှ မျိုးရိုးသည် ဆွေကြီးမျိုးကြီး ဂုဏ်ကြီးပြင်ကြီးသူဟုဆိုနိုင်လေ သည်။ ဦးဘိုးမြစ်၏ ဖခင်ဦးရွှေအောင်သည် ဟင်္သာတမြို့မှ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာ သော သမားစိမြို့ဝန်ဖြစ်သည်။

သခင်ပစိန်သည် ကျောင်းနေစဉ်ကပင် အစ်ကိုဖြစ်သူက အိမ်၌သင်ကြား ပေးခဲ့သဖြင့် ဟင်္သာတမြို့အစိုးရအထက်တန်း၌ စတုတ္ထတန်းမှစ၍ အတန်း တက်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ဒဿမတန်းကို အင်္ဂလိပ်စာ၊ မြန်မာစာ၊ သင်္ချာဘာသာရပ်တို့၌ ဂုဏ်ထူးဖြင့်အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သည် နောင်တွင် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲခေါင်း ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာသည့် ကိုပစိန်ကို နိုင်ငံရေးမျိုးစေ့ သန္ဓေတည်ပေါက်ဖွား ပေးရာ ဘူမိနက်သန်မြေဖြစ်ခဲ့သည်။ ကိုပစိန်သည် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ကျောင်း သားများသမဂ္ဂ၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကာ ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂအမှုဆောင်အဖွဲ့၏ ပထမဆုံး အထွေထွေအတွင်း ရေးမှူးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ပထမဆုံးဥက္ကဋ္ဌမှာ ကိုထွန်းစိန်ဖြစ် သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကိုပစိန်သည် ကျောင်းစာသင်ခန်းများ၌ ဆရာ များအမည်ခေါ်လျှင် ‘ပရဲဆင့်ဆာ+ ++Present Sir++’ ဟု ကျောင်းသားအားလုံးက ထူး၍ နေကြသည်ကို ကန့်ကွက်၍ ကိုပစိန်က ထိုသို့မထူးဘဲ ‘‘ရောက်ပါပြီခင်ဗျား’’ ဟု ပထမဆုံးထူးခဲ့သည်။ သဟာယအဆောင်နှင့် စာဖတ်အသင်းများတွင်လည်း ကိုပစိန်သည် နည်းပြဆရာ လုပ်နေသော ဆရာဘသောင်း (နောင်သခင် ဘသောင်း) တွဲ၍ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတရား များဟောပြောခဲ့သည်။ ထိုသို့ဟောပြောမှုကြောင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ယုဒသန် ကောလိပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခံရသည်။ ဆရာဦးဖေမောင်တင်သည် ကိုပစိန်နှင့် ကိုဘသောင်းတို့၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို အားပေးကူညီခဲ့သည်။

ကိုဗစိန်သည် ယုဒသန်ကောလိပ်သို့ အပို့ခံရသော်လည်း ငြိမ်နေသည် မဟုတ်။ ထိုစဉ်က ဆရာစံလယ်သမား အရေးတော်ပုံကြီး ပြိုကွဲသွားသောအခါ ခေတ်ခဲ့လက်ကိုင်တုတ် ကျောင်းသားတစ်စုက ဆရာစံကို အပြစ်တင်ကြသည်။ ခုတ်ခဲ့သည်။ ဆရာစံ၏ အတွေးအခေါ်အားနည်းမှုကို ပြက်ရယ်ပြုကြသည်။ ဤသည်ကို ကိုဗစိန်ကြားသောအခါ ဒေါသဖြစ်ခံပြင်းကာ ဆရာစံအရေးတော်ပုံ ကို ထောက်ခံသော စာတမ်းတစ်စောင်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားခဲ့ သည်။ စာတမ်း၌

..လယ်သမားသူပုန်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာစံ၏ တော်လှန်ရေးသည် မှန် နှစ်သည်။ တရားနည်းလမ်းကျသည်။ သည်ကနေ မြန်မာပြည်တွင် တော်လှန် ရေးတစ်ရပ် မဆင်နွှဲဘဲ လွတ်လပ်ရေးရမည်မဟုတ်။ ဆရာစံ၏ တော်လှန်ရေး

မအောင်မြင်၍ ပြည်သူလူထုစိတ်ဓာတ်ကျစရာမလို။ သည် တော်လှန်ရေးမီးရှူး
တိုင်ကို လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ဆောင်သွားမည်ဆိုလျှင် တစ်နေ့ သောအခါ လွတ်
လပ်ရေးကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ပိုင်ပိုင်ရမည် ဧကန်ဖြစ်၏။++

အဆိုပါစာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေး၍ လက်နှိပ်စက်ရိုက်ကူးပြီး
မိတ္တူပွားသည်။ ရရှိသော မိတ္တူစာရွက်များကို အမျိုးသားကျောင်းဆောင်များ
သို့ပို့၍ တိတ်တဆိတ်ဝေငှသည်။ နံရံတွင်လည်း ကပ်သည်။ ထိုစာတမ်းကို
ရေးသူကိုလည်း ကိုဗစိန်၊ ဖြန့်ဝေသူကိုလည်း ကိုဗစိန်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ထို့ကြောင့် ကျောင်းအာဏာပိုင်များက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ပြောင်းရွှေ့
လာသော ကိုဗစိန်ကို ယုဒသန်ကောလိပ်မှလည်း အပြီးအပိုင် ကျောင်းထုတ်ပစ်
လိုက်လေသည်။ ကျောင်းထုတ်ခံရစဉ်က ကိုဗစိန်သည် ယုဒသန်ကောလိပ်
ဘီအေနောက်ဆုံးနှစ်အဖြစ် ပညာသင်ကြားနေချိန်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ကိုဗစိန်ကား စိတ်ဓာတ်မကျဘဲ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးကို တိုးတိုး
တိတ်တိတ်တမျိုး၊ ငြောင်တမျိုး လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဤသည်ကား ကို
ဗစိန်၏ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်ဖြစ်၏။ ဤကား ကိုဗစိန်၏ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်ဖြစ်၏။
ဤကား ကိုဗစိန်၏ နိုင်ငံရေးစွန့်စားမှုဖြစ်သည်။ မိမိ၏လုပ်ရပ်သည် ထောင်နှုတ်
ခမ်းနင်းနေသည်ကို မသိ၍မဟုတ်။ သိ၏။ သို့သော် ထောင်ကျမည်ကို ကြောက်
နေလျှင် သည်ဘဝမှာ မြန်မာတို့ လွတ်လပ်ဖို့မမြင်တော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ထောင်ကျ
လျှင်သော်မှ ကျစေ၊ အဖမ်းခံရချင်ခံရစေ၊ မိမိယုံကြည်သော နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းဖြင့်
ကိုဗစိန်သည် နောက်မဆုတ်တမ်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ လေသည်။

ယင်းကြောင့် ကိုဗစိန်ကို သူ့ရဲဘော်များက အိန္ဒိယပြည်ရှိ နယ်ချဲ့ ဆန့်
ကျင်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီး မဟာတ္ထမဂန္ဒီ၏အမည်နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ «ဂန္ဒီစိန်+ဟု ကိုဗစိန်
အား နာမည်တွဲ ထူးသစ် ပေးခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်များအသင်း
ကြီးကို ကိုဗစိန်နှင့် သူ့ရဲဘော်များက ခေါင်းဆောင်၍ တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။
ဥက္ကဋ္ဌကိုတင်၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌကိုထွန်းစိန်နှင့် ကိုဘသောင်း၊ အကျိုးဆောင်အတွင်းရေးမှူး
ကိုနု၊ တွဲဖက်အကျိုးဆောင်အတွင်းရေးမှူးကိုဗစိန်၊ ကိုဟိန် (နောင်မြို့မဆရာဟိန်)
ငွေထိန်းကိုစိန်၊ စာရင်းစစ်ကိုခန့် (နောင် ပန်းတနော်ဦးခန့်) တို့သည် အမှုဆောင်
အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ကြလေသည်။

ထိုစဉ်က ကိုဗစိန်၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များကို ဒေါက်တာမောင်
မောင်က သူ၏ «မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခရီးနှင့် ဝိုင်းချုပ်ကြီးနေဝင်း» စာအုပ် စာမျက်နှာ

သခင်ဇော်စိန်၏ရနီး သခင်မ ခေါ်ခင်ခင်

••နိုင်ငံရေးဂယက်များသည် တက္ကသိုလ်နယ်မြေကို ပြင်းထန်စွာ ရိုက်ပုတ်ခြင်းမပြုသေး။ ဆရာစံတော်လှန်ရေးကို ကျောင်းသားများ စိတ်ဝင်စား ကြသည်။ သို့ရာတွင် ပွင့်လင်းစွာအားပေး၍မဖြစ်။ *တို့ဗမာ+ခေါ် သံကြောင့်လည်း စိတ်လှုပ်ရှားကြသည်။ စာသမားပေသမား၊ အတွေးသမား၊ ကျောင်းသား ကြီးများ အကြားတွင် ယင်းခေါ်သံသည် ပို၍ပင် ဆွဲငင်သတ္တိရှိသည်။ တို့ဗမာကို အားပေးပါ။ နိုင်ငံခြားပစ္စည်းများကို မသုံးစွဲပါနှင့်။ မြန်မာဖြစ် ပင်နီနှင့် ဖျင်ကြမ်းကို ဝတ်ဆင်ပါ။ နိုင်ငံခြားဖြစ် စီးကရက်မသောက်ဘဲမြန်မာဆေးပေါလိပ်ကြီးကြီးကို တဝကြီးသောက်ပါ။ အမျိုးသမီးများကလည်း နိုင်ငံခြားဖြစ် ဝိုင်စချောချော

ပါးပါးမဝတ်ဘဲ မြန်မာဖြစ်ပင်နိပိတ်ကြမ်းထူထူထဲထဲဝတ်ဆင်ပါဟူ၍ လိုက်လံကာ
ဟောပြောကျင့်သုံးကြသော ကျောင်းသားများလည်း ရှိခဲ့သည်။

ကိုဗစ်နီတယောက်သည် ယင်းသို့သော ကျောင်းသားနိုင်ငံရေးသမားဖြစ်ခဲ့
သည်။ သူသည် ငွေကြေးချို့တဲ့၏။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုတွင်ကား ကြွယ်ဝ
၏။ သူ့အဖို့ ပင်နီဖွင့်ကြမ်းသည် နိုင်ငံရေးလည်းဖြစ်၏။ ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေ
က တောင်းဆိုသောကိစ္စလည်းဖြစ်၏။ သူသည် စာဖတ်ဝါသနာပါ၏။ များများ
ဖတ်၊ ဖတ်သမျှ မှတ်မိ၊ များများပြောဟောတတ်၏။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏
ဖိတ်ကြားချက်အရ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ဒေါက်တာဘမော်
ဦးဘဘေ၊ ဦးစော၊ ဦးထွန်းဝင်း (မော်လမြိုင်သရာဇပါတီ) စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
တက္ကသိုလ်သို့ လာရောက်ဟောပြောခြင်း၊ စကားရည်လူခြင်းပြုကြရာတွင်
ကိုဗစ်နီသည် မှန်မှန်တက်ရောက်တတ်၏။ ထ၍လည်း မေးတတ်မြန်းတတ်၏။
ကိုယ်တိုင်ပြည့်စွက်၍လည်း ဟောပြောတတ်၏။ ကိုဗစ်နီ၏ အတွေးနယ်ကျယ်
လာသည်နှင့်အမျှ သူ၏ပြုံးရယ်နေတတ်သော နှုတ်ခမ်းများသည်လည်း ကျယ်
ဝန်းလာ၏။ အိန္ဒိယတွင် ဂန္တီကြီး၏ ခေါင်းဆောင်မှုတက်နေသောအခါ ကိုဗစ်နီ
က ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးလျှင် «ဂန္တီစိန်+ဟု ဘွဲ့ခံလိုက်သေးသည်++ ဟူ၍ ဖော်ပြထား
သည်။

ထိုသို့ ကတုံးရိတ်လိုက်၊ ရပ်ကွက်ထဲဆင်းပြီး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစည်းရုံး
လိုက်၊ ကျောင်းဆောင်များကို ညဉ့်အချိန်၌ စာရွက်လိုက်ဝေနေသော ကိုဗစ်နီ
သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာနမှ နည်းပြဆရာကိုဘသောင်း စတင်
တည်ထောင်ခဲ့သော တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို ဝင်ရောက်၍ သခင်ဘွဲ့ ခံယူလိုက်
ချိန်မှစ၍ သခင်ဗစ်နီဖြစ်လာသည်။

တို့ဗမာအစည်းအရုံးအဖွဲ့ဝင်တိုင်း «သခင်+ဟူသော ဝေါဟာရကို မိမိတို့နာ
မည်ရှေ့မှ ဖော်ပြခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နောင်တွင် သခင်ဗစ်နီက «သခင်များ
လွတ်လပ်ရေးကြီးပမ်းမှု++ စာအုပ်တွင် ဤသို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်လေသည်-

«သခင်နှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ထင်မြင်ယူဆကြကုန်၏။ သခင်
သည် အရှင်ဖြစ်သည်။ သခင်ကြီး ဧချင်း၊ သခင်ထွေးဧချင်းများအရ သခင်သည်
ရှေးမင်းမျိုးနာမည်ဘွဲ့ဖြစ်သည်။ သူ့ဇာပျို့တွင် «သခင်သခင်ထိပ်မားတင်ငယ်+
ဟု ဂရုပီယအားဖြင့် မိမိဝင်ကို ခေါ်ဝေါ်ပုံ၊ «မြဝတီသခင် ကျွန်မလင်+ဟု နောက်
လူများစပ်ဆိုပုံတို့မှာ လူသိရှင်ကြားဖြစ်ခဲ့၏။ ၁၂၉၁ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာသီချင်း
ပေါ်လာသောအခါ «သခင်မျိုးဟေ့တို့ဗမာ+ ဟု ကြွေးကြော်လာသောအခါမှ
သခင်၏အနက်အဓိပ္ပါယ်စစ်စစ်ကို သိရှိကြကုန်၏။

တကောင်းအဘိရာဇာမှအစပြု၍ ယနေ့တိုင် ဗမာလူမျိုးများသည် သခင်လူမျိုးများဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ *သခင်+ဆိုသည်မှာ ကျွန်ဆိုသော စကားလုံးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်မှာ ကလေးပင်သိ၏။

တို့ဗမာတိုင်း မောင်၊ ကို၊ ဦး၊ ဒေါ်အစား နာမည်ရှေ့က သခင်၊ သခင်မတပ်၍ မှည့်ခေါ်စေခဲ့၏။ တို့ဗမာတစ်မျိုးလုံးသည် တကောင်းအဘိရာဇာ လက်ထက်ဆင်းသက်လာသဖြင့် သာကီဝင်မင်းမျိုး၊ မင်းဆက်ပင်ဖြစ်၏။ ဗမာလူမျိုးသည် သခင်မျိုးဖြစ်ခဲ့၏။ ဗြိတိသျှအောက်၌ ကျွန်သဘောက်ဖြစ်သွားခဲ့သဖြင့် သခင်မျိုးစစ်စစ်ကြီးဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြရန် မောင်၊ ကို၊ ဦး၊ ဒေါ် နာမည်ရှေ့ကဖြုတ်ပြီး *သခင်+ တပ်ခေါ်ခြင်းအားဖြင့် ဇာတိမာန်ကို ပြခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းနောက် သခင်ဗစိန်သည် ရွှေဘိုကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ၌ ဝံသာနုတရားများဟောပြောမှုကြောင့် ရွှေဘိုအရေးပိုင်က ရွှေဘိုတွင် ပုဒ်မ ၁၄၄ ထုတ်ပြန်၍ ၂၄ နာရီအတွင်း ရွှေဘိုနယ်နိမိတ်မှ ထွက်သွားရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ရွှေဘိုကို အရေးပိုင်၏ နယ်နှင့်အမိန့်ကို သခင်ဗစိန်နှင့် သခင်များက ငြင်းဆန်ခဲ့မှုကြောင့် အစိုးရ၏ထောင်ဒဏ်သုံးလချမှတ်ခံရသည်။ ယင်းနောက် ထောင်ထဲတွင် တစ်လခွဲခန့်ကျခံပြီးနောက် သခင်ဗစိန်တို့၏ အမှုကို ဟိုက်ကုတ်တရားလွှတ်တော်မှ ပုဒ်မတပ်မှားယွင်းသည်ဟုဆိုကာ ထောင်မှပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

****သခင်ပေါက်စထောင်ခြောက်လ++ ****အမေကမွေးထောင်ကကျွေး++ ဆိုသည့်အတိုင်း သခင်ဗစိန်သည် နယ်ချဲ့အကျဉ်းထောင်၏အရသာကိုဖြင့် ပထမဆုံးမြည်းစမ်းကြည့်ပြီးနောက် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် အသက်ကိုပင် စွန့်ရမည့်သူဖြစ်ရာ ထောင်လောက်တော့ မမူတော့ချေ။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၃၄ ခုနှစ် မေလတွင် သခင်လေးမောင်၊ ရှင်အရိယ (ဆရာတော်ဦးဥက္ကမ၏ညီ) တို့နှင့်အတူ သခင်ဗစိန်သည် ရွှေဘိုသို့ ပြန်သွား၍ နိုင်ငံရေးတရားများ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဟောပြောခဲ့ပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေဘိုအရေးပိုင် ပုဒ်မပုဒ်မအမျိုးမျိုး တပ်ကာ ဖမ်းဆီး၍ ထောင်ဒဏ်၃လချမှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ သခင်ဗစိန်တို့ သုံးဦး ဖမ်းဆီးခံရမှုကြောင့် ရန်ကုန်၊ ရွှေဘို၊ ရေနံချောင်း၊ ပြည်၊ မြင်းခြံ၊ မအူပင်၊ မြောင်းမြစသော ခရိုင်ဝန်ရုံးစိုက်ရာ မြို့ကြီးများတွင် ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြပွဲများ ကျင်းပကြသည်။ သို့သော် ယခုတစ်ကြိမ်တွင် ထောင်ဒဏ် ၃ လပြည့်အောင်ခံရပြီးမှ သခင်ဗစိန်တို့ ပြန်လည်လွတ်မြောက်သွားခဲ့သည်။

ထို့နောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ပထမအကြိမ်ညီလာခံကို ၁၉၃၅ ခုနှစ် မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရေနံချောင်းမြို့ လယ်ပေါ်တန်ဆောင်းကြီး၌ ကျင်းပခဲ့

ရာ သခင်ဗစိန်သည် ပထမဆုံးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နောင်အခါ၌ မျိုးချစ်စာဆိုဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက မဟာကဗျာလေးချိုးကြီးဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့ခဲ့လေသည်။

**ဪ... အရှင်အစ သခင်ပထမတွင်ဖြင့် အထင်ကရပေပေါ့နော်။ အရှင်တပညာကဝိန်မှာ သခင်ဗစိန်တို့နှင့် တွဲရတော့ အကဲဖြတ်တပြောင် ပြောင် လှမ်းလို့ . ++

ထိုသို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာပြီးနောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံး ကျယ်ပြန့်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ရန် သခင်ဗစိန်သည် ကြိုးပမ်းခဲ့လေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဗစိန်နှင့်အတူ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်လေးမောင်၊ အတွင်းရေးမှူး သခင်သိန်းမောင်၊ ငွေထိန်းသခင် ထွန်းခင်၊ ပြန်ကြားရေးမှူးသခင်ညီ၊ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ သခင်ဟန်၊ သခင်ထွန်းရွှေ၊ သခင်ဗဗတို့က ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

တို့ဗမာအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဗစိန်သည် ၁၉၃၅ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် အိန္ဒိယရောက် ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်၍ နိုင်ငံရေးတရားများဟောပြောခဲ့လေသည်။ အိန္ဒိယတွင် သခင်ဗစိန်တို့ သွားလေရာရာတွင် အိန္ဒိယအစိုးရက ပုဒ်မ ၁၄၄ ထုတ်၍ တရားပွဲများမလုပ်နိုင်ရန် ပိတ်ပင်ခဲ့လေသည်။ ထိုမျှလောက်နယ်ချဲ့အစိုးရသည် သခင်ဗစိန်ကို ကြောက်ရွံ့တုန်ခဲခဲ့ရသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်မှ ၂၉ ရက်နေ့အထိ ပြည်မြို့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ရာ ညီလာခံနောက်ဆုံးနေ့၌ သခင်ဗစိန်၊ သခင်အောင်သန်း၊ သခင်သန်း၊ သခင်ထွန်းမြင့်တို့ကို **အစိုးရအား ပြည်သူလူထု အကြည်ညို ပျက်စေရန် ဟောပြောမှု++ ဖြင့် အဖမ်းခံရလေသည်။ ထို့ကြောင့် တဗိုလ်ကျတဗိုလ်တက်စနစ်ဖြင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံး ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ အစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင်လေးမောင်၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ သခင်တင်မောင်၊ ငွေထိန်း သခင်ထွန်းခင်၊ ပြန်ကြားရေးမှူး သခင်သိန်းမောင် (မီးတုတ်)၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် သခင်ဟန်၊ သခင်မြ၊ သခင်ဗဗ၊ သခင်လှဘော်တို့ကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။ အဖမ်းဆီးခံရသော သခင်ဗစိန်ကိုမူ အလုပ်အမှု ဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ထည့်သွင်းထားခဲ့လေသည်။

နယ်ချဲ့အစိုးရဆန့်ကျင်တရားဟောပြောမှုကြောင့် သခင်ဗစိန်ကို ပုဒ်မ ၁၂၄ (က)၊ ၁၅၃ (ခ)၊ ၁၂၁ (ခ) တပ်ကာ ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ်ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်၍ မော်လမြိုင်အကျဉ်းထောင်သို့ပို့ခဲ့သည်။ ကျန်သခင်ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြ

သော သခင်ညီ၊ သခင်အောင်သန်း (နောင်ဗိုလ်စကြာ)၊ သခင်သန်း၊ သခင်ထွန်း
မြင့်တို့ကို (၁) နှစ်စီ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ သခင်ဗစိန်တို့သည် ထောင်တွင်း၌
အထူးတန်းအခွင့်အရေး (ဘီကလပ်စ်)ပေးရန် အစာအာငတ်ခံ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရာ
(၁၆) ရက်အကြာတွင် အာဏာပိုင်တို့က အကျဉ်းထောင်မှ ပြန်လည်လွှတ်ပေး
ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၂ ရက်မှ ၂၄ ရက်အထိ ပြည်မြို့ဗလီ
တွင်းတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ တတိယအကြိမ် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာညီလာခံ
ဘို့ကျင်းပခဲ့ရာ ညီလာခံ၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင်သိန်းမောင် (မီးတုတ်)၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ
အဖြစ် သခင်လှဘော်၊ အတွင်းရေးမှူး (၁) သခင်လေးမောင် (အလုပ်သမား
လယ်သမားဌာန)၊ အတွင်းရေးမှူး (၂) ဌာန)၊ သခင်ဗစိန် (ဝါဒပြန့်ပွားရေးနှင့်
ညှဉ်းရုံးရေးအတွင်းရေးမှူး (၄) သခင်အောင်သန်း (နောင်ဗိုလ်စကြာ) (ကျောင်း
သားလူငယ်ဌာနနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဌာန) တို့ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။

သို့သော် သခင်ဗစိန်တို့အုပ်စုက သခင်ညီကို ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်
လိုရာမှသဘောကွဲလွဲကြာ အစည်းအရုံးအတွင်း ပြဿနာဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထို့
ကြောင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌမှ
သခင်သိန်းမောင်က မိမိအား ဆန့်ကျင်အပုပ်ချခဲ့သော ဌာနချုပ်အတွင်းရေးမှူး
(၃) သခင်ဗစိန်နှင့်အလုပ်အမှုဆောင် သခင်ကျော်ရင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ
ဆုတ်ပယ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြေညာခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် တို့ဗမာအစည်းအရုံး
နာယက၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက အစည်းအရုံးအတွင်းမညီမညွတ်ဖြစ်ခဲ့သော
အကြောင်းအချင်းအရာများကို ထောက်ရှု၍ ဥက္ကဋ္ဌသခင်သိန်းမောင် (မီးတုတ်)
နှင့် အတွင်းရေးမှူး (၃) သခင်ဗစိန်တို့အား တာဝန်များမှ ရုတ်သိမ်း၍ သာမန်
အသင်းသားအဖြစ်သာ တည်ရှိစေဟု အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ထို့အပြင် နာယက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏အမိန့်ဖြင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်
လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး အလုပ်အမှုဆောင်သစ်ကို ပြန်လည်ဖွဲ့
စည်းခဲ့သည်။ အမှုဆောင်အဖွဲ့သစ်၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင်ထိပ်တင်ကိုယ်တော်
ကြီး၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ သခင်လှဘော်၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် သခင်ညီနှင့် အလုပ်အမှု
ဆောင်များအဖြစ် သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်နု၊ သခင်အောင်သန်း စသော
ပုဂ္ဂိုလ် ၁၅ ဦးကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး ညီလာခံကြီးကိုလည်း
၁၉၃၈ နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့မှ ၂၄ ရက်နေ့အထိ သာယာဝတီစီရင်စု
သုံးဆယ်မြို့တောင်ပန်းဆွဲရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ကျင်းပရန်စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။

ထိုစဉ်အတွင်း သာယာဝတီမြို့၌ သခင်ဗစိန်တို့က စင်ပြိုင်ညီလာခံ ကျင်းပ ရန်စီစဉ်နေရာ သခင်ဗစိန်တို့အား ဆန့်ကျင်သည့် အစည်းအရုံးဝင်များက ဆရာ ကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းထံချဉ်းကပ်၍ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တို့ဗမာအစည်းအရုံး အမှုဆောင်အစည်းအဝေးကို မော်လမြိုင်မြို့၌ ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်မှ ၂၂ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပရန် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းအစည်းအဝေး၌ သခင်ဗစိန်နှင့်တကွ သာယာဝတီညီလာခံအတွက် ပြင်ဆင်နေကြသည့် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးဌာနချုပ် အမှုဆောင်တို့ကို ထုတ်ပယ်၍ ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့သစ်ကို -

- ဥက္ကဋ္ဌ - သခင်ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီး
 - ဒုဥက္ကဋ္ဌ - သခင်လှအောင်
 - အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး - သခင်အောင်ဆန်း
- တို့ဖြင့် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။

သခင်ဗစိန်တို့ကလည်း မည်သို့သောအခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ကြုံရစေ ကာမူသုံးဆယ်ညီလာခံကို မူလသတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်၊ အချိန်ဇယား အတိုင်း သုံးဆယ်တောင်ပန်းဆွဲရွာတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံတွင် ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် သခင်ထွန်းအုပ်အားရွေးချယ်၍ သခင်ညီ၊ သခင်ဗစိန်၊ သခင်အေး၊ ပင်ဖြူ သခင်လှဖေ၊ သခင်ခင်အောင်တို့ပါဝင်အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့သစ်ကို ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၌ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ကြီးမှူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ဦးဆောင် သော တို့ဗမာအစည်းအရုံးဟူ၍ နှစ်ဂိုဏ်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။

ယင်းနောက် ဒေါက်တာဘမော်၏ ဆင်းရဲသားဝံသာနုအဖွဲ့၊ သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်းကြီးမှူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး ငါးပွင့်ဆိုင်ဝံသာနုအဖွဲ့၊ နေပြည် တော်အဖွဲ့နှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းအချို့မှ ထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း (Burma Freedom Bloc) ကို ဖွဲ့စည်းသောအခါ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ဦးစီးသော တို့ဗမာ အစည်းအရုံးသည် မပါဝင်တော့ချေ။

ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း၌ ယင်းတို့အဖွဲ့မပါဝင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နောင်တွင် သခင်ဗစိန်က သူ၏ *သခင်များ၏လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု+ စာအုပ်၌-

**ထွက်ရပ်ဂိုဏ်းကို ကျွန်တော်တို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးက ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ဝေဖန်ခဲ့ကြောင်း၊ ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း၏ တောင်းဆိုချက်များကို ဆိုင်ရာက

သောတုပါက ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ဗမာပြည်က အင်္ဂလိပ်ဘက်က ခုခံတိုက်
နိုင်ခဲ့သော ဖြစ်ကြောင်း ++ ရေးသားထားလေသည်။

သို့နောက် သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဗမာပြည်
ဆိုင်ရာ အမှုဆောင်အစည်းအဝေးကို ရန်ကုန်မြို့၊ သင်္ကန်းကျွန်းမြို့နယ်
ကျွန်းဆုံဘုရားအတွင်းရှိ ရွှေကျင်ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ၁၉၃၉ ခုနှစ် အောက်တို
ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပ၍ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးရရှိရန် အင်္ဂလိပ်ကို
သက်နက်ကိုင်၍ တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရမည် + ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းဆုံး
ဖြတ်ချက်အား အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဥဦးကော်မတီကို ဂျွှီ.ဂျက်ဖွဲ့စည်းခဲ့
သည်။ ကော်မတီတွင် သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်အေး၊ သခင်ချစ်တင်၊
သခင်ထွန်းခင်၊ နောင် ဗိုလ်မြင့်ဆွေ၊ သခင်အောင်သန်း (ဗိုလ်စင်္ကြာ) သခင်ခင်
မောင်၊ သခင်ပု၊ သခင်မြင့်တို့ ပါဝင်ကြသည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့
အဆောင်သော တို့ဗမာအစည်းအရုံး ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် ညီလာခံကို ဖျာပုံမြို့၊
သုင် ကျင်းပ၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း အင်္ဂလိပ်တို့အား စစ်ရေးအကူအညီ
မပေးရေး၊ အင်္ဂလိပ်တို့အား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွင် ဂျပန်နိုင်ငံမှ
အကူအညီရယူရေးဆုံးဖြတ်ချက်များကို နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်တရပ်အဖြစ် ဂျွှီ.ဂျက်
က အတည်ပြုချမှတ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် သခင်
ဗစိန်သည် ယိုးဒယား (ထိုင်း) နိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ရန်
ခွင့်ရရှိရန် မြန်မာယိုးဒယားနယ်စပ်သို့ ရုပ်ဖျက်၍ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ သို့သော်
အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်သည် မြန်မာ-ယိုးဒယားနယ်စပ်
နှင့် ဗိုင်း ၄၀ အကွာ လမ်းခရီးတစ်နေရာ၌ ဗြိတိသျှစုံထောက်များ၏ ဖမ်းဆီးခြင်း
ခံခဲ့ရသည်။ သခင်ဗစိန် ဤသို့ အဖမ်းခံရပြီး ၄ ရက်အကြာတွင် သခင်ထွန်းအုပ်
သည် သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်စင်္ကြာ) အား ယိုးဒယားနိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ရန်
ဝံ့၍ခဲ့သည်။ သခင်ဗစိန်ကို နယ်ချဲ့အစိုးရက နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တု၊ တံဆိပ်အတု
များဖြင့် နယ်စပ်ကိုဖြတ်ကျော်ရန်ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် တရားစွဲဆို၍ ထောင်သုံးနှစ်ပြစ်
ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည်။

သခင်ဗစိန်ထောင်တွင်း၌ အကျဉ်းခံနေရစဉ်အတွင်း သခင်ဗစိန်၊ သခင်
ထွန်းအုပ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ရှုမောင် (ဗိုလ်နေဝင်း)၊
သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့်ဆွေ)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်သစ် (ဗိုလ်
စောနောင်)၊ သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်မိုးညို)၊ သခင်သန်းတင် (၁) (ဗိုလ်ဘွဲ့မရမီ

ငှက်ဖျားရောဂါဖြင့် တိုင်ပင်ဆေးရုံတွင် ကွယ်လွန်သူ)နှင့် သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်ကြီး) တို့သည် ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်ရန် အောင်မြင်စွာ ထွက်ခွာနိုင်ခဲ့လေသည်။

ယင်းနောက် သခင်ဗစိန်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မုံရွာထောင်မှ သခင်လေးမောင်၊ သခင်သန်းထွန်း အပါအဝင် အခြားသခင်များနှင့်အတူ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ မုံရွာထောင်မှ လွတ်မြောက်လာသည့် သခင်လေးမောင်၊ သခင်သန်းထွန်းနှင့် သခင်ဗစိန်တို့သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ မေလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိလာသည်။

သခင်ဗစိန်သည် ရန်ကုန်ရောက်လာချိန်မှာ အချိန်ကောင်းအခါသင့်သည် ဟု ဆိုရပေမည်။ ဂျပန်စစ်အာဏာပိုင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရန် စီစဉ်နေသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ချုပ် ဂျင်နရယ်အီးဒါးက မြန်မာခေါင်ဆောင်းများကို မေမြို့ (ယခုပြင်ဦးလွင်) သို့ ဖိတ်ခေါ်၍ ဆွေးနွေးသည်။ ဆွေးနွေးပွဲသို့ သခင်ဗစိန် သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင်မြ၊ သခင်သန်းထွန်း၊ ဘီအိုင်အေမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်နေဝင်း ဗိုလ်လက်ဖျာနှင့် ဒေါက်တာဘမော်တို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှု ကော်မတီကို (၁၃) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းရာ ကော်မတီတွင် သခင်ဗစိန်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းကော်မတီ၏ တာဝန်မှာ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် ပေါင်းစည်း၍ ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားထုထောင်ရန်နှင့် ဂျပန်ပြည်စစ်အောင်နိုင်ရေးအတွက် မြန်မာပြည်သူတို့က ကူညီအောင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှုကော်မတီသည် ရန်ကုန်မြို့တွင် ရုံးထိုင်လေသည်။ သခင်ဗစိန်နှင့် အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများရေးဆွဲခြင်း၊ ဝန်ကြီးဌာနအလိုက် တာဝန်ခွဲဝေခြင်း၊ တိုင်း၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်အဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းမည့် အုပ်ချုပ်ရေးပုံစံသစ်ကို စနစ်တကျ ရေးဆွဲကြရသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ယာယီဗဟိုအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာဘမော်က ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးတာဝန်ယူခဲ့သည်။ သခင်ဗစိန်သည် အလုပ်သမားဌာန၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဌာနနှင့် ဆည်မြောင်းဌာနဝန်ကြီးဖြစ်လာ၏။

ယာယီအစိုးရအဖွဲ့မဖွဲ့မီမှာပင် စစ်အောင်နိုင်ရေး၊ ဗမာ့ခေတ်သစ် ထူထောင်ရေးစသည့် အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်ကြီးမှူးသော ဆင်းရဲသားဝံသာနုအဖွဲ့၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ဗစိန်ကြီးမှူးသော တို့ဗမာ

အစည်းအရုံးနှင့် သခင်ကိုယ်တော်ပိုင်၊ သခင်မြတို့ ကြီးမှူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် တို့ဗမာဆင်းရဲသားအစည်းအရုံးဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်စစ်ဗဟိုဌာန ဝန်ထောက်ချုပ် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝိဘိက စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ဖျက်သိမ်း၍ လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံတော်ဖြစ်ပြီဟု နံနက် ၇ နာရီ ၃၀ မိနစ်၌ ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့လေသည်။ နံနက် ၈ နာရီတွင် အစိုးရဂေဟာ၌ လွတ်လပ်ရေးနေ့အခမ်းအနားကျင်းပ၍ လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်းကို ဗန္ဓုလဦးစိန်က ဖတ်ကြားခဲ့သည်။ လွတ်လပ်သော အစိုးရအဖွဲ့သစ်ကို နိုင်ငံတော်အဓိပတိဒေါက်တာဘမော်က ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော်လည်း သခင်ဗစိန်နှင့်သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ပါဝင်တော့ချေ။

လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်း ကြေညာပြီး ၁၁ ရက်အကြာတွင် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်နှင့် သခင်ထွန်းအုပ်တို့ကို အကျယ်ချုပ်ဖြင့် စင်ကာပူနိုင်ငံသို့ ပို့ခဲ့လေသည်။ သခင်ဗစိန်သည် ဂျပန်ခေတ်တလျှောက်လုံး စင်ကာပူနိုင်ငံ၌ အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ၃ နှစ်နီးပါး နေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။

ယင်းနောက် သခင်ဗစိန်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီ၌ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်မြို့၌ အောင်ဆန်း-အက်တလီသဘောတူစာချုပ်ကို ကန့်ကွက်ကာ သခင်ဗစိန်နှင့် ဂဠုန်ဦးစောတို့က သဘောမတူညီကြောင်း မှတ်ချက်ဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။

အောင်ဆန်း-အက်တလီစာချုပ်အပေါ် သခင်ဗစိန်၏ သဘောမတူကြောင်း ၁၉၄၇ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ရက်နေ့က တင်သွင်းခဲ့သော စာလွှာမှာ-
နန်းရင်းဝန်ကြီးခင်ဗျား. . .

ယမန်နေ့ညက ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေးမှ ဆုံးဖြတ်သော သဘောတူညီချက်ကို ကျွန်ုပ်အပေါင်းအဖော်များက သဘောတူညီပါသော်လည်း ကျွန်ုပ်က သဘောမတူနိုင်သဖြင့် ၎င်းတို့နှင့် ဝမ်းနည်းစွာ လမ်းခွဲရတော့မည်ဖြစ်ပါကြောင်း။ ယမန်နေ့ညက ကျွန်ုပ်၏ ပင်ကိုရင်းစိတ်သဘောထားကို နာကြည်းစွာပင် ဖွင့်ဟပြောဆိုပြီးပါကြောင်း၊ နန်းရင်းဝန်ကြီး၏ နှုတ်ဆက်မိန့်ခွန်းကို ပြန်လည်ဖြေကြားစဉ် အစကနဦးကပင် ဗမာလူမျိုးတို့ အမှန်တကယ်လိုလားချက်ကို နန်းရင်း

ဝန်ကြီး နားလည်အောင် ပြောဆိုပြီးဖြစ်ပါကြောင်း ဗြိတိသျှအစိုးရက ဗမာနိုင်ငံသည် မှန်မှန်နှင့် စည်းကမ်းတကျ တိုးတက်ရန်လိုလားသည်ဟု ဆိုခြင်းကို ကျွန်ုပ်က လုံးဝသဘောတူညီပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်ုပ်အတန်တန်ပြောခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဗမာလူမျိုးများလုံးဝလွတ်လပ်ရေးကို သာလျှင် အလိုရှိကြောင်းကို ထိန်ဝှက်၍ မပြောနိုင်ပါကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနေသဟာယအဖွဲ့အတွင်းနေရန် မနေရန်မှာမူ ဗမာလူမျိုးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ်တွင် တည်ရှိနေကြောင်း ထိုကဲ့သို့ အကြောင်းများကြောင့် ဗမာလူမျိုးများ၏ အမိန့်ဆန္ဒအတိုင်း ကြီးစားအားထုတ်၍ ဖြစ်မြောက်အောင် ကြံဆောင်ရပေမည်။

ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်း ညီညီညွတ်ညွတ်ရှိရန် ကျွန်ုပ်သည် အားကုန်ကြီးစားပြီး ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အစည်းအဝေး အစစ်အမှန်မစမီ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ကျွန်ုပ်၏ နိုးသားဖြူစင်မှန်ကန်သော ထင်မြင်ချက်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီး ဖြစ်ကြောင်း ဇန်နဝါရီလ၁၅ရက်နေ့က ခင်ဗျားတို့ရှေ့တွင် ဗမာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အမည်နှင့်တင်ပြသော မူလအစီအရင်ခံစာကို ကျွန်ုပ် သဘောတူပြီးဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန် ထိုအခါအထိ ကျွန်ုပ်၏ အပေါင်းအဖော်များနှင့်တစ်တံတဝမ်း တည်း တောင်းဆိုချက်များ တင်သွင်းခဲ့ပါကြောင်း ထိုအခါမှစ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ မူလတောင်းဆိုချက်များမှာ စခန်းအမျိုးမျိုး ကျော်ဖြတ်လျက် တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲ၍ လာခဲ့ရာ မနေ့ညက နောက်ဆုံးအခြေဆိုက်ပါကြောင်း။ မနေ့ညက ညစာစားပြီး ကျင်းပသည့် ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်း အစည်းအဝေးတွင် ကျွန်ုပ်၏ ထင်မြင်ချက်တို့ကို နောက်ဆုံးအချိန်အထိ အားကြီးမာန်တက်ပြောခဲ့ပါကြောင်း ကျွန်ုပ်၏ ထင်မြင်ချက်မှာ မူအားလုံးသော တောင်းဆိုချက်များတွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ကိစ္စမှာ အရေးအကြီးဆုံးဟု ယူဆပါသည်။ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်၏ သဘောတရားအစစ်အမှန်မှာ ကျွန်ုပ်အဓိပ္ပာယ်နားလည်သလောက် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း၏ ၎င်းအဖွဲ့က မည်သို့ပင် ဆုံးဖြတ်စေကာမူ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အတည်ဖြစ်စေရမည်။ နိုင်ငံခြားက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်အတည်ပြုရန် မလိုစေရ။ ထိုကဲ့သို့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မျိုးကိုသာလျှင် ဗမာလူမျိုးများက တောင့်တလိုချင်ပါကြောင်း ယခုကျွန်ုပ်၏ အပေါင်းအဖော်ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရ သဘောတူညီကြပြီးဖြစ်သော တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ စက္ကူဖြူစာတမ်းတွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစည်းမျဉ်းရေးဆွဲရမည့် အဖွဲ့မျှသာ ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဗမာလူမျိုးတို့၏ အမှန်တကယ်လိုလားတောင့်တသော ဆန္ဒအစစ်အပေါင်းမှာ ဗမာပြည်က တစ်နှစ်အတွင်း လုံးဝလွတ်လပ် ရေး ရရှိရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘင်နှစ်အတွင်း မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရန် ဆန္ဒကို ပြည့်တင်းစေရန်မှာ ဘဏ္ဍာရေးအာဏာပိုင်တိုင်းပြုပြည်ပြု လွတ်တော်ရရှိမှာသာလျှင် ဖြစ်မြောက်နိုင်သိမ့်မည်ဟု ကျွန်ုပ်ယူဆကြောင်း။

ကြားဖြတ်အစိုးရ၏ အာဏာနှင့်အဆင့်အတန်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ကျွန်ုပ်၏ထင်မြင်ချက်ကို ပြောပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအာဏာများအတွက်မှာလည်း အရေးကြီးသော ကိစ္စများဖြစ်ပါသည်။ အတိအကျပြောရမည်ဆိုပါလျှင် ယခုစီမံချက်များသည် ၁၉၃၇ခုနှစ် အက်ဥပဒေနှင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ယာယီပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေများ၏ အရန်အတား၌သာ သွတ်သွင်းပြီးပေးလိုက်သော အစီအစဉ်မျှသာဖြစ်ပါကြောင်း။

ထိုအကြောင်းအရာများကို ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်သော် ဗြိတိသျှအစိုးရက ယခုပေးလိုက်သော အခွင့်အရေးများကို ကျွန်ုပ်၏ အပေါင်းအဖော်များက သက်ခံ နိုင်လောက်အောင် ဖြစ်ရသော်လည်း ကျွန်ုပ်၏ ဉာဏ်အမြင်တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမမူလတောင်းဆိုချက်များထက် များစွာ ယုတ်လျော့ညံ့ဖျင်းနေသည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏အခက်အခဲများကိုလည်း ကျွန်ုပ် ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိပါသည်။ သို့သော် ဗမာလူမျိုးတို့ အမှန်တကယ်တရားမျှတစွာ လိုလားအပ်သော တောင်းဆိုချက်နှင့် ဆန္ဒအစစ် အမှန်ထက် ယုတ်လျော့ညံ့ဖျင်းသော မည်သည့်သဘောတူညီချက်ကိုမဆို ကျွန်ုပ်လုံးဝသဘောတူနိုင်ကြောင်း၊ သို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ အပေါင်းအဖော် ဗမာကိုယ်စားလှယ်ကြီးများနှင့် လမ်းမခွဲလိုသော်လည်း ဝမ်းနည်စွာနှင့်ပင် လမ်းခွဲလိုက်ရပါတော့သည်။ ကျွန်ုပ်၏ ဤကန့်ကွက်လွှာကို ယခုချုပ်ဆိုလက်မှတ်ရေးထိုးမည့် စာချုပ်တွင် သည့်သွင်းဖော်ပြရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။

(ပုံ) သခင်ဗစိန်
(သတ်ပုံမူရင်းအတိုင်းဖြစ်ပါသည်)

မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ၁၉၄၇ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ၁၀ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ၏အမှုဆောင်ကောင်စီဝင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီး သခင်ဗစိန်သည် ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်သွားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရသောအခါ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဥပဒေ

ပုဒ်မ ၅ အရ သခင်ဗစိန်နှင့် အခြားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ ဖမ်းဆီးခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် သခင်ဗစိန်သည် ဒေါက်တာဘမော်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့နှင့်အတူ အကျဉ်းထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ သခင်ဗစိန်သည် ထောင်မှလွတ်ပြီး မကြာမီပင် ဗမာပြည်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဗမာပြည် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီတည်ထောင်သည့် သခိုင်း ဝင်ရက်စွဲမှာ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်ဖြစ်ပြီး ပါတီဌာနချုပ်ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို အမှတ် ၂၉၅၊ ဦးဝိစာရလမ်း ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီအမတ်လောင်း အဖြစ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် သခင်ဗစိန်သည် မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများနှင့်စုပေါင်း၍ *ရွှေကျွန်းတော+ သွင်းကုန်ထုတ်ကုန် တင်ပို့ရောင်းချရေးကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။

သခင်ဗစိန်သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒဆန့်ကျင်ရေးကို စွဲစွဲမြဲမြဲကြိုင်တွယ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူသည် ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှစ၍ အာရှတိုက်ရှိ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် ဆက်သွယ်မှုရယူခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ထိုင်ဝမ်၊ ထိုင်း၊ ဂျပန်နိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ပြီး နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် တောင်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဆေးဂုံမြို့၌ ကျင်းပသော တတိယအကြိမ် ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ကွန်ဂရက်သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် အနောက်ဂျာမနီနိုင်ငံ ဖရင့်ဖတ်မြို့တွင်ကျင်းပသော ဥရောပ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးကွန်ဂရက်သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုမှတဆက်တည်း လန်ဒန်၊ နယူးယောက်၊ ဂျပန်နိုင်ငံများသို့ သွားရောက်၍ ကမ္ဘာတွင် ကွန်မြူနစ် ဝါဒအန္တရာယ်ကို မည်သို့ကာကွယ်ကြမည်ကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့သည်။

ထို့နောက် သခင်ဗစိန်သည် ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၆ ရက် ည ၁၂ နာရီ မိနစ် ၄၀ တွင် ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၌ ဆီးချိုရောဂါနှင့် ပန်ကရိယရောင်သည့်ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

သခင်ဗစိန်ကွယ်လွန်သောအခါ သူ့ကို ချစ်ခင်လေးစားသော စာရေးဆရာ သိန်းဖေမြင့်က ဝိုင်းတထောင်သတင်းစာတွင်-

..သခင်ဗစိန်သည် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးကို ဗဟိုပြု၍ တွေးခေါ်သည်။ ပြောဆိုသည်။ လုပ်ကိုင်သည်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် ဇာတိသွေး

အတိမာန်နှင့် အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ကို အစွမ်းကုန်လှုံ့ဆော်သည်။ သူသည် သခင်ဘသောင်းနှင့်အတူ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို စတင်တည်ထောင်သူဖြစ်လေသည်။ သူသည် ဘီအေအထက်တန်းတွင် ကျောင်းနေရာမှ သခင်ခေါင်းဆောင် ဆဦးဖြစ်လာပြီး ကျောင်းထွက်သွားလေသည်။ ကျောင်းမှထွက်လျှင်ထွက်ချင်း သခင်ဘသောင်းနှင့်အတူ အစိုးရအာဏာဖိဆန်ရေးလုပ်ကြံသဖြင့် ထောင်ကျလေသည်။

သူနှင့်ကျနော် နိုင်ငံရေးကွဲလွဲမှုမှာ လွန်ခဲ့သော အနှစ်အစိတ်လောက်က နေခဲ့လေသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကွဲစဉ်က ဖြစ်လေသည်။ သူနှင့်ကျနော်တို့ နိုင်ငံရေးအကွဲသည် ရင့်သန်လာခဲ့ရာ တွေ့ကြလျှင် လူချင်းဖက်လှဲတကင်း နှိုကြသော်လည်း လူချင်းသိပ်မတွေ့ကြတော့ပါ။ ခု သခင်ဗစိန်ကွယ်လွန်သွားပြီဆိုတော့ နိုင်ငံရေးကွဲလွဲမှုထက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရင်းနှီးမှုက ရှေ့တန်းတက်လာသည်။ သူ့အလောင်းသွားကြည့်ပြီး လွမ်းဆွတ်ခြင်းမရှိဘဲ မနေနိုင်ပါ။ သူ့အလောင်းအလေးပြုပြီး ရှေ့ဖြစ်ဟောင်း အောက်မေ့နေမိလေသည်++

မည်သို့ဆိုစေ... အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ၌ မိမိယုံကြည်ချက်အတိုင်း မမှိတ်မသုန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သခင်ဗစိန်၏ သမိုင်းသည် မော်ကွန်းတင်နေမည်သာဖြစ်သည်

အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် ဝိုင်းချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်း

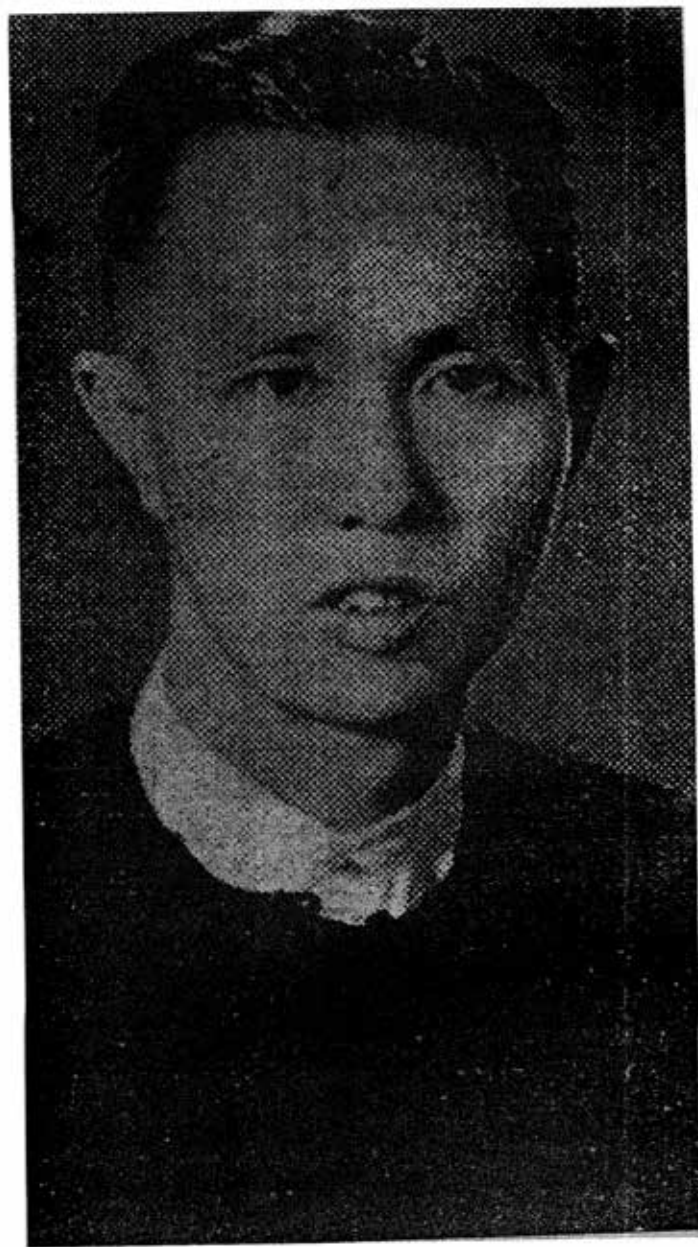
လွတ်လပ်ပြီးစ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်တွင် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သော ဝိုင်းချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်းကို အဖ ရှေ့နေ ဦးဖာ အမိ ကုန်သည်ဒေါ်စုတို့မှ ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၀ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် မကွေးခရိုင် နတ်မောက်မြို့တောင်ရွာ (အောင်ဆန်းရပ်) ၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၉) ဦးအနက် အငယ်မြောက် (နို့ညှာ) ဖြစ်သည်။ သူ၏ မွေးချင်းများမှာ-

- (၁) မခင်ညွန့် (လယ်ဝန်ကတော်)
- (၂) မဝက်(အိမ်ထောင်မပြု)
- (၃) မောင်ဘဝင်း (ဘီအေ၊ ဘီအက်စ်စီ၊ ဝိုင်းချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့သူ)
- (၄) မရွှေမှန် (ငယ်စဉ်က ကွယ်လွန်)
- (၅) မောင်နေအောင် (အမိန့်တော်ရရှေ့နေ)
- (၆) မောင်ညိုမောင် (ငယ်စဉ်ကကွယ်လွန်)
- (၇) မောင်ထွန်းလင်း
- (၈) မောင်အောင်သန်း
- (၉) မောင်အောင်ဆန်း တို့ဖြစ်ကြသည်။

မိခင်ဘက်မှ အဘိုးဖြစ်သူမှာ မြို့လုလင်သူကြီး ဦးမင်းရောင်ဖြစ်ပြီး သီပေါမင်းပါတော်မူချိန်က မြို့လုလင်၊ နတ်မောက်နယ်က နယ်ချဲ့တို့ကို ဦးဆောင်တော်လှန်ခဲ့ သော ဝိုင်းမင်းရောင် (မင်းကြီးရွှေလရောင်) ဖြစ်သည်။

အသက် ၆ နှစ်မှ ၁၃ နှစ်အထိ နတ်မောက်မြို့ရှိ ဘကြီးတော်စပ်သော ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသောဘိတ၏ မြန်မာစာသင်ကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းကျောင်းမှ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ ၇ တန်း အောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တိုင် ရေနံချောင်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်း၌ ပညာဆက်လက်သင်ယူသည်။ အစ်ကိုကြီးဦးဘဝင်း (အာဇာနည်ဦးဘဝင်း) (၁၉၀၁ - ၁၉၄၇) မှာ ယင်း ကျောင်းမှ အထက်တန်းပြဆရာဖြစ်သည်။

၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၇ တန်းစကောလားရှစ်စာမေးပွဲ အောင်သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်သည်။ သို့သော် သင်္ချာဘာသာ၌ကျနော်တို့ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်မရချေ။ ထို့နောက် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် သင်္ချာဘာသာ တစ်ခုတည်းသာ ဖြေဆိုခွင့်ရသော်လည်း ဘာသာအားလုံးပြန်ဖြေရာ ဂဏန်းဘာသာတွင် ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်

မြင်ကာ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရခဲ့သည်။ (ထိုခေတ်က သင်္ချာဘာသာကို ဂဏန်းဘာသာ၊ အက္ခရာသင်္ချာနှင့် ဂဲဩမေထရီဘာသာဟူ၍ ခွဲခြားထားသည်။)

ဦးအောင်သန်းသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အသက် ၄ နှစ်မျှသာခြား၍ အထက်အောက်ညီအစ်ကိုဖြစ်သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်နှင့် စိတ်နေသဘာဝကွာခြားပုံကို နောင်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ ဤသို့ဖော်ပြခဲ့သည်။

==ညီအစ်ကိုမောင်နှမများထဲတွင် ကျနော်အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျနော်တို့အိမ်စံချိန်နှင့်ကြည့်လျှင် ကျနော်အလိုလိုက်ခံရဆုံးဖြစ်၏။ အဆိုးဆုံးဟုလည်း အိမ်နီးနားချင်းပါမက ရွားနီးနားချင်းပါအသိအမှတ်ပြုခံရ၏။ ကျနော်၏အထက် အစ်ကို ကိုအောင်သန်းနှင့် ကျနော်မှာ အသက် ၃ နှစ်ခွဲ ၄ နှစ်မျှကွာ၏။ သူနှင့် ကျနော်ကား ငယ်ငယ်ကရန်ဖြစ်ဘက်ဖြစ်၏။ သူကား လက်မြန်၏။ ကျနော်ကား အားကြီး၏။ မချိန်မဆ လက်လွတ်စပယ်လုပ်တတ်၏။ သူကား နု၏။ မင်းသားကျချင်၏။ ကျနော်ကား ကြမ်း၏။ သူသည် အစားအသောက်အနေအထိုင်မှစ၍ သပ်ရပ်၏။ အစားဆိုလည်း အစားတိုင်းမစား။ စားသောက်နေသည့်အခါ အစာမြေကြီးပေါ်သို့ကျသွားလျှင် သူသည် မစားတော့။ ကျနော်ကား ဖုတ်ဘက်ခါ၍ စားနိုင်လျှင်စား၏။ သူကား အဝတ်များကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဝတ်တတ်၏။ သူသည် မြေကြီးကြမ်းများပေါ်တွင် မည်သည့်အခါမျှ တုံးလုံးမလှဲ၊ ကျနော်ကား ကြိမ်မန်များစွာ လှဲဖူး၏။ သူကား ပါး၏။ လျှင်၏။ ကျနော်ကား ထူ၏။ အေး၏။ ++ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ပညာဆက်လက်သင်ယူသည်။ ၎င်းနှင့်တစ်နှစ်တည်း တက္ကသိုလ်ရောက်သူအများမှာ ကိုရွှေမောင် (ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း)၊ ကိုချင်းစိန် (ရွှေညာမောင်)၊ ကိုဝန် (မင်းသူဝန်) စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ဥပစာတန်းစာမေးပွဲအောင်၍ အင်္ဂလိပ်စာဂုဏ်ထူးတန်းတက်ခွင့်ရသည်။ ဝိဇ္ဇာရိုးရိုးတန်းတက်၍ ၁၉၃၂-၃၃ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ (တကသ) အဖွဲ့၌ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအမှုဆောင်၊ မကွေးခရိုင်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ အင်းဝဆောင် သဟာယအသင်းအမှုဆောင်၊ အစားအသောက်ကော်မတီဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ယင်းအဖွဲ့ပေါင်းစုံ၌ အချိန်ပြည့်ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် စာမေးပွဲကျခဲ့ရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၄ တွင် စာပြန်ကြီးစား၍ ပြန်ဖြေရာ ဝိဇ္ဇာ (ဘီအေ) စာမေးပွဲကို အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ ခေတ်သစ်ရာဇဝင်နှင့် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံ ဘာသာ

ရပ်များဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။
၁၉၃၄-၃၆ တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
ဖြင့် ထုတ်ဝေသော The New
Burma အမည်ရှိ ဝံသာနုသတင်း
စာတွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ
အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်
က အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ၉၁ ဌာန
ခေတ် ဝန်ကြီး၊ ဂျပန်ခေတ်ဝန်ကြီးနှင့်
ပထမဆုံး ဂျပန်နိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာ
သံအမတ်ကြီးဖြစ်သော ဒေါက်တာ
သိန်းမောင် (၁၈၉၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ
၂- ၁၉၄၆ ခုနှစ် မေ ၂၃) ဖြစ်သည်။
နယူး ဘားမားသတင်းစာသည် နိုင်
ငံရေးသတင်းစာဖြစ်သည့်အတိုင်း

ဦးပွားရေး မတောင့်တင်း၊ အလုပ်သမားများအား လခပင်ပုံမှန်မပေးနိုင်ဘဲ
ဝံသာနုစိတ်ရှိသူ များသာ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရကလည်း
သတင်းစာနှင့် အလုပ်သမားများ၊ အယ်ဒီတာများကို အခါအခွင့်သင့်တိုင်း
ဒိနှိပ်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်စက်တင်ဘာတွင် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ထမ်းနှင့်အခြားဌာန ဝန်ထမ်း
စာမေးပွဲ (Combined B.C.S and other Services Examination) အောင်
သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်မှစ၍ မြို့အုပ်အဖြစ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၇-၄၂ တွင် မင်းဘူးအလုပ်သင်မြို့အုပ်၊ ရေစကြို လက်
ထောက်မြို့ပိုင်၊ မြိုင်မြို့ပိုင်အဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂ မတ်
၈ မှ ၁၉၄၅ မေ ၃) တွင် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဖြစ်လာသည်။ စစ်ပြီးစ ကက်စဘီ
(CAS-B) ခေါ် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ [Civil Affairs
Service (Burma)] အုပ်ချုပ်ရေးကာလ ၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ လတွင်
မြို့အုပ်ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်၍ နိုင်ငံရေးလောကသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။
နိုင်ငံရေးလောက၌ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ပြီး တောင်တွင်းကြီးမြို့နယ်
ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် မကွေးခရိုင်
အဆပလ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ၁၉၄၇ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် မကွေးအရှေ့မြောက်နယ်
ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ သခင်နုဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်

အစိုးရလက်ထက် ၁၉၄၇ ဩဂုတ် ၂၅ တွင် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးနှင့်လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်၊ ၁၉၄၈-၄၉ တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ တွဲဖက်ပါလီမန်အတွင်းဝန်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနအတွင်းဝန်၊ ပြည်ထဲ ရေးဌာနတွဲဖက်ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၉ ဧပြီ ၂တွင် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီနှင့်ရဲဘော်အဖွဲ့ဝင်များ အစိုးရအဖွဲ့မှ နှုတ်ထွက်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးစော (ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအထွေ ထွေအတွင်းရေးမှူး) သခင်ချစ်မောင် (သာယာဝတီ) (လက်ထောက်အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး) တို့နှင့်အတူ နိုင်ငံခြားရေးဗျူရိုဒုတိယအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဆိုရှယ်လစ် ခေါင်းဆောင်များ အာဏာယစ်မှူးကိုမကြိုက်၍ အာဏာရဆိုရှယ်လစ်ပါတီမှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဖဆပလ အတိုက်အခံ အလုပ်သမား လယ်သမားပါတီ (ဆိုရှယ်နီ) မှ သခင်ချစ်မောင် သခင်လွင်၊ သခင်လှကျော်တို့ ဦးဆောင်၍ ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး တောင်းဆိုပွဲ ကို ရန်ကုန်မြို့တော် မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံတွင်ကျင်းပရာ ဦးအောင်သန်းသည် သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ ထုချေ လွှာအတောင်းခံရသည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ကြည့်မြင်တိုင်လွှတ်တော်အမတ် ဒေါ်ခင်လှ (အမျိုးသမီး စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ)၊ ဦးဘလွန်း (လမ်းမတော်)၊ ဦးဉာဏ်ရှိန် (မကွေး အရှေ့မြောက်နတ်မောက်မြို့)၊ မန်းထွန်းရင် (ပါလီမန်ဒုဥက္ကဋ္ဌ)တို့နှင့်အတူ ဖဆ ပလအဖွဲ့ချုပ်မှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် လွှတ်တော်အမတ် တောင်ကြီးဦးထွန်းမြင့်၊ ဒူးဝါဇော်ရစ်၊ စော နော်တင်ဘွား၊ မန်းထွန်းရင်၊ ဘီလီနွန်း၊ မစ္စတာဖစ်ရှား၊ ဗိုလ်အောင်ခိုတို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ပါလီမန်အတွင်း အတိုက်အခံအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ တဖန် သခင်လွင်၊ သာယာဝတီ သခင်ချစ်မောင်၊ သခင်လှကျော်တို့ဦးဆောင်သော ဆို ရှယ်နီပါတီ ခေါ် ဗမာပြည်အလုပ်သမားလယ်သမားပါတီနှင့် ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူ့ ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစု ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အတွင်းရေးမှူးမှာ သခင်ချစ်မောင် (သာယာဝတီ) ဖြစ်သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော် လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက် ပထမဆုံးအကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါလီမန် အတိုက်အခံ အဖွဲ့သည် ပြည်သူ့ရဲဘော်၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ ဦးသိန်းဖေမြင့် (တသီးပုဂ္ဂလ)တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ပေါင်းစုကို တည်

ဆောင်ကာ ဦးအောင်သန်းအား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ကြသည်။ အဖွဲ့
၏ ဇာယကမှာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ သခင်ထွန်းအုပ်၊
ဦးလှစော (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) နှင့် အတွင်းရေးမှူးဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး)တို့
ဖြစ်ကြသည်။ အဖွဲ့၏ အမှတ်တံဆိပ် ပန်းသပြေနှင့်ညောင်ရေအိုးပုံကို အစွဲပြု၍
ညောင်ပေဆပလ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးကျော်ငြိမ်းက --ညောင်ရေအိုးပါတီ++ ဟု
ခေါ်ဝေါ်တပ်ခဲ့သည်။

ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် လမ်းမတော်မဲဆန္ဒနယ်မှ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုနှင့်
ညောင်ပေဆပလ ရုံးခိုခံခဲ့ရသည်။

ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် ဒေါက်တာဘမော်၏ မဟာဗမာပါတီ၊ သခင်
သုဉ်း သခင်ချစ်မောင် (သာယာဝတီ)တို့၏ ဆိုရှယ်နီပါတီနှင့်ပူးပေါင်း၍ --သုံးပွင့်
ဆိုင်မဟာမိတ်အဖွဲ့++ သည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရုတ်ဖြူကျူးကျော်မှုဆန့်
ကျင်ရေး၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်း
များ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဒီမိုကရေစီနှင့်လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်
ချည်ရွယ်၍ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့ ငြိမ်းချမ်းရေး
အဖွဲ့ပေါင်းစု၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ ဆိုရှယ်နီပါတီ၊ သံဃာ့ပါတီ၊ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေ
စီတပ်ပေါင်းစု၊ တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံး၊ သိမ်ကြီးစွေးဗဟိုသမဂ္ဂ၊
ဗမာပြည်အလုပ်သမား အစည်းအရုံးအဖွဲ့ချုပ်၊ မွန်တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး၊
ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့၊ မဟာဗမာအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ၊ ပြည်သူ့မြို့ပြ
ရေးရာကောင်စီ၊ ကရင်ကွန်ဂရက်၊ အမှုထမ်းသမဂ္ဂ၊ ဒီမိုကရေစီအမျိုးသမီးအဖွဲ့၊
မွန်အမျိုးသားအဖွဲ့၊ ပြည်သူ့ပါတီ၊ ကလောင်သစ်အဖွဲ့၊ တဲအိမ်လူထုစောင့်ရှောက်
ရေးအဖွဲ့၊ စသည့်အဖွဲ့ပေါင်း ၃၀ ကျော်ပါဝင်သည့် --ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေး
ကာကွယ်မှုကော်မတီ++ ကို ဖွဲ့စည်း၍ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးအောင်သန်းအား တာဝန်
ပေးအပ်ခဲ့သည်။ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးမှာ သခင်လှကျော် (ဆိုရှယ်နီပါတီ)
ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် သခင်သန်း၊ မွန်ဦးဖိုးချို၊ မွန်ထွန်းရင်၊ သခင်ရှိန်ဇော်၊
သခင်အောင်ရင်၊ သခင်ဗဟန်၊ ဦးအရိယာဝံသ၊ ဦးရွှေဖြူ၊ ဦးထွန်းအောင်ကျော်
အမှုထမ်းသမဂ္ဂ၊ ဦးဘလှမ်း၊ ဦးလှတင်၊ ရဲဘော်မျိုးညွန့်၊ ရဲဘော်သန်းငွေတို့
အပါအဝင် အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် ၂၁ ဦး ပါဝင်သည်။

ကော်မတီသည် ၃ နှစ်အတွင်း ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးမျိုးဖောက်မှုပေါင်း
၁၀၀ ကျော်ကို စိစစ်မှတ်တမ်းတင်၍ ဥပဒေနှင့်အညီ အာဏာပိုင်များထံ တင်ပြ
တောင်းဆိုခြင်း၊ လူထုနည်းဖြင့် ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၄

တွင် ကော်မတီ၏ ၃ နှစ်မြောက် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် **ဒီမိုကရေစီရေးမှတ်တမ်းကြီး**+ (Records for Democratic Actions) ပထမပိုင်းကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အလုံမဲဆန္ဒနယ်မှ ရန်ကုန်မြို့နယ်ပယ် လူကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက် နေ့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ၊ ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ပေါင်းစု ဗမာပြည်အလုပ်သမားပါတီ (ဆိုရှယ်နီ)၊ ဗမာပြည်အလုပ်သမားအစည်းအရုံးများအဖွဲ့ချုပ်၊ တောင်သူလယ်သမားညီညွတ်ရေးအစည်းအရုံး၊ ပြည်သူ့လူငယ်အဖွဲ့၊ တရားမျှတမှုအဖွဲ့၊ မွန်အမျိုးသားအဖွဲ့၊ မန်းထွန်းရင် (တသီးပုဂ္ဂလ) ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီ၊ မွန်ပြည်သူ့တပ်ဦးတို့စုပေါင်း၍ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ) [National United Front (NUF)] ကိုတည်ထောင်ခဲ့ရာ ဦးအောင်သန်းသည် သဘာပတိအဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပမညတသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီအရေး၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး၊ အမျိုးသားစီးပွားထူထောင်ရေး၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး မူဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ဒုတိယအကြိမ် ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကို ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ အမတ်နေရာ ၄၆ နေရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သော်လည်း ရန်ကုန်ကြည့်မြင်တိုင် တောင်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်အရွေးခံသော ဦးအောင်သန်းသည် ဖဆပလအမတ် မြန်မာ့အလင်းဦးတင်ကို ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ပမညတထောက်ခံမှုဖြင့် ဦးအောင်သန်းကို ဒီမိုကရေစီမော်ကွန်းတင်ညီလာခံအတွင်းရေးမှူး (လစာ ၁၅၀၀ ကျပ်) ရာထူး ဖဆပလအစိုးရက ကမ်းလှမ်းရာ ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီကို တည်ထောင်၍ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလမကုန်မီ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကို အာဏာလွှဲပေးမှုကို ဦးအောင်သန်းသည် ပမညတကို ဦးဆောင်၍ ပြင်းထန်စွာကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ သူ့ဦးဆောင်နေသော အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီကလည်း တရားပွဲများကျင်းပ၍ ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးအောင်သန်းသည် သူ၏ **အောင်ဆန်းမိသားစု**+ စာအုပ် စာ ၈၀ ၌-

•• ဦးနုက မိမိဆန္ဒအလျောက် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအားလွှဲပေးလေဟန် တိုင်း ဦးဆောင် လှည့်စားထားသော်လည်း မိမိအမှားများကြောင့် လွှဲပေးရသည်ကို သူတိုင်းသိပါသည်။

ဦးနုက ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအား လွှဲမပေးမီ သူ့အား အမတ် ၄၆ ယောက်ဖြင့် ပြင်ဆင်ဖန်တင် ထောက်ခံခဲ့သော ကျနော်တို့ ပမညတကိုလည်း မဆွေးနွေးခဲ့ချေ။ ဦးနုလွှဲပေးခြင်းကိုလည်း ပမညတက သဘောမတူပါ။ အထူးသဖြင့် ကျနော် ဆင်ခြင်ဆောင်သော အမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီက အကြီးအကျယ် ကန့်ကွက် ပြန်သည်။ သို့သော် မရပါ။ ဦးနုသည် မိမိအတွက်အကျိုးရှိမည်ထင်လျှင် မည်သည့် ဆုံးတမ်းစဉ်လကြံ့မျှ လိုက်နာလေ့မရှိ။ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မည်သည့်ပါတီကိုမျှ ဆောက် ထားလေ့မရှိပါ။ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားတိုး တက်ရေးပါတီနှင့် ရဲဘော်ပေါင်းစုံထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးတို့ နှစ်ပေါင်းခဲ့သည်။ ပါတီအမည်ကို အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီဟုပင် ဆက်လက် အသုံးပြုခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းအိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့ညတွင် ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရပြီး မေလ ၇ ရက်နေ့တွင် ခန့်ကုန်မှ မိုင် ၂၆၀ ကျော်ဝေးသော ပင်လယ်အတွင်းရှိ ကိုကိုးကျွန်းအကျဉ်း ခန်းသို့ ပို့ခဲ့သည်။ ကိုကိုးကျွန်းမှာ အလျားခုနစ်မိုင်၊ အနံနှစ်မိုင်ရှိ၍ ပင်လယ်ပြင် အံ့ပြတ်လျက် သဘော်ဖြင့် ၂၈ နာရီကြာမျှ သွားရောက်ရသည်။ ကိုကိုးကျွန်း အကျဉ်းခန်း၏ ထူးခြားချက်မှာ အကျဉ်းသားများအား ထောင်ဝါရမ်းတွင် မည်သို့ပင် ရေးထားစေကာမူ အားလုံးကို သာမန်အကျဉ်းသားများ (ဂ+ အကျဉ်း သား) အဖြစ်သာဆက်ဆံရန် အိမ်စောင့်အစိုးရကညွှန်ကြားထားသည်။ ဦးအောင်သန်းသည် ကိုကိုးကျွန်းရောက်ပြီး ကျန်းမာရေးတဖြည်းဖြည်း ဆိုးရွား လာသဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဆေးဝါးကုသရန် ရန်ကုန် ဝံ့ပြင်ထောင် (ယခုသူနာပြုတက္ကသိုလ်) သို့ ပြန်ပို့ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ထောင်မှ ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ရန်ကုန်ကြည့်မြင်တိုင် တောင် ဦးမှဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ပြန်သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နေဝင်းဦးဆောင်၍ နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းယူပြီး တော်လှန်ရေးကောင်စီက

ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံထူထောင်မည်ဟု ကြေညာခဲ့ရာ ဦးအောင်သန်းသည် တော်လှန်ရေးကောင်စီကို ထောက်ခံခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီကပေးအပ်သည့် တာဝန်များကို စတင်ထမ်းဆောင်ချိန်မှစ၍ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးသမားဘဝ နိဂုံးချုပ်ခဲ့ရသည်။

*၈၈+ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးအပြီး ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီပါတီ (People's Democratic Party) တွင် နာယကအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင်ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမျှ အရွေးမခံရသောကြောင့် နဝတအမိန့်အမှတ် (၂/၉၂) ဖြင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဖျက်သိမ်းခံခဲ့ရသည်။

ဦးအောင်သန်းသည် ၁၉၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့နေ ဦးဘတင်၊ ဒေါ်စံတို့၏ တတိယသမီး ဒေါ်ခင်နု (သခင်ထွန်းအုပ်၏ဇနီး၊ ဒေါ်ခင်တုတ်၏ညီမ) နှင့် လက်ထပ်၍ သားစောလှအောင်သန်း၊ သမီးရီရီအောင်သန်း၊ တီတီအောင်သန်း၊ သားချိုအောင်သန်း၊ သမီးငယ်မမသန်းတို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။

ဦးအောင်သန်းသည် စာပေဝါသနာထုံ၍ ၁၉၅၂ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာကို ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သို့သော် လုပ်ငန်းမကျွမ်းကျင်၍ ၄ လခန့်အကြာတွင် ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ရသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့ဂျာနယ်ကို ထပ်မံထုတ်ဝေသည်။ သခင်မြသန်းက တာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ ဂျာနယ်တွင် ဆောင်းပါးများရေးသား၍ လုံးချင်းစာအုပ်များအဖြစ် **၁၆ နှစ် နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ++ (၁၉၆၂)၊ **အောင်သန်း၏အောင်ဆန်း++ (၁၉၆၅)၊ **အောင်ဆန်းမိသားစု++ (၁၉၇၀) စသည့် စာအုပ်တို့ကို ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ဒုတိယအဆင့်) ခိုးမြှင့်ခံရသည်။

ထို့နောက် ဝါရင့်အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးသမားကြီး ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်းသည် ရန်ကုန်မြို့ ရန်ကင်းမြို့နယ် နေအိမ်၌ ၁၉၉၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးသခင်မြ

အာဇာနည်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး သခင်မြကို ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၅၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ၇ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ပြည်မြို့နယ် ထုံးဘိုရွာ အဖဦးဘိုးချွန်၊ အမိ ဒေါ်သက်လယ်တို့မှ ဖွားမြင်သည့် မွေးချင်းနှစ်ယောက်အနက် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ မွေးချင်းနှစ်ယောက်မှာ မမြငွေ (သီလရှင် မမေမာဝတီ) ဖြစ်သည်။ သခင်မြ၏ငယ်မည်မှာ မောင်မြရွှေဖြစ်ပြီး နောင်တွင် မောင်မြဘွဲ့ တွင်ခဲ့သည်။ မောင်မြ သုံးနှစ်အရွယ်တွင် မိခင်ကြီး ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

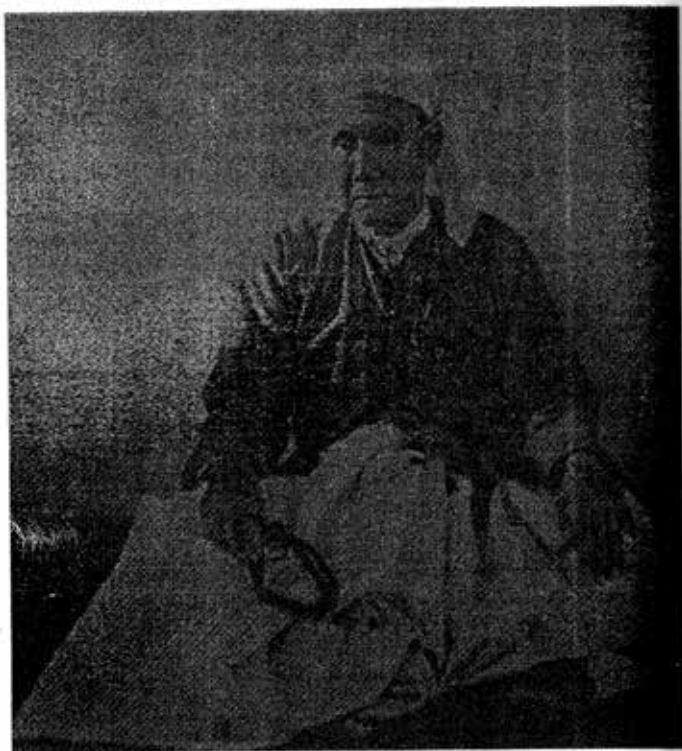
ငယ်စဉ်က ၁၉၀၃ ခုနှစ်တွင် ပြည်မြို့နယ် ထုံးဘိုမြို့ဆရာကြီး ဦးဘိုးစင်၏ တိုင်းရင်းမြန်မာမူလတန်းကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၄ တန်း

သခင်မြ၏ဖခင် ဦးဘိုးချွန်

အောင်သည့်အခါ သာယာဝတီမြို့ ABM အလယ်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့
ပညာသင်ခဲ့ရသည်။ ဖခင် ဦးဘိုးချွန်၏ နှမဝမ်းကွဲ ဒေါ်အုန်းရှင်က သာယာဝတီ
မြို့သို့ခေါ်ယူ၍ ကျောင်းထားပေးရာ အဆိုပါကျောင်း၌ ၃ တန်းမှ စတင်သင်ခဲ့ရ
သည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ် တွင် ၇ တန်းစာမေးပွဲကို စကောလားရှစ်ဖြင့် အောင်သည်။
နောက် ရန်ကုန်မြို့ ဘတ်ပတစ်အထက်တန်းကျောင်းတွင် ၈တန်း ပညာသင်
သည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် ၁၀ တန်း စာမေးပွဲကို ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။

သခင်မြ၏ဆရာကြီး ဦးဖိုးစ

၁၉၁၅-၁၆ တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ် သိပ္ပံဥပစာတန်း၌ ပညာသင်သည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝတွင် သူငယ်ချင်းများစုပေါင်း၍ 'ကြည့်မြင်တိုင် ကျောင်းသားကလပ်' (Student's Union Club, 1916) ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ကလပ်တွင် ညနေပိုင်း အခမဲ့ အင်္ဂလိပ်စာသင်တန်းဆရာ၊ ၁၉၁၈-၁၉ တွင် ကလပ်အတွင်းရေးမှူးတာဝန်များ ဆောင်ရွက်၍ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ် ဘီအက်စ်စီ ဂုဏ်ထူးတန်းစာမေးပွဲ ကျွဲခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ပြည့်နှစ် ဂုဏ်ထူးတန်း ပြန်လည် တက်ရောက်နေစဉ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အက်ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်သော ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ သပိတ်မှောက်

ဆောင်ရွက်လည်း ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဗဟန်းအမျိုးသား
ဆောင်ရွက်မှု B.Sc., (Nat) ဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၂၀-၂၁ ခုနှစ်တွင် ဗဟန်းသပိတ်စခန်း စံပြအမျိုးသားကျောင်းဆရာ၊
ကျောင်းများ စီမံအုပ်ချုပ်မှုကော်မတီတွဲဖက် အကျိုးဆောင်၊ ၁၉၂၁-
၂၂ ခုနှစ် ကြည့်မြင်တိုင်အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း အထက်တန်းပြဆရာ
အဖြစ်တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၂၃ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဥပဒေတန်း တက်
ဆောင်၍ ၁၉၂၇ တွင် B.L ဥပဒေဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၂၆ ခုနှစ် မတ်လ (၇) ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် သာယာဝတီခရိုင်
အထူးစီရင်စွဲမှ မြေပိုင်ရှင် အမိန့်တော်ရရှေ့နေ ဦးဘကျော်၊ ဒေါ်ဒေါ်စိန်တို့၏သမီး
ဆောင်ရွက်မှုနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ သားသမီး မထွန်းကားခဲ့ပေ။

၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေဘွဲ့ရပြီးနောက် သာယာဝတီမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့၍
ဆောင်ရွက်ရအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နေစဉ် သာယာဝတီမြို့
ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အမျိုးသားကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ သာယာဝတီခရိုင်
အထောက်အကူမရှင်နာအဖြစ် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၁
ခုနှစ်တွင် ဆရာစံနှင့် တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံ ခေါင်းဆောင်များကို
သာယာဝတီမြို့ အထူးစီရင်စွဲတွင် အမှုစစ်ဆေးရာတွင် တရားခံများဘက်မှ အစိုးရ
ဆွန့်အဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ အစိုးရထံရရှိသော ရှေ့နေခ
အားလုံးကို သာယာဝတီမြို့ ဆေးရုံကြီးသို့ ရေစက်ချလျှော့ခန်းခဲ့သည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်ဧပြီလတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ်ခေါင်းဆောင်၊
ဆင်စစ်နံ၊ သခင်လေးမောင်၊ ရှင်သူရိယ (ဦးဥတ္တမ၏ညီ) တို့၏ တို့ဗမာ ဝါဒ
ဦးဆောင်ရေးအတွက် သာယာဝတီမြို့သို့ ရောက်ရှိလာရာ၊ ကူညီဧည့်ခံ၍ တို့ဗမာ
အစည်းအရုံးဝင်ဖြစ်လာသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သခင်မြအမည်တွင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် သာယာဝတီစီရင်စု၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊
၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒုတိယအကြိမ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးညီလာခံတွင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ
အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်၊ ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ရွှေးကောက်ပွဲ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ကိုယ်ပွားအဖွဲ့ ကိုယ့်မင်း
ကိုယ့်ချင်းအဖွဲ့မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ သာယာဝတီတောင်ပိုင်း ဥပဒေပြု လွှတ်
တော်အမတ်အဖြစ် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် လစာမယူခဲ့ချေ။

၁၉၃၈ ခုနှစ် တတိယအကြိမ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးညီလာခံမှ ဌာနချုပ်အလုပ်
အမှုဆောင်၊ ရေနံမြေအလုပ်သမားအရေးတော်ပုံ စုံစမ်းရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်
အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် တို့ဗမာအစည်း

အရုံး ၂ ခြမ်းကွဲရာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း နာယကအဖြစ်ဆောင်ရွက်
သော တို့ဗမာအစည်းအရုံး၌ ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်၊ စာရင်းစစ်အဖြစ်
တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ရေနံမြေအလုပ်သမားများ၏ နစ်နာမှု၊ မတရား
ဖိနှိပ်ခံရမှုများကို လွှတ်တော်တွင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးဆိုတင်ပြခဲ့ပြီး၊ ကန့်
ကွက်သောအားဖြင့် လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် သခင်အံ့ကြီးနှင့်အတူ နှုတ်ထွက်
ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရေနံမြေအလုပ်သမားသပိတ်ကို ဌာနချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်
အဖြစ် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမားသပိတ်ကို လွှတ်တော်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော်
အလယ်ပစ္စယ်တွင် ပထမဦးဆုံးဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ တောင်သူလယ်
သမား အစည်းအရုံး (ဗ၊ တ၊ လ၊ စ) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ
ရသည်။ သခင်မြသည် မြို့နယ်အသီးသီးတွင် တောင်သူလယ်သမားအစည်း
အရုံးများဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ တောင်သူလယ်သမားခေါင်း ဆောင် (ကေဒါ) သင်
တန်းများဖွင့်လှစ်၍ လယ်သီးစားခပြဿနာနှင့် တောင်သူလယ်သမားရေးရာများ
ကို ပို့ချခဲ့သည်။ သခင်မြတို့ဇနီးမောင်နှံသည် အလွန်ချမ်းသာသော လယ်ပိုင်ရှင်
များဖြစ်သော်လည်း လယ်သီးစားခများကို အစည်းအရုံးအတွက်သာ အသုံးပြုခဲ့
သည်။ စိတ်သဘောထားနူးညံ့သိမ်မွေ့၍ အလွန်အားနာတတ်သူဖြစ်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီတောင်ပိုင်း
ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ၌သခင်ထွန်း၊ သခင်ပစိန်တို့ ဦးဆောင်သော တို့ဗမာ
အစည်းအရုံးမှ သခင်ညို (ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ဦးလေး) နှင့် ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံ
ရာ အနိုင်ရရှိသည်။ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။
လွှတ်တော်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်ကို ကန့်ကွက်သောအားဖြင့် လွှတ်တော်
အစည်းအဝေးခန်းမသို့ ဘုရင်ခံဝင်ရောက်လာချိန်၌ ထိုင်သပိတ်မှောက်ခြင်း
လွှတ်တော်တွင် မြန်မာစကားဖြင့်သာ ပြောဆိုခြင်း၊ အလုပ်သမား၊ တောင်သူ
လယ်သမားအရေးကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့တင်ပြခြင်း၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ် လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း
စုံစမ်းရေးအစီရင်ခံစာကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဝေဖန်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း
၁၉၃၈ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက် အင်္ဂါနေ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထဲ
ရေးဝန်ကြီးချုပ် ဆာပေါ်ထွန်းက 'သခင်မြသည် အလွန်အကျွံအကြောင်းမူတ
စွာ ဆက်ဆံတတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သခင်မြလို သခင်မျိုးကိုတော့ ကျနော်တို့က

သခင်မြ၏ဇနီး ဒေါ်သိန်းညွန့်

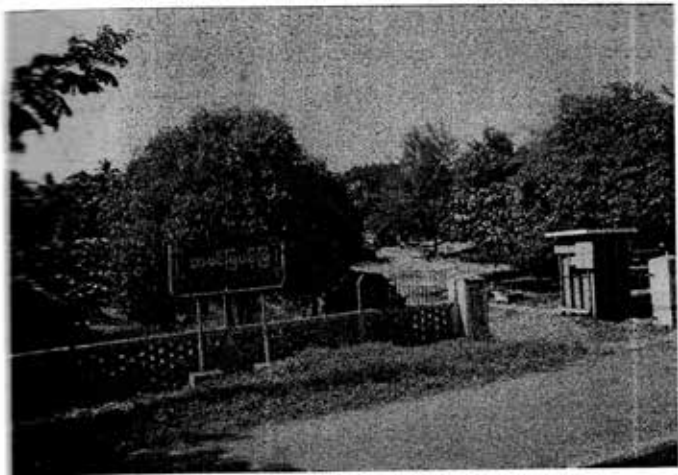
ကန်တော့ပွဲနှင့်တောင် ထားချင်ပါတယ်+ ဟု မြန်မာပြည်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်မှတ်တမ်း အတွဲ ၃ (၁၉၃၆) စာမျက်နှာ ၁၆၃၆ တွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် တို့ဗမာအစည်းအရုံးညီလာခံမှ ညွှန်ချုပ်အလုပ်အမှုဆောင်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ၁ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း (Burma Freedom Bloc) တည်ထောင်ရာတွင် ဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ၏ ပြည်တွင်းအဖွဲ့ ဦးဆောင်မှုအား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးမြို့တွင်ကျင်းပသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တို့ဗမာအစည်း

အရုံး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။ ပါလီမန်အမတ်တဦးအား တို့ဗမာ အစည်းအရုံး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် မခန့်အပ်ရဟူသော စည်းမျဉ်းကိုချိုးဖျက်၍ နိုင်ငံရေးအခြေအနေအရ တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သခင်မြသည် ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်သွားနိုင်ရေးအတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်ကျောက်တော်မြို့ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့ချုပ်ကွန်ဂရက်သို့ ဇနီးသည် သခင်မ မခင်ညွန့်နှင့်အတူ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ၉ရက်နေ့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး မတရားအသင်း ကြေညာခံရပြီး နောက် မော်လမြိုင်မြို့သို့ လျှို့ဝှက်တိမ်းရှောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ကိုလှမောင် (နောက်ဗိုလ်ဇေယျ) နှင့်အတူ ယိုးဒယားနိုင်ငံ (ထိုင်း) ဘန်ကောက်မြို့သို့သွားရောက်၍ မြန်မာ-ဂျပန် ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိချုပ် ဗိုလ်မှူးကြီး ဟီရာအိုကာနှင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှုအဖွဲ့တွင် သခင်မြအား အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် မြန်မာပြည်ရှိ ဂျပန်စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး အီးဒီးက ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ခေတ်သစ်အစိုးရအဖွဲ့၌ တွဲဖက်ဝန်ကြီး သခင်မြအား ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာဘမော် ဒေါက်တာသိန်းမောင်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့်အတူ ဂျပန်နိုင်ငံသို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ခေတ်လွတ်လပ်ရေးပေးသောအခါ သခင်မြသည် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာသည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် ဖတပလကို ဖွဲ့သောအခါ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံကို ကိုယ်စားပြု၍ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တပ်များ ရန်ကုန်မှ ဆုတ်ခွာရာ အဓိပတိဒေါက်တာဘမော်၊ သခင်နုတို့နှင့်အတူ အကျယ်ချုပ်သဘောမျိုးဖြင့် လိုက်ပါသွားခဲ့ရ၍ မုဒုံတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကို ဦးဆောင်တည်ထောင်၍ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၆-၄၇ ခုနှစ်တွင် ဖဆပလဌာနချုပ် ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးစီးသော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့၌ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနဝန်ကြီး၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အောင်ဆန်း - အက်တလီစာချုပ် ချုပ်ဆိုရန် လန်ဒန်သွားမြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်နှင့် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်ယာယီသဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အလုံမြို့နယ်ရှိ သခင်မြအထိမ်းအမှတ်ပန်းခြံ

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ကျင်းပခဲ့သော တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်
 သခင်မြသည် သာယာဝတီတောင်ပိုင်းမှ အရွေးခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်
 ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် ဘဏ္ဍာရေးပြဿနာအရပ်ရပ်ကို
 ဆွေးနွေးရန် ဘုရင်ခံ၏အမှုဆောင်ကောင်စီဝင်ဝန်ကြီးသခင်မြနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရ
 ဝန်ထမ်း လှယ် ဂျိမ်းကရော့ဘီ (James I.C.Crombie) တို့ မြ-ကရော့ဘီ ဘဏ္ဍာ
ရေး သဘောတူညီချက် ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ သခင်မြသည် လယ်
စား ၁၀၀၀၀၀၀ စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သခင်မြအား ၁၉၄၇
 ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေး၌ ဥက္ကဋ္ဌ
 အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကအဆိုတင်သွင်း၍ မန်းဘခိုင်က
 ဆောက်ခံကာ အားလုံးက တညီတညွတ်တည်း ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၀
 မိနစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့အတွင်းဝန်များရုံး၌ ဝန်ကြီးအစည်းအဝေး တက်ရောက်နေ
 ခဲ့သည့် ဝဋ္ဋနိဗ္ဗာန်စော၏နောက်လိုက်များ၏ လက်ချက်ဖြင့် ကျည် ၂ ချက်ထိမှန်ကာ
 ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အခြားဝန်ကြီးများနှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့သည်။ ကျဆုံးစဉ်
 အသက် ၅၀ ရှိပြီဖြစ်သည်။

ကြင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို အာဇာနည်ကုန်း၌ အာဇာနည်ခေါင်း
 ဆောင်ကြီးများနှင့်အတူ ဝုသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချို

ကိုလိုနီခေတ်၊ ဂျပန်ခေတ်၊ မြန်မာ့ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းကာလတို့၌ ထင်ရှားခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်မှာ နောင်တွင် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး တဦးဖြစ်လာ သည့် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုဖြစ်သည်။ ဆရာချိုသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး၊ စာပေလောက၊ ဂီတလောကတို့တွင် ရှေ့ဆောင်တဦး ဖြစ်သလို လောကီပညာ အင်းအိုင် မေပေဒင် နက္ခတ်နှင့် ဆေးပညာတို့တွင် ထဲထဲဝင်ဝင် တတ်သိနားလည်သည့် စွယ်စုံရပုဂ္ဂိုလ်ထူးပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဦးသန့် (နောင်ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်) က ဆရာဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအား **အင်္ဂလိပ်လူမျိုးထဲမှာတော့ အဲလဲဒစ် ဟတ်စ်လေ ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်ရှိပါတယ်။ ဘယ်ဘက်ကစမ်းစမ်းရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် . . . ဦးဘချိုလောက်တော့ စုံမယ်မထင်ပါဘူး++ ဟု ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း (နိုင်ငံဘာ၊ ၁၉၃၇) ၌ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကို ၁၈၉၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက် တနင်္လာနေ့၌ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ မြောင်းမြမြို့၌ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘမှာ မှာ အဖဦးဘိုးစာ၊ အမိဒေါ်မြစ်တို့ဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ မြောင်းမြမြို့၌ *မေခလာ- ဆေးတိုက်ဖွင့်၍ မြန်မာသမားတော်အဖြစ် အသက်မွေးခဲ့သည်။ မိခင်၏အမိ အနွယ်မှာ မွန်မျိုးမတ်မျိုးဖြစ်သည်။ အမည်းရင်း မောင်ဘချိုဖြစ်၍ မွေးချင်းလေး ယောက်တွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ၁၉၀၀ မှ ၁၉၀၇ ခုနှစ်အထိ မြောင်းမြမြို့ ဆရာဦးမောင်မောင် ကျောင်း၊ ၁၉၀၇ မှ ၁၉၀၉ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်စိန်ပေါလ်ကျောင်း (အထက ၆ ဗိုလ်တထောင်) တို့၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ဉာဏ်ပညာထက် မြက်၍ စာပေ၊ ဂီတနှင့် အားကစားတို့ကို လည်းလိုက်စားခဲ့သည်။ အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်တွင် သတ္တမတန်းကို ဦးမောင်မောင်ကျောင်းမှအောင်၍ စကောလားရှစ် (အစိုးရပညာသင်ဆု) ရရှိခဲ့သည်။ ၁၆ နှစ်အရွယ်တွင် ဆယ်တန်း စာမေးပွဲကို စိန်ပေါလ်ကျောင်းမှ ထူးထူးချွန်ချွန်အောင်မြင်၍ ပညာသင်ဆု ဆက်လက်ရရှိခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၀၉ တွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ဆက်လက်ပညာသင်ကြားရာ ဘီအေအထက်တန်းတွင်ပညာသင်နေစဉ် မျက်စိရောဂါရ၍ ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းထွက်ခဲ့ရသည်။

၁၉၁၃ မှ ၁၉၁၄ ခုနှစ်အထိ ပေါင်းတည်မြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း

၁၉၁၄ မှ ၂၁ ခုနှစ်အထိ ဟင်္သာတမြို့အစိုးရကျောင်းတို့၌ ပါဠိ ဆရာနှင့် ပညာ အုပ်အဖြစ်အမှုထမ်းခဲ့သည်။

ထိုသို့အမှုထမ်းနေစဉ် နေရပ်ဟင်္သာတသရဲချောင်းကိုမှီ၍ ==နောက်စွယ်ချောင်းက တောက်တဲ့မောင်++ ကလောင်အမည်ဖြင့် စာနယ်ဇင်းများတွင် ကဗျာလင်္ကာနှင့် မြန်မာမှုတို့ကိုရေးသားခဲ့သည်။ လူမှုရေးလုပ်ငန်းအဖြစ် ဟင်္သာတမြို့သုစရိတယုဝအသင်း စက္ကရီတေရီအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ပညာအုပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ မောင်ဂိုမာရီ (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း) လမ်း အိမ်အမှတ် ၇၀ နေ လှည်းလုပ်ငန်းရှင် ဦးသဲ၊ ဒေါ်မမကြီးတို့၏သမီး မြန်မာမိန်းမများအသင်း တွဲဖက်စက္ကရီတေရီမလှမေနှင့်လက်ထပ်ခဲ့သည်။ မလှမေမှာ ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသမီး ဝံသာနုလှုပ်ရှားမှုများတွင် ထင်ရှားခဲ့သော အမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်တဦး ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံအနှံ့ အမျိုးသားနေ့ဝံသာနုစိတ်ဓာတ်များပြန့်ပွားလာရာ ဦးဘအိုသည် ကဗျာလင်္ကာ မြန်မာမှုများကိုရေးသားနေရာမှ ==နှစ်ပါးကြည်++ ဂျာနယ်၌ လူမှုရေး နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် လှုံ့ဆော်သည့် ==ဒီးဒုတ်၏ပစ္စရလကွတ်ကျမ်း++ ကို ==ဒီးဒုတ်++ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုသို့ကလောင်ဖြင့် အမျိုးသားရေး တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရာမှ ကောလိပ်ကျောင်းနေ ဖက်ဒယ်လီဂိတ် ဦးထွန်းရှိန်၏ တိုက်တွန်းချက်ဖြင့် ပညာအုပ်ရာထူးမှနုတ်ထွက်၍ ဗဟန်းရပ် အမျိုးသားကောလိပ်တွင် ၁၉၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက်နေ့၌ ဝင်ရောက် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ဗဟန်းကောလိပ်၌ မြန်မာစာပေနှင့် ရာဇဝင်ပါမောက္ခ ပရော်ဖက်ဆာ ဆရာလွန်း၏မြန်မာဘာသာလက်ထောက်အဖြစ် ဗဟန်းကောလိပ်ပျက်သည်အထိ အဆင်းရဲအချို့တဲ့ခံကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားကောလိပ်ကျောင်းဆရာ ဘဝတွင် ဝမ်းရေးအတွက် တဖက်တလှမ်းမှ ==ဘအို၏ အသားလှကတ္တီပါရေး++၊ ==ပန်းမြိုင်လယ်ရေးမွှေး++ တို့ကို ထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့ရသည်။

၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဗဟန်းအမျိုးသားကောလိပ်ပျက်စီးသွားရာ မြန်မာရိက္ခာဂျာနယ်၌အက်ဒီတာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုသို့လုပ်ကိုင်နေစဉ် ဂျာနယ်မှ ခွင့် ၆ လယူကာ အစိုးရအထောက်အပံ့မခံသော သရက်တောအမျိုးသားကျောင်း၌ အမျိုးသားကျောင်းဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ သရက်တောကျောင်းတိုက် အမျိုးသားကောင်းပျက်ပြန်သောအခါ ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလ တွင် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို ကိုယ်တိုင်ဦးစီး၍ ကိုယ်ပိုင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဆိုစဉ်က ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တိုက်မှာ ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တော်မြို့နယ် ရေကျော်
သင်္ဘောနီး ၄၉ လမ်းနှင့် ၅၀ ထိပ်မောင်ဂိုမာရီလမ်းမကြီး (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
သင်္ဘော) ပေါ်တွင် တည်ရှိသည်။ တိုက်အထက်ထပ်၌ ဆရာဦးဘအိုနှင့် မိသားစုတို့
နေထိုင်ကြပြီး အောက်ထပ်တွင် အလုပ်တိုက်ထားရှိလေသည်။ ကိုယ့်ပုံနှိပ်စက်
ပစ္စည်း နှိပ်နှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တိုက်မှာ စီးပွားရေးမဆန်လှချေ။
သူ့စာရင်းနှင့်သူ၊ သူ့ အရှုံးအမြတ်နှင့်သူထားပြီး ကျကျနနစီးပွားရေးဆန်ဆန်
သင်္ဘောနိုင်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။ ပိုင်ရှင်လည်းဖြစ်၊ ထုတ်ဝေသူလည်းဖြစ်၊ အယ်ဒီတာ
လည်း ဖြစ်၊ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်လည်းဖြစ်သာ ဦးဘအိုသည် သတ်မှတ်ထား
သော လခနှင့် အခကြေးငွေများကို ထုတ်ယူသည်မဟုတ်။ လွယ်သလို၊ ချောင်
သလို လိုသလိုထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းဖြစ်သောကြောင့် တခါတရံဂျာနယ်လုပ်ငန်း
အတွက်ငွေလိုလျှင် အိမ်ကစိုက်ထုတ်ထည့်ရသည်။ ငွေမရှိက ရှိသောပစ္စည်း
ပိုင်ဆိုင်ခံရောင်းချ၊ သို့မဟုတ် ချေးငှား၍ လိုငွေကိုစိုက်ထုတ်ရသည်။

ဆရာဦးဘအိုကိုယ်တိုင်ကလည်း အပေးအကမ်းရက်ရော၍ အပေါင်း
အသင်းအပေါ် လက်ဖွာသောကြောင့် လစဉ်အကုန်အကျများလှသည်။ ထို့
ကြောင့် သူနိုင်သောလုပ်ငန်းရှင်များထံမှ ကြော်ငြာခများကို တနှစ်အတွက်
ကြိုယူထားပြီး အလုပ်တိုက်၏စာရင်းတွင် ငွေမဝင်ဘဲ ကြော်ငြာများထည့်ပေးနေ
ရခြင်းလည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျာနယ်လုပ်ငန်းသည် ငွေအဝင်အထွက်
စာရင်းရောထွေးနေပြီး စီးပွားရေးအားဖြင့် လုံးလည်လိုက်နေသည်။

သို့သော် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို လူကြိုက်များသည်။ စောင်ရည်သည့်အခါ
မည်းပြီး စောင်ရေကောင်းသည့်အခါက များပေသည်။ ထိုစဉ်က စောင်ရေ
အများဆုံး ထုတ်ဝေရသောဂျာနယ်များ၌ တခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဒီးဒုတ်
ဂျာနယ်တွင် ဆရာအိုသည် မြန်မာနိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေ၊ ဂီတ၊ နက္ခတ်
ဗေဒင်၊ လောကီပညာရပ်မျိုးစုံကို ခိုင်ခံ့ရေးသားခဲ့သည်။

ထိုသို့ဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၂၅ ခုနှစ်နိုင်ငံဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင်
ရန်ကုန်မြို့ဗဟန်းမြို့နယ် ချာအိုလမ်း (ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်း) စံအိမ်၌ မိဘုရား
ခေါင်ကြီးစုဘုရားလတ်နတ်ရွာစံရာ၊ မိဘုရားခေါင်းကြီး၏အန္တိမဈာပနအတွက်
မြန်မာစာနယ်ရင်းများပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။

ဦးဘအိုသည် အင်္ဂလန်ပြည်၌ စားရေးဆရာကြီး ဘားနပ်ရှောလက်ခံနေ
သော ဖေဘီယံဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့် ဦးဘအိုင် (မြန်မာနိုင်ငံ
ရေးသမိုင်းစာအုပ်ရေးသူ) ကိုနုတို့နှင့်အတူ ဖေဘီယံအသင်းကိုတည်ထောင်၍
ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလတွင် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို စတင်ခဲ့ရာသည် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်မှ ဦးတုတ်ကြီး၏ ++သရာဇု++ ပါတီကို ထောက်ခံခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် သရာဇုပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးတုတ်ကြီးကွယ်လွန်သောအခါ ဦးပေါ်ထွန်း (နောင်ဆာဘွဲ့ရ) ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ++ဆွရာဂျီ++ အသင်းကို အတုယူ၍ ဖွဲ့သည့်ပါတီဖြစ်သည်။ ပါတီ၏မူဝါဒမှာ ဥပဒေပြုကောင်စီ အတွင်း ဝင်၍ လွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုရန်နှင့် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးကို တိုက်ဖျက်ရန် ဖြစ်သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ဩဂုတ်လတွင် ခွဲရေးတွဲရေးပေါ်ပေါက်လာရာ ဦးဘချိုသည် ဦးကျော်မြင့်၊ ဒေါက်တာဘမော်တို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ တွဲရေးဘက် ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

ဦးဘချိုသည် အခြားပါတီအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကို မထောက်ခံဘဲ လွတ်လပ်စွဲဝေဖန်ရေးသားနေသော်လည်း ကိုယ်တိုင်က ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စများ၊ ရာထူးလုသောကိစ္စများနှင့် အလှအယက်ပြိုင်ဆိုင် စည်းရုံးသောကိစ္စများတွင် မပါဝင်မပတ်သက်သဖြင့် သူ့အပေါ်တွင် အခြားနိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များက အာယာတ မထားကြချေ။ ထို့ကြောင့် အချင်းချင်းမိတ်မပျက်ဆက်ဆံကြသည်သာများ၏။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် နိုင်ငံရေးနှင့် စာပေဆောင်ရွက်ရုံမျှမက မြန်မာ့အနုပညာတိုးတက်ရေးအတွက်လည်း ဘက်ပေါင်းစုံမှဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ဆရာဘချိုသည် ကဗျာဂီတဖက်တွင်လည်း ဆရာတဆူသဖွယ်ဖြစ်နေရာ ဂီတသမားအများအပြား ဒီးဒုတ်တိုက်သို့လာကြသည်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မဟာဒုက်ရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီမှ ထုတ်လုပ် သည့် ++မြားနတ်ရှင်++ ဇာတ်ကား၌ ဇာတ်လိုက်၏အဖေအခန်းမှ ပါဝင်သရုပ်ဆောင်၍ မြန်မာ့ရုပ်ရှင်မြှင့်တင်ရေးကို အားပေးချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် စံပယ်ကလောင်အမည်ဖြင့် ဘွေသီတာဝတ္ထုကိုရေးသားခဲ့ရာ စန္ဒာရုပ်ရှင်မှ ဝင်းဦးက ရုပ်ရှင်အဖြစ်ရိုက်ကူးခဲ့သော်လည်း ဇာတ်ကားပေါ် ထွက်လာခြင်းမရှိချေ။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဘီလပ်မှ ပြန်ရောက်လာသော မြန်မာပန်းချီကျော် ဦးဘဉာဏ်ကို မြန်မာစာနယ်ဇင်းများနှင့်မိတ်ဆက်ရန် ကိုယ်တိုင်ကမကထပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၁၉၃၄ တွင် သူယုံကြည်သော ပညာရပ်အတွက် ရှင်ဥက္ကမသီရိမထေရ်၏ ဝမကျမ်းအဖွင့် ++ကပ္ပါလင်္ကာရဝဏ္ဏနာကျမ်း++ ကို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် ++အီနောင်ဇာတ်တော်ကြီး++ ကို တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်ပေါ်ပြခဲ့သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ဂီတသုတေသနအသင်းကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်း၍ စောင်း

ဆရာကျော်ကို ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပတ္တလားဦးသိုက်ကို အတွင်းရေးမှူးတင်၍ မြန်မာ့ဂီတတိုး
တက်ရေးအတွက် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့သည်။ ဂီတပညာရှင် စောင်းဦးမောင်မောင်
ထံ အဆိုတော် ဒေါ်ဒေလီညွန့်တို့ကို မြန်မာ့အစဉ်အလာသီချင်းကြီး မူရင်း
ဆဲနပ်နှင့် တီးကွက်များကို မပျောက်ပျက်စေရန် သီဆိုတီးမှုတ်စေခဲ့သည်။ ဆရာ
ချိုလယ်တိုင် ကွမ်းဘိုးထိမ်းကြီးပေမူ၊ ဘားနာဒ်ပေမူ၊ သံယုတ်ဆရာတော်၏
ပျော်တော်များနှင့် ညှိနှိုင်းကာ သီချင်းကြီးပုဒ်ရေ (၅၇၀) ပါသော ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမူ
တင်သောဓနီကျမ်း++ ကို တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဆရာချိုသည် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်မှ ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးကို ကလောင်ဖြင့်
ထိတ်ပျက်ရုံမျှမက မြန်မာ့အလင်းဦးချစ်မောင် (နောင်ဂျာနယ်ကျော်)၊ ဘားမား
ဂျာနယ် ဦးထွန်းသန်း၊ ရဲသတင်းစာဦးဘရီန် (မဟာဆွေ) တို့ဗမာသတင်းစဉ်
သခင်တင်မောင်တို့နှင့်တွဲ၍ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ၉၁ ဌာနအုပ်
ချုပ်ရေးတွင် ရာထူးမယူရန် စုပေါင်းကြိုးစားခဲ့သေးသည်။ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းမှ
ဘောင်းခံသော အကူအညီများကိုလည်း တတ်အားသရွေ့ ကူညီခဲ့သည်။
ဆရာချို သည် ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံအတွင်း ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင်
သခင် ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီး၊ သခင်နု၊ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်)
တို့နှင့် အတူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ခေတ္တဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ထိုစဉ်အတွင်း ၁၉၃၉ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်
လွတ်လပ်ရေးအမျိုးသမီးအဖွဲ့ကို ရန်ကုန်မြို့၌ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရာ အဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ
အဖြစ် ဆရာချို၏ဇနီးဒေါ်လှမေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အတွင်းရေးမှူးမှာ ဒေါ်ခင်
မျိုးချစ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြို့မဦးဘလွင်၊
သခင်နု၊ ဒေါ်မြစိန် (အမ်အေ၊ ဘီလစ်) တို့နှင့်အတူ ဦးဘချိုသည် တရုတ်နိုင်ငံ
သို့ မိတ်ဆက်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် သွားရောက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး အိပ်ချ်ဂျီဝဲလ် (H.G. Wells) မြန်မာ
ပြည်သို့ရောက်နေစဉ် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ
စာရေးဆရာ ၄၆ ဦးက အိပ်ချ်ဂျီဝဲလ်အား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်လှေလှော်အသင်း၌
တွေ့ဆုံစဉ်ခံခဲ့ရရာမှ စာရေးဆရာများစုစည်းမိသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၀ ပြည့်
နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် စာရေးဆရာကြီးပီမိုးနင်းကွယ်လွန်သောအခါ
စာရေး ဆရာများရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းကရိလမ်း (ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်း) မက်သဒစ်
ကျောင်း၌ ထပ်မံဆုံတွေ့ခဲ့ရာမှ စာရေးဆရာအသင်းစတင်တည်ထောင်ခဲ့ရာ
ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုအား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ အမှုဆောင်များမှာ
မဟာဆွေ၊ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်၊ မြို့မမောင်၊ သင်္ခါ၊ ရဲထွတ်၊ ဒေဝနု၊

ရဲသမိန်နှင့် ရန်အောင် တို့ဖြစ်သည်။

ထိုနှစ်မှာပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်မှူး ဂီတသုတေသနပညာရှင် ဦးခင်ဇော် (ဆရာကေ) ၏ မြန်မာသီချင်းကြီးသီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယားဘောလယ်၊ ရတု၊ ရကန်၊ လူးတား၊ ဧချင်း၊ မောင်ကွန်းတို့ကို မူမှန်အသံသွင်းနိုင်ရေးအတွက် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးဘချို၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး၊ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ သီပေါနရည်တော်အဖွဲ့သားများက ကူညီခဲ့ကြသည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မြန်မာပြည်သို့ ကူးစက်လာရာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီးရှိရာ ရွှေဘိုသို့စစ်ရှောင်ခဲ့သည်။ ရွှေဘိုတွင် ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးစာရွက်စာတမ်းများရေးသား ပြန့်ဝေခဲ့သည်။ မန္တလေးထောင်တွင်းရှိ သခင်နု၊ သခင်စိုး၊ သခင်ဗဟိန်းတို့ တရုတ်ပြည်သို့သွားနိုင်ရန် တရုတ်အစိုးရကိုယ်စားလှယ် ဂျင်နရယ်ဝမ်းနှင့် ဆက်သွယ် ပေးခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ဦးဘချိုသည် ဂျပန်ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် နာမည်ထွက်နေရာ အသက်ဘေးလုံခြုံရေးအတွက် တွဲတေးဘက်တွင် ခိုလှုံနေခဲ့ရသည်။ ဦးဘချို၏လုံခြုံရေးအတွက် သခင်နု၊ ဗိုလ်လက်ျာတို့က စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် ထုတ်ဝေသောစာရေးဆရာမဂ္ဂဇင်းတွင် ဂီတဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ်ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖတပလခေါ် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ကို တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းရာ ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဦးတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ စစ်ပြီးနောက် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်ကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေ၍ ဖဆပလကို ထောက်ခံအားပေးခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့၌ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်မှ ကြီးမှူးသော ချင်းဗမာချစ်ကြည်ရေးညီလာခံကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်မတ်လ ၄ ရက်မှ ၆ ရက်နေ့အထိ မကွေးတိုင်း ထီးလင်းမြို့တွင်ကျင်းပရာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်စား မြန်မာအဖွဲ့ကိုဦးဆောင်၍ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ မတ်လ ၆ ရက်နေ့ညနေ ၅ နာရီတွင် ချင်း-ဗမာ ချစ်ကြည်ရေး အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်ကို ဦးဝမ်းသူမောင်၊ ဦးဇဟူးတို့နှင့်အတူ အုတ်မြစ်ချခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လ (၁၆) ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်

မင်းသိင်္ခါဝင်၍ အလံ၊ သီချင်း၊ တံဆိပ် ကော်မတီသဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့နံနက် ၁၀ : ၃၀ နာရီတွင် နေ့တန်းမြို့အတွင်းဝန်ရုံး (နောင်ဝန်ကြီးများရုံး) ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ် ဂဠုန်ဦးစော၏စေခိုင်းချက်အရ သူ့သတ်သမားမသမာသူတို့၏ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဦးစုတ်ဦးဘချိုသည် ကျည်ဆန် ၅ ချက်ထိမှန်ကာ ကျဆုံးသွားခဲ့ရသည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလပ်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပါအဝင် အခြားဝန်ကြီးများနှင့်အတူ ဂျပန်လီဟောမှ အာဇာနည်ကုန်းသို့ ပို့ဆောင်ပေးသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။

ကျဆုံးစဉ်က ဇနီးဒေါ်လှမေနှင့် သမီးမခင်ပု၊ မခင်စုတို့ကျန်ရစ်ခဲ့သည်

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးရာဇတ်

မသမာသူများ၏လုပ်ကြံမှုကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့ရသည့် အာဇာနည်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးရာဇတ်ကို ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် မိတီလာမြို့၌ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အဖ ရဲဝန်ထမ်း တိုက်ပိုင်အက်စ်ပက်တော် (Circle Inspector of Police) မစ္စတာ အေရာမန်၊ အမိ ဒေါ်ငြိမ်းလှတို့ဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်၊ မိခင်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်၍ မွေးချင်း ၁၃ ယောက်တွင် တတိယမြောက်ဖြစ်သည်။ ဆွေမျိုးသားချင်းများက +ဘာဘူကြီး+၊ +ကိုကိုလေး+ ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ငယ်စဉ်ကပင် မိခင်ထံမှ ဗုဒ္ဓဘာသာယဉ်ကျေးမှုများကို လက်ခံရရှိသည်။ မန္တလေးနန်းရွှေ ရွှေကျောင်းဆရာတော် ဦးသီလဝံသထံ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ အသက် ၆ နှစ်အရွယ် ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ ဝက်စလီယန် မိန်းကလေးကျောင်း၌ စတင်ပညာသင်ကြားသည်။ ၄ တန်းအောင်လျှင် ဝက်စလီယန် ယောက်ျားကလေးအထက်တန်းကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ရာ ၈ တန်းတွင် ပညာထူးချွန်၍ ၉ တန်းကို ကျော်ကာ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းဖြေဆိုခဲ့ရသည်။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို ပါဠိ၊ အင်္ဂလိပ်စာဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ် ဒုတိယနှစ်၌ အင်္ဂလိပ်စာစိစကြုံး ပြိုင်ပွဲတွင် ပထမရ၍ +ဘိုင်များ+ ရွှေတံဆိပ်ဆုရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဝိဇ္ဇာ ပထမနှစ်တွင် စာမေးပွဲဖြေနေသည့် အခြားကျောင်းသားများကို အဖြေကူညီရေးပေးရာမှ သူငယ်ချင်း ခင်မောင်လတ် (နောင် ဖြန့်ဖြူးရေးမင်းကြီး ဦးခင်မောင်လတ်) နှင့်အတူ စာမေးပွဲဖြေခွင့် ၂ နှစ်အပိတ်ခံရသည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းပြန်တက်ရာ ဘီအေ (B.A) နောက်ဆုံးနှစ်၌ ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ဗဟန်းအမျိုးသားကောလိပ်မှ B.A (Nat) ဘွဲ့ရခဲ့သည်။ ဘွဲ့ရပြီးနောက် မန္တလေးမြို့ ဗဟိုအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း (ယခု အထက-၂ မန္တလေး) တွင် ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးအဖြစ် ၁၉၄၂ ခုနှစ်အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် ၎င်းကျောင်းမှ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင် မျိုးချစ်လူငယ်များစွာကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့သူအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ဦးရာဇတ်၏ ဦးဆောင်မှုကြောင့် မန္တလေးဗဟိုအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းသည် ရန်ကုန်မြို့မအထက်တန်းကျောင်းပြီးလျှင် အအောင်မြင်ဆုံး စံပြအမျိုးသားကျောင်းကြီးအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသည်။ ကျောင်းတွင် တူညီဝတ်စုံများ ဝန်တင်ကျ ဝတ်ဆင်စေခြင်း၊ ကျောင်းသားများ အင်္ဂလိပ်စကားပြောကျွမ်းကျင်

ရေးအတွက် Lock-keeper System သတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ ကျောင်းသားများ အားကစား ထူးချွန်ရေးအတွက် လက်တွေ့သင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း၊ မြန်မာ တပေနှင့် မဟာဂီတနားလည်နိုင်ရေးအတွက် ဆရာကြီးရွှေပြည်ဦးဘတင်အား သင်တန်းဖွင့်ပေးခြင်း၊ တူညီဝတ်စုံများနှင့် ရဲတပ်၊ ရဲညွန့်တပ်၊ ဘင်ခရာတီးဝိုင်း များ ဖွဲ့စည်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ သည်။ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပါဠိနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ကိုယ်တိုင်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ် အတွင်း ကျောင်းသားများအား လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်ဘက်စုံ၊ အားကစား ဝိတ အစစတတ်မြောက်စေရုံမျှ သာမက လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်ကေဒါများ အဖြစ် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ် မန္တလေးဥပစာကောလိပ်၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်

ဒုတိယတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ် တတိယရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သပိတ်နှင့် ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံတို့တွင် နောက်ကွယ်မှ အကြံပေး၍ အား ပေးကူညီခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ဒုတိယအကြိမ်ညီလာခံကို ၎င်း၏ကျောင်းတွင် ကျင်းပခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ထိုညီလာ ခံသို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုအောင်ဆန်းနှင့်အတူ အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ပါတီ ခေါင်းဆောင် ပဏ္ဍိတ်ဂျဝါဟလာနေရှနှင့် သမီးအင်ဒီရာဂန္တီ (နောင်ဝန်ကြီးချုပ်) တို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ဆရာကြီးဦးရာဇတ်သည် အင်္ဂလိပ်စာအရေးအသားကောင်းမွန်၍ စာနယ် ဇင်းများ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ စစ်မဖြစ်မီ မန္တလေးသူရိယသတင်းစာတွင် မောရစ်ကောလစ်ရေးသော ထရိုင်ရယ် အင်ဘား မား (Trials in Burma) စာအုပ်မှ အခန်းတစ်ခန်းကို 'ကင်မရွန်းတပ်မှ စစ်ဗိုလ် ကလေး+အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို အစအဆုံး တပည့် ဖြစ်သူ မအာ (လူထုဒေါ်အမာ) အား ဘာသာပြန်ဆိုစေခဲ့ရာ လူထုဒေါ်အမာ က 'ဗမာပြည်တွင်စစ်ဆေးခဲ့သောအမှုအခင်းများ+ အမည်ဖြင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပြန် ဆိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။

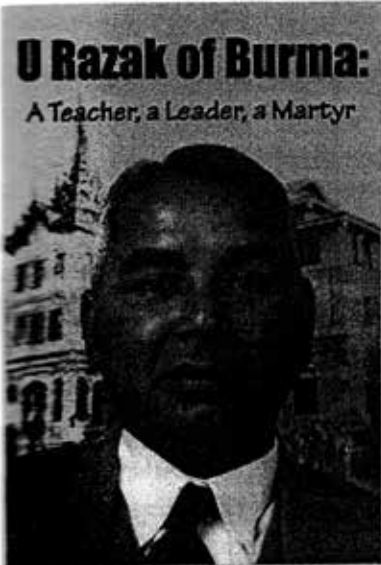
ထို့အပြင် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့မှ အလမ်တင်နီဘင်ဂျက်ဆီ ရေး သားခဲ့သော 'Lacure Lady' (ယွန်းခင်ခင်) ဝတ္ထုတွင် သီပေါမင်းနှင့် စုဘုရား လတ်တို့အား ဂုဏ်သရေပျက်စေရန်ရည်ရွယ်၍ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ်ဖြစ်ခြင်း သည် မြန်မာတို့အပြစ်ဟု ရေးသားထားရာ ထိုဝတ္ထုကို ချေပသည့်အနေဖြင့် မန္တလေးသူရိယသတင်းစာတွင် 'ရွှေနန်းတော်ကြီး၏ အတွင်းရေးမှူးများ (သို့မဟုတ်) လက်ထက်တော်ကြီးအချိန်က အရေးအခင်းများ+ ဟူသော စာတမ်း ကို ရေးသားခဲ့လေသည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုသူ ဒေါ်ခင်ခင်နှင့်လက်ထပ်၍ သားသမီး (၃) ဦး (ကိုတင်မြင့်၊ မခင်စိန်၊ ကိုလှကြည်) ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် မျိုးချစ် စိတ်ဓာတ်အလွန်ထက်သန်၍ မန္တလေးဗဟိုအမျိုးသားကျောင်းကြီးကို အလွန်သံယောဇဉ်ကြီးသူဖြစ်သောကြောင့် လက်ထပ်သောနေ့က ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ခင်အား 'ကျုပ်အမေနဲ့ကျုပ်ကျောင်းကိုတော့ မပုတ်ခတ်နဲ့၊ တခြားဘာ မဆိုလုပ်နိုင်တယ်+ ဟု ပြောခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးကူးစက်လာချိန်တွင် မင်းကွန်းအလယ် တောရချောင်သို့ မိသားစုနှင့်အတူ စစ်ပြေးခဲ့လှုံခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့ကို ဂျပန်တို့သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မန္တလေးမြို့ ပြန်လည်

သူထောင်ရေး ချယ်ယာမင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ငုံးဒဏ်ကြောင့် မင်းကွန်း
 ဘွင် ပြန်လည်နေထိုင်ခဲ့ရာ ဗိုလ်မှူးဖိုးကွန်းမှတစ်ဆင့် တပ်မတော်ပညာရေးဌာန
 ဘွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဖိတ်ခေါ်ချက်ရရှိခဲ့သည်။
 ခံတံခေါ်ချက်ကို လက်ခံပြီးနောက်တနေ့ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်တွင်
 ဘုန်းတို့၏ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးခြင်းခံရသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့ အချုပ်ခန်းတွင် စစ်ဆေးပြီး
 ခြေတိုထောင်၊ မန္တလေးထောင်တို့တွင် အကျဉ်းချထားသည်။ ရွှေဘိုထောင်တွင်
 အကျဉ်းချခံနေရစဉ် ဆရာကြီး၏ တပည့်ဖြစ်သူ ဗိုလ်ကြီးခင်ညို၊ တပည့်ဟောင်း
 ဦးချစ်ဆွေ (နောင်ဆရာကြီး၏ အပါးတော်မြဲ ဦးချစ်ဆွေ) တို့က ထောင်မှူးနှင့်
 ညှိနှိုင်း ခိုးထုတ်ရန်စီစဉ်သည်ကို လက်မခံဘဲ အတူအဖမ်းခံရသူများကို ခွဲ
 မထား
 မတ်၍ ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ မန္တလေးနန်းတွင်းထောင်ကို မဟာမိတ်များထိုးကြပြီး
 နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးထောင်မှ အကျဉ်း
 သားများလွတ်ပေးရာမှလွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်အကျဉ်းသားအဖြစ် ရက်
 မပါင်း ၁၉၁ ရက်တိတိ ခံစားခဲ့ရသည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းသော
 အထက်မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဖတပလ (ဖဆပလ) အဖွဲ့ကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်

ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်
 ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်မှ ၂၆
 ရက်အထိ ယှဉ်းမနားမြို့တွင်
 ကျင်းပသော မြန်မာနိုင်ငံလုံး
 ဆိုင်ရာ မြန်မာ့မွတ်ဆလင် ကွန်
 ဝရက်၏ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်
 ခံရ၍ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး
 တိုက်ပွဲကို ထောက်ခံ ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ
 လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့
 ၌ ကျင်းပသော ရွှေတိဂုံဘုရား
 အလယ်ပစ္စယံ ဖဆပလညီလာ
 ခံသို့ မန္တလေးခရိုင် ဖဆပလ

ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပညာရေးနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလတွင်ကျင်းပသော တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မန္တလေး အရှေ့ပိုင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။

ပညာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် မန္တလေးမြို့တွင် ဥပစာကောလိပ်ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်

ရေးနှင့် အထက်မြန်မာပြည်သီးခြားတက္ကသိုလ်အဖြစ် တိုးတက်စေရန် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ဦးကိုလေး (နောင် မန္တလေး တက္ကသိုလ် ဒုတိယအဓိပတိ၊ စာရေးဆရာလေယျာမောင်) အား ရွေးချယ်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်၏ ပထမဆုံးဆောက်လုပ်ခဲ့သောအဆောင်ကို နောင်အခါ ဆရာကြီးဦးရာဇတ်ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ရာဇတ်ခန်းဆောင် (Razak Hall) ဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။

ပညာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမဒရပ်မြို့၌ကျင်းပသော အာရှညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့အတွင်းဝန်ရုံး၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေး ကျင်းပနေစဉ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက် နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် မသမာသူတို့၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့် ကျည်ဆံ (၆) ချက်ထိမှန်ကာ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို တာမွေမှုဆလင်သုဿန်ဆရာကြီး၏ သက်တော်စောင့်ရဲဘော်ကိုထွေးနှင့်အတူ ယှဉ်၍ ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မန်းဘခိုင်

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်သော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့တွင်
ဦးစေ့ လက်မှုနှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သော
အောင်အမျိုး သားအာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မန်းဘခိုင်ကို ဟင်္သာတခရိုင်၊
မန်းဘလင်းကျေးရွာ၌ အဘ ယုန်တလင်းရွာသူကြီး မန်းပေကုန်းနှင့် အမိ ဒေါ်ပု
ဦး ၁၉၀၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၆ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည့်
သားသမီး (၁၀) ဦးအနက် စတုတ္ထမြောက်သားဖြစ်သည်။ ညီဖြစ်သူ မန်းဘခိုင်

(၁၉၀၆-၁၉၈၅) သည် ဟင်္သာတခရိုင် မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ အမတ်တစ်ဦးဖြစ် သည်။

မန်းဘခိုင်သည် ငယ်စဉ်က ဟင်္သာတမြို့ အေဘီအမ် (A.B.M) ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် (၇) တန်းစာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘားမားနိုင်ငံဖယ်တပ်သို့ ဝါသနာအလျောက်ဝင်ခဲ့ရာ မိဘများက သဘောမတူသဖြင့် နောက်ဆုံး တပ်ထဲမှထွက်လိုက်ရသည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့ရှိ အေစကော့ကုမ္ပဏီတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် မိမိလက်အောက်မှ ကရင်အမျိုးသားစာရေးတစ်ဦးကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကုမ္ပဏီမန်နေဂျာနှင့် သဘောမတိုက်ဆိုင်ဖြစ်ကာ အလုပ်မှ ထွက်လိုက်သည်။

လခစားအလုပ်မှ ထွက်ပြီးနောက် မန်းဘခိုင်သည် ယုန်သလင်းရွာသို့ပြန်ကာ ညီအစ်ကိုများစု၍ **အောင်ခင်နှင့်ညီများ** ကုမ္ပဏီတည်ထောင်၍ ဇီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဇီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရင်း ကလေးသူငယ် များအား ကရင်ဘာသာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းကို ဦးစီးဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ အရောင်းအဝယ်ကိစ္စ၊ ကျောင်းကိစ္စများအတွက် ရန်ကုန်မြို့သို့ မကြာခဏ ရောက်ရှိခဲ့ရာ ကရင်ခေါင်းဆောင်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဆစ်ဒနီ ဦးလူနီ၊ ဆရာကြီး မန်းရွှေဘ (ဆရာရွှေဘ) တို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမိရာမှ ကရင်လူငယ်များ အစည်းအရုံးကို လည်းစတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ကရင်လူငယ်များအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ မှ ၁၄ အထိကျင်းပသော ပထမဆုံးအကြိမ် အောက်လွှတ်တော်အမတ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မန်းဘခိုင်သည် မအူပင်မြောက်ပိုင်းမှ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ဝင်ရောက်အရွေးခံခဲ့ရာ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံမရင့်ကျက်သောကြောင့် ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၃၇ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပုသိမ်မြောက်ပိုင်းအမတ်တနေရာအတွက် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ မန်းဘခိုင်သည် အရွေးခံရသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးမြို့သူဌေး ဦးအဖောက်၏သမီးထွေး ဒေါ်ခင်နီနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် မန်းဘခိုင်သည် တရားရေးဝန်ကြီး စောဖေသာ၏ အတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် ဟင်္သာတခရိုင်မှ ရွပ်ရွပ်ချွံချွံပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သလို၊ ကရင်-ဗမာချစ်ကြည်ရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဖဆပလဗဟိုအမှုဆောင်လူကြီးတစ်ဦးဖြစ်လာသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော ဘုရင်ခံအမှုဆောင်ကောင်စီ၌ မန်းဘခိုင်သည်

အလုပ်သမားနှင့်စက်မှုလက်မှုဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်
မေပေါ်ဝါရီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်
အစိုးရအဖွဲ့၌ စက်မှုလက်မှုနှင့် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်
ရွက်နေစဉ်အတွင်း ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀း၃၇ နာရီတွင်
သူ့သတ်သမားတို့၏ ကျည်ဆန် ၁၅ ချက် ထိမှန်ကာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်
အတူ မသမာသူလူသတ်သမားတို့ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ကျဆုံးခဲ့ရပေ
သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင်
အာဇာနည်ကုန်း၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်
အတူ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ထားသည်

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးဘဝင်း

အမျိုးသားအာဇာနည် ခေါင်း ဆောင်ကြီး ဦးဘဝင်းမှာ နတ်မောက်မြို့ ရှေ့နေဦးဖာနှင့်ဒေါ်စုတို့၏ သားသမီး (၉) ဦးအနက် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ မွေးသက္ကရာဇ် မှာ ၁၉၀၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက် အင်္ဂါနေ့ဖြစ်ပြီး အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ဝိုင်းချုပ်အောင်ဆန်း၏အစ်ကိုကြီးဖြစ်သည်။ ဦးဘဝင်း၏ ဇာတာအမည်မှာ မောင်စံတင်ဖြစ်သည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် နတ်မောက်အလယ်တန်းကျောင်းမှ သတ္တမတန်း အောင်မြင်သည်။ ဦးဘဝင်းသည် ငယ်စဉ်ကပင် ပညာကို အလွန်လိုလားသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အလွန်ကြိုးစားပြီးလျှင် ညီငယ်များအားလည်း အလွန်တတ် စေချင်သည်။ မြန်မာလို ကိုးတန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် အလယ်တန်းဆရာဖြစ် စာမေးပွဲကိုလည်း အောင်မြင်သောအခါ နတ်မောက်မြို့၌ပင် ကျောင်းအုပ်ခေတ္တ လုပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရေနံချောင်း၌ ကျောင်းဆရာ၊ ဘီအိုစီစာရေးဘဝဖြင့် ကျင်လည်ရင်း အင်္ဂလိပ်စာအလွတ်ပညာသင်ကျောင်းမှ ဆယ်တန်းကို သုံး ဘာသာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်ရုံမက ပထမလည်း ရခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် မန္တလေး ဥပစာကောလိပ်၌ ဆက်လက်သင်ကြားရာ ၁၉၂၇ တွင် L.Sc (သိပ္ပံ ဥပစာတန်း) တွင် သင်္ချာဘာသာဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန်ယူနီဗာ စတီကောလိပ်သို့ ဆက်လက်သင်ယူရာ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှ သင်္ချာဂုဏ်ထူးတန်းအောင်၍ ဘီအက်စ် (B.Sc) ဘွဲ့ရသည်။ ပထမဆုံးတက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရ နတ်မောက်သားလည်းဖြစ်သည်။ ဘွဲ့ရပြီးနောက် ရေနံချောင်းအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြဆရာ အဖြစ် လည်းကောင်း၊ မြူးမြို့အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတွင် အတန်းကျောင်းအုပ် အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ ဦးအံ့ကြီး၊ ဒေါ်ရွှေမေတို့၏သမီး ဒေါ်ခင်စောနှင့် လက်ထပ်ခဲ့၍ သားသမီး ၆ ဦး (မတင်လှဝင်း၊ ကိုစောဝင်း၊ ကိုအေးဝင်း၊ မခင်မြဝင်း၊ ကိုစိန်ဝင်း (ယခုပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ NCGUB ၏ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဒေါက်တာစိန်ဝင်း) ကိုထွေးဝင်းတို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် ရေနံချောင်းမြို့နယ် ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။ ထို့ နောက် မကွေးမြို့နယ်၊ အနောက်မြောက်လွတ်တော်အမတ်လောင်း တနေရာ တွင် ဝင်ရောက်အရွေးခံခဲ့ရာ ရွေးချယ်ခံရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးစီးသော ဖဆပလကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တွင် ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ကူးသန်း ဆောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်လည်း ဖြစ်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၉ ရက် စနေနေ့နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် သူ့သတ်သမားတို့၏ ကျည်ဆန် ၈ ချက်ထိမှန်ကာ ညီဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နှင့် အခြားဝန်ကြီးများနှင့်အတူ လုပ်ကြံခံရပြီး ကျဆုံးခဲ့သည်။ ဦးဘဝင်းသည် သူ့ဘဝတော်၏။ စာရိတ္တကောင်း၏။ သူတပါးအား ကူညီလို၏။ လိမ်ခြင်း။

ကောက်ခြင်းကို အလွန်စက်ဆုပ်၍ ငွေမက်သူ၊ ရာထူးမက်သူ၊ ဖော်လံဖားသူများ ကို အလွန်စက်ဆုပ်၏ဟူ၍ အများက မှတ်ချက်ချသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းခံရသော ခေါင်းဆောင်များအတွက် အမှတ် တရဝမ်းနည်းစကားကို အသံလွှင့် ပြောကြား ရာတွင် ဦးနုက **ဦးဘဝင်းသည် ကျနော်နှင့်ကောလိပ်၌ အတူတူတက်ရောက်ခဲ့ သူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူသည် နိုင်ငံရေး နယ်ထဲသို့ နောက်ကျမှ ဝင်ရောက်ခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း သူ၏ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးများနှင့် အကုန် မပျက်မှုက သူယခု ထမ်းဆောင်နေသောနေရာနှင့် ထိုက်တန်သူဖြစ်ခြင်းကြောင့် အမှုဆောင် ကောင်စီစာရင်းတွင် သူ့အားထည့်သွင်းရန် ကျနော်စိတ်ကူးရခဲ့ပြီး ဗိုလ်ချုပ်နှင့် မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်မြို့) ၌ တွေ့ကြုံစဉ်က ကျနော်ကိုယ်တိုင် အကြံပြု ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်++ ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဦးဘဝင်းသည် မသေဆုံးမီ ၁၄ ရက်လောက်မှာပင် ရေနံချောင်းမြို့မှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့လာပြီး ယခုလက်ရှိ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နေထိုင် သော ဗဟန်းမြို့နယ် တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်း အမှတ် ၅၄ နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် လမ်းတဘက်ခြမ်းရှိ အမှတ် ၅၁ နေအိမ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သည်။

ဦးဘဝင်း၏ ကြွင်းကျန်သောရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး ရင်ခွံရံမှတစ်ဆင့် **ဂျူဗလီဟော++ သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ နိုင်ငံတော်စာပေအဖြစ် ထား၍ ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အာဇာနည်ဝိမာန်၌ ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့လေသည်။ အာဇာနည်ဦးဘဝင်း၏ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်စောသည် အသက် (၁၀၀) နှင့် အရွယ် ၂၀၀၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ နံနက် ၂ နာရီတွင် အမှတ် ၅၁ တက္ကသိုလ် ရိပ်သာလမ်း ဗဟန်းမြို့နယ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး စစ်စံထွန်း

အာဇာနည် မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး စစ်စံထွန်းကို မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီး စစ်ခွန်
အိမ်နှင့် မြောက်နန်းဆောင်မဟာဒေဝီ နန်းစိန်ဥတို့မှ ၁၉၀၇ ခုနှစ် မေလ ၃၀
ခန့်နေ့ သောကြာနေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

တောင်ကြီးမြို့ ရှမ်းစော်ဘွားသားများ အထက်တန်းကျောင်းမှ ဒဿမ
တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ မန္တလေးပုလိပ်အတတ် သင်ကျောင်းလည်း တက်ခဲ့ဖူး
သည်။ ထို့နောက် ပုလိပ်အရာရှိအဖြစ် ခေတ္တအမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်
တွင် စော်ဘွားအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရပြီး မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးအဖြစ် အခမ်းအနားဖြင့်
ခံယူခဲ့သည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး၏သမီး စစ်ခင်သောင်းနှင့် လက်
ထပ်ခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ထွန်းကား

လာစေရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သူတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်ပြည်မှ စိုက်ပျိုးရေး ဆိုင်ရာ ခေတ်မီစာအုပ်များ၊ ကိရိယာတန်ဆာပလာများနှင့် သီးနှံမျိုးစေ့များကို ပင်မာယူတင်သွင်းခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီး၍ အင်္ဂလိပ်များ မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်ဝင်လာသော် ယင်းတို့နှင့်အတူ ပါလာသော စက္ကူဖြူအုပ်ချုပ်ရေးကို ဆန့်ကျင် ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ တောင်တန်းနှင့် မြေပြန့်သွေးခွဲ၍ အုပ်ချုပ်သည်ကို မလိုလား၍ မြေပြန့်နှင့်တောင်တန်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် လုံးပမ်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ တောင်တန်းနှင့် မြေပြန့်သွေးခွဲ၍ အုပ်ချုပ်သည်ကို မလိုလားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ပင်လုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရာတွင် ရှမ်းအမျိုးသား ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်

သည် ပြည်ထောင်စုနှင့်ပြည်နယ်များဆိုင်ရာ ဆက်ကော်မတီ လူနည်းစုဆိုင်ရာ ဆက်ကော်မတီ၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မတီတို့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့တွင် အတိုင်ပင် ဆောင်ရွက်ရေးရာဝန်ကြီး ဖြစ် လာသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင် လ ၁၉ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ အစည်းအဝေး တက်ရောက်နေစဉ်အတွင်း သူ့ကြံခံရသူများထဲတွင်ပါဝင်ခဲ့ပြီး သေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ မွန်း တည့် ၁၂ နာရီတွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ရလေ သည်။ စစ်ထွန်းသည် ရန်ကုန် အထွေထွေပြည်သူ့ဆေး ရုံကြီးတွင် တာဝန်ကျ ဆောင်ရွက်ရာတစ်ဦးကို သတိပြန်လည်လာတိုင်း ++တခြားလူတွေကို ဂရုစိုက်ပါ။ သူတို့က ကျနော့်ထက်ပိုထိခိုက်တယ်++ ဟု ညည်းတွားခဲ့ကြောင်း ပြန်ပြောင်း ဆွဲပြသည်။

အာဇာနည်စစ်ထွန်း၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်မြို့မှ မိုင်းပွန်မြို့သို့ ရထား ဖြင့် ရွှေညောင်မြို့သို့ လည်းကောင်း၊ ရွှေညောင်မြို့မှ ၄၄ မိုင်ဝေးသော မိုင်းပွန်မြို့ သို့ မော်တော်ယာဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့်သယ်ဆောင်၍ ရှမ်းရိုးရာ နေထိုင်တမ်းအစဉ်အလာအတိုင်း ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ မီးသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ကျန်သည့် အရိုးပြာကို မိုင်းပွန်မြို့နှင့် ရန်ကုန်မြို့အာဇာနည်ကုန်းတို့တွင် အထိမ်းအမှတ်အုတ်ဂူတည်ခဲ့သည်။

ကျဆုံးစဉ်က သမီးကြီး စစ်သူနန္ဒာ၊ သားစစ်ဆေးဟုန်၊ သားစစ်ခိုင်ဖ၊ သမီး ငယ်စစ်မြင့် ကြည် (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် လက် ထောက်စာကြည့်တိုက်မှူး) တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ စစ်ဆေးဟုန် သည် ယခုအခါ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ ဆစ်ဒနီမြို့တွင် ဇနီးသည်နှင့် တကွသမီးသုံးယောက်၊ သားတစ် ယောက်တို့နှင့် အတူ နေထိုင်

မိုင်းပွန်မြို့ရှိ စစ်ထွန်း အရိုးအုံ့ပြာသစ်

လျက်ရှိသည်။ သူသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကင်ဘာရာမြို့၌
 ဩစတြေးလျအမျိုးသားတက္ကသိုလ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော အရှေ့တောင်အာရှနှင့်
 ဝပ်ဒေသများနှင့် ပတ်သက်သောဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု၌ **ရှမ်းလူမျိုးများ ၁၉၄၇-
 ၆၇++ စာတမ်းတစ်စောင်ကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ အဆိုပါစာတမ်း၌ **ဗိုလ်ချုပ်
 အောင်ဆန်းသည် ပေးထားသောကတိကို တည်လေ့ရှိသည့်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပြီး
 ရှမ်းလူမျိုးတို့က သူ့အပေါ် ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝဖြစ်ပြီး၊ ရှမ်းလူမျိုးတို့က သူ
 အပေါ် ယုံကြည်မှုအပြည့်အဝရှိခဲ့သည်။ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်၌ လုပ်ငန်း
 ဆောင်တာများ အပြီးမသတ်နိုင်မှာပင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်ခေါင်းဆောင်ကြီး
 များ လုပ်ကြံခံရမှုကြောင့် နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာတွင် ရှမ်းလူမျိုးများအပေါ်
 ကျရောက်လာမည့် ကံကြမ္မာအမျိုးမျိုးတို့အတွက် အကြီးမားဆုံးနှင့် တစ်ခုတည်း
 သော အခြေခံအကြောင်းအချက်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်++ ဟု သုံးသပ်တင်ပြထားသည်

အာဇာနည်ဦးအုန်းဖောင်

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ တွင် ရန်ကုန်မြို့အတွင်းဝန်များရုံး
 (ဆောင်ဝန်ကြီးများရုံး) ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ
 အသင်းအဝေးပြုလုပ် နေစဉ် ဂဠုန်ဦးစော၏စေခိုင်းချက်အရ သူ၏ နောက်
 ညွှန်များလက်ချက်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၊ သခင်မြ၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဦးရာ
 သတ်၊ ဦးဘဝင်း၊ မန်းဘခိုင်၊ မိုင်းပွန်စော်ဘွား၊ ကြီးစပ်စံထွန်း၊ ရဲဘော်ကိုထွေး
 တို့နှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့သော အာဇာနည်ဦးအုန်းဖောင်ကို မင်းဘူးမြို့တွင် ၁၉၁၃
 ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့၌ အဖမစ္စတာ အိပ်ချ်ဒဗလျူ တရပ်တ်
 ဦးစိုး အမိဒေါ် ရွှေမြင့်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည့် ဒုတိယသားဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တပ်ရင်းတွင် တပ်ခွဲ
 ဘဝိဏ္ဏကပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာတန်းအောင်သည်။ ၁၉၃၇

ခုနှစ်တွင် ဘီစီအက်စ် (B.C.S) ကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ဖြေဆိုသူသုံးဦးအနက် ဦးအုန်းမောင်သည် ပထမရခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ အရှေ့နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် မြစ်ကြီးနားအရေးပိုင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ထို့နောက် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့်လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး စောစံတိုး သင်၏ ဒုတိယအတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက် စနေနေ့နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် ကျည်ဆံ ၅ ချက်ထိမှန်ကာ ကျဆုံးခဲ့ရသည်။

ထိုနေ့ ဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးတွင် အလှည့်ကျအစိုးရအတွင်းဝန်များ ဦးအုန်းမောင်ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းမောင်ရောက်လာပြီး ၄ မိနစ်အကြာ နံနက် ၁၀း၃၀ တွင် လူသတ်သမားများရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနေ့အစည်းအဝေး အစီအစဉ်အရ ဦးအုန်းမောင်၏အလှည့် မကျရောက်သေးပေ။ အတွင်းဝန် ဦးကြင် (နောင်သံအမတ်ကြီး) ၏ အလှည့်ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းမောင်က မိမိတွင် အခြားအရေးကြီးသောကိစ္စတစ်ခုရှိနေကြောင်း ဦးကြင်အားပြောဆိုခွင့်ပန်ပြီး အစည်းအဝေးသို့ ဦးစွာလာ၍ သူရေးထားသည့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစီမံကိန်း အကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြနေစဉ် လုပ်ကြံခံရခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍သာ အစည်းအဝေးအစီအစဉ်အတိုင်း ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် သို့တည်းမဟုတ် လူသတ်သမား များ ၅ မိနစ်နောက်ကျမှ ရောက်လာလျှင် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံခံသည့် ရင်နင့်ဖွယ်အဖြစ်ဆိုးတွင် ဦးအုန်းမောင်၏ အသက်တစ်ချောင်း အဆင်မဲ သွားမည်မဟုတ်ပေ။

အာဇာနည်ဦးအုန်းမောင်၏ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဧပြီလ၁၁ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြောက်ဘက်စောင်းတန်းအနီးရှိ အာဇာနည်ကုန်းတွင် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲ၍ ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့လေသည်။

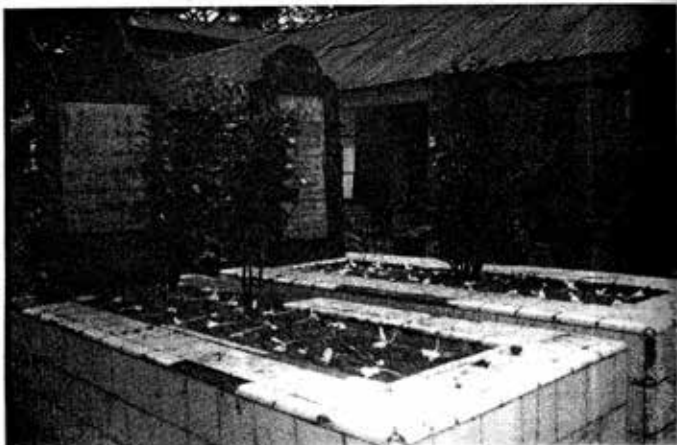
ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်သိန်းကြွယ်နှင့် သားကိုတင်မောင်သိန်း၊ ကိုကို လှနှင့် ကိုမောင်မင်းမြင့်တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

အာဇာနည်ရဲဘော်ကိုးထွေး

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ အတွင်းဝန်များရုံး
 ဆောင်ဝန်ကြီးများရုံး) ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ
 အမည်အတိုင်းပြုလုပ်နေ စဉ် ဂဠုန်ဦးစော၏ စေခိုင်းချက်အရ သူ၏ နောက်လိုက်
 မှားလက်ချက်ဖြင့် အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း (ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊
 ဘာတွယ်ရေးနှင့်နိုင်ငံခြားရေး)၊ သခင် မြ (ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်)၊ မန်းဘခိုင်
 အလုပ်သမားနှင့်စက်မှု လက်မှုဌာန)၊ ဦးရာဇတ် (ပညာရေးဌာန)၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို
 ပြန်ကြားရေးဌာန)၊ မိုင်းပွန်စော်ဘွားကြီးစစ်စံထွန်း (အတိုင်ပင်ခံတောင်တန်း
 အသံရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန)၊ ဦးဘဝင်း (ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး
 ဌာန)၊ ဦးအုန်းမောင် (သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနဝန်ကြီး၏ ဒုတိယအတွင်းဝန်)
 ဦးနှင့်အတူ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၇ မိနစ်တွင် ကျည် (၄) ချက် ထိမှန်ကာ
 မိနစ် ၆၀ ပြည့်သို့ ဆေးရုံကြီး၌ မွန်းလွဲ ၂ နာရီ ၁၅ မိနစ် တွင် ကျဆုံးခဲ့ရလေသည်။

လုပ်ကြံမှုဖြစ်ပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက် ၄ နာရီ ၂၅ မိနစ်တွင် ကြေးနန်းစာအမှတ် IOR-M/4/2714 ဖြင့် ဘုရင်ခံ၏ ခေတ္တအတွင်းဝန် အာဒဗလူဒီဖော့လော (R.W.D Fowler) က ဗြိတိန်နိုင်ငံရှိ အစိုးရအရာရှိ ဆာဂီဘတ်လိတ်ဝိတ် (Sir Gilbert Laithwaite) ထံသို့ ပေးပို့သော ကြေးနန်းတွင်-- အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ကျွန်တော်ယခုပေးပို့နိုင်ပါပြီ။ အမှုဆောင်အဖွဲ့အစည်းအဝေးပြုလုပ်နေစဉ် ယနေ့နံနက် ၁၀ နာရီခွဲ တွင် အမှတ် (၁၂) စင်တပ်အမှတ်အသားများပါရှိသော ဂျစ်ကားတစ်စီးသည် အဝင်တံခါးမကြီးထိုးရပ်လာခဲ့သည်။ ဂျစ်ကားထဲတွင် လူတစ်ယောက်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ စတင်းဂန်းသေနတ်နှင့် ရိုင်ဖယ်သေနတ်များကိုင်ဆောင်ထားကြသော လူ (၅) ယောက် (အမှန်မှာ ၄ ယောက်သာဖြစ်သည်။) သည် အမှုဆောင်အဖွဲ့အစည်းအဝေးခန်းမသို့ လှေခါးမှတက်သွားကြသည်။ ခန်းမတံခါးအပြင်၌ စောင့်ကြပ်နေသော လက်နက်ကိုင် ပြည်သူ့ရဲဘော်တစ်ဦးက (ရဲဘော်ကိုထွေး) က သူတို့ကို တားဆီးရန်ကြိုးစားစဉ် သေနတ်ဖြင့်အပစ်ခံလိုက်ရသည်။ သူက လက်နက်ကိုင်ဆောင်လာသူများကို အမှတ် (၄) ဗမာ့ရိုင်ဖယ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူသည် ဆိုးဆိုးရွားရွားဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည့်အတွက် အသေးစိတ်အချက်အလက်များ မပေးနိုင်ခဲ့ပါ။ စတင်းဂန်းသေနတ်ကိုင်လူသုံးယောက်သည် အမှုဆောင်အဖွဲ့ခန်းမအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြပြီး အထဲရှိသူများအား သူတို့သေနတ်များဖြင့် တရကြမ်း မွေ့ရမ်းပစ်ခတ်ခဲ့ကြသည်++ ဟူ၍ ပေးပို့ခဲ့သည်။

တာမွေမှစလင်သမိုင်း၌တွေ့ရသော ရဲဘော်ကိုထွေးနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးရာဇတ် တုတ်ဂူ

ယင်းသို့ ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်အတူ ကျဆုံးခဲ့သော ရဲဘော်ကိုးထွေးကို ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် သိပ္ပံရပ်နေ ပင်စင်စား လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ထောက် ဦးကိုကိုလေးနှင့် ဒေါ်မင်းရီတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည့် ဆဌမမြောက် သားဖြစ်သည်။ ဗမာမူဆလင်ဖြစ်သည်။ နဝမတန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ အသက် (၁၈) နှစ် ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးရာဇတ်၏ သက်တော် ဆောင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။

ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်မြို့ တာမွေမြို့နယ် မွတ်ဆလင်သင်္ချိုင်း၌ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးရာဇတ်နှင့်အတူယှဉ်တွဲ၍ သင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။

သမိုင်းတကျေပူ ပဉ္စလဦးစိန်

စစ်ကြိုခေတ် --ဗန္ဓုလဂျာနယ်++ ကို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေပြီး လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲတွင် တတပ်တအားပါဝင်ခဲ့သော သမိုင်းတကျေပူ ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး ဗန္ဓုလဦးစိန်ကို ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၃ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် မန္တလေးဒီစကြိုတ်ခရိုင် (ယခုတိုင်းဒေသကြီး) မြစ်ငယ်မြို့၌ အဖ ဦးဖိုးကြူးနှင့် အမိ ဒေါ်ကျော့တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ သူသည် မန္တလေးမြို့ ဝါးတန်းရပ် ကုမ္ပဏီပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင်ဦးချင်း၏ တူဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ဘုန်းကြီးကျောင်း၌သာ ပညာသင်ကြားခဲ့ရသည်။ ခေတ်ပညာတတ်မဟုတ်သဖြင့် ဂျပန်ခေတ်က သူ့ကို ဝန်ကြီးခန့်သောအခါ ဂျပန်စစ်ဘက်မှ လက်မခံချင်သလိုလို ပြောဆိုခဲ့သည်။ အသက် ၁၉ နှစ်တွင် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး မြန်မာ့ အလင်းသတင်းစာတိုက်တွင် အယ်ဒီတာဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ စာပေဗဟုသုတကြွယ်ဝ၍ အလုပ်ကြီးစားမှုကြောင့် များမကြာမီမှာပင် အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အယ်ဒီတာဦးစိန်နှင့် တိုင်ပင်၍ --နှစ်ပါးကြည်ဂျာနယ်++ ကို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပထမဆုံး ထုတ် အမှတ် (၁) ဂျာနယ်၏ မျက်နှာဖုံးမှာ မိန်းမပျိုနှင့်ယောက်ျားပျိုတို့ ခုံတူ ဖြစ်သည်။ အမှတ် (၁) ဂျာနယ်တွင် မစ္စတာဒီးဒုတ်၏ ပစ္စုရလက္ခတ်ကုန် ငလက်တိုနှင့်ငည့်၊ ဓနသိဒ္ဓိလမ်းညွှန်၊ စိန်ကလောင်၊ တင်းဘုတ်စသော အခန်းကဏ္ဍများပါရှိသည်။ မစ္စတာဒီးဒုတ်မှာ အများသိကြသည့်အတိုင်း အာဇာနည် ဒီးဒုတ်ဦးဘချုပ် ဖြစ်သည်။ ထိုအခန်းတွင် ဆရာချိုက ကဗျာလင်္ကာဖြင့် ပင်တိုင် ရေးပေးသည်။ ထို့အပြင် ဂျာနယ်တွင် ကမ္ဘာ့အံ့ဖွယ်ရာအခန်း၊ အခါပေးသံခံ၊ ဗေဒင်ခန်း၊ ဇမ္ဗူဒီပနီမိတ္တအခန်း၊ ရွှေတလေး၏ ရုပ်ပြကာတွန်းများပါသည်။ နှစ်ပါးကြည်ဂျာနယ်သည် ၁၅ ရက်တကြိမ်သာ ထုတ်ဝေသည်။ ပြည်တော်မှ ပျော်တော်ဆက်စသော စာစောင်များ၏ ပုံသဏ္ဍာန်အတိုင်း ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည် ကလေးများနှင့် ရောပြုန်းထုတ်ဝေရာမှ နောင်တွင် နိုင်ငံရေးစာစောင်အသွင်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့သည်။ ထိုအခါ မူလအမည် နှင့် မလိုက်တော့သဖြင့် --ဗန္ဓုလ++ အမည်သစ်နှင့် ပြောင်းလဲထုတ်ဝေသည်။

ဤသို့ဖြင့် --နှစ်ပါးကြည်ဂျာနယ်++ ကို --ဗန္ဓုလ++ ဂျာနယ်သို့ ၁၉၂၁ ဧပြီ ၂၇ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အမည်ပြောင်းလဲထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဦးစိန်ကပင် ဂျာနယ်၏ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် နောင်တွင် 'ဗန္ဓုလဦးစိန်' ဟု လူသိများလာသည်။ ဂျာနယ်၏ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ ဝင်များမှာ ဦးချစ်မောင်နှင့်

ဦးဘိုးမင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ဗန္ဓုလဂျာနယ်ကို ရန်ကုန်မြို့အထက်ပုဇွန်တောင်လမ်း အမှတ်၃၁၊ ဗန္ဓုလ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်၍ တန်ဖိုးမှာ ဂျာနယ်တစ်စောင်လျှင် (၄) ပဲဖြစ်သည်။ နောင်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ၃၃လမ်း အမှတ်၁၁၉သို့ ဗန္ဓုလဂျာနယ်တိုက် ပြောင်းရွှေ့၍ ထုတ်ဝေသည်။

ဗန္ဓုလဂျာနယ်တွင် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ လယ်တီပုဏ္ဏိတဆရာ ဦးမောင်ကြီး၊ ဆရာပီမိုးနှင့်၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ မြို့မမောင်၊ ဇဝန၊ သင်္ခါ၊ ထွန်းသိင်္ခါ စသော နာမည်ရကလောင်ရှင်အများအပြား ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ဗန္ဓုလဂျာနယ်တွင် «ခွေးဋီကာ» ကို အခန်းဆက်ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာပီမိုးနင်းကမူ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည် ဝိုင်ခံ ဇာ်ရေးသည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကမူ နှစ်ပါးကြည့်တွင်ရေးသားခဲ့သော မစ္စတာဒီးဒုတ်ဘီ ပစ္စရလကွတ်ကျမ်းကိုပင် ဆက်လက်ရေးသားသည်။ ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် တင်းဘုတ်ကြီး၊ စိန်ကလောင်တို့သာမက စိန်ဒိုး၊ သတိုးစိန်၊ ခတ်တိုင်းငန်စသော ကလောင်ကွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် သောင်းပြောင်းထွေလာ ရေးသားသည်။ ထိုစဉ်က ဗန္ဓုလဦးစိန်၏ «သတိုးစိန်+ကလောင်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သော «စံဖဲ+ဝတ္ထုမှာ အထူးပင် နာမည်ကျော်ကြား လူကြိုက်များခဲ့သည်။

ဗန္ဓုလဂျာနယ်ကိုလည်း ထိုခေတ်က ဂျာနယ်များ၏ ပုံမှန်ထုတ်ဝေလေ့ရှိသော စာမျက်နှာ ၂၄ မျက်နှာမှ စာမျက်နှာ ၄၀ အထိ တိုးချဲ့ထုတ်ဝေသည်။ တောပုန်းကြီးစံဖဲ၊ ဆရာစံအရေးတော်ပုံစသော ထိုခေတ်က နာမည်ကျော် အဖြစ် အပျက်အကြောင်းအရာများကို စုံစုံလင်လင်ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ရာ ဗန္ဓုလဂျာနယ်သည် စောင်ရေ ၁၀၀၀၀ အထိ တက်ကာ အထူးလူကြိုက်များခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က လူဦးရေနှင့် တွက်ပါက ယင်းစောင်ရေပမာဏမှာ မနည်းလှချေ။ (၁၁) နှစ်မြောက် အထူးထုတ်စာစောင်တွင် --ဂျာနယ်တကာတို့တွင် ဗန္ဓုလဂျာနယ်သည် အသက်အရှည်ဆုံး အကြီးမြင့်ဆုံးဖြစ်ခြင်းကား တပြည်လုံးဝိုင်းဝန်းဆုံး မြောက်ခြင်းကြောင့် တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်သထက်မြင့်လျက်++ ဟူ၍ ဂုဏ်ယူခဲ့ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တိုင် သက်တမ်းရှည်ခဲ့သော ဂျာနယ်ကြီး ဖြစ်ပြီး နောင်တွင် သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းကိုပါ ပူးတွဲထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် ဗန္ဓုလဂျာနယ်နှင့် သတင်းစာထုတ်ဝေနေရာမှ နောင်တွင် ဗန္ဓုလကုမ္ပဏီကိုပါ တည်ထောင်၍ ရုပ်ရှင်ကားများရိုက်ကူးခဲ့ သည်။ ဗန္ဓုလရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီမှ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ဒါရိုက်တာ ဆရာကြီးပီမိုးနှင့်က --ချစ်တဲ့သူရယ်++ အသံတိတ်ဇာတ်ကားကို သူ၏သား ကျော်စိုးကို မင်းသား

ဆင်ရိုက်ကာ၊ မင်းသမီး ခင်မြရင် (ရင်ရင်မေ) နှင့် ရိုက်ခဲ့သည်။ မင်းသားက မင်းသမီးကို မဖက်တတ်သဖြင့် ကိုယ်တိုင် သရုပ်ပြသင်ကြားရာ ကာတွန်းဦး သလေး (ဦးရွှေရိုး) ကပင် သား မင်းသားကို အဖေဒါရိုက်တာပီမိုးနှင့်က မင်းသမီးဖက်ပုံ အသင်ကောင်း၍ ဆရာကတော်နှင့် ကတောက်ကဆဖြစ်ရကြောင်း ကာတွန်းရုပ်ပြောင် ရေးဆွဲ၍ ကျီစယ်ခဲ့သေးသည်။

ဗန္ဓုလရုပ်ရှင်က ဒုတိယမြောက် *မှော်ဝိဇ္ဇာ+ကို ဒါရိုက်တာ ပီမိုးနှင့်ကပင် ဗန္ဓုလရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီအတွက် ဆက်လက်ရိုက်ကူးပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဇာတ်ကား၌ မင်းသားမောင်ဘအေး၊ မင်းသမီးခင်မြရင်(နောင်သောအခါရင်ရင်မေဟု ခေါ်မည်ပြောင်း) နှင့် အသံတိတ်ဇာတ်ကားကို အသံထွက်အဖြစ် ပိတ်ကားဆောက်မှ အသံချဲ့စက်ဖြင့် မှော်ဆရာကြီး၏အမိန့်ပေးသံများ၊ ချောက်လှန့်သံများ မြင်းခွာသံများ ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။

*မှော်ဝိဇ္ဇာ+ဇာတ်ကားနှင့်အတူ ယူနီဘာစီတီကောလိပ်ကျောင်းသား ကာတွန်းဦးဟိန်စွန်းရေးဆွဲသော ++ကိုကိုစွန်း++ ကာတွန်းဇာတ်ကားကို သီချင်းသရုပ်ဆောင် (လာပါလာပါ မကြည့်ရဲလို့ တကယ်စောင့်တဲ့အချိန်၊ မလွယ်ပေါက်နဲ့အိမ်၊ ခင်တော်ပါမူကလိန်လိန်) အဆိုတော် ခင်လှကြည်၏ဇာတ်ပြားကိုဖွင့်၍ ပူးတွဲပြ

(၂၀-၂၉-၅၅လရာနှစ်)

ဆရာပီမိုးနှင့်ကို ကလိလိုက်သည့် ဦးဘကလေး၏ ကာတွန်းလက်ရာ။

သရာ အထူးအဆန်းဖြစ်၍ လူကြိုက်များခဲ့သည်။ ပထမကာတွန်းရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကို ဦးဟိန်စွန်း နှင့် ဗန္ဓုလဦးစိန်တို့ စတင်တီထွင်ရိုက်ကူးခဲ့မှုကြောင့် မြန်မာ့ရုပ်ရှင်၌ သမိုင်းတင်ခဲ့လေသည်။

ယင်းသို့ စာပေအနုပညာဖက်၌ ထူးချွန်ခဲ့သော ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် နိုင်ငံရေးဖက်၌လည်း ခေသုမဟုတ်ချေ။ သူသည် ဒေါက်တာဘမော်၏ ဆင်းရဲသားပါတီမှ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာဘမော်၏ ဆင်းရဲသားပါတီမှ ပါတီ၌ ၁၉၂၀ မှ ၁၉၃၀ အထိ ပါတီခေါင်းဆောင်တယောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရေးတပ်ဦးဖြစ်သော ဂျီစီဘီအေအဖွဲ့ကြီးသည် အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာပြိုကွဲခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်မှ မေလ ၁၃ ရက်နေ့အထိ မုံရွာမြို့တဖက်ကမ်းရှိ ညောင်ပင်ကြီးဆိပ်တွင် သာစည်မြေစိုဆရာတော်ဩဝါဒခံ ဂျီစီဘီအေ၏ ၁၉ ကြိမ်မြောက် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ရာ ဗန္ဓုလဦးစိန်ကို ဂျီစီဘီအေအသင်းချုပ်၏ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ နောင်တွင် သာစည် မြေစိုဆရာတော်ပျံလွန်တော်မူသော အခါ ဟံသာဝတီမင်္ဂလွန်းဆရာတော်၏ ဩဝါဒကိုဆက်လက်ခံယူ၍ မင်္ဂလွန်းဂျီစီဘီအေဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော အကြိမ် ၂၀၀ မြောက် ဂျီစီဘီအေညီလာခံတွင် အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သာယာဝတီဦးမောင်မောင်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဦးလေးမောင်၊ ငွေထိန်းအဖြစ် ဗန္ဓုလဦးစိန်တို့ကို ချီးကျောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ရက်နေ့တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း (Burma Freedom Bloc) တွင်လည်း ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ကာကွယ်ရေးဥပဒေအရ ဖမ်းဆီးခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အကျဉ်းထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် ကန်တော်ကြီးစောင်း နတ်မောက်လမ်းရှိ ဒေါက်တာဘမော်နေအိမ်တွင် တည်းခိုသည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှုတွင် ပါဝင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သော ဒေါက်တာဘမော်၊ ဦးဘဇော်၊ ဒေါက်တာသိမ်းမောင်၊ သခင်မြ၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်နု၊ ဦးဘသိန်း၊ ဦးလှဖေနှင့် သခင်ဗစိန်တို့က မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်) ရှိ မြန်မာပြည်

ပုဂ္ဂိုလ်စစ်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးအီးဒါးအား သွားရောက် ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်သည်။ ဇွန်လ၄ရက်နေ့တွင် ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး အီးဒါးက --စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဗမာနိုင်ငံဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း++ နှင့် ပတ်သက်သည့်ကြေညာချက်တရပ်ထုတ်ပြန်၍ မြန်မာပြည်အုပ်ချုပ်ရေးစီစဉ်မှု ကော်မတီ (Provisional Administrative Committee) အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြသည့် ခေါက်တာဘမော်၊ ဒေါက်တာသိမ်းမောင်၊ သခင်မြ၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်၊ သခင်ထွန်းဆုပ်၊ သခင်နု၊ ဓါးမဦးဘသိန်း၊ ဦးလှဖေနှင့် သခင်ဗစိန်တို့အား ရာထူးခန့်အပ်လွှာ ခန့်အပ်သည်။ ယင်းနေ့မှာ ဂျပန်တပ်မတော်စစ်ဦးစီးချုပ်ရုံးက သခင်ထွန်းအုပ်ဦးစီးသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည် ဂျပန်စစ်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးအီးဒါးက ဂျပန်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အမိန့်ထုတ်ပြန်၍ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဗဟိုဌာနဖြစ်သော အစိုးရအိမ်တော်၌ မြန်မာပြည် အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များမှာ-

- (၁) ဒေါက်တာဘမော် - ဝန်ကြီးချုပ်
- (၂) သခင်မြ - ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်
- (၃) ဒေါက်တာသိမ်းမောင် - ဘဏ္ဍာရေး
- (၄) ဦးထွန်းအောင် - တရားရေး
- (၅) ဦးဘဝင်း - ပြည်ထဲရေးဌာန
- (၆) သခင်သန်းထွန်း - မြေယာစိုက်ပျိုးရေး
- (၇) သခင်ထွန်းအုပ် - သစ်တောနှင့်သတ္တုတွင်းဌာန
- (၈) သခင်ဗစိန် - ဆည်မြောင်းနှင့်အလုပ်ဌာန
- (၉) ဗန္ဓုလဦးစိန် - လမ်းလုပ်ငန်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာန
- (၁၀) ဦးလှဖေ - ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စက်မှုလက်မှုဌာနတို့ဖြစ်သည်။

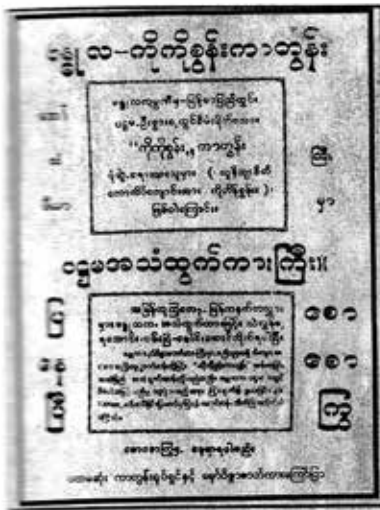
၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်စစ်သေနာပတိ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝါဘီက စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကိုဖျက်သိမ်း၍ လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံပြစ်ပြီးဟု နံနက် ၇ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် ကြေညာပေးခဲ့ပြီး နံနက် ၈ နာရီတွင် အစိုးရဝေဟာ၌ လွတ်လပ်ရေးနေ့ အခမ်းအနားကို ကျင်းပခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးကြေညာစာတမ်းကို ဗန္ဓုလဦးစိန်ကဖတ်ကြားခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် အစိုးရအဖွဲ့သစ် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ဒေါက်တာဘမော် - နိုင်ငံတော်အဓိပတိ
- (၂) သခင်မြ - ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်
- (၃) ဒေါက်တာသိမ်းမောင် - ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး
- (၄) ဦးထွန်းအောင် - ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဌာန
- (၅) ဦးဘဝင်း - ပြည်ထဲရေးဌာန
- (၆) ဗန္ဓုလဦးစိန် - ကြီးပွားရေးနှင့်သာသနာရေးဌာန
- (၇) ဦးလှဖေ - သစ်တောနှင့်သတ္တုတွင်းဌာန
- (၈) သခင်သန်းထွန်း - စိုက်ပျိုးရေးဌာန
- (၉) ဦးသိန်းမောင် - တရားရေးဌာန
- (၁၀) ဦးလှမင်း - ပညာရေးဌာန
- (၁၁) ပျော်ဘွယ်ဦးမြ - စက်မှုလက်မှုဌာန
- (၁၂) ဦးအေး - အခွန်တော်ဌာန
- (၁၃) သခင်နု - နိုင်ငံခြားရေးဌာန
- (၁၄) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း - ကာကွယ်ရေးဌာန
- (၁၅) သခင်လေးမောင် - လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဌာန
- (၁၆) သခင်လွန်းဘော် - ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနတို့ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဂျပန်တို့ ဆုတ်ခွာသောအခါ ဂျပန်တို့နှင့်အတူ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဗန္ဓုလဦးစိန်မိသားစုသည် ဂျပန်ခေတ် မြန်မာအစိုးရအဖွဲ့ဝင် အဓိပတိကြီး ဒေါက်တာဘမော်၊ ဒေါက်တာဘမော်၏အစ်ကို ဒေါက်တာဘဟန်၊ ဝန်ကြီးများဖြစ်ကြသော သခင်မြ၊ ဦးထွန်းအောင်၊ သခင်နု၊ သခင်လွန်းဘော်၊ ဦးလှဖေ၊ ဗိုလ်လရောင်၊ ဗိုလ်ရန်နိုင်တို့ မိသားစုများနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့မှ မော်လမြိုင်မြို့သို့ စစ်ပြေးခဲ့ရသည်။

ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် ဤသို့ စစ်ပြေးခဲ့ရပုံကို စစ်ပြီးခေတ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဒေမော်ဝါရီလတွင် **အင်္ဂလိပ်ပြေးမင်း** အမည်ဖြင့် စာအုပ်ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ မဟာမိတ်များထံ လက်နက်ချလိုက်ခြင်းဖြင့် စစ်ကြီးလည်းပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ပြေးမင်း ဒေါက်တာဘမော်သည် ဂျပန်ပြည်သို့ တိမ်းရှောင်သွားပြီးနောက် မဟာမိတ်များ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ဗန္ဓုလဦးစိန် သည် ၁၉၄၅ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အင်ဒိုချိုင်းနားနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံ (ယခုထိုင်း) သို့

ထွက်ပြေးပြီးနောက် ယိုးဒယား နိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် မော်လမြိုင်သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ယင်းနောက် မော်လမြိုင်မြို့မှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်သို့ လေယာဉ်ဖြင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ ရန်ကုန်ရောက်ပြီး များမကြာမီမှာပင် အင်္ဂလိပ် စစ်အစိုးရ (CAS-B) ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရကာ ထောင်ထဲတွင် ၃ လကြာနေခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်ခေတ် မြန်မာအစိုးရအဖွဲ့၌

ပြန်လဲရေးနှင့် သာသနာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဗန္ဓုလဦးစိန်အင်းစိန်ထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ထောင်မှလွတ်မြောက်ပြီးနောက် ဗန္ဓုလဂျာနယ်နှင့် သတင်းစာများ ပြန်လည်မထုတ်တော့ဘဲ သာသနာရေးဘက်သို့ ဝင်ရောက်၍ လောကုတ္တရာအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၆၊ ၅၇ တွင် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ကွန်ဖရင့်ကျင်းပရာ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနိုင်ငံသို့ လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ကောင်စီအတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ နယ်စပ်ဒေသ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာရေးအဖွဲ့ နိုင်ငံတော်သာသနာရေးကော်မရှင်၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗန္ဓုလဦးစိန်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ် **ကျွန်ုပ်တို့အတွင်းရေး++ (ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ) ကို ရေးသား၍ ရန်ကုန်မြို့ သီရိဇေယျပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။ ထို့နောက် **သာသနာကိုယ်ထိန္ဒာ++၊ **အင်္ဂလိပ်ပြေးမင်း++၊ **အင်ဒိုချိုင်းနားနှင့် ယိုးဒယား++ စသော စာအုပ်များကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ် ၁၉၆၇ ခုနှစ် မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဘိုကလေးဈေးလမ်း အမှတ် ၁၃၂ နေအိမ်တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်ခင်မြနှင့် သားတစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သတ္တဘုရင်ခံ့ဘာဂျေအေမောင်ကြီး

မြန်မာများထဲမှ သေတ္တဘုရင်ခံ့အဖြစ် ၄ လခန့်တာဝန်ယူခဲ့သူ၊ ဒိုင်အာခီနှင့် ၉၀ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးခေတ်တွင် သစ်တောရေးဝန်ကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး၊ ပညာရေးဝန်ကြီး၊ အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဟိုက်ကုတ်တရားသူကြီးအဖြစ် ထိပ်တန်းရာထူးများယူခဲ့သော ဗြိတိသျှအလိုတော်ရိ ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး ဆာဂျေအေမောင်ကြီးကို ၁၈၇၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် မော်လမြိုင်မြို့၌အဖ ဘလုပ်ကုမ္ပဏီစာရေးကြီး ဦးခင်၊ အမိဒေါ်ရင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ တစ်ဦးတည်းသောသားဖြစ်သည်။ ဂျေအေ၏ အရွယ်ကောက်မှာ Joseph Augustus ဖြစ်သည်။

ဖခင်ဖြစ်သူဦးခင်မှာ လယ်တီဦးဝါယမ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာမြို့) တည်ထောင်သော ဗုဒ္ဓသာသနာပြု - ဓမ္မသာဝန အသင်း+ ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး ထိုခေတ်ကုန်သည်လောကတွင် ဩဇာကြီးမားထင်ရှားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဖခင်ဘက်မှ အဘိုးမှာ မြန်မာမင်းလက်ထက်တွင် *ကတိုးဇာကြီးခေါ် ၁၂ မြို့ပိုင်+ မြို့စားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မိခင်ဘက်မှ အဘိုးမှာ ဒုတိယအင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်အပြီး နယ်ခြားဝန်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည့် ဦးကျော်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့ စိန့်ပေါလ်ကျောင်း (အထက၆ ဗိုလ်တထောင်) ၌ စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၈၈၄ ခုနှစ် အသက် ၁၃ နှစ် အရွယ်တွင် စိန့်ပေါလ်ကျောင်းမှ အင်းထရင့်စာမေးပွဲ (၁၀ တန်း) အောင်မြင်ခဲ့သည်။ စကောလားရှစ် (ပညာသင်ဆု) ရရှိ၍ ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားပြီး ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်သို့ ပညာသင်သွားရောက်၍ ၁၈၈၇ ခုနှစ် လန်ဒန်မက်ထရစ်အောင်၍ I.C.S စာမေးပွဲအတွက် စိန့်မေဇီ ကောလိပ်၊ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ် ဘရပ်ဆဲကောလိပ်တို့၌ ဆက်သင်ကြားသည်။ I.C.S စာမေးပွဲဖြေဆိုနေစဉ် ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းကာ မူးလဲရာမှ ဆက်မဖြေဖြစ်တော့ချေ။ လန်ဒန်ဂရေးအင်းဥပဒေသင်တန်းကျောင်းမှ ဘာရစ်စတာ (Barrister at Law) ခေါ် ဝတ်လုံဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ယင်းနောက် အင်္ဂလန်တွင် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍ စာနယ်လင်းများတွင် ဆောင်းပါးများရေးပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခဲ့သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။

၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၁၁ ခုနှစ်တိုင် ရန်ကုန်မြို့၌ဝတ်လုံတော်ရအဖြစ် အသက်မွေးသည်။ ၁၉၁၁ တွင် ယိုးဒယား (ထိုင်း) သို့ အမှုလိုက်သွားရာမှ

ဘုရင်ခံဘဝက ဆာဂျေ အေ မောင်ကြီး

ယိုးဒယားရှိ ဗြိတိသျှသစ်ကုမ္ပဏီတွင် ဥပဒေအကြံပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။
ယိုးဒယားတွင် နေထိုင်စဉ် ယိုးဒယားနိုင်ငံဖွား ဒေါ်မေနှင့် အိမ်ထောင်ကျကာ
သမီးတစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၁၉၁၄ တွင် မြန်မာပြည်သို့ပြန်၍ ဝတ်လုံ
တော်ရအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ၁၉၁၇ခုနှစ်တွင် ဘုရင်ခံ၏အတိုင်ပင်ခံအဖြစ်
ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်တွင် အင်ဒီပင်းဒင့်ပါတီခေါ် ရွှေတောင်ကြား
ပါတီကို ဂျေအေမောင်ကြီးသည် ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်း ခဲ့သည်။ ဗဟန်းရပ် ရွှေ
တောင်ကြား (ဂိုးလ်ဒင်းဗယ်လီ) တွင် နေထိုင်သည့် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ အိန္ဒိယ၊
တရုတ်ကုန်သည်များ စသည့် အထက်တန်းလွှာများပါဝင်ကာ အင်္ဂလိပ်အလို
တော်ရပါတီအဖြစ် လူသိများသည်။ ပါတီ၏အမည်ကို မြန်မာလွတ်လပ်ရေး
အဖွဲ့၊ အင်ဒီပင်းဒင့်ပါတီ၊ တိုးတက်ရေးပါတီဟူ၍ အမျိုးမျိုး အမည်တပ်ထားသော်
လည်းရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ပြီး အမတ်လုပ်ခြင်း၊ နယ်ချဲ့အစိုးရပေးသမှု
ရာထူးကြီးများကို လက်ခံရယူပြီး လွှတ်တော်အတွင်း အင်္ဂလိပ်အကြိုက် လုပ်ငန်း
များ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် ပါတီသာဖြစ်သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ် အောက်
တိုဘာလ ၇ ရက် နေ့တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်မှ မြန်မာနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရေးတိုးမြှင့်
ပေးသင့် မပေးသင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အိန္ဒိယဥပဒေပြု ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဆာ
အေဖရက်ဒရစ်ဝိုက် (Sir A. Frederick Whyte) ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်
သော ဝိုက်ကော်မတီလာရောက်စဉ် အစစ်ဆေးခံ၍ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး (ပူးတွဲ
အုပ်ချုပ်ရေး) ကို လက်ခံခဲ့သည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဆာဟာကုတ်တတ္တလာသည်
မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးဘုရင်ခံရာထူးတွင်
တာဝန်ထမ်းဆောင်၍ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးခေါ် ပူးတွဲတာဝန်ခံအုပ်ချုပ်ရေး
အစိုးရအဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ဂျေအေမောင်ကြီးသည် ငါးထောင်စားသစ်တောရေး
ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ၁၉၂၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၄ ခုနှစ်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
ယင်းနောက် ၁၉၂၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် သစ်တောရေးဝန်ကြီး
ချုပ် ဂျေအေမောင်ကြီး သည် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည့်
အတွက် သစ်တောရေးဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ဝတ်လုံတော်ဦးပု (ရွှေကျင်) အား
လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒိုင်အာခီ
အုပ်ချုပ်ရေးနည်းစနစ်အရ ဒုတိယအကြိမ် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်အမတ် ရွေး
ကောက်ပွဲကျင်းပခဲ့ရာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဂျေအေမောင်ကြီး ကြီးမှူးသော အင်ဒီ

ဒီမိုကရေစီ (Independent Party) ခေါ် ရွှေတောင်ကြားပါတီ (Golden Valley Party) သည် အမတ် ၂၀ ကျော်အရွေးခံရသည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၃ တွင် ဂျေအေမောင်ကြီးသည် ဗိုင်းအာခီအစိုးရအဖွဲ့၌ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဂျေအေမောင်ကြီးသည် K.C.I ခေါ် ဆာ (Sir) ဘွဲ့အဖြစ်ဖြင့်ခံရကာ -ဆာဂျေအေမောင်ကြီး+ ဖြစ်လာသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့ ဘုရင်ခံ ဆာချားလ်အင်းနစ် Sir Charles Innes) သည် လန်ဒန်မြို့သို့ ခွင့် ၄ လ ယူ၍ခေတ္တပြန်ခဲ့သည်။ ဤအခါ ဘုရင်ခံအဖွဲ့အစည်းအတွင်း မြန်မာများကို နှစ်သိမ့်သောသဘောဖြင့် လန်ဒန် အစည်းရက် ဆာဂျေအေမောင်ကြီးကို ခေတ္တဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ထားခဲ့သည်။ ခေတ္တပင်ဖြစ်စေတော့ မြန်မာများထံမှ ဘုရင်ခံခန့် အပ်ခြင်းခံရသူဖြစ်သော ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ၄ လတာမျှ ဘုရင်ခံတက်၍ လုပ်ရတုန်းမှာပင် သုပဏ္ဏကဂဠုန ဆရာဘွဲ့ခံ ဆရာစံဦးဆောင်သော တောင်သူလယ်သမား အရေးတော်ပုံနှင့် သင်တန်းခံရသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ခေတ္တဘုရင်ခံဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် သာယာဝတီမြို့သို့ တိုင်းခန်းလှည့်လည်ရင်း ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဆရာစံဦးများ၊ သူကြီးများကို ဆုအိုးဖြင့်သော ဒါဘာပွဲခေါ် မင်းပွဲသဘင် ကျင်းပခဲ့ကြ၏။ မြို့ပရိသတ်၊ ရွာသူရွာသားပရိသတ်စည်ကား၏။ ရွာလူထုက မြန်မာ သူခွန်တော်စစ်ဘုရင်ခံသည် မြန်မာလယ်သမားများ၏ ဒုက္ခကိုမြင်ကာ အခွန်တော်မလွှာပေးပေးမည်။ ကောက်ခံခြင်းကို အနည်းဆုံးဆိုင်ငံပေးမည်ဟု သတင်းကောင်းပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြသည်။ အသနားခံလွှာများကိုလည်း တင်ပို့ပေးကြသည်။ ထို့အပြင် သာယာဝတီနယ်တွင် အစိုးရ စစ်တပ်များက ကျေးရွာများအား မတရားနှိပ်စက်မှုများကို ကျေးရွာသားတို့က တိုင်တန်းခဲ့ကြ၏။

ခေတ္တဘုရင်ခံဆာဂျေအေမောင်ကြီးက အစိုးရစစ်တပ်များက ကျေးရွာများကို နှိပ်စက်သည်ဟု အစိုးရအားတိုင်တန်းသော လျှောက်လွှာများကို ရရှိသည့်အခါ အခွန်တော်မပေးဘဲနေလျှင် ဤသို့ပင်ခံရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သဿမန်ပြည်နယ်နှင့် လူခွန်ကို အစိုးရကဖျက်သိမ်းရန် မကြံရွယ်ကြောင်း အခွန်တော်ကို အချိန်မှန်ကောက်ခံမည်။ မရလျှင် အာဏာစက်ကိုသုံးမည်+ ဟု ပြတ်သားစွာ ကြားကြားခဲ့၏။ ဤသို့ပင် ဆရာစံဦးဆောင်သော တောင်သူလယ်သမားအရေး

တော်ပုံကြီးသည် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ရာ ခွင့်ပြန်နေသော မြန်မာဘုရင်ခံ ဆာချားလစ်အင်းနစ်သည် ခွင့်မရေမီ အမြန်ပြန်လာ၍ ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဆာဂျေအေမောင်ကြီးထံမှ မြန်မာဘုရင်ခံတာဝန်ကို ပြန်လွှဲပြောင်းယူခဲ့သည်။

ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေးခေတ်တွင် ၁၉၃၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၄ ခုနှစ်အထိ သစ်တောရေးဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၄ ခုနှစ်အထိ ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း ပူးတွဲတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ သည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ၉ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော စတုတုအကြိမ် ဒိုင်အာခီဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆာဂျေအေမောင်ကြီး၏ ရွေးတောင်ကြားပါတီသည် မရှုမလှ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။

သို့သော် ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် လေးကြိမ်မြောက် ဒိုင်အာခီအစိုးရဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ဆာဂျေအေမောင်ကြီး သည် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဘုရင်ခံ၏ ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် ဥပဒေပြုကောင်စီအစည်းအဝေး၌ ဆာဂျေအေမောင်ကြီး၏ «ဝိနယစရဥပဒေကြမ်း» ကို လက်ခံသင့် မခံသင့်ဆွေးနွေးရာ မန္တလေးစီပီခင်မောင်က ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ သာသနာရေးကိစ္စ ဓမ္မကြောင်းကို ရဟန်းတော်များအား မလွှဲအပ်ဘဲ လူဝင်ကြောင်တစ်ဦးက တင်သွင်း၍ ကန့်ကွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပဒေကြမ်းကို မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရာ ဦးဘဘေ၊ ဒေါက်တာဘမော်အပါအဝင် အမတ် ၅၁ ဦးက ကန့်ကွက်၍ ဆာဦးဘနှင့် အမတ် ၁၂ ဦးက ထောက်ခံခဲ့သည်။ အလယ်တောရဆရာတော်ရှင်ကောသလ၊ အရှင်အာဒိစ္စဝံသနှင့် ထင်ရှားသော ဆရာတော်အချို့ ထောက်ခံခဲ့ကြသော်လည်း နိုင်ငံအဝန်းမှ သံဃာအများစုက ကန့်ကွက်၍ ဥပဒေကြမ်းပျက်ခဲ့ရသည်။ ဝိနယ်စရဥပဒေကြမ်းမှာ ရဟန်းသံဃာများအမှုအခင်းဖြစ်လျှင် လူတရားရုံး၌ မဆုံးဖြတ်စေဘဲ ရဟန်းသံဃာများအမှုအခင်းဖြစ်လျှင် လူတရားရုံးမှ အတည်ပြုပေးရန်နှင့် တရားရုံးချုပ်ကုန်ကျစားရိတ်များ ကင်းလွတ်ခွင့်ရရန်ဖြစ်သော်လည်း အများစုက လက်မခံနိုင်၍ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်အစည်းဝေး၌ ဦးဘဘေနှင့် ဒေါက်တာဘမော်တို့က အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးချုပ်များဖြစ်ကြသော ဆာဂျေအေမောင်ကြီးနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဝတ်လုံတော်ရဦးကျော်ဒင်တို့၏ အယုံအကြည် မရှိအဆိုကို တင်သွင်း၍ ဖြုတ်ချခဲ့သည်။ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး

ခေတ်တွင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများအား ပထမဆုံးအကြိမ် အယုံအကြည် နှစ်စဉ်အဆိုတင်သွင်းခံရခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်မှ ၁၄ ရက်နေ့အထိ မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်မှုအက်ဥပဒေ (၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး) အရ ပထမဆုံးကျင်းပသော အောက်လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ဂျေအေမောင်ကြီး၏ ရွှေတောင် ကြားပါတီသည် နှစ်ဦးသာရွေးချယ်ခံရသည်။ သို့သော် ဘုရင်ခံက ရွေးချယ်ခန့် အပ်၍ ၁၉၃၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တိုင် အထက်လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည် ကာကွယ်ရေးဥပဒေ ပြဌာန်းခဲ့၍ အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဆာမောင်ကြီး (ရွှေ ဘင်) ကို ဘုရင်ခံက ကာကွယ်ရေးအတိုင်ပင်ခံအဖြစ် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် နှစ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် အမှတ် ၂၁၅ ဂျပန် အစိုးရလက်ထက်မကြီးနှင့် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (B.I.A) တို့ ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းချောက်သွားပြီးနောက် ဂျပန်ခေတ်တွင် ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် တွံတေး၊ နေပြည်တော် အထက်မြန်မာပြည်သို့ပ စစ်ပြေးအဖြစ် ခိုလှုံခဲ့ရသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်ကြီးပြီးနောက် နိုင်ငံရေးမှ အနားယူကာ ဘာသာရေးနှင့် စာပေရေးရာများကို ဆည်းလှာကာ အေးချမ်းစွာနေထိုင်ခဲ့သည်။

ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ငယ်စဉ်ကပင် ဘာသာတရားကို ယုံကြည် ဆည်းပူးသူဖြစ်ပြီး ဇင်းကျိတ်တောင်၌ကြီးကျယ် ခမ်းနားသောတန်ဆောင်းနှင့် ဆာဘောင် ၈ တောင် (တစ်သံတောင်လျှင် ၁၉ လက်မရှိသည်) ရှိ တင်ပျင်ခွေ နှစ်ပျားတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဝိနည်းပိဋကတ် ဆောင်းများကို ကျနစွာလေ့လာ၍ ဆရာမြို့ဦးဆောင်သော ပိဋကတ်တော် မြန်မာ ပြန်များ ပုံနှိပ်ရေးအတွက် အထူးအကူအညီပေးခဲ့သည်။ ခေတ္တဘုရင်ခံဘဝတွင် နိုင်ငံခံတိမ်တော်၌သံယာတော်များကို ပင့်၍ ဆွမ်းကျွေးလှူဒါန်းခြင်း၊ ဘုရင်ခံ ဝတ်စား သူ၏ ကိုယ်ရံတော်ဗိုလ်မှူးအဖြစ် မြန်မာလူမျိုး ကပ္ပတိန်ထွန်းလှအောင် နှစ်နှစ်အုပ်ခဲ့သည့် လုပ်ရပ်များသည် ထင်ရှားခဲ့သည်။

မြန်မာပြည်၏ ခေတ္တဘုရင်ခံဖြစ်ခဲ့သော ဆာဂျေအေမောင်ကြီးသည် ၁၉၅၅ ခုနှစ် မတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ဗဟန်းရပ် ရွှေတောင်ကြားလမ်းနေအိမ်၌ နေထိုင်လွန်ခဲ့သည်။

သပိုင်းစာကျွေးရဲဘော်မြ

ရဲဘော်မြ၏ အမည်အရင်းမှာ ဦးမြဖြစ်သည်။ ရဲဘော်မြသည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် အဖဦးဘိုးတင်၊ အမိ ဒေါ်ငွေခင် တို့မှ တောင်ငူခရိုင်၊ ဖြူးမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ဖြူးမြို့အမျိုးသားကျောင်းတွင် အထက်တန်းပညာအထိ သင်ယူခဲ့ပြီး ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကျောင်းသားသပိတ်နှင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံတို့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် တော်ငူခရိုင်၌ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးတာဝန်များ ထမ်းဆောင်နေစဉ် တောင်ငူမြို့တွင် ဂျပန်ကင်ပေတိုင်စစ်ပုလိပ်များ၏ ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံရကာ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကင်ပေတိုင်အကျဉ်းစခန်းမှ လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် တောင်ငူခရိုင်၌ သခင်ဗဟိန်း၊ သခင်သန်းဖေတို့နှင့်အတူ ရဲခေါင်ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့၏ စည်းရုံးဖွဲ့စည်းကာ တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် မျိုးချစ်တပ်မတော် (P.B.F) ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ တိုင်း (၆) တပ်ရင်း (၅) တွင် တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ကာလ

အတွင်း ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ဗြိတိသျှအစိုးရက ချီးမြှင့်သော ဗြိတိသျှအင်ပါမာတွဲ (O.B.E-Order of the British Empire) ကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ကွန်ဂရက်၌ ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အဖမ်းခံရကာ ၁၉၄၉ ခုနှစ် မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ထောင်မှလွတ်မြောက်ပြီးနောက် ကဝမြို့နယ်ပိုင် ကျုံးကြီးကျေးရွာနေ အဖဦးမောင်လွင်၊ အမိဒေါ်စောထက်တို့၏သမီးကြီး ဒေါ်ခင်ထွေးနှင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် လက်ထပ်ကာ သားမြောက်ဦးထွန်းကားခဲ့သည်။

ထို့နောက် တောခိုကာ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့လေသည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၌ အောက်ဗမာပြည် ဗဟိုကော်မတီဌာန ခုံမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြည်သူ့တပ်မတော် တပ်မကြီး (၃) ၏ တပ်မကြီးနိုင်ငံရေးမှူးဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် အောက်ဗမာပြည်တိုင်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှစ၍ ၁၉၆၈ အထိ ပဲခူးရိုးမတိုင်းကော်မတီ အတွင်း ခုံမှူးအဖြစ် လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၆၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဥပဒေအတွင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရဲဘော်မြူသည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ချီးမြှင့်သော ဒုတိယလုပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်)ကိုလည်း ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၂ ခုနှစ်အထိ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ပို့ဆောင်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း ညှိနှိုင်းရေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (မူကြမ်း) ရေးဆွဲရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲ (၁၃) တွင် ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ် အထိ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဇွန်လမှ အောက်တိုဘာလအထိ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စစ်ဆေးရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတွင် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုမှတဖန် ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးရုံး ရုံးအဖွဲ့မှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ရုံးအဖွဲ့မှူးတာဝန်မှ ကျန်းမာရေးကြောင့် အနားယူခဲ့ပြီးနောက် စာပေဗိမာန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းစီစဉ်ရေးအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ရဲဘော်မြသည် စာပေဝါသနာထုံ၍ =ရဲဘော်မြ+၊ =တက္ကသိုလ်သစ်လွင်+၊ =မြဦး+ စသည့် ကလောင်ကွဲများဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဗိုလ်တထောင်သတင်းစာတွင် ၁၉၇၃ ခုနှစ်အထိ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ရေးသားခဲ့သည်။ ကြေးမုံ၊ လုပ်သားပြည် သူ့နေ့စဉ်နှင့် ဂါးဒီးယန်းအင်္ဂလိပ်သတင်းစာတို့တွင်လည်း မြန်မာ အင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာဖြင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ လုံးချင်းစာအုပ်အဖြစ် ++ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ပြည်သူ့ရဲခေါင်ပြောက်ကျား++ စာအုပ်ကို မြရာပင်စာပေတိုက်မှ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရဲဘော်မြသည် ရဲဘော်မင်းဒင်၊ ရဲဘော်စောလှ၊ ဗိုလ်တင်ဇွန် (ပီကင်းပြန်) တို့နှင့် ပူးတွဲ၍ ၁၉၆၉ခုနှစ် မေလတွင် ++သခင်သန်းထွန်း၏ နောက်ဆုံးနေ့များ++ (ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ) စာအုပ်နှင့် ရဲဘော်ဘခက်၊ ရဲဘော်တင်ဇွန် ရဲဘော်စန်းမြင့်၊ ရဲဘော်အောင်သူတို့နှင့် ပူးတွဲ၍ =ဇင်-ချစ်နောက်ဆုံး(၂)+ စာအုပ်ကို ၁၉၇၆ခုနှစ် မတ်လတွင် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရဲဘော်မြသည် ၁၉၇၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ အမှတ် (၁၄)(က) ကမ္ဘာအေးဘုရားလမ်းနေအိမ်၌ နှလုံးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကြွင်းကျန်သောရုပ်ကလာပ်ကို ကြံတောသူဌာန၌ မီးသဏ္ဍိတ်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်ခင်ထွေး၊ သားမောင်မြဦး၊ မောင်မြသွေး၊ မောင်မြဌေး၊ မောင်မြမိုး၊ မောင်မြဇော်၊ မောင်မြမင်းနှင့် မြေး(၆)ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ပိုလ်ရန်နိုင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သော ရန်ကုန်
ဘဏ္ဍာသိုလ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်နှင့် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ပိုလ်ရန်
နိုင်ကို ၁၉၁၈ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂ရက် စနေနေ့တွင် သရက်ခရိုင် အောင်လံမြို့
နယ် ကာမမြို့ ကာမကလေးရွာ၌ အဖ ဦးခန့်၊ အမိ ဒေါ်သန့်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။
အမည်ရင်း မောင်ထွန်းရှိန်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ကာမကလေးရွာ ဆရာကြီးဦးချမ်းသာ၏ တိုင်းရင်းမြန်မာစာ

သင်ကျောင်း၌ စတင်ပညာသင်သည်။ ယင်းနောက် အောင်လံမြို့ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ အလယ်တန်းကျောင်း၌ ဆက်လက်သင်ယူရာ အလယ်တန်းအောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်မြို့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အထက်တန်းကျောင်းသို့ ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့ရာ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်၍ စာမေးပွဲတိုင်း ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒုတိယတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ပြည်မြို့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အဖြစ် တက်ကြွစွာပါဝင်လှုပ်ရှား၍ ပြည်မြို့ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၃၇ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပစာတန်း (က) တွင်

ဆက်လက်ပညာသင်ကြားပြီး ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာတန်း (ခ) သို့အရောက်
ပညာသင်ကြားမှု ရပ်ဆိုင်းသွားသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်မှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့
ပြန်၍ တက်ရောက်ခဲ့ရာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (B.A) ရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက်
ပညာပညာကို ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ် ၁၉၃၈-၃၉တွင် ရန်ကုန်
တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအမှုဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ယင်း
နောက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသံမဏိတပ်ကို ထူထောင်ပြီး
အမှုဆောင် တပ်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ သံမဏိ ဗိုလ်ထွန်းရှိန်ဟု ထင်ရှားခဲ့
သည်။

၁၉၃၉-၄၀ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂနှင့် ဗမာ
နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်
ရွေးချယ်ခံပြီး တာဝန်နှစ်ခုစလုံးကို တာဝန်တည်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ခုနှစ်
မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရမ်းဂါးမြို့ (Ramgarh) ၌ ကျင်းပသည့်
အိန္ဒိယအမျိုးသားကွန်ဂရက်နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးသို့ သခင်အောင်ဆန်း၊
သခင်တင်မောင် (ပန်းတနော်) သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ခင်အောင်၊ သခင်အုန်း
သခင်သခင်၊ သခင်ဗသွင်၊ ဆင်ဂယူတာ၊ ကိုဗဟိန်း၊ တိုးတက်ရေးသတင်းထောက် ကိုအုန်း
မြင့်နှင့်အတူ ကျောင်းသားများကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။
အိန္ဒိယမှအပြန် ထွန်းရှိန်ကလောင်အမည်ဖြင့် **ကိုယ်တွေ့အိန္ဒိယ++ (၁၉၄၀)
စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းနှစ်မှာပင် နာဇီဝါဒပျက်စီးစေရန်
ရည်ရွယ်၍ **ဂျာမနီမိုက်သလား++ စာအုပ်ကို ရေးသား၍ နဂါးနီတိုက်မှ ထုတ်
ဝေခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုစဉ်က နာမည်မရသေး၍ ကလောင်အမည်ကို ကိုသိန်း
သိန်း (သိန်းဖေမြင့်) အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် သခင်အောင်ဆန်း ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင်
အောင်ဆန်းဘဝမာရူးသင်္ဘောဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့အပြန် ရဲဘော်သုံးကျိပ် ပထမ အသုတ်
အဖြစ် သခင်ဘဂျမ်း (ဗိုလ်လရောင်)၊ သခင်လှဖေ (ဗိုလ်လက်ရှာ)၊ သခင်အေး
မောင် (ဗိုလ်မိုး) တို့နှင့်အတူ ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်) သည် ရန်ကုန်မြို့မှ
၃၂ နေ့သို့ထွက်ခွာခဲ့ရာ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် တိုကျိုမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။
တိုကျိုမြို့တွင် ၁၀ရက်ခန့်နေပြီး နောက် တိုင်ဝမ်ကျွန်းမှတစ်ဆင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့
သွားရောက်ကာ စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ဂျပန်စစ်သင်တန်းတက်စဉ် ကိုထွန်း
ရှိန်၏ ဂျပန်အမည်မှာ **ယာမာရှီတာတေရုအို++ (Yamashita Teruo) ဖြစ်သည်။
စစ်ပညာသင်ယူရာတွင် ကိုထွန်းရှိန်သည် သခင်စောလွင် (ဗိုလ်မင်းခေါင်) သခင်

သန်းတင် (ဗိုလ်မြဒင်)၊ သခင်ရွှေမောင်(ဗိုလ်နေဝင်း)၊ သခင်ထွန်းရွှေ (ဗိုလ်လင်းယုန်)၊ သခင်ခင်မောင်ဦး(ဗိုလ်တာရာ)၊ ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေယျ) တို့နှင့် အတူ တပ်ဖွဲ့ (၂) ၌ သင်ကြားခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) ကို ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ဗိုလ်ဘွဲ့ခံယူရာ ကိုထွန်းရှိန်သည် ဗိုလ်ရန်နိုင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ရန်နိုင်၊ ဗိုလ်မင်းခေါင်၊ ဗိုလ်တောက်ထိန်တို့ပါဝင်သော ကာနယ်ဟိရာယာမဦးစီသည့် ရေကြောင်းအိုတပ်ဖွဲ့ (မြိတ်စစ်ကြောင်း) သည် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့မှ စတင်အိုတက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၉ ရက်နှင့် ၃၀ ရက်တို့တွင် ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ဗိုလ်ရန်နိုင်ကြီးမှူးသည့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်တို့ ဗြိတိသျှတပ်ဖွဲ့များနှင့် ရွှေတောင်မြို့တွင် ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားရာ ဗိုလ်ရန်နိုင် ရွပ်ရွပ်ချွန်ချွန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် ဘီအိုင်အေ၏ သူရဲကောင်း တံဆိပ် (ဒုတိယအဆင့်) အိုးမြင့်ခံရသည်။ အဆိုပါ ရွှေတောင်တိုက်ပွဲသည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် သမိုင်းတွင်ခဲ့သည့် တိုက်ပွဲတစ်ပွဲဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ရန်နိုင်၏ အမည်သည်လည်း ရွှေတောင်တိုက်ပွဲနှင့်အတူ ရေပန်းစားခဲ့ရာ နေရာအနှံ့ ရန်နိုင်ဈေး (ယခု ဗိုလ်ချုပ်ဈေး)၊ ရန်နိုင်လမ်း၊ ရန်နိုင်မုန့်၊ ရန်နိုင်ဓာတ်ပုံဆိုင်၊ ရန်နိုင်ပုံနှိပ်တိုက်အမည်များ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ထိုနှစ်မှာပင် မြဒေါင်းညို၏ ရွှေတောင်တိုက်ပွဲစာအုပ် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကို ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (Burma Defence Army) ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းရာ ဗိုလ်ရန်နိုင်သည် ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် တပ်ရင်း ၂ တပ်မှူးကြီးအဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့ရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၂-၄၃ တွင် ရန်ကုန်မြို့စောင့်တပ်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၄၃ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ စစ်ရေးအတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဒုဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ဖြင့် အဓိပတိဒေါက်တာဘမော်၏ စစ်ရေးအတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာဘမော်၏ စစ်ရေးအတွင်းဝန်အဖြစ် ၁၉၄၃ မတ် ၁၇ တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ပြုလုပ်သော အရှေ့အာရှကွန်ဖရင့်သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အရှေ့အာရှကွန်ဖရင့်သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်မြ၊ ဦးထွန်းအောင်တို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနောက် ဒေါက်တာဘမော်၏ ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးကြီးအဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ် ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်

အပတ်ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ဒေါ်ခင်မမမော်တို့၏ သမီးကြီး ဒေါ်တင်ဇာမော် (M.A) နှင့်လက်ထပ်ခဲ့သည်။ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲအတွက် အိန္ဒိယပြည် ယာယီ အင်းစောဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဆူဘတ်ချန္ဒရာဘိစ်က ငွေငါးသိန်းလက်ဖွဲ့ခဲ့ရာ အဆိုပါ ဆူဘတ်ချန္ဒရာကို ဗိုလ်ရန်နိုင်တို့ဇနီးမောင်နှံက ခုကွသည်များကာကွယ်စောင့်ရှောက် ဆေးရုံပို့ငွေအဖြစ် ပြန်လည်လှူဒါန်းခဲ့သည်။

ဗိုလ်ရန်နိုင်သည် ဂျပန်ခေတ်တွင် မင်္ဂလာခုံစစ်တက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီး အဖြစ် ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးဖြစ်ပွားသောအခါ ဂျပန်ကိုတော်လှန် ခြင်းမှာ နည်းလမ်းမကျဟုယူဆ၍ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၌ မပါဝင်ခဲ့ချေ။ ဗိုလ် ရန်နိုင်သည် ဂျပန်ခေတ်တွင် **ရဲဘော်သုံးကျိပ်မှတ်တမ်း** ကို ပြုစုခဲ့သော်လည်း သူ့နေ့တိုင် စာအုပ်အဖြစ်မထုတ်ဖြစ်ခဲ့ချေ။ ထို့နောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ဒေါက်တာဘမော်ဦးစီးသော ဗမာနိုင်ငံ အင်းစောဖွဲ့ (ဒေါက်တာဘဟန်၊ သခင်မြ၊ ဦးထွန်းအောင်၊ သခင်ဇ၊ သခင်လွန်း ဘော်၊ ဦးလှဖေ၊ ဗန္ဓုလဦးစိန်) ရန်ကုန်မြို့မှ မော်လမြိုင်မြို့သို့ ည ၉:၃၀ နာရီတွင် ဆတ်ဒွာရာတွင် ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးအဖြစ် ဗိုလ်ရန်နိုင်သည် မှပို့မြို့အထိ လိုက် ခဲ့သည်။ ဂျပန်တို့လက်နက်ချပြီးနောက် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ဗိုလ် ရန်နိုင်ကို အင်္ဂလိပ်တို့က ဖမ်းဆီး၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် တပ်မတော်မှ နှုတ်ထွက်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာပြန် သည်ဆည်းပူးရာ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဘီအယ်လ် ပီပီဒေတန်းကို ဆက်လက်ဆည်းပူး၍ ဒေါက်တာဘမော်ဦးစီးသော မဟာဗမာ အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ဗီယက်နမ်လွတ်လပ်ရေး ဘက်ပွဲအတွက် အကူအညီပေးရန် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ သွားရောက်၍ ဆူဘတ်ချန္ဒ ရာဘိစ်၏အစ်ကို ဆာရတ်ဘိစ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင် လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံ ခံခဲ့ရရာ ဖဆပလအတိုက်အခံနိုင်ငံရေးသမားအဖြစ် ပုဒ်မ၅ဖြင့် ဖမ်းဆီးခြင်းခံ ရသည်။ အင်းစိန်ထောင်၌ တစ်လ၊ တောင်ငူထောင်၌ (၁) နှစ်နီးပါး အကျဉ်း ကျပြီးနောက် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။ ထောင်မှလွတ်ပြီးနောက် သုံးပွင့်ဆိုင်မဟာမိတ်အဖွဲ့၊ အတိုက်အခံ ပေါင်းစုံမဟာမိတ်အဖွဲ့ (All oppo- sition Alliance) နှင့် ပြည်ချစ်မဟာမိတ်အဖွဲ့တို့၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပထမဆုံးအကြိမ်ကျင်းပခဲ့သည့် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဟာဗမာအမတ်

လောင်းအဖြစ် သိမ်ဖြူတောင်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှလည်းကောင်း၊ ၁၉၅၆ ဧပြီ ၂၆ တွင်ကျင်းပခဲ့သော ဒုတိယအကြိမ် ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားအုပ်စု အမတ်လောင်းအဖြစ် ရမည်းသင်းမြောက်မဲဆန္ဒနယ်မှလည်းကောင်း၊ ၁၉၆၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၆ တွင် ကျင်းပခဲ့သော တတိယအကြိမ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားမဟာမိတ်အဖွဲ့အမတ်လောင်းအဖြစ် သရက်အရှေ့ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ လည်းကောင်း ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံရာ ရွံ့နိမ့်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ချုပ်ချယ်ရေး ဝန်ကြီးချုပ် ဟောင်း စောကြာဦး၊ ဇာလီမော် (ဒေါက်တာဘမော်၏သား)၊ မစ္စတာ ပက် တို့ပါဝင်သည့်အဖွဲ့နှင့်အတူ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လျှို့ဝှက်ထွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ် မဲဆောက်တွင် ပြည်ချစ်လွတ် မြောက်ရေးတပ်မတော်ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ဗိုလ်ချုပ်ချုပ်ချယ်ရေး ဝန်ကြီးချုပ် ဟောင်း စောကြာဦးတိုင်းတိုင်းမှ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပြည်ချစ်လွတ်မြောက်ရေးကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးနု ဦးဆောင်သော ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီဖွဲ့စည်းရာ အလုပ်အမှုဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ပါလီ မန်ဒီမိုကရေစီပါတီမှ ဦးနုတို့ထွက်သွားခဲ့ပြီးနောက် ဗိုလ်လက်ျာ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးဆောင်သည့် ပြည်သူ့ပြည်ချစ်ပါတီတွင် အလုပ်အမှုဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ပါ ဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ၁၈ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့ပြည်ချစ်ပါတီမှ ထုတ် ပယ်ခံရသည်။

ယင်းနောက် မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံတော်ကောင်စီမှ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ၂/၈၀ ကို ကြေညာပြီး နောက် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီးနောက် ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များကို ဦးစီးလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ချီးမြှင့်ခံရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ချုပ်ချယ်ရေး ဝန်ကြီးချုပ်ချုပ်ချယ်ရေး ဝန်ကြီးချုပ် ဟောင်း စောကြာဦး နှင့်အတူ ၁၉၈၈ ခုနှစ်အတွင်းဖြစ်ပွားခဲ့သော ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ဒီဇင် ဘာလီအရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၈၈ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ တွင် ဂျပန်နိုင်ငံတိုကျိုမြို့ရှိ (Industry Research Institute) ၏ လက်ထောက် မန်နေဂျာ မစ္စတာဟာရာ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ ဂျပန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့ သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ရောက်ရှိစဉ် ဂျပန်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး မစ္စတာ ကီချိမိယာဇာ ဝါ၊ ဂျပန်အောက်လွှတ်တော် အမတ် ယိုချီယိုဟာယာချီနှင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ

နိုင်ငံစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဖိုရမ်ဥက္ကဋ္ဌတို့ကိုလည်းကောင်း တွေ့ဆုံခဲ့သည်။
မာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၏ သူရဲကောင်းတံဆိပ် (ဒုတိယအဆင့်) လွတ်
သပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ဒုတိယအဆင့်) နှင့် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ခံခဲ့ရပြီး
ခြင်းခံခဲ့ရသော ဗိုလ်ချုပ်ချုပ်သည် ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင်
ချန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ရာ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်တင်ဇာမော်နှင့် သားသမီး
ခွင်ဦး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်

ပြည်သူ့ဘက်မှ ထာဝစဉ်ရပ်တည်လျက်ရှိသော အငြိမ်းစားပိုလ်ချုပ်ကြီးသူရတင်ဦး

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တွင် သဘာပတိအဖွဲ့နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ပြည်သူ့ဘက်၌အစဉ် ရပ်တည်လျက်ရှိသည့် အငြိမ်းစားပိုလ်ချုပ်ကြီးသူရတင်ဦးကို ၁၉၂၇ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက် စနေနေ့တွင် ဧရာဝတီတိုင်း (ယခုတိုင်းဒေသကြီး) ပုသိမ်မြို့နယ် ရေကျော် ရွာကြီး၌ အဖဦးမောင်ကြိုင် အမိဒေါ်မြတင်တို့ မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ပုသိမ်မြို့ ဗဟိုအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် မူလတန်းမှ (၁၀) တန်းအောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး စတင်ဖြစ်ပွားစဉ် တောရွာတွင် စစ်ဘေးဒဏ်ရှောင်နေစဉ် ဖခင်ကွယ်လွန် ခဲ့သဖြင့် ခေတ္တကိုရင်ဝတ်ပြီးနောက် (၁၀) တန်းအောင်မြင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ပုသိမ်မြို့ ဗဟိုအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ် ၁၉၃၆ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ် စတင်ဖြစ်ပွား၍ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိကျောင်းမှူးသို့ ကူးစက်လာရာ ပုသိမ်ဗဟိုအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းမှ ပြုလုပ်သည့် စီတန်းလှည့်လည်ဆန္ဒပြပွဲတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းမှဦးဦးဖွဲ့သည့် ပင်နီလူငယ်တပ်ဖွဲ့တွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် အသက် ၁၆ နှစ်ပြည့်အပြီး ရန်ကုန်မြို့ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် စစ်ဝန်ကြီးရုံးဗဟိုတင်း တပ် (ယခုဒုမ္မာကွင်းဧရာ) တွင် တပ်သားအဖြစ် စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း တက်ရန်အတွက် အရည်အချင်းစစ်စာမေးပွဲနှင့် စစ်ဝန်ကြီးရုံးလူတို့ စစ်ဆေးမှုဖြေဆိုခံယူပြီး မကြာမီ ဝင်ဆာစစ်တန်းလျား (ယခုသမ္မတအိမ်တော်ဝန်းအတွင်း) တွင်ဖွင့်လှစ်ထားသည့် အချက်ပြလေ့ကျင့်ရေးတပ်ရင်းတွင် သင်တန်း တက်နေစဉ် မင်္ဂလာဒုံတတိယပတ် ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း (Third Batch of Officer Training School) သို့ ဗိုလ်လောင်း သင်တန်း တက်ရောက်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၄ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် တတိယပတ် ဗိုလ်သင်တန်းဆင်းပြီး ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) တွင် ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိအလုပ်သင်ဗိုလ် (မိနာဂိုက်ရှိခန်း) တလောင်းသုံးပွင့် အထူးကြယ်ဖြင့် ရာထူးခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။

တပ်မတော်ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပေးမည့်အစီအစဉ်အရ မျိုးချစ်တပ်မတော် ဖျက်သိမ်းသည့်အခါ ဇာတိရွာသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ် ဆက်တက်ရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ခဲ့ ပြီး မျိုးချစ်တပ်မတော်ဌာနချုပ် ဖွင့်လှစ်ထားရာ လောင်းဝစ်စ်လမ်း (ယခု အင်း ယားမြိုင်လမ်းမင်းကွန်းတောရဘုန်းကြီး ကျောင်းဝန်း)တွင် ဗမာ့တပ်မတော် အတွက် ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိများ ကန့်စာချုပ်အရ ရွေးချယ်ခန့်အပ်နေသည့် သတင်းကြားရ၍ သွားရောက်စုံစမ်းရာ မူလတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ဖက်ဆင် တော်လှန်ရေး တိုင်းအမှတ် (၄) တပ်ရင်း ၁၀၂ စာရင်းတွင် နောင်ပြန်လည်ဖွဲ့ စည်းမည့် ဗမာ့တပ်မတော်တွင် တိုက်ခိုက်ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိအဖြစ် (သို့မဟုတ်) အင်္ဂလိပ်ဘုရင့် စစ်တက္ကသိုလ်တွင် ဗိုလ်လောင်းအဖြစ် ကျောင်းတက်ရန် ထောက်ခံထားသဖြင့် အရာရှိအဖြစ် ပြန်လည်လျှောက်ထားခဲ့ရာ ဒုတိယဗိုလ် အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ကိုယ်ပိုင်အမှတ်မှာ ကြည်း - ၃၆၅၁ ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် မြင်းခြံမြို့ရှိ ဗြိတိသျှစစ်တပ်မှ စစ်အရာရှိများသင်ကြားပေးသည့် အခြေခံစစ်ပညာသင်တန်းသို့ တက်ခွင့်ရခဲ့ သည်။ ထိုမှတဆင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်)တွင် အရာရှိငယ်သင်တန်းသို့ တက်ရောက်ခဲ့ ရသည်။

သင်တန်းဆင်းပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် စင်္ကာပူရှိ ဗြိတိသျှအရှေ့ဖျားတပ်များဆိုင်ရာဌာနချုပ်မှ ဦးစီးဖွင့်လှစ်သည့် စစ်ဆင်ရေး လေ့ကျင့်မှုသင်တန်းသို့ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့အထိ တက်ရောက် ခဲ့ရသည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလတွင် တရုတ်ပြည်သူ့တပ်မတော်၏ ထိုးစစ်ဆင် တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် တရုတ်ယူနန်ပြည်နယ် တောင်ပိုင်းရှိ တရုတ်ဖြူ (ကုမင် တန်) တပ်သား ၂၀၀၀ ကျော် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာခဲ့သဖြင့် ရွပ်ရွပ်ခွဲခွဲ ခုခံတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ++သူရ++ ဘွဲ့ ခိုးမြှင့်ခံရသည်။

၁၉၆၄ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ကြေညာချက်အမှတ် ၅၉ ဖြင့် အနောက်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ် တိုင်းမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး တင်ဦးအား ဗိုလ်မှူးချုပ်သောင်းဒန် (လေ) ဒေါက်တာမောင်လွင်တို့နှင့်အတူ တော်လှန်ရေးကောင်စီဝင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီမှ ကြေညာချက်အမှတ် (၁၀၀) ဖြင့် ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်ဦးအား ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင်

ပြည်သူလူထုတော် .ပထမအကြိမ်အစည်းအဝေးမှ ဗိုလ်မှူးချုပ်တင်ဦးအား
ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန် ပေးအပ်ခဲ့သည်။
၁၉၇၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဦးသန်းအရေးအခင်း၊
၁၉၇၆ ခုနှစ်မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း
ဆန့်ကျင်ရေးအခင်းတို့တွင် ပြည်သူလူထုအထိအခိုက်နည်းအောင် ဆောင်ရွက်
ခဲ့ခြင်း ပြည်သူလူထု၏ ကြည်ညိုလေးစားမှုကို ခံခဲ့ရသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၁၉၇၆ ခုနှစ်မတ်လ ၆ ရက်နေ့အထိ
ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့
သည်။ ထို့နောက် မဆလပါတီဥက္ကဋ္ဌနှင့် သမ္မတဦးနေဝင်းသည် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
တင်ဦး၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရှိန်အဝါလွှမ်းမိုးမှုကို ထိတ်လန့်ကာ ၁၉၇၆ ခုနှစ် မတ်လ
၆ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးချုပ်နှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ်မှ
အငြိမ်းစားပေးလိုက်သည်။

သင်းနောက် ၁၉၇၆ ခုနှစ်စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်
အစည်းထောင်အနီးရှိ အထူးတရားရုံးတွင် ရန်ကုန် တိုင်းတရားသူကြီးအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ

ဦးအုန်းမောင်၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ဦးမြတ်တိုး၊ ဦးမောင်မောင်ဝင်းတို့ပါဝင်သည့် ရန်ကုန်တိုင်းတရားသူကြီးအဖွဲ့သို့ ပြည်သူ့ရဲတပ်ဖွဲ့၊ သတင်းတပ်ဖွဲ့၊ များစွာ၊ ရဲအဖွဲ့၊ ဦးမြင့်က နိုင်ငံတော်ခေါင်းဆောင်များအား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန်စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှု၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီအား ဖျက်ရန်ကြံစည်မှုနှင့် အားပေး ကူညီမှုဖြင့် ဗိုလ်ကြီးအုန်းကျော်မြင့် (အဘ-ဦးလွှာ) နှင့် ဗိုလ်ကြီးဝင်းသိန်း (အဘ-ဦးဟုတ်ရှု) တို့အား နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှုတို့ဖြင့် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်းဦးတင်ဦးသည် သိလျက်နှင့်ထိန်ချန်ခဲ့သည်ဆိုကာ ထည့်သွင်း တရားစွဲဆိုခြင်းခံရ၍ သက်သေအထောက်အထားမရှိဘဲ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၂(၁)၊ ၁၂၃/၁၂၄ နှင့် ထောင်ဒဏ် (၇) နှစ် အပြစ်ပေးခံခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီသာသနာတော် သန်ရှင်းတည်တံ့ရေး အစည်းအဝေးအောင်မြင်စွာ ပြီးစီးခြင်းကို ဂုဏ်ပြု၍ အမိန့်အမှတ် ၂/၈၀ ဖြင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ ထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။

လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် ထောင်မှပြန်လည်လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် သာသနာ့ဘောင်သို့ (၂) နှစ်ခန့်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် လူထွက်ပြီး ဥပဒေပညာလေ့လာသင်ယူဆည်းပူးရာ ၁၉၈၄/၈၆ ခုနှစ်များအတွင်း မှတ်ပုံတင်ဋ္ဌေခေ (RL) အောင်လက်မှတ်ရခဲ့သည့်အပြင် ဥပဒေပညာဘွဲ့ (L.L.B) ကိုပါ ရရှိခဲ့သည်။

ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီး ဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက်နံနက်ပိုင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း အထွေထွေရောဂါကုဆေးရုံကြီးအရေးပေါ်ဌာနရှေ့၌ လူထုအစည်းအဝေးပွဲတွင် ဒီမိုကရေစီ ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် စည်းရုံးဟောပြောခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက် နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ဗဟန်းမြို့ဝက်ပါလမ်း ခြံအမှတ် ၁၀ ဗိုလ်မှူးအောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်) နေအိမ်တွင် အဖွဲ့ဝင် (၂၀) ဦးဖြင့် ဦးညွှန်သည့် ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ (ယာယီ) တွင် အထွေထွေအတွင်း ဆရာအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပြီး စက်တင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် တပ်မတော်တပ်မှူး ဆောင်းများနှင့်ရဲဘော်ဟောင်းများအဖွဲ့တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းပြီး စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် တရားဝင်မှတ်ပုံတင်ခဲ့သည့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းအောင်ကြီး နှုတ်ထွက်သွားခဲ့သဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ချုပ်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဆို အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်အတူ နိုင်ငံတော်အား နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးလိုသူများ ဆို ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့်ဥပဒေအရ အရေးယူခံရပြီး ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အထူးစစ်ခုံရုံး အမှတ် (၅) မှ အလုပ်နှင့်ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ကျခံစေရန် ဖြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဖြစ်ဒဏ် ပြည့်ခါနီးတွင် နောက် ဆယ်စဉ်ခုံရုံးဒဏ်ခံရပြီး ယခင်က စွဲဆိုခဲ့သည့်စွဲချက်အတိုင်း နောက်ထပ်ထောင် ဒဏ် (၇) နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် မတ်လတွင် ထောင်မှပြန်လည် ချွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် မှုနှင့် လူငယ်အချို့တို့နှင့်အတူ ကော့မှူးမြို့နှင့်ကွမ်းခြံကုန်းမြို့များသို့ ပါတီစည်း ဆန္ဒမဲလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်အသွား ဒေလမြို့အထွက်တွင် အာဏာပိုင်များ ဆို ဘေးမြစ်ဟန့်တားခြင်းခံခဲ့ရ၍ ၉ ရက်အကြာ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် အတင်းအဓမ္မချုပ်နှောင်ဖမ်းဆီးပြီး နေအိမ်သို့ပြန်ပို့ခံရပြီး ဆန္ဒမဲအကျယ်ချုပ်ဖြင့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့အထိ ဆီးမိခဲ့သည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်နှင့်အတူ မန္တလေး မြို့သို့ မီးရထားဖြင့်ခရီးသွားရန် ရန်ကုန်ဘူတာကြီးသို့ ရောက်ရှိစဉ် အာဏာပိုင် များမှဟန့်တားပြီး ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်၍ ရဲမှန်တပ်စခန်းတွင် ထိန်းသိမ်း ထားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း အကျယ်ချုပ်ချထားပြီး ၂၀၀၁ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက် ညနေပိုင်းတွင်မှ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားခြင်းကို ပြန်လည်၍ ရုပ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ကချင်ပြည်နယ်စည်းရုံးရေးခင်း၌ အတွင်း စစ်ကိုင်းတိုင်းရွှေဘိုခရိုင် ဒီပဲယင်းမြို့အနီး ကျိရွာတွင် အာဏာပိုင်များ စနစ်တကျ ကြိုတင်ပြင်ဆင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် သွေးချောင်းစီးလုပ်ကြံသတ်ဖြတ် တိုက်ခိုက်မှုအတွင်း အသက်မသေဘဲ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်း ကလေးထောင်တွင် ထိန်းသိမ်းထားရာမှ ၂၀၀၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက် ညနေပိုင်းတွင် လေယာဉ်ဖြင့် ရန်ကုန်မြို့နေအိမ်သို့ ပြန်ပို့၍ အကျယ်ချုပ် ဖြင့် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့ တွင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်း၍ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် **နိုင်ငံတော်အားနှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးလိုသူများ၏ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သည့်ဥပဒေ++ ပုဒ်မ ၁၀ (ခ) ဖြင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့အထိ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်သက်တမ်း (၁) နှစ် ထပ်မံတိုးခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ပြစ်ဒဏ်ပြည့်မြောက်သည့် ၂၀၀၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ တွင် လွတ်မပေးဘဲ နောက်ထပ်ပြစ်ဒဏ် သက်တမ်း (၁) နှစ် ထပ်မံတိုးခြင်း ခံခဲ့ရန်သည်။

ထို့နောက် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဦးတင်ဦးအား ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ည ၈:၃၀ နာရီတွင် နေအိမ် အကျယ်ချုပ်မှ နအဖအစိုးရက ပြန်လည်လွတ်ပေးခဲ့သည်။

နေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် အဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌဦးတင်ဦးသည် မိမိနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီနှင့်လူ့အခွင့်ရေးများရရှိရေး အတွက် အဖွဲ့ချုပ်၏တာဝန်၊ ဗဟိုဥပဒေအထောက်အကူပြုအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်၊ ဗဟိုလူမှုအထောက်အကူအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန် များကို ပြန်လည်ဆောင်ဆောင်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာ

ဦးနောက် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ကျစ်လျစ်ခိုင်မာတောင့်တင်းရန်နှင့် အဖွဲ့ချုပ်၏ နိုင်ငံရေးဝါဒသဘောတရားများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ချုပ်ကို သဘာပတိအဖွဲ့၊ ဗဟိုအလုပ် အမှုဆောင်အဖွဲ့တို့ဖြင့် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာ သူရဦးတင်ဦးအား အဖွဲ့ချုပ်သဘာပတိ အဖွဲ့တွင်နာယကအဖြစ် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင် များမှာ ဦးတင်ဦး၊ ဦးဝင်းတင်၊ ဦးသန်းထွန်း၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးညွန့်ဝေတို့ဖြစ်သည်။ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်များမှာ ဦးဉာဏ်ဝင်း၊ ဦးဝင်းမြင့်၊ ဦးအုန်းကြိုင်၊ ဦးဟံသာမြင့်၊ ဦးထွန်းထွန်းဟိန်၊ ဒေါက်တာမေဝင်းမြင့် တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ဦးတင်ဦး၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပါအဝင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် တိုင်းရင်းသားများပါဝင်သည့် ၂၁ ဦးပါ နာမည်စာရင်းဖြင့် ပါတီပြန်လည်ထူထောင်ခွင့်ကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ ပြန်လည်လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။

အဖွဲ့ချုပ်အား ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်မှ တရားဝင်နိုင်ငံရေးပါတီအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင် ၂၁ ဦးပါ ဗဟိုရွေးကောက်ပွဲအောင်နိုင်ရေးကော်မတီကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလတွင် ဦးညွန့်ဝေ၊ ဦးတင်ဦးအား ရွေးကောက်ပွဲ အောင်နိုင်ရေး ၂၁ ဦးကော်မတီ၏ ဘာဝန်ခံအဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။

မည်သို့ဆိုစေ သမိုင်းတကွေ့မှ အငြိမ်းစားငိုလ်ချုပ်ကြီး သူရဦးတင်ဦးသည် ပြည်သူ့ဘက်၌ ထာဝစဉ်ရပ်တည်၍ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအတွက် အနှစ်နာခံကြီးပမ်းဆောင်ရွက်နေမှုများသည် မြန်မာ့သမိုင်း၌ ထာဝရကမ္ဘာသက် ကျန်ရှိနေမည်မှာ မလွဲစကန်ပင်တည်း။

သပိုင်းစာကျေပွဲ ပန်းတင်္လာဦးသန့်

ဦးခန့်ကို ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ပန်းတင်္လာမြို့၌ အဖဦးဘိုးနှစ်၊ အမိဒေါ်နန်းသောင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည့် ဒုတိယမြောက် သားဖြစ်သည်။ မွေးချင်းညီအစ်ကိုလေးယောက်အနက် အစ်ကိုကြီးမှာ အငြိမ်းစား ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးသန့် ဖြစ်သည်။ ဦးခန့်အောက် ညီငယ်များမှာ ဦးသောင်းနှင့် ဦးတင်မောင်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံကာလကတ္တားမြို့ ဟန်းတားကောလိပ်၌ ထိုခေတ်ဥပစာတန်းနှင့် ညီညွတ်သော အက်ဖ်အေ (F.A) စာမေးပွဲအောင်သည်အထိ သင်ကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။

ယင်းနောက် မိတ္တီလာအရေးပိုင်ရုံး၌ စာရေးကြီးအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေစဉ် အတွင်း ဒေါ်နန်းသောင်နှင့် အကြောင်းပါခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးခန့်သည် ငယ်စဉ်က ပန်းတနော်မြို့ရှိ ဆရာဦးဘဟန်ကျောင်း၌ စတင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဝိုင်အမ်ဘီအေ အလယ်တန်းကျောင်း၌ နှစ်တန်းမှ ငါးတန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ငါးတန်းအရောက်တွင် နေရှင် နယ်အမျိုးသားအထက်တန်း ကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ယူပြီး (၁၀) တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တိုင်း တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက် ပညာသင်ကြားသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဥပစာတန်းကို အောင်မြင်ပြီးနောက် ကြေးတိုင်မင်း ငြိမ်းဟောင်း မစ္စတာဖာနီဗယ်တည်ထောင်ထားသော ဗမာပြည် စာအုပ်အသင်း ဝိမိတက် (Burma Book Club) စာအုပ်တိုက်တွင် ၄နှစ်ခန့် ၁၉၃၁ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှ ၁၉၃၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအထိ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် ဥတ်ဝေသော ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း (The World of Books) အယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းသည် ကျဉ်းမြောင်းသော တက္ကသိုလ်ပညာ ဘက် အဝန်းအဝိုင်းတွင်းမှာ လှည့်လည်ကျက်စားနေသော မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သည်။ ဤမဂ္ဂဇင်းအစည်းအရုံးတည်ထောင်သော သခင်ဘသောင်းသည် ပထမဆုံးဂန္ထ လောက၏ မြန်မာပိုင်းအယ်ဒီတာဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သခင်ဘသောင်းထွက်သွားပြီး နောက် ဆက်ခံဆောင်ရွက်သောအယ်ဒီတာမှာ ဦးခန့်ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်း (The Literary World) ကို ၁၉၃၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့ရာ ပထမနှစ်လတွင် စာရေးဆရာ ဦးသိန်း အောင်နှင့် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့၍ ကျန်လများတွင် ဦးခန့်ကိုယ်တိုင် အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်းကို တစ်နှစ်ခန့်ထုတ်ဝေပြီး နေရာကြီးမလည်ပတ်သောကြောင့် ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရသည်။ ထို့နောက် မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဦးခန့်သည် ၁၉၃၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဒေါ်စောရင်နှင့် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်များအစည်းအရုံး (လ. ဝ) ၏ အမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် အကျိုးဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ အဖွဲ့၏ အကျိုးဆောင်အဖြစ် (၄) နှစ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန် ယူခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလူငယ်များအသင်းသည် ဇာတိမာန်တက်ကြွ ဝေဖန် တိုင်းရင်းဖြစ်အဝတ်အထည်များကိုသာ ဝတ်ဆင်ရေးတို့ကို ဟောပြော စည်းရုံးခဲ့သော အသင်းကြီးဖြစ်သည်။

ဦးခန့်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော အခမဲ့စာကြည့်ပိဋကတ်တိုက် ဖြစ်သော ဘားနဒါအခမဲ့ပိဋကတ်တိုက် (နောင်အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်) တွင် တိုက်အုပ်အဖြစ် ငါးနှစ်ခွဲခန့် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဦးခန့်၏ စာကြည့်တိုက်ရုံးခန်းတွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုကာလအတွင်း သခင်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဆွေးနွေးပွဲများကို မကြာခဏတာဝန်ခံ လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးခန့်အား သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်ဂိုဏ်း တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ သူပုန်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဘီအိုင်အေ (B.I.A) ခေါ် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်၍ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် တာဝန် ပေးအပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ထို့အပြင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့၏ တာဝန်ပေးအပ်ချက်အရ မအူပင်ခရိုင်နှင့် မြောင်းမြခရိုင်၌ အုပ်ချုပ်ရေးအထူးအရာရှိ အဖြစ် ၂ လ ခန့် သွားရောက်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ရသည်။

ဦးခန့်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် သခင်ဗစိန် ၎င်း၏မိသားစုနှင့် သခင်လှထွန်းတို့အား ဗြိတိသျှစစ်တပ်က အရေးမယူဘဲ စင်ကာပူမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကောင်းမွန်စွာ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ပေးရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ သခင်ထွန်းအုပ်ကိုလည်း ထိုင်းနိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဘေးမသီရန်မခဘဲ ပြန်လည်ရောက်ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

ဦးခန့်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလအတွင်း လန်ဒန်မြို့ရှိ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်မှတဆင့် --၁၉၄၆ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေ-- ဟူသော စာမျက်နှာ ၈၀ ခန့်ရှိသည့် စာတမ်းကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ အဆိုပါ စာတမ်းသည် အုပ်စိုးသူ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှအစိုးရအား အရပ်သားတစ်ဦးက ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြခဲ့သော စာတမ်းဖြစ်သည်။

၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ပထမဆုံး ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ဒုတိယ အကြိမ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပန်းတနော်မဲဆန္ဒနယ်မှ ဖဆပလလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်း အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ် (၁၉၆၂-၁၉၇၃) တွင် ဦးခန့်သည် စာပေဗိမာန်၌ အထူးအရာရှိအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အင်းဝ စာအုပ်တိုက်၌ အထူး အရာရှိ အဖြစ်လည်းကောင်း ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာ့ရေးရာအသင်းတွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်

သည်းကောင်း၊ တကျိုးအသင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရွှေဂုံတိုင်ခြောက်
သိပ်ကြီး ဘုရားတည်ဆောက်ရေးဂေါပကအဖွဲ့၊ ငွေထိန်းလူကြီးအဖြစ်လည်း
ကောင်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်ရှိ တိုင်တစ်ရာတိုက်ကျောင်းတွင် ကျင်းပခဲ့သော အမျိုး
သားနေ့ကျင်းပရေးကော်မတီ၌ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။

ဦးခန့်သည် ရွှေတိဂုံစေတီတော် အနောက်တောင်ထောင့် (စနေထောင့်)
ဘေဇိပင်၏အရှေ့ဘက်တွင် စိုက်ထူထားသော ၁၉၂၀ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ
၁ ရက် (၁၂၈၂ ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်) သောကြာနေ့တွင်
ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီး (၁၁) ဦး သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုသည့်နေရာတွင် အထိမ်း
အမှတ်မော်ကွန်းကျောက်တိုင်ကြီးကို ၁၉၇၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက် အင်္ဂါ
နေ့၌ စိုက်ထူရာတွင် ဦးစီးခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါကျောက်
တိုင်ကြီး၌ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်၊ တရုတ်၊ ရုရှားဘာသာဖြင့် မော်ကွန်းစာတမ်းကို
ရေးထိုးထားသည်။ ထို့အပြင် ပန်းတနော်မြို့နယ်အသင်း (ရန်ကုန်) ၏ နာယ
ကကြီးနှင့် ရာသက်ပန်အသင်းဝင်အဖြစ် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
ဦးခန့်သည် လစဉ်ထုတ်စာနယ်ဇင်းများ၌ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့်
ဆောင်းပါးပေါင်း ၁၀၀ခန့် ရေးသားခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ရေးသားခဲ့သော
၁၆-နှစ်ရာသီ ဗမာပြည်+ စာအုပ်ကို မစ္စတာဖာနီဗယ်နှင့် ပူးတွဲ၍ Burma
under the Japan အမည်ရှိစာအုပ်ကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပေးခဲ့သည်။
အဆိုပါစာအုပ်ကို ဗြိတိန်နိုင်ငံ မက်မီလန်စာအုပ်တိုက်မှ ၁၉၅၄ခုနှစ်တွင် ထုတ်
ဝေခဲ့သည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်
သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက ဦးခန့်အား နိုင်ငံတော်အကျိုးကို
ဦးစီးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အတွက် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်)
နိမ့်မြင့်အပ်နှင်းခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဦးခန့်သည် ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် စနေနေ့တွင်
ခေတ်ကုန်မြို့ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း အမှတ် ၂၀၀ ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ဇနီးဖြစ်
သော ဒေါ်စောရင်သည် ၁၉၈၅ ခုနှစ်ကပင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌
သားလေးယောက်နှင့် သမီးတယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သပိုင်းစာကျေ့ ပိုလ်ခင်မောင်ကလေး

လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင်ပထမအဆင့်နှင့် နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) ရ ပိုလ်ခင်မောင်ကလေးကို ၁၉၁၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် အမည်ပေးလှူ အမိ ဒေါ်အေးမယ်တို့မှ တောင်ငူမြို့၊ လှိုင်းဒယားတန်း၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၁၀) ယောက်တွင် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။

မန္တလေးမြို့အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ယင်းကျောင်းမှ (၁၀) တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် မန္တလေး ဥပစာဘာလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့ရာ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ဥပစာတန်း ဝိဇ္ဇာ (L.A) အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်ဖြစ်ပွားရာ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ကျောင်းသားသပိတ်၌ သပိတ်ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ သပိတ်ကြီးပြီးဆုံးပြီးနောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

ထို့နောက် မန္တလေးမြို့ အမျိုးသားကျောင်း၌ သမိုင်းဘာသာပြ အထက်တန်းကျောင်းဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ကျောင်းဆရာဘဝ၌ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ရာဇဝင် (သမိုင်း) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် ကျောင်းသားများ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်တက်ကြွစေရန်နှင့် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရင့်သန်လာစေရန် မိမိအယူအဆများ ထည့်သွင်း၍ သင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဦးမြ (ပျော်သူယ်) အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ခန့်အပ်ခံရသည်။

တဖန် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယအကြိမ် ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပဲခူးရား ဖဆပလအမတ်လောင်းအဖြစ် မန္တလေးမြောက်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ သင်္ဂြိုဟ်ယှဉ်ပြိုင်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး ၁၉၅၆ ခုနှစ်ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့၌ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့ တွင် ဦးနု၊ သခင်တင်တို့ ဦးစီးသော သန့်ရှင်းဖဆပလနှင့် ဦးစဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ ဦးစီးသော တည်မြဲဖဆပလတို့ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားရာ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ဝန်ကြီးရာထူးမှ နုတ်ထွက်သွားခဲ့သည်။

ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကောင်စီ၏ အလုပ်အမှုဆောင်၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံး၏ဥက္ကဋ္ဌ

အပျော်တမ်းလက်တွေ့အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ (၁၉၅၃-၅၆) စသည် တို့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၈ ခု နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ တွင် အမှတ် ၁၆ ဝင်ဒါမီယာ (ယခုပန်းဝါလမ်း) နေအိမ်၌ တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ဝါရင့် နိုင်ငံရေးသမားကြီး များကို ဖိတ်ခေါ်ဆွေးနွေးရာ ၌ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး အကြံ ပေးအဖွဲ့၌လည်း ပါဝင်ခဲ့ သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိုင်းဘုရင်မင်းမြတ်၏ အမြင့်မြတ်ဆုံး ဆင်ဖြူတော်ဘွဲ့တံဆိပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် တော်လှန်ရေး ကြယ်ပွင့်ဆုတံဆိပ်ကိုလည်းကောင်း ချီးမြှင့်အပ်နှင်းခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှု နောက်ဆုံးကဏ္ဍ၌ ကိုယ်ကျိုးမဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးလွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် နိုင်ငံတော်က ချီးမြှင့်ခဲ့သော လွတ်လပ်ရေး မော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) ကို ရရှိခဲ့သည်။ တဖန် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံ တော် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက ချီးမြှင့်သော နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ကို လည်း ရရှိခဲ့သည်။

ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေးသည် ၁၉၈၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက် နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်သိန်းနုနှင့် သားနှစ်ယောက်၊ သမီးတစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သပိုင်းတကျေပွ လက်သီးပုန်းသခင်ဗတင်

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသပိုင်း၌ သခင်ဗတင်နှစ်ဦးရှိရာ၊ ရေနံမြေမှ သခင်ဗတင်ကို ရေနံမြေသခင်ဗတင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အိုင်ယာလန်တော်လှန်ရေး နောက်ခံတို့ကို လက်သီးပုန်း အမည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သောကြောင့် လက်သီးပုန်းသခင်ဗတင် ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

လက်သီးပုန်းသခင်ဗတင်ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် သံတွဲခရိုင်၊ ကိန္နရီမြို့၌ အဘလယ်ဝန်ဦးဘိုးဖေ၊ အမိဒေါ်မယ်သိက္ခာမောင်တို့မှ မွေးချင်းရှစ်ဦးအနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ သိက္ခာမောင် ဖြစ်ပြီး ကြီးမည်မှာ ဗတင်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က သံတွဲမြို့ အေဘီအမ်ကျောင်းနှင့် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း တို့တွင် ဒဿမတန်းအောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ မိဘလက်ငုတ် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်နေရာမှ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ရာ သခင်ဗတင် အမည်တွင်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအစည်းအရုံး စတင်တည်ထောင် သောအခါ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်ရေနံမြေ အရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်သို့ ဝင်ရောက်စစ်မှုထမ်းခဲ့သည်။ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်စစ်ဝန်ကြီးရုံးနှင့် ဗမာ့မျိုးချစ် တပ်မတော် တို့ (၄) တွင် တပ်ခွဲမှူး၊ တပ်ရင်းမှူး၊ ဒုတိုင်းမှူး အဆင့်ဆင့်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ဗတင်ခေါ် သခင်ဗတင်သည် စာပေဝါသနာထုံ၍ ကျောင်းသားဘဝ က **ဘဝတစ်သက်တာ** စာအုပ်နှင့် သခင်ဘဝက အိုင်ယာလန် တော်လှန်ရေး နောက်ခံ အင်္ဂလိပ်တို့ကို **လက်သီးပုန်း** အမည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ သည်။ စစ်အတွင်း ဖက်ဆစ်အကျဉ်းသမားဘဝကို ခြယ်မှုန်းသော **ဖက်ဆစ် အကျဉ်းသားဘဝ** ကိုယ်တွေ့ဆောင်းပါးများကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် မတ်လမှစ၍ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၌ အခန်းဆက်ရေးသားခဲ့သည်။ ယခုအခါ အဆိုပါ ဆောင်းပါးများ ကို စုစည်း၍ လုံးချင်း စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေထားသည်။

သခင်ဗတင်ခေါ် ဗိုလ်ဗတင်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု၌ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးလွတ်လပ်ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံဖျား ကြိုး ပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် နိုင်ငံတော်က ချီးမြှင့်သော လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းသင် (ပထမအဆင့်) အရေးတော်ပုံ တံဆိပ်၊ ပြည်သူ့စစ်တိုက်ပွဲဝင်တံဆိပ်၊ လွတ်လပ် ရေးတံဆိပ်၊ စစ်မှုထမ်းတံဆိပ်တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။

ထို့နောက်တပ်မတော်မှ နှုတ်ထွက်ပြီးနောက် ကုန်သည်ဘဝဖြင့် ဘဝကိုရပ်တည်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ပြည်သူ့ ဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ လက်သီးပုန်းသခင်ဗတင်သည် ဦးဘသော်၊ ဒေါ်မမကြီးတို့၏ သမီး ဒေါ်ကြည်ကြည်နှင့် လက်ထပ်၍ သားနှင့် ဝင်းတင်၊ ဇော်ဝင်းတင်၊ သမီးဒေါ်လင်းလင်းတင်၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းတင် (လွတ်လပ် သောအာရှသတင်းဌာန) သားမျိုးသန့်၊ ဝင်းသော်၊ စိုးမျိုးတင်၊ ခင်မောင်တင်တို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီး ဒေါ်ကြည်ကြည်နှင့် သားသမီးနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သိန်းလှမြင့်

ဆရာသိန်းဖေမြင့်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလောကတွင် ထင်ရှားခဲ့သော နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သလို၊ စာပေလောက၊ သတင်းစာလောကတို့တွင် သည်း အကျော်ဇေယျ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဖြစ်သည်။

သူသည် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် မဟာမိတ်တပ်များနှင့် မြန်မာ့တော်သူ့နိရောဓ အင်အားစု၏ ဆက်သွယ်ရေးတာဝန်ခံ၊ စစ်ပြီးစတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့တွင် သယ်ယာပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီး တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

သူ၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
= **ထိန်းမရသိမ်းမရသိန်းဖေ++ ဟု ကင်ပွန်းတပ်ခဲ့သလို၊ ဦးနုကမူ

..သိန်းဖေမြင့်သည် မြန်မာစာပေလောက တွင်သာမက ကမ္ဘာ့လောကတွင်ပါ ထိပ်ဆုံးသို့ရောက်နိုင်သော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသည့် စာရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းကို အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ငြင်းဆန်ပယ်ထုတ်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးလောကကိုသာ အာသာငမ်းငမ်းတက် စွဲလန်းကာ၊ နိုင်ငံရေးလောကသို့ ဝင်နိုင်ရန် မလျော့တမ်း ကြိုးစားလျက်ရှိသူ++ ဟူ၍ မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာက သူ၏ - ရုပ်ပုံလွှာ+ စာအုပ်တွင်မူ-

..ကျွန်တော် သူ့ကိုစတင်သိသည်ကား - သိန်းနေနွယ်+ နှင့် - ဝနေဝေ- ဘဝက ဖြစ်သည်။ လူချင်းကားသိသည် မဟုတ်။ စာကို စတင်ခင်မင်စဉ်က ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ၁၉၃၄-၃၅ လောက်ဆီက စာရူး ရူးနေသော အခါဖြစ်၏။ ထိုအခါက တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်မှ ထွက်ပေါ်၍ လာသော ခေတ်မီ စာပေကို သဘောကျလျက်ရှိနေ၏။ တက္ကသိုလ် မရောက်သေးသော်လည်း တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းများကို ရှာဖွေဖတ်ရှုလေ့ရှိသည်။

ယူနီဗာစီတီဘောလုံးပွဲ အထူးထုတ်တွင် ဘောလုံးသမားများကို ဆိုးကုန် သော သိန်းနေနွယ်၏ ကဗျာတပုဒ်ကို ဖတ်လိုက်ရ၏။ နောက်ဝတ္ထုတိုကလေး တပုဒ်ဖတ်ရဲ့န၏။ - သိန်နေနွယ်+ ဟူသော အမည်ကို စတင်သိလာ၏။ သပိတ် မှောက်ခေတ်ကလည်း စည်တော်သံ တပုဒ်ကို ဖတ်ရဖူးသည်ထင်၏။

သတိထားမိသည်ကား ဂန္ထလောက တွင်ပါသော - ငါ့လင်နှင့်ငါ့ငွေ+ ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ ရှည်သဖြင့် နှစ်ပတ်လားမသိ ဆက်ထည့်ရသည်။ - ငါ့လင်နှင့်ငါ့ငွေ- မှာ အညာလေပါပြီး ကပ်စေးခဲ့သော မြေရှင်အမတ်ကြီးအား ဥစ္စာသိုက်တူးသော အဘိုးကြီး ထင်ကြေးမကိုက်ဖြစ်ရပုံကို ခပ်ရွှင်ရွှင် သရုပ်ဖော်ထားပေ၏။ ငါ့လင် ငါ့ငွေ ဟူ၍ ခွဲခြားပုံမှာ သရော်ချက်ဟာသပါ၏။

ထို့နောက် စာဆိုတော် မဂ္ဂဇင်း၊ ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် သိန်းနေနွယ်၏ ဝတ္ထုများ ဖတ်ရဲ့နသည်။

နဂါးနီစာအုပ်တိုက်ဟူ၍ တိုးတက်သောစာပေများ၊ မှက်စိဝါဒဘာသာ ပြန်များ ဖြန့်ချိရန် လူငယ်တစု စတင်ကြံစည်စက - သိန်းဖေ+ ဟူသော နာမည်ရင်း ဖြင့် - တက်ဘုန်းကြီး+ ဝတ္ထု ထွက်လာလေ၏။ ထိုအခါက ကိုသိန်းဖေမှာ ကာသ ကတ္တားတွင် အမ်အေတက်နေသည်ဟု သိရ၏။ အမှန်အားဖြင့် - တက်ဘုန်းကြီး- ဝတ္ထုမှာ ဘုန်းကြီးများက မခံရပ်နိုင်၍ ကန့်ကွက်သဖြင့် နာမည်ကြီးသော်လည်း ဝတ္ထုအနေနှင့် အတော်ကောင်းသည်ဟု ထင်သည်။

ကိုသိန်းဖေသည် ပဋိပက္ခထဲမှ ကြီးပြင်းရုန်းထွက်လာသူဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝသည် အသက် ၄၀ မှစသည်ဆိုလျှင် ဤသို့ကြီးပြင်းလာပေ၏။

••ဒီလူလုပ်လိုက်ရင် အရာနဲ့အကြောင်းကြောင်းချည်းပဲ•• ဟူသော ကဲ့ရဲ့သံ၊
-သူပါရင် နှစ်ခြမ်းကွဲတာချည်းပဲ•• ဟူသော တဖက်မှ အပြစ်တင်သံတို့သည်
မူ ကြုံတွေ့ကျော်လွှားခဲ့ရသော ပဋိပက္ခ၏ အရိပ်များဖြစ်သည်။

တက်ဘုန်းကြီးဝတ္ထုကြောင့် ဘုန်းကြီးများဆတ်ဆတ်ခါနာခဲ့ကြ၏။ တို့ဗမာ
အည်းအရုံးမှ အထုတ်ခံရ၏။ နဂါးနီစာအုပ်တိုက်ထုတ် မြန်မာ့အရေးစာအုပ်မှ
သည် ••တကယ် တိုးတက်ရေးသို့•• ဆောင်းပါးကြောင့် ရွှေတိဂုံရင်ပြင်တွင် ခြေ
သွင်းဦးအုန်းခင်နှင့်အတူ သံဃာတော်များအား ဝန်ချတောင်းပန်ခဲ့ရ၏။
ဘုန်းမြူနပ်ပါတီမှထွက်ရကာ •သိန်းဖေဝါဒ တွေ့ရာသမိုင်း ဓားမဆိုင်း+ ဟူ၍
အကြေညာခံရ၏။ •ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲနေသော စာရေးဆရာများ+ ဟူသော
ဆန်းစစ်ကို တာရာနှင့်ဂျာနယ်ကျော်တွင် ထည့်ရာ၊ ခေတ်ဟောင်းစာပေဘက်မှ
သင်္ကြံများက နှာခေါင်းရှုံ့ကြသည်။ ရဲဘော်ဖြူဝါလွန်ဆွဲပွဲတွင် လက်ဝဲညီညွတ်ရေး
အင်အားဖြိုး ဝင်ဒါမီယာအကွေ့၌ အဖမ်းခံလိုက်ရ၏။ ထောင်ထဲမှနေ၍ ကျွန်
ဆက်တိုအား ဝေဖန်တိုက်ခိုက်၍ စာပေဝါဒကွဲလိုက်ကြ၏။ ထောင်ကထွက်ပြီး
ခမ်းရောင်စို+ ပြဇာတ်ကရာ ပုလိပ်မင်းကြီး၏ တားမြစ်ခြင်းခံရ၏။ ထောင်ထဲ
ခမ်းရောင်စို အစမ်းကစဉ်ကလည် အလံနီများက သပိတ်မှောက်၍ မကြည့်ကြဟု
ဆိုသည်။

သူ့ကိုကွယ်ရာ၌ ကဲ့ရဲ့သူများ၏။ တခါက (၁၉၄၉ လောက်ကထင်၏)
အခြေသားနေ့ လူထုအစည်းဝေးတစ်ခု၌ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂမှမြို့ထဲသို့ ဆရာကြီး
သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဒီဒုတ် ဦးဘချို၊ သခင်နု စသူများကို ကားနှင့်လိုက်လံပို့
၏။ ထိုအစည်းအဝေးတွင်ကို သိန်းဖေနှင့် နိုင်ငံရေးကိစ္စတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍
အငြင်းပွားခဲ့ကြသည်။

လမ်းတွင်ကားပေါ်၌ ဘယ်သူကမှန်း မမှတ်မိပြော၏။

••သိန်းဖေကိုတော့ သိပ်ကြောက်တယ်။ ခြေက သိပ်များတာ။ နိုင်ငံခြား
ကသွားရင် သူလျှို့ဆိုဖြစ်ပြီး အဖမ်းခံရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အတူတူများ မသွားချင်

ကျွန်တော် စာရေးဆရာဥက္ကဋ္ဌဖြစ်စဉ်က အတိုက်အခံများဖြင့် ဆူနေရာ၊
သူက ကျွန်တော့်ထံ စာတစ်စောင်ရေးလိုက်သည်။ ထိုစာတွင် •ဖောက်ပြန်ရေး
အင်အားစုများကို တိုက်ရာ၌ အကူအညီပေးရန် အဆင်သစ်ရှိသည်ရဲဘော်+
ဆိုသည်။ ကိုသိန်းဖေ ပါလာလျှင် အခြေအနေ ပို၍ ဆိုးလာမည်ဟုတွက်ကာ
ဆိုကြီးကျင်နေလိုက်ရသည်။

ကိုသိန်းဖေလုပ်ကိုင်သမျှ ရိုက်ခတ်သွားတတ်၏။ ယုတ်စွာအဆုံး မုတ္တမ

ရွှေတန်း ဝဲမှယာ သမီး ကြည်သာမြင့်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၊ ဒေါ်ခင်ကြည်ကြည်
နောက်တန်း ဝဲမှယာ သား ကံသာမြင့်၊ ခွန်သာမြင့်၊ ဟံသာမြင့်

ကုမ္ပဏီအတွက် ငါးကြော်ငြာကို ရေးပေးရာ «ခေတ်မီသူတိုင်း ပင်လယ်ငါးစားကြ
သည်+ ဟူသော စာပိုဒ်တို့ကလေးမှာ ကလိသံပါပြီး ယားကျိကျိဖြစ်နေ
ကလိခြင်းသည် ဝေဖန်မှုအပျော့ဆုံးသော လက္ခဏာတရပ် ဖြစ်သည်။

သူ၌ ဝေဖန်ရေးအမြင်ရှိသည်။ ထိုအမြင်ဖြင့်ရေး၏။ ပြောဟော၏။
ကြောင့် ပဋိပက္ခတွေ့ တွေ့လာရ၏။

သူ့ကိုယ်ကိုသူ ဝေဖန်ထားသောစာတွင် «အောင်မြင်မှုထက် ဆုံးရှုံးမှုမှသာ
ပိုမိုပြည့်ညင်နေခဲ့သော ဘဝခရီးပါပဲ+ ဟု ဆိုထားသည်။ ပဋိပက္ခတွေ့ကြား
မြုပ်သွားသလော။ လှိုင်းတံပိုးများအကြား၌ ကူးစပ်၍ မြုပ်မသွား။

သူသည် ပြဿနာတခုပေါ်လာလျှင် ထထကြွကြွလုပ်တတ်၏။ လုပ်ငန်း
ဝရာရှိတာကို ချက်ချင်းကောက်လုပ်တတ်၏။ ဆိုင်းငံ့မထား။ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပင် နှုတ်

သို့လေ့ရှိသည်။ ပဋိပက္ခ တွေ့လာရ၏။ ကူးခပ်ရ၏။

သူ၌ အနုပညာသည်တို့၏ ဉာဉ်ဖြစ်သော *အတ္ထု+ ရှိ၏။ သူ့ဝတ္ထုများတွင်
ဇာတ်ဘုန်းကြီး သိန်းဖေပင် ပါနေ၏။

ကွန်မြူနစ်ပါတီ၌ အတ္ထု၏အရောင်သည် ထွန်းပြောင်နိုင်သော်လည်း
အတ္ထု၏အကျိုးသည် ပါတီလက်အောက်ခံဖြစ်ရပေသည်။ အတ္ထုအကျိုးကို ပါတီ
၌ ခြိပ်နှံလိုက်ရပေသည်။

တခါက သူနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်နိုင်ငံရေးသမားတဦးက **သူ့မှာ ခက်နေ
တာက ဇွတ်လုပ်တတ်တယ်။ သူ့ပြောတိုင်း မှန်ရမယ်လိုချည်း ထင်ထင်နေတယ်++
သူ၌ ကိုယ်ပိုင်ထင်မြင်ယူဆချက် ရှိသည်။ သူသည် သူ၏ကိုယ်တိုင်
ယုံကြည်ချက်ကို တင်ပြလေ့ရှိသည်။ သို့သော် ပါတီတရပ်လုံး လိုက်နာအောင်
မည်းရုံးနိုင်၊ မလှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့။

ပါတီနိုင်ငံရေးသဘောကား မိမိယုံကြည်ချက်ကို ပါတီတရပ်လုံး ယုံကြည်
ချက်နှင့် ညှိရေးဖြစ်၏။ ပါတီက ယုံကြည်လာအောင် လုပ်ရသော အတတ်ပညာ
ဖြစ်၏။ မိမိကြိုးက သိပ်တင်းနေလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ လျော့နေလျှင်သော်
လည်းကောင်း၊ တေးသံမထွက်လာပေ။ ကြိုးညီမှတီး၍ ရကား ဂီတသံထွက်လာ
ပေမည်။

သူသည် သူ့ကြိုးကိုသူ ညှိသဖြင့် အခြားအသံများနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ကာ
တင်းကွာလာခဲ့ရ၏။ သိန်းဖေမြင့်၏လမ်းစဉ်သည် ပါတီ၏လမ်းစဉ်ဖြစ်လာ
အောင် တိုက်နိုင်မည်ဆိုလျှင် ယနေ့တိုင် ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် သူသည် တသား
တည်းနေမည်ဖြစ်သည်။

သူသည် မတိုက်မဟုတ်။ တိုက်၏။ အနုပညာသည်လည်း သူ၏လက်နက်
ကောင်းတခုဖြစ်၏။ သို့သော် အတိုက်သမားအဖြစ်ကား လန်၍ လန်၍ ကျခဲ့
သည်။ အရေးနိမ့်ခဲ့ရသည်။

အနုပညာသမားအနေနှင့်ကား အောင်မြင်ပါသလော။ တေးသံနှင့်အက
ဇာတ် စာပေတွင် ပို၍တွင်ကျယ်၏။ သူသည် တေးသံနှင့်အကကို စိတ်ဝင်စား
သော်လည်း သည်လောက်မနိုင်လှဟု ထင်၏။

*ရွှေဦးငွေဦးရွာ+ အဆိုအကဇာတ်ကား ကောင်းသည်။ စိမ်းရောင်စို ခေတ်
ဆန်းသဘင်ထက် *စစ်အတွင်းခရီးသည်+ စာအုပ်ကို လူတွေက နှစ်သက်ကြ
သည်။ နိုင်ငံရေးပင်လယ်ပြင်တွင် လှိုင်းတံပိုးကြားထဲရောက်သွား၏။ နစ်သွား၏။
သို့သော် မြုပ်မသွားဘဲ အနုပညာသမား အဖြစ်ပေါ်လာသည်+ ဟူ၍ သူ
*ခပ်လုံလွှာ+ ကို ခြယ်ပြထားသည်။

ယင်းသို့ စာပေလောက၊ နိုင်ငံရေးလောကတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော ဆရာ သိန်းဖေမြင့်ကို ၁၉၁၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက် သောကြာနေ့တွင် ပုံရွာခရိုင်၊ ဘုတလင်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မိဘများမှာ မြေတိုင်းစာရေး ဦးဘနှင့် ဒေါ်မြင့်တို့ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းအစ်ကို တယောက်ရှိသည်။ ငယ်မည်မှာ မြမောင် ဖြစ်သော်လည်း ကျောင်းနေချိန်တွင် သိန်းဖေဟု ပြောင်းခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ဘုတလင်မြို့နယ်ကျွန်းပင်ချောင်ရွာ ဆရာကျင့်ကျောင်း တလင်မြို့ ဆရာဉာဏ်၏ မူလတန်းကျောင်းတို့တွင် စတင်ပညာသင်ခဲ့သည်။ လေးတန်းတွင် စကောလားရှစ်ပညာသင်ဆုရသည်။ ထို့နောက် ပုံရွာအမျိုးသား ကျောင်းနှင့် ပုံရွာဗုဒ္ဓဘာသာအထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ဆက်လက် ပညာ သင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၂ တွင် ပုံရွာဗုဒ္ဓဘာသာ အထက်တန်းကျောင်းမှ တက္ကသိုလ် ဝင်တန်းကို သင်္ချာနှင့် မြန်မာစာဂုဏ်ထူး နှစ်ခုဖြင့် အောင်မြင်သည်။

၁၉၃၂ ၃၃ တွင် မန္တလေးဥပစာကောလိပ်၌ ပညာသင်ကြားရာ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း စာမေးပွဲတွင် အမှတ်ကောင်း၍ ဥပစာတန်းကို တနှစ်တည်း တက်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ဥပစာတန်းတွင် ပညာသင်ကြားစဉ် အစိုးရက မန္တလေး ကောလိပ်ကိုပိတ်ရန် စီစဉ်သည်ကို ကိုကျော်ငြိမ်း (နောင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဦးကျော်ငြိမ်း) ကိုခင်မောင်လေး (နောင် ဝန်ကြီး ဗိုလ်ခင်မောင်လေး) ကိုသီဟန် (နောင် ဝန်ကြီးဦးသီဟန်) တို့နှင့်အတူ ဦးဆောင်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ဥပစာ တန်းအောင်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ယူသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ် ၁၉၃၄ ၃၅ တွင် ကျော်ငြိမ်းနှင့်အတူ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ အလုပ်အမှု ဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ထိုနှစ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌမှာ ကိုဖိုးအေး (နောင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားရေးဝန် ဒေါက်တာဖိုး အေး) ဖြစ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကိုဆန့်ကျင်ကာ တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်များကို အတိုက် အခံပြုခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် သခင်ဗစိန်နှင့်ပေါင်း၍ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကပင် ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် စာပေဝါသနာထုံ၍ စာရေးဆရာအဖြစ် ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ခံရသည့် ဆောင်းပါးမှာ ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် သူရိယသတင်းစာပါ "မန္တလေး အင်တာမီဒီးယိတ်ကောလိပ် ခေါ် ဥပစာကျောင်း၌ အပိုမြန်မာစာသင်ပြပို့ချသင့်ကြောင်း++ ဆောင်းပါးဖြစ် သည်။ ကလောင်အမည်ကို "ဝနေဝဖေ (ဘုတလင်)+ ဟူ၍ ယူခဲ့သည်။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏ စာပေဘဝဇာတ်လမ်းစုံ စာအုပ်၌ -

••ဆောင်းပါးရေးရန် ပထမဆုံး ပေါ်လာသောအကြောင်းအရာမှာ မြန်မာ
အမြင့်တင်ရေး ဖြစ်၏။ လူ့အများဆုံးနည်းတူ ကျွန်တော်သည်လည်း ဗမာပြည်
အမြင့် တို့ပြည်၊ ဗမာစာသည် တို့စာ၊ ဗမာစကားသည် တို့စကား၊ တို့ပြည်ကို
ဆွဲပါ တို့စာကို ဆွဲမြှင့်ပါ၊ တို့စကားကို လေးစားပါ+ ဟူသော ကြွေးကြော်သံတို့
အပြင် တင်သံကြောင့် အမျိုးသားရေးအသိစိတ် ဝင်လျက်ရှိလေပြီ။

ထိုစဉ်က ဥပစာတန်းတွင် အခြေခံမြန်မာစာကိုသာ သင်ရသေး၏။ အခြား
ဘာသာရပ်များနှင့် တွဲယူနိုင်သော အပိုမြန်မာစာ (စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာ) မရှိ
သေးချေ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် အပိုမြန်မာစာကို သင်ကြားပို့ချပေးရန်
ဆောင်းဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

•အပိုမြန်မာစာမှာ တိုင်းပြည်၏ စာပေထွန်းကားတိုးတက်ရေးအတွက်
အလွန်အရေးကြီးသော ဘာသာဖြစ်၍ အများပင်အားပေးထိုက်ပါသည်။ ကဗျာစပ်နည်း
သော မြန်မာစာ အဆီအနှစ်များကို သင်ယူရ၍ ၎င်းဘာသာယူသူတို့မှာ
အင်လူမွန်ဖြစ်ကြဖို့နီးလေသည်။ အသက်ထက်ဆုံး လိုအပ်သော စာပေရေးသား
မှုအပြစ်ကျနစွာသန့်ရပ်သဖြင့် အကျိုးကျေးဇူးကြီးလှ၏။+ စသည်ဖြင့် ရေးသား
ထားလေသည်။

ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ဖော်ပြခံရသည့်ဝတ္ထုတို့မှာ ၁၉၃၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ
ထုတ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းပါ •ခင်မျိုးချစ်+ ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ကလောင်အမည်ကိုလည်း
သဒေဝမေ (ဘုတလင်)ဟူ၍ပင် ပေးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၇ တွင် တက်ဘုန်းကြီး ဝတ္ထုကို သိန်းဖေ အမည်ဖြင့်ရေး၍
ထုတ်ဝေခဲ့ရာ များစွာထင်ရှားခဲ့ပြီး ရန်ဟန်းပျို့အချို့၏ ကန့်ကွက်ခံခဲ့ရသည်။
ထို့အချိန်မှစ၍ တက်ဘုန်းကြီးသိန်းဖေဟု တွင်ခဲ့သည်။

ယင်းဝတ္ထုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာဒဂုန်တာရာက •အမှန်အားဖြင့် တက်ဘုန်း
ကြီးဝတ္ထုမှာ ဘုန်းကြီးများက မခံရပ်နိုင်၍ ကန့်ကွက်ခဲ့ရသဖြင့် နာမည်ကြီးလာ
သော်လည်း ဝတ္ထုအနေနှင့် အတော်ကောင်းသည်ဟု ထင်သည်။ ဘုန်းကြီးတွေ
ထို့အဆင်မဟုတ်ဟူသော သဘောမျိုးမဟုတ်။ သဒ္ဒါနိလွန်သော သဌေးမ
အချို့ကြီးနှင့် ရာဂတောက်စားသော ဓမ္မကတိက တဦး၏ အချစ်ဇာတ်ကွက်ကို
အပညာ သရုပ်ဖော်ထားသော သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတပုဒ်အနေနှင့် အနုပညာ
အမြောက်အမြားပေးသည်။+ ဟူ၍ မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ဆရာသိန်းဖေမြင့်သည် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပြီးနောက် စာရေးဆရာအဖြစ် အသက်
အရွယ် နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ် မတ်လတွင် ရေနံချောင်းမြို့
သယ်ပေါ် တန်ဆောင်း၌ ကျင်းပသည့် ပထမအကြိမ် တို့ဗမာအစည်းအရုံး

ညီလာခံသို့တက်ရောက်သည်။ ညီလာခံသို့ မစွတာ မောင်မှိုင်းအမည်ခံ ဆရာ
လွန်းအား ရန်ကုန်မှတာဝန်ယူပင့်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံတွင် မစွတာမောင်
မှိုင်းနှင့်အတူ သခင်အမည်ခံယူခဲ့ရာ သခင်သိန်းဖေ နာမည်တွင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၅

၁၉၃၅ တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝါဒပြန်ဌာန၌ တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်
တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒုတိယကျောင်း
သားသပိတ်ကို အပြင်မှ ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယသို့ မြန်မာ့အလင်း သတင်း
စာ၏ နိုင်ငံခြား သတင်းထောက်ဖြင့် လက္ခနောင်း ကွန်ဂရက်အစည်းအဝေးသို့
တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယမှနေ၍ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာသို့ သတင်းနှင့်
ဆောင်းပါးများ ရေးပို့သည်။ ထိုစဉ်က ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင်
အဋ္ဌမမြောက် အက်ဒဝပ်ဘုရင် နန်းစွန့်လိုက်သည့်သတင်းကို ကာလကတ္တားမြို့ရှိ
အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြစ် ထုတ်ဝေသော အမ်ရစ်တာ ဘဇားပက်ထရီးကား သတင်း
စာတစောင်ထဲ၌သာ ဖော်ပြပါရှိရာ ထိုသတင်းကို ဆရာသိန်းဖေမြင့်သည်
သတင်းစာမှဖြတ်ယူ၍ လေကြောင်းစာအဖြစ် ပေးပို့လိုက်ရာ မြန်မာနိုင်ငံသို့
နေ့ချင်းပေါက် ညနေပိုင်းတွင် ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုနေ့ညဦးတွင် စာတိုက်မှ
မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတိုက်သို့ ထိုစာရောက်လာသဖြင့် ယင်းသတင်းထူးကို
ဦးဦးဖျားဖျား ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်သဖြင့် သတင်းစာသည် စောင်ရေများစွာ
ပြန့်သွားလေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှနေ၍ ၁၉၃၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် စတင်
တည်ထောင်ခဲ့သော နဂါးနီစာအုပ်အသင်းကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၆ မှ ၃၈ ခုနှစ်တိုင် ကာလကတ္တားတက္ကသိုလ်တွင် မဟာ
ဝိဇ္ဇာဘွဲ့လွန်နှင့် ရစ်ပွန်းကောလိပ်တွင် ဥပဒေသင်တန်း အချိန်ပိုင်းတက်ရောက်
ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် အစိုးရ သတင်းစာ ပညာတော်သင်ကိစ္စအတွက်
မြန်မာပြည်သို့ပြန်လာသည်။ သို့သော် အစိုးရက သတင်းစာပညာတော်သင်
အဖြစ် ကိုသိန်းတင် (ညိုမြ)အား ရွေးချယ်လိုက်သောကြောင့် ပညာတော်သင်
ကိစ္စ ပျက်ပြားသွားရလေသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် တတိယ ကျောင်း
သားသပိတ်ဖြစ်ပွားရာ ပြင်ပမှပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။ သပိတ်အပြီးတွင် ကျောင်း
သားခေါင်းဆောင် ကိုလှရွှေ (အာဏာရှင်) နှင့်အတူ ရွှေ့ချခြင်းခံရသည်။ ၁၃၀၀
ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီး အတွင်း အရေးတော်ပုံအတွက် ၁၉၃၉ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ
၁၄ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးခံရ၍ ထောင်နှစ်ပတ်ကျခဲ့သည်။ ကျောင်းသားသပိတ်
လှန်ရန် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရနှင့် စေ့စပ်သူအဖြစ် စွပ်စွဲခံရ၍ ရန်ကုန်စီရင်စု ဒိဗ္ဗမာ

အည်းအရုံးမှ အတွင်းရေးမှူး သခင်သန်းထွန်း၏ လက်မှတ်ဖြင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ထုတ်ပယ်ခံရသည်။

ထို့နောက် နိုင်ငံရေးလုပ်ရှားမှုများနှင့် ကင်းကွာခဲ့ရာ စာရေးဆရာ၊ ရုပ်ရှင် ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ငြိတိသျှဘားမား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီမှ ညွှန်ကြားမှုဦးစီးရုံးအဖြစ် ဇာတ်ကားကို ဒါရိုက်တာအဖြစ် ရိုက်ကူးပေးခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့ဝင် နန်းရင်းဝန် ဦးစော အင်္ဂလန်သို့ သွားရာ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင် တစ်ကောင်ကြက် တစ်လောင်အမည်ဖြင့် ဦးစောဘိလပ်သွား+ ပြဇာတ်ကို ရေးသားခဲ့ရာ များစွာ ညွှန်ကြားမှုများခဲ့သည်။

၁၉၄၂ တွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီက အထက်ဗမာပြည်စည်းရုံးရေး တာဝန်ပေးအပ်၍ မန္တလေးတွင် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးဝါဒဖြန့် လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားအကူအညီရှာဖွေရန် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ နှစ်ဆင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယတွင် မဟာဓိတ်တပ်များနှင့် ချိတ်ဆက်တော်လှန်ရေးအင်အားစု ဆက်သွယ်ရေး တာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် ပြည်ပတွင် တာဝန်ခံခေါင်းဆောင် ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း ဗမာပြည်အခြေအနေကို ပြည်ပမှ သိရှိ စေရန် What happened in Burma (ဗမာပြည်မှာ ဘာဖြစ်ခဲ့သလဲ) နှင့် Over The Ashes (ပြာပုံပေါ်မှာ) ပြဇာတ်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါ စာအုပ်နှစ်အုပ်ကို အေလဟာဘတ်မြို့ရှိ Kitabistan စာအုပ်တိုက်နှင့် ဘိုဘေမြို့ ပြည်သူ့စာပေတိုက်တို့မှ ထုတ်ဝေခဲ့ သည်။

ဥတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် ၁၉၄၅ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်မှ ၁၉၄၆ အထိ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ ၁၉၄၅ ဩဂုတ်လ ၁၂ မှ ၁၅ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သော ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့ သူတော်လှန်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖဆပလ) ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၄၆ ဩဂုတ်လ ၁၀ တွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး၊ ၁၉၄၆ စက်တင်ဘာလ ၁၆ တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့၌ လယ်ယာ နိုင်ငံပျိုးရေးနှင့် သစ်တောဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခံရသည်။

၁၉၄၆ အောက်တိုဘာလ ၂၁ တွင် ဖဆပလမှ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ထုတ်ပယ်လိုက်ရာ ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၆ ဖေဖော်ဝါရီတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီညီလာခံတွင် ဘရောက်ဒါဝါဒ တင်

သွင်းလာသူအဖြစ် ဝေဖန်ခံရ၍ ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွက် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ (အလံဖြူ) ကို သခင်သန်းထွန်းနှင့်အတူ ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၈ ဇူလိုင်လ ၁၆ တွင် လက်ဝဲညီညွတ်ရေးအတွက် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနှင့် လက်တွဲ၍ လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကော်စီကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် မင်္ဂလာဒုံ ဗမာ့တပ်မတော် တပ်ရင်း (၁) နှင့် သရက် ဗမာ့တပ်မတော် တပ်ရင်း (၃) တို့ တောခိုရာတပ်ရင်းမှ ဗိုလ်ဇေယျနှင့် ဗိုလ်ရဲထွဋ်တို့ လိုက်ပါသွားခဲ့ပြီး စည်းရုံးရေးမှူး တက်ဘုန်းကြီး သိန်းဖေမှာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များကြောင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လမှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ဇူလိုင်လအထိ ထောင်တွင်း၌ ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ ထောင်ထဲတွင် *ချစ်၍ခေါ်ရာ+ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်း၊ *လမ်းစပေါ်ပြီး+ ဝတ္ထုနှင့် *ဒီမိုကရေစီသစ်မော်စီတုံး၏ သင်ကြားချက်များ+ နိုင်ငံရေးကျမ်းတို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

*လမ်းစပေါ်ပြီး+ ဝတ္ထုမှစ၍ မိခင်ကြီးဒေါ်မြင့်အား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ကလောင်အမည်ကို *သိန်းဖေမြင့်+ ဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခု မေလတွင် ရေးသား၍ ၁၉၅၃ ဇွန်လတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော *လမ်းစပေါ်ပြီး+ ဝတ္ထု၏ အမှာစာတွင် ကလောင်အမည်သစ်ပေးရခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားလေသည်။

==အိန္ဒိယ၊ တရုတ်ပြည် အပါအဝင် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် သားစဉ်မြေးဆက် မြင့် ဟူသော် ရိုးရာအမည်တခုထားမည်ဟူ၍ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်နာမည် သိန်းဖေတွင် *မြင့်+ တလုံး နောက်ဆက်တွဲထည့်၍ *သိန်းဖေမြင့်+ ဟု ခေါ်တပ်ဝေမည်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ကျွန်တော်၏ လမ်းစပေါ်ပြီး ဝတ္ထုကို သိန်းဖေမြင့်နာမည်ဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေမည်ဖြစ်ပါကြောင်း++ ရေးသားထားလေသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် သိန်းဖေမြင့် ကလောင်အမည်အပြင် ဝနေဝေ (ဘုတလင်)၊ သိန်းဖေ၊ တက်ဘုန်းကြီး မောင်သိန်းဖေ၊ တက်ဘုန်းကြီး သိန်းဖေ တစ်ကောင်ကြွက်၊ တက္ကသိုလ် အကျော့၊ မောင်ကို၊ မောင်သိန်းဖေ (ဘီအေ) ရဲကျော်၊ ဦးကျောက်လုံး၊ သိန်းနေနွယ်၊ မောင်တူ စသည့် ကလောင်ခွဲများကိုလည်း အသုံးပြုခဲ့သည်။

၁၉၅၂ တွင် ဗိုလ်ထွန်းစိန်ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) နှင့်တွဲ၍ *ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ+ ကို တည်ထောင်ခဲ့၍ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ၁၉၅၉ အထိဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီသည် ၁၉၅၅

ဘုင် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီ ညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု (ပမညတ)တို့ ဝင်ရောက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ တွင် ပါတီကို ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ ဧပြီလတွင် ကျင်းပခဲ့သော အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပမညတ အမတ်အဖြစ် ဘုတလင်နယ်မှ အရွေးခံရသည်။ လွှတ်တော်တွင် အတိုက်အခံအမတ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ သို့သော် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ကြားဖြတ် ရွေးကောက်ပွဲတွင်မူ ရုံးနိမ့်ခဲ့ရသည်။

၁၉၆၂ ခု မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း တော်လှန်ရေး ကောင်စီက နိုင်ငံတော် အာဏာသိမ်းပိုက်ခြင်းကို ထောက်ခံခဲ့သည်။

ထို့နောက် မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ တည်ထောင်သောအခါ လမ်းစဉ်ပါတီတို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ လမ်းစဉ်ပါတီ၌ တင်းပြည့်ပါတီဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် မကွယ်လွန်မီက လမ်းစဉ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးနေဝင်းထံ တာဝန်ပေးရန်အတွက် တင်သွင်းခဲ့သည်။

ယင်းစာတမ်းလမ်းစဉ်ပါတီကို သူ ဘာကြောင့်ထောက်ခံသည် ဝင်သည်ဆိုသည်ကို ရှင်းပြထားသည်။ ၁၉၃၈ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားသပိတ်မှစပြီး ဂျပန်ခေတ်နယ်ချဲ့ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ပြီး ဖဆပလခေတ် ပထမခေတ်အထိ အတူတကွ နိုင်ငံရေးလုပ်လာကြသည့် ပြည်သူ့ ကောင်းစားရေးဆိုသည့် နိုင်ငံရေး သမားများကို သူက ယုံကြည်မှုမရှိထို့ကြောင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်က အိမ်စောင့် အစိုးရအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည့် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ခေါင်းဆောင်သည့် စစ်တပ်က သူများသာ နိုင်ငံအတွက် ကောင်းအောင်လုပ်ပေးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် လမ်းစဉ်ပါတီကို ထောက်ခံကာ ပါတီဝင်လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့အား +သာကူး+ ဟု ပြောလိုလျှင် ပြောကြပါစေ။ စွပ်စွဲချင်သလို စွပ်စွဲကြပါစေ။ နိုင်ငံ ကောင်းအောင်လုပ်သည့် စစ်တပ်ဘက်ကသာ သူ့အမြဲရပ်တည်မည်ဟု ယုံကြည်ချက်အရ လမ်းစဉ်ပါတီကို ထောက်ခံပြီး ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရေးသားထားလေသည်။

တစ် ဝုတီယပိုင်း၌မူ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနေဝင်းထံ တင်သွင်းရသည့်အကြောင်း မေးကို သူသည် မြန်မာနိုင်ငံက တဦးအနေဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ လမ်းစဉ်ပါတီကို ယုံကြည်ထောက်ခံသူ ပါတီဝင် တဦးအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိ ခြစ်ပွက်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေမှန်ကို တပါတီ အာဏာရှင်ဖြစ်နေသည့် လမ်းစဉ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များအား အမှန်ကို အမှန်တိုင်း၊ အရှိကိုအရှိတိုင်းသိရှိရန် တင်ပြသင့်၊ ရေးပြရမည့် တာဝန်ရှိသည်ဟု ခံယူသည့်အတွက် တင်ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြထားသည်။

တတိယပိုင်း၌ လမ်းစဉ်ပါတီထောက်ခံသူ ပါတီဝင်တစ်ဦး၏ တင်ပြသည့်စာကို လမ်းစဉ် ပါတီဗဟိုကော်မတီ၌ အကျေအလည် ဆွေးနွေးလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ရေးသားထားလေသည်။

သို့သော် ဦးသိန်းဖေမြင့်၏စာကို ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနေဝင်းကိုယ်တိုင် အလေးထား၍ ဖတ်မသွားခဲ့သည်ကို ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် သိပုံမရချေ။ တပါတီအာဏာရှင် မဆလပါတီခေတ်၌ နိုင်ငံ၏အခြေအနေမှန်ကို မကြောက်မရွံ့ထောက်ပြရန် ပါတီဝင်တစ်ဦး၏တာဝန်ဟု ခံယူခဲ့သည့် 'သာကူး' အခေါ်ခံခဲ့ရသည့် ဦးသိန်းဖေမြင့်၏စာကို ချောင်းထိုးခံခဲ့ရခြင်းသည် ဝမ်းနည်းစရာပင်ဖြစ်သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်တထောင် သတင်းစာကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခု စက်တင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့ပိုင် အသိမ်းခံရသည့်တိုင်အောင် ဗိုလ်တထောင်သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာချုပ်နှင့် အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်ဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပြည်ပိုင်သိမ်းပိုက်ခြင်းခံရပြီးနောက် ၁၉၇၅ မေလတိုင်အောင် 'ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောပါရစေ' ကဏ္ဍပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် နှစ်စဉ်နီးပါး ရေးသားခဲ့သည်။

လူမှုရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ် ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် တရုတ်-မြန်မာ မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်း ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ၁၉၅၀ ၅၁ တွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ၁၉၅၆ -၅၈ နှင့် ၁၉၆၂ တို့တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှု ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၆၆တွင် တက္ကသိုလ်များကောင်စီ ဗဟိုကော်မတီဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၁ ခု ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ အတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် ၁၉၇၃ တွင် ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ ကော်မရှင်လူကြီး၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီ အဆင့်ဆင့် ရွေးချယ်တင်မြောက်ပွဲ ကျင်းပရေးကော်မရှင်လူကြီး တာဝန်များ ပေးအပ်ခံရသည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးအဖြစ် စက်ာပူ၌ ကျင်းပသည့် စားနပ်ရိက္ခာ အစည်းအဝေး၊ ၁၉၅၂ ပီကင်း၌ ကျင်းပသည့် အာရှပစိဖိတ်ဒေသများဆိုင်ရာ ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံ ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီ အစည်းအဝေး ၁၉၅၆ တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီမြို့၌ ကျင်းပသည့် စာရေးဆရာညီလာခံ ၁၉၅၆ အောက်တိုဘာလတွင် ပီကင်း၌ကျင်းပသည့် 'လူ့ရွှန်း ကွယ်လွန်ခြင်း' အနှစ်နှစ်ဆယ်မြောက်+ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ၁၉၅၇ တွင် လန်ဒန်မြို့၌ကျင်းပသည့် ပါလီမန်မစ်ရှင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အီဂျစ်နိုင်ငံ ကိုင်ရိုမြို့၌ ကျင်းပသည့် 'အာရှ အာဖရိက ပြည်သူများ သွေးစည်းရေး' ညီလာခံသို့လည်းကောင်း ၁၉၆၀

တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ကျင်းပသည့် 'အာရှ စာရေးဆရာများဗျူရို+ အစည်းအဝေးသို့ လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၁ တွင် သတင်းစာဆရာအဖြစ် Leadership Grant အရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၂ တွင် ဆိုဗီယက်၊ အရှေ့ဂျာမနီ၊ ရိုမေးနီးယား နိုင်ငံများသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။

သူ၏ထင်ရှားသည့် စာအုပ်များမှာ တက်ဘုန်းကြီး (၁၉၃၇)၊ ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်း) အထူးပွဲတို့ (၁၉၃၇)၊ တက်ခေတ်နတ်ဆိုး (၁၉၃၈)၊ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား (၁၉၃၉)၊ ဦးစောဘိလပ်သွား ပြဇာတ်(၁၉၄၁)၊ လမ်းစပေါ်ပြီး (၁၉၄၉)၊ ဇာတ်ဆရာဦးမိုးစိန် (၁၉၅၂)၊ နေရစ်တော့ခေတ်ဟောင်း(၁၉၅၂)၊ စစ်အတွင်းခရီးသည် (၁၉၅၃)၊ တော်လှန်ရေးကာလ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ (၁၉၅၆)၊ အရှေ့က နေဝန်းထွက်သည့်ပမာ (၁၉၅၇)၊ ကျော်ငြိမ်း (၁၉၆၁)၊ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် (၁၉၆၆)၊ တိုက်ပွဲဝင်စာများ (၁၉၆၈)၊ ဝိသေသတိုင်း သမိုင်းအစ (၁၉၆၇)၊ သီတာပြုံး (၁၉၆၈)၊ အညာပြန် (၁၉၇၂)၊ ကျွန်တော်တို့မွန်မြန်မာ (၁၉၇၂)၊ တစ်ခုသော ငွေရတုသဘင် (၁၉၇၃)၊ ကျွန်တော့်အချစ်ဦး (၁၉၇၄)၊ တက်ခေတ်တက်လူ တက်ဘုန်းကြီး သိန်းဖေ (၁၉၇၅)၊ အဏ္ဏဝါခရီးသည်နှင့် ပုလဲဒေဝီ (၁၉၇၅)၊ မြစ်ဖျားစရာ ရောင်စုံဖြာ (၁၉၇၆)၊ ၆၀ ကျော်မှ ရေးသော ဝတ္ထုတိုများ (၁၉၇၈)၊ သူတို့လင်မယား ၃၄ နှစ် (၁၉၇၈)၊ ဘိုးဘိုးဖွားဖွားအချစ်ပွား (၁၉၇၉)၊ စာပေဘဝ ဇာတ်လမ်းစုံ ၃ (၁၉၈၁) တို့ဖြစ်သည်။ ဆရာသိန်းဖေမြင့် ရေးသော ဝတ္ထုများအနက် အရှေ့ကနေဝန်း ထွက်သည့်ပမာ ဝတ္ထုသည် အရှည်ဆုံးဖြစ်သည်။ ၁၄ ပွိုင့်စာလုံးသေးဖြင့် ရိုက်နှိပ်ရာ စာမျက်နှာ ၁၂၀၀ ခန့်ရှိလေသည်။ ဝတ္ထုရှည်သည်နှင့်အမျှ ရည်ရွယ်ချက်လည်း ကောင်းသည်။ အဖွဲ့လည်းကောင်းသည်။ အရေးလည်း ကောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစာပေလောက၌ ဂန္ထဝင်စာပေအဖြစ် တင်ကျွန်ရစ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် စာပေဗိမာန်ဝတ္ထုရှည်ဆုကို အရှေ့က နေဝန်းထွက်သည့်ပမာ စာအုပ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၇ ခု အမျိုးသားစာပေ (စာပဒေသာ) ပထမဆုကို ဝိသေသတိုင်း သမိုင်းအစ စာအုပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၈ အမျိုးသားစာပေ (ဝတ္ထုရှည်တတိယဆု) ကို သီတာပြုံး စာအုပ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။

သို့သော် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်က သိန်းဖေ ကလောင်အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေသော ဂျာမနီ မိုက်သလား စာအုပ်သည် ဆရာသိန်းဖေမြင့် ရေးသောစာအုပ်မဟုတ်ချေ။ ဗိုလ်ရန်နိုင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)ရေးသော စာအုပ်ဖြစ်သော်လည်း ဝင်းအမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေပါက ရောင်းရလိမ့်မည် မထင်သောကြောင့် သိန်းဖေ

နာမည်တပ်၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်ဟု စာပေဘဝဇာတ်လမ်းစုံ စာအုပ်၌ ရှင်းလင်းထားလေသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ထူးခြားချက်မှာ လက်ဝဲလက်ရာ၌ အလည်တည့်တည့်တွင် ရပ်တည်နေသူ ဖြစ်သည်။ ဝဲက စွန်းလာလျှင်ပြောသည်။ ရေးသည်။ ယာက စွန်းလာလျှင်လည်း ရေးသည်။ ပြောသည်။ သူကား ငြိမ်နေတတ်သူမဟုတ်။ ဖိလို့ ဖုံးလို့ရသူမဟုတ်။ ပြောစရာရှိလျှင် ပြောရမှ ရေးစရာရှိလျှင်ရေးရမှ အိပ်ပျော်စားဝင်သူဖြစ်သည်။ လမ်းစဉ်ပါတီခေတ်တွင် အကြံပေး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါလျက် သမ္မတကြီး ဦးနေဝင်း၏ လစာကိစ္စကို ဝိုင်းတထောင်သတင်းစာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောပါရစေ+ ကဏ္ဍမှ ၁၉၇၅ မေလတွင် ရေးသားခဲ့ရာ ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဦးလွင်က သူ့ကလောင်အားပိတ်၍ စာပေစိစစ်ရေးဌာနသည် ထုတ်ဝေမည့်စာမူများ အားလုံးကို ထုတ်တင်စနစ်မှ တင်ထုတ် စနစ်သို့ ပြောင်းလဲကာ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ကိုင်တွယ်ခဲ့သည်မှာ ယနေ့တိုင်အောင် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးသမား သတင်းစာဆရာ စာရေးဆရာ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ တက္ကသိုလ်ကောင်စီဝင်လူကြီး စသည်ဖြင့် စာပေယဉ်ကျေးမှု အနုပညာနှင့် နိုင်ငံရေး ဇာတ်ခုံပေါ်တွင် အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကပြကျင်လည်ခဲ့သော ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက် နံနက် ၇ နာရီတွင် နေအိမ်၌ ရုတ်တရက် ဦးနှောက်ကြောပြတ်သွားရာ ထိုနေ့မှာပင် ရန်ကုန် ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးသို့ တင်ပို့ကုသခဲ့သော်လည်း လုံးဝသက်သာခြင်း မရှိတော့ဘဲ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက် နံနက် ၁၁ နာရီ မိနစ်သုံးဆယ်တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

ကြွင်းကျန်သောရုပ်ကလပ်ကို ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကြံတောသုဿန်၌ မီးသင်္ဂြိုဟ်၍ အရိုးပြာကို ၎င်း၏ဆန္ဒအတိုင်း မင်္ဂလာဂုံမြို့နယ် ပေါင်းကူးရွာ၌ သူ၏ခြံအတွင်းရှိ အုန်းပင်များကို ပက်ဖြန်းခဲ့ကြသည်။ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးထွန်းဝေ (ရန်ကင်းရုပ်ရှင်) ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုနှင့် ဘုတလင်မုံရွာတို့မှ စာပေမိတ်ဆွေများ၊ နိုင်ငံရေးလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ အကူအညီများဖြင့် အထိမ်းအမှတ် ကျောက်တိုင်ဂူဗိမာန်ကို ၎င်းဇာတိ ဘုတလင်သုဿန်တွင် စိုက်ထူထားခဲ့လေသည်။

ပန်းဗော်တင်အောင် (သို့မဟုတ်)
ပြည်သူ့ဘက်ကရပ်တည်ခဲ့သော စာရေးဆရာကြီး

ပြည်သူ့ဘက်က ရပ်တည်၍ ပြည်သူ့ကို လေးစားတန်ဖိုးထားသူအား ပြည်သူက ပြန်လည် လေးစားတန်ဖိုးထား ချစ်ခင်သည်မှာ အလွန်ရိုးစင်းသော ဒါနဒရုပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

သူ မကွန်လွန်မီ သူ့သားအားပြောခဲ့သည့် --လူတယောက်ရဲ့တန်ဖိုးဟာ

သူ ဖြတ်သန်းကျော်လွှားနေတဲ့ ခေတ်ကြီးက သူ့ပုခုံးပေါ်တင်ပေးလိုက်တဲ့ သမိုင်းတာဝန်ကို သူ ဘယ်လောက် သယ်ပိုးထမ်းဆောင်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့အချက်နဲ့ တိုင်းတာရမှာပဲ++ ဆိုသည့်စကားအတိုင်း ဆရာ ဝန်းမော်တင်အောင်သည် သမိုင်း၏တာဝန်တွေကို ရဲရဲရင့်ရင့် ထမ်းဆောင်ခဲ့သလို၊ သူ့ခေတ်ကြီးက သူ့ပုခုံးပေါ်တင်ပေးလိုက်သော သမိုင်းပေးတာဝန်ကိုလည်း ကျေပွန်စွာ ထမ်းရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ ဆရာဝန်းမော်တင်အောင်ကွယ်လွန်ခဲ့သည်မှာ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ဆိုလျှင် ၃၂ နှစ် တင်းတင်းပြည့်ပြီးဖြစ်သော်လည်း သမိုင်းတာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သော၊ လူချစ်လူခင်ပေါများသော၊ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာရှင်ဖို့ ယနေ့တိုင် သူ့ကိုလွမ်းဆွတ် တသသတိရနေကြဆဲပင်။

ဆရာ့ကို ကျနော်သည် လူကိုယ်တိုင်မတွေ့ဖူး၊ မရင်းနှီးခဲ့သော်လည်း ဆရာစာများကိုတော့ ကျွမ်းဝင်ခဲ့သည်။ ဆရာ ရေးခဲ့သည့် •လွမ်းရစ်တော့ သက်လှယ်ရယ်+၊ •မမထား+၊ •ငြိမ်း+၊ •ပြည်တော်သာခင်ခင်ဦး+၊ •ဘုန်းမောင် တယောက်ထဲရယ်+ စသည့် ဝတ္ထုများသည် တချိန်က ကျနော် အဖူးအဖူးစွဲမက်ခဲ့သည့်စာအုပ်များ ဖြစ်သည်။

၂၀ ရာစုစာပေသမိုင်း၌ ဆရာဝန်းမော်တင်အောင်သည် ထွန်းလင်းတောက်ပခဲ့သော အနုပညာကြယ်ပွင့်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန စာပေဓိမ္မာန်က ကြီးမှူးကျင်းပသည့် ဂန္ဓဝင်စာပေစာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် ဆရာကျော်အောင် က •ခေတ်ပေါ် မြန်မာ့ ဂန္ဓဝင်စာပေ+ စာတမ်း၌ ဆရာရေးသားခဲ့သည့် •ဘုန်းမောင်တယောက်ထဲရယ်+ (၁၉၄၇)၊ •ဒေါက်တာရေခင်း+ (၁၉၅၀)၊ •သူပုန်နယ်ကြီး+ (၁၉၅၂)၊ •ပြည်တော်သာခင်ခင်ဦး+ (၁၉၅၇)၊ •မြိုင်+ (၁၉၅၈)၊ •ငြိမ်း+ (၁၉၆၈) တို့ကို •ခေတ်ပေါ်ဂန္ဓဝင်ဝတ္ထုများအဖြစ် ကိုးကားဖတ်ကြားတင်ပြသွားသည်။

ဆရာသည် ခေတ်ပေါ်ဂန္ဓဝင်ဝတ္ထုများရေးခဲ့သလို •မြန်မာနိုင်ငံတော် သမိုင်း+၊ •ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း+ ကဲ့သို့ သမိုင်း စာအုပ်များ၊ •သဘာဝဝတ္ထု (၁)+၊ •ရုပ်ကမ္ဘာ+ ကဲ့သို့ ဒဿနကျမ်းများ၊ •အနုစကြဝဠာနှင့် မဟာစကြဝဠာ+၊ •သဘာဝသိပ္ပံ တရုတ်စာတမ်း လေ့လာခြင်း+၊ •အိုင်းစတိုင်းနှင့် သူ၏ဓမ္မတရား+၊ •လူ+ ကဲ့သို့ သိပ္ပံကျမ်းများ၊ •ဆိုရှယ်လစ်ဗီကာ+၊ •ဆိုရှယ်လစ် အဘိဓာန်+၊ •ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နှင့် ဘာလင်အရေးတော်ပုံ+၊ •တရုတ်ဆိုဗီယက် အရေးတော်ပုံ+၊ •လောပြဿနာ+၊ •ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများနှင့် တတိယ ကမ္ဘာ+ စသည့် နိုင်ငံရေးစာပေများကိုလည်း ရေး သားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဆီမီး ခွက်၊ တင်ဦး

မောင်တင်အောင်၊ ထွန်းလင်း၊ မဟာအောင်၊ မောင် မောင်လတ်၊ မောင်ရေချမ်း၊ သင်း ယုန်၊ မောင်အေးသွင် စသည့် ကလောင်ကွဲများဖြင့် စာနယ်ဇင်း မျိုးစုံတွင် ဆောင်းပါးများ၊ ဝတ္ထု တိုများ ရေးသားခဲ့သည်။

သို့သော် သူ့သဘာဝတလျှောက် အပြင်လောကတွင် နေရသည် ထက် အကျဉ်းထောင်ထဲတွင်နေ ရသည့် ကာလက များနေပေ သည်။ သူသည် ဝေပီဗြီး ခေတ်ကာ လတွင် စာပေအရေးအသားကြောင့် အဖမ်းခံရသော ထမဆုံး စာရေးဆရာ တဦးဖြစ်သည်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်သည် *လူ+ နှင့် *စာ+ ထပ်တူကျအောင်နေခဲ့သူ သည်း ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲစဉ်တလျှောက်၌ ကလောင်စွမ်းအားဖြင့် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအပေါ် တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သော စာရေး ဆရာတဦး ဖြစ်သည်။ သူသည် ပြည်သူ့ဘက်မှ ခိုင်မာစွာရပ်တည်၍ မိမိယုံ ကြည်ချက်အပေါ် မသွေဖီဘဲ ရဲရင့်ပြတ်သားစွာ ကလောင်ဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝ၌ **ကျနော်ဘဝမှာ အတ္တဆိုလို့ မခင်ဦးကိုချစ်တဲ့ အချစ်တခု ခဲပဲ နို့ပါတယ်ဗျာ++ ဟုပြောခဲ့သလို၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့်အနစ်နာခံခဲ့သူဖြစ်သည်။

သူ့ဘဝတလျှောက် အချိန်ပြည့် စာပေနှင့် နိုင်ငံရေး နှစ်ခုကိုသာ သူ့ဘဝ ကို အပ်နှင်းမြှုပ်နှံထားရာ၊ သူ့မိသားစု အပေါ် တာဝန်ပျက်ခဲ့သလို ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သို့ကြောင့် မိသားစု၏နားလည်မှုကို မရခဲ့ချေ။ နောက်ဆုံးမိသားစုက နားလည် ခဲ့နိုင်တွင် ဆရာသည် သိနိုင်စွမ်းမရှိတော့ပေ။ ဆရာ၏နောက်ဆုံးခရီးစဉ်မှာ နေရာဇနီး ဒေါ်ခင်ဦးက

**ကျမ သူ့ကိုစောစောပိုင်းက အတော်လေး အထင်သေးခဲ့တယ်။ သူ့ကို မှုတ်ပွင့်လင်းလင်းလည်း ဝေဖန်ခဲ့တယ်။ သူ့ဟာ သူ့သား မယား၊ သူ့အိမ်ထောင်ကို ဝေဖန်စိုက်ဘူး။ သူ့နိုင်ငံရေး၊ သူ့စာပေနဲ့သာ ပျော်မွေ့နေခဲ့တယ်။ စီးပွားရေးတို့ ဘာတို့ဆိုတာကို လုံးဝထည့်မတွက်ဘူး။ ကျမ သူ့အပေါ် အတော်မကျေမနပ် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အခုတော့ ကျမ မှားမှန်းသိရပါပြီ။ သူ့ကို အခုလို ပြည်သူလူထုက လေးစားကြည်ညိုမှုကို ကျမအရင်က အထင်ကြီးခဲ့တဲ့ ငွေကြေးနဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ ဝယ်လိုမရဘူးဆိုတာ ကျမအခု သဘောပေါက်ပါပြီ။ သူ့အပေါ်လည်း အမြင်မှန် ရပါပြီ။++ ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကြီးမားစွာပေးဆပ်မှုများနှင့် ရင်းပြီးရခဲ့သည့် ဇနီး၏နားလည်မှုကို ဆရာသာကြားခဲ့မည် ဆိုလျှင် အဘယ်မျှ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်နေမည် မသိ။

သို့ကလိပင် စာပေနှင့်နိုင်ငံရေးကိုသာ မြှုပ်နှံထားသော ဆရာ ဗန်းမော် တင်အောင်အား ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးမြို့၌ အပကျောင်း

ဆရာ၊ တရားဟောဆရာ ချင်းအမျိုးသား ဦးမောင်နေနှင့် အဓိမော်တင်လိန်း ဂျက်ဆင်ကျောင်းထွက် ဒေါ်စောမြိုင် (ပဲခူးမြို့သူ) တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းသုံးဦးတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၍၊ ၎င်းအောက်တွင် ညီမ ဒေါ်ခင်ကြည်မာနှင့် ညီ ဦးညိုတို့ရှိလေသည်။ ဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ငယ်မည်မှာ မောင်တင်ဦး ဖြစ်သည်။ ဖခင်သည် နှစ်ချင်း အသင်းတော်၏ တရားဟောဆရာဖြစ်သောကြောင့် တမြို့၊ ပြီးတမြို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ရာ သူသည်

မိမိဇာတိမြို့အပြင် အခြားမြို့များတွင် ပညာသင်ယူခဲ့လေသည်။ ငယ်စဉ်က ဇာတိပဲခူးမြို့ အေဘီအမ်ကျောင်းတွင် သူငယ်တန်းမှ ဒုတိယတန်း ၁၉၂၆-၁၉၂၉ အထိ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ထို့နောက် တောင်ငူ အေဘီအမ်ကျောင်းတွင် ၁၉၂၉ မှ ၁၉၃၁ အထိ ပညာ သင်ယူခဲ့ပြီး စတုတ္ထတန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၁ မှ ၁၉၃၂ အထိ ဗန်းမော် အေဘီအမ်ကျောင်းမှ အစိုးရစစ် သတ္တမတန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ သူပညာဆည်းပူးခဲ့သော ဗန်းမော် အေဘီအမ် ကျောင်းသည် အေဘီအမ်အသင်းတော်မှ ၁၈၉၂ ခုနှစ်မှ စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အလယ်တန်းကျောင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၃၄-၃၅ စာသင်နှစ်တွင် နောက်ဆုံး ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီးနောက် ပိုင်းအသင်းတော်မှ ထောက်ပံ့ခြင်းမရှိတော့သဖြင့် ကျောင်းပိတ်လိုက်ရသည်။ ထို့နောက် ယင်းကျောင်း၌ပင် မြို့မိမြို့ဖများ၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့် အစိုးရ ဟိုက်စကူးကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ရသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် အလယ်တန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရဟိုက်စကူးကျောင်းတွင် ပညာ ဆက်လက်ဆည်းပူးသည်။ ယင်းသို့ ပညာဆည်းပူးရင်း မြန်မာ့ရုပ်ရှင်စာစောင်၊ ဘားမားဂျာနယ်၊ မြန်မာ့တာဝန်မဂ္ဂဇင်းများတွင် မောင်တင်အောင် (အစိုးရ ဟိုက်စကူးကျောင်း ရန်ကုန်) ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတိုများ ရေးသားခဲ့လေသည်။ ယင်းကာလမတိုင်မီ ဗန်းမော်အေဘီအမ်ကျောင်းတွင် အလယ်တန်းပညာ သင်ယူစဉ်ကပင် ဝတ္ထုတို

များ အရေးလေ့ကျင့်ခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၈ တွင် 'မဟာအောင်' ကလောင်အမည်ဖြင့် 'မုန်းမေ့ရက်
များ' အမည်ဖြင့် တမူးတန် လုံးချင်း ဝတ္ထုကို ရေးသားခဲ့ပေသည်။ ထိုအချိန်က
မြန်မာနိုင်ငံကျော်စာရေးဆရာကြီး 'မဟာဆွေ' ကိုအားကျ၍ မဟာအောင်
ကလောင်အမည်ကို ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၃၇-၃၈ တွင် ရန်ကုန် ဟိုက်စကူးကျောင်းမှ
အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၉ တန်းစာမေးပွဲ အောင်မြင်ပြီးနောက် ဗန်းမော်သို့ပြန်လာကာ
ချင်တိုင်းရင်းမြန်မာ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ဆက်လက် ပညာသင်ကြား
သည်။ ထိုကျောင်း၏ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ နောင်တွင် ပင်လုံစာချုပ်တွင် လက်မှတ်
ရေးထိုးခဲ့သည့် ကချင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဒူးဝါးဇော်လွန်း ဖြစ်သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ဗန်းမော်အေဘီအမ် ကချင်တိုင်းရင်းမြန်မာ
အထက်တန်းကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးရင်း မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင်
အလုပ်သင်သတင်းထောက်အဖြစ် နယ်သတင်းများ ရေးသားပေးပို့နေပေပြီး။
ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ဆယ်တန်းတက်နေဆဲ ၁၉၃၈ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်
၁၉၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံနှင့် ဆက်သွယ်သည့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှု
ကြီးတစ်ရပ် တနိုင်ငံလုံးတွင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ၊ ဗန်းမော်မြို့တွင်လည်း ကျောင်းပေါင်း
၆၅ ကျောင်းသားတို့သည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြကာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြ
သည်။

ယင်းကာလတွင် အထက်တန်ကျောင်းသား ကိုတင်အောင်အဖို့ နှလုံးသား
ရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍ ကြေကွဲစရာ ကြုံတွေ့လာရလေသည်။ ကိုတင်အောင်
သည် ကချင်အမျိုးသမီးကျောင်းသူလေး နန်းဇိန်ကော့နှင့် လူငယ်ဘာဝ မေတ္တာ
မှုခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဦးစလုံး နှစ်ချင်းခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်ချင်းမို့ ဘာသာတူသော်
လည်း အခြား အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မိန်းကလေးရှင်၏မိဘများက
သဘောမတူသဖြင့် မိမိတို့သမီးကို ကိုတင်အောင်နှင့်ဝေးရာ အခြားတဖြူတရွာ
သို့ ပို့လိုက်လေသည်။ ဤတွင် ကိုတင်အောင်သည် အသည်းကွဲရာ ၁၃၀၀
အရေးတော်ပုံကာလ အတွင်း ဗန်းမော်မှ ရန်ကုန်သို့ ထွက်ခွာသွားခဲ့လေသည်။
ယင်းနှစ် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲလည်း မဖြေတော့ပေ။

ယင်းနောက် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ရန်ကုန်ရောက်သည့်အခါ အစိုးရ
တိုက်စကူးကျောင်းတွင် ဆွေမျိုးများ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ၁၉၃၉-၄၀ စာသင်
နှစ်၌ ကျောင်းပြန်တက်သည်။ ဂျာနယ်ကျော်တွင် 'နော်မူဂေး' အပါအဝင်
ဝတ္ထုတို့များရေးသည်။ ယင်းနှစ်တွင် ကိုတင်အောင်သည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာနှစ်

ဘာသာ ဆယ်တန်းအောင်မြင်ပြီး ပြည်မြို့တွင် စတိုးဘရားသား ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။

သို့ကလို့ လုပ်ကိုင်နေစဉ် ကိုတင်အောင်သည် ပြည်မြို့သူ မခင်ခင်နှင့် မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်မိကြသည်။ မခင်ခင်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်၍ မိဘများက သဘောမတူကြသော်လည်း နှစ်ဦးသဘောတူ ရုံးတက်လက်မှတ် ရေးထိုးကာ လက်ထပ်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် အထက်မြန်မာပြည် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်တွင် အမှုထမ်းသည်။ တပ်စုမှူး ဒုဗိုလ်တင်အောင် ဖြစ်လာသည်။ ဤတွင် မခင်ခင်နှင့် လမ်းခွဲကာ အဆက်အသွယ် ပြတ်သွားသည်ဟု ဆိုသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်လာ၍ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အိန္ဒိယသို့ဆုတ်ခွာသွားရပြီး ဂျပန်တို့ဝင်ရောက်လာသည့်အခါ ဒုဗိုလ်တင်အောင်သည် အိန္ဒိယသို့မလိုက်ပါဘဲ ဗန်းမော်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ မခင်ကြီးဦးနေသည် ဗန်းမော်မြို့တွင် ကွယ်လွန် သွားပြီးဖြစ်၍ မိခင်ကြီးနှင့် ညီ၊ ညီမတို့ကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ရသည်။ မိခင်ကြီး ဒေါ်စောမြိုင်က သားကြီး ကိုတင်အောင်ကို ပြည်မြို့သူ မခင်ခင်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့ သည်ကို အသိအမှတ်မပြုခဲ့ပေ။ ကိုတင်အောင်အား မိခင်ကြီး သဘောတူသည့် မခင်ဦးနှင့် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဗန်းမော်မြို့တွင်လက်ထပ်ပေးခဲ့သည်။ မခင်ဦးသည် တောင်ငူဇာတိဖြစ်၍ ဦးလေးမိသားစုနှင့်အတူ ဗန်းမော်သို့ လိုက်ပါလာခြင်း ဖြစ်သည်။

ကိုတင်အောင်သည် ဂျပန်ခေတ်အတွင်း ၁၉၄၂ မှ ၄၅ ထိ ပြည်မြို့သို့ပြန် သွားကာ သစ်တောဌာနတွင် သစ်ဖြတ် ဝန်ထောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ထို့နောက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၊ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်တို့တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးပြီးသည့်အခါ ဗန်းမော် တင်အောင်သည် စတိုးဘရားသားကုမ္ပဏီတွင် အဝယ်တော်၊ သစ်ကုန်သည် အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် စစ်ပြီးခေတ် ပထမဆုံးလုံးချင်းဝတူဖြစ်သည့် *ဘုန်းမောင်တယောက်ထဲရယ်+ ဝတူကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ကလောင်အမည်ကို ဗန်းမော်တင်အောင် ဟု ယူခဲ့သည်။

အဆိုပါဝတူကို တိုးတက်သော တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများက ကြီးဆို လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ယင်းဝတူထဲမှ *ဘုန်းနိုင်+ ကို စွဲလမ်း နှစ်ခြိုက်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကိုခင်မောင်တင့်သည် *တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်+ ကလောင် အမည်ကိုယူ၍ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ကဗျာများရေးသားခဲ့သည်။ ထို့နောက် တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင် ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတူများရေးခဲ့သော တက္ကသိုလ်

ဘောင်းဆရာ ကိုခင်မောင်တင့်သည် မုန်းရစ်လေဦး၊ သူငယ်ချင်းလို့ ဆက်၍
ခေါ်မည်ခိုင်း၊ တပြည်သူမရွှေထား၊ ညီမလေးရယ် ဦးရိမ်မိတယ်၊ စသည့် ဝတ္ထု
များဖြင့် အောင်မြင် ကျော်ကြားခဲ့သည့် စာရေးဆရာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်၏ ဘုန်းမောင်တယောက်တည်းရယ်၊ ဝတ္ထုကြီး
နှင့်ပတ်သတ်၍ ဝေဖန်ရေးဆရာတဦးက ယင်းဝတ္ထုထဲတွင် ဘဲစာလုံး ပေါင်း
သထောင်ကျော် ပါဝင်သည်ဟု ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာကမူ စိတ်ကူး
ညီဘက်သို့ယိမ်းသည့်ဝတ္ထု ဟု မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ဒဂုန်တာရာအား ချစ်ခင်ယုံကြည်သဖြင့်
ဘာရာမဂ္ဂဇင်းတွင် အသုံးပြုရန် ငွေထုပ်ကြီးကို ပုံအပ်သည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာ
က အဆိုပါငွေများကို အသုံးပြုရန်မလိုအပ်၍ လက်မခံခဲ့ချေ။ ဗန်းမော်တင်
အောင်သည် တရာမဂ္ဂဇင်းတွင် လစာမယူဘဲ စာပေယုံကြည်ချက်ဖြင့် ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး အတတ်ပညာများကိုလေ့လာရင်း
ဘာရာမဂ္ဂဇင်း လက်ထောက်အယ်ဒီတာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် စာပေထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းအတွေးအကြံရ
လာသောအခါ ၁၉၅၂ ပြည့်နှစ်တွင် ပထမအကြိမ် လင်းယုန်ဂျာနယ်ကိုထုတ်ဝေ
၍ အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ယင်းသို့ လင်းယုန်ဂျာနယ် ထုတ်ဝေရင်း
ဒေါက်တာရေချမ်း (၁၉၅၀)၊ မုန်တိုင်းထဲကလူ (၁၉၅၀)၊ ငွေနှင့်မှုန်မှုန် စသည့်
ဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၅၁ တွင် လင်းယုန် သတင်းစာ
ကို ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူ၏ လင်းယုန်ဂျာနယ်နှင့် လင်းယုန်သတင်း
စာတွင် နိုင်ငံရေးဝေဖန်ချက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရေးသားသဖြင့် ထိုစဉ်က ဖဆ
ပလ၏ မျက်မှန်းကျိုးခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။ တဖက်မှလည်း ဝတ္ထုများ အဆက်မပြတ်
ရေးသားခဲ့ရာ ခင်မမကြူ (၁၉၅၁)၊ ရေမြေဆုံးစေတော့ကွယ် (၁၉၅၂)၊ သူပုန်ကြီး
(၁၉၅၂)၊ ပြည်တော်သာခင်ခင်ဦး (၁၉၅၂)၊ မောင့်မေတ္တာ (၁၉၅၂)၊ ဆန့်ကျင်
ဘက်၏ သမီးပျို (၁၉၅၂)၊ အမေ (၁၉၅၂)၊ အညတရ (၁၉၅၃)တို့သည်
ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

သူဝတ္ထုများတွင် လက်ရှိအစိုးရအား နိုင်ငံရေးထိုးနှက်ချက်များ ပါရှိသော
ကြောင့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်ထုတ် သူပုန်ကြီး၊ ပြည်တော်သာ ခင်ခင်ဦးနှင့်အမေ စသည့်
လုံးချင်းဝတ္ထုများကြောင့် ဖဆပလ အစိုးရက ဗန်းမော်တင်အောင်အား ပုဂံမ
(၅) ဖြင့် ၁၉၅၂ ဩဂုတ်လ ၂၇ တွင်ဖမ်းဆီး၍ ထောင် ၇ နှစ် ပြစ်ဒဏ်
ချမှတ်ခဲ့သည်။

စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာနှင့် ထုတ်ဝေသူ ဗန်းမော်တင်အောင် ထိန်းသိမ်းခံရသောကြောင့် ပထမအကြိမ် လင်းယုန်ဂျာနယ်နှင့် လင်းယုန်သတင်းစာတို့လည်း ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ရသည်။ သူ၏ လင်းယုန်ဂျာနယ်နှင့် သတင်းစာတို့မှ လင်းယုန်သစ်လွင်၊ လင်းယုန်နီ၊ လင်းယုန်မောင်မောင်၊ မောင်လင်းယုန် (ရှမ်းပြည်) စသည့် လင်းယုန်အမည်တပ် သတင်းစာဆရာများ၊ စာရေးဆရာများကို မွေးထုတ်နိုင်ခဲ့လေသည်။

ခင်ပွန်းသည် ထိန်းသိမ်းခံရသည့်အခါ ပါရမီဖြည့်ဖက် ဆရာဇနီးဒေါ်ခင်ဦးသည် ကလေး ၃ ယောက်နှင့် ကြုံရာကျပန်းလုပ်ကာ ဘဝကို ရုန်းကန်ခဲ့ရလေတော့သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်အား ဖဆပလ အစိုးရက ပုဂံမ (၅) ဖြင့်ထောင် (၇) နှစ်ချခဲ့သော်လည်း ဆဌမအကြိမ်မြောက် သင်္ဂါယနာတင် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အကျဉ်းသားများကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် ပြန်လည် လွတ်ပေးခဲ့ရာ ၁၉၅၇ ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ တွင်ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာသည်။

ထို့နောက် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၅၇ တွင် လင်းယုန်ဂျာနယ်ကို လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၈ တွင် လင်းယုန် သတင်းစာကို လည်းကောင်း ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ထောင်မှလွတ်မြောက်ပြီးနောက် ထောင်တွင်း၌ရေးသားခဲ့သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သမိုင်း၊ မှောင်မိုက်သောနေ့များ၊ မုန်တိုင်းကထန်နှင့် မြိုင်ဝတျူရှည်ကြီးတို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မြိုင်ဝတျူကို ၁၉၅၇ ဇူလိုင်လမှ ၁၉၅၈ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလအထိ ၈ လကြာအောင် ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက်ထည့် သွင်းဖော်ပြခဲ့ပြီးမှ လုံးချင်းစာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ -မြိုင်+ သည် ပညာတတ်လူငယ်များ၊ အထူးသဖြင့် တိုးတက်သော အယူဝါဒရှိသည့် တက္ကသိုလ်ပညာတတ်လူငယ်များ အလွန်နှစ်ခြိုက်သောဝတျူဖြစ်၍ မာ့ကွပ်ဝါဒကို ယုံကြည်လက်ခံသော တိုးတက်သည့် သတင်းစာဆရာ လူငယ်တယောက်နှင့် ရွှေတောင်ကြားလမ်းနေ ပညာတတ်အထက်တန်းစား အမျိုးသမီးငယ်တယောက်တို့၏ အချစ်ရေး၊ အိမ်ထောင်ရေး ဇာတ်လမ်းကို နောက်ခံပြီး သူ့ အယူဝါဒနှင့် သူ့ယုံကြည်ချက်ကို ပြောင်မြောက်စွာ ဖော်ကျူးခဲ့သော ဝတျူကြီးဖြစ်သည်။ ပညာတတ်အသိုင်းဝိုင်းက -မြိုင်+သည် ဗန်းမော်တင်အောင်၏ အကောင်းဆုံးလက်ရာ၊ အနုပညာအမြောက်ဆုံးဝတျူဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ကြလေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၅၈ နိုဝင်ဘာလထုတ် လင်းယုန်ဂျာနယ်ပါ အရေးအသားကြောင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဖြစ်ခဲ့ရန်သည်။

ယင်းနောက် သူသည် စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေခဲ့ပြီး အတွင်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်ဝေသည့် လင်းယုန် သတင်းစာသည် တနှစ်အတွင်း ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ရန်သည်။ ထို့အတူ ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်ဝေသည့် လင်းယုန်ဂျာနယ် (၁၉၅၇-၅၉) သည်လည်း ၃ နှစ်ထုတ်ဝေပြီး ဆက်မထုတ်နိုင်တော့ချေ။ ထို့နောက် ဝတူတို၊ ဝတူရှည်များကို ပုံနှိပ်အတိုင်း ဆက်လက်ရေးသား နေပေသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၆၀ «မမကြီး» ဝတူကို ရေးသားထုတ်ဝေရာ ယင်းဝတူကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် စာပေဗိမ္မာန် ဝတူရှည်ဆုကို အောင်လင်း၏ «အရိုင်းစပယ်» ဝတူနှင့် ပူးတွဲ၍ ဆုချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ဝတူရှည်ဆုကို နှစ်ဦးပူးတွဲချီးမြှင့်သောမူကို မကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့် အဆိုပါဆုကို သက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ အောင်လင်းကမူ ဆုကိုလက်ခံတက်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့အေးကုန်းမြေတွင်ကျင်းပသော စာပေညီလာခံသို့ စာပေညီလာခံအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ဒဂုန်တာရာဘက်မှ ဆယ်တည်ခဲ့ရာ သူ့အား အချို့က ဒဂုန်တရာအား ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ကိုးကွယ်မှု ခွဲနေသည်ဟု ဝေဖန်ခံခဲ့ရသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဘုန်းကရက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကော်မတီဝင်၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့အတွင်းရေးမှူး၊ တရုတ်ဖြူကျွန်းကျော်မှုနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်ဝင်ဘာလတွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီနှင့် တောတွင်းလက်နက်ကိုင် အင်အားစုများ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲမှတ်ပြားပြီးနောက် ပြန်အဖမ်းခံရသည်။ သူ့အား ကိုကိုးကျွန်းနှင့် အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် ၇ နှစ်ခန့် အကျဉ်းချခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဖတ်လတွင် ပြန်လည်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

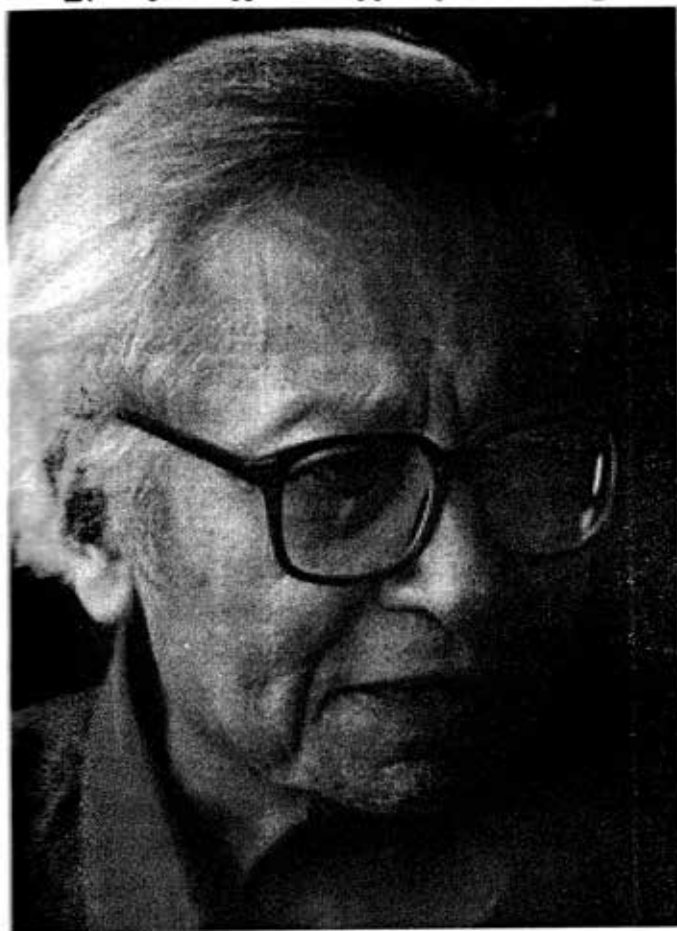
ကိုကိုးကျွန်းမှပြန်လွတ်လာပြီးနောက် သူသည် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဇာဝန်ပန်းမြိုင် ဝတူရှည်ကြီးကို အခန်းဆက် ရေးသည်။ ထို့နောက် မိအေး (၁၉၇၂)၊ မြန်မာ့မျိုးချစ် ပြောက်ကျားခေါင်းဆောင်ကြီး ငမြတ်ထွန်းနှင့် ဝတူရှည်နှစ်ပုဒ် (၁၉၇၂)၊ ရွှေပြည်တော် မျှော်တိုင်းဝေး (၁၉၇၂)၊ အဘိုးကျော် (၁၉၇၃)၊ မြစ်ဧရာပေါ်တွင် (၁၉၇၃)၊ မြရင်မ (၁၉၇၃)၊ ဒေါက်တာလွမ်းဝေ (၁၉၇၃)၊ ပုဂံရွှေပြည် (၁၉၇၄)၊ မေခင် (၁၉၇၄)၊ မင်းပြစ်မင်းဒဏ် (၁၉၇၄)၊ ခြားစား (၁၉၇၅)၊ ပန်းဝေဝေ (၁၉၇၅)၊ သူ့ဇာတ်ကောင်၊ သူ့ဝတူနှင့်

သူစာရေးဆရာ (၁၉၇၇) ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းဝတ္ထုများ အနက် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်စာအုပ်ကို စာပေစိစစ်ရေးမှ ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက်မှိုးဝေမဂ္ဂဇင်း =ဂျက်လန်ဒန်၏ ဘဝခရီး+ အတူပွဲတို့ကြီးကို အခန်းဆက်ရေးသားနေရာမှ ကင်ဆာ ရောဂါဖြစ်ပွားလာ၍ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး ကင်ဆာခန်းတွင် တက်ရောက်ကုသမှု ခံယူခဲ့ရလေသည်။ ယင်းသို့ ကုသနေရာ မှာ သက်သာလာခြင်းမရှိတော့ဘဲ ပြည်သူ့ချစ်သော နိုင်ငံကျော် စာရေးဆရာကြီး ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ၁၉၇၈ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ညတွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ အသက် ၅၉ နှစ်ရှိပြီး ဇနီးဒေါ်ခင်ဦး နှင့်သားသမီး ၆ ဦး (တင်သန်းယု၊ နုနုရီ၊ ခင်မာကြည်၊ အေးအေးမွန်၊ မောင်ဗဟိန်းအောင်၊ မောင်ကျော်ဇောအောင်) တို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ဦးသည် ခင်ပွန်းသည် ဗန်းမော်တင် အောင်ကွယ်လွန်ပြီး ၁၅ နှစ်အကြာ ၁၉၉၃ မေ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ကြွင်းကျန်သောရှုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၇၈ အောက် တိုဘာ ၂၇ နေ့တွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးမှ ကြံတောသုဿန်သို့ ပို့ဆောင်မီး သင်္ဂြိုဟ်၍ အရိုးပြာကို ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ မည်သို့ဆိုစေ ဆရာဗန်းမော်တင် အောင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်မှာ ယခုအခါ ၃၂ နှစ်ပြည့်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ပြည်သူ့ ချစ်လျှင် ကမ္ဘာ့တင်မည် ဆိုသောစကားအတိုင်း ပြည်သူ့ဘက်မှရပ်တည်၍ မိမိယုံကြည်ရာကို သစ္စာရှိစွာဖြင့် သူ့ခေတ်၏သမိုင်းတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဆရာအား နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ပြည်သူတို့က လေးစားတန်ဖိုးထား အမှတ်တရ ရှိနေမည်မှာ မလွဲဇကန်ပင်တည်း

ဆရာကြီး ဟံသာဝတီ ဦးဝင်းတင် (သို့မဟုတ်)
ပြန်ဟုသပိုင်းစာကျေမှု အထင်ကရ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တို့

ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးအား အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းကာ
ပင်တပ်မှ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် သမိုင်းလိုအပ်ချက်အရ ၁၉၈၈ စက်
တင်ဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ပေါ်ထွန်းလာ

သောအခါ ဆရာကြီးဦးဝင်းတင်သည် အဖွဲ့ချုပ် ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီ၏ အတွင်းအရေးမှူး အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ (၉) ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ချုပ် ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သောအခါ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ်လည်း ကောင်း ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ (၁၄) ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့ချုပ်ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို ပြင်ဆင်တိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းလိုက်သောအခါ အဖွဲ့ချုပ်ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ယနေ့တိုင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

ဦးဝင်းတင်နှင့် ပတ်သက်၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က သူ၏ **မြန်မာပြည်မှပေးစာများ++ (Letter from Burma) စာအုပ်၌ အောက်ပါအတိုင်းရေးသားထားလေသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှာ မွေးဖွားခဲ့တဲ့ ဦးဝင်းတင်ဟာ အရင် သီတင်းပတ် က မိတ်ဆက်ပေးခဲ့တဲ့ ဦးအောင်ရွှေ၊ ဦးကြည်မောင်၊ ဦးတင်ဦး၊ ဦးလွင်တို့နဲ့ မတူတဲ့ အချက်ကတော့ သူဟာ ဘယ်တုန်းကမှ တပ်မတော်သား မဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။ သူကုင်လည်ကျက်စားနေရာ ကတော့ စာပေလောကကြီးထဲမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ကနေ ဘွဲ့မရခင်ကတည်းက သူဟာ မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန် စာပေအသင်းကြီးမှာ လက်ထောက်အယ်ဒီတာဘဝနဲ့ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာတော့ သူဟာ ဒတ်ချ် သတင်းစာကုမ္ပဏီတခုရဲ့ အကြံပေးအယ်ဒီတာ အဖြစ်ကိုရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီ အယ်ဒီတာနေရာကို ရခဲ့ခြင်းဟာ သူ့ရဲ့ရှည်လျားလှတဲ့ စာနယ်ဇင်း လောကလုပ်သက်မှာ အမြင့်ဆုံးနေရာဖြစ်တဲ့ တခါက မြန်မာနိုင်ငံမှာ ထိပ်တန်းသတင်းစာ တစ်စောင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ **ဟံသာဝတီ++ သတင်းစာရဲ့ အယ်ဒီတာချုပ်ရာထူးကို ရရှိဖို့အတွက် အစပျိုးခဲ့တာပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဦးဝင်းတင်ရဲ့ ဟံသာဝတီသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့နှစ်တွေဟာ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ အင်အားခိုင်မာလာတဲ့နှစ်တွေဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခေတ် ကာလတုန်းက လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်၊ ကိုယ့်ရဲ့ဆန္ဒကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြသခွင့်၊ စတာတွေကို ပိုလို့ပိုလို့ တင်းကျပ်စွာ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခံရပေမယ့်လည်း အနည်းငယ်မျှသော စာရေးဆရာတွေ၊ စာနယ်ဇင်းသမားတွေဟာ သူတို့တွေရဲ့ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ် မြော်မြင်ပိုင်ခွင့်ကို တိုးတိုးတိတ်တိတ်နဲ့ ဆက်ပြီး ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြပါတယ်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ ဦးဝင်းတင် ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့တဲ့ **စနေ စာဖတ်ပိုင်း++

မှာ မဆလ လမ်းစဉ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားတဲ့ စာတမ်းငယ်တစောင် ဖတ်ကြား ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ အာဏာပိုင်တွေက ထုတ်ဝေခွင့်ပိတ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် ဦးဝင်းတင်ဟာ ဘာသာပြန်တဲ့သူ အလွတ် စာရေးဆရာဘဝမှာ ကျင်လည်ရင်းနဲ့ ဆယ်စုနှစ်မျှ သူ့ရဲ့ဝမ်းရေး ကိုဖြေရှင်းခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုကြီးမှာ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်မြော်မြင်မှုနဲ့ တရားမျှတာမှုကို ယုံကြည်တဲ့ သူတွေ ရှေ့တန်းက ပါဝင်ခဲ့ကြတာဟာသဘာဝပါပဲ။ အစပိုင်းကတည်းက ဦးဝင်းတင် ဟာ လှုပ်ရှားမှုကြီး 'စတင်ဖြစ်ပွားခါစက ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ စာရေးဆရာများ သမဂ္ဂမှာ တက်ကြွစွာနဲ့ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၈ စက်တင်ဘာလမှာ သူဟာ NLD အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ရဲ့ အတွင်းရေးမှူးတွေအထဲက တဦးဖြစ်လာပါတော့တယ်။ ယုံမှားစရာမရှိတဲ့ သူ့ရဲ့ အရည်အချင်းတွေ၊ သူ့ရဲ့ခိုင်မာတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကြောင့် ဦးဝင်းတင်ဟာ ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကို ဆန့်ကျင်နေကြတဲ့ သူတွေရဲ့ အဓိကပစ်မှတ်ဖြစ်လာ ပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့်လည်းပဲ ၁၉၈၉ ခု ဇွန်လမှာ NLD ခေါင်းဆောင်တွေ ဆဲက ပထမဆုံးအဖမ်းခံရတဲ့ လူတယောက် ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ သူ့ကို ဖမ်းဆီးတဲ့အကြောင်းကတော့ တရားဥပဒေကနေ ရှောင်တိမ်းနေ တယ်လို့ ကြေညာခံရတဲ့ လူငယ်တဦးရဲ့ဖခင်ဖြစ်သူနဲ့ တယ်လီဖုန်း စကားပြောခြင်းဆိုတဲ့ သက်သေထောက်အထား မရှိတဲ့စွဲချက်နဲ့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ပါပဲဖြစ်ဖြစ် တယ်လီဖုန်းနဲ့ စကားပြောခြင်းဟာ သက်သေအရာမတည်ဘူးလို့ ဥပဒေကဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့

လည်း မြန်မာပြည်မှာ စစ်တပ်က အုပ်ချုပ်နေမှုကို ကန့်ကွက်သူတွေ အတွက် ဥပဒေက ကောင်းစွာကာကွယ်မှု မပေးနိုင်ပါဘူး။

အဖမ်းခံရပြီးပြီးခြင်းမှာပဲ ဦးဝင်းကို ၃ ရက်ကြာ အစာမကျွေး၊ မအိပ်နိုင်အောင် လုပ်ထားပြီး ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့သူရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို စစ်ဆေး မေးမြန်းပါတော့တယ်။ စစ်ဆေးမေးမြန်းတဲ့ သူတွေက ဦးဝင်းတင်ဟာ ကျမရဲ့ နိုင်ငံရေး နည်းဗျူဟာဆိုင်ရာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်၊ တနည်းအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် ကျမရဲ့ ရုပ်သေး ဆရာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ထွက်ဆိုစေဖို့ အဓမ္မ လုပ်ဆောင်လိုတဲ့ ပုံရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတ္တိနဲ့ ပြည့်စုံ၊ စိတ်ဓါတ်ကလည်း ခိုင်မာလှတဲ့ ဦးဝင်းတင်ကိုအမှားတွေ ထွက်ဆိုဖို့ ဘယ်လိုမှ ခြိမ်းခြောက်လို့ မရခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၈၉ အောက်တိုဘာလမှာတော့ သူ့ကိုထောင် (၃) နှစ်ချလိုက်ပါတယ်။ သူ့ကိုပြန်လွှတ်ဖို့ လအနည်းငယ်အလို ၁၉၉၂ ဇွန်လမှာ နောက်ထပ် အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ တရားစွဲဆိုပြီး ထောင် (၁၁) နှစ်ထပ် မံချလိုက်ပါတယ်။

ဦးဝင်းတင်ဟာ သူ့အကြောင်းကိုပြောခဲ့ပါတယ်။ NLD တည်ထောင်ပြီးကတည်းက သူနဲ့ကျမ အတူတွဲပြီး နေ့တိုင်းလိုလိုအလုပ်လုပ်ခဲ့တာ လပေါင်း အတော်ကြာမှ သူဟာ လူပျိုကြီးဖြစ်တယ်ဆိုတာ အမှတ်မထင်သိလိုက်ပါတယ်။

သူဟာ တစ်ဦးထဲနေထိုင်ပြီး သူ့ရဲ့အိမ်မှုကိစ္စတွေကို ကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင်နေတယ် ဆိုတာကိုလည်း သိခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ သူ့ကို ထောင်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ပြီး သိမ်းမကြာခင်မှာပဲ သူ့နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့တဲ့ (လမ်းမတော်မြို့နယ်၊ သမ်းသစ်ရိပ်သာ) နိုင်ငံပိုင်တိုက်ခန်းတစ်ခုမှာ နေထိုင်ခွင့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တဲ့ အတွက် သူပိုင်ပစ္စည်းတွေကို သူ့ရဲ့မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေက အဲဒီ တိုက်ခန်းကနေ ဖယ်ရှားပြောင်းရွှေ့ပေးခဲ့ကြရပါတယ်။

ဦးဝင်းတင်ရဲ့ရုပ်သွင်အမူအရာတခုလုံးကို ကြည့်လိုက်ရင် နိုင်မာတဲ့ အသွင် အပြင်ပေါ်ထွန်းနေတာမို့ ဦးဝင်းတင်ဟာ နှလုံးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝေဒနာ တစ်ခုရှိတဲ့ အတွက် အမြဲတမ်းဆေးကုဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာကို သိတဲ့သူအနည်းပဲရှိပါ သယ်။ ဆေးဝါးကုသပြုစု စောင့်ရှောက်ဖို့ကလည်း ပြည့်စုံမှုမရှိ၊ နေထိုင်မှု အခြေ အနေကလည်း ဆိုးရွားလှတဲ့ အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ ကာလကြာရှည်စွာ နေထိုင် တဲ့အတွက် သူ့ရဲ့ကျန်းမာရေးအခြေအနေဟာ ပိုပြီးဆိုးရွားလာနေပါတယ်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကွန်ဂရက် အမတ် ဘီလ်ရစ်ချတ်ဆင်နဲ့ ဦးဝင်းတင်တို့ တွေ့ဆုံရစဉ်က ဦးဝင်းတင်ဟာ

လည်ထောက်ကို ဝတ်ဆင်ထားရပါတယ်။ ကျောရိုးဆစ်ရောဂါကိုပါ ခံစား နေရ လို့ပါ။ ဒါ့အပြင် သူ့ရဲ့သွားတွေကလည်း ဆေးကုသဖို့လိုနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ယခင်အတိုင်း သူ့ရဲ့စိတ်အစဉ်ဟာ ကြည်လင်လျက်ရှိပြီး စိတ်ဓါတ်ဟာလည်း မယိမ်းမယိုင်ကြံ့ခိုင်နေပါတယ်။ နဝတဟာ သူ့ပြောသမျှ စကားလုံးအတိုင်း အာဏာပိုင်တွေဆီကို သတင်းအပို့ခံရမယ်ဆိုတာအသေအချာသိလျက်နဲ့ ဦးဝင်းတင် ဟာ နဝတ စီစဉ်တဲ့ အမျိုးအသား ညီလာခံအပေါ် သူ့ခလေးအတိုင်း ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ ဝေဖန်ခဲ့ပါတယ်။ ကျမဆီကိုလည်း အခိုင်အမာအပြည့်ဝ ထောက်ခံ ကြောင်း သတင်းစကားပါးခဲ့ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးတပ်ဦးတွင် စိတ်ဓါတ်ခိုင်မာစွာဖြင့် ယနေ့တိုင် တိုက်ပွဲဝင်နေသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သူဦးဝင်းတင်သည် သတင်း စာဆရာ၊ စာရေးဆရာတဦးလည်းဖြစ်သည်။ သူသည် ဝင်းတင်၊ ဝင်းဆွေ၊ ပေါ် သစ်၊ ပြည်စိုး၊ ပုည၊ မောင်ဝန်လင်း၊ သုသေသီ၊ အယ်ဒီတာတဦး စသည် ကလောင်ကွဲများဖြင့် စာနယ်လင်းမျိုးစုံတွင် ဝတ္ထုတို၊ ပြဇာတ်၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး စာပေဝေဖန်ရေး စသည်ဖြင့် အကြောင်းအရာမျိုးစုံကိုရေးသားခဲ့သည်။

စာနယ်လင်းလောကနှင့် နိုင်ငံရေးလောကသည် *ပန်းနှင့်ခေါင်း+ ပမာ ဆက်စပ်နေသကဲ့သို့၊ အယ်ဒီတာနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှာလည်း ခွဲမရပေ။ တချိန်က တကသ စာစောင် *အိုးဝေ+ အယ်ဒီတာ ကိုအောင်ဆန်းသည် နောင် တွင် အမျိုးသားနိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဟံသာဝတီ သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်ဟောင်း ဆရာဦးဝင်းတင်သည်လည်း ယနေ့ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံတွင် ပြည်သူလူထုနှင့်အတူ တိုက်ပွဲဝင်လျက် ရှိပေသည်။

တိုင်းပြည်နှင့်ပြည်သူလူထုကောင်းကျိုးအတွက် သေတဖန် သက်တဆုံး အလုပ်ကျွေးပြုရန် သန္နိဋ္ဌာန် ချထားသော ဆရာဦးဝင်းတင်ကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးတိုင်း၊ ကြို့ပင်ကောက်မြို့၌ အဖဦးပု၊ အမိဒေါ်အမာ တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းသုံးဦးအနက်အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။

၁၉၅၃ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ခေတ်သစ်ရာဇဝင်နှင့် နိုင်ငံရေး သိပ္ပံဘာသာတွဲဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (B.A) ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နှစ်လည်း မဂ္ဂလင်းများတွင် ဝင်းထင် အမည်ဖြင့် ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတိုများ စတင်ရေး သားရင်းကလောင်သွေးခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ အရင်းနှီးဆုံး ကလောင် သွေးဖက်မှာ ဦးဝင်းမောင် (မင်းယုဝေ) ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်၌ ဦးထွန်းတင် (ရှေ့နေ) စာရေးဆရာကျော်အောင်၊ ကြည်လင်၊ မြသန်းတင့်စသည့် တက္ကသိုလ်

ကလောင်ရှင်များနှင့်လည်း ကျောင်းနေဖက်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်ကစာနယ်ဇင်း လုပ်ငန်းအထူးဝါသနာထုံခဲ့သည်။ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ --သူလိုလူ++ (ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်အတူပွတို့) စာအုပ်ဖတ်ရာမှ သတင်းစာဆရာ ဖြစ်ချင်စိတ်ပြင်းပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၄၃ တွင် --အကိုးဆောင်++ ဂျာနယ် လက်ထောက်အယ်ဒီတာလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် စာပေဦးစွာန် လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် ၁၉၅၀ မှ ၁၉၅၄ ခုနှစ်အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ တွင် AFP နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနတွင် ညပိုင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာ ဦးစီးထုတ်ဝေသော --ဂန္ထဝင်++ ဂျာနယ်၌ လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၅၄ မှ ၁၉၅၇ ခုနှစ် နယ်သာလန် နိုင်ငံအမ်စတာဒမ်မြို့၊ ဂျမ်ဘာတန် (Jambarton) စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး ကုမ္ပဏီတွင် စာအုပ်ထုတ်ဝေမှုပညာနှင့် စာနယ်ဇင်း ပညာဆည်းပူးရင်း တဖက်မှာလည်း မြန်မာဘာသာပြန်စာအုပ်စာတမ်းများ ထုတ်ဝေရေးတွင် အကြံပေးအယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ တဖက်တွင် ပညာသင်ရင်း မြန်မာနိုင်ငံသတင်းများ စုစည်း --ဒို့ပြည်သတင်း++ သတင်းစာကို မိမိငွေဖြင့် စောင်ရေ ၅၀၀ ထုတ်ဝေ၍၊ ပြည်ပရောက်မြန်မာများထံ စာတိုက်မှ အခမဲ့ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ ဥရောပ၌ရှိနေစဉ် လန်ဒန်မြို့၌ ပညာသင်ရောက်ရှိနေသော ဆရာမင်းယုဝေ ဆရာမငွေတာရီ ဇနီးမောင်နှံတို့နှင့်အတူ ဥရောပတိုက်ရှိ ပန်းချီအနုပညာပြတိုက်များကို လှည့်လည်လေ့ လာခဲ့သည်။ ပန်းချီပြတိုက်များကို လေ့လာရာမှ နောင်တွင် ပန်းချီဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ကြေးမုံတသင်းစာကို ဦးသောင်း (အောင်ဗလ)၊ စိန်ခင်မောင်ရီတို့နှင့်အတူ စတင်တူထောင်သူများတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဦးစီးအယ်ဒီတာအဖြစ်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ စက်တင်ဘာ ၁ တွင် --ကြေးမုံ++ သတင်းစာ ပြည်သူပိုင်အသိမ်းခံရပြီးနောက် ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ၁၉၆၈ ခုနှစ်အထိ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ဆရာဦးဝင်းတင်သည် ၁၉၅၉ မှ ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငံ စာနယ်ဇင်းကောင်စီ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူမှာ ဦးထွန်းဖေ (ထွန်းနေစဉ်) ဖြစ်ပြီး အမှုဆောင်များအဖြစ် ဦးဘဖေ၊ ဂျာနယ်ကျော်တင့်ဆွေ၊ ဦးပေါ်ဦး၊ ဦးစောလှ၊ ဦးတင်ထွေး တို့ဖြစ်သည်။

၁၈၉၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် စတင်ထုတ်ဝေလာခဲ့သော ဟံသာဝတီသတင်းစာကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၂၉

ရက်နေ့ ဗြိတိသျှ ဘားမားသုဋ္ဌေး ဦးညွန့် (ကဗျာဆရာမတွေတာရီ၏ဖခင်) က လွှဲပြောင်းယူ၍ နေ့စဉ်သတင်းစာထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါသတင်းစာ၌ ကရင် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်စောဘဦးကြီး၏ သတင်းကို ၁၉၄၉ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်မှ ၁၉၅၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈ ရက်နေ့အထိ ဖော်ပြခဲ့သောကြောင့် ဖဆပလ အစိုးရက ဟံသာဝတီသတင်းစာကို ၁၉၅၀ မတ်လတွင် ချိတ်ပိတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခွင့်ရခဲ့သော်လည်း တော်လှန် ရေးကောင်စီက ဟံသာဝတီသတင်းစာကို ၁၉၆၉ ခု ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့ တွင် ပြည်သူ့ပိုင်သိမ်းခဲ့သည်။ သတင်းစာတိုက်ကိုလည်း မန္တလေးမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း အမိန့်ဖြင့် ဆရာဦးဝင်းတင်ကို အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ကာ ၁၉၆၉ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဟံသာဝတီသတင်းစာကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေစေခဲ့သည်။

ဆရာဦးဝင်းတင်သည် ဟံသာဝတီသတင်းစာနယ် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စဉ် သတင်းစာနှင့်စာပေလှုပ်ရှားမှုအများအပြား အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ သတင်းစာလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဟံသာဝတီ သတင်းစာမြို့နယ် သတင်းထောက်များ၏ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေး ပွဲများကို ၁၉၇၄၊ ၁၉၇၅၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ်များတွင် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဆောင်ရွက် နိုင်ခဲ့သည်။

ဆရာသည် စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှု အဖွဲ့ငယ်ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ရတနာပုံခေတ် သတင်းစာဆရာကြီး ဘိုဝဇီရ အားဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဘိုဝဇီရခန်းမကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါခန်းမတွင် စာဆိုတော်နေ့ အခမ်းအနား များ၊ စာပေဟောပြောပွဲများ၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲများ၊ စာပေဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ် ပွဲများ၊ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပြပွဲများကို ပုံမှန်ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါ လှုပ်ရှားမှုများအနက် စာတမ်းဖတ်ပွဲများကို စနေနေ့များတွင် ကျင်းပပြီး စနေ စာပေပိုင်းများဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ စနေစာပေပိုင်း၏ အသီးအပွင့်အဖြင့် သတင်း ဟာသ (ဟံသာဝတီကာတွန်းများ)၊ ပြည်သူတို့၏ စကားပြန်၊ စနေစာပေပိုင်း စသော စာအုပ် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ စနေစာဖတ်ပိုင်းသည် မြန်မာစာပေအနု ပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရေးပါသည့် စာပေလှုပ်ရှားမှုဖြစ်သော်လည်း မဆလ လမ်းစဉ်ပါတီ ဝေဖန်ထောက်ပြမှုကြောင့် ဟံသာဝတီသတင်းစာ တိုက် ကို ၁၉၇၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် လုံးဝပိတ်သိမ်းလိုက်သလို အယ်ဒီတာချုပ် ဦးဝင်းတင်ကိုလည်း ထုတ်ပယ်လိုက်လေသည်။

ဦးဝင်းတင်သည် ဟံသာဝတီသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ကိုင်နေစဉ်

အတွင်းသတင်းစာဆရာ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအဖြစ် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ မြန်မာ သတင်းအဖွဲ့နှင့်အတူ လိုက်ပါရင်း ရောက်ရာနိုင်ငံမှ သတင်းများ၊ ဆောင်းပါး များရေး၍၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ပေးပို့ခဲ့သည်။ အဆိုပါဆောင်းပါးများကို စုစည်း၍ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် **ခြေမှာစကား၊ လက်ဖျားကဗျာ၊ မျက်နှာ ဇာတ်သိမ်း++ အမည် ဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့နောက် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ နိုင်ငံသို့ လေ့လာရေးခရီး သွားရောက်ပြီးနောက် **ကမ္ဘာ့နီတွင် တဝက်++ အမည်ဖြင့် ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၂၀၀၀ ခုနှစ် ကော်တင်ဘာလတွင် ကြယ်နီစာပေတိုက်မှ စနေ စာပေဦးစား စာအုပ်တွင်ပါရှိသော ဆရာဦးဝင်းတင်၏ ခရီးသွား စာပေဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်ကို စုစည်း၍ **ခရီးသွား စာပေ++ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါ စာအုပ်၌ ဆရာဦးဝင်းတင်က

**ဒေသန္တရဗဟုသုတသည် လူတို့၏အမြင်ကို ကျယ်စေ၏။ ဆင်ခြေကို တရား တိုးပွားစေ၏။ အလိမ္မာဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေ၏++ ဆိုသည့်စကားအတိုင်း ခရီးသွားစာပေကို ဖတ်ခြင်းဖြင့် အကျိုးကြီးစွာ ခံစားကြရသည့်အပြင် ငွေမကုန် လူမပန်းဘဲ ဒေသမျိုးစုံသို့ ကိုယ်တိုင် ရောက်ပေါက်ကြရဘိ သကဲ့သို့ လူပေါင်းစုံ၊ လေ့စရိုက်ပေါင်းစုံကို ကိုယ်တိုင် သိမြင်ခံစားကြရဘိသကဲ့သို့ ရှိရသည်ဖြစ်၍ ခရီးသွားစာပေကို စိတ်ပါဝင်စား လေ့လာမှတ်သားသူ စာဖတ်ပရိသတ်အင်အား လည်း ခေတ်သစ်နှင့်အတူ တိုးပွားလာခဲ့သည်ဟု သုံးသပ်တင်ပြထားသည်။ ဆရာဦးဝင်းတင်သည် John Hersey ရေးသားခဲ့သော Hiroshima ကို **လူ့ရဲ++ အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်ကို ၂၀၁၁ စက်တင်ဘာလတွင် နေရီရီ စာအုပ်တိုက်မှ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဆရာဦးဝင်းတင်သည် မန္တလေး၌ နေ့စဉ် ရန်ကုန်သို့ ဆင်း၍ သတင်းစာ ဆရာသင်တန်းများလဲ ပို့ချခဲ့သည်။ သတင်းစာသမိုင်းရေးသားပြုစုရန်လည်း တက္ကသိုလ်ထင်ကြီး၊ လူထုဦးလှ၊ ဦးကြင်မောင် (ငွေဥဒေါင်း) တို့နှင့်အတူ ကြိုးပမ်း ခဲ့သည်ဟုသိရသည်။

ထို့နောက် ဆရာဦးဝင်းတင်သည် **ပေါ်သစ်++ ကလောင်အမည်ဖြင့် ပန်းချီ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးကို စာနယ်ဇင်းများ၌ ရေးသားခဲ့သည်။ နောင်တွင် အဆိုပါ ဆောင်းပါးကိုစုစည်း၍ **အလှရှာပုံတော်++ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။

ဆရာဦးဝင်းတင်သည် အင်္ဂလိပ်စာကို ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်သူဖြစ်သော ကြောင့် အမေရိကန်စာရေးဆရာ (ဟင်နရီစစ်ဒနာဟာရီဆင်) (Henry Sydnor Harrison, 1880.1930) ရေးခဲ့သည့် 'Queed' ဝတ္ထုကို **ဘွဲ့++

အမည်ဖြင့် မြန်မာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် Northern Light စာအုပ်ကိုလည်း
==ဥတ္တရအလင်း== အမည်ဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ဆရာဦးဝင်းတင်သည် ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးတွင် အနုပညာရှင်
ပေါင်းစုံတို့၏ ကြေညာချက်ထွက်ပေါ်လာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့
သည်။ အရေးအခင်းကာလအတွင်း စာနယ်ဇင်းသမဂ္ဂသတင်းစာတွင် ခေါင်းကြီး
ပိုင်းသတင်း၊ သတင်း၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားပေးခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသား
သမဂ္ဂမှဦးစီးထုတ်ဝေသော ==သမဂ္ဂ== သတင်းစာတွင်လည်း ပါဝင်ရေးသားခဲ့
သည်။ ၁၉၈၈ ဩဂုတ် ၃၀ တွင် ==ဆန္ဒဖော်သံ== သတင်းစာကို ကိုယ်တိုင်ထုတ်
ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးကို စစ်တပ်မှအကြမ်း
ဖက် ဖြိုခွဲပြီးနောက် သမိုင်းလိုအပ်ချက်အရ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
ဖွဲ့စည်းသောအခါ အဖွဲ့ချုပ်၌ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူး
အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်စတင်ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး တပ်ပေါင်း
စု၌လည်း ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်နှင့်အတူ နာယကအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် စစ်အစိုးရ၏ မတရားသော ကြေညာ
ချက်အမှတ် (၃၈) ကို ဆန့်ကျင်ရာ၌သုံးစွဲခဲ့သည်။ ==အများပြည်သူ သဘော
မတူတဲ့ အမိန့်အာဏာဟူသမျှ တာဝန်အရ ဖိဆန်ကြ== ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို
ရေးသားပေးခဲ့သည်။

၁၉၈၉ ဇွန်လိုင်လ ၄ ရက်တွင် တရားခံပြေးတဦး၏ ဖခင်ထံ ဖုန်းဆက်
ကားပြောဆိုမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဆရာဦးဝင်းတင်အား စစ်အစိုးရ ထောင်ဒဏ်
၃ နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်က အများပြည်သူ
ဆူပူအုံကြွအောင် လှုပ်ဆောင်ရာတွင် နောက်ကွယ်မှ ကြိုးကိုင်သည် ဟု
အကြောင်းပြချက်ဖြင့် လွတ်ရက်စေခါနီး ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇွန်လိုင်လတွင်
ထောင်ဒဏ် ၁၁ နှစ် ထက်မံ ချမှတ်ခဲ့ခြင်းခံရသည်။

ဦးဝင်းတင်အား ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇွန်လိုင်လ ၄ ရက်နေ့ ဖမ်းဆီးအချိန်မှစ၍
အင်းစိန်ထောင် အထူးတိုက်-ဝင်းအတွင်း၌ ထားရှိ၍ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လုံးဝ
အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ခြင်း ခံရသည်။ ထို့အပြင် ထောင်ဝင်စာလည်း
အပိတ်ခံရသည်။ ၁၉၉၁ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ဦးဝင်းတင်အား အထူးတိုက်မှ အမှတ်
၃ တိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကုလအထူး ကိုယ်စားလှယ်
==ယိုယိုကိုတာ== လာရောက်စဉ်အတွင်း အကျဉ်းချခံနေရသော နိုင်ငံရေးသမား
များအပေါ် နဝတ အစိုးရအာဏာပိုင်များ၏ ညှဉ်းပမ်း နှိပ်စက်မှုများနှင့် ပတ်

သက်၍ ပလစ်တစ်အိတ် (ကျွတ်ကျွတ်အိတ်) ပေါ်တွင်- အသေးစိတ်ဇယား
ပေးပို့ထားသည့်စာကို နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများနှင့် အတူ ပါဝင်လက်မှတ်ရေး
ထိုးခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အကျဉ်းထောင် ပုံစံအင်္ကျီများပေါ်တွင် **စု၊ လွှတ်၊ ပြန်တွေ့၊
/ စု၊ ဖျက်၊ တွေ့++ ဆိုသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးသုံးသပ်ချက်
တစ်စောင်ကို ရေးသားပြုစုကာ ထောင်အပြင်သို့ထုတ် ခဲ့သည်။

**စု++ ဆိုသည်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ
အားလုံးလွတ်မြောက်ရေး၊

**လွတ်++ ဆိုသည်မှာ လွတ်တော်ခေါ်ယူရေး၊

**ပြန်တွေ့++ ဆိုသည်မှာ အမိန့်သားပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးအတွက် တွေ့ဆုံ
ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ရေး၊

**စု++ ဆိုသည်မှာ ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုသစ်ပေါ်ထွန်းရေး၊

**ဖျက်++ ဆိုသည်မှာ အမိန့်သားညီလာခံကို ဖျက်သိမ်းရေး၊

**တွေ့++ ဆိုသည်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် နဝတ (နအဖ) တွေ့ဆုံ
ဆွေးနွေးရေး ဆိုသည့် နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ကို ဦးဝင်းတင်သည် ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။
အဆိုစာတမ်းကို ၁၉၉၅ နိုဝင်ဘာလတွင် ထောင်အတွင်းမှ ပြည်ပသို့ လွှဲပြောင်း
ထုတ်ပေးမှုကြောင့် ဦးဝင်းတင်အား ၁၉၉၆ မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ထောင်ခွန်
(၇) နှစ် ထပ်မံတိုးခဲ့ပြန်သည်။

အကျဉ်းချခံနေရစဉ်အတွင်း ဆရာဦးဝင်းတင်သည် **ထ++ လေးလုံးပေါ်
လစီချမှတ်ခဲ့သည်။

ပထမ **ထ++ သည်ထူထောင်ရမည်။

ဒုတိယ **ထ++ သည် ထိန်းသိမ်းရမည်။

တတိယ **ထ++ သည် ထိုင်မနေနှင့်။

စတုတ္ထ **ထ++သည် ထိတွေ့ရမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

အကျဉ်းချခံနေရစဉ်အတွင်းမှာပင် ၂၀၀၁ ခုနှစ်၌ ဦးဝင်းတင်အား ယူနယ်
ဝကို ဂွီလာရိုမိုကာနို ကမ္ဘာ့စာနယ်ဇင်းလွတ်လပ်ခွင့်ဆု (Unesco - Guillermo
Cano World Press Freedom Award) ကိုချီးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။ ထိုနှစ်
အတွင်းမှာပဲ နိုင်ငံတကာသတင်းစာများအဖွဲ့ (WAN, World Associa-
tion of Newspaper) မှချီးမြှင့်သည့် **လွတ်လပ်မှုရွှေကလောင်ဆု++ (Golden
Pen of Freedom Award) ကို သာယာဝတီ စမ်းစမ်းနွဲ့နှင့် အထူးချီးမြှင့်ခံခဲ့ရ
သည်။ ထောင်သက်အရှည်ဆုံး သတင်းဆရာကြီး ဦးဝင်းတင်အားဂုဏ်ပြုသည့်
အနေဖြင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ - လမ်းတလမ်း ကို ဝင်းတင်လမ်းဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြ

သည်။

ဆုငွေကြေးများအားကို မြန်မာသတင်းသမဂ္ဂသို့လှူဒါန်း၍ **ဥဒါန်းမဂ္ဂဇင်း**ကို ထုတ်ဝေစေခဲ့သည်။ ဥဒါန်းမဂ္ဂဇင်းကို ဦးဝင်းတင်လှူဒါန်းငွေဖြင့်မတည်ကာ မဂ္ဂဇင်း၏ အထွေထွေကုန်ကျစရိတ်များကို အမေရိကန်အခြေစိုက် National Endowment of Democracy အဖွဲ့၊ ပြင်သစ်အခြေစိုက် Reporters San Frontieres၊ အမေရိကန်အခြေစိုက် နိုင်ငံတကာ သတင်းစာများအဖွဲ့ (World Association of Newspaper) အဖွဲ့တို့က ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။

နဝတ စစ်အစိုးရက ဦးဝင်းတင်အား ၂၀၀၅ ဇူလိုင်လတွင် ထောင်မှ လွတ်ပေး မည်ဟုဆိုကာ ထိန်းသိမ်းထားရာ တိုက်မှ ထောင်ဗူးဝသို့ ခေါ်ထုတ်ကာ ၄ နာရီကျော် မေးမြန်း၍ ထောင်းဗူးဝမှ ပြန်သွင်း၍ ပြန်လည် အကျဉ်းချခဲ့သည်။ တနည်းအားဖြင့် လူတစ်ယောက်အား လူမဆန်စွာဖြင့် စိတ်ဓါတ်စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့နောက် နဝတ စစ်အစိုးရက နိုင်ငံတကာ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ဦးဝင်းတင်အား ၂၀၀၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အကျဉ်းထောင်မှ ပြန်လည်လွတ်ပေးခဲ့သည်။ အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်ပြီးနောက် ဆရာဦးဝင်းတင်သည် ထောင်တွင်း၌ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက် ခံရမှုအတွေ့အကြုံများကို ရေးသားခဲ့သည့် **ဘာလဲဟဲ့ . . လူငဲ့ရဲ** အမည်ရှိစာအုပ်ကို ရေးသား၍ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ဆရာ၏ အသက်ရှစ်ဆယ်ပြည့် မွေးနေ့အ ထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ဒီမိုကရက်တစ် မြန်မာအသံမှ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထုတ်ဝေပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါ စာအုပ်ကို မြန်မာနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP) အဖွဲ့မှ ပြန့်ချိပေးခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဆရာကြီးဦးဝင်းတင်သည် အသက် ၈၁ နှစ် ပြည့်၍ လည်ပင်းကနီး ပေါင်းတက်ရောဂါ၊ အူကျရောဂါ၊ သွေးတိုးရောဂါ၊ ဆီးကျိတ်ရောင်ရောဂါ၊ သွားကိုက်ရောဂါတို့ကို ခံစားနေရသော်လည်း စိတ်ဓါတ်မကျဘဲ ယုံကြည်ချက် ခိုင်မာစွာဖြင့် ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံကြီးတွင် မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ကာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တိုက်ပွဲဝင်လျက်ရှိနေရာ အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအတွက် ရွှေဆောင်လမ်းပြ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ် သမိုင်းမှတ်တမ်းဝင်နေမည်မှာ မလွဲကောက်ပင်တည်း။

ဦးတင်ဇ (ရှမ်းပြည်)

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ရှမ်းလူထုခေါင်းဆောင်နှင့် သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော ဦးတင်ဇ (ရှမ်းပြည်)အား ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ညောင်ရွှေမြို့ ကန်သာရပ်တွင် အဖ ရှမ်းတိုင်းရင်းသား ဦးစိုင်း၊ အမိ အင်းတိုင်းရင်းသူ ဒေါ်သွယ်တို့မှ ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ရက်

နေနေတွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းနှစ်ယောက်တွင် အကြီးဖြစ်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်ဘအေးဖြစ်သည်။ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ ညောင်ရွှေစော်ဘွား၏ လက်ထောက် အင်းတိန်အမတ်ထောက်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က အင်းလေးဟဲယာရွာမ ဆရာကြီးဦးမြ၏ မြန်မာမူလတန်းကျောင်း၊ ညောင်ရွှေမြို့ဆရာညွှာ၏ မြန်မာမူလတန်းကျောင်းတို့၌ ၄ တန်းအောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ညောင်ရွှေ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ အလယ်တန်းကျောင်း တောင်ကြီး အေဘီအမ် အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ဆက်လက်ပညာသင်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ဉာဏ်ပညာထူးချွန်ထက်မြက်၍ စာမေးပွဲတိုင်းတွင် ပထမအဆင့်မှ အောင်သည်။ အလယ်တန်းအောင်စဉ်က ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ကြေးရသည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို ထူးထူးချွန်ချွန် အောင်မြင်၍ ရှမ်းပြည်နယ်အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ကြေးထပ်မံရရှိသည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားရာ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၊ ပထမအဆင့်ဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (B.A) အောင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းပထမဆင့်မှ အောင်ခဲ့သူမှာ (၄) ဦးသာရှိပြီးယင်းတို့မှာ မောင်စိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ) မောင်ဝန် (မင်းသုဝဏ်) မောင်လှဖေ၊ မောင်တင်ဇ (ဦးတင်ဇ-ရှမ်းပြည်) တို့ဖြစ်သည်။

၁၉၄၀ မှ ၁၉၄၂ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာန နည်းပြအဖြစ် အမှုထမ်း၍ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းဆက်တက်ခဲ့သည်။ စစ်ကြောင့် မဟာဝိဇ္ဇာစာမေးပွဲကို မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးဇမောင် (တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်) က ကျွန်လတ်မြို့တွင်ကျင်းပရာ ဖြေဆိုရန်အသွား ကျန်းမာရေးချို့ယွင်း၍ မဖြေဖြစ်တော့ချေ။ ထိုစဉ်က မဟာဝိဇ္ဇာစာမေးပွဲ ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သူမှာ မောင်မောင်ကြီး (နောင် မြန်မာစာပါမောက္ခ တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး) ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအသင်းဝင်၊ ရှမ်းပြည်ကျောင်းသားများအသင်း တည်ထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌ၊ လူငယ်များကြီးပွားရေးအသင်းဝင်၊ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

လက်ဝဲဝါဒစာအုပ်များကို လေ့လာ၍ လက်ဝဲဝါဒကို စိတ်ညွတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင်ပါဝင်၍ သပိတ်အပြီးတွင် ဇာတိညောင်ရွှေမြို့၌ အလင်းရောင်

ဇာကြည့်တိုက်ကို ဦးဆောင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ဇာကြည့်တိုက်တွင် ဟောပြောပွဲ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ မကြာခဏကျင်းပကာ ရှမ်းပြည်တွင် စနစ်ကျသော ပထမဆုံး ဇာကြည့်တိုက်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရစ်ခဲ့သည်။

စာပေဝါသနာထုံ၍ ရွှေနှင်းဆီ၊ တင်စ (ရှမ်းပြည်) ကလောင်ကွဲများဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌသိုလ်နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း၊ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ပါဝင်ရေးသားသည်။ ထို့အပြင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်းတွင် ၁၉၄၀ မှ ၁၉၄၁ အထိ မြန်မာစာ စာတည်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၉ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ရက်နေ့တွင် ဟဲဟိုးမြို့သနပ်ဖက် ပွားကြီး ဦးခေါင်နှင့်ဒေါ်ဒေါ်မျှင်တို့၏ သမီး မတင်စနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂-၄၅) တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ တာဝန်ပေးချက်အရ ရှမ်းပြည်နယ်ဗဟိုစစ်သားစုဆောင်းရေးအဖွဲ့ဝင်၊ တောင်ကြီး အာရှလူငယ်အစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီး သခင်သန်းထွန်းနှင့်ဆက်သွယ်၍ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလ၌ ရှမ်းပြည်နယ် နိုင်ငံရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

စစ်ပြီးခေတ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ မှ ၂၃ ရက်နေ့အထိ ရွှေတိဂုံစေတီတော် အလယ်ပစ္စယ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ဖဆပလနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ညီလာခံ၌ ဦးခေါင် ရှမ်းပြည်လူငယ် နိုင်ငံရေးသမားများကို ဦးဆောင်၍ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ညီလာခံအပြီးတွင် သခင်စိုး၊ ကိုသိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်) သခင်တင်မြတို့ ပို့ချသော သက်ဝဲသဘောတရားသင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ရှမ်းပြည်အနာဂတ်အရေး ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

ဦးတင်စသည် ဧပြီလတွင် တောင်ကြီးမြို့လူငယ်အစည်းအရုံး ဦးဆောင်သည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ ပညာရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးပဒေသရာဇ်ကျောင်း သခင်ရှမ်းစော်ဘွားသားသမီးများစာသင်ကျောင်း) ၏ ကျောင်းအုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ ထိုသို့ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ဗိုလ်ချုပ်၏ ဆန္ဒအရ ဦးတင်စသည် ၂၄ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်၏ တောင်ကြီးလူထုတရားပွဲတွင် သဘာဝတရားအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ နောက်တနေ့ (ဒီဇင်ဘာလ ၂၅) တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ရှမ်းပြည် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ပြည်သူ့ လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးတင်စသည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပင်လုံညီလာခံ၌ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးနေစဉ်

ဆောင်ရွက်နေခိုက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်
မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် လန်ဒန်မြို့ အမှတ် ၁၀ ဒေါင်းနင်းလမ်းရှိ ဗြိတိသျှ
နန်းရင်းဝန်ရုံး၌ ဆွေးနွေးနေစဉ်အတွင်း စော်ဘွားအချို့၏ **ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
တောင်တန်းဒေသကို ကိုယ်စားမပြု++ ဟူသော ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀
ရက်စွဲ တပ်ထားသော ကြေးနန်းရောက်ရှိလာရာ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့နှင့်
ဗြိတိသျှအစိုးရကိုယ်စားလှယ်တို့ ဆွေးနွေးနေမှုကို အကြပ်ရိုက်ခတ်ကာ
အနှောင့်အယှက်ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ အမှု
အညီဖြင့် ဦးတင်စ၊ ဦးထွန်းမြင့် (လင်းခေး) ဦးဆောင်၍ တောင်ကြီး၌ လူထု
အစည်းအဝေးကျင်းပကာ ဇန်နဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန် ဖဆပလအဖွဲ့
သို့လည်းကောင်း၊ လန်ဒန်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းထံသို့လည်းကောင်း၊ ဗြိတိသျှ
နန်းရင်းဝန် အက်တလီထံသို့လည်းကောင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ထောက်ခံ
သည်ဆိုသော ကြေးနန်းရိုက်ကြားစာပေးပို့ခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်၏ နောက်ဆက်
တွဲအဖြစ် ပြည်မနှင့်အတူ တောင်တန်းဒေသပါ လွတ်လပ်ရေး အရယူလိုကြောင်း
သက်သေပြသည့်အနေဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင်

ပြည်နယ် ပင်လုံမြို့၌ သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ရသည်။ ပင်လုံညီလာခံ ယူခဲ့ရသည်။

သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ် အောင်မြင်စွာချုပ်ဆိုနိုင်ရေးအတွက် ဦးတင်ဇ ဦးဆောင်သော ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်သည် ရှမ်းပြည်လူထုကို စည်းရုံး ယူဆော်ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပြည်ထောင်စု၏ အုတ်မြစ် ပင်လုံစာချုပ်တွင် ရှမ်းပြည်လူထုကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဦးတင်ဇသည် လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။

ထို့အပြင် ဦးတင်ဇသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်၍ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဦးဆောင်ပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်အောက်တိုဘာလတွင် ရှမ်းပြည်တိုင်းထောက်ပံ့ရေးအရာရှိ (လစာ ၁၁၀၀ ကျပ်) ရာထူးပေးအပ်ရာတွင် ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကိုမူ ဆက်လက်တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေ၏ တာဝန် ပေးချက်အရ ဗီယက်နမ်လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကို အကူအညီပေးရန် ကိစ္စများ ဖြစ်ပေါ်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်မေလတွင် နိုင်ငံရေးကိုစွန့်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန် နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန ဌာနမှူး ဦးဝန် (မင်းသုဝဏ်) ၏ လက်အောက်၌ လက်ထောက်စာတည်းရာထူးကို ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၁ ခုနှစ်အထိ လက်ထောက်စာတည်း။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၁ ခုနှစ် အထိ သြစတြေးလျနိုင်ငံ ပညာရေးလေ့လာသူ။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် မှ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် စာတည်း။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၈ ခုနှစ် တွင် အင်္ဂလန်ပြည် အဘိဓာန်လေ့လာရေး ပညာတော်သင်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် မှ ၁၉၇၆ ခုနှစ်အထိ စာတည်းမှူး။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် မှ ၁၉၇၅ ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၆ ခုနှစ် မှ ၁၉၇၇ ခုနှစ်အထိ မြန်မာစာအဖွဲ့တွင် ညွှန်ကြားရေးမှူး ချုပ်အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာအဖွဲ့ ညွှန် ကြားရေးမှူးချုပ်အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၈ ခုနှစ်အထိ မြန်မာစာအဖွဲ့ အကြံပေးအဖြစ် ဆက်လက်ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၈ ခုနှစ် ဒုတိယအကြိမ်ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီ အဆင့်ဆင့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ညောင်ရွှေမြို့နယ် မဲဆန္ဒနယ် အမှတ် ၂ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်ခံရသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင်အဖြစ် တာဝန်ပေး

အပ်ခံရသည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော် ကောင်စီဝင် အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

ဝန်ထမ်းအဖြစ် ထမ်းရွက်နေစဉ် တက္ကသိုလ်များ စာအုပ်ပြုစုထုတ်ဝေရေး ကော်မတီအတွင်းရေးမှူး၊ သင်ရိုးမာတိကာနှင့် ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီဝင် တက္ကသိုလ်များ တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဗဟိုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာ စာအဖွဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ အမျိုးသား စာပေဆုစိစစ်ရွေးချယ်ရေးကော်မတီဝင် မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဦးတင်စသည် မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းအတွက် ရှင်ဥက္ကံမာလ၏ 'ဝဏ္ဏဗောဓနသတ်အင်း+' ကို တည်းဖြတ်၍ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသန အသင်း ဂျာနယ်တွင် သုတေသနဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနဆွေးနွေးပွဲနှင့် စာပေဗိမာန်စာတမ်းဖတ်ပွဲများ တွင် စာတမ်းများ ရေးသားဖတ်ကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဦးတင်စသည် ၁၉၉၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် တောင်ကြီးမြို့ စဝပ်ထွန်းရပ်၊ မင်းလမ်း အမှတ် ၈/၃ နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကို တောင်ကြီးမြို့ မြို့မသုသာန်၌ မီးသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီး ဒေါ်အေးတင်၊ သမီး တောင်ကြီးတက္ကသိုလ် သင်္ချာပါမောက္ခ ဒေါ်ခင်နေဝင်းတို့ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဦးတင်စ (ရှမ်းပြည်)သည် နိုင်ငံတော်၏ ကြီးလေးသော တာဝန်များကို စွမ်းစွမ်းတမံဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် နိုင်ငံတော်မှ ချီးမြှင့်သော မော်ကွန်းဝင် (တတိယအဆင့်) နှင့် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်)

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မြင့်အောင်၏အမည်ရင်းမှာ ကိုဖိုးစိုးဖြစ်သည်။ ဘိုးဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ သခင်စိုးဖြစ်လာသည်။ ဂျပန် ဝင်ပညာ သင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ ကိုနို (Kono) ဖြစ်သည်။ ထို့ နောက် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်ခံ ယူရာတွင် ဗိုလ်မြင့်အောင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင်ကို ၁၉၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ပြည်ခရိုင် ဧရာဝတီမြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း ပန်းတောင်းမြို့နယ် သူရဲတန်းကျေးရွာ၌ အဖဦးမိုး၊ အမိဒေါ်သက်ရှည်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ကျော်ငြိမ်း၏ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်စာအုပ်၌ ဗိုလ်မြင့်အောင်၏ ဖခင်အမည်ကို ဦးပန်းဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင်သည် ငယ်စဉ်က ဆင်းရဲချို့တဲ့၍ အထက်တန်းပညာ အဆင့်သာ သင်ကြားခဲ့သည်။ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး အာဇာနည်သခင်မြနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သည်။

ထို့နောက်သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းရုံးသို့ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရန် စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ် ခုတိယအသုတ်အဖြစ် သခင်စောလွင် (ဗိုလ်မင်းခေါင်) သခင်သန်းတင်-၂ (ဗိုလ်မြဒင်)၊ ကိုရွှေ (ဗိုလ်ကျော်ဇော)၊ သခင်တင်အေး (ဗိုလ်ဘုန်းမြင့်)၊ ကိုအောင်သိန်း (ဗိုလ်ရဲထွဋ်)၊ သခင်ထွန်းရွှေ (ဗိုလ်လင်းယုန်) တို့နှင့်အတူ သခင်စိုး (ဗိုလ်မြင့်အောင်) သည် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကိုင်ရှိုမာရူး (Kaisho Maru) သင်္ဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ဂျပန်သို့ ဧပြီ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိပြီး ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမှ လေယာဉ်ဖြင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်ရာ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် စစ်ပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင်နှင့် ဟိုင်နန်ကျွန်း၌ စစ်ပညာသင်ကြားခဲ့သော ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇောက သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းချုပ်စာအုပ်၌-

..ဟိုင်နန်ကျွန်း ရဲဘော်သုံးကျိပ်စစ်လေ့ကျင့်ရေးစခန်းတွင် ကျနော်နှင့် အတော်ခင်မင်လေးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်မှာ ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ အလေးမသမားကြီးလို သန်မာထွားကျင်းသူဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့နှင့် အသက်အရွယ်အတူတူလောက်ဖြစ်သည်။ သူနှင့် ကျနော် ခင်မင်ရင်းနှီးရုံသာမက သူ့ကို ဗိုလ်လရောင်၊ ဗိုလ်ရဲထွဋ်တို့ကလည်း ခင်မင်ကြသည်။ သူနှင့် ကျနော် ခင်မင်လာရသည့်အကြောင်းနှစ်ခု ရှိသည်ထင်ပါသည်။ တစ်ကြောင်းက ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင် ဂျပန်တို့က ကျွန်တော်တို့ သောက်ဖို့ စီးကရက်၊ ဆေးလိပ်ဘူးများနှင့် ဘီယာအရက်ပုလင်းများကို မကြာခဏ ဝေငှပေးကမ်းပါသည်။ ကျနော်မှာ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်သူဖြစ်ပြီး ထိုစဉ်က ဘာသာရေးလည်း ကိုင်းရှိုင်းသူဖြစ်သဖြင့် အရက်လည်း လုံးဝမသောက်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျနော်ဝေစုရသော

ဒီဃာ အရက်ပုလင်းများကို အရက်သောက်တတ်သော ဗိုလ်မြင့်အောင်နှင့် ဗိုလ်လရောင်တို့ထံသွား၍ ခွဲဝေပေးတတ်ပါသည်။ ထိုမှစပြီး ခင်မင်လာပါသည်။ နောက်တစ်ကြောင်းမှာ ကျွန်တော်သည် ငယ်စဉ်ဘဝက မြန်မာစာပေ မဂ္ဂဇင်းများကို များစွာဖတ်ခဲ့သူဖြစ်ရာ ရဲဘော်တချို့နှင့် အကြောင်းဆုံတိုင်း ကျနော်တတ်ရုံခဲသော စာပေဗဟုသုတနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတို့ကို ပြောပြဘတ်ရာ ထိုအခါမျိုးတွင် ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီး ကျနော်အနားရောက်လာပြီး ကောင်းစွာ နားထောင်တတ်သည်ကို သတိပြုမိပါသည်။

နောက်ပိုင်း ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးနှင့် ကျနော်အတော်ရင်းနှီးလာရာ သူက ကျနော်ဖတ်ဖူးသော စာပေဗဟုသုတများနှင့် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတို့ ကို သူ့အားပြောပြပါရန် ပန်ကြားပါသည်။ ဤမှစ၍ ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးမှာ ငယ်စဉ်ဘဝက ပညာသင်ကြားရေး ချို့တဲ့ခဲ့ရသည်ကို သိရသည်။ ကျနော်များစွာ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရပါသည်။ ကျနော်အားလပ်သည့်အခါ သူပန်ကြားသည့်အတိုင်း ကျနော်က စာပေဗဟုသုတနှင့် ပုံဝတ္ထုများကို ပြောပြခြင်းဖြင့် လူချင်းအတော်ရင်းနှီးလာပါသည်။ သူကလည်း ကျနော်ကို များစွာ ခင်မင်လေးစားလာပါသည်။

သူ့အကြောင်းတွေကို ပြောပြပါသည်။ သူသည် ပြည်ခရိုင် ဧရာဝတီမြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းမှ သားအမိနှစ်ယောက်သာရှိသည့် ဆင်းရဲသားမိသားစုမှ ဖြစ်သည်။ သာယာဝတီခေါင်းဆောင်ကြီး သခင်မြတို့နှင့် ဆွေနှီးမျိုးစပ်တော်ပြီး သူ့ကို သခင်မြက ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်ထည့်လွှတ်လိုက်၍ ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းတွေ သိရသည်။ သူ့မိခင်ကိုလည်း အတော်ချစ်ခင်သတိရပုံရပါသည်။

နောက် ဗိုလ်မြင့်အောင်မှာ အုန်းထမင်းချက်အလွန်ကောင်းသည်။ ကျနော်တို့အဖွဲ့ အမဲသားရသောနေ့များတွင် ဗိုလ်မြင့်အောင်က အုန်းထမင်းချက်ပြီး အမဲသားနှစ်ဖြင့်ကျွေးရာ အားလုံးဝမ်းမြောက်ကြပါသည်။ ဂျပန်များက အုန်းထမင်းချက်ကို သိပ်ကြိုက်သွားပြီး coconut rice (အုန်းထမင်း) သိပ်ကောင်းတယ်၊ ကောင်းတယ် ပြောလွန်း၍ ဗိုလ်မြင့်အောင်က အမဲသားရတိုင်းလို့ လိုပင် အုန်းသီးလည်းပေါ သဖြင့် အုန်းထမင်းချက်ကျွေးခဲ့ရလေသည်။

ကျနော်နှင့် ဗိုလ်မြင့်အောင်မှာ မကြာခဏ ထမင်းချက်တာဝန်အတူ ကျတတ်သည်။ ကျနော်မှာ ဘာမှမချက်တတ်။ ဗိုလ်မြင့်အောင်ခိုင်းသမျှကို တူလုပ်ကိုင်ပေးရသည်။ ထမင်းအိုးကြီးတည်ထားပြီး ထမင်းကျက်မကျက် ထမင်းအိုး ချသင့်မချသင့်သိနိုင်ဖို့ ကျနော်က ယောင်းမနှင့် ကော်ယူသွားပြီး တစ်နေရာတွင် ထိုင်နေသော ဗိုလ်မြင့်အောင်ထံ သွားပြရသည်။ ညနေထမင်းချက်ပြီးလျှင်

တနေရာထသွားလေ့ရှိသည်။ အရာရှိစတိုခန်းမှ ခိုးယူလာသော ရေစိမိထားသည့် ဘီယာပုလင်းများကို သောက်တတ်သည်။ ကျနော်အတွက်လည်း (အရက်မသောက်တတ်၍) ချော့ကလက်များယူထားပြီး ကျွေးတတ်ပါသည်။ ထိုအခါတွင် ကျနော်တို့ အလွန်ပျော်ရွှင်ကြပါသည်။

ကျနော်တို့ စစ်လေ့ကျင့်စခန်းစစ်တန်းလျားအနီးတွင် ကျနော်တို့က -အနီး+ လို့ခေါ်တဲ့ တရုတ်လူမျိုးစုရွာတစ်ရွာရှိပါသည်။ အများစုဟာ တံငါသည်များဖြစ်ပြီး တချို့လယ်သမားများဖြစ်သည်။ ၎င်းအနီးလူမျိုးအများစုဟာ ဟိုင်နန်ကျွန်းမှ တရုတ်လူမျိုးနွယ်ဝင် -လီ+ ဟုခေါ်သော လူမျိုးစုတွေဖြစ်ကြောင်း နောက်ကျမှ ကျနော်တို့ သိရသည်။

ထိုအနီးရွာသားအချို့ဟာ မကြာခဏ ကျနော်တို့စခန်းသို့လာကြပြီး ကျနော်တို့ထံမှ စားကြွင်းစားကျန်များ၊ အဝတ်အစားများ၊ စီးကရက်များ၊ စတာတွေကို လာရောက်တောင်းရမ်းတတ်ပါသည်။ တခါတရံ ဟိုင်နန်ကျွန်းပေါ်တွင် ပေါများလှသော အုန်းသီးစိမ်းတွေကို နွားတကောင်တပ်လှည်းကလေးနှင့် တိုက်ယူပြီး ကျနော်တို့ထံမှ အဝတ်ဟောင်းများနှင့် သူတို့လိုချင်သော ပစ္စည်းတချို့နှင့် လဲလှယ်၊ ယူတတ်ပါသည်။ အလွန်ဆင်းရဲကြပါသည်။

ကျနော်တို့ ရဲဘော် ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးမှာ ထိုအနီးလူမျိုးစုတို့နှင့် အတော်ရင်းနှီးခင်မင်လာသည်ကို သတိထားမိပါသည်။ တနေ့တွင် ဗိုလ်မြင့်အောင်မှာ ထိုအနီးတို့နှင့် ဘယ်လိုဆက်သွယ်ပြောဆိုနားလည်ကြသည်မသိ၊ သူ့အဝတ်ဟောင်းများနှင့် အနီးတို့ထံမှ ချက်အရက်ကို လဲလှယ်ပြီး သောက်စားနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင်က ကြေညာထားသည်မှာ ရဲဘော်တွေ မိမိတို့အဝတ်တွေ လှမ်းရာတွင် ညနေဖန်နာရီကျော်လို့မှ အဝတ်ကို မရုတ်သိမ်းလျှင် ထိုအဝတ်များကို သူပိုင်သည်ဟု ဆိုထားသည်။ ရဲဘော်များမှာ သူ၏ကြေညာချက်ကြောင့် ကိုယ့်အဝတ်တွေကို ဂရုစိုက်ပြီး ရုတ်ကြရသည်။ မရုတ်မိလျှင် ထိုအဝတ်တွေကို ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးကသိမ်းပြီး အရက်နှင့် လဲသောက်ပစ်မှာဖြစ်သည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင်မှာ အားလပ်ချိန်များတွင် မိမိတို့စခန်းမှ ပျောက်ပျောက်သွားတတ်သဖြင့် ကျနော်လေ့လာစုံစမ်းရာ အနီးလူမျိုးတို့က ဗိုလ်မြင့်အောင်ကို သူတို့ရွာသို့ အလည်ဖိတ်သဖြင့် လိုက်လည်ပတ်သည်ကို သိလာရပါသည်။ တခါတရံ အနီးတို့က သူ့ကို အရက်နှင့် ဧည့်ခံပုံရသည်။

ကျနော်ကို ဗိုလ်မြင့်အောင်က အနီးတို့ရွာသို့ သူနှင့်အတူ လိုက်ရန် အတင်းခေါ်သဖြင့် ကျနော်တခေါက်လိုက်သွားပါသည်။ အလွန်ဆင်းရဲသော

ဘိမ်စုတွေဖြစ်ပြီး အလွန်အားနာဖို့လည်း ကောင်းပါသည်။ ရေရှည်သွားနေလျှင် အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်သည်ဟုလည်း ယူဆပြီးနောက် ဗိုလ်မြင့်အောင်ကြီးကို အနီးတို့ရွာသို့ သွားမလည်ပတ်ရန် ကျနော်က ပြောပါသည်။ သို့သော် သိပ်မထူးပါ။

ထို့ကြောင့် ကျနော်က အခိုင်အမာ ပြောရတော့သည်။ တော်လှန်ရေး သမားဟု တော်လှန်ရေးကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားအကျိုးမရှိတဲ့ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ အလုပ်တွေ မလုပ်သင့်ကြောင်း၊ ထိခိုက်သွားလျှင် တော်လှန်ရေးကို ထိခိုက်နစ်နာ သွားမှာဖြစ်ကြောင်း အတင်းပြော၍ မသွားရန်တားမြစ်ရသည်။ ဒီတော့မှ တဖြည်းဖြည်း အသွားရပ်သွားတော့သည်။++ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တပ်မတော် ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကာဝါဇီးမားနှင့် ဗိုလ်လက်နက်ကြီးမှူး၍ ဗိုလ်လရောင်၊ ဗိုလ်မင်းရောင်၊ ဗိုလ်ဗလ၊ ဗိုလ်ဉာဏနှင့် ဗိုလ်မြင့်အောင်တို့ ပါဝင်သော ထားဝယ်စစ်ကြောင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ချီတက်၍ ဗြိတိသျှတို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေဖျက်သိမ်းပြီး ဗမာ့ ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်ကြီး အဆင့်ဖြင့် စက်အမြောက်တပ်ရင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း ၇ (သရက်၊ အောင်လံ၊ မကွေး၊ မင်းဘူး) တွင် တာဝန်ကျပြီး စက်အမြောက်တပ်ရင်းကို ခေါင်းဆောင် ကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့ တွင် နတ္ထလင်းမြို့သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ရောက်ရှိလာရာ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မြင့်အောင်၊ ဗိုလ်ဗလတို့နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ထိုနေ့၌ပင် နတ္ထလင်း မြို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေတ္တတည်းခိုရာ နေအိမ်၌ မိမိကိုယ်မိမိ သတ်သေသွား လေသည်။

နတ်တလင်းမြို့တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးပြီးခါနီးကာလ၌ ရဲဘော် သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မြင့်အောင် မိမိကိုယ်မိမိ သတ်သေသွားခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇောက-

••ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဗြိတိသျှမဟာမိတ်ဖွဲ့စစ် ၁၃၆ တို့က ဂျပန်ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးအတွက် ထုတ်ပေးထားခဲ့သော လက်နက်များ ပြန်အပ်ခိုင်းနေ သဖြင့် အရေအတွက်ပြည့်အောင်သာ လည်သလိုပြန်အပ်ဖို့ ကျန်လက်နက်များ ကိုချန်ထားပြီး မပြီးဆုံးသေးသော လွတ်လပ်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ထားရန် ပြော

ဆိုရာ ဗိုလ်မြင့်အောင်က **ဒီလိုဆိုရင် ကျနော်တို့အသက်စွန့်ပြီး လုပ်ဆောင်ခဲ့တာ တွေဟာ အလကားပေါ့++ ဟုပြောရာ ဗိုလ်ချုပ်က သူပြောခဲ့သည့်အတိုင်း အကင်း မပါးရကောင်းလှဟု မာမာထန်ထန်ပြောခဲ့ကြောင်း၊ ထို့နောက် ဗိုလ်မြင့်အောင် သည် နေမကောင်းဟုဆိုကာ ကိုယ့်ဟာကိုယ်သတ်သေသွားကြောင်း++ ပြောကြား ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်ဗလကလည်း ဗိုလ်မြင့်အောင် ကွယ်လွန်သွားပုံကို ၁၉၇၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ထုတ် အာဇာနည်နေ့အကြို ကြေးမုံ သတင်း စာ၌ --ထိုနေ့++ အမည်ခေါင်းစဉ်တပ်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့လေသည်။

... ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဖီးလ်မာရှယ်ဆာဝီလံ့ စလင်းတို့ အဆက်အသွယ်ရပြီးနောက် ဂျပန်တပ်များကို ကျနော်တို့တပ်များနှင့် မဟာမိတ်တပ်များပူးပေါင်းတိုက်ကြရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး နယ်မြေအတော်များများကို သိမ်းပိုက်မိသောအခါ ရဲဘော်သုံးကျိပ်တော်တော် များများ စုမိနေသည့် နတ္တလင်းမြို့သို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလိုက်လာပါသည်။

--ကျွန်တော်တစ်ခုခုဆုံးဖြတ်ရမယ့် ပြဿနာပေါ်နေတယ်။ အဲဒါခင်ဗျားတို့ နဲ့ တိုင်ပင်ဖို့ပဲ။ ပြဿနာကတော့ ကျွန်တော့်ကို ဘရိတ်ဂီဒီးယားခန့်ပြီး တပ်ထဲမှာ ဆက်အမှုထမ်းဖို့ ဆာဝီလံ့စလင်းတို့က ပြောနေတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အဖြေမပေးသေးဘူး။ အဲဒါခင်ဗျားတို့ ဘယ်လိုသဘောရသလဲ မေးဖို့ပါပဲ++

ဗိုလ်ချုပ်သည် အထက်ပါအတိုင်း ကျနော်တို့ကို စကားစလိုက်ပြီး နိုင်ငံ ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကိုလည်း ရှင်းပြပါသည်။ အထူးသဖြင့် လွတ်လပ်ရေးရဖို့အတွက် မသေချာသေးကြောင်းကို အကျယ်တဝင့်ရှင်းပြပါ သည်။ ဤကဲ့သို့ ရှင်းပြပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့အားလုံးကပင် စစ်တပ်တွင် အမှုထမ်းသည်ထက် တိုင်းပြည်အတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တာဝန်ယူ လုပ်နိုင် မည့် နိုင်ငံရေးနယ်တွင်သာ ဗိုလ်ချုပ်ရှိသင့်ကြောင်း အဖြေပေးလိုက်ကြပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အားလုံးက သဘောတူပြီးဖြစ်ကြသော်လည်း အချို့အယူအဆ များတွင် မကျေမလည်ဖြစ်မည်ထင်၍ ဗိုလ်ချုပ်က ထပ်ပြီးရှင်းပြနေခိုက် --ကျွန် တော်နေမကောင်းလို့ အိပ်ချင်တယ်ဗျား++ ဟု ဗိုလ်မြင့်အောင်က ကျနော်အား လှမ်းပြောလိုက်သဖြင့် မောင်သန်းနိုင် (ကွယ်လွန် သူ သခင်ဗဟိန်း၏ညီ) အား ကျနော်က အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် အိပ်ယာပြင်ပေးရန် နှင့် ဗိုလ်မြင့်အောင်အား ခေါ်သွားရန် ပြောလိုက်ပါသည်။

သူတို့ ထသွား၍ ငါးမိနစ်ခန့်သာရှိမည်ထင်ပါသည်။ --ဗိုလ်မှူး++ ဟု အော်လိုက်သည်နှင့် --ဒိုင်း++ ဆိုသည့် သေနတ်သံကို တပြိုင်တည်း ကြားလိုက်ရ

သဖြင့် ကျွန်တော်တို့အားလုံး တပြိုင်တည်းထ၍ အိမ်အပေါ်ထပ်သို့ သွားကြရာ ဝေဝေတံခံအပြည့်အစုံဖြင့် ၄၅ တို့ ပစ်ခတ်သေနတ်ကို ညာလက်တွင် ဆုပ်ကိုင် သူတံ လဲကျနေသည့် ဗိုလ်မြင့်အောင်အား တွေ့ရ၍ သူ့ဘေးတွင် မောင်သန်းနိုင် ဦးလျက် ထိုင်နေပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကစပြီး ကျွန်တော်တို့အားလုံး လုံးဝစကားမပြောနိုင်တော့ပါ။ အတန်ကြာကြည့်နေပြီးမှ ကျွန်တော်က သူ့လက်ထဲတွင် ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် သေနတ်မှာ ကျည်ဆန်ဝင်ပြီးသားဖြစ်နေ၍ သတိရသဖြင့် သေနတ်ကိုင်ထား သည့်လက်ကို အသာအယာဖြေ၍ ယူလိုက်ပါသည်။ **ညာဘက်နားထင်မှပေါက် ၍ ဘယ်ဘက်ဂျီစောင်းကိုဖောက်ပြီး အုတ်နံရံတွင်း စူးဝင်သွားသည့် ကျည်ဆန် ဆုကိုလည်း ကျနော် သတိထားလိုက်မိပါသည်။

**အင်း နိုင်ငံရေးသမားတွေဟာ နောက်ဆုံးတော့ ဒီလိုပဲ သေကြရတာပဲ++

ဗိုလ်ချုပ်သည် ကျနော်တို့၏ ငြိမ်ဆိတ်နေသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဤ ကောင်းကလေးဖြင့် လှုပ်ရှားလိုက်ပြီး နောက်ထပ် စကားမပြောတော့ဘဲ လှည့်၍ အိမ်အောက်ထပ်သို့ ဆင်းသွားပါတော့သည်။++

ထို့နောက် ဗိုလ်မြင့်အောင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို နတ်တလင်းမြို့ရှိ ဗမာ သင်္ချိုင်းသို့ ပို့ဆောင်သဖြိုဟ်ခဲ့ရာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ တော်လှန်ရေး ခေတ်အားလုံး နတ်တလင်းမြို့သူမြို့သားများပါ လိုက်ပါပို့ဆောင်ခဲ့ကြလေ သည်။

ဗိုလ်မြင့်အောင် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် တပ်မတော်နေ့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုနောက်ဆုံး ကဏ္ဍ၌ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးလွတ်လပ်ရေးအတွက် သက်စွန့်ဆံ့ဖျား ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကြောင့် နိုင်ငံ တော်က လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ်ခိုးမြှင့်ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ပိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇော

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များအနက် ယနေ့တိုင်သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်ဟူ၍ ပိုလ်မှူးရဲထွဋ်နှင့် ပိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇောတို့ နှစ်ဦးသာရှိသည်။

ပိုလ်မှူးချုပ်ကျော်ဇော၏ အမည်အရင်းမှာ ကိုရွှေဖြစ်သည်။ ရဲဘော် သုံးကျိပ်ဝင်များဖြစ်ကြသည့် ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်) ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေယျ) ကိုလှ (ဗိုလ်မင်းရောင်) တို့ကဲ့သို့ ကိုရွှေသည် ကျောင်းသားအဖွဲ့မှဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားအဖွဲ့ဆိုသော်လည်း စင်စစ် ယင်းတို့သည် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်
တော်မှိုင်း၏ တို့ဗမာအစည်းအရုံး သြဇာခံများသာဖြစ်ကြသည်။ ကိုရွှေသည်
ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ *တာနီဂူချိရှင်အိချိ+
Taniguchi Shinichi) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ဗိုလ်အမည်ခံ
သူရာတွင် ဗိုလ်ကျော်ဇော ဖြစ်လာသည်။

ဗိုလ်ကျော်ဇောကို သာယာဝတီခရိုင် သုံးဆယ်မြို့ ဆိုင်းစုရွာတွင် ၁၉၁၉
ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက် (ကျော်ငြိမ်း၏ ရဲဘော်သုံးကျိပ် စာအုပ်စာမျက်နှာ
၁၁၉ ၌ ၁၉၁၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်) ၌
အဖ လယ်သမားကြီးဦးပန်း၊ အမိဒေါ်တင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၆
ဦးသာအနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က သုံးဆယ်မြို့နှင့် ဆိုင်းစုရွာကြားရှိ ရွာမရွာ မြန်မာမူလတန်း
ကျောင်း၊ ညောင်ဝိုင်းမူလတန်းကျောင်း၊ သုံးဆယ်မြို့ အာရ်စီအမ် ကျောင်းတို့တွင်
ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ရန်ကုန်မြန်မာစိပယ်
အထက်တန်းကျောင်းမှ မြန်မာ ၁၀ တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဟိုက်ယားဂရိတ်
ခေါ် ဆရာဖြစ်သင်တန်းတက်နေဆဲမှာပင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူး
လုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ တတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင် ကိုရွှေတို့၏ ဆရာဖြစ်သင်
ကျောင်းမှ ကျောင်းသားများက အတွင်းဝန်များရုံး ဝင်ပေါက်၊ ထွက်ပေါက်များ
ပိတ်၍ သပိတ်ထားခဲ့ကြသည်။ ယင်းနောက် သုံးဆယ်မြို့သို့ ပြန်၍ မူလတန်းပြ
ဆရာ ဝင်လုပ်ခဲ့သည်။

သာယာဝတီတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်များလာရောက်ဟော
ပြောစဉ် သခင် ခင်အောင်နှင့် တွေ့ဆုံရင်းနှီးပြီး ကိုရွှေကို စင်ပေါ်တင်ပေးသဖြင့်
တောင်ဟောပြောဖြစ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာကာ ဆရာမကြီးဒေါ်မမထံတွင် အင်္ဂလိပ်စာ
သင်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ခုနှစ် ဧပြီလတွင် စစ်ရေးလေ့ကျင့်ရေး တာဝန်ခံ ကိုညိုနှင့်
တွေ့ဆုံပြီး အင်္ဂလိပ်ကိုတိုက်ရန် ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်သွားမည့် မျိုးချစ်လူငယ်
များနှင့်အတူ လိုက်ရန်တိုက်တွန်းသည့်အတွက် သခင်မြနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး
ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်ရန် စေလွှတ်သည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဒုတိယအသုတ်ဖြစ်
သော သခင်စိုး (ဗိုလ်မြင့်အောင်)၊ သခင်စောလွင် (ဗိုလ်မင်းခေါင်)၊ သခင်သန်း
ထင် - ၂ (ဗိုလ်မြဝင်း)၊ ကိုအောင်သိန်း (ဗိုလ်ရဲထွဋ်)၊ သခင်ထွန်းရွှေ (ဗိုလ်လင်း
သုန်) တို့နှင့်အတူ ကိုင်ရိုမာရူး (Kaisho Maru) သင်္ဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ
၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင်ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ

၂၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ အိဆာကာမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် တိုကျိုမြို့သို့ လေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့သည်။ တိုကျိုမှတစ်ဆင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင် ဖွင့်လှစ်ထားသော စန်းယစစ်ပညာသင်ကျောင်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် တိုက်ခိုက်ရေးသင်တန်းများ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့ရှိ မြန်မာလူမျိုးမျက်စိကုဆရာဝန်ကြီး ဦးလွန်းဖေနေအိမ်တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ လက်မောင်းသွေးဖောက်ကာ သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည် ခံယူရာ ဗိုလ်ကျော်ဇော ဖြစ်လာသည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ၏ ဗိုလ်ဘွဲ့များကို ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက မှည့်ပေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) စစ်ဌာနချုပ်နှင့် မော်လမြိုင်စစ်ကြောင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ချီတက်၍ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေကို ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက် မှ ၇ ရက်အထိ ပဲခူး မြို့ ဗမာ့တပ်မတော် စံပြတပ်ရင်း ရှိ ဗိုလ်ကျော်ဇောနေအိမ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗမာ ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ကိုယ်စား လှယ် သခင်စိုးတို့ လျှို့ဝှက်တွေ့ ဆုံဆွေးနွေးပြီး ဖက်ဆစ်တိုက် ဖျက်ရေးအဖွဲ့ဖွဲ့ရန် သဘော တူညီခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနေအိမ်၌ ကျင်းပသော ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၃ ရက်နေ့အထိ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနေအိမ်၌ ကျင်းပသော ဖတပလ အစည်းအဝေးသို့တက်ရောက်သည်။ အဆိုပါအစည်းအဝေးတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း ၄ (ပဲခူး၊ ရွှေကျင်နှင့် သထုံခရိုင်) တွင် တိုင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူကာဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော်ခေါင်းဆောင် အရာရှိကြီးများအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်

စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ သီဟိုဠ်ကျွန်း (ယခုသီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) ဘာနီမြို့သို့ သွားရောက် ရာ၌ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ဒုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် မြောက်ပိုင်းတိုင်း တိုင်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် တောင်ပိုင်းတိုင်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ တွင် မြန်မာစစ်မစ်ရှင် ဒုတိယအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဘယ်လ်ဂျီယမ်၊ နော်ဝေး၊ ဆွီဒင်နှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ် မြောက်ပိုင်းတိုင်း တိုင်းမှူးအဖြစ် ပြန်လည်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်အဆင့်အထိ တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ့မြေသို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော တရုတ်ဖြူကူမင်တန် (Kuomintang) တပ်များကို ဘုရင့်နောင်စစ်ဆင်ရေးဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ် မတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင် တရုတ်ဖြူတပ်များကို ရန်ကြီးအောင် စစ် ဆင်ရေးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်

တိုင်ဦးစီးကွပ်ကဲ၍ တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် စစ်ဘက်ချစ်ကြည်ရေးမိတ်ဆက်အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့လည်း သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။

ဗမာ့တပ်မတော်မှ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် အောင်မာယ ထိုးစစ်ဆင်နွှဲစဉ် ဗကပဌာနချုပ်သို့ ရဲဘော်ကြီးမြင့်နှင့် ဗိုလ်ကျော်ဇောတို့ပေးပို့သော စစ်ရေးထိပ်တန်း

လျှို့ဝှက်သတင်းများပါရှိသည့် စာရွက်စာတမ်းများကို သိမ်းဆည်းမိခဲ့သည်ဟု ဆိုကာ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့ပါ စာအမှတ် ၂၀ ရာထူး (၁၅) ၅၇ အရ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်မှ ဒုဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်သို့လျှော့ချ၍ အငြိမ်းစားပေးခြင်းခံရသည်။ အောင်မာယစစ်ဆင်ရေး ဆိုသည်မှာ ပခုက္ကူခရိုင်အတွင်းရှိ ဗကပပါတီဌာနချုပ်ကို ထိုးစစ်ဆင်သော စစ်ဆင်ရေးဖြစ်သည်။

ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောက သူ၏ ကိုယ်ရေး အတူပုထိုးပေါင်းချုပ်စာအုပ် စာ ၁၉၄ ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားလေ သည်-

..ထို (အောင်မာယ)စစ်ဆင်ရေးအတွင်း ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဌာနချုပ် မှ စာရွက်စာတမ်းအတော်များများ ဖမ်းဆီးမိရာ ထိုအထဲတွင် ဥက္ကဋ္ဌ သခင် သန်းထွန်း၏ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်ဖိုင်တွဲတစ်တွဲ ပါရှိသည်။ ထိုဖိုင်တွဲတွင် ပါရှိသော စာအချို့မှ အချက်အလက်များအရ သခင်သန်းထွန်းထံ ကျွန်တော်ကရေးပေး သည်ဟုထင်ရသော အကြောင်းအရာများပါရှိနေရာ ထိုကိစ္စကို အကြောင်းပြု၍ ကျွန်တော်ကို အကြီးအကျယ် အရေးယူရန် တပ်တွင်း တပ်ပြင်ရှိ ဆိုရှယ်လစ်များ စီစဉ်ကြပါတော့သည်။

ဤနေရာတွင် ကျွန်တော်နှင့် ထိုခေတ်ထိုအချိန်က နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံများ

သွင် အရေးပါစွာရောက်ရှိနေသူများအကြား ဆက်ဆံရေးကို ရေးပါဦးမည်။

ထိုအချိန်ကာလ ၁၉၅၆ ခုနှစ်သည် ဆိုရှယ်လစ်များက တပ်တွင်းတပ်ပြင်
ဩဇာလွှမ်းမိုးရေးအကြီးအကျယ် ကြိုးစားနေမှု အရှိန်ရနေချိန်နှင့်လည်း တိုက်
ဆိုင်နေပါသည်။ သူတို့သည် ပြင်ပအန္တရာယ်ဖြစ်သည့် တရုတ်ဖြူတိုက်ရေးထက်
ပြည်တွင်းစစ်ကိုသာ အလေးပေးအပြုတ်တိုက်ချင် သူများဖြစ်ကြသည်။ ပြည်သူ
သူထုနိုးကြားပြီး တောင်းဆိုလွန်း၍သာ (တဖက်ကလည်း ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်
ပါတီက ဖော်ထုတ်ဖွင့်ချနေ၍သာ) တရုတ်ဖြူတိုက်ရေးကို လုပ်ကြံခြင်းဖြစ်သည်။
ဆိုတိုက်ပွဲများ အရှိန်နှင့် ကျွန်တော် ဩဇာကြီးမားလာမှုကိုလည်း သူတို့စိုးရိမ်နေ
ကြသည်။)

တပ်တွင်းမှ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဆန့်ကျင်သည့် တပ်မှူးများလည်းရှိရာ ကျွန်
တော်နှင့်ပူးပေါင်းစည်းရုံးမိပြီး သူတို့ဆိုရှယ်လစ်များကို အာခံခေါင်းမာလာကြမှာ
လည်း စိုးရိမ်နေကြသည်။ အဓိကမှာ ဆိုရှယ်လစ်များအနေနှင့် တိုင်းပြည်ကို
၎င်းတို့ စိတ်ကြိုက်ချယ်လှယ်လိုကြရာတွင် အုပ်စိုးနိုင်ဖို့ရာမှာ ဆူးငြောင့်ခလုတ်
ပြစ်သော ကျွန်တော့်ကို ဖယ်ရှားပစ်ဖို့ လိုပေသည်။

ကျွန်တော် ဤကဲ့သို့ တပ်မှ ထုတ်ပစ်ရေးကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ အဓိက
ကြိုးစားကြီးကိုင်သူ (၃)ဦး (ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီး၊ ဗိုလ်နေဝင်း) တို့
နဲ့ပါသည်။

ဆိုရှယ်လစ်ပါတီမှ ဦးကျော်ငြိမ်းသည် တလျှောက်လုံး ကျွန်တော့်ကို သတိ
ပြင့် စောင့်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ ဦးကျော်ငြိမ်းသည် ကျွန်တော့်ကို သူ၏ ဆိုရှယ်လစ်
ပါတီတွင်းရောက်အောင် များစွာအားထုတ်လုံးပမ်းကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ ဆိုရှယ်
လစ်ပါတီမှာ ပြည်သူတို့၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ဖို့ထက် ကွန်မြူနစ်ပါတီဆန့်ကျင်
ရေး၊ အပြုတ်တိုက်ရေးကိုသာ အဓိကလုပ်နေသောပါတီဖြစ်ရာ (အဓိက ၎င်းတို့
ကိုယ်ကျိုးစီးပွားရေးကိုသာလုပ်နေရာ) ကျွန်တော်အနေနှင့် တိုင်းပြည်နှင့်ပြည်သူ
မျက်နှာမထောက်ဘဲ မိမိတဝမ်းတခါအတွက် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဝင်မလုပ်နိုင်ပေ။
ဦးကျော်ငြိမ်းအနေနှင့်ကလည်း ကျွန်တော်၏ ပြင်းပြသော ပြည်ချစ်စိတ်၊ အကျင့်
စာရိတ္တ၊ သီလ၊ ရာထူးစည်းစိမ်မမက်မောမှု စတာတွေကိုကြည့်ပြီး သူသိမ်းသွင်း
နိုင်မည်မဟုတ်ရုံမက သူ့ရှေ့ရေးရည်မှန်းချက်ကိုပါ နှောင့်ယှက်နိုင်သူဟု
မြင်နေသဖြင့် ထိုဖိုင်တွဲကိုစပေါ်လာသောအခါ တပ်တွင်းဆိုရှယ်လစ်များနှင့်
ပူးပေါင်းပြီး တက်ကြွစွာ ကျွန်တော့်ကို အရေးယူလုပ်ဆောင်လာခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်။

ဗိုလ်အောင်ကြီးမှာ နိုင်ငံရေးထက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာထူးအတွက်ပါ ကျွန်တော့်

မြန်မာ့နိုင်ငံ (၁၉၈၁-၁၉၇၆)

ကျော် လော ဦး တို့ကိုဖော် ထုတ်ပေး ကြ ရန် မိဘပြည်သူ များသို့ ဆိုင်ရာမှ မေတ္တာ ရပ်ခံ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်လောပါပျောက်နေ

ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်လော

ကျော်လင်း

ဒေါက်တာကျော်လော

ဒေါက်တာကျော်လော

ကို ဆန့်ကျင်သဖြင့် အလွန်ပြင်းထန်ပြီး ကျွန်တော့်အပေါ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရလည်း အလွန်မုန်းတီးပါသည်။ ကျွန်တော် တပ်တွင်းရှိနေသရွေ့ သူ့အနေနှင့် ကျွန်တော့် ကိုကျော်ကာ ထိပ်ရောက်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဗိုလ်နေဝင်းမှာ ကျွန်တော့်ကို ဂျပန်ခေတ်ကတည်းက မလိုလား မနှစ်မြို့ သော်လည်း လက်တွေ့ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များရှိပါသည်။ (ဗိုလ်နေဝင်းသည် တပ်တွင်းဆိုရှယ်လစ်များအနက် ၎င်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားနှင့်ပတ်သက် လာလျှင် အလွန်လက်တွေ့ကျစွာ စဉ်းစားနိုင်သူဖြစ်သည်။)

တိုင်းပြည်တွင် စစ်တပ်က ထမ်းဆောင်ရမည့်တာဝန်ကြီးများ ပေါ်ပေါက် လာပါက သူတို့အားကိုးမရှိပေ။ သူကိုယ်တိုင်က ဘာမှ စွမ်းရည်ရှိသူမဟုတ်။ သူ့ဆိုရှယ်လစ်တပ်များများကလည်း အားမကိုးရ။ အရေးအကြောင်းဆိုက ကျွန်တော့်ကိုခေါ်ပြီး တာဝန်ပေးရ။ ကျွန်တော်ကလည်း တခါမျှမငြင်းဆို။ ခေါ်တာဝန်ပေးသမျှ တာဝန်ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်ခဲ့။ တခါမှလည်း ရာထူးကိစ္စ ကိုယ်ရေးကိစ္စ မတောင်းဆိုဖူး။ ထိုအချက်များကြောင့် ကျွန်တော့်ကို တပ်မတော် မှ ထုတ်ပစ်ရေးအထိတော့ သူက အစပိုင်းတွင်မလိုလားခဲ့ပါ။ သို့သော် နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် ဩဇာအရှိန်တက်လာသောအခါ သူသည်လည်း ဗိုလ်အောင်ကြီး နှင့်အတူပူးပေါင်းပြီး ကျွန်တော့်ကို ထုတ်ပစ်ရေးကို တက်ကြွစွာ လုပ်လာပါတော့ သည်။

ဤသူများကြောင့် ဦးနုနှင့် ဦးဗဆွေ (ထိုအချိန်က ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်နေသူ)

တို့လည်း ကျွန်တော်ကို မလိုလားကြဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ကလည်း ထိုနိုင်ငံကိုပေါ်လာသောအခါ ကျွန်တော်ကို ဖယ်ရှားပစ်ရန် လိုလားပုံရပါသည်။+ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပါလီမန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၌ တသီးပုဂ္ဂလအမတ်လောင်းအဖြစ် ကြည့်မြင်တိုင် တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလ အမတ်လောင်း သခင်စံဝေ အရွေးခံရသည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် တရုတ်ပြုကျွန်းကျော်မှုဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် တော်လှန်ရေးကောင်စီနှင့် တောတွင်းလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပစဉ်ကာလက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ချုပ် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ တရုတ်နိုင်ငံသို့ လျှို့ဝှက်ထွက်ခွာပြီး ၁၉၇၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဗမာပနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဗမာပ ဗဟိုဌာနချုပ်၌ စစ်အကြံပေးနှင့် ဗဟိုစစ်ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗမာပဗဟိုစစ်ဦးစီးဌာန ဗဟိုစစ်ကော်မရှင်တွင် ပထမ၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်များကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းကျော်ဇောသည် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးသဘောထားနှင့် လက်ရွေးစင်မိန့်ခွန်းများ (၁၉၅၇)၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး (၁၉၅၉)၊ ရွေးကောက်ပွဲရှင်းတမ်း (၁၉၅၉)၊ ကမ္ဘာစစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး (၁၉၆၀)၊ အမျိုးသားလွှတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲများ (၁၉၆၁) သမိုင်းမှန်ကူကွက်များ၊ တရားခံအစစ်ဘယ်သူလဲ၊ မိဒီယာလောကနှင့်အင်တာဗျူးများ၊ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းချုပ် (၂၀၀၇) တို့ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ကျော်ဇောသည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု၌ စွမ်းစွမ်းတမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကြောင့် ၁၉၅၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ယူဂိုဆလားဗီးယားသမ္မတ တီတိုး၏ စစ်သည်တော်ကောင်း (ပထမအဆင့်) နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် တပ်မတော်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ်တို့ကို ချီးမြှင့်ခံရသည်။

ပိုလ်စကြာ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ဗစိန်တို့ ဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံး၌ ပါဝင်ခဲ့သော ပိုလ်စကြာ၏ အမည်အရင်းမှာ သခင်အောင်သန်း ဖြစ်သည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ ဟိရာတာမာဆာအို (Hiata Masao) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့၌ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ပိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ပိုလ်စကြာဖြစ်လာခဲ့သည်။

ပိုလ်စကြာကို ၁၉၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် မန္တလေးမြို့၌ အဖ ဦးမြတ်သာ၊ အမိ ဒေါ်သန်းတင်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၄) ဦးတွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ မွေးချင်းအစ်ကိုများမှာ ဦးသန်းဖဲ၊ ဦးသန်းစိန်၊ ဦးမြသန်းတို့ ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ဝိုင်အိုစီဇင်ယောက်ျားလေး အထက်တန်းကျောင်း (Diocesan Boy's High School) နှင့် ရန်ကုန်စိန်ပေါကျောင်း (အထက၆ ပိုလ်တထောင်) တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ စိန်ပေါကျောင်းမှ ၁၀တန်းအောင်ပြီးနောက် အစိုးရဆေးပညာသင်ကျောင်းတွင် ဆေးပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆေးကျောင်းမှ ကျောင်းမပြီးမီ ထွက်၍ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သခင်အောင်သန်းသည် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ချောက်ရေနံမြေအလုပ်သမားထုကို တရားဟောပြော၍ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၃၈ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှစ်ခြမ်းကွဲသွားသော အခါ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ဦးစီးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးဘက်သို့ လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်လီဟော၌ သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်အောင်သန်း (ပိုလ်စကြာ) သခင်ချစ်တင်၊ သခင်ခင်မောင်တို့သည် ဂျပန်သွားစိုက်ဆရာဝန်နှင့် သွားဆေးခန်းပိုင်ရှင်မစ္စတာကိုကုဘုနှင့် လျှို့ဝှက်စွာတွေ့ဆုံကာ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဂျပန်နိုင်ငံမှ အကူအညီ ရရန်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ဗစိန်၊ တို့ဗမာအစည်းအရုံးက သခင်အောင်သန်းအား ဂျပန်နှင့်ဆက်သွယ်ရန် ယိုးဒယား (ထိုင်း) နိုင်ငံသို့ စေလွှတ်ခဲ့ရာ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ကျော်လွှားစွန့်စား၍ သွားရောက်ခဲ့သည်။

ဝဲမှယာ - ဗိုလ်ကြော့၏ဇနီး၊ ဝင်းမင်းသန်း၊ အမည်မသိ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်သန်း (ဗိုလ်ကြော့)

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဘန်ကောက်တွင် ဂျပန်အာဏာပိုင်များနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး သခင်ထွန်းအုပ်ထံ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့သုံး လေးဖွဲ့မှ လူငယ် ၄၀ ခန့် စစ်ပညာ သင်ကြားနေအတွက် လျှို့ဝှက်စွာ စေလွှတ်ပေးရန် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ သို့သော် အထမမြောက်ခဲ့ချေ။ သခင်အောင်သန်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိနေကြောင်း မိနာမိအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးကြီး ဆူဇူကီး (နောင် ဗိုလ်မှူးကြီး) သိရှိလျှင် စစ်ပညာသင်ကြားနေဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ ပို့ပေးခဲ့သည်။ ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် စစ်ပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) စစ်ဌာနချုပ်နှင့် မော်လမြိုင်စစ်ကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်းချီတက်စဉ် ဗိုလ်ကျော်ဇော ဦးဆောင်သည့် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့်အတူ ချီတက်လိုက်ပါခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေကို ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဂုတိယ ဗိုလ်မှူးကြီး အဆင့်ဖြင့် စစ်ဦးစီးတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းသော မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် စစ်ရုံးချုပ် ပထမဦး

ဦးခိုင်လှအဖြစ်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မြန်မာအစိုးရအဖွဲ့တွင် ဒုတိယကာ
ဘယ်ရေးဝန်ကြီး (ဒုတိယစစ်ဝန်ကြီး) အဖြစ် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံဆိုင်ရာ တွဲဖက်မြန်မာစစ်
သံအမတ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရပြီးနောက် လက်ထောက်စစ်သံအမတ် ဗိုလ်အေးငွေ
(ဝန်ကြီးဌာန) အတူ ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့သို့ စေလွှတ်ခဲ့ရာ ၁၉၄၄
ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာစစ်သံမှူး
အဖြစ် ၁၉၄၅ ခုနှစ် အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်း
ဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့သို့ သွား
ရောက်ရာတွင် အတိုင်ပင်ခံအဖြစ် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်
ကြောသည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။

လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက် ဗိုလ်ကြောသည် ၁၉၄၅ ခုနှစ် မေလ ၅
ရက်နေ့တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံ
ရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၏ နိုင်ငံခြားရေးရာ
ကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီး
နောက် ပထမဆုံးအကြိမ် ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပခဲ့ရာ ဖဆပလ အမတ်
လောင်းအဖြစ် သရက်တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ လွတ်

တော်အမတ်အဖြစ် ရွေးချယ်
တင်မြှောက်ခံရသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ဖဆ
ပလ နှစ်ခြမ်းကွဲသောအခါ ဦးဗ
ဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ ဦးစီး
သော တည်မြဲဖဆပလတွင် ပါ
ဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀
ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်
နေ့တွင် ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်
တော် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခဲ့
ရာ တည်မြဲဖဆပလ အမတ်

ရှပ်ရှင်မင်းသမီး ဝင်းမင်းသန်း

လောင်းအဖြစ် ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒ နယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ နှုံးနှိမ့်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဗမာ့လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး လေကြောင်းကုမ္ပဏီ နှင့် သီရိစကြာကုမ္ပဏီများ တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လျှို့ဝှက်ထွက်ခွာသွားပြီး ၁၉၆၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ အမျိုးသားလွှတ်မြောက်ရေး ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ဦးနုအဖွဲ့ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရောက်လာသောအခါ ဦးနုအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းခဲ့သည်။

ဗိုလ်စကြာသည် ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် သထုံဇာတိ ဦးကျော်ဒင်၊ ဒေါ်သန်းမေ တို့၏ သမီး ဒေါက်တာခင်လှလှနှင့် အိမ်ထောင်ပြု၍ သား သူရိန်စကြာ၊ သမီး စန္ဒီစကြာ၊ သား တာရာစကြာတို့ထွန်းကားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဒေါက်တာ ဒေါ်ခင်လှလှနှင့် အိမ်ထောင်ရေးပြိုကွဲပြီးနောက် ပဲခူးသူ မစ္စအယ်လဂါဂျွန်ဆင် ခေါ် ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ဝင်းမင်းသန်းနှင့် ဒုတိယအကြိမ်လက်ထပ်ခဲ့ပြီး သား အာကာစကြာ ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဝင်းမင်းသန်းသည် ကမ္ဘာကျော် အမေရိကန် မင်းသား ဂရီဂိုရီပက်ခ်နှင့်တွဲကာ -ခရမ်းရောင်လွင်ပြင်+ အမည်ရှိ ရိုက်ကူးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ပထမဇနီးဖြစ်သူ ဒေါက်တာဒေါ်ခင်လှလှသည် ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက် တိုဘာလ ၁၀ရက်နေ့တွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ မနီလာမြို့၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်စကြာသည် ၁၉၆၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဒုတိယဇနီး ဝင်းမင်း သန်းနှင့် သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ ဒုတိယဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ် ဝင်းမင်းသန်းသည် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၌ သားဖြစ်သူ အာကာစကြာနှင့်အတူ နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ဗိုလ်စကြာသည် ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့ တပ်မတော်နေ့၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ချီးမြှင့်ခဲ့သော လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ဒုတိယအဆင့်) တံဆိပ်ချီးမြှင့်ခံရသည်

ဗိုလ်ဇေယျ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်ဇေယျ၏ အမည်ရင်းမှာ ကိုလှမောင်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ ကာဂါမာဆာရှိ (Kaga Masashi) ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်ဇေယျ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဗိုလ်ဇေယျကို ၁၉၁၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အလုံမြို့နယ် နန်းတော်ရှေ့ရွာတွင် အဖ ဦးချစ်မောင်၊ အမိ ဒေါ်စိန်တိုင် တို့မှ ပွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့ မြို့မ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် စတင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် တွင် ၁၀ တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထို့ နောက် ၁၉၃၄-၃၅ ပညာသင်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်ပညာ သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ၁၃၀၀ပြည့် အရေးတော်ပုံ ကာလအတွင်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင် ခေါင်း ဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့ရာ ဒဏ်ရာရရှိ ခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရအား ဆန့်ကျင်သည့်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (Underground Unit) ကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ နောင်တွင် ယင်းအဖွဲ့ ကို ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ (The People's Revolutionary) ဟု၍ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလတွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ် တတိယအသုတ်ဖြစ် သော သခင်စံမြ (ဗိုလ်တောက်ထိန်) သခင်ခင်မောင်ဦး (ဗိုလ်တာရာ) တို့နှင့်အတူ ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေယျ) သည် ကိုဆိုင်မာရူး (Kosei Maru) သင်္ဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာရာတွင် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ မေလကုန်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိပြီး ဟိုင်နန်ကျွန်းတွင် စစ်ပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ မဆို တက်မီ ပြည်တွင်းသူပုန်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရဟိုင်းမှတဆင့် ထိုင်း မြန်မာနိုင်ငံနယ်စပ်ရှိ သာဆောင်ရမ်းကိုဖြတ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိပြီးနောက် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ဂျပန်တပ်များအကြောင်းနှင့် မှာကြားလိုက်သော ကိစ္စများကို သတင်းပို့ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့တို့တွင် စစ်ပညာသင်တန်း ပေးခြင်း၊ စစ်လက်နက်ငယ်သင်တန်းပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဂျပန်တပ်မတော်နှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်း ပိုက်ပြီးနောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ကြီးဇေယျသည် တပ်မ (၁) ကို ဦးစီး၍ အထက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ ချီတက်ကာ ဗြိတိသျှတို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေ ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာ

ဝိမုဿာ - ရဲဘော်သက်တင်၊ ရဲဘော်အောင်ကြီး၊ ရဲဘော်ဌေး၊ ဗိုလ်ဇေယျ၊ ဗိုလ်စိုးမောင် နှင့် ဗိုလ်ပုတိုးအား ဝက်တိုးရွာသူကြီး ဦးမြင့်နေအိမ်၌ တွေ့ရစဉ်

ကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် တာဝန်ဆမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဂျပန်ခေတ်တွင် ဖွင့်လှစ်သော မင်္ဂလာဒုံ ဗိုလ်သင်ဘန်းကျောင်းတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကြီးပတ်လမ်း (ယခုနတ်မောက်လမ်း) နှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေအိမ်၌ ဗမာ့တပ်မတော်၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီ၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်များ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ဖွဲ့စည်းရေး အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဗမာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့၌ ဂုတိယစစ်ဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၃ ရက်နေ့အထိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နေအိမ်၌ ကျင်းပသော ဖတပလ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် ရှေ့တန်းစစ်ဌာနချုပ်၌ ဝင်ဦးစီးမှုအဖြစ် တာဝန်ယူကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ တာဝါလိန်းလမ်း (ယခုဗိုလ်ချုပ်ပြတိုက်လမ်း) ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနေအိမ်တွင် ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်မတော်တိုင်းမှူးများ အစည်းအဝေး ကျင်းပရာ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ

အစည်းအဝေး၌ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး အရေးတော်ပုံ မပြီးဆုံးသေးသည့်အတွက် မြန်မာပြည်သူများ ညီညွတ်စွာဖြင့် ဖတပလ အဖွဲ့ချုပ်အတွင်း ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဗမာ့တပ်မတော်၏ နောင်ရေးအတွက် ပြည်သူ့ပြောက်ကျားများနှင့် မျိုးချစ်ဗမာ့တပ်မတော်သားများကို အခြေခံ၍ ဗမာ့တပ်မတော်သစ် ဖွဲ့စည်းရန် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အလိုက် တပ်ရင်းများဖွဲ့၍ ယင်းတပ်များတွင် တိုင်းရင်းသားအရာရှိများက အုပ်ချုပ်ရန်တို့ကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော မြန်မာ့ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ သီဟိုဠ်ကျွန်း (ယခု သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) ကနီမြို့သို့ သွားရောက်ရာတွင် ဗိုလ်ဇေယျသည် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဝင် (၇) ဦး (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်ဇေယျ၊ ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်ကျော်ဇော၊ ဗိုလ်မောင်မောင်၊ ဗိုလ်ဇော်မင်း) တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးဇေယျသည် ဧင်ဦးစီးအရာရှိ ပထမတန်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းသော လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကောင်စီ၏ အာဏာသိမ်းရေးလမ်းစဉ်ကို လက်ခံကာ ၁၉၄၈ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဗမာ့တပ်မတော် တပ်ရင်းအချို့ တောခိုရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်အထိ တော်လှန်နေသော ဗမာ့တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ခုနှစ် မတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ပြည်သူ့ရဲဘော်ဖြူနှင့် တော်လှန်နေသော ဗမာ့တပ်မတော်တို့ ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ တပ်ပေါင်းစု ပြိုကွဲသွားပြီးနောက် တော်လှန်သော ဗမာ့တပ်မတော်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး တောခိုတပ်များနှင့် ဗမာပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်များ ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်ဇေယျသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတွင် ဗဟိုကော်မတီဝင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ဇေယျနှင့် သခင်သန်းမြိုင်တို့ ခေါင်းဆောင်သော အဖွဲ့သည် ဗန်းမော်ခရိုင်မှတစ်ဆင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် တရုတ်နိုင်ငံတွင် ဖွဲ့စည်းသည့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အဝေးရောက်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးတက်ရောက်ရန် တရုတ်နိုင်ငံမှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီနှင့် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲ ၁၉၆၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၄

စာရေးဆရာ ဒဂုန်တာရာနှင့် ဗိုလ်လေယျတို့အား ဗိုလ်လေယျ၏ သမီးများနှင့်အတူ တွေ့ရစဉ်
ဆုတ်နေ့တွင် ပျက်ပြားသွားပြီးနောက် ဗိုလ်လေယျနှင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ
ခေါင်းဆောင်များသည် သာယာဝတီခရိုင် ဇီးကုန်းမြို့နယ်ရှိ ဗကပတောတွင်း
ဝခန်းသို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗကပ ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်
လည်းကောင်း၊ ဗဟိုစစ်ကော်မရှင်များအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗဟိုစစ်ဦးစီး
ဌာနချုပ်များအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ဗိုလ်လေယျသည် ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့ နံနက် ၅ နာရီ ၁၅
ခန့်တွင် ပဲခူးရိုးမ မြရာပင်ခြေရင်းရှိ ဗကပ ဗဟိုဌာနချုပ်ကို ဗမာ့တပ်မတော်
ဘက်မှ (၇၇) မှ ဝင်ရောက်စီးနင်းတိုက်ခိုက်စဉ် ကျည်သင့်၍ ကျဆုံးသွားခဲ့သည်

ဗိုလ်မှူးအောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဝါ ခေါင်းဆောင်၊ လွှတ်တော် အမတ်၊ သန့်ရှင်းဖဆပလ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ဦးနု၏ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ပါတီ၏ အနောက်မြောက်တိုင်းမှူး၊ ၈၈ အရေးတော်ပုံအတွင်း ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဒီ/ငြိမ်း) ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ ရွှေတိဂုံစေတီတော် ဂေါပက လူကြီး စသည့်တာဝန်များ ထမ်းရွက်ခဲ့သော ဗိုလ်မှူးအောင်၏ အမည်အရင်းမှာ ကိုစံလှိုင်ဖြစ်သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သောအခါ သခင်စံလှိုင် ဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ အိုမူရာတာ ဒါရှိ (Omura Tadashi) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော် သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်အောင်ဖြစ်လာသည်။ ဘီအိုင်အေ ဖျက်သိမ်း၍ ဘီဒီအေပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသောအခါ တပ်ရင်း ၅ ၏ တပ်ရင်းမှူး အဖြစ် ဗိုလ်မှူးရာထူး တိုးမြှင့်ခံရသောအခါ ဗိုလ်မှူးအောင် ဖြစ်လာသည်။ ယင်းအမည်ဖြင့် ဘဝတစ်လျှောက် ထင်ရှားခဲ့သော ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး ဖြစ်သည်။

ဗိုလ်မှူးအောင်ကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် အဖ ဦးရွှေမှန်၊ အမိ ဒေါ်ဖော့တို့မှ ပဲခူးတိုင်း ကျောက်တံခါးမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းညီအစ်ကိုမောင်နှမ ခုနစ်ယောက် (ဒေါ်ဦး၊ ဒေါ်ဝါ၊ ဦးစံတုတ်၊ ဦးစံခိုင်၊ ဦးစံခိုင်၊ ဦးစံလှိုင် (ဗိုလ်မှူးအောင်)၊ ဦးစံကြိုင်) တို့တွင် ဆဌမမြောက် ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က မိဘလက်ငုပ်လက်ရင်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဖြူမြို့၌ ရဟန်းခံကာ သာသနာ့ဘောင် ဝင်ရောက်၍ ရဟန်းဘဝဖြင့် ပထမကြီးတန်း စာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ရှင်ဘွဲ့မှာ ရှင်ဇေယျ ဖြစ်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ရှင်လိင်ပြန်၍ ဖြူမြို့နယ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်သည်။ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ် သမားအစည်းအရုံး၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ် စတုတ္ထအသုတ် ဖြစ်သော သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်ရွှေမောင် (ဗိုလ်နေဝင်း)၊ သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့် ဆွေ)၊ သခင်လှ (ဗိုလ်မင်းရောင်)၊ သခင်သန်းညွန့် (ဗိုလ်ဇင်ယော်)၊ သခင်ကျော် စိန် (ဗိုလ်မိုးညို)၊ သခင်မောင်မောင် (ဗိုလ်ဉာဏ)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)

သခင်သစ် (ဗိုလ်စောနောင်)၊ သခင်ထွန်းလွင် (ဗိုလ်ဗလ) တို့နှင့်အတူ ကိုရိုယုမာ ရွေးသင်္ဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် တရုတ်ပြည် ရှန်ဟိုင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရှန်ဟိုင်းမှတစ်ဆင့် ဂျပန် နိုင်ငံ ကျွန်းကျွန်း နာဂါဆာကီးမြို့အနီးရှိ ရေတပ်စခန်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် တိုကျိုမှ ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ လေယာဉ်ဖြင့် သွားရောက်၍ ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် စစ်ပညာ ရပ်များ သင်ကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် စစ်ဌာနချုပ်နှင့် မော်လမြိုင် စစ်ကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်းချီတက်စဉ် လက်နက်ခဲယမ်းမီး ကျောက်နှင့် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးတပ်ဖွဲ့နှင့်အတူ ချီတက်ခဲ့သည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) တပ်ရင်း ၂ ၏ တပ်ရေးဗိုလ်ကြီး အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေကို ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာ ကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဘီဒီအေတပ် ရင်း ၅ ၏ တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် ဗိုလ်မှူးအဆင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ထို့ နောက် တပ်များတိုးချဲ့၍ အသီးသီးဖွဲ့ရာတွင် ဗိုလ်မှူးအောင်သည် တောင်ပိုင်း တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်ကို ဦးစီးခဲ့ရသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကြီးပတ် လမ်း (ယခုနတ်မောက်လမ်း) နှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းနေအိမ်တွင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ် (Anti-Fascist Organization AFO) ဖွဲ့စည်းရာတွင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက် ရောက်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း ၇ (သရက်၊ အောင်လံ မကျေး၊ မင်းဘူး) တွင် တိုင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ မှ ၁၅ အထိ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ဗဟိုဦးစီးအစည်းအဝေးကျင်းပရာ ဗမာ့ တပ် မတော်ခေါင်းဆောင် အရာရှိကြီးများနှင့်အတူ ဗိုလ်မှူးအောင်သည် တက်ရောက် ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်း စစ်သေနာပတိအဖြစ် ဦးစီး၍ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သော ပြည်သူ့ရဲဘော် အဖွဲ့ (People's Volunteer Organization) ကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဆော်ဩဇေး များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း

ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့ တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ဖဆပလ အမတ်လောင်းအဖြစ် သရက် ထောင် မဲဆန္ဒနယ် မြေမှ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ရာ ရွေးမြောက်ခံရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်တွင် ပါ ဝင်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သခင်နု၏ လက်ဝဲညီ ညွှတ်ရေးမှူးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့ အဖြူနှင့် အဝါ ကွဲပြားသည့်အချိန်တွင် ပြည်သူ့ရဲဘော်ဝါ အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လက်ဝဲညီညွတ်ရေး ကောင်စီတွင် ပြည်သူ့ရဲဘော် ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း ဖြစ်ပြီး အတွင်းရေးမှူးမှာ သိန်းဖေမြင့် ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၈ မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ် အထိ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ သန့်ရှင်းဖဆပလအဖွဲ့၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရ အဖွဲ့၌ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ တွင် ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခဲ့ရာ ရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်း ဖဆပလအမတ်လောင်း အဖြစ် ကြည့်မြင်တိုင်မြောက်ပိုင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်အရွေးခံရာ လွှတ်တော် အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးအောင်သည် ရွှေတိဂုံစေတီတော် ဂေါပကလူကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မတ်လတွင် သန့်ရှင်းဖဆပလကို ပြည်ထောင်စုပါတီ (ပထမ)ဟု အမည်ပြောင်းပြီးနောက် ပြည်ထောင်စုပါတီနှင့် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံးတို့တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လအထိ ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့တွင် သမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုပါတီ အမှုဆောင် အဖွဲ့လုံးနှင့်အတူ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီမှ အာဏာသိမ်းပိုက်လိုက်ပြီးနောက် အစိုးရဝန်ကြီး

ဗိုလ်မှူးအောင်

ဖမ်းဆီးခဲ့ရာတွင် ဗိုလ်မှူးအောင် သည် ငပလီသို့ ရောက်နေ၍လည်း ကောင်း၊ သမ္မတအဖြစ်လျာထားပြီး ဖြစ်သော ဆမားဒူးဝါးဆင်ဝါးနောင် သည် မြစ်ကြီးနား ခရိုင်အတွင်း ၎င်း၏ ဘိုးဘွားမိဘများ နေထိုင်ခဲ့သော ရွာသို့ ရောက်ရှိနေ၍ လည်းကောင်း၊ မဖမ်းခံခဲ့ရပေ။

၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက် နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီက ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး အကြံပေးအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ရန်ကုန် ဘဆွေနှင့်အတူ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ပြီး ဦးစုခေါင်းဆောင်သည့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီ (Parliamentary Democracy Party) တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီတွင် အနောက်မြောက် တိုင်းမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အားသစ်စာစောင်တွင် တွဲဖက် အယ်ဒီတာအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး

ပြည်သူ့ညီညွတ်ရေးပါတီ (ဖဆညပ) (Anti-Fascist People's Unity Party-AFPUP) ကို သီးခြားတည်ထောင်ခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် နိုင်ငံတော်ကောင်စီ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၈ ရက်တွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် (၂/၈၀)

ကို ကြေညာခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြည်တော်ပြန်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ဒီဇင်ဘာရေစီအရေးတော်ပုံကြီးအတွင်း ၁၉၈၈ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဦးနုနာယကအဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဒီမိုကရေစီနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ (ဒီ/ငြိမ်း) အဖွဲ့တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဗိုလ်မှူးအောင်သည် ဥပက္ကဋ္ဌအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဦးနုဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ဦးဆောင်သည့် စင်ပြိုင်အစိုးရ အဖွဲ့တွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် စစ်တပ်မှ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေး အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပြီး ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ဒီဇင်ဘာရေစီအရေးတော်ပုံကြီးကို ဖြိုခွင်းပြီးနောက် ဒီမိုကရေစီနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့ချုပ် ဥပက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးအောင်သည် အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ရာဂျစ်ဂန္တီထံ ၎င်း သို့အား စစ်ရေးအကူအညီပေးရန် စာရေးသားတင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်အား နှောင့်ယှက် ချက်ဆီးလိုသူများ၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ ၂၁၁ (ခ) အရ တားဆီးမိန့်ထုတ်ပြန်ခံရပြီး နေအိမ်အကျယ်ချုပ် ထိန်းသိမ်းခံ သေးသည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ် ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့သည် အမိန့် (၅/၉၀) ကို ထုတ်ပြန်ပြီး (ဒီ/ငြိမ်း) ၏ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သူ ဗိုလ်မှူးအောင်အား စစ်ပြိုင်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်ခြင်း၊ ပယ်ဖျက်ခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် ဥပဒေနှင့် အညီ ရပ်တည်နေသူမဟုတ်သဖြင့် (ဒီ/ငြိမ်း) ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် အမည်စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မှူးအောင်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများ အကြာ၌ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် သတိုးသီရိသုဓမ္မဘွဲ့၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက် နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်)၊ ၁၉၈၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) တံဆိပ်တို့ကို ခိုးမြှင့်ခံရသည်။ သို့သော် ၁၉၈၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ကို ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းခံရသည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မှူးအောင်သည် ၂၀၀၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းမြို့ ဝက်ဘာလမ်းနေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဗိုလ်မင်းခေါင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မင်းခေါင်၏ အမည်ရင်းမှာ ကိုဇော်လွင်ဖြစ်သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ သခင်စောလွင် ဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်စစ်သင်တန်းတက်ရောက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ ယာမာအိုကာကီနိုနို (Yama Okashi) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဝင်များ၊ ဗိုလ်အမည်ခံယူရာတွင် ဗိုလ်မင်းခေါင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ပါလီမန်လွှတ်တော်အမတ်၊ ပြည်ထောင်စုပါတီတွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး၊ ပြည်ထောင်စုအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရွှေတိဂုံစေတီတော် ဂေါပက အဖွဲ့

ဝင်း၊ ရွှေတူဂျာနယ်အယ်ဒီတာချုပ်၊ နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့၊ ပထမအဆင့်ရ ဗိုလ်မင်း
ခေါင်အား ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် သာယာဝတီခရိုင် ကြို့ပင်ကောက်မြို့၌ အဖ
ဦးသောကြာ၊ အမိ ဒေါ်ကြော့တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က ကြို့ပင်ကောက်မြို့မှ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင်
ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင် ကြို့ပင်ကောက်
ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်
ရွက်သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ကြို့ပင်ကောက်မြို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံး အလုပ်
အမှုဆောင်အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့နောက် သခင်ချစ်၏ စည်းရုံးမှုဖြင့် ဂျပန်
နိုင်ငံသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရန် စေလွှတ်သည့် ဒုတိယအသုတ် မြန်မာမျိုးချစ်
သုဝဏ္ဏများနှင့်အတူ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကိုင်ရိုမာရှားသင်္ဘော
ဖြင့် ရန်ကုန်မြို့မှ ထွက်ခွာ၍ ဧပြီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ အိုဆာကာမြို့သို့
ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလ ၉ ရက်နေ့တွင် တိုကျိုမြို့မှတစ်ဆင့် လေ
ယာဉ်ဖြင့် ဟိုင်နန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်၍ ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင်
စစ်ပညာများ သင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်မြို့ရှိ
မြန်မာလူမျိုး မျက်စိအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဦးလွန်းဖေနေအိမ်တွင် လက်မောင်း
သွေးဖောက်သဇ္ဇာအဓိဋ္ဌာန်ပြုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ရန်နိုင်၊ ဗိုလ်တောက်ထိန်နှင့်
ဗိုလ်မင်းခေါင်တို့ပါဝင်သော ကာနယ်ဟိရာယာမဦးစီးသည့် ရေကြောင်းချီတပ်ဖွဲ့
(ချီတပ်စစ်ကြောင်း) ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ဗြိတိသျှတို့ကို တိုက်ထုတ်ရန် ထိုင်း
နိုင်ငံမှ စတင်ချီတက်ခဲ့သည်။ မော်လမြိုင်မြို့အနီး ကျွဲကွမိမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်မြို့သို့
အဝင် ဗိုလ်မင်းခေါင်ဦးစီးသည့် စက်လှေအုပ်စုသည် ဗြိတိသျှရေတပ်အုပ်စု၏
၂၆ မီးဆီးခြင်းခံရသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်တွင်မူ ဗိုလ်မင်းခေါင်သည်
ခဲခဲတပ်ဖွဲ့နှင့်အတူ ရန်ကုန်ထောင်ကြီးကို ဖောက်ထွင်း၍ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မင်းခေါင်ဦးစီးသည့် ဘီအိုင်အေ
တပ်ဖွဲ့သည် ရခိုင်ပြည်နယ်တောင်ပိုင်းသို့ချီတက်၍ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးလုပ်ငန်းများ
ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေ
အုပ်ကိုင်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဖွဲ့စည်းသောအခါ
ဗိုလ်မင်းခေါင်သည် ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် တပ်တွင်တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ထို့
နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလတွင် ရှေ့တန်းစစ်ဌာနချုပ်တွင် တာဝန် ကျကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူး မင်းခေါင်ဦးဦး သည် အမှတ် ၁၀၆ တပ်ရင်း (ရန်ကုန်တပ်ရင်း) သည် ပဲခူးရိုးမမှ ဆုတ်လာသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များကို စစ်တောင်းမြစ်ဝှမ်း တဝိုက်၌ ချေမှုန်းသုတ်သင်နိုင် ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် တပ်မတော်မှ နှုတ်ထွက်ကာ နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပြည်သူ့ရဲဘော် တပ်ဖွဲ့တွင် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဖဆပလ အမတ်လောင်းအဖြစ် ရန်ကုန်ကြည့်မြင်တိုင်တောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ ဝင် ရောက်အရွေးခံရာ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် မြန်မာပြည် သောင်းကျန်းမှုနှိမ်နင်းရေးတပ်ရင်း (၂) တွင် တပ်ရင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ကျန်းမာရေးနှင့် အလုပ်သမားဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက် နေ့တွင် ပါလီမန်အတွင်းဝန်ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လက်ဝဲညီညွတ်ရေး ကောင်စီတွင် ပြည်သူ့ရဲ ဘော်အဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ အလုပ် အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်တွင် ပါဝင်၍ နိုင်ငံ ရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ပညာရေးပြည်သူ့ လုပ်ငန်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာန ပါလီမန်အတွင်းဝန်အဖြစ် ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် တစ်ကြိမ် ၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် တစ်ကြိမ် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်းကောင်း ကြိုပင်ကောက် မဲဆန္ဒနယ်မြေ လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။

ထို့နောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ထောက်ပံ့ရေးဌာန ဝန်ကြီး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဌာနဝန်ကြီး အဖြစ်လည်းကောင်း ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ စာတိုက်နှင့်ကြေး နန်းဌာန ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့မှ အောက်

တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့အထိ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စာ
တိုက်နှင့် ကြေးနန်းဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး အဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မင်းခေါင်သည် ရွှေတိဂုံစေတီတော်ဂေါပကအဖြစ် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင်
တစ်ကြိမ် ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင်တစ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင်
ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီး၏ ၁၃ကြိမ်မြောက် စေတီယင်္ဂဏာပရိယတ္တိအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ
အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။

ဗိုလ်မင်းခေါင်သည် စာပေဝါသနာထုံသူတစ်ဦးလည်းဖြစ်ရာ ၁၉၄၃ ခုနှစ်
တွင် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များကို အခြေခံထားသည့် ရွှေတူ+
စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
နှင့် ရဲဘော်သုံးကျိပ်+ စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် ရွှေတူ
ဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရွှေတူ၏မြစ်ဖျားခံရာ+ စာအုပ်ကို
ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဗိုလ်မင်းခေါင်သည် ဂျပန်နိုင်ငံ၌ စစ်ပညာသင်ကြားစဉ်ကပင် သင်တန်း
သားကောင်းတံဆိပ်နှင့် ရွှေစလွယ်တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်
အတွင်း ဗြိတိန်နိုင်ငံ သူရဲကောင်းထူးချွန်ဆုကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၅၄ မှ ၁၉၅၅
ခုနှစ်အတွင်း အိသီယိုပီးယားနိုင်ငံ၏ လူစွမ်းကောင်းဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် အမြင့်ဆုံး
သူရဲကောင်းဆုတံဆိပ်များ ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ တပ်မတော်နေ့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုး
ပမ်းမှု နောက်ဆုံးကဏ္ဍ၌ ကိုယ်ကျိုးမဲ့ဘဲ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးလွတ်လပ်ရေး
အတွက် သက်စွန့်ဆံဖျား ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကြောင့် လွတ်လပ်ရေးမော်
ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ် ချီးမြှင့်ဂုဏ်ပြုခံရသည်။ ထို့အပြင် ၁၉၈၀
ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီမှ ပေးအပ်ချီးမြှင့်သည့်
နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေ
သည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးပေသွ

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်းတွင် ကျားကြီးပေသွ ရေနံမြေသပိတ်
ခေါင်းဆောင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီခေါင်းဆောင် စသည်
ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သော ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးပေသွကို ၁၉၁၅ ခုနှစ် ဧကန်

တို့ဘာလ ၇ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် တနင်္သာရီတိုင်း ထားဝယ်မြို့နယ် အုန်းပင်ကွင်းရွာ၌ အဖ ကုန်သည် ဦးထွန်းလှိုင် အမိ ဒေါ်ပဲလေးတို့မှ ပွားမြင်ခဲ့ သည်။ မွေးချင်းသုံးယောက်တွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က အုန်းပင်ကွင်းရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ထားဝယ်အမျိုးသား အလယ်တန်းကျောင်း၊ ထားဝယ်အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း ပညာသင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဟိုက်စကူးဖိုင်နယ် (၁၀ တန်း) အောင်၍ ၁၉၃၆ မှ ၁၉၄၁ အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်၍ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်တွင် ထားဝယ်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်း၏ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ၌ ကျောင်းစာထက် ကျောင်းသား သမဂ္ဂကိစ္စများကိုသာ အချိန်ပြည့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်နေသဖြင့် ဥပစာ အထက်တန်းစာမေးပွဲကိုသာ ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၈-၁၉၃၉ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂနှင့် ဗမာ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန် ယူခဲ့သည်။ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၏ မန်နေဂျာအဖြစ်လည်း တာဝန်ယူခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် အာဠာဝကသခင်ဖိုးလှကြီး ဦးဆောင်သော ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီး ရန်ကုန်သို့ ခြေလျင်ချီတက်လာရာ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ တားဆီးမှုကြောင့် မကွေးမြို့တွင် တန့်ရပ်နေစဉ်အတွင်း ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေသည် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းနှင့်အတူ မကွေးမြို့ မဲထီးကျောင်းတိုက်တွင် ရေနံမြေသပိတ်တပ်သား များအား တရားဟောခဲ့မှုဖြင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကိုဗဟိန်း (ရေနံမြေသခင်များ) နှင့်အတူ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသည်။ ကိုဗဟိန်းနှင့် ကိုဗဆွေတို့သည် မကွေးတရားရုံးတွင် ထောင်ဒဏ်လ အပြစ်ပေး ခဲ့ရပြီး ရန်ကုန်အင်းစိန်ထောင်ကြီး ချက်ချင်းအပို့ခံရသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအသင်းတိုက်၌ ကျောင်းသားထု အစည်းအဝေး ကျင်းပ ၍ ကိုဗဟိန်းနှင့် ကိုဗဆွေတို့ကို လွှတ်ရန်နှင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ထားသော ဥပဒေများ ရုတ်သိမ်းရန် အဆိုများတင်သွင်းခဲ့သည်။ သို့သော် အစိုးရက မလိုက်လျော သဖြင့် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှဦးဆောင်၍ ကျောင်းသားကျောင်းသူများ အတွင်းဝန်များရုံး (နောင်ဝန်ကြီးများရုံး) သို့ ချီတက်လှည့်လည်ဆန္ဒပြခဲ့ရာ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ လက်ပါးစေ ပုလိပ်များ၏ အကြမ်းဖက်နှိက်နှက်ဖြိုခွင်းမှုကြောင့်

ကျောင်းသားများ အများအပြား ထိခိုက်ဒဏ်ရာရကာ ဂျပန်ဆင်ကျောင်းသား ကိုအောင်ကျော် ဒီဇင်ဘာ ၂၂ ရက်နေ့ ၁၃:၂၅ နာရီတွင် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်၌ ဆန္ဒပြမှုများကြောင့် အစိုးရက ကိုဗဆွေနှင့်ကိုဗဟိန်းတို့ကို ပြန်လည်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

ကိုဗဆွေသည် ၁၉၃၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ပီအာပီ (People Revolutionary Party) ခေါ် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကို သခင် မြ၊ သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်စိုး၊ သခင်လှဖေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့နှင့်အတူ ဦးဆောင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်၍ မြေအောက် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် (ယူဂီ) အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

၁၉၄၀-၄၁ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဦးဗဆွေသည် ပီအာပီတွင် မျိုးချစ်လူငယ်များအား ရဲဘော်သုံး ကျိပ်အဖြစ် ဂျပန်ပြည်သို့ စေလွှတ်ရေးအတွက် သခင်မြ၊ သခင်ချစ်တို့နှင့်အတူ စီမံဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဦးဗဆွေသည် ပီအာပီ၏ စည်းရုံးရေးနှင့် စစ်ရေးတာဝန်ခံအဖြစ် မြိတ်ခရိုင်မှ တာဝန်ယူခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် မြိတ်ခရိုင် ပုလောမြို့မှ သတ္တုတွင်းနှင့် မြေပိုင်ရှင် ဦးလှိုင်ဖူး၊ ဒေါ်ထွန်းရွှေတို့၏ သမီး မနုနု (ဆွေ) ခေါ် နနီစီလှိုင်ဖူးနှင့် လက်ထပ်၍ သားသမီး (၉) ဦး ထွန်းကားခဲ့သည်။

ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂-၁၉၄၅) တွင် ဂျပန်ကေဘိုတိုင် (Keibotai) ခေါ် မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ် ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူ၍ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး မြေအောက်လှုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်း တွင် ဂျပန်တို့က ကေဘိုတိုင် ဗိုလ်ချုပ်ရာထူးကို အကာအကွယ်ယူ၍ နောက် ကွယ်တွင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးလုပ်ကိုင်နေသည်ကို သိရှိသွားသောအခါ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့မှ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့အထိ ဂျပန်ကင်ပေတိုင် (စစ်ပုလိပ်)၏ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ဂျပန်လက်မှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဦးကျော်ငြိမ်း ဦးလှမောင်တို့က ပြင်ပမှ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ရသည်။

ဦးဗဆွေသည် ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ဖတပလ ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန် ရေးကို ရန်ကုန်နယ်မြေမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ တွင် ဖွဲ့စည်းသည့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကို ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့်အတူ ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေသည် ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်

၁၉၅၈ ခုနှစ်အထိ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်ငြိမ်း ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် သွားရောက်ခြင်းနှင့် အစိုးရအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဦးဗဆွေအား ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေသည် ဖဆပလ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း ဖဆပလနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့ ညီညွတ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဦးဗဆွေသည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီး သန့်ရှင်း၍ နိုင်မာတောင့်တင်းရေးအတွက် ဗိုလ်မှူးအောင်၊ ဗိုလ်လက်ျာ၊ မန်းဝင်းမောင်တို့ ပါဝင်သော သန့်ရှင်းရေးအဖွဲ့ငယ်ကို ဖွဲ့စည်း၍ ဘာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေသည် ဖဆပလ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ၁၉၅၂ ခုနှစ် အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဖဆပလ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဦးဗဆွေသည် ဖဆပလအဖွဲ့ကို ကိုယ်စားပြု၍ ၁၉၅၂ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် တိုက်ကြီးမဲဆန္ဒနယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ ရွေးကောက်ခံရသည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အစိုးရအဖွဲ့၌ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးတာဝန်ကို ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ရက်နေ့တွင် ဓါတ်သတ္တုဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီးအဖြစ် ပူးတွဲတာဝန်ယူခဲ့သည်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး တာဝန်ထမ်းရွက်နေစဉ်အတွင်း အမျိုးသမီးများ စစ်မှုထမ်းခွင့်ကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြီး အမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကျင်းပသည့် အာရှဆိုရှယ်လစ် ညီလာခံ၌ သဘာပတိ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသည်။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ကမ္ဘာတစ်ပတ် ခရီးသွားနေစဉ် ၁၉၅၅ ခုနှစ် မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒေတ္တဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲတွင် လမ်းမတော်မြို့နယ်မှ ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့သစ်၌ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်မှ နုတ်ထွက်၍ ၁၉၅၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ကို

ဦးဗဆွေနှင့် ဇနီး

ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ဖဆပလအဖွဲ့ နှစ်ခြမ်းကွဲသောအခါ ဦးကျော်ငြိမ်းနှင့် လက်တွဲ၍ (ဆွေငြိမ်း ဖဆပလ) အဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ကာ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေနှင့် ဦးကျော်ငြိမ်းက ဖဆပလအခွန်ရှည်စွာ ညီညွတ်တည်မြဲရေးကိုသာ လိုလားသဖြင့် သူတို့အဖွဲ့ကို «တည်မြဲဖဆပလ» ဟု ခေါ်တွင်စေသည်။ ဦးနုနှင့်သခင်တင်တို့ကမူ သူတို့အဖွဲ့က သန့်ရှင်းရေးကို အဓိက ထားကြောင်း ထင်ရှားလို၍ သန့်ရှင်းဖဆပလဟုသာ ခေါ်သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ

ရက်နေ့တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်မှနှုတ်ထွက်၍ ပါလီမန်တွင် အတိုက်အခံပါတီခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပါလီမန်၌ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအား ဖဆပလနှင့် ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲအောင် လုပ်နေခြင်း၊ ဖဆပလ လမ်းစဉ်ကို သွေဖည်နေခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားစည်းညှိညွတ်မှုကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်အောင် ဖြိုခွဲနေခြင်း၊ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကို ကြီးမားသော အန္တရာယ်ဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်နေခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေများကို မိမိအာဏာတည်မြဲရေးအတွက် စက္ကူတော်ဖြစ်အောင် ဖောက်ဖျက်လုပ်ဆောင်နေကြောင်း တင်ပြ၍ အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို ဦးဆောင်တင်သွင်းရာ အဆိုကို ထောက်ခံသူ ၁၁၉ မဲ၊ ကန့်ကွက်သူ ၁၂၇ မဲဖြင့် အဆိုရှုံးနိမ့်သွားခဲ့သည့်အတွက် ဦးနုခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့သည် အာဏာဆက်လက်တည်မြဲခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂ ရက်နေ့၌ ကျင်းပခဲ့သော အထွေထွေပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲတွင် လမ်းမတော်မြို့နယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ ပျက်ပြားသွားပြီးနောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရ၏ ထိန်းသိမ်းခြင်းခံရသည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထိန်းသိမ်းခံဘဝမှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ထောင်မှ လွတ်လွတ်ချင်း ဦးဗဆွေက သတင်းထောက်များအား-

..ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို မူအားဖြင့် လက်ခံ၍ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ကို ဘဏ္ဍတရားပြောရန်မရှိ။ မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ကြားနေရေးဝါဒသာ အမှန်ကန်ဆုံးဝါဒဟုယူဆသည်။ မိမိတို့ကိုလွတ်မည်ဟု ကြိုတင်မသိ။ ကျန်းမာရေးအခြေအနေအရလွတ်သည်ဟုယူဆသည်။ အခြားထိန်းသိမ်းခံရသူများကိုလည်း အလွန်ဆိုးရွားသူများမှအပ အသုတ်အလိုက် လွတ်ပေးရန်သဘောထားရှိကြောင်း++ ပြောကြားသွားသည်။

ဦးဗဆွေသည် အလုပ်သမားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသော လက်ဝဲညီညွတ်ရေးကောင်စီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဦးဗဆွေသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကပင် စာပေဝါသနာထုံ၍ သမဂ္ဂထုတ် အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် *ကက်သလိန်းဂွက်ထော်+ ကဲ့သို့ ရသမြောက်စာပြောင်၊ သရော်စာများကို ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၄

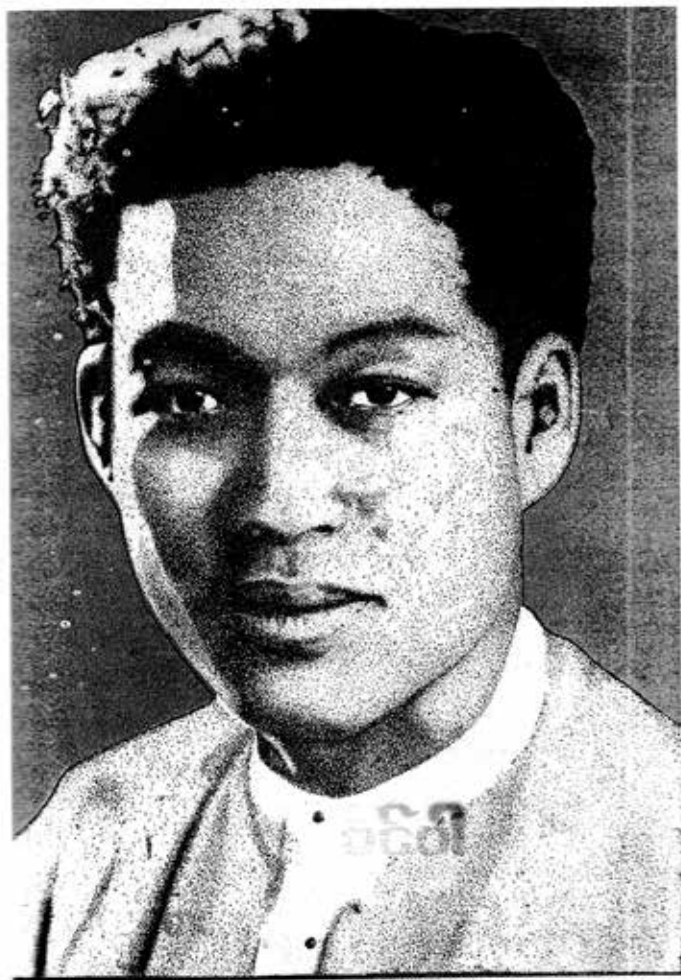
ရက်နေ့တွင် သခင်နု၊ ကိုအုန်းခင်နှင့် သခင်သန်းထွန်းတို့ ဦးဆောင်တည်ထောင်ခဲ့သော နဂါးနီစာအုပ်အသင်းမှ ထုတ်ဝေသည့် နဂါးနီစာစောင်ကို နဂါးဦးထွန်းရွှေနှင့် အတူ ဦးဆောင်၍ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် သခင်ကျော်စိန်နှင့်အတူ ပြည်သူ့စာပေတိုက်ကို တည်ထောင်၍ လက်ဝဲစာပေလေ့လာရေးအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ဘဝတွင် -မိန့်ခွန်း+ စာအုပ်များအပြင် -ဗမာပြည်ဆိုရှယ်လစ်လမ်းညွှန်+ (၁၉၅၃) -ဗမာ့တော်လှန်ရေးနှင့် ဗမာ့လုပ်သားထု+ (၁၉၅၅) -ဆိုရှယ်လစ်ဗမာပြည်ထူထောင်လော့- (၁၉၅၈) စသည့် စာအုပ်များ ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖဆပလအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီကွန်ဖရင့်၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အိန္ဒိယ၊ အောက်တိုဘာလတွင် ယိုးဒယား၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် တရုတ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် အမေရိကန်၊ ၇၂ပန်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် တရုတ် စသည့်နိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ယူဂိုဆလားဗီးယားသမ္မတမာရှယ်ကီးတို့၏ ပထမအဆင့် အောင်လံတံဆိပ်၊ ယိုးဒယားဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဆင်ဖြူဘွဲ့တံဆိပ်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် ပထမအဆင့်၊ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီက ဆီးမြှင့်သော နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်(ပထမအဆင့်) ဘွဲ့တံဆိပ်များဆီးမြှင့်ခံရသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီက ဖွဲ့စည်းပေးသော ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေးအကြံပေးအဖွဲ့ (၃၃) ဦးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးဗဆွေ၏ထူးခြားချက်မှာ စီမံခန့်ခွဲမှုအာဏာ၊ တရားစီရင်ရေးအာဏာ၊ ဥပဒေပြုရေးအာဏာ (၃) ရပ်လုံးစလုံး တပြိုင်တည်းကိုင်တွယ်ထားသော စစ်အာဏာရှင်ဗိုလ်နောင်း၏ အရိပ်အောက်သို့ ခေါင်းငုံ့မဝင်ခဲ့သလို ရန်သူတို့လည်း မပြုခဲ့သူဖြစ်သည်။ ပြည်ပထွက်ပြီး ထောင်ထားခြားနားခြင်းလည်း မပြုခဲ့ချေ။ အာဏာရှိစဉ်ကလည်း ကိုယ်ကျိုးရှာ အလွဲသုံးစားလည်း မလုပ်ခဲ့ချေ။

နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးဗဆွေသည် ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ စမ်းချောင်းမြို့နယ် အမှတ် ၈၄၊ ဟုမ်းလမ်း (ယခုပန်းလှိုင်လမ်း) နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဒေါ်နုနုဆွေနှင့် သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သမိုင်းတကျမူ သခင်ဗဟိန်း

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးသမိုင်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သော သခင်ဗဟိန်းကို ၁၉၁၇ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အင်းဝမြို့၊ ကိုင်းတန်းရပ်၌ အဘပွဲစားကြီး ဦးမှင်၊ အမိ ဒေါ်ဦးတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည့် မွေးချင်း ၇ ယောက်အနက် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်

သည်။ အမည်ရင်းမှာ မောင်ဗဟိန်းဖြစ်သည်။ ညီငယ် မောင်သန်းနိုင်မှာ ကျွန်ုပ်
ခေတ် မင်္ဂလာဒုံစစ်တက္ကသိုလ်ပထမပတ် ကျောင်းဆင်းဖြစ်၍ ဖက်ဆစ်တော်လှန်
ရေးတွင် တိုင်း (၇) မှ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်က အင်းဝမြို့ မူလတန်းကျောင်း၊ မန္တလေး အေဘီအမ်မိန်းကလေး
ကျောင်း၊ သက္ကသီဟဘုရားအနီး ဆရာဝန်ကျောင်းနှင့် မန္တလေးဗဟို အမျိုးသား
အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင်
တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲကို မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ရာဇဝင် (သမိုင်း) သာ
သာ (၃) ခုစလုံးတွင် ဂုဏ်ထူးရခဲ့သည်။ ၁၉၃၅-၃၇ တွင် မန္တလေးဥပစာကောလိပ်
၌ ပညာဆက်လက်သင်ယူသည်။ ၁၉၃၆-၃၇ တွင် အိုင်အေ အထက်တန်း
ပါဠိဂုဏ်ထူးဖြင့်အောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ပြောင်းရွှေ့
ပညာသင်ခဲ့ပြီး ၁၉၃၈-၃၉ တွင် ဘီအေအထက်တန်းတွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ်
ရေနံမြေသပိတ်ပေါ် ပေါက်လာရာ နိုင်ငံရေးလောကသို့ အချိန်ပြည့်ဝင်ရောက်
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝကပင် မျိုးချစ်စိတ်ထက်သန်၍ ကျောင်း
သားများသမဂ္ဂတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။ မန္တလေးတွင် ပါတော်မူနေအခါ
အမှတ် ဆီမီးဖယောင်းထွန်းညှိရန် စတင်လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၅-၃၆ ခုနှစ်
မန္တလေးဥပစာကောလိပ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ၁၉၃၆ ခုနှစ်
ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒုတိယကျောင်းသား
သပိတ်တွင် ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။ သပိတ်အတွင်း စစ်ကိုင်းအထက်တန်း
ကျောင်းသွား၍ ဦးဆောင်သပိတ်ထားရာ ကျောင်းအုပ်ကြီးမစွတာဒေါင်းနှင့်
တပည့် စကောက်အဖွဲ့ဝင် ကျောင်းသားများဝိုင်းရိုက်ရာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ် မေလ ၉ ရက်နှင့် ၁၀ ရက်တွင် ဒုတိယအကြိမ် ဗမာနိုင်ငံလုံး
ဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသ) ညီလာခံကို မန္တလေးဗဟို အမျိုးသား
အထက်တန်းကျောင်း၌ ကျင်းပရာ ကိုဗဟိန်းသည် ညီလာခံဧည့်ခံကြိုဆိုရေး
ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ညီလာခံသို့ အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ပါတီ
ခေါင်းဆောင် ဂျဝါဟာလာနေရူးနှင့် သမီးအင်ဒရာတို့ တက်ရောက်၍
သဘာပတိအဖြစ် ကိုအောင်ဆန်းက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ယင်းညီလာခံတွင် ဧည့်ခံကြိုဆိုရေးဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းက-

••ကျောင်းသားများ၏ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအစည်းအဝေးကြီးသို့ ကမ္ဘာကြီး
တဝန်းလုံး၏ ချီးမွမ်းခံရသော နာမည်ကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ပန်ဒစ်ဂျဝါဟာလာနေရူး
ကြွရောက်အားပေးချီးမြှင့်သည့်အတွက် အတိုင်းမသိကျေးဇူးတင်၍ ချီးမွမ်းထော

အသိပညာ ဝမ်းမြောက်လှကြောင်း။ ဤသို့ သိန်းသန်းကုဋေမျှသော ဆင်းရဲသား
အခြေခေါင်းဆောင်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ရဲဘော်များကြားမှ မားမားမတ်မတ်ရပ်
တည်ပေးလမ်းပြပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဗမာနိုင်ငံကြီးအတွက် ယခုကဲ့သို့သော ခေါင်း
ဆောင်ကြီးတစ်ဦး လိုအပ်နေကြောင်း သိရ၍ ဝမ်းနည်းမိကြောင်း။ ဤကဲ့သို့
အသိပညာကောင်းသော မျိုးချစ်စိတ်ရှိသည့် ခေါင်းဆောင်ကြီးပန်ဒစ်ကဲ့သို့သော
အခြေခေါင်းဆောင်ကြီး မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းသားတို့မှာ မျိုးချစ်စိတ်တိုးတက်ရင့်သန်စေလိမ့်
မည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ရဲဘော်များ ဤအကြိမ်သည် ဒုတိယအကြိမ်မြောက်
ကျောင်းသားရဲဘော်အချင်းချင်း တွေ့ဆုံစုဝေးဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း++ စသည်
ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံမှ စ၍ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဗဟိန်း
အခြေခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်သည် ပိုမိုထင်ရှားလာခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၇-၃၈ တွင် ကိုဗဟိန်းသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်း
သားများသမဂ္ဂ (ဗကသ)၏ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၇-
၃၈ တွင် ဗကသမှ သုံးလတစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေသည့် မျိုးညွန့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ
အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ကိုဗဟိန်းသည် စာပေဝါသနာထုံ၍ ဂီတကို မြတ်နိုးသည်။ ကာလပေါ်
အပေါ်တစ်အခြေအနေကို စမ်းဝါးမိသူဖြစ်သည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာက သူ၏ ရုပ်ပုံလွှာ စာအုပ်တွင် **ကိုဗဟိန်း** သို့မဟုတ်
ဗဟိန်း++ ခေါင်းစဉ်တပ်၍-

**အကယ်၍ ကိုဗဟိန်းသည် နိုင်ငံရေးသမားမဖြစ်လျှင် ဧကန်တရားဆရာ
အဖြစ် ယောက်ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော်ထင်သည်။**

သူသည် စာပေကိုလည်း အင်မတန် ဝါသနာပါသည်။ ကားလ်မတ်စ်၏
ကျမ်းများစွာပေ ပရိယတ္တိကိုသာမဟုတ်၊ အနုစာပေစသည်ကိုလည်း ဖတ်သူဖြစ်
သည်။ ရုရှားစာရေးဆရာကြီး ဂေါ်ကီကို သူ့အတော်ကြိုက်သည်။

တခါက သူသည် နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်း၌ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ
ဆိုင်ခုံစဉ်၊ ဂေါ်ကီ၏ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကို ဗမာလို ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်
ခဲ့သည်။ သူသည် ကျွန်တော့်ရှေ့တွင်ပင် ဝတ္ထုတိုကို ရေးပေသည်။

သူ၏ ဝတ္ထုသည် ထိုအခါက နာမည်ထွက်စပြုလျက်ရှိသော လက်ရွေးစင်
မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါသည်။ (လက်ရွေးစင်မဂ္ဂဇင်းကို စတင်တည် ထောင်သူ အယ်ဒီတာ
အဖြစ် နာမည်ကျော်တွင် မကြာခဏရေးလေ့ရှိသော ကွယ်လွန်သူ အဆန်းဆရာ
အဖြစ်ပါသည်။) ကိုဗဟိန်းရေးသော ဝတ္ထုတို၏ အမည်မှာ **လေလွင့်သူ**++ဖြစ်၍
ရှင်းမဲ့အချင်းချင်း ဆင်းရဲသော ဘဝအကွေ့၌ တွေ့ဆုံကာ ရင်းနှီးခင်မင်ပုံ

သဘာဝကို ပြသထားသော ငတ်မွတ်ခြင်း ဘွဲ့တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပေသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော သူ၏ **ဘဝခရီး++ အမည်ရှိ ဝတ္ထုတိုကား ဝတ္ထုတိုဂုဏ်နှင့် ကြွယ်ဝပြည့်စုံလှသည်။ ကုလား-ဗမာ အဓိကရုဏ်းကို နောက် ကားခံကာ၊ ဆင်းရဲမွဲတေသော ပန်းချီဆရာသူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်၏ မေတ္တာနှင့် ငတ်မွတ်ခြင်းအကြောင်းကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးသားထားသည်။ သည်အထဲတွင် အရင်းရှင်စနစ်၏ စာရိတ္တကိုလည်း သိမ်မွေ့စွာ ထည့်သွင်းထားသေးသည်။

ထွန်းအေးစာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာနမှ ထုတ်ဝေသော -ဓနရှင်လောက+ကာ ထင်ရှားသည်။ ဓနရှင်လောကသည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို မျိုးစေ့ချပေးသော သစ်စေ့ကောင်းတစ်စေ့ဖြစ်သည်။ ရှင်းလင်းပြတ်သား၍ လှသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ကိုဗဟိန်းသည် အရေးအသား၌ နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်ကြောင်း ဖော်ကြားထားပေ၏။ သူသည် စာရေးကောင်းသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ပြေးခါနီး သူထောင်မကျခင် ချားလ်ဒစ်ကင်း၏ နာမည်ကျော် **မျှော်တလင့်လင့်++ဝတ္ထုကြီးကို -လူ့အလို+ အမည်ဖြင့်ရေးဖူးသည်။ သို့သော် ဝတ္ထု ပြည်ပျက်ခိုက်နှင့် ကြုံသဖြင့် စာမျက်နှာ ၆၀ ကျော်သာ ပုံနှိပ်ပြီးစီးရသေးသည်။ အကယ်၍ ဝတ္ထုသာထွက်လာလျှင် မြန်မာစာပေလောကတွင် ကျောစောသင် ရှားဦးမည့် ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပေမည်။ သူသည် နိုင်ငံရေးကိစ္စများ၌ အလုပ်ရှုပ်နေလေရာ တစ်ဖောင်ရိုက်နေစဉ် နောက်တစ်ဖောင်ဆက်စီနီဒ်ဆီ ပန်းဆိုးတန်းရှိ ထွန်းအေးစာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာနအလုပ်ခန်းတွင် ထိုင်ကာ ရေး ပေးသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သူ့မှာ ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်နိုင်သော လက္ခဏာတွေအများကြီးရှိသည်။ သို့သော် မြန်မာပြည်ကို လွတ်လပ်ချင်သော စိတ်၊ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတော် တည်ထောင်လိုသော စိတ်ကား ပြင်းထန်လှန်းသဖြင့်သာ ကျောင်းသားဘဝကတည်းကပင် ထောင်ကျဆင်းရဲ အနစ်အနာခံ နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်လာရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

**ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး++ သီချင်းကို ဂီတ၌အတန်ဝါရင့်သူများသာ ရပေသည်။ ကိုဗဟိန်းသည် ဇမ္ဗူကျွန်းလုံးသီချင်းခံကို အစအဆုံးပင် ဆိုနိုင်သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေသည်။ ဇမ္ဗူကျွန်းလုံးသည် ဂီတဝိသောဓနိကျမ်း၌ တစ်မျက်နှာ ကျော် ရှည်လျားသည်။

အဝမ်းဓာတ်ပြားများကို သူသည် နှစ်သက်သည်။ ပြည်လှပေဆီသော နတ်သျှင်နောင်သီချင်းကို တူရိယာတီးမှုတ်သူတွေ့တိုင်း တီးခိုင်းလေ့ရှိသည်။ နတ်သျှင်နောင်ထဲမှ -ပေါ်နွေလလျှင်+ ရတုကို မရတရဖြင့် ညည်းသည်။ (ထွန်းအေး (ဘီလပ်ပြန်သန်း) ၏ -လှေကလေး+ကိုလည်း သူအတော် သဘော

ကုသသည်။

တက္ကသိုလ်ရာဇဝင်ကထိက ဦးဘညွန့်သီဆိုဓာတ်ပြားသွင်းသော *ဆုထူး နှင့်- သီချင်းကို သူသည် ဓာတ်ပြားမထွက်ခင်ကတည်းက ရနေသည်။ ဦးဘညွန့် ကိုဗဟိန်းနှင့် ခင်ရာ၊ ဦးဘညွန့် တယောလေးနှင့် ဆိုလေ့ရှိသည်ကို နားဖြင့် မှတ်ကြားကာ ရနေဟန်တူလေသည်။ ကိုဗဟိန်းကား အခြားနိုင်ငံရေးသမားများ သို့မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့်သာမဟုတ်။ အနုပညာသမားတွေနှင့်လည်း ဆင်ပင်ပေါင်းသင်းသူ ဖြစ်လေသည်။ ++ ဟူ၍ ရေးသားထားလေသည်။ သခင် သူဦးသည် နိုင်ငံရေးစာပေသာမက အနုစာပေ (ရသစာပေ) ဝတ္ထု ဆောင်းပါး များကို ဒဂုံမဂ္ဂဇင်း၊ နဂါးနီဂျာနယ်နှင့် လက်ရွေးစင်မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ရေးသားခဲ့ သည်။ အင်းစိန်တွင်း၌ အကျဉ်းကျခံရစဉ်အတွင်း *နေရှင်လောက+ (၁၉၃၉) ကျောင်းသားအရေးတော်ပုံ (၁၉၃၉)+ *ကမ္ဘာစစ်နှင့်ဗမာ့နောင်ရေး+ (၁၉၃၉) စာအုပ်များ ရေးသားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၈-၃၉ တွင် တကသ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် တကသနှင့် ဗကသ နှစ်ဖွဲ့လုံး၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ သခင်အောင် ဆန်း ကျောင်းသားဘဝမှ တို့ဗမာအစည်းအရုံးကို ဝင်ရောက်သွားရာ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုလှရွှေ (ဆေးကျောင်းသားအာဏာရှင်ကိုလှရွှေ) ကိုယ်စား ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ထိုသို့ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၃၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက် နေ့တွင် ရေနံမြေအလုပ်သမားသပိတ်တပ်ကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ချီတက်လာ မကွေးမြို့အရောက်တွင် အာဏာပိုင်များ၏ ဟန့်တားမှုကြောင့် ရေနံမြေ အလုပ်သမားများ ဆက်လက်ချီတက်ရန် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေရစဉ် ဦးဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ်နှင့် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ ဆင်အစဉ်ဖြင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းနှင့် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဦးစေ့ (နောင်ဝန်ကြီးချုပ်) နှစ်ဦး၊ မကွေးသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဝီဒင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မကွေးမြို့ မဲထီးကျောင်းတိုက် သပိတ်မှောက် ဆင်အမြဲအလုပ်သမားများတရားပွဲကို သခင်စိုး၊ သခင်ထိန်ဝင်း၊ သခင်ဖေသန်းတို့ ခေါ်အတူ ကိုဗဟိန်းသည် တရားဟောခဲ့သည်။ တရားပွဲတွင် သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကို သူဦးက *မြင်းခွာတစ်ချက်ပေါက်လျှင် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ရမည်++ ဟု ကြုံးဝါး ဆောင် နိုင်ငံအနှံ့ပျံ့သွားလေသည်။

တရားပွဲအပြီးတွင် သခင်စိုး၊ သခင်ထိန်ဝင်း၊ ကိုဗဆွေ၊ သခင်ဖေသန်းတို့နှင့် အတူ ကိုဗဟိန်းသည် ဖမ်းဆီးခံရပြီး မကွေးတရားရုံးက ထောင်ဒဏ် ၃ လ ချ

မှတ်၍ အင်းစိန်ထောင်သို့ ချက်ချင်းလွှဲပြောင်းခဲ့သည်။

ယင်းသို့ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းနှင့် အတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေတို့ကို ဖမ်းဆီးမှုကြောင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ကိုလှရွှေ (နောင်အာဏာရှင်လှရွှေ) နှင့် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များဦးဆောင်မှုဖြင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ် ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့တွင် သမဂ္ဂဦးဆောင်၍ ကျောင်းသားများပုဒ်မ ၁၄၄ ကို ဆန့်ကျင်ကာ ရန်ကုန်မြို့တွင်း လှည့်လည်ဆန္ဒပြသည်။ ပြည်သူ့လွတ်လပ်မှုကို ချုပ်ချယ်သည့် တရားဥပဒေများ ပယ်ဖျက်ရေး သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းနှင့် အတွင်းရေးမှူး ကိုဗဆွေတို့ကို အမြန်လွှတ်ပေးရေး တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ တောင်းဆိုချက်များ မရသဖြင့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အပါအဝင် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကျောင်းပေါင်းစုံ ကျောင်းသားထုက အတွင်းဝန်များရုံး (နောင်ဝန်ကြီးများရုံး) ကို ဝိုင်း၍ သပိတ်တားဆန္ဒပြသည်။ မြင်းစီးပုလိပ်များ ကျောင်းသားကျောင်းသူများကို အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်း၍ ရိုက်နှက်သဖြင့် ပုလိပ်များ၏ ရိုက်နှက်ခံရသည့် ဒဏ်ရာကြောင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၂ ရက်နေ့ နံနက် ၁ နာရီ ၂၅ မိနစ်တွင် လှုပ်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုအောင်ကျော် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရလေသည်။

ဒီဇင်ဘာ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အရေးတော်ပုံအတွင်း အသက်ပေးခဲ့ရသည့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင် ကိုအောင်ကျော်၏ ဈာပနအခမ်းအနားကို ကျင်းပရာ အင်းစိန်ထောင်တွင်းမှ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ ကိုဗဟိန်းက ကိုအောင်ကျော်အား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုစာကို ရေးပို့ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ကိုဗဟိန်းသည် အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် ဘီအေစာမေးပွဲမဖြေတော့ဘဲ နိုင်ငံရေးလောကသို့ အချိန်ပြည့် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် မတ်လတွင် ကိုဗဟိန်းသည် ဒဂုန်တာရာနှင့် အတူ တရုတ်မြန်မာ နယ်စပ်သို့ သွားခဲ့သည်။ လမ်းပန်းအခြေအနေ ကောင်းပါက တရုတ်ပြည်သို့ကူး၍ အမှတ် ၈ တပ်နီတော် (8th Route Red Army) ရှိသည့် အနောက်မြောက်ပြည်နယ်သို့ သွားရောက်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူတို့နှင်ဦးသည် ရှမ်းပြည် ပုဒ်မ ၁၀ ဖြင့် တားဆီးခံရ၍ နမ္မတူမြို့မှ ပြန်လှည့်လာရသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စမ်းချောင်းမြို့နယ် မြေနီကုန်း၊ မြေနုလမ်းအမှတ် (၁၄) ကိုဗဟိန်းနေထိုင်သည့် အိမ်တွင် သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်လှဖေ (နောင်ဗိုလ်လက်ျာ)၊ သခင်စိုး၊ ရဲဘော်နာတ်တို့နှင့် အတူ ကိုဗဟိန်းသည် မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အမြဲတေပါတီကို လျှို့ဝှက်ခွဲစည်းခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းဟန်တင်၏ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးသို့ စာအုပ် စာ ၃၂၀

၌ မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ရန်ကုန်မြို့အရှေ့ပိုင်း ၄၉ လမ်း၊ အိမ်နံပါတ် ၁၈၈ ၌ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ဖွဲ့စည်းသည် ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၁ ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းသော ဗမာ့ထွက်ရပ် ဂိုဏ်းတွင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ကိုဗဟိန်းသည် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ မှ ၁၉၄၁ အထိ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင် ဘာသာပြန် အယ်ဒီတာ အဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ နိုင်ငံရေးအချိန်ပြည့် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသူ မဆင်ကြီးနှင့် လက်ထပ်ပြီး ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးစလုံး တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ရာ သခင်ဗဟိန်းအမည်တွင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ပါတီ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်တင်မောင် (ပန်းတနော်)၊ သခင်အုန်းမြင့် (တိုးတက်ရေး) သခင်ခင်အောင်၊ သခင်အုန်းဖေ (ဝါးခယ်မ) သခင်ဗသွင်၊ ဆင်ဗ္ဗတား၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မှ ကိုထွန်းရှိန် နှင့်အတူ သခင်ဗဟိန်းသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရမ်းဂါး (Rangarh) ၌ ကျင်းပသည့် အိန္ဒိယကွန်ဂရက် နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

သခင်ဗဟိန်းသည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဇူလိုင်လ တတိယပတ်တွင် တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ၌ တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်များ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားအကူအညီရှာဖွေရေး လျှို့ဝှက်အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အဆိုပါအစည်းအဝေး၌ နိုင်ငံခြားအကူအညီ ရှာဖွေရန် သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်ကျော်စိန်တို့ကို ရွေးချယ်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သခင်ကျော်စိန်အစား သခင်လှမြိုင်အား ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂ၌ ကျင်းပသည့် ဗမာ့နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများညီလာခံတွင် ရဲဘော်ဂိုရှယ်နှင့်အတူ 'ခနရှင်ခရီးစဉ်သဘောတရား+ နှင့် -ဘောဂဗေဒအစွန်းထွက်တန်ဖိုး+ တို့ကို ဟောပြော ပို့ချသည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပသည့် ပဉ္စမကြိမ် မြောက် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ ဒုတိယအကြိမ် အစည်းအဝေးတွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကို ပြည်တွင်းအဖွဲ့နှင့် အဝေးရောက်အဖွဲ့ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲပြီး ဖွဲ့စည်းရာ ပြည်တွင်းအဖွဲ့ကို သခင်မြအားလည်းကောင်း၊ အဝေးရောက်အဖွဲ့ကို သခင်အောင်ဆန်းအားလည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်ရန် တာဝန်

ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းအဖွဲ့ သည် အမြင့်ဆုံးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ဖြစ်၍ အဝေး
ရောက်အဖွဲ့သည် ပြည်တွင်းအဖွဲ့၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းအဖွဲ့
၏ ဌာနချုပ်တာဝန်ခံ အမှုဆောင်များမှာ-

- သခင်မြ - ဥက္ကဋ္ဌ
- သခင်ချစ် - အတွင်းရေးမှူး
- သခင်ဗဆွေ - စစ်ရေးဌာနနှင့်စည်းရုံးရေးဌာနမှူး
- ဦးကျော်ငြိမ်း - ထောက်လှမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးမှူး
- နဂါးနီဦးထွန်းရွှေ - စည်းရုံးရေးမှူး
- သခင်ဗဟိန်း - ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး
- ကိုထွန်းအုပ် - ဘဏ္ဍာရေးမှူး (တက္ကသိုလ်သမဝါယမ)

သခင်ဗဟိန်းသည် ပြည်တွင်းအဖွဲ့၏ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူးအနေဖြင့် အရေး
တော်ပုံ၊ ဗမာ့တော်လှန်မှု၊ ဦးပွားရေးစာစောင်များကို တွက်မြူနစ်ပါတီအမည်ဖြင့်
လျှို့ဝှက်ဖြန့်ချိသည်။

၁၉၄၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် တရုတ်နိုင်ငံအမှိုက်မြို့သို့ လျှို့ဝှက်
သွားသော သခင်အောင်ဆန်းနှင့် သခင်လှမြိုင် (နောင် ဇိုလ်ရန်အောင်) တို့သည်
အမှိုက်မှတဆင့် ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့သို့ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂
ရက်နေ့တွင် ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ ၄ ရက်
နေ့တွင် ဂျပန်နိုင်ငံမှ လျှို့ဝှက်စွာ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော သခင်အောင်ဆန်း
ကို ရန်ကုန်မြို့ သင်္ကန်းကျွန်းမြို့နယ်ရှိ ခြံတစ်ခြံ၌ မြေအောက်တော်လှန်ရေး
တာဝန်ခံများဖြစ်ကြသည့် သခင်မြ၊ သခင်ချစ်၊ သခင်ဗဆွေ၊ ဦးကျော်ငြိမ်း
သခင်ဗဟိန်းတို့နှင့် လျှို့ဝှက်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် သခင်ဗဟိန်းသည် သခင်မြ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် လျှို့
ဝှက်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် ၁၉၄၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဗြိတိသျှ
အစိုးရ၏ ကာကွယ်ရေးပုဒ်မဖြင့် ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ
တွင် သခင်ဗဟိန်းအား မန္တလေးထောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခံရသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း
မန္တလေးသို့ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတ ချန်ကေရှီတ်၏
အကြံပေးအရာရှိ ဂျင်နရယ်ပီအက်စ်ဝမ်းဆိုသူ ရောက်ရှိလာပြီး ဂျပန်ဆန့်ကျင်
ရေး သခင်ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည့် သခင်နု၊ သခင်စိုး၊ သခင်ကျော်စိန်၊
သခင်ဗဟိန်းတို့နှင့် ဆွေးနွေးပြီး အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် မန္တလေး
ထောင်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနောက် မန္တလေးထောင်မှ တရုတ်ပြည်
သို့အသွား မေမြို့ (ပြင်ဦးလွင်) တောင်ခြေအရောက်တွင် လားရှိုးကို ဂျပန်တပ်

များက သိမ်းပိုက်လိုက်ပြီဟု သတင်းကြားရသဖြင့် နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်၍ မန္တလေး ထောင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးထောင်ကို ဖွင့်ပေးသဖြင့် သခင်ဗဟိန်းသည် သခင်နု၊ သခင်ကျော်စိန်၊ သခင်စိုးတို့နှင့်အတူ ပြန်လည်လွတ်မြောက်သွားခဲ့သည်။

လွတ်မြောက်သည်နှင့် သခင်ဗဟိန်းသည် ဇနီးမခင်ကြီး ဖခင်ကြီးနှင့် သူမိဘများရှိနေသည့် အင်းဝသို့ လိုက်သွားခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လဆန်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ဗိုလ်လက်ှာ၊ သခင်သန်းထွန်းတို့ အမရပူရမြို့သို့ ရောက်ရှိလာပြီး သခင်ဗဟိန်းနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန် ဆန့်ကျင်ရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးကြသည်။ သခင်ဗဟိန်းသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ မဟာမိတ်တပ်များနှင့် အဆက်အသွယ်ယူမည့် သခင်စိုး၊ ကိုသိန်းဖေ၊ သခင်တင်ရွှေ (ကျောက်ဆည်) တို့နှင့် ဘုန်းအိုးရွာတွင် လျှို့ဝှက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အဓိပတိဒေါက်တာ ဘမော်က သခင်ဗဟိန်းကို အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနအတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ချွေးတပ်(အလုပ်သမားတပ်)တွင် တာဝန်ခံခန့် လိုက်လေသည်။ သခင်ဗဟိန်းသည် သူ့ဆန္ဒကိုမမေးဘဲ ဤသို့ ရာထူးခန့်ထားခြင်းကို မကျေနပ်သဖြင့် ဖုံးမတက်ဘဲနေခဲ့သည်။ သူတို့လင်မယားသည် အလုပ်မရှိ၊ ဝင်ငွေမရှိ ဖြစ်နေသဖြင့် ကြားမှမနေနိုင်ကြသည့် သခင်နုနှင့် သခင်သန်းထွန်းတို့က ဒေါက်တာဘမော်ကို ချဉ်းကပ်ပြီး အလုပ်တစ်နေရာရအောင် ပြောပေးကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သခင်ဗဟိန်းသည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး သခင်နု၏ နံ့တွင် ဒုတိယအတွင်းဝန်ရာထူးကို ရရှိခဲ့သည်။ နေစရာမရှိသဖြင့် သခင်နု၏ ခြံ (ယခု ဆီဒိုးနားဟိုတယ်) ဝင်းထဲတွင် တဲထိုးနေခဲ့ရသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် မေလတွင် သခင်ဗဟိန်းသည် ဇနီးသည်နှင့် ဖခင်ကြီးတို့ကိုပါ ခေါ်ပြီး သခင်နုကိုပင် မတိုင်ပင်ဘဲ သခင်စိုး ပုန်းအောင်းနေသည့် ကွမ်းခြံကုန်းသို့ တိတ်တဆိတ်မြေလျှိုးသွားခဲ့သည်။ ကွမ်းခြံကုန်း အင်းဂလုံးရွာ ဆန်စက်ပိုင်ရှင် ဦးဖိုးထွန်းအိမ်တွင် သခင်စိုးနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ သခင်ဗဟိန်းတို့ ဇနီးမောင်နှံ ယခုကဲ့သို့ မြေလျှိုးသွားသည့်အတွက် သခင်နု မကျေမနပ်ဖြစ်နေကြောင်း သိရသဖြင့် သခင်ဗဟိန်းတို့သည် သခင်နု ခြံထဲသို့ပြန်လာ၍ ကုန်းမာရေး အကြောင်းပြကာ ရာထူးမှနှုတ်ထွက်၍ ဖြူနယ်ဘက်သို့ မြေလျှိုးခဲ့ပြန်သည်။ ဖြူနယ်တွင် သခင်သန်းဖေ၊ သခင်သိန်းမောင် (နောင်ရဲဘော်မြ) ကိုမောင်မောင် (နောင်ဦးမြင့်ဆွေ) မောင်မောင်စိန် စသည့် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ရဲဘော်များကို နိုင်ငံရေး သင်တန်းပေးပြီး နယ်လူထုကို ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် သခင်ဗဟိန်း

သည် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခဲ့သည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက် မှ ၇ ရက်အထိ ပဲခူးမြို့၊ ဘီဒီအေ စံပြု တပ်ရင်းရှိ ဗိုလ်ကျော်ဇောနေအိမ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်စိုး၊ သခင်သန်း ထွန်းတို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ဖွဲ့စည်းရေး သဘောတူ၍ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကန်တော်ကြီးပတ်လမ်း (ယခုနတ်မောက်လမ်း) နှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်နေအိမ်၌ ဗမာ့တပ်မတော်၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံပါတီ ခေါင်းဆောင် များ တွေ့ဆုံ၍ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေးပြည်သူ့အဖွဲ့ချုပ် (ဖတပ) Anti-Fascist Organization (AFO) ဖွဲ့စည်း၍ ဖတပဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ယူ ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် သခင်ဗဟိုနန်းတို့ဇနီးမောင်နှံသည် ကိုထွန်းလှိုင် မသန်းမြင့်အမည်ဖြင့် တောင်ငူနယ်ပြောက်ကျားစစ်တာဝန်ခံအဖြစ် ဖက်ဆစ်တို့ ကို ရွပ်ရွပ်ခွံခွံတိုက်ခဲ့ရာ သခင်ဗဟိုနန်းခေါင်းဆောင်သည့် ပြောက်ကျားတပ်များ က ဂျပန်စစ်သည် ၂၀၀၀ ကျော် ကျဆုံးခဲ့သည်အထိ တိုက်ခိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဂျပန်သို့ပုန်း ၆၀၀တို့ကိုလည်း လက်ရဖမ်းဆီးမိခဲ့ပြီး ဂျပန်စစ်လက်နက် အမြောက်အမြားကို သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့သည်။

ဤသို့ စစ်ရေးစွမ်းဆောင်မှုကြောင့် သခင်ဗဟိုနန်းကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း က ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့် ခန့်အပ်ခဲ့သော်လည်း ဗမာ့တပ်မတော်က ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကို အထင်လွဲမည်စိုး၍ ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးပြီးနောက် သခင်ဗဟိုနန်းသည် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟို ကော်မတီဝင်၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ၊ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက် ရေး ပြည်သူ့လွတ် လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (ဖတပလ) ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နေစဉ် ငှက်ဖျားရောဂါနှင့် ဆင်းရဲပင်ပမ်းမှုဒဏ်ရာများ ကြောင့် ကျန်းမာရေးချို့တဲ့လာသည်။ ကျန်းမာရေးအတွက် အနားမယူဘဲ ကွန် မြူနစ်ပါတီနှင့် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ ပါတီပူးပေါင်းရေး၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီနှစ်ခြမ်း မကွဲရေးအတွက် မနားမနေဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ခုနှစ် ဩဂုတ်လ၁၉ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကန်တော်ကြီးစောင်းရှိ နေသူရိန်ကဇာတ်ရုံ၌ ဖတပလမှ ကြီးမှူးကျင်းပသည့် လူထုအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်၍ ဖတပလ ဗဟိုဦးစီးအဖွဲ့ဝင် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့မှ၁၈ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်မြို့၊ ရွှေတိဂုံစေတီတော် အလယ်ပစ္စယ် ဖဆပလပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံတွင် ကိုယ်စားလှယ် စိစစ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၄၆

ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့မှ မတ်လ ၇ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပသော ကွန်မြူနစ်ပါတီဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးက သဘာပတိသခင်ဗဟိုနန်း အမည်ဖြင့် ပါတီတွင်းဂိုဏ်းခွဲမှုကျူးလွန်သည့် သခင်ဦးတပည့်ရင်း ၇ ဦးကို ပါတီမှထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် သခင်ဦး ဦးဆောင်၍ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ဗမာပြည်) (အလံနီပါတီ) ခွဲထွက်သွားခဲ့သည်။ သခင်ဗဟိုနန်းမှာ သခင်သန်းထွန်း၊ ကိုသိန်းဖေ (ပါတီအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး) တို့နှင့်အတူ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ (အလံဖြူပါတီ) ခံ ပါတီဗဟိုကော်မတီဝင်အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ပါတီကွဲပြီးနောက် သခင်ဗဟိုနန်း၏ ကျန်းမာရေးမှာ တဖြည်းဖြည်းဆိုးရွားလာခဲ့ရာ ပါတီမှ ခွင့်တောင်း၍ မန္တလေးဆေးရုံကြီးတွင် တက်ရောက်ကုသနေစဉ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်က ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ထုတ်ပယ်လိုက်သည့်သတင်း ကြားသိရပြီးနောက် စိတ်ထိခိုက်ကာ ၁၉၄၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (အသက် ၃၀ အရွယ်) တွင် မန္တလေးဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်စဉ်က ဇနီးမခင်ကြီး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ မခင်ကြီးနှင့် သားတစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့သော်လည်း သားမှာ ငယ်စဉ်ကပင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။

သခင်ဗဟိုနန်းကွယ်လွန်ကြောင်း သတင်းကြားသည်နှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မန္တလေးသို့ ရောက်လာကာ ဆေးရုံတွင် သခင်ဗဟိုနန်း၏ ရုပ်အလောင်းကို အတန်ကြာ တွေ့တွေ့ကြီးကြည့်ပြီး မည်သူ့ကိုမျှ နှုတ်မဆက်ဘဲ ပြန်သွားခဲ့သည်။ သခင်ဗဟိုနန်း၏ ဈာပနကို မန္တလေးနိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့များက ခမ်းနားစွာ လိုက်ပါပို့ဆောင်၍ သခင်ဗဟိုနန်းရုပ်ကလာပ်ကို မန္တလေး အမရပူရသွားကားလမ်းဘေးရှိ အာဇာနည် (၁၇) ဦးသင်္ချိုင်းတွင် ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့လေသည်။

ပမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ နောက်ဆုံးဥက္ကဋ္ဌကြီး သခင်ဗသိန်းတင်

ပမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် သခင်အောင်ဆန်း၊ သခင်စိုး၊ သခင်လှဖေ (ဗိုလ်လက်၌) သခင်ဗဟိန်း၊ သခင်ဘတင် (မစ္စတာရိုရှယ်) ရဲဘော်နတ်စသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ပမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို သခင်စိုး၊ သခင်သိန်းဖေ (သိန်းဖေမြင့်)၊ သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ဇင်တို့ အသီးသီးဦးဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် နောက်ဆုံး ဥက္ကဋ္ဌကြီးမှာ သခင်ဗသိန်းတင် ဖြစ်သည်။

သခင်ဗသိန်းတင်ကို ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မြို့ ပရစ်ရပ်တွင်သတ္တုတွင်းပိုင်ရှင် အဖ ဦးဘအို (တရုတ်လူမျိုး)၊ အမိ ဒေါ်စောခင် (ဗမာလူမျိုး) တို့မှဖွားမြင်ခဲ့သည့် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။ မွေးချင်းမှာ အစ်ကို ကိုစိန်ကြည်၊ ညီမ မသောင်းစု၊ ညီ ကိုမျိုးအောင်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သခင်ဗသိန်းတင်သည် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မြို့အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ (၁၀) တန်းအောင်ပြီးနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂဝင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီဝင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဂျပန်ခေတ် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မြို့ ဘီအိုင်အေ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနတွင် ဆရာဉာဏ်လှိုင်နှင့် အတူ ပါဝင်ဆောင်ရွက်၍ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ် သရက်မြို့ ခရိုင်ရဲဝန်သုံးလေးလလုပ်ခဲ့ပြီး နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သခင်သန်းထွန်းခေါ်သဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီး ကွမ်းခြံကုန်းရှိ သခင်စိုးထံတွင် နိုင်ငံရေးသင်တန်းတက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သခင်ဗသိန်းတင်အား သခင်စိုးနှင့်သခင်သန်းထွန်းတို့က ထားဝယ်သို့ ပြန်လွှတ်ပြီး စည်းရုံးရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ခုနှစ် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် တနင်္သာရီတိုင်း တိုင်းနိုင်ငံရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်မှာ ဗိုလ်ကြီးတင်ထွန်း (ပလက အထူးအရာရှိ) ဖြစ်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဒုတိယကွန်ဂရက်သို့ သခင်ဗသိန်းတင်မတက်ရောက်ခဲ့ချေ။ ဂျပန်တို့ လက်နက်မချသေးသဖြင့် သခင်ဗသိန်းတင်တို့ ဦးဆောင်သော ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့နှင့် ဂျပန်တို့ သဲသဲမဲမဲ တိုက်ခိုက်နေရ၍ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယပါတီကွန်ဂရက်တွင်

ဝဲမှယာ - သခင်ဗသိန်းတင်၊ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုန်းနှင့်အတူတွေ့ရစဉ်

သဘာပတိသခင်သန်းထွန်းက လျှို့ဝှက်အခြေအနေအရ သခင်ဗသိန်းတင်ကို အမည်မဖော်ပြဘဲ ဗဟိုကော်မတီဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ယင်းဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေး၌ပင် သခင်ဗသိန်းတင်ကို ပေါလစ်ဗျူရီ (နိုင်ငံရေးဦးဆောင်အဖွဲ့) အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် မတ်လ ၉ ရက် စနေနေ့တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ကနဦးတည်ထောင်သူတစ်ဦးဖြစ်သူ သခင်စိုးနှင့် သခင်သန်းထွန်း သခင်သိန်းဖေ

(သိန်းဖေမြင့်) တို့ သဘောကွဲလွဲရာမှ သခင်စိုးဦးဆောင်သော ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ဗမာပြည်) (အလံနီ) နှင့် သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်သိန်းဖေ ဦးဆောင်သော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ (အလံဖြူ) ဟူ၍ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားရာ သခင်ဗသိန်းတင်သည် သခင်သန်းထွန်း ဦးဆောင်သော ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဘက်၌ ရပ်တည်ခဲ့သည်။ သခင်ဗသိန်းတင်သည် ပါတီ၏ကြွေးကြော်သံဖြစ်သည့် ပြည်သူ့အာဏာဂျာနယ်နှင့် ကွန်မြူနစ်နေ့စဉ်သတင်းစာ၌ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးတွင် သခင် သန်းထွန်းကို ပါတီအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တင်မြှောက်၍ သခင်သိန်းဖေကို ဖဆပလသို့ ပို့ရာတွင် သခင်ဗသိန်းတင်သည် တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အင်္ဂလန်ပြည်လန်ဒန်မြို့၌ ကျင်းပသော ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ ကွန်မြူနစ်ပါတီများ၏ ကွန်ဂရက်သို့ ကိုအောင်ကြီး (နောင် ပီကင်းပြန်အောင်ကြီး) နှင့်အတူ သခင်ဗသိန်းတင်တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပေါလစ်ဗျူရီအစည်းအဝေး၌ ရဲဘော်ဘတင်ခေါ်ဂိုရှယ်နှင့် သခင်သန်းထွန်းတို့ လက်နက်ကိုင်တော့ခိုရေး၊ မခိုရေး သဘောကွဲလွဲရာတွင် သခင်ဗသိန်းတင်သည် သခင်သန်းထွန်းဘက်မှ ရပ်တည်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်တွင် ရန်ကုန်မဟာပဏ္ဍိတလမ်းခြံ၌ အခမ်းအနားတစ်ခုကို ဖဆပလနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ကျင်းပ၍ သခင်သန်းထွန်းက ဖဆပလအဖို့ရကို တော်လှန်ပုန်ကန်ကြရန် ပြောင်သွေးထိုးပေးရုံမက -ဗားကရာချောက်+၌ ဆိုရှယ်လစ်များ၏ သွေးအရိုးဖြင့် ပြည့်လျှံသွားစေရမည် ဟု ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် သခင်သန်းထွန်း၊ သခင်ဗသိန်းတင်တို့သည် ရန်ကုန်မှ ဖြူးသို့ မီးရထားစက်ခေါင်းတွင် မီးထိုးသူများအဖြစ် အယောင်ဆောင်ကာ တောခိုသွားခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် သခင်ဗသိန်းတင်သည် သူနာပြုမစိန်ဝင်းနှင့်အတူ တရုတ်ပြည်တွင် ဆေးကုရန် မြစ်ဖျားဒေသ (ကဗူးဒဏန်းဧရိယာ) ပင်လယ်ဘူးသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ လမ်းခရီးအခြေအနေ လုံခြုံမှုမရှိသဖြင့် ပင်လယ်ဘူးနယ်တွင် သခင်ဗသိန်းတင်သည် တစ်နှစ်ခန့်သောင်တင်နေခဲ့သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ် မတ်လတွင် သခင်သန်းမြိုင်၊ ဗိုလ်ဇေယျတို့အဖွဲ့ ပင်လယ်ဘူးသို့ ရောက်လာရာမှ ယင်းအဖွဲ့နှင့်အတူ သခင်ဗသိန်းတင်သည် တရုတ်ပြည်သို့ ခရီးဆက်နိုင်ခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်ရောက်သည်နှင့် သခင်ဗသိန်းတင်ကို တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီက တရုတ်ပါတီထိပ်တန်းခေါင်း ဆောင်များသာ တက်ရောက်

ကုသခွင့်ရှိသည့် ဆေးရုံတွင် ချောင်းဆိုးသွေးပါရောဂါကို ကုသပေးခဲ့သည်။

ထိုအချိန်လောက်မှာပင် ပျဉ်းမနားရှိ သခင်ဗသိန်းတင်၏ ဇနီး မမိ (နဂါးနီ ဦးထွန်းအေး၏အစ်မ) သည် မိန်းမရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ကွန်ရစ်သူ သမီးနှစ်ယောက်ကို သခင်သန်းထွန်းက ထားဝယ်ရှိ မမိ ဆွေမျိုးများထံ ပို့ပေး လိုက်သည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌသခင်ဗသိန်းတင်သည် သူ၏ရောဂါပျောက် သွားပြီး သုံးနှစ်အကြာတွင် တရုတ်အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

သခင်ဗသိန်းတင်သည် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်ပြီး တရုတ်ပြည်ရောက်လာကြ သော ပါတီကော်မရှင်များကို တရုတ်ပြည်တပ်မတော် စစ်ကျောင်း များသို့ ပို့လွှတ်၍ စစ်ပညာသင်ကြားစေသည်။ နိုင်ငံတကာကွန်မြူနစ်ပါတီများ၏ ကွန်ဖရင့် ကွန် ဝရက်များသို့ ပါတီကိုယ်စားလှယ်များ စေလွှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၅၅ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်အတွင်းရှိ ပါတီဥက္ကဋ္ဌသခင်သန်းထွန်းသည် လမ်းစဉ်မချနိုင်သဖြင့် သခင်ဗသိန်းတင်ထံ ကြီးမဲ့ကြေးနန်းဖြင့် လှမ်းအကူ အညီ တောင်းခဲ့ရသည်။ သခင်ဗသိန်းတင်သည် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ရုရှကွန်မြူ နစ်ပါတီ၏ ကူညီမှုဖြင့် ၁၅၅+ လမ်းစဉ်ဟု အမည်တပ် ထားသော လမ်းစဉ်သစ် တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲ၍ ကြေးနန်းဖြင့် သခင်သန်းထွန်းထံ ပေးပို့ခဲ့သည်။

ယင်းလမ်းစဉ်မှာ အာဏာရအစိုးရနှင့် တွေ့ဆုံပြီး သဘောတူညီမှုရပါက ဥပဒေဘောင်အတွင်း ဝင်ရောက်ကာ အတိုက်အခံပါတီတစ်ရပ် အဖြစ် ရပ်တည် ရန်ဖြစ်သည်။ အခြားတနည်းမှာ အာဏာရအစိုးရနှင့် သဘောတူညီမှုမရပါက လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ဖြင့် တော်လှန်ရေးကို ဆုံးခန်းတိုင်ဆင်နွှဲသွားရန် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးရန် တောတွင်း လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ သခင်ဗသိန်းတင်က ဖိတ်ခေါ်မှုကို မူအားဖြင့် လက်ခံသော်လည်း သူတို့အဖွဲ့က ဗဟုပဋ္ဌာနချုပ်ရှိ သခင်သန်းထွန်းတို့ နှင့် အရင်ဆုံးတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့်တောင်းခဲ့သည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီက သခင်ဗသိန်းတင်၏ အစီအစဉ်ကို လက်ခံလိုက်သောကြောင့် သခင်ဗသိန်းတင် သည် အဝေးရောက် ဗဟိုကော်မတီများဖြစ်ကြသည့် ရဲဘော်အောင်ကြီး၊ ဗိုလ် ဇေယျ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) တို့ခေါင်းဆောင်သော အဖွဲ့တဖွဲ့ကို တရုတ်ပြည်မှ ရန်ကုန်သို့ ဦးစွာစေလွှတ်လိုက်သည်။ ယင်းအဖွဲ့ ရန်ကုန်ရောက်သည်နှင့် ပြည်ခရိုင် ပေါက်ခေါင်းမှတစ်ဆင့် သခင်သန်းထွန်းတို့ရှိရာ ပဲခူးရိုးမတောတွင်းသို့ ပို့ပေးခဲ့သည်။ ယင်းအဖွဲ့ သခင်သန်းထွန်းထံရောက်ရှိကြောင်း သတင်းရရှိပြီး နောက် သခင်ဗသိန်းတင်နှင့်အတူ ဒေါက်တာမစိန်ဝင်းနှင့်မတင်ဝေ (သခင်သက်

တင်၏ဇနီးဟောင်း) တို့က ရန်ကုန်မှတစ်ဆင့် ပဲခူးရိုးမ တောတွင်းသို့ ရောက်ရှိ သွားသည်။

သခင်ဗသိန်းတင်သည် တောတွင်း၌ သခင်သန်းထွန်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး နောက် တစ်ပတ်အကြာတွင် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ လာသည်။ မစိန်ဝင်း နှင့် မတင်ဝေတို့ တောတွင်း၌ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

မကြာမီမှာ ဗကပဥက္ကဋ္ဌသခင်သန်းထွန်းက နိုင်ငံရေးဦးဆောင်အဖွဲ့ဝင် (ပေါလစ်ဗျူရီ) အတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်ဌေးခေါင်းဆောင်သော ပဏာမကိုယ်စား လှယ်အဖွဲ့ကို ရန်ကုန်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်ဌေးနှင့်အတူ ရဲဘော်အောင် ကြီး (ပီကင်းပြန်)၊ ဗိုလ်ဇေယျ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)၊ ရဲဘော်သက်တင် (ရေခဲမြေ)၊ ဗိုလ်ပု (ဂျပန်ပြန်)၊ ဗိုလ်စိုးမောင် (ဓနုဖြူ)၊ ရဲဘော်ခင်ကြီး၊ ရဲဘော်ဘခက် တို့ လိုက်ပါခဲ့ကြသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွင်းရေးမှူး ရဲဘော်ဌေးဦး ဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်တို့သည် အကြံပြုငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ ဝင်များဖြစ်ကြသည့် သခင်ဇင် ရဲဘော်မြ ဗိုလ်ရန်အောင် (ရဲဘော်သုံးကျိပ်)၊ ရဲဘော်တုတ်နှင့် ဗိုလ်မျိုးမြင့်တို့ ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြန်သည်။

ယင်းနောက် နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့နှင့် တော်လှန်ရေးကောင်စီတို့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေး နွေးပွဲသည် သဘောထားကွဲလွဲရာမှ ရပ်စဲလိုက်ကြောင်း တော်လှန်ရေးကောင်စီ ကကြေညာခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲပျက်ပြားသွားခဲ့သဖြင့် ဗကပကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ ဝင်များ တောတွင်းသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်သွားခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၈ခုနှစ်တွင် သခင်ဗသိန်းတင်ခေါင်းဆောင်သော ဗကပ များသည် မြန်မာပြည်အရှေ့မြောက်ဒေသ ပန်းဆိုင်တွင် အခြေစိုက် ဌာနချုပ် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ၁၉၆၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌ သခင်သန်းထွန်းလုပ်ကြံခံရ၍ သေဆုံးသွားသော ကြောင့် ဗကပဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင်ဇင်နှင့် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် သခင်ချစ်တို့ဖြစ် လာခဲ့သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ပဲခူးရိုးမတွင် တပ်မတော်နှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ် ဗကပဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဇင်နှင့် အတွင်းရေးမှူး သခင်ချစ်တို့ သေဆုံး သွားခဲ့ရာ အဝေးရောက်ဗဟိုကော်မတီအစား ဗဟိုကော်မတီအသစ်ကို အရှေ့

မြောက်နယ်စပ်၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းကော်မတီသစ်တွင် သခင်ဗသိန်းတင် သည် ပါတီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၈၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် သခင်ဗသိန်းတင်နှင့် သမ္မတ ဦးစန်းယုခေါင်းဆောင်သောအဖွဲ့တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သော်လည်း တရုတ် မြန်မာနယ်စပ်ရှိ ဗဟုပလ္လင်မြောက်နယ်မြေကို အစိုးရက အသိပြုရမည် ဗဟု ပလ္လင်၏ တပ်မတော်တည်ရှိမှုကို အသိအမှတ်ပြုရမည်ဟူသော အချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ သဘောကွဲလွဲကာ ဆွေးနွေးပွဲပျက်ခဲ့ရပြန်သည်။

၁၉၈၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်မှ အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့ အထိ ပါတီ၏ တတိယအကြိမ်ပါတီကွန်ဂရက်ကို အရှေ့မြောက် ဒေသ ပန်ဆန်း တွင် ပါတီဥက္ကဋ္ဌသခင်ဗသိန်းတင်ဦးဆောင်၍ ခမ်းနားစွာကျင်းပခဲ့သည်။

ထို့နောက် တတိယပါတီကွန်ဂရက်က တင်မြောက်လိုက်သော အရန်ဗဟို ကော်မတီဝင်နှင့် *၀+မြောက်ခရိုင် တပ်မဟာ (၁၂) တပ်မဟာမှူး ရဲဘော်ကျောက် ညီလိုနှင့် အလယ်ပိုင်းဗျူရှိ ဒုတပ်ရင်းမှူး ရဲဘော်ပေါက်ယုချန်းဦးစီးသည့် *၀+ မြောက်ပိုင်းခရိုင် ခွင်းဟားမြို့နယ်တပ်နှင့် အခြား မြို့နယ်တို့မှ ပုန်ကန်တပ်များက ပန်ဆန်းမှ *၀+ တပ်မှူးတပ်သားများဆက်သွယ်ကာ သွေးထွက်သံယိုမှုမရှိဘဲ ပန်ဆန်းရှိ ဗဟုပလ္လင်ကို ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့၌ အာဏာသိမ်းပိုက် လိုက်ကြသည်။

*၀+ ပုန်ကန်တပ်များအာဏာသိမ်းပိုက်စဉ်က ဗဟုဥက္ကဋ္ဌ သခင်ဗသိန်း တင်သည် ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် အိပ်ရာထဲတွင် လှဲ၍ ပစ္စတိုသေနတ် တစ်လက်ကို ကိုင်ထားသည်။ *၀+ခေါင်းဆောင် ကျောက်ညီလိုင်ရောက်လာပြီး

••အဘိုးကြီး ကျွန်တော်တို့တော့ ပုန်ကန်လိုက်ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပူး ပေါင်းရင် နာယကကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ပြီး စောင့်ရှောက်ပါမယ်++

သခင်ဗသိန်းတင်သည် ငြင်းပယ်ခဲ့သဖြင့် သေနတ်ကို သိမ်းပြီး သခင် ဗသိန်းတင်ကို ထမ်းစင်ဖြင့် တရုတ်ပြည်ဘက်ကမ်းသို့ ပို့လိုက်လေသည်။ ဤသို့ သခင်ဗသိန်းတင်သည် အသက်ရှင်လျှက်နှင့် နိုင်ငံရေးဇာတ်သိမ်းသွားခဲ့လေ သည်။ သခင်ဗသိန်းတင်သည် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီအား ပန်ဆန်းနှင့် နီးမုံးလီ တွင် နေထိုင်ခွင့်တောင်းရာ ခွင့်မပြုသဖြင့် မုံးလီနှင့် ၆၆ ကီလိုမီတာဝေးသော မုန်းလျှန်းတွင်သာ နေထိုင်ခဲ့ရသည်။

မုန်းလျှန်းတွင် သခင်ဗသိန်းတင်ဦးစီး၍ ဗဟိုကော်မတီအစည်းအဝေးပြု လုပ်ပြီး ပါတီ၏အခြေအနေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့သည်။ သုံးသပ်ချက်၌ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့တိုင် နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးကျဆုံးခဲ့သည်မှာ (၁) နိုင်ငံတကာ

တွန်မြို့နယ်ဝါဒနောက်သို့ တရားသေလိုက်ခဲ့ခြင်း၊ လက်ဝဲစွန်းရောက်ခြင်း (၂) အတွေးအခေါ်ပိုင်း၌လည်း တိုးတက်မှုမရှိ ခေတ်နောက်ကျခဲ့ခြင်း၊ (၃) ပါတီတွင်း တွင် ဆရာမွေး တပည့်မွေး၍ မလိုသူများကို ဖယ်ရှားခဲ့ခြင်း (၄) စည်းကမ်းပိုင်း တွင်လည်း ဘက်လိုက်မှုများရှိပြီး စည်းကမ်းကို တိတိကျကျ လိုက်နာမှုမရှိခဲ့ခြင်း (၅) လမ်းစဉ်တိတိကျကျ မရှိခဲ့သဖြင့် ကေဒါများ ပညာပေးရာတွင် အဆင့်မမီ ခဲ့ခြင်း (၆) အသက်ကြီးရင့်သူခေါင်းဆောင်များနေရာ၌ ငယ်ရွယ်သူကေဒါများကို မွေးမထုတ်နိုင်ခဲ့ခြင်း စသည်တို့အပြင် ခေါင်းဆောင်များ ဦးဆောင်မှုညံ့ဖျင်းခြင်း ကြောင့် မှန်ကန်သည့် နိုင်ငံခြားရေး လမ်းစဉ်ကင်းမဲ့ခဲ့သဖြင့် မိမိတို့ ဒုက္ခရောက်ကြောင်း သုံးသပ်ခဲ့လေသည်။

ထိုနေ့မှာပင် ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ် (၃) ရပ်ကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့မှာ-
(၁) ဗကပအတွင်း ဆက်ရှိနေပြီး လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဆက်လက်ဆင်နွှဲ

လိုသူများ

- (၂) ပါတီမှ နှုတ်ထွက်ပြီး စီးပွားရေးလုပ်လိုသူများ
- (၃) အစိုးရနှင့်ဆက်သွယ်၍ လက်နက်ချလိုသူများ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ယင်းနောက် တော်လှန်ရေး ဆက်လက်လုပ်လိုသူ အနည်းစုကို သခင် ဗသိန်းတင်ခေါင်းဆောင်၍ ရဲဘော်ကျော်မြ၊ ရဲဘော်ခင်မောင်ကြီး ဗိုလ်မှူးချစ် ဟောင်းကျော်ဇော၊ ရဲဘော်ရဲထွန်းတို့သည် ကား ၃၃ စီးဖြင့် မိသားစုများနှင့်အတူ ၁၀၁ တပ်ဖွဲ့ ပန်းဝါသို့ ထွက်ခွာသွားလေသည်။ ပန်းဝါတွင် နေထိုင်စဉ်အတွင်း သခင်ဗသိန်းတင် မျက်စိယောင်လာသဖြင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပေါက်ရှန်မြို့မှတစ်ဆင့် ပီကင်းသို့ သွားရောက်ဆေးကုရင်း ပီကင်း၌ပင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်

သခင်ချစ်

သခင်ချစ်နှင့် မိသားစု

သခင်ချစ်ကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပဲခူးခရိုင် သနပွင်မြို့၌ အဖဦးနွဲ့၊ အမိ ဒေါ်အေးချိုတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၈)ယောက်အနက် စတုတ္ထမြောက် ပြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ချစ်ဖြစ်သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် သနပွင်မြို့၊ ပဲခူးမြို့ နှင့် ရန်ကုန် ပုဂ္ဂန်တောင်ရေကျော် ဦးကျောက်လုံးကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် နဂါးနီ ဦးထွန်းရွှေနှင့်အဆက်ရပြီး နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

သခင်ချစ်သည် ပညာရေးတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နေစဉ်မှာပင် ပြည်သူ့ သူထုသက်သာချောင်ချိရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးသော ရေကျော် သမဝါယမလုပ်ငန်းကို ဦးစီးတည်ထောင်ခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုသမဝါယမဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သခင်ကျော်ညွန့်သည် သခင်ချစ်၏ ညီဝမ်းကွဲတော်စပ်သူဖြစ်သည်။

ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဖိနှိပ်မှုအောက်တွင် သခင်ချစ်သည် ရေကျော် သမဝါယမ

ဆိုင်ကိုအခြေခံ၍ ဂျပန်လူမျိုး ဗိုလ်မှူးကြီးဆူဇူကီး (နောင် ဗိုလ်မှူးကြီး) နှင့် အဆက်အသွယ်ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဆူဇူကီးနှင့် ဆက်သွယ်၍ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးဝင်များချစ်လူငယ်များကို ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်ရေးအတွက် လျှို့ဝှက် စည်းရုံးဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

ယင်းနောက် မြန်မာနိုင်ငံ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးမြေအောက်အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည့် Terrorist Group ကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ နောင် တွင် ယင်းအဖွဲ့အစည်းသည် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီဟူ၍ ထင်ရှားလာခဲ့ သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ ၃ ရက်နေ့အထိ ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော် ကြီးပတ်လမ်းနှင့် ဗိုလ်မြတ်ထွန်းလမ်းထောင့်ရှိ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နေအိမ်တွင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ကျင်းပ ခဲ့သော အစည်းအဝေးတွင် သခင်ချစ်သည် ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကို ကိုယ် စားပြု၍ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ် လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် ခဲ့သည်။

တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်

- ၁။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
- ၂။ ဗိုလ်မှူးကြီးလက်ျာ
- ၃။ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်း
- ကွန်မြူနစ်ကိုယ်စားလှယ်
- ၁။ သခင်စိုး
- ၂။ သခင်သန်းထွန်း
- ၃။ သခင်တင်မြ

ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီကိုယ်စားလှယ်

- ၁။ သခင်ချစ် (ခ) ဆရာချစ်
- ၂။ ဦးဗဆွေ
- ၃။ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ထို့အပြင် အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို လုပ်ငန်းအလိုက် ဦးစီးရမည့် ခေါင်း ဆောင်တာဝန်ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သခင်ချစ်သည် နိုင်ငံခြားရေးရာခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွင် သခင်ချစ်သည် တိုင်း

င) ဤ နိုင်ငံရေးမှူးကြီးတာဝန်ယူခဲ့၍ ဖက်ဆစ်လုပ်ငန်းတို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် မေလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အင်းစိန်ခရိုင် ထန်းတပင်မြို့၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ထန်းတပင်အရေးတော်ပုံကို သခင်မြနှင့်အတူ သခင်ချစ်တို့က ဦးဆောင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် သခင်ချစ်သည် ကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ကူးပြောင်းခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲကွင်းပရာ သခင်ချစ်သည် ရန်ကုန်သိမ်ဖြူတိုက်နယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ ပါတီ၏ အလုပ်သမားစည်းရုံးရေးများကို တာဝန်ယူပြီး ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အလုပ်သမား သမဂ္ဂကွန်ဂရက် (A.B.T.U.C) ၏ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တားမြို့၌ ကျင်းပသော အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ပါတီ ဒုတိယကွန်ဂရက်သို့ သခင်ချစ်သည် သခင် သန်းထွန်း၊ သခင်ဗသိန်းတင်၊ သခင်သိန်းဖေ၊ ဗိုလ်ရန်အောင်၊ သခင်မကြီး ဒေါ်ခင်ကြီး (သခင်ဗဟိန်း၏ဇနီး) ဗိုလ်လှမြိုင် (ကိုဆောင်း) တို့နှင့်အတူ တက် ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ (အလံဖြူ) တော်ဝင်ရာတွင် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။ သခင်ချစ်၏ တော်လှန်ရေးအမည်မှာ ချဲဘော်တင်ကြီးဖြစ်သည်။ ဗကပဗဟို၌ ဗဟိုကော်မတီဝင်၊ နိုင်ငံရေးဦးဆောင် အဖွဲ့ (ပေါလစ်ဗြူရို) အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဗကပ ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးဗဟိုစစ်ကောင်စီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဗကပ၌ ဗဟိုကော်မတီအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူဆောင် ရွက်နေစဉ်အတွင်း ၁၉၅၅ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ ၁ နာရီ ၅၀ မိနစ်တွင် ပဲခူးရိုးမ ရဲနွယ်ဖွတ်ကြားချောင်းအတွင်း တပ်မတော်နှင့် ရင်ဆိုင်တိုက် ခဲ့ဖြစ်ပွားစဉ် ကျဆုံးသွားခဲ့သည်။

သခင်ချစ်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ရေကျော်ဦးဘကံ၊ ဒေါ် အုံးသင်တို့၏သမီး ဦးထွန်းဝင်း၊ ဒေါ်အုံးခင်တို့၏ မွေးစားသမီး ဒေါ်ချစ်မေ (ခ) အမာ (ခ) သခင်မသန်းညွန့်နှင့် လက်ထပ်၍ သမီးကြီး မဘေနွဲ့ (မစောနွဲ့)၊ သမီးလတ် မစမ်းရီနှင့် သားငယ် မောင်ထွန်းရီ (ခ) ဖိုးသံချောင်း (ခ) မောင်ဗထူးတို့ ထွန်းကားခဲ့သည်။ သခင်ချစ်၏ဇနီး သခင်မသန်းညွန့် ဒေါ် ဒေါ်ခင်သန်းသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။

နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဘာပေါ်ထွန်း

ထင်ရှားသော မြန်မာနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးနှင့် နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဆာပေါ်ထွန်းကို ၁၈၈၃ ခုနှစ်တွင် စစ်တွေမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ဖခင်မှာ ဦးရဲဇော်ဖြစ်သည်။ မိခင်၏အမည်ကို မသိရချေ။

စစ်တွေမြို့၊ ရန်ကုန်မြို့နှင့် အိန္ဒိယပြည် ကာလကတ္တားမြို့တို့တွင် ဝိဇ္ဇာတန်းအထိ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၉၀၄-၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ မက်သဒစ်ယောက်ျားကလေးကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၀၅ မှ ၁၉၀၈ အထိ ရန်ကုန် အစိုးရဟိုက်စကူးကျောင်း၌ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပြဆရာအဖြစ်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ပညာရေးလောကတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၀၈ မှ ၁၉၁၂ အထိ ဗဟိုတရားရုံးချုပ်ကြီးတွင် စကားပြန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၁၂ မှ ၁၉၂၁ အထိ မြို့ပိုင်၊ အခွန်ဝန်၊ နယ်ပိုင် ရာထူးများဖြင့် ဗြိတိသျှအစိုးရလက်အောက်တွင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတွင် ထမ်းရွက်နေစဉ် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ဗြိတိသျှတို့စစ်အောင်နိုင်ရေးအတွက်

အကူအညီများပေးခဲ့၍ ဗြိတိသျှအစိုးရ သူကောင်းပြုဘွဲ့တံဆိပ်မြောက်မြားစွာ ခန့်ခဲသည်။ ထို့အပြင် ၁၉၁၉ တွင် A.T.M အမှုထမ်းကောင်းတံဆိပ်ကို ရရှိခဲ့ သည်။

ထို့နောက် ဗြိတိသျှအစိုးရဝန်ထမ်းဘဝမှ နှုတ်ထွက်၍ ၁၉၂၃ တွင် အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်၍ ဥပဒေပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ဝတ်လုံ တော်ဘွဲ့ရပြီး နောက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လာကာ ဝတ်လုံတော်ရအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ဘမက်မှလည်း နိုင်ငံရေးလောက၌ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဒိုင်အာနီ အုပ်ချုပ်ရေးနည်းစနစ်အရ ဒုတိယအကြိမ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ် ရွေး ကောက်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်ရာ ရမည်းသင်းမြောက်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မှ အရွေးခံရ သည်။ ၁၉၂၅ မှ ၁၉၂၈ အထိ ဥပဒေပြုကောင်စီ၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ရန်ကုန်မြို့နယ်အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးအဖြစ် ၁၉၂၇ မှ ၁၉၃၂ အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၂ တွင် ရန်ကုန်မြို့တော်ဝန် အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် သူရိယဦးတုတ်ကြီး ဦးစီးတည်ထောင်သော ဆွာရပ်ချ် (Swaraj) ခေါ် သရာဇပါတီတွင် ဝင်ရောက်၍ ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၂ မှ ၁၉၃၅ အထိ ဂျီစီဘီအေဥက္ကဋ္ဌ ဦးချစ်လှိုင်၊ ဦးမြတ်သာထွန်း နှင့်အတူ လှိုင်၊ မြတ်၊ ပေါ် + ပါတီတည်ထောင်၍ နိုင်ငံရေး ဆောင်ရွက်သည်။ သို့သော် နေပြည်တော်မြို့နယ်များပေါ်ပေါက်လာသောအခါ တွဲရေးဖက်မှ ပါဝင်ဆောင် ရွက်သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာအာချီဘော ဒေါက်ကလပ်ကော့ကရိန်းက ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ အုပ်ချုပ် နေဝန်ကြီးချုပ် ၆ ဦး ရွေးချယ်လိုက်သည်။ ယင်းဝန်ကြီးချုပ် ၆ ဦးမှာ အမတ်ချုပ် နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဒေါက်တာဘမော်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် ဦးပေါ်ထွန်း၊ သစ်တောဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွှေကျင်ဦးပု၊ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ မြေနှင့်အခွန်ဘက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးအဖြစ် စောဖေသာ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဦးသာယာဝတီမောင် မောင်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဒိုင်အာနီအစိုးရ သစ်တောဝန်ကြီးချုပ် ဦးဘဘေနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဝတ်လုံတော် ဦးသိန်း

မောင်တို့ နှုတ်ထွက်သွားရာ မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံက ယင်းတို့နှစ်ဦးနေရာတွင်
ဒေါက်တာဘမော်နှင့် ဦးပေါ်ထွန်းကို ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်က မြန်မာပြည်ဥပဒေကြမ်းကို စီစဉ်ရေး
ဆွဲရန် တွဲဖက်ကော်မတီတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုတွဲဖက်ကော်မတီနှင့် တိုင်ပင်
ဆွေးနွေးရန် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်များကို လန်ဒန်မြို့သို့ ဖိတ်ခေါ်ရာ ဦးပေါ်
ထွန်းသည် လှိုင်မြတ်ပေါ်ပါတီနှင့် ဆင်းရဲသားပါတီတို့၏ ကိုယ်စား လိုက်ပါခဲ့
သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ မြန်မာနိုင်ငံကို
အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ သီးခြားခွဲထုတ်ပြီး ၁၉၃၅ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံစီရင်အုပ်ချုပ်မှု ဥပဒေ
အရ စတင်အုပ်ချုပ်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယခင်ကကဲ့သို့
အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခု မဟုတ်တော့ဘဲ ဗြိတိသျှအစိုးရက တိုက်ရိုက်
အုပ်ချုပ်သောနိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာ
ပြည်အစိုးရအဖွဲ့၏ အမတ်ချုပ်ကြီးအား မြန်မာဘာသာဖြင့် နန်းရင်းဝန်ဟုခေါ်
ရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက ဦးပေါ်ထွန်း
အား +ဆာ+ ဘွဲ့ ခိုးမြှင့်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မျိုးချစ်ပါတီ
ခေါင်းဆောင် ဂဠုန်ဦးစောတင်သွင်းသည့် ဒေါက်တာဘမော်ခေါင်း ဆောင်သည့်
ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို မဲခွဲရာ ထောက်ခံမဲ ၇၁
ကန့်ကွက်မဲ ၃၇ မဲဖြင့် အဆိုအနိုင်ရရှိသဖြင့် ဒေါက်တာ ဘမော်အစိုးရ ပြုတ်ကျ
သွားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ ရွှေကျင်ဦးပု ညွန့်
ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့၌ ဆာပေါ်ထွန်းသည် မြေနှင့်အခွန်တော်ဌာနဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်
ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဦးပုအစိုးရသည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့
တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဥပဒေပြု အောက်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် ဦးဘဘေက
ဦးပုဦးဆောင်သည့် အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကိုတင်သွင်း၍ မဲခွဲရာ
ထောက်ခံမဲ ၈၁ မဲ၊ ကန့်ကွက်မဲ ၃၂ မဲရရှိသဖြင့် အဆိုအနိုင်ရရှိပြီး ဦးပုညွန့်ပေါင်း
အစိုးရပြုတ်ကျသွားသည်။

၁၉၄၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဂဠုန်ဦးစော ဦးဆောင်သည့်
ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ တက်ရောက်ခဲ့ရာ မြေနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့ရပြန်သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် နန်းရင်းဝန်ဂဠုန်ဦးစော

သည် အတွင်းဝန်ဦးတင်ထွဋ်ကိုခေါ်၍ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး အရေးဆိုရန် အင်
သန်ပြည်သို့ ထွက်ခွာရာ ဆာပေါ်ထွန်းသည် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့၌ ခေတ္တနန်း
ရင်းဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်
ဆာပေါ်ထွန်းသည် အစိုးရအဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း၍ နန်းရင်းဝန်အဖြစ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့ရသည်။ ဆာပေါ်ထွန်းအစိုးရက ကာကွယ်ရေးဥပဒေအရ အဖမ်းခံနေရ
သည့် မြန်မာပြည်ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဦးဘဘေကို လွတ်ရန် အမိန့်ချ
ပေးခဲ့သည်။

ဂျပန်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ရောက်ရှိလာသောအခါ ဗြိတိသျှအစိုးရသည်
မြန်မာပြည်အစိုးရအဖွဲ့အား ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အိန္ဒိယပြည်သို့
ခိုက်ပါသွားရန်အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဆင်းမလားမြို့၌ အဝေးရောက်
မြန်မာပြည်အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရသည်။ ဆာပေါ်ထွန်းသည် မြန်မာနန်းရင်း
ဝန်အဖြစ် ၁၉၄၃ ခုနှစ် ဧပြီလအထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။ နန်းရင်းဝန်ဘဝ၌
ပင်ပြီးခေတ် မြန်မာပြည်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးစီမံကိန်းများကို ရေးဆွဲပေးခဲ့ရ
သည်။ ထို့နောက် မြန်မာဘုရင်ခံ၏ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသည်။

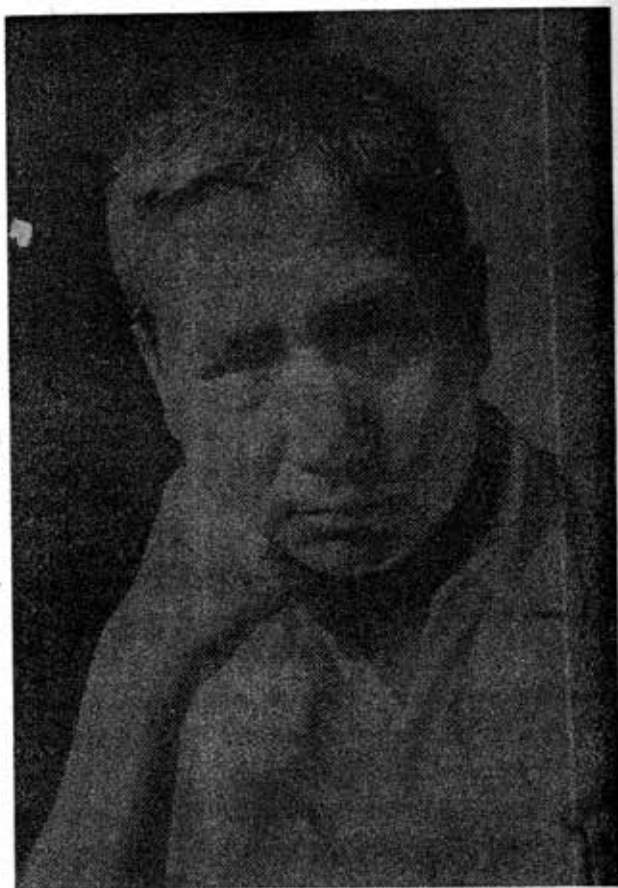
စစ်ကြီးပြီးဆုံးပြီးနောက် ၁၉၄၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံ
ဆာဒေါ်မန်စမစ်က ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီအဖွဲ့ (ဝန်ကြီးအဖွဲ့ကို ခန့်
အပ်ခဲ့ရာ ဆာပေါ်ထွန်းသည် ပြည်ထဲရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် တရားရေးဌာနဝန်ကြီး
ဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံဆာ
ဘူးဘတ်ရန်စီ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီကို အဖွဲ့ဝင် (၁၀) ဦးဖြင့် ပြန်လည်ဖွဲ့
စည်းခဲ့ရာ ဘုရင်ခံအမှုဆောင်ကောင်စီ၌ ဆာပေါ်ထွန်းသည် မပါဝင်တော့ချေ။
သို့သော် ဆာပေါ်ထွန်းသည် ဖဆပလမှဦးဆောင်၍ လုံးဝလွတ်လပ်ရေး တောင်း
ဆိုခြင်းကိုမူ ထောက်ခံခဲ့သည်။

ထို့နောက် နိုင်ငံရေးမှအနားယူ၍ စာရေးစာဖတ်ခြင်းကိုသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့
သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဆာပေါ်ထွန်းသည် ရန်
ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

ဆာပေါ်ထွန်းသည် ၁၉၀၄ တွင် မြန်မာအမျိုးသမီး ဒေါ်ထွေးနှင့် လက်
ထပ်၍ သားတစ်ယောက်ရခဲ့သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်ထွေးနှင့် ကွာရှင်းပြတ်
ခွာ၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အိုဟိုင်းအိုးပြည်နယ် ကလိဗလန်းမြို့မှ ဆာအယ်
သစ်ဘောက်ဂျီဝစ်နှင့် လက်ထပ်၍ သမီးတစ်ယောက်ရခဲ့သည်။ ပထမဇနီးသည်
၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ရန်ကုန်ဘေ့

ထင်ရှားသော စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်သော ရန်ကုန်ဘေ့ကို ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသနယ်၊ ရေပူဝရွာတွင် ၁၉၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် အဖ လက်သမား ဦးကြာဖြူ၊ အမိ ဒေါ်သေးသေးတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းနှစ်ယောက်အနက် အငယ်ဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်မောင် ခေါ် လှမောင် နောင်တွင် မောင်လှဆွေ၊ လှမောင်သွင် မှည့်ခေါ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးဘေ့ဖြင့်သာ ထင်ရှားသည်။

ငယ်စဉ်က အတန်းပညာ မသင်ခဲ့ရပေ။ အစ်ကိုဖြစ်သူ၏ သင်ပြမှုနှင့် ကိုယ်တိုင်အားထုတ်မှုအရ စာတတ်လာသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်ခန့်တွင် အိမ်မှ သွက်ပြေးပြီး မြောင်းမြ၌ ပန်းချီပညာလေ့လာသင်ကြားခဲ့သည်။ ထိုစဉ်မှာပင် အကပညာလည်း သင်ယူခဲ့သည်။

ထို့နောက် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်လာပြီး ၁၉၃၃-၃၄ ခန့်တွင် +သက်စောင့်+ မဂ္ဂဇင်းသို့ +ဝါးခယ်မလှမောင်+ ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုများ စတင် ရေးသားခဲ့သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် အသုံးပြုသောအခါ +ဝါးခယ်မ+ ကိုဖြုတ်ပြီး +လှမောင်+ ဟုသာ ဖော်ပြခံခဲ့ရသည်။ နောင်တွင် ကြီးပွားရေးအသင်း စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲတွင်ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ ပထမဆုရသဖြင့် ထိုစဉ်က အမည်ရင်းမောင်လှဆွေဖြစ်သောကြောင့် ကလောင်အမည်ကို +သတိုးဆွေ+ (လူငယ်ကြီးပွားရေးအသင်းစာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲပထမဆုရသူ) ဟု ပြောင်းလဲအမည်ခံသည်။ ရွှင်ပျော်ပျော်စာပေတိုက်၏ နှစ်ပဲတန် ဝတ္ထုခေတ်တွင် ကလောင်အမည်မခံဘဲ ဝတ္ထုနှစ်အုပ် ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ပန်းချီကျောင်းတွင် ပန်းချီပညာသင်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၉ ခုနှစ်အထိ ပုဂ္ဂန်တောင်ဆင်းဂါးကျောင်း၌ ပုံဆွဲဆရာဝင်လုပ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ပုဂ္ဂန်တောင်ရေကျော်ရှိ ပန်းချီကိုမြတ်ဆိုင်၏ ဖိုတိုလတ်ဓာတ်ပုံဆိုင်တွင် ဝင်ရောက်အလုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။

ထိုစဉ်မှာပင် ရေကျော်ရှိ တက္ကသိုလ်သမဝါယမမှ ဆရာချစ် ခေါ် သခင်ချစ် (နောင် ဗကပအတွင်းရေးမှူး (ကျဆုံး)) နှင့် ရင်းနှီးပြီး နဂါးနီဂျာနယ် အဆက်အသွယ်ရခဲ့သည်။ နဂါးနီဂျာနယ်တွင် အစောပိုင်း၌ ဝါးခယ်မလှမောင် ကလောင်အမည်ခံယူ၍ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဘဆွေအမည်ခံ၍ ရေးသားခဲ့ရာ ထိုစဉ်ကတက္ကသိုလ်မှ ကိုဗဆွေကလည်း +ဗဆွေ+ အမည်ဖြင့် ရေးသားနေသောကြောင့် ဘဆွေနှစ်ယောက် အမည်ကွဲလွဲ ဝေရန် တက္ကသိုလ်ဗဆွေက +ထားဝယ်ဗဆွေ+ အမည်ခံယူ၍ သူကလည်း +ရန်ကုန်ဘဆွေ+ အမည်ယူခဲ့သည်။

၁၉၃၉-၄၁ တို့တွင် နဂါးနီဂျာနယ်၌ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာသည်။ ၃တိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးမြေအောက် ယူနစ်တာဝန်ခံ ဘစ်ဦးအဖြစ် မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ ဘိုကလေး၊ ကျိုက်လတ်၊ ဖျာပုံ၊ ဒေးဒရဲ အပါအဝင် ဖျာပုံခရိုင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီတွင် ပါတီစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးတာဝန်ကို ယူခဲ့သည်။

ရန်ကုန်ဘဆွေ၏ နိုင်ငံရေးဘဝဖြတ်သန်းမှုကို လေ့လာကြည့်ပါက နိုင်ငံ

ရေး ရည်မှန်းချက်များအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုကို ထောက်ခံသော ပြောက်ကျားခေါင်းဆောင် (Terrorist) ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ရန်ကုန်ဘဆွေသည် ဆရာရင်းများ၏ မှိုင်းသွင်းထားမှုကြောင့် အင်္ဂလိပ် အလိုတော်ရီ နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဂဠုန်ဦးစောအားကြည့်မရပေ။ မြန်မာ့လွတ် လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၌ မလိုလားအပ်သူအဖြစ် မြင်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့၏ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းမှု နှင့် အားပေးကူညီမှု ကြောင့် သူ၏ဇနီး မမြသွေး (လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင်တတိယအဆင့်ရ) နှင့် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလက်ရင်း ရဲဘော်သုံးလေးဦးတို့ နှင့် ဦးစောလုပ်ကြံရေးကို စတင်ခဲ့သည်။ ရှေးဦးစွာ ဗဟန်း (၃) လမ်းနေ ယပက်လက်လှယွေကြီး (နောင် ဗိုလ်ကြီးဟောင်း ယခုကွယ်လွန်) အကူအညီဖြင့် ဂျစ်ကားတစ်စီးလည်းကောင်း၊ လက်နက်များဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့ထံမှလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။ ဂဠုန်ဦးစော၏ ရုံးတက်ရုံးဆင်းချိန်၊ စီးသည့်ကားအမျိုးအစား၊ သွားလာတတ်

သည့်နေရာဌာန၊ အသုံးပြုသည့်လမ်းကြောင်း၊ လုံခြုံရေးရယူထားမှု၊ ဂဠုန်ဦးစော၏ အိမ်အခြေအနေအသေးစိတ်ကို ကြိုတင်လေ့လာထားရှိသည်။

အကောင်အထည်ဖော်သည့် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက် စနေနေ့တွင် ကားရှေ့ခန်း၌ ယာဉ်မောင်းကိုမြဲလှိုင်နှင့် ရန်ကုန်ဘဲဆွေ ကားနောက်ခန်းတွင် ရဲဘော်ဘတုတ်၊ ရဲဘော်ထွန်းခင်တို့ လိုက်ပါလာသည်။ ကားကို အမိုးဖြုတ်၍ စစ်စိမ်းရောင်ဆေးသုတ်ကာ ကားပေါ်ပါလာသူ အားလုံး ပြည်သူ့ရဲဘော်စစ်ယူနီဖောင်းများ ဝတ်ဆင်ထားကြသည်။

ထိုနေ့က ဂဠုန်ဦးစောသည် ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်းနှင့် အနော်ရထာလမ်းထောင့်ရှိ သူရိယသတင်းစာတိုက်ဆင်း၍ သူရိယသတင်းစာတိုက်ရှေ့ရှိ မိုးချစ်ပါတီရုံးခန်းသို့ ခေတ္တဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အလုံလမ်းရှိ ဘုရင်ခံအိမ်တော်၌ ဘုရင်ခံနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကာ တော်လှန်ရေးပန်းခြံအနီး ဝိဇယရုပ်ရှင်ရုံအနီးရှိ ဓာတ်ဆီဆိုင်၌ ကားဆီဖြည့်သည်။ ဆီဖြည့်နေစဉ် ဂဠုန်ဦးစောသည် မိမိကားနောက်မှ တလျှောက်လုံးလိုက်လာသော ဂျစ်ကားကို သတိထားမိလိုက်သည်။ ယင်းနောက် တော်လှန်ရေးပန်းခြံအနီး ဆီဆိုင်မှတစ်ဆင့် မြေခိုကုန်းအပိုင်းကြီးအလွန် (ယခု အထက (၂) စမ်းချောင်းကျောင်း) ရှေ့အနီး၌ ကားချင်းယှဉ်၍ ရန်ကုန်ဘဲဆွေနှင့်အဖွဲ့သည် သေနတ်ဖြင့် ချိန်ခွယ်လှမ်းပစ်လိုက်ရာ ဦးစောသည် သေနတ်စတင်ချိန်ခွယ်စဉ်ကပင် ခေါင်းကို ကားထဲသို့ ငုံ့ချလိုက်သည်။ သို့သော် ကျည်ဆံသည် လူကိုမထိသော်လည်း ကားမှန်ကို ထိသွားသည်။ ကားမှန်ကွဲပြီး လွင့်စင်လာသော မှန်စများကြောင့် ဂဠုန်ဦးစော၏မျက်စိကို ထိမှန်ကာ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးသို့ တက်ရောက်ကုသခဲ့ရသည်။

သေနတ်သမားများသည် ပြည်သူ့ရဲဘော်ဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထားသည်ကို မြင်တွေ့လိုက်ရသဖြင့် ဂဠုန်ဦးစောသည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လူများဟု ယူဆကာ ဗိုလ်ချုပ်၏ စေခိုင်းချက်အရ သူ့အား နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ကြံခဲ့သည်ဟု တသက်လုံး မှတ်ယူသွားခဲ့သည်။

ဤသို့ ရန်ကုန်ဘဲဆွေနှင့် ဗိုလ်အောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းတို့၏ မဆင်မခြင် မင်းမဲ့စရိုက်ဆန်ဆန် ပြုမူဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် ခုတ်ရာတခြား၊ ရှုရာတခြားဖြစ်ကာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် အငြိုးအတေးကြီးသော ဦးစော၏လက်ချက်ဖြင့် ကျဆုံးသွားခဲ့ရသည်။

ရန်ကုန်ဘဲဆွေ စွန့်လွှတ်စွန့်စားနိုင်သူလည်း ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းစစ်ကာလ ဗမာ့တပ်မတော်မှ ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင် (နောင်ဗိုလ်မှူးချုပ်) နှင့် အဖွဲ့အား ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့က ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

သံတောင်မြို့နယ် ရေသိုးကြီးရွာတွင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းခံနေရသော ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်နှင့်အဖွဲ့အား ကယ်တင်ရန်အတွက် ဗိုလ်မှူးကြီးစောမြင့်၏ ကွပ်ကဲမှုဖြင့် ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေနှင့် အဖွဲ့သည် ရုတ်တရက် ဝင်ရောက်စီးနင်းတိုက်ခိုက်ပြီး ပြန်လည်ကယ်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေသည် စာပေအနုပညာဝါသနာထုံ၍ အောင်မြင်သော စာရေးဆရာ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်နေပြန်သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ပြဇာတ်နယ်သို့ဝင်ရောက်၍ **==စစ်ပြန်==** **==ထူး==** **==ခဲပွင့်ချိန်==** စသည့်တိုက်ခိုက်ရေးပြဇာတ်များကို နေသူရိန်ရုံ၌ တင်ဆက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ရုပ်ရှင်နယ်သို့ ဝင်ရောက်၍ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် **မာန်+** ရုပ်ရှင်ကို ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် **ဂျာနယ်ပြာဂျာနယ်**နှင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် **မီးဒုတ်+** ဂျာနယ်တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၅၆-၅၇ တွင် နာဂတောင်တန်းလေ့လာရေးခရီးသွားရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၉-၆၀ တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးအသင်း၌ အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်၊ ၁၉၆၀-၆၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ၁၉၆၃-၆၄ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်တို့ကို ယူခဲ့သည်။

ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေ၏ ထင်ရှားသောဝတ္ထုများမှာ ချီလေသော်လည်း (၁၉၆၃) တိုက်ယူရသည့် မျက်ရည်တစ်ပေါက် (၁၉၆၃)၊ နန်းဟာဗီး (၁၉၆၄)၊ သေသော်မှသည်ဩဇာကောင်း၏ (၁၉၆၄)၊ သည်မိုးသည်လေ (၁၉၆၄)၊ ခေတ်၏သားကောင် (၁၉၆၄)၊ ဆိုးပေ (၁၉၆၄)၊ မြန်မာပြည်သား (၁၉၆၅)၊ ရွှေဝါပြည် (၁၉၆၅)၊ အထီးကျန်၊ မြင့်မိုရ်ကိုချွေ ပျက်ကြွေမည့်ယောက်ျား၊ စနစ်တွေအတင်းပြောင်းမည်၊ ရဲဘော်တို့နှင့်အတူ၊ ဖက်ဆစ်သူရဲတွေပတ်လည်ဝိုင်း၍ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နဝဒေးတခန်းရပ်ပြဇာတ်၊ မင်းသားကိုကြီးကောင်း ပြဇာတ် စသည်ပြဇာတ်များ၊ ချစ်ဇနီးသို့အမည်ဆေးပညာပေးကျမ်း၊ စကားနက်၊ ပန်းသွင်သီကုံးရေးနည်းဖွဲ့ချင်သော်၊ စာရေးခြင်းအတတ် စသည့် စာပေ အရေးအသားဆိုင်ရာ စာအုပ်များ ရေးသားခဲ့သည်။ ဦးသော်ဇင်နှင့်တွဲဖက်၍ **မိုးတိမ်တမန်+** **မေယုတ+** သက္ကတဝတ္ထုတို့ကိုလည်း မြန်မာဘာသာသို့ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံသမိုင်း၊ ပန်းချီအခြေခံသဘောတရား၊ ဗေဒပညာ စသည့် စာအုပ်များသည် ယနေ့တိုင် မထုတ်ဝေရသေးပေ။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ပြည်သူ့ပြည်ချစ်ပါတီတွင် ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေသည် ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီဝင်အဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှား၍

ကြေးမုံ (၁၄-၈-၁၉၈၀)

ရန်ကုန် ဘဆွေ ပြန်ရောက်လာပြီ

ရန်ကုန် ဩဂုတ် ၁၃

ပြည်သူ့ ပြည်ချစ်ပါတီ ဗဟို အလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီဝင် ရန်ကုန် ဘဆွေသည် မိသားစုနှင့် အတူ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ (၁၈) ရက်နေ့တွင် ကော့သောင်း

ရှိ မိမိတပ်စခန်းသို့ ထုတ်ခွင့်ပြု ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ (သတင်းစဉ်)

ပြည်ချစ်ပါတီတပ်ခွဲများနှင့် အဖွဲ့ဝင်များ ပြန်လည်ရောက်ရှိခြင်း

ရန်ကုန် ဩဂုတ် ၁၃

ပြည်သူ့ ပြည်ချစ်ပါတီကျားကောင်စီဝင်များသည် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ (၁၁) ရက်နေ့တွင် ကော့သောင်းရှိ မိမိတပ်စခန်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြသည်။

ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသူများကို ကော့သောင်းရှိ နယ်ပါတီယူနစ်၊ နယ်ပြည်သူ့ ကောင်စီနှင့် တပ်စတော်တို့မှ လိုက်လံစောင့်ကြည့်ချက်များ ခံကြသည်။ (သတင်းစဉ်)

ရန်ကုန် ဘဆွေ အား ရန်ကုန် စတင်ရောက်ရှိနေစဉ် (မှတ်တမ်းပုံစံ)

ထုတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အမှတ် (၂/၂၈၀) ထုတ်ပြန်ပြီးနောက် ၁၉၈၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကော့သောင်းမြို့မှတစ်ဆင့် အလင်းဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီးနောက် ပါတီဝင်များအား ဆွဲခံရခြင်း၊ ဝန်ပေးချီးမြှင့်ခြင်းတို့အပါအဝင် အနုပညာလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ရန်ကုန်ဘဆွေအား နိုင်ငံတော်ကောင်စီ နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် (ပထမအဆင့်) ဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဖဆပလ ဝန်ထမ်းနေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်မြသွေးနှင့် သား သမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မင်းရောင်

လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် ဒုတိယအဆင့် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် ပထမအဆင့်နှင့် အောင်ဆန်းတံခွန်ဘွဲ့ရ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မင်းရောင်ကို ရန်ကုန်မြို့ ရေကျော်ရပ် မြောင်းကြီးလမ်း၌ အဖ ဦးဖိုးထင်၊ အမိ ဒေါ်သင်းမြိုင်တို့မှ ၁၉၁၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အမည်ရင်းမှာ ကိုလှ ဖြစ်သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ သခင်လှဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်တွင် စစ်ပညာသင်တန်းတက်စဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ အီတိုဟိတိုရှိ (Ito Hitoshi) ဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက်တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ် အမည်များခံယူရာတွင် ဗိုလ်မင်းရောင် ဖြစ်လာသည်။ ဗိုလ်မင်းရောင်အမည်သာ အမည်ရင်းကဲ့သို့တွင်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မင်းရောင်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ခရီးယာယီများနေ၍ ကျောင်း မနေဖြစ်ခဲ့ဘဲ (၁၃) နှစ်သားအရွယ် လူပျိုပေါက်မှ ကျောင်းစနေဖြစ်သည်။

ညာသင်ကြားခဲ့သော ကျောင်းမှာ ရေကျော်ဝတ်ကျောင်းလမ်းရှိ ဦးကျောက်လုံး
ကျောင်းဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ပုဇွန်တောင်ညောင်တန်းရှိ ဦးဖိုးလှိုင် အထက်
တန်းကျောင်းတွင် နဝမတန်းအထိ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

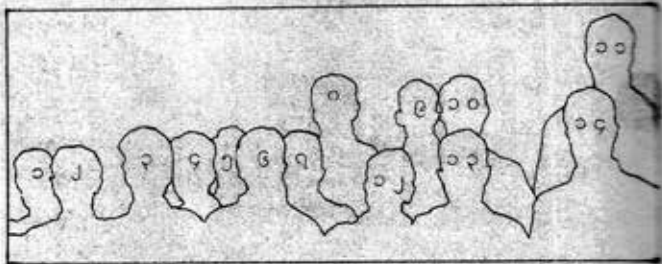
ထို့နောက် ကန်တော်ကလေး ဆရာကြီး ဦးဖိုးအိမ်၏ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ
နှစ်ဘာသာကျောင်းတွင် ဟိုက်စကူးဖိုင်နယ် (၁၀ တန်း) အထိ ပညာသင်ကြား
ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှမြင်းတပ်၌ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ယင်းနောက်
ဦးမောင်ကြီး၏ ရဲညွှန်တပ်ဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ လွတ်လပ်
ရေးကြိုးပမ်းမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ရာတွင် သူလျှို့အဖြစ် တာဝန်ယူပြီး အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏
သို့ဝှက်ကိစ္စများကို စာပေးစာယူလုပ်ပေးခဲ့သည်။

တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်တစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့ပြီးနောက် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်ဆန့်
ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ပြုလုပ်နေစဉ် ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် သခင်ချစ်
မောင် ဗကပအတွင်းရေးမှူး ၏ စီစဉ်ပေးမှုဖြင့် ရဲဘော်သုံးကျိပ် စတုတုအသုတ်
မြင်သော သခင်ထွန်းအုပ်၊ သခင်စံလှိုင် (ဗိုလ်အောင်)၊ သခင်ရှုမောင် (ဗိုလ်နေ
ဝင်း)၊ သခင်ကျော်စိန် (ဗိုလ်ဖိုးညို)၊ သခင်ငွေ (ဗိုလ်စောအောင်)၊ သခင်ထွန်းလွင်
(ဗိုလ်ဗလ)၊ သခင်ထွန်းခင် (ဗိုလ်မြင့်ဆွေ)၊ သခင်မောင်မောင် (ဗိုလ်ဉာဏ)၊
သခင်သစ် (ဗိုလ်စောနောင်)၊ သခင်သန်းညွန့် (ဗိုလ်ဇင်ယော်) တို့နှင့်အတူ
၁၉၄၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ကိုရိယုမာရူး (Koriyu Maru) သင်္ဘောဖြင့်
အင်္ဂလိပ်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ဟိုင်နန်ကျွန်း၌ စစ်ပညာများသင်ကြားခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီး
ကာဝါရိုးမား ဦးဆောင်ခဲ့သော ထားဝယ်စစ်ကြောင်းတွင် ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်လ
ဆောင်၊ ဗိုလ်မြင့်အောင်၊ ဗိုလ်ဗလ၊ ဗိုလ်ဉာဏတို့နှင့်အတူ ဗိုလ်မင်းရောင်သည်
အင်္ဂလိပ်ကောက်မြို့မှ စတင်ချီတက်ခဲ့သည်။ ယင်းစစ်ကြောင်းသည် ကန်ချနာ
ဘူရီတွင် တထောက်နား၍ စစ်သားများစုဆောင်းပြီး ဆက်လက်ချီတက်ရာ
အင်း မြန်မာနယ်စပ် စန်ပိုရွာရောက်သောအခါ အမှတ် ၅၅ ဂျပန်တပ်မတော်
သက်အောက်ခံ တပ်မ ၁၂၂ နှင့် ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည်
မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ချီတက်ဝင်ရောက်ခဲ့ရာတွင် ထားဝယ်မြို့ အရှေ့ ၂၅
မိုင်အကွာရှိ ခေတ္တရွာတွင် ဗြိတိသျှရှေ့ပြေးကင်းတပ်နှင့် တွေ့ဆုံတိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့
သည်။ ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင်
အင်္ဂလိပ်တပ်မ ၁၂၂ နှင့်အတူ ထားဝယ်မြို့သို့ ဆက်လက်ချီတက်ရာ ၁၉၄၂ ခုနှစ်
ဇန်နဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ထားဝယ်မြို့ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။
ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကွင်း

နောက်ဆုံးအသုတ် ခေတ်အိုးကျိပ်ဝင် ၁၁ ဦးအား ဟာဂိုနိုခေါင်းတွင် တွေ့ရစဉ် (၁၉၄၁ ဇူလိုင်)

(၁) ဟော်ကော	(၂) ဗိုလ်ဝင်ယော်	(၃) ဗိုလ်မြင့်ဆွေ	(၄) ဗိုလ်စောနောင်
(၅) ဗိုလ်ညာဏ	(၆) ဗိုလ်မင်းစော	(၇) ဗိုလ်မိုးညို	(၈) ဗိုလ်လေ
(၉) ဗိုလ်မိအောင်	(၁၀) မိဇုတာနီ	(၁၁) သခင်ထွန်းအောင်	(၁၂) ကိုခါမ
	(၁၃) ဗိုလ်စောအောင်	(၁၄) ဗိုလ်နေဝင်း	

ဆိပ်ရွာတွင် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် စစ်ဌာနချုပ် နှင့် ပူးပေါင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ပူးပေါင်းမိပြီးနောက် ဗိုလ်မိုးကြိုးက ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် စစ်ဌာနချုပ် စစ်ကြောင်းကို ရန်ကုန်မြို့သို့ ဦးတည်ချီတက်ရန် ပြင်ဆင်ခိုင်းပြီး ထားဝယ်စစ်ကြောင်းကို ရှေ့ပြေးတပ်အဖြစ် ရန်ကုန်သို့ ချီတက်စေခဲ့သည်။ ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ခေ

တောင်းမြစ်ကို ဖြတ်ကျူးပြီး မြစ်ကြီး၊ ဝေါတို့မှ ပဲခူးမြို့သို့ ဦးတည်ချီတက်ခဲ့သည်။
ယင်းနောက် ဂျပန်တပ် ၅၅ နှင့်အတူ ပဲခူးမြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက်
ဗိုလ်လက်ျာ၊ ဗိုလ်မင်းရောင်၊ ဗိုလ်ဉာဏတို့ဦးစီးသည့် ထားဝယ်စစ်ကြောင်းသည်
ရန်ကုန်မြို့သို့ ဦးစွာဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဗိုလ်မင်းရောင်
သည် လက်နက်ကြီးတပ်၊ တပ်မှူးအဖြစ်တာဝန်ယူ၍ ရန်ကုန်၊ ဂေါ်ရာကုန်း၊ ယင်း
နား၊ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်းတောစသော မြို့များရှိ ဗြိတိသျှတပ်များကို တိုက်
ခိုက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်မင်းရောင်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်တွင် ဘီအိုင်အေ
ဘက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းသော
အခါ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် ဘီဒီအေတပ်ရင်း (၂) တပ်ခွဲ(၂) တွင် တပ်ခွဲမှူးအဖြစ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကာလတွင် ဗိုလ်မင်းရောင်
သည် တိုင်း၄ (ပဲခူး၊ ရွှေကျင်၊ သထုံနှင့် တောင်ငူတောင်ပိုင်းခရိုင်များ) တွင်
ပါဝင်၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဦးဘရှင်၊ ဒေါ်နှင်းညွန့်တို့၏ သမီး ဒေါ်ခင်ညွန့်နှင့်
အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် သမ္မတ၏ကိုယ်ရံတော်တပ်မှူးအဖြစ်
တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

တပ်မတော်မှ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် ဗိုလ်မင်းရောင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ
သစ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့တွင် အထူးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်မင်းရောင်အား ၁၉၅၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့
တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု၌ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှု
ကြောင့် လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) တံဆိပ်နှင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ်
ခုနှစ်လတွင် နိုင်ငံဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) ချီးမြှင့်သည်။ ထို့နောက် ဗိုလ်မင်း
ရောင်သည် ၁၉၈၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက် မွန်းလွဲပိုင်း ၁ နာရီတွင် ရန်ကုန်
ဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်ခင်ညွန့်နှင့်
သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်တာရာ

ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်တာရာ၏ အမည်အရင်းမှာ ကိုခင်မောင်ဦးဖြစ်သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်သောအခါ သခင်ခင်မောင်ဦး ဖြစ်လာသည်။ ဂျပန်စစ်ပညာသင်ယူစဉ်က ဂျပန်အမည်မှာ *မွန်ယ မာဆာရ+ (Monye Masaru) ဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင်များ ဗိုလ်အမည်များခံယူရာတွင် ဗိုလ်တာရာဖြစ်လာသည်။

ဗိုလ်တာရာကို ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ပျဉ်းမားမြို့၌ သစ်စက်ပိုင်ရှင် ဦးအကောက်၊ ဒေါ်လွန်းတို့ မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးနေ့ (၆) ယောက်အနက်တွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပျဉ်းမနားမြို့ရှိ King Edward Memorial (K.E.M) အထက်တန်းကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀တန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။

အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝကပင် ပျဉ်းမနားခရိုင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပျဉ်းမနားခရိုင် တို့ဗမာအစည်းအရုံး၊ ဗမာ့လက်ရုံးတပ်ဖွဲ့နှင့် တောင်ငူလယ်သမားအစည်းအရုံးတို့ကို တည်ထောင်ရာတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ကျောင်းသားသပိတ် တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ သို့နောက် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် နယ်ချဲ့တို့အား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရန် သခင်အောင်ဆန်း၊ နဂါးနီဦးထွန်းရွှေတို့၏ တာဝန်ပေးချက်အရ ၁၉၄၁ ခုနှစ် မေလတွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ် တတိယအသုတ်အဖြစ် သခင်စံမြ (ဗိုလ်တောက်ဆိန်) ကိုလှမောင် (ဗိုလ်ဇေယျ) တို့နှင့်အတူ ကိုဆိုင်မာရူး (Kosei Maru) သင်္ဘောဖြင့် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာခဲ့ သည်။ ဂျပန်သို့ မေလကုန်တွင် ရောက်ရှိပြီး ဟိုင်နန်ကျွန်းနှင့် ထိုင်ဝမ်ကျွန်းတို့တွင် စစ်ပညာများသင်ကြားခဲ့သည်။

ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (ဘီအိုင်အေ) မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ မချီဘက်မီ ဗိုလ်မှူးကြီးနေဝင်းခေါင်းဆောင်သော ပြည်တွင်းသူပုန်အဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်လျက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရဟိုင်းမှတဆင့် သိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ရှိ သာဆောင်ရမ်းကိုဖြတ်၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်တာရာသည် ပြည်တွင်းသူပုန်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေစဉ်မှာပင် ဖြူ၊ ပျဉ်းမနား၊ ပဲခူးမြို့တို့တွင် မျိုးချစ်လူငယ်များကို စစ်ပညာ သင်တန်းပေးခြင်း၊ စစ်လက်နက်ငယ်သင်တန်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘီအိုင်အေ ဖျက်သိမ်း၍ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ကိုဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်ကြီးအဆင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလတွင် တိုင်း ၆ (မိတီလာ၊ ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူနှင့် တောင်ပိုင်းရှမ်းပြည်) တွင် တာဝန်ကျကာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်တာရာသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီက လိုအပ်ပါက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲရန် ဗိုလ်တာရာဦးစီးသည့်တပ်များအား ပျဉ်းမနားဒေသတွင် ကြိုတင်အခြေချခိုင်းထားခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဗကပ တောခိုသောအခါ ဗိုလ်တာရာ၏လက်နက်ကိုင်တပ်များသည် ဖဆပလ အစိုးရအား

ရဲဘော်တို့ကိုယ်တော်အဖို့
နောက်ဆုံးတန်း -
ဦးတာဝန်၊
ဦးမင်းခေါင်၊
ဦးလင်းယုန်၊
ဦးစင်ယော်၊
ဦးလေး၊ ဦးရဲထွန်း
အလယ်တန်း -
ဦးရန်နိုင်၊
ဦးမင်းရာဇ်၊
ဦးမြင့်အောင်၊
ဦးစောနောင်၊
ဦးကျော်စော
ရှေ့တန်း -
ဦးလေး၊
ဦးအောင်၊ တက်အိ၊
ဦးတေး၊ ဦးမိုးကြီး၊
ဦးမောင်၊
ဦးလေး

တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၄၈ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဥပဒေ
ဘောင်အတွင်းသို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော
ပါလီမန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် သန့်ရှင်းပဆပလ
အမတ်လောင်းအဖြစ် ပျဉ်းမနားတောင်ပိုင်း မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်
ရာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ယင်းနောက် ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂
ရက်နေ့တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီအဖိုးရတက်လာပြီးနောက် နိုင်ငံရေးမှ အနား
ယူခဲ့သည်။

ဗိုလ်တာရာသည် စစ်ကြိုခေတ်ကပင် ဝတ္ထုတိုများကို ဒီးဒတ်ဂျာနယ်၊
သူရိယမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလထုတ် မြဝတီ
မဂ္ဂဇင်း တွင် သူရဲကောင်းဗိုလ်ရန်အောင်+ ဆောင်းပါးကို စတင်ရေးသားခဲ့သည်။
၁၉၀၈၊ မြဝတီ၊ ငွေတာရီ၊ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဗိုလ်တာရာ (ရဲဘော်သုံး
ကျိပ်) ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ဆောင်းပါးတို့ကို ရေးသားခဲ့
သည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်သုံးကျိပ်ပြည်တော်ပြန်+ အမည်ရှိ စာအုပ်ကို
ရေးသားခဲ့ရာ စာပေဗိမာန် (သုတပဒေသာ) ဆုကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင်
ကိုယ်တို့ဖော်မီဆာ+ စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဂတိသစ္စာ+
တောင်တန်းဧကရီ+ စသည့် ဂမ္ဘီရစာပေများ၊ သိုင်းနယ်မှကျားသောင်းကျန်း
အပါအဝင် မုဆိုးစာပေ ဝတ္ထုများနှင့် တော်လှန်ရေးနောက်ခံဝတ္ထုများအပါအဝင်
သုံးချင်းစာအုပ်၆၀ကျော်ကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သိုင်းနယ်မှကျားသောင်းကျန်းဝတ္ထုတိုကို အထက်တန်းမြန်မာစကားပြေ
စာအုပ်တွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခံရသည်။ မာန်စွယ်ပွေးပွေး+ မုဆိုး
ဝတ္ထုသည် ဟင်ဒီဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခံရသည်။

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်
ရေးတွင် အသက်စွန့်ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဗိုလ်တာရာသည် နိုင်ငံတော်က
အိုးမြှင့်ခဲ့သော လွတ်လပ်ရေးမော်ကွန်းဝင် (ပထမအဆင့်) နှင့် နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့၊
ပထမအဆင့်) အိုးမြှင့်ခံရသည်။

စစ်မှုထမ်းဟောင်းအဖွဲ့ဝင် စာရေးဆရာ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်တာရာ
သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်
နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်စောခင်နှင့် သားနှစ်
ယောက်၊ သမီးနှစ်ယောက် မြေးတစ်ယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ချုပ်၏ အပါးတော်မြဲ ဗိုလ်ထွန်းလှ

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အပါးတော်မြဲ ဗိုလ်ထွန်းလှကို ၁၉၁၈ ခုနှစ် မေလ ၂၅ ရက် စနေနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၌ အဖ K.S.M., T.D.M ဘွဲ့ရ အရေးပိုင် ဦးဘိုးရင်၊ အမိ ဒေါ်အမာတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၅ ယောက် အနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့ စိန်ပေါလ်ကျောင်း (ယခု အထက ၆- ဗိုလ်တထောင်) တွင် ၆တန်းအထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းနောက် မော်လမြိုင် စိန်ပက်ထရစ်ကျောင်းတွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြား၍ ၁၉၃၆ ၌ ၁၀ တန်းအောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် စစ်ကြိုခေတ်၌ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကို အင်္ဂလိပ်စာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် ဆွတ်ခူးအောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ်နှင့် ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၃၇ - ၃၈ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအမှုဆောင် ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးတာဝန်များယူခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ တွင် ဘီအိုင်အေသို့ဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် အာရှလူငယ်တည်ထောင်သူများ အနက် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၃ တွင် ဘီဒီအေသို့ဝင်ပြီး စစ်ဝန်ကြီးဌာန စစ်ဝန်ကြီးသီးသန့်ဌာနတွင် တာဝန်ယူခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၅-၄၆ တွင် ဖဆပလအဖွဲ့ ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှစ၍ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အပါးတော်မြဲအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသည်အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် *အောင်ဆန်း အက်တလီစာချုပ်+ ချုပ်ဆုံးမီ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်မြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပင်လုံညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်သည့် မြန်မာပြည် ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ (၇) ဦးတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လနောက်ပိုင်း ပါကစ္စတန် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာသံရုံး၌ ဒုတိယအတွင်းဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ခေတ္တထိန်းသိမ်းခံရသည်။ ၁၉၆၄-၆၅ တွင် စာပေဗိမာန်စာတတ် အသင်း အတွင်းရေးမှူး၊ ၁၉၆၆ မှ ၁၉၇၅ အထိ ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုဇေး

ရှင်း ဦးစီးအရာရှိ (တ) အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

သို့ကလို စစ်ကြိုခေတ်မှ စ၍ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် နိုင်ငံတော်ကောင်စီမှ ခိုးမြင့်ခဲ့သော နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည်ဘွဲ့ (ပထမအဆင့်) ရရှိခဲ့သည်။

ဗိုလ်ထွန်းလှသည် စာပေဝါသနာထုံ၍ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒဂုံမဂ္ဂဇင်းတွင် -အမြှာညီနောင်-+ ဝတ္ထုဖြင့် စာပေလောကသို့ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ စစ်ကြိုခေတ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော စာပေပြိုင်ပွဲတွင်လည်း ဝတ္ထုတိုပထမဆုရရှိသည်။

စစ်ကြိုခေတ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ရန်ကုန်ကျောင်းသားသမဂ္ဂမှ ထုတ်ဝေသော အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၌ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်၊ စစ်ပြီးခေတ် အိုးဝေသတင်းစာအယ်ဒီတာချုပ်၊ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်၊ Nation (အင်္ဂလိပ်သတင်းစာ) နှင့် နိုင်ငံသစ်သတင်းစာတို့တွင် နိုင်ငံခြားသတင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်နေဝင်း ကလောင်အမည်ဖြင့် ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ သွေးသောက်နှင့် အခြားစာနယ်ဇင်းများတွင် ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ဆောင်းပါး၊ ဘာသာပြန်စာပေလက်ရာများ မြောက်မြားစွာရေးသားခဲ့သည်။ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအကြောင်း သတင်းစာဆောင်းပါး အများအပြားကို အင်္ဂလိပ်-မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။

ထင်ရှားသည့်စာပေလက်ရာများမှာ -လွတ်လပ်ရေးဗိသုကာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း+ -အောင်ဆန်းဦးတို့အဖေ+ -ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးသမိုင်း+ -ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုမှတ်တမ်း+ -စစ်တောင်းတိုက်ပွဲ+ -အမှတ်တရ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း+ -ပြည်ထောင်စုဗိသုကာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း+ စာအုပ်များ အပါအဝင် ဘာသာပြန်စာအုပ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ရေးသားခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်နေဝင်းသည် ရုပ်ရှင်လောကတွင်လည်း ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ ဒါရိုက်တာ၊ သရုပ်ဆောင်အဖြစ် ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည်။ ဂီတကိုလည်း ငယ်စဉ်ကပင် ဆရာကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ မန္တလေးရွှေပြည်ဦးဘတင်၊ မြန်မာ့အသံညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးခင်ဇော်တို့ထံမှ မြန်မာ့ရိုးရာ တေးသီချင်းများနှင့် ဂန္ထဝင်ဂီတဖြစ်သော ကြိုး၊ ဘွဲ့၊ ပတ်ပျိုး၊ သီချင်းဆန်း၊ ယိုးဒယားစသည်တို့ အခြေခံကျကျ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်စာ အင်္ဂလိပ်စကား ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင်သောကြောင့် ရန်ကုန် သံတမန်လောက၌ မြန်မာမှုအနုပညာအကြောင်း သီချင်းကြီး မဟာဂီတတို့

အကြောင်းကို ဟောပြောခဲ့သည်။

စာရေးဆရာ တက္ကသိုလ်နေဝင်းကလောင်အမည်ခံ ဗိုလ်ထွန်းလှသည် နေ့ကုန်စာတိုက်မင်းကြီး ဦးဖုံလွမ်း၊ ဒေါ်မမကြည်တို့ သားသမီး (၇) ယောက် အနက် အငယ်ဆုံးသမီး မခင်ညိုမီးနှင့် ၁၉၄၅ တွင် လက်ထပ်၍ သားသမီးငါးယောက် (မမူမူဝင်း၊ မောင်နေဝင်း၊ မအေးအေးဝင်း၊ ကိုမျိုးဝင်း၊ ကိုဇော်ဇော်ဝင်း) နှင့်ထွန်းကားခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်နေဝင်း ကလောင်အမည်ခံ ဗိုလ်ထွန်းလှသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ် မတ်လ ၇ ရက် မွန်းလွဲ ၂ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် ရန်ကင်းမြို့ (၄) ရပ်ကွက် ရန်ပိုင်လမ်းသွယ် (၉)၊ အမှတ် ၁၄၈ (ခ) နေအိမ်၌ နှလုံးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ၁၉၉၇ ခုနှစ် မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဦးလှသာယာမြို့နယ်ရွှေတကော (ထိန်ပင်) သုဿန်၌ ပို့ဆောင်မီးသင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။

ဘာသာပြန်

ဒိုင်အာခီခေတ်၌ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဆာမောင်ခင်ကို ရန်ကုန်မြို့၊ ပုဇွန်တောင်ရပ် မြေပိုင်ရှင်အမှုထမ်းကောင်း တံဆိပ်တော် (A.T.M) ရမင်း ဦးဘိုးကျော်နှင့် ဒေါ်ကြာနှင့်တို့မှ ခရစ် ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့ စိန့်ပေါလ်ကျောင်း တွင် ပညာသင်ကြားပြီးနောက် ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဆက်လက်ပညာသင်ယူခဲ့ပြန်ရာ ထိုခေတ်ဥပစာတန်းနှင့်ညီမျှသော အက်မ်အေ (F.A) စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့သို့သွားရောက်၍ ဥပဒေပညာကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် မစ်ဒတင်ပယ်မှ ဘာရစ်စတာ (Barrister at law) ဝတ်လုံဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

မြန်မာပြည်ကို ပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီးနောက် နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာအောင် ဥပဒေအကျိုးဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ရန်ကုန်ကောလိပ်၌ ဥပဒေကထိကအဖြစ် ခေတ္တဆောင်ရွက်သည်။ ထို့နောက် အစိုးရရွှေနေချုပ်၏ လက်ထောက်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ ထိုမှတဆင့် ရန်ကုန်မြို့စမော်ကော်ရုံးတွင် တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ဆာမောင်ခင်သည် မြန်မာထဲမှ ထိုရာထူးကို ပထမဆုံးခန့်ထားခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။

ယင်းနောက် မကြာမီပင် တရားသူကြီးအဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်၍ ဒုတိယအစိုးရရွှေနေချုပ်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ဒုတိယအစိုးရရွှေနေချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် 'ချီကုတ်' (Chief Court) ခေါ် တရားလွှတ်တော်တွင် မြန်မာများထဲမှ ပထမဆုံး တရားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် တရားလွှတ်တော်တွင် တရားဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။ ၁၉၂၂ တွင် တရားလွှတ်တော်ကို တရားလွှတ်တော်ချုပ် (Hight Court) အဖြစ် တိုးမြှင့်လိုက်ရာ ဦးခင်မှာ တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီးဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒိုင်အာခီဥပဒေစတင်အတည်ပြုခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အက်ဥပဒေအရ အခြားသော အိန္ဒိယနိုင်ငံပြည်နယ်များကဲ့သို့ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေးရခဲ့သည်။ ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး (ပူးတွဲတာဝန်ခံအုပ်ချုပ်ရေး) ရရှိပြီးနောက် ဦးခင်အား ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ဦးခင်သည် ကေ၊ စီ၊ အိုင်အီး (K.C.I.E-Knight Commander of the Indian Empire) ခေါ် အိန္ဒိယ

အင်ပါယာသူရဲကောင်းဘွဲ့ (ဆာဘွဲ့)ကို မြန်မာများထဲမှ ပထမဆုံးချီးမြှင့်ခြင်းခံရသူဖြစ်သည်။

ဆာမောင်ခင်သည် ရန်ကုန်မြို့ ကန်တော်ကြီးစောင်းရှိ အိုးရီးယင့်ကလပ် (Orient Club) ကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည့်အပြင် ထိုကလပ်၌ ပထမဆုံးဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

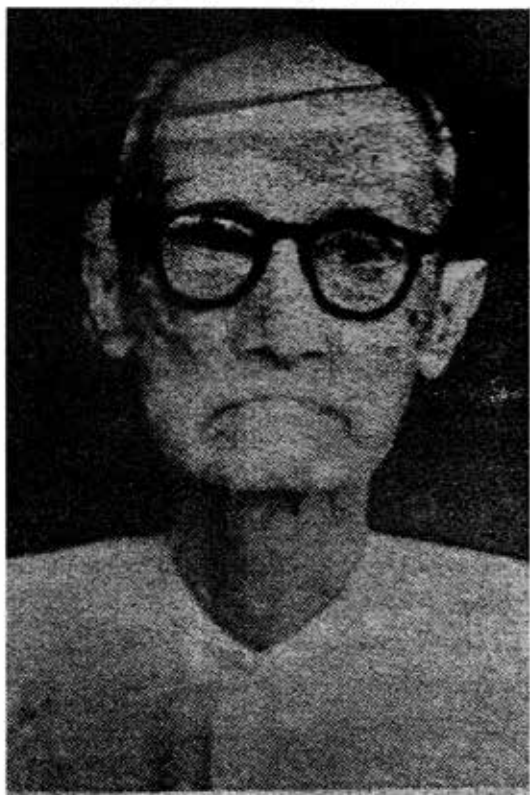
ရန်ကုန်မြို့ မြင်းပွဲအသင်းကြီးတွင် စတူးဝပ်လူကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သူတေသနအသင်းကြီးကိုလည်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်ကူညီခဲ့လေသည်။

ဆာမောင်ခင်သည် အသားညှိ၍ အရပ်အမောင်းကောင်းပြီး ခုံညားသော ဥပဓိရုပ်ရှိသည်။ အားလပ်ချိန်များတွင် မြင်းစီးခြင်း၊ ပန်းပင်စိုက်ခြင်း၊ စာဖတ်ခြင်းများကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ မြင်းပြပွဲ၊ ခွေးပြပွဲနှင့် ပန်းပင်ပြပွဲပြိုင်ပွဲများကို ဦးစီးကျင်းပလေ့ရှိသည်။

ဆာမောင်ခင်သည် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်တွင် တတ်သိကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အဂတိလိုက်စားခြင်းမှ ကင်းရှင်းသဖြင့် တရားသူကြီးကောင်းတစ်ဦးအဖြစ် သူ့ခေတ်သူ့အခါက ကြည်ညိုလေးစားခြင်းကို ခံရလေသည်။

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ၁၉၂၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းမြို့နယ် ငါးထပ်ကြီးဘုရားအနီး၌ ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်ခင်သန်းမေနှင့် သားသမီး ၂ ဦး ကျန်ရင်ခဲ့သည်။

နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ရွှေကျင် ဦးပု

ကိုလိုနီခေတ်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားကြီး နန်းရင်းဝန် (ဝန်ကြီးချုပ်) ဟောင်း ဦးပုကို ၁၈၈၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ပဲခူးခရိုင် ရွှေကျင်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ အဖမှာ သစ်ကုန်သည် ဦးသာ ဇံဖြစ်ပြီး အမိမှာ ဒေါ်အိဖြူဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ရွှေကျင်မြို့ အစိုးရအလယ်တန်းကျောင်းတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ရွှေကျင်အစိုးရအလယ်တန်းကျောင်းတွင် သတ္တမတန်းကို စကောလားရှစ် (ပညာသင်ဆု) ဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ရန်ကုန်အစိုးရဟိုက်စကူးကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ရာ ၁၈၉၈ တွင်

ရနောင်းဆုတ်ဆိပ် ချီးမြှင့်ခံရသည်။ ၁၈၉၉ တွင် မက်ထရစ်စာမေးပွဲအောင်၍ ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားသည်။ ၁၉၀၃ တွင် ရန်ကုန် ကောလိပ်မှ ဘီအေ (ဝိဇ္ဇာ) ဘွဲ့ ရခဲ့သည်။

၁၉၀၅ တွင် ဥပဒေပညာသင်ရန် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၀၈ တွင် လန်ဒန်မြို့ မစ်ဒယ်တန်ပယ်လ်ဥပဒေကျောင်းမှ (Barrister at Law) ဝတ်လုံဘွဲ့ရခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ် နိုင်ငံရေးပညာနှင့် ပါလီမန်အကြောင်းတို့ကို အသေးစိတ်လေ့လာခဲ့သည်။ ထို့အပြင် လန်ဒန်ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း (၁၉၀၆) တည်ထောင်ရာတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လာသည်။

၁၉၀၈ မှ ၁၉၂၃ အထိ ဝတ်လုံတော်ရအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ် အတွင်း ဝိုင်အမ်ဘီအေခေါ် ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝအသင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၁၂ တွင် သူရိယသတင်းစာ၌ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်နှင့် ဥပဒေအကြံပေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝအသင်း လူကြီးများ၏ အစည်းအဝေးကို ဝိုင်အမ်ဘီအေရုံး၌ ကျင်းပပြုလုပ်၍ ၁၉၁၅-၁၆ အတွက် အသင်းအမှုဆောင်များအဖြစ် ရွေးချယ်ရာ အကျိုးတော်ဆောင် အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသူမှာ ဦးဘေ (မင်းတိုင်ပင် အမတ်) ဖြစ်သည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ် မေလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းချုပ် အထူးအစည်းဝေး၌ ကရက်ဒေါက်စီမံကိန်းကို တိုက်ဖျက်၍ မြန်မာပြည်သူတို့ လိုလားသော အုပ်ချုပ်ရေးတောင်းဆိုရန်အတွက် အင်္ဂလန်သို့စေလွှတ်သည့် ဒဲလီလိဂိတ်ခေါ် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ (ဖေ၊ ပု၊ ရှိန်) တွင် အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ဖေ၊ပု၊ရှိန် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက ကြိုဆိုသောအားဖြင့် **သပြေနုချိန် ဖေပုရှိန် အင်္ဂလန်နန်းမြေသွားတို့ကိုဖြင့်++ ဟု ချီးကျူးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၀ မေလတွင် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကြီးနှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံအား ဒိုင်အာခီခေါ် ပူးတွဲတာဝန်ခံအုပ်ချုပ်ရေးရရှိအောင် တောင်းဆိုရန် ဦးပုအား ဦးဘဘေ၊ ဝတ်လုံတော်ရ ဦးသိမ်းမောင်တို့ ပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ (ဘေ၊ ပု၊ မောင်) ကို အင်္ဂလန်ပြည်သို့ စေလွှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးပုသည် ၁၉၂၀ ခုနှစ် မေလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဘေ၊ ပု၊ မောင် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို ခေါင်းဆောင်၍

အုပ်ချုပ်ရေးသစ်တောင်းရန် အင်အားသို့ သွားခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဘေပုမောင် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့က မစ္စတာမွန်တေဂူနှင့် တွေ့ဆုံပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအသစ် ပြုပြင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြောကြားခဲ့သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ဘေပုမောင်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ပြည်မြို့၌ ဝိုင်အမ်ဘီ အေအသင်းကြီး၏ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အဋ္ဌမအကြိမ်မြောက်ညီလာခံ၌ ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကို မြန်မာတိုင်းရင်းသားအသင်းများ၏ အသင်းချုပ်ကြီး General Council of Burmese Association (G.C.B.A) ဟု ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းပြီးနောက် ဦးပုသည် အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဂျီစီဘီအေအသင်းတွင် ဦးပုနှစ်ယောက်ရှိရာ မွေးရာဇာတိကို အဖွဲ့ပြု၍ ဦးပုအား ရွှေကျင်ဦးပုဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ အခြားဦးပုမှာ တတိယတန်းရှေ့နေ သာယာဝတီ ဦးပုဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ဦးပုသည် ၁၉၂၁ တွင် အမျိုးသားပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်ကောင်စီဝင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသားကောလိပ်တွင် ပထမဆုံး ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အရ ပထမအကြိမ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ရမည်းသင်းမဲခန္ဓနယ်မှ အမတ်လောင်းဦးပုသည် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် အရွေးခံရသည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးချုပ် ဂျေအေမောင်ကြီးသည် တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီးချုပ်ရာထူးလက်ခံသည့်အတွက် ဝတ်လုံတော်ရဦးပုသည် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးနည်းစနစ်အရ ဒုတိယအကြိမ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော် အမတ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ဦးပုသည် ပြည်သူ့ပြည်သားပါတီအားကိုယ်စားပြု၍ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ အရွေးခံရသည်။ လွှတ်တော်တွင် အတိုက်အခံအမတ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် တတိယအကြိမ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ အမတ်အဖြစ် အရွေးခံ၍ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ မှ ၁၄ အထိ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်အုပ်ချုပ်မှု

နန်းရင်းဝန်ဟောင်း

ဘေ-ပု-ရှိန် ဦးပု
ကွယ်လွန်ရှာ

၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀
ရက်နေ့ ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ထမ်း
အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ နန်းရင်း
ဝန်ဟောင်း ဦးပု (၉၄ နှစ်) သည်
ယနေ့နံနက် ၆ နာရီခွဲက ရန်ကင်းမြို့
ပုဏ္ဏားလမ်းရှိ သာယာဝတီ အမှတ် ၃၅
နေအိမ်တွင် လူကြီး ဝေပင်ဖြင့်
ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ဝိုင်အမ်ဘီ
အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ
လွတ်လပ်ရေး တစ် တက် ရန်
အတွက် အင်အားစု ဦးပု ဦးပု၊
ဦးထွန်းရှိန်တို့အား ကိုယ်စားလှယ်
အဖြစ် ခန့်အပ်ပေးခဲ့ရာ ဝိုင်အမ်ဘီ အဖွဲ့
ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဖြင့် ဦးပု ရှေ့ဆောင်
ခဲ့သည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် ဝေပင်

နန်းရင်း ဝန်ဟောင်း ဦးပု
(ရွှေကျင်)။

၁၉၁၉ ခုနှစ်က တိလပ်သို့ မြန်
မာများ၏ နှစ်နာရက်များ သွား
ရေခဲတင်ပြခဲ့ကြသည့် ဘေ-ပု-ရှိန်
သုံးဦးအဖွဲ့အား ဝန်ကြီးဌာနက
တွေ့ရပုံ။ (ဝေပုယာ) ဦးထွန်းရှိန်
(ကွယ်လွန်)၊ ဦးဘတေ (ကွယ်
လွန်) နှင့် ဦးပု (ယခုကွယ်လွန်)။

အက်ဥပဒေ (၉၁ ဌာနအုပ်ချုပ်ရေး) အရ ပထမဆုံးအကြိမ် အောက်လွှတ်တော် အမတ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာ ငါးပွင့်ဆိုင်အဖွဲ့မှ အမွှေးခံရ၍ လွှတ်တော်တွင် အတိုက်အခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မျိုးချစ်ပါတီခေါင်းဆောင် ဂဠုန်ဦးစောတင်သွင်းသည့် ဒေါက်တာဘမော်ခေါင်းဆောင်သည့် ညွန့်ပေါင်း အစိုးရအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို မဲခွဲရာ ထောက်ခံမဲ ၇၀၊ ကန့်ကွက်မဲ ၃၇ မဲဖြင့် အဆိုအနိုင်ရရှိသဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားခဲ့ရာ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဦးပုသည် နန်းရင်းဝန်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် နန်းရင်းဝန်ဘဝတွင် နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို မဖြေရှင်းနိုင်ဘဲ အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးသမားများကိုသာ အဖမ်းအဆီးများပြားလာ၍ ပြည်သူလူထု၏ ထောက်ခံမှုကို မရခဲ့ချေ။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ဧပြီလ လွှတ်တော် အစည်းအဝေး၌ မြင်းခြံအနောက်ပိုင်းအမတ် ဦးဘသီက ++ယခုတော့ နောက်လာဘဲ (မောင်ပု) လည်း ဒေါက်တာဘမော်ထက် ကဲနေပြီ++ ဟု ညည်းညူခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဦးပုဦးဆောင်သော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူများ၏ ထောက်ခံမှုမရရုံမျှမက ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်၌ ဦးစော၏ အယုံအကြည်မရှိအဆိုဖြင့် ပြုတ်ချခံခဲ့ရသည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကမ်ဘာလင်ဆွေးနွေးပွဲ၌ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအဖြစ် စစ်ပြေးဘုရင်ခံဒေါ်မန်စမစ်နှင့်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဆာပေါ်ထွန်းဦးဆောင်သော ဘုရင်ခံ၏ အလုပ်အမှုဆောင်ဝန်ကြီးအဖွဲ့၌ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့အထိ ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဗုဒ္ဓဝါဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ တည်ထောင်ခဲ့ရာ တည်ထောင်သူအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားနေ့ ရွှေရတုသဘင်၌ ကျင်းပရေးကော်မတီနာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရွှေကျင်မြို့နယ်အသင်းနာယကအဖြစ်လည်း ကွယ်လွန်ချိန်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

နန်းရင်းဝန်ဟောင်း ဦးပုသည် ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့အမှတ် ၃၅၊ ဝတ္တလစ်ရိပ်သာနေအိမ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဒေါ်ဖွားရင်နှင့် သားသမီး ၆ ဦး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

သပိုင်းတကျွပ္ပု ဒိုင်စီအက်စ် ဦးတင်ထွဋ်

ဦးတင်ထွဋ်သည် ကိုလိုနီခေတ်၌ မြန်မာလူမျိုးထဲမှ ပထမဆုံး အိန္ဒိယပို့
 ဉာဉ်ခံဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်စ်) ကို ရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်း ခံရသူဖြစ်သည်။ ဦးတင်
 ထွဋ်ကို အဖ အရှေ့ပိုင် ဦးဖိန်း (K.S.M., A.T.M) အမိ ဒေါ်မိမိတို့မှ မြင်းခြံမြို့
 တွင် ၁၈၉၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း (၇)
 ယောက်အနက်အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ညီအစ်ကို ၄ ဦးစလုံးမှာ အင်္ဂလန်မှ ဘား
 အက်လော (Bar.at. Law) ဝတ်လုံဘွဲ့ များရ၍ ထူးချွန်ထက်မြက်ထင်ရှားသူ
 များဖြစ်သည်။ ဦးတင်ထွဋ်၏ ညီနှင့်ညီမများမှာ တရားသူကြီးနှင့် ဥပဒေပါမောက္ခ
 ဦးကျော်မြင့်၊ သံအမတ်ကြီးနှင့် ဗဟိုတရားရုံးချုပ်အကူအညီဆောင် ဦးမြင့်သိန်း
 မြန်မာစာမဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရနှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောက်စာဖတ် ဒေါ်ခင်မြမူ

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်နှင့် ကမ္ဘာ့သိမြန်မာစာပေပညာရှင် ဒေါက်တာ ထင်အောင်၊ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးနှင့် ဘီအီးဒီဘွဲ့ ရ ခေတ်စမ်းစာဆို ဒေါ်ခင်စောမူ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အင်္ဂလိပ်စာဌာနမှူး ဒေါ်တင်စောမူတို့ ပြစ်ကြသည်။

ဦးတင်ထွဋ်သည် ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့ စိန့်ပေါလ်အထက်တန်းကျောင်း၊ ပဲခူးမြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်ကောလိပ်တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့ သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် လပိုင်းမျှသာ နေ၍ ၁၉၁၁ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန် ဂျူးဝစ်ကောလိပ်၊ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ် ကွင်းနီကောလိပ်၊ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် အိုင်ယာလန်ဒဗ္ဗလင်ထရီနတီကောလိပ်တို့တွင် ဆက်လက် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် မက်စ်သစ်ထရစ်ပို့ စာမေးပွဲကိုလည်း ကောင်း၊ ၁၉၁၇ ခုနှစ် အီကောနောမစ်ထရစ်ပို့ စာမေးပွဲကိုလည်းကောင်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ် အက်ဆေးပြိုင်ပွဲ၌ ဟူးပ်ပရိုက်ဆု ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ် ဘီအေဘွဲ့ (ဝိဇ္ဇာဘွဲ့) ကို သချာ၊ ဘောဂဗေဒ ဂုဏ်ထူးတို့ဖြင့်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒဗ္ဗလင်ထရီ နတီကောလိပ်မှ ဘီအေ (တီ၊စီ၊ဒီ) နှင့် အမ်အေ (မဟာဝိဇ္ဇာ) ဘွဲ့များ ရရှိသည်။ ထို့နောက် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်မစ်ဒယ်တန်ပယ်လ် ဥပဒေကျောင်းမှ ဘာရစ်စတာ (Barrister at Law) ဝတ်လုံဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ် အားကစားဘက်၌လည်း ထူးချွန် သည်။ ဒါ့လ်ဝစ်ကောလိပ် (Dulwich college) ရက်ဘီအား ကစား လက်ရွေး စင် (ပတ်ဘလစ်စကူးလက်ဂေ့ချန်ပီယံ) ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ် ရက်ဘီအသင်း ခေါင်းဆောင်နှင့် လှေလှော်အသင်းဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။

၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာတိုင်းရင်းသားများထဲမှ အိန္ဒိယစစ်တပ်ကော်မရှင် အရာရှိအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၁၉ခုနှစ်တွင် မြန်မာတိုင်း ရင်းသားများ ထဲမှ ပထမဆုံးအိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း (I.C.S) အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။ ၁၉၁၉ မှ ၁၉၂၁ အထိ အောက်စ်ဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်၌ အလုပ်သင်အဖြစ် ပညာ သင်ခဲ့သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိသည်။ ၁၉၂၂ တွင် ပဲခူးတိုင်း ကမာဝဲမှ ဦးဘိုးမင်း၏ သမီး မသန်းတင်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ပဲခူးဝန်ထောက်၊ ၁၉၂၄ တွင် သစ်တော ဌာနအတွင်းဝန်ထောက်၊ သစ်တောကော်မတီအတွင်းရေးမှူး၊ ၁၉၂၅ တွင် ဘဏ္ဍာရေးဌာနအတွင်းဝန်ထောက်၊ ၁၉၂၆ တွင် အခွန်တော်နှင့် သဿမေမေ

စုံစမ်းရေးကော်မတီအတွင်းရေးမှူး၊ ၁၉၂၇ တွင် သမဝါယမ တွဲဖက်ရီဇစွကြာဝန် ထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့မှ ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့အထိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဒေလီမြို့နှင့် ဆင်းမလားမြို့တွင် အိန္ဒိယအစိုးရစက်မှုနှင့်အလုပ်သမားဌာနအတွင်းဝန်ထောက်၊ ဒုတိယအတွင်းဝန် တွဲဖက်အတွင်းဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ထိုမှတဖန် ၁၉၃၃ တွင် ပြည် အရေးပိုင်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၃၅ တွင် အတွင်းဝန်များရုံး (နောင်ဝန်ကြီး များရုံး) ဘဏ္ဍာရေးဌာန ဒုတိယ အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၁ တွင် နန်းရင်းဝန်၏ အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ တဖက်မှလည်း ၁၉၃၉ မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တိုင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒုတိယအဓိပတိအဖြစ် ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် နန်းရင်းဝန် ဂဠုန်ဦးစော၏ အတွင်းဝန်အဖြစ် ဂဠုန်ဦးစောနှင့်အတူ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး အရေးဆိုရန် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် ထွက်ခွာခဲ့သည်။ အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ လန်ဒန်မြို့သို့ ရောက်ရှိပြီး အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှ နန်းရင်းဝန် ဆာဝင်စတန်ချာချီနှင့် ဦးစောတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် အတူတက် ရောက်ခဲ့သည်။ ချာချီနှင့် ဦးစောတို့ နှစ်နာရီကြာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သော်လည်း မြန်မာ့အရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဗြိတိသျှတို့ဘက်မှ မည်သည့်ကတိကိုမှ မပေးခဲ့ချေ။ ချာချီ၏ တင်းမာသောသဘောထားနှင့် အခြားဗြိတိသျှခေါင်းဆောင်များ၏ မရေမရာပြောဆိုမှုများသည် ဦးစောကို စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဦးစောသည် ဗြိတိန်မှ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ဝင်၍ သမ္မတဖရန်ကလင် ဒီရူးစဗဲအား ဝင်တွေ့ရာတွင်လည်း ဦးတင်ထွင်သည် အတူလိုက်ပါခဲ့ရသည်။ အမေရိကန်သမ္မတက ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်တစ်ခု၏ အရေးအရာများတွင် ဝင် ရောက်စွက်ဖက်ရန် လက်တွန့်နေသည့် သဘောထားကို သိပြောနေသော် ဦးစော သည် ဦးတင်ထွင်အားချန်ထား၍ အမေရိကန်ရှိ ဂျပန်သံရုံးမှ ကောင်စစ်ဝန်အား တကိုယ်တော် ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဦးစောသည် အမေရိကန်မှ အပြန် ပေါ်တူဂီနိုင်ငံ လစ်စတွန်မြို့ရှိ ဂျပန်သံရုံးမှ ကောင်စစ်ဝန်ကို တဦးတည်း တွေ့ဆုံခဲ့ပြန်သည်။ ဦးစောနှင့် ဂျပန်ကောင်စစ်ဝန်တို့ ပြောဆိုခဲ့သမျှ ဗြိတိသျှ တော်လှန်ရေးက ကြားဖြတ်ဖမ်းယူပြီး စကားဝှက်များဖော်ထုတ်၍ လန်ဒန်အစိုးရ ထံ ပြန်ပို့ ခဲ့သည်။ ဦးစောနှင့် ဂျပန်ကောင်စစ်ဝန်တို့ ပြောဆိုချက်အကျဉ်းချုပ်မှာ ဂျပန်က မြန်မာနိုင်ငံကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လျှင် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့က ဗြိတိသျှတို့ကို ဂျပန်တို့နှင့်ပူးပေါင်း၍ ထကြွပုန်ကန်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သူ

ဘနေဖြင့် ဂျပန်ကို တတ်နိုင်သမျှအကူအညီပေးမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှနိုင်ငံခြား ရေးဝန်ကြီးက ဦးစောနှင့် ဦးတင်ထွဋ်နှစ်ဦးကို ဖမ်းရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီး ဦးစောတို့စီးလာသောလေယာဉ် ပါလက်စတိုင်းပြည် (ယခုအစွဲရေးနိုင်ငံ) ဟိုင်ဟာ ခြုံသို့ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် လေယာဉ်ဆင်းသည်နှင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းလိုက်လေသည်။ ထို့နောက် ဦးစောအား အာဖရိကတိုက် ယူဂန်ဒါနိုင်ငံသို့ ပို့လိုက်ပြီး ဦးစောသည် စစ်အတွင်းကာလတလျှောက် ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့အထိ အထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ ဦးတင်ထွဋ်ကိုမူ ဗြိတိသျှတို့က ပြန်လွှတ်ပေးပြီး ၁၉၄၂ ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်နေ့ တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဆုတ်ခွာလျက် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆင်းမလားမြို့၌ ဖွဲ့စည်းထားသော ဆာဒေါ်မန်ဝမစ်အိစ်စ် စစ်ပြေးအစိုးရအဖွဲ့၌ သွားရောက်ပူးပေါင်းစေသည်။ သို့ဖြင့် ဦးတင်ထွဋ်သည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် မှ ၁၉၄၆ ခုနှစ်အထိ မြန်မာပြည် စစ်ပြေးဆင်းမလားအစိုးရအဖွဲ့၏ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့မှ ၇ ရက်နေ့အထိ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကန္နိမြို့၌ အရှေ့တောင်အာရှဆိုင်ရာ မဟာမိတ်တပ်များ၏ စစ်သေနာပတိချုပ် လော့ဒ်လူဝီမောင့်ဘက်တန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် စစ်ပြေးအစိုးရအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ဦးတင်ထွဋ်လည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ ဆာဒေါ်မန်ဝမစ်သည် မြန်မာပြည်အစိုးရ၏ အကြံပေးအရာရှိ ဦးတင်ထွဋ်ကို အဆလအဖွဲ့ချုပ်သို့စေလွှတ်ပြီး ဘုရင်ခံအမှုဆောင်ကောင်စီတွင် အဖွဲ့ဝင် ၁၅ ဦးအစား ၁၁ ဦးသာ ခန့်ထားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားစေသည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တ ဗြိတိသျှအစိုးရက ဦးတင်ထွဋ်အား Order of British Emperor (O.B.E) ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် အိုင်စီအက်စ် ဝန်ထမ်းဘဝမှ နှုတ်ထွက်၍ The Burma Review ဂျာနယ်နှင့် New Time of Burma သတင်းစာကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၆ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အဆလအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်၍ ဘုရင်ခံအမှုဆောင်ကောင်စီဖွဲ့စည်းသောအခါ ဦးတင်ထွဋ်သည် ဘုရင်ခံခန့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဌာန၌ ဝန်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်သည့် မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် မြန်မာ့ လွတ်လပ်

ရေးကိစ္စဆွေးနွေးရန် သွားရောက်သွားသောအခါ ဦးတင်ထွဋ်သည် အဖွဲ့ဝင် အဖြစ် လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပင်လုံစာချုပ်ချုပ်ဆိုရေးအတွက် မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် တောင်တန်းဒေသ စုံစမ်းရေးကော်မတီ (Frontier Area Enquiry Committee) တွင် မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သခင်နု၊ ဗိုလ်ခင်မောင်ကလေး၊ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့အတူ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ရေး ကောက်ပွဲတွင် ဟင်္သာတမြို့မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်း ရေးဆွဲရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင် အခြေခံဥပဒေအချောကိုင်ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန် မြန်မာပြည်ဆိုင်ရာ ကော်မရှင်မင်းကြီး အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

ထို့နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံ ဆာဟူးဘတ်စ်ရန်၏ အမှုဆောင်ကောင်စီ (ဝန်ကြီးအဖွဲ့) ၌ ဌာနလက်ကိုင်မန် ဝန်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် သခင်နု ဦးဆောင်သော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ဩဂုတ်လ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်၍ ဗိုလ်မှူးချုပ် ရာထူးဖြင့် အရန်လက်နက်တပ်များ၏ စစ်ဦးစီးချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဦးတင်ထွဋ်ကဲ့သို့ ထိပ်တန်းနိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီး တင်ဦး အား စစ်တပ်၏ မြင့်မားလှသော ရာထူးတစ်ခု ပေးအပ်ခံရခြင်းမှာ ထူးဆန်း ကောင်းထူးဆန်းပေလိမ့်မည်။ သို့သော် သူ့ဘဝသည် ငယ်စဉ်ကပင် စစ်မှုထမ်း ဘဝက စတင်ခဲ့သည်။ ဦးတင်ထွဋ်သည် အင်ဒိုစစ်တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရခဲ့ပြီး အိန္ဒိယ ပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်းဘဝသို့ ဝင်ရောက်ရန်အတွက် စစ်တပ်အရာရှိရာထူးကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရရှိပြီး မကြာမီမှာပင် ပြည် တွင်းစစ်မီးတောက်နေချိန်တွင် စစ်မှုထမ်းဟောင်းများကို ရခိုင်သလောက် ပြန် လည်စုစည်း၍ ခိုင်မာသည့် ပြည်ထောင်စုအရံတပ်မတော် (Union Aux- iary Force) ဖွဲ့စည်းရေးတာဝန်ကို သူ့ဖာသာသူ ကမ်းလှမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သူသည် နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှုတရားခံဝဋ္ဋန်ဦးစောနှင့် နောက်လိုက်များကို စစ်ဆေးစီရင်နေသော တရားသူကြီး ဦးကျော်မြင့်၏ အစ်ကိုလည်း တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူ့သတင်းစာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် ဝဋ္ဋန်ဦးစောအမှုကို ထိုအချိန်ကပင် ဦးတင်ထွဋ်သည် ဇူးစမ်း လေ့လာခဲ့သည်။ သူ၏ The New Times of Burma သတင်းစာအယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များအား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလုပ်ကြံမှုနှင့် ပတ်သက်သမျှ သံလွန်စေရေးကို စုဆောင်းရန် စေခိုင်းခဲ့သည်။

ယင်းနောက် နယူးတိုင်းအော်ပီဘားမား သတင်းစာတိုက်မှ အိမ်သို့အပြန် ၁၉၄၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့ ည ၉း၃၀ နာရီတွင် လူသတ်သမားဘစ်ဦးက လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် ပစ်ခတ်လုပ်ကြံမှုကြောင့် ကားရှေ့ခန်းတွင် ထိုင်နေသူ ဦးတင်ထွဋ်၏ ခြေရင်းတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲကာ နဖူး၊ ဘယ်ဘက်မေး၊ ဘယ်ဘက်ပေါင်၊ ဘယ်ဘက်ဒူး၊ ဘယ်ဘက်ခြေမျက်စိ အပါအဝင် စုစုပေါင်း ဒဏ်ရာ ၈ ချက်ထိကာ မေ့မြောသွားခဲ့ရသည်။ ဦးတင်ထွဋ်နှင့် ယှဉ်ကာ ထိုင်နေသူ ငမာကိုယ်ရံတော်တပ်မှ အရာရှိတစ်ဦးနှင့် ယာဉ်မောင်းမောင်အေးဖေတို့မှာ ဒဏ်ရာအနည်းငယ်ရရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ကားနောက်မှ လိုက်ပါသူ ဂေါ်ရခါးကိုယ်ရံတော် သီဘဟာဒူးနှင့် ပီဘဟာဒူးတို့မှာ ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာ ရရှိခဲ့ကြသည်။

ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာရရှိ၍ မေ့မြောနေသော ဦးတင်ထွဋ်အား ဆေးရုံသို့ အမြန်တင်ပို့ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဆရာဝန်များအားလုံးက အသက်လူ ကုသသော်လည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက် ည ၇ နာရီ ၃၅ မိနစ်တွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။

ဦးတင်ထွဋ်၏ ကြွင်းကျန်သော ရုပ်ကလာပ်ကို အာဇာနည်ကုန်း (ယခု အညတရစစ်သည်ဗိမာန်နေရာ) ၌ ဗိုလ်စိန်မှန်၊ ဗိုလ်ပီတာတို့နှင့်အတူ ယှဉ်လျက် ဂူသွင်းသင်္ဂြိုဟ်ထားသည်။ ယခုအခါ နဝတအစိုးရလက်ထက်၌ အာဇာနည်ကုန်း ၌ အညတရစစ်သည်ဗိမာန် တည်ဆောက်လိုက်သောကြောင့် ဦးတင်ထွဋ်၏ တုတ်ဂူလည်း ဖျက်ဆီးခံလိုက်ရသည်။ ကွယ်လွန်ချိန်၌ ဇနီးဂေါ်သန်းတင်နှင့် သမီး (၃) ဦး ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။

ဦးလမြိုင်

မော်လမြိုင်မြို့ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသကျောင်း ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး မြိုင်မာနိုင်ဝံသုတေသနအသင်း စတင်တည်ထောင်သူ၊ ဧချင်း (၁၂) စောင်ကို တည်ဖြတ်ထုတ်ဝေသူ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝအသင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ Burman အင်္ဂလိပ်သတင်းစာအယ်ဒီတာ၊ ဥပဒေပြုအဖွဲ့အတွင်းရေးမှူး၊ အစိုးရရှေ့နေ၊ တက္ကသိုလ်ကောင်စီနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်လူကြီး၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးချုပ် စသည့် တာဝန်အမျိုးမျိုးကို ထမ်းရွက်ခဲ့သော စွယ်စုံထူးချွန်သူဦးမေအောင်ကို ၁၈၈၀ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့တွင် စစ်တွေမြို့၌ ရခိုင်အမျိုးသားဖြစ်သော အဖဦးသန်းဦးဖြူ၊ အမိဒေါ်နှောင်းဦးတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် မိဘနှစ်ပါးကွယ်လွန်၍ ဦးလေးတော်သူ ငွေစာရင်းမင်းကြီး ဦးလှအောင်က တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်ခဲ့ရသည်။ ဦးလှအောင် ထိုစဉ်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တား (ယခု ကိုးလ်ကတား) မြို့တွင် ငွေစာရင်းမင်းကြီးလုပ်နေသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးမေအောင်သည် ကာလကတ္တားမြို့တွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ရသည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲကိုမူ ရန်ကုန်အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းမှ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ပညာရည်ထူးချွန်သူဖြစ်သဖြင့် -ရနောင်းဆု+ (ကာလကတ္တား) ရနောင်းကို အစွဲပြု၍ မှည့်ခေါ်ထားသော ကော့သောင်းမြို့အနီးရှိ ရနောင်းမြို့ဝန်ဆု) ကို ရရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ကောလိပ် F.A (ဥပစာတန်း) တွင်လည်း ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်၍ -ဂျာဒင်းဆု+ (Jardine Prize) ကို ရရှိခဲ့သည်။ ဂျာဒင်းဆု+ မြန်မာနိုင်ငံ တရားရေးရာ ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးဖြစ်ခဲ့သော ဂျာဒင်းကို အစွဲပြု၍ ဂုဏ်ပြုခေါ်မြှင့်သောဆုဖြစ်သည်။ ဦးမေအောင်သည် ဘီအေနောက်ဆုံးနှစ်ကို ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် စာမေးပွဲဖြေဆိုခါနီး ကျန်းမာရေးမကောင်းသောကြောင့် မဖြေလိုက်ရပေ။

ယင်းနောက် မြိတ်မြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းတွင် အထက်တန်းဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထို့နောက် မော်လမြိုင် မြို့ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသအထက်တန်းကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့သွားကိုင်သည်။ ၁၈၉၉ ခုနှစ်တွင် မော်လမြိုင်မြို့ ရမ္မာပူရ စာပုံနှိပ်တိုက်ဝိုင်းဆိုင် ဦးလွန်းဖြူ ဒေါ်မေမေတို့၏ သမီး ဒေါ်သိန်းမြနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့သည်။ ဒေါ်သိန်းမြသည် နာမည်ကျော် မွန်အမျိုးသား စစ်ကဲကြီး ဦးထော်လေး၏ မြေးတော်သူဖြစ်သည်။

၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဦးမေအောင် ကျောင်းအုပ်အဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ခဲ့

ရန်ကုန်မြို့ အလုံရပ်ရှိ ဦးရွှေအို၏ သစ်နှင့်စပါး ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်သည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယရွှေနေစာမေးပွဲအောင်မြင်သည်။ မော်လမြိုင်တွင် ၂ နှစ်ခန့် ရှေ့နေလိုက်သည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်ပြည် ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်ပညာသင်ကြာသည်။ ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်မှ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (M.A) နှင့် ဝတ်လုံတော်ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ပညာထူးချွန်ခဲ့သောကြောင့် ဘီဂန်းဒက်ရွှေတံဆိပ် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၀၇ တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာသည်။

ဦးမေအောင်သည် အင်္ဂလန်ပြည်၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ် အိန္ဒိယအဖိုး သားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ယင်းတို့၏ အနစ်နာခံမှု ကိုယ်ကျိုးစွန့်မှု၊ အမြင်ကျယ်မှုများကို များစွာအားကျခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာ့ နိုင်ငံရေးလောကကို စတင်မျက်စိဖွင့်ပေးသော ဆရာတော် ဦးဥတ္တမထံ၌လည်း နိုင်ငံရေးဩဝါဒခံယူခဲ့သည်။

ဦးမေအောင်သည် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသောအခါ မြန်မာ တို့ နိုင်ငံရေးနိုးကြားစပြုလာသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်က ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏယုဝအသင်း (Y.M.B.A) စတင်တည်ထောင်ခါစလည်း ဖြစ်သည်။ ဦးမေအောင်သည် ဝိုင်အမ်ဘီအေတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူရိယဦးဘဘေ (ဘကြီးဘဘေ) နှင့်အတူ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည် ရွှံ့ပြည်သူလူထုကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ မြို့နယ်အသင်းခွဲပေါင်း ၄၀ ကော် အထိ ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်းကြီးသည် တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဦးမေအောင်အား ၁၉၁၆ တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝအသင်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက် ခဲ့ကြသည်။

၁၉၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ဦးမေအောင်သည် ဝိုင်အမ်ဘီအေအသင်း ကြီး ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အိန္ဒိယပြည်ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန် မွန်တေဂူ၏ ဖိတ်ကြား ချက်အရ အိန္ဒိယပြည် ကာလကတ္တားမြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့ဝင်များ အဖြစ် ဦးဘဘေ၊ မင်းတိုင်ပင်အမတ် ဦးဖေနှင့် မန္တလေးမှ ဝတ်လုံဦးစုတို့ ပါဝင်ကြ သည်။

ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံသည် အိန္ဒိယပြည်၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် နယ်ခွဲ တို့က အတင်းအဓမ္မ သွတ်သွင်းထားသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးမေ အောင်တို့အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို အိန္ဒိယပြည်မှ ခွဲထွက်၍ အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့် အတန်းတိုးမြှင့်ပေးရန် အရေးဆိုကြလေသည်။

၁၉၂၂ တွင် အင်္ဂလန်ပြည် ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်မှ --မြန်မာဗုဒ္ဓဘာ

သာဝင်ဥပဒေ++ (မြန်မာ့စလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ) စာတမ်းဖြင့် ဥပဒေမဟာဝိဇ္ဇာ (L.L.M) ဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။

ဦးမေအောင်သည် ခေတ်ပညာတစ်ခုတည်းကိုသာ လေ့လာလိုက်စားခဲ့သူ မဟုတ်ပေ။ ဘာသာတရားကို လေးစားကိုင်းရှိုင်းသည်။ သူ့ အင်္ဂလန်ပြည်မှ အမ်အေ (M.A) ဘွဲ့ ရပြီး ပြန်လာသောအခါ ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်သည် ဘီအေပင်မအောင်သေးပေ။ ဦးဖေမောင်တင် ရန်ကုန်ကောလိပ်တွင် ပါဠိပါ မောက္ခဖြစ်လာသောအခါ မြန်မာလူမျိုးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ဂုဏ်ယူမဆုံး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဦးမေအောင်၏အဒေါ် မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေက **ဆရာတင် ကို ဘိလပ်လွတ်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတွေ ပြောခိုင်းရမယ်ကွယ်++ ဟု မကြာခဏ ပြောလေ့ရှိသည်။

ထိုအခါ ဦးမေအောင်က **ကျုပ်တို့ ဆရာတင်ဟာ ဗမာလည်းဖြစ်တယ်။ ပါဠိကျမ်းတွေလည်း ဒါလောက်တောင် တတ်ကျွမ်းထူးချွန်လျက်ကနဲ့ ယေရှုခရစ် ဘာသာဝင်ဖြစ်နေတာ နာသဗျာ++ ဟု မချင့်မရဲ ပြောခဲ့လေသည်။

ဦးမေအောင်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ပထမဆုံးသော ဥပဒေ ပါမောက္ခဖြစ်သည်။ ဥပဒေအကြံပြုအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး၊ အစိုးရရှေ့နေ၊ တက္ကသိုလ်ကောင်စီနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်လူကြီး၊ တရားလွှတ်တော်တရားသူကြီး စသည့် ရာထူးအဆင့်ဆင့် တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ ထို့အပြင် ဦးမေအောင်သည် *ဘားမင်း+ (The Burman) အင်္ဂလိပ်သတင်းစာကို ဦးစီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သုသေတနအသင်းကိုလည်း စတင်တည်ထောင်သူများ၌ တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ လူငယ်များ၏ အားကစားလုပ်ငန်းများတွင်လည်း အားပေးကူညီခဲ့လေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း၏ဂျာနယ်တွင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာတမ်း၊ ဝေဖန်ချက်၊ ဆွေးနွေးချက် များ ရေးသားခဲ့သည်။

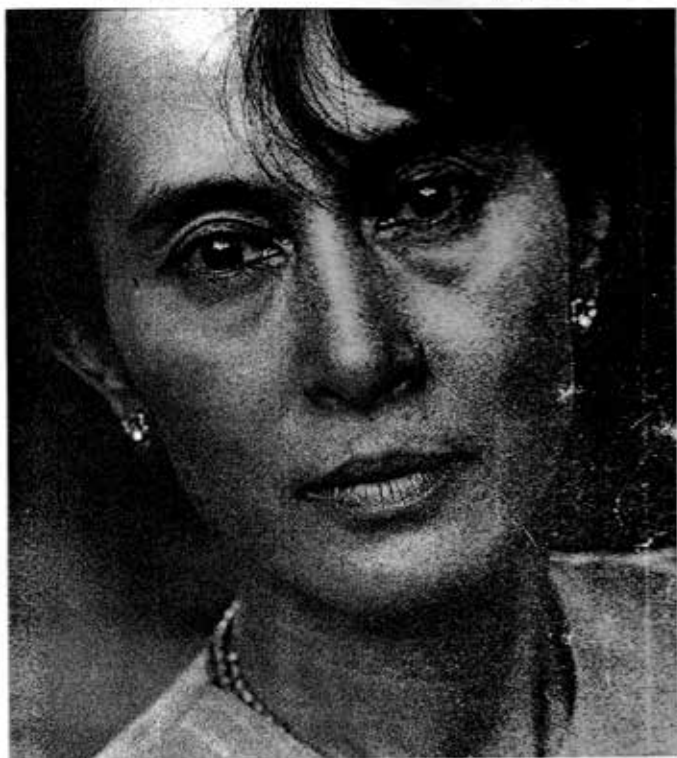
၁၉၁၂ တွင် ဧချင်းဟောင်း (၁၂) စောင်တွဲကို ဆရာလွန်း (ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၏ အကူအညီဖြင့် တည်းဖြတ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၁၄-၁၉ တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် A Selection of Leading Cases on Buddish Law (ဗုဒ္ဓဥပဒေသ) စာအုပ်သုံးတွဲကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် Twenty Century Impression of Burma "Burmese Manners and Customs" (၁၉၁၀) ကိုလည်း ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဒိုင်အာဒီခေတ် ပထမဆုံး ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဆာမောင်ခင် ကွယ်လွန်သောအခါ ဦးမေအောင်သည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

ဦးမေအောင်သည် ဒေါ်သိန်းမြနှင့် သားသမီး သုံးယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ သားကြီးသာဒိုးအောင်၊ သားလတ် ထွန်းလှအောင် (ရဲဗိုလ်ချုပ်) (၁၉၀၂-၁၉၆၀)၊ သမီးမမြစိန် [M.A., B. Litt (Oxford)] တို့ဖြစ်သည်။ သားကြီးသတိုးအောင်မှာ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်သော်လည်း ဘီအေနောက်ဆုံးနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သားလတ်ထွန်းလှအောင်သည် စီအိုင်ဒီရဲစုံထောက်မင်းကြီးရဲဗိုလ်ချုပ်စသည်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေး ရဲဝန်ထမ်းနယ်ပယ်၌ ထင်ရှားခဲ့သူဖြစ်သည်။ သမီးငယ်မမြစိန်မှာ နောင်တွင် သမိုင်းပညာရှင်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သမိုင်းကထိက ဒေါ်မြစိန်ဖြစ်သည်။ ဦးမေအောင်သည် ၁၉၂၆ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ပြင်ဦးလွင်မြို့၌ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေသည်။

ပြန်ဟုဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်

ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသစ်ကြီးတည်ဆောက်ရန် အတွက် ပြည်သူ့လူထုကြီးအား ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုကာ တိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေသူများ သွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် လူထုထောက်ခံမှု၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ကြည်ညို လေးစားခံရမှု အများဆုံးရရှိနေသော လူထုခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ တနည်းဆိုရ သော ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီး၏ မိခင်+ ဖြစ်သည်ကို မည်သူမျှ ငြင်းမရပေ။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အာဏာရှင်အစိုးရကိုသာ ဖယ်ရှားနေသူ မဟုတ်ဘဲ ဒီမိုကရေစီရရှိရေးအတွက် သူ့ဘဝကို အပင်ပန်းအဆင်းရဲခံကာ အထီး ကျန်ဘဝကို ပျော်ပျော်ကြီးပေးဆပ်၍ ကြံ့ကြံ့ခံ့ခံ့ထိတိုင်အပြည့်အဝဖြင့် တိုက်ပွဲဝင် နေသော လူထုခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကပင် သူ၏ အမွန်မြတ်ဆုံး

သော ဂုဏ်ဒြပ်ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ မြန်မာပြည်သူလူထုသာမက တကမ္ဘာလုံးကပါ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ကြည်ညိုလေးစားယုံကြည်အားထားခြင်းခံရသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို တပ်မတော် ဖခင်ကြီးနှင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဒေါ်ခင်ကြည်တို့မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၉ ရက် အင်္ဂါနေ့နံနက် ၅ နာရီ ၃၆ မိနစ် ၂၉ စက္ကန့်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းလေးဦးအနက် တတိယမြောက်ဖြစ်ပြီး၊ ဖခင်ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံခံရစဉ်က (၂) နှစ်အရွယ်မျှသာ ရှိသေးသည်။

၁၉၄၉ မှ ၁၉၅၇ အထိ ရန်ကုန်မြို့ စိန့်ဖရန့်စ်ကွန်ဗင့်ကျောင်းတွင် တောင်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ မှ ၁၉၆၀ အထိ ရန်ကုန်မြို့ အင်္ဂလိပ်မက်သစ်ကွန်ဗင့်ကျောင်း (ယခု အထက-၁ ဒဂုံ) တွင် ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့သည်။

၁၉၆၀ မေလတွင် မိခင်ဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ကြည်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံသံအမတ်ကြီးအဖြစ် နိုင်ငံတော်ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ ခန့်အပ်ခြင်းခံသဖြင့် မိခင်နှင့်အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီမြို့သို့ လိုက်ပါခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ယေရှုနှင့် မေရီကွန်ဗင့်ကျောင်းနှင့် လေဒီဂရယ်ရီရစ်ကောလိပ်တို့၌ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၂ မှ ၁၉၆၃ အထိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဒေလီတက္ကသိုလ်၌ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဘာသာရပ်ကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ မှ ၁၉၆၇ တွင်

အောက်စ်ဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်ဟူစ်ကောလိပ်၌ ဒဿနဗေဒ၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံနှင့် ဖီးပွား
ရေးပညာရပ်များကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပြီး ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးဘွဲ့ ကိုရရှိခဲ့သည်။

၁၉၆၈ တွင် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိကလေ့လာရေး
ဌာန နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဌာနခွဲ၌ သုတေသနလက်ထောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်
သည်။

၁၉၆၉ မှ ၁၉၇၁ အထိ နယူးယောက် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေး
မှူးချုပ်ရုံး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ အကြံပေးကော်မတီ

တွင် လက်ထောက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ နံနက် ၈ နာရီ ၁၂ မိနစ် ၂၃ စက္ကန့်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာမဟာယနဇာ၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သမိုင်းသုတေသီ ဒေါက်တာမိုက်ကယ်အဲရစ် (Dr. Michael V. Aris) နှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂ မှ ၁၉၇၃ တွင် ဘူတန်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရုံးနှင့် တူလ သမဂ္ဂများဆိုင်ရာ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

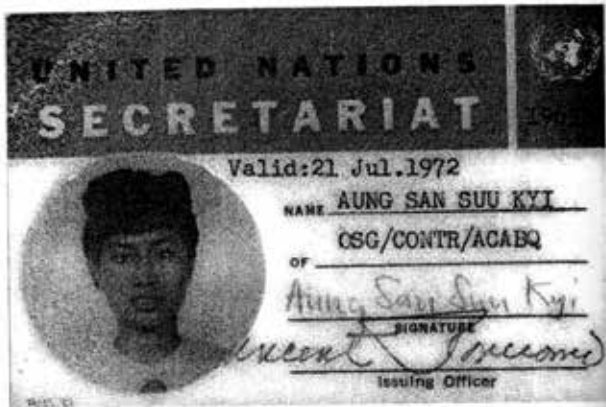
၁၉၈၅ မှ ၁၉၈၆ ဂျပန်နိုင်ငံတိုကျိုတက္ကသိုလ်အရှေ့တောင်အာရှဆိုင်ရာ လေ့လာရေးဌာနတွင် သုတေသနပညာရှင်အဖြစ် သွားရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၈၇ တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆင်းမလားမြို့ရှိ အထူးလေ့လာရေးအိန္ဒိယ သိပ္ပံဌာနတွင် သုတေသီအဖြစ် လုပ်ကိုင်သည်။

ထိုနှစ်မှာပင် လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းနှင့်အာဖရိကလေ့လာရေး ဌာနတွင် ပါရဂူဘွဲ့အတွက် **၁၉၂၀-၁၉၄၅ အတွင်း ထုတ်ဝေခဲ့သော စာနယ်ဇင်း များသည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကို အထောက်အကူပြုခဲ့ပုံ++ အမည်ရှိ ဘွဲ့လွန်တမ်းကို တင်သွင်းခဲ့သည်။

၁၉၈၈ တွင် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်က ခေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ယူရန်အတွက် ထိုက်တန်သူအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။

၁၉၈၈ မတ်လ ၃၁ တွင် မိခင်ကြီးခေါ်ခင်ကြည်သည် ရုတ်တရက် ဆေးမကျန်းဖြစ်ခဲ့မှုကြောင့် မိခင်ကြီးအားပြုစုရန် ခေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာသည်။

၁၉၈၈ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံး၌ ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဩဂုတ် ၂၆ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီတော်အနောက်ဘက်မုခ်တွင် မဆလ အစိုးရ၏ ပြည်သူ့လူထုအား အကြမ်းဖက်ဖြိုခွဲနေမှုကို ဆန့်ကျင်သော မိန့်ခွန်းကို ပြည်သူတသိန်းကျော်တက်ရောက်သည့် လူထုအစည်းအဝေးပွဲ၌ ပထမဆုံး အကြိမ် မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သူ့ဘဝအချိုးအကွေ့သည် လည်း ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရတော့သည်။

၁၉၈၈ စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းအောင်ကြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း သူရတင်ဦး၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ သုံးဦးသည် ပြည်သူတရပ်လုံးသို့ ပန်ကြားချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။

၁၉၈၈ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ဒီမိုကရေစီ အရေး တော်ပုံကြီးစစ်တပ်မှ အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်း၍ အာဏာသိမ်းပိုက်ပြီးနောက် စက် တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်၊ ဦးအောင်ကြီး၊ ဦးတင်ဦး၊ ဦးဝင်းတင်တို့ဖြင့် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထို့ နောက် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ပြီးနောက် အဖွဲ့ချုပ်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၈၉ ဇူလိုင် ၂၀ တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နဝတ အစိုးရက နိုင်ငံတော်အား နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးလိုသူများ၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (ခ) အရ နေအိမ်တွင် တားဆီးမိန့်

ထုတ်ပြန်၍ ထိန်းသိမ်းလိုက်သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ထိန်းသိမ်းခံနေရစဉ်အတွင်း ၁၉၉၀ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် နဝတအစိုးရက ဦးစီးကျင်းပခဲ့သော ပါတီစုံ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် မဲဆန္ဒနယ် ၄၄၇ နယ်၌ ပွဲဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရာ (၃၉၂) နေရာ၌အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၈၂ ရာခိုင်နှုန်းအနိုင်ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် နဝတစစ်အစိုးရအာဏာလွှဲပြောင်းရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် နော်ဝေးနိုင်ငံ အော်စလိုမြို့၌ နိုဘယ်ဆုရှေးချယ်ရေးကော်မတီက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ၁၉၉၁ ခုနှစ် အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးနိုဘယ်ဆုကို ဆီးမြှင့်ခဲ့ရာ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ချထားခြင်း ခံရသဖြင့် မိခင်ကိုယ်စား သားကြီးဖြစ်သူ မြင့်ဆန်းအောင်က တက်ရောက်ဆုယူခဲ့သည်။ နိုဘယ်ဆုဆီးမြှင့်ရေးကော်မတီက **ကမ္ဘာတဝှမ်းတွင် ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများအတွက် ငြိမ်းချမ်းစွာတိုက်ပွဲဝင်နေကြသည့် ပြည်သူများအား ထောက်ခံအားပေးရန်နှင့် သူ၏ အလံမလှဲ ငြိမ်းချမ်းစွာတိုက်ပွဲဝင်မှုများကို ဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ဤဆုကိုဆီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်++ ဟူ၍ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။

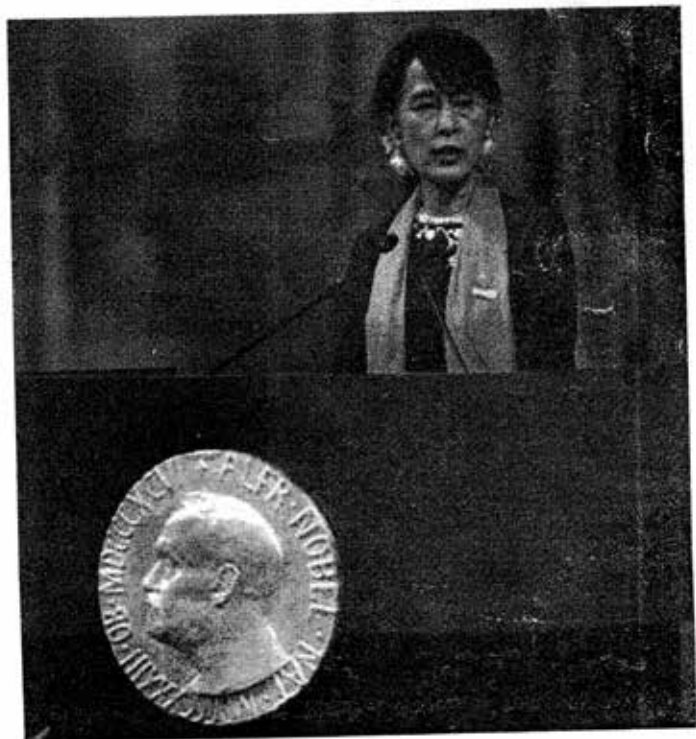
၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ဖြင့် တားဆီးထားသည့်အမိန့်အား နဝတအစိုးရမှ ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့ နံနက် ၅ နာရီ ၅၄ မိနစ် ၅ စက္ကန့်တွင်

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ဗိုက်ကယ်အဲရစ် လန်ဒန်မြို့၌ ဆီး
ကျိတ်ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည်
ဒုဥက္ကဋ္ဌ သူရဦးတင်ဦး အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ကော့မှူးမြို့သို့ စည်းရုံးရေး
ကိစ္စဆောင်ရွက်ရန် သွားရောက်ခဲ့ရာ အာဏာပိုင်များ၏ ပိတ်ဆို့ထားခြင်း (၈)
ရက်ခန့်ခံရပြီးနောက် နေအိမ်သို့ အတင်းအကျပ်ပြန်လည်အပို့ခံရသည်။ ယင်း
နောက် စက်တင်ဘာလ ၁ မှ ၁၄ ထိ ဒုတိယနေအိမ်အကျယ်ချုပ် ဖမ်းဆီးခံရပြန်
သည်။

တဖန် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်
ဆန်းစုကြည်သည် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးတင်ဦးနှင့်အတူ အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ လိုက်
ပါ၍ ပါတီစည်းရုံးရေးကိစ္စများဆောင်ရွက်ရန် မန္တလေးမြို့သို့ ရန်ကုန်ဘူတာကြီးမှ
ရထားဖြင့် သွားရောက်ရန်စီစဉ်ခဲ့ရာ အာဏာပိုင်များ၏ တားဆီးခံရပြီးနောက်

စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် နေအိမ်သို့ အတင်းအဓမ္မပြန်ပို့ခံရ၍ တတိယ အကြိမ် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံရသည်။ ထို့နောက် ၂၀၀၂ ခုနှစ် မေလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ၏လျှို့ဝှက်ညှိနှိုင်းချက်အရ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နအဖအစိုးရက နေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှ ပြန်လည်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။

၂၀၀၂ ခုနှစ် မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဘာသ် ကောလိပ်၏ ၁၄၂ ကြိမ်မြောက် ဘွဲ့နှင်းသဘင်အခမ်းအနား၌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါရဂူဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒီပဲယင်းမြို့နယ် စည်းရုံးရေးခရီး စဉ်အတွင်း သူ၏ယာဉ်တန်းအား စစ်အစိုးရ၏ ဒေါက်တိုင်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသော စွမ်းအားရှင်နှင့် ကြံ့ဖွံ့အဖွဲ့ဝင်များက ဒီပဲယင်းမြို့နယ် ကျိရွာအနီးတွင် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နအဖလက်ပါးစေများ၏ ချောင်းမြောင်းတိုက်ခိုက်မှုခံခဲ့ရရာမှ အသက်မသေလွတ်မြောက်ပြီးနောက် ထိုနေ့မှာပင် ရေဦးမြို့အဝင်စစ်ဆေးရေးဂိတ်၌ အာဏာပိုင်များ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား အမှတ် (၆) တင့်ကားတပ်ရင်း ဧည့်ရိပ်သာတွင် ဖမ်းဆီးထားရာမှ အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်သို့ပို့၍ ထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။ အင်းစိန်ထောင်မှတစ်ဆင့် ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ရဲမှန်တပ်စခန်းရှိ ရဲခေါင်ရိပ်သာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ဆေးရုံတက်ခွဲစိတ်ကုသရန်အတွက် ရဲမှန်ရိပ်သာမှ ရန်ကုန်မြို့ အာရှတော်ဝင်ဆေးရုံသို့ တင်ပို့ခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား အာရှတော်ဝင်ဆေးခန်းမှတစ်ဆင့် နေအိမ်သို့ပြန်ပို့၍ စတုတုအကြိမ် အကျယ်ချုပ် ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြန်သည်။

၂၀၀၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နိုင်ငံတော်အား နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးလိုသူများ၏ ဘေးအန္တရာယ် မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (ခ) ဖြင့် ဥပဒေမဲ့ ပြစ်ဒဏ်တစ်နှစ် ထပ်မံတိုးမြှင့်ခဲ့သည်။

၂၀၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် နအဖအစိုးရသည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နောက်ထပ်ပြစ်ဒဏ် (၆) လ ထပ်မံတိုးပေးခဲ့ပြန်သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ် မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နအဖအစိုးရ

က အကျယ်ချုပ်သက်တမ်း တစ်နှစ်ထပ်မံတိုးခဲ့ပြန်သည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဘန်ကီမွန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စစ်ခေါင်းဆောင်များကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ခြွင်းချက်မရှိ ပြန်လည်လွှတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း စစ်အစိုးရအာဏာပိုင်များသည် အရေးမစိုက်ခဲ့ပေ။

အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်သက်တမ်း ၁၂ နှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ကမ္ဘာ့မြို့ကြီး ၁၂ မြို့တွင် တပြိုင်နက်တည်း ဆန္ဒပြပွဲကျင်းပသည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် စကားပြောဆိုနိုင်ရန် ကြားခံဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် အလုပ်သမားဝန်ကြီး ဦးအောင်ကြည်ကို အစိုးရကခန့်အပ်၍ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေး အတုအယောင်များ ဖန်တီးပြသခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် (၃) နှစ်အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သူ၏ ပါတီဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခွင့် ရရှိခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နေအိမ်အကျယ်ချုပ် သက်တမ်းပြည့်ခါနီးရက်ပိုင်းအလိုတွင် ၂၀၀၉ ခုနှစ် မေလ ၆ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသား ဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းကော်မရှင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နေအိမ်ခြံဝင်းအတွင်းသို့ နအဖစစ်အစိုးရအာဏာပိုင်များ၏ ဖိစဉ်မှုဖြင့် တိတ်တဆိတ်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဝန်ထမ်းကော်မရှင် တွေ့ဆုံလက်ခံသည်

ဟုဆိုကာ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ဖောက်ဖျက်မှု ပုဒ်မ (၂၂) ဖြင့် အင်းစိန်အထူး တရားရုံးက တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ဖောက် ဖျက်မှု ပုဒ်မ ၂၂ ဖြင့် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ အမိန့်ချမှတ်ပြီး မိနစ်ပိုင်းအလိုမှာပင် နအဖဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ အမိန့်စာဖြင့် ထိုချမှတ်ထားသည့် ပြစ်ဒဏ်ကို ထက်ဝက်လျှော့ချလိုက်ပြီး ဆိုင်းငံ့ပြစ်ဒဏ်အဖြစ် ထားရှိကာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား အကျယ်ချုပ်(၁၈)လသို့ ပြောင်းလဲချမှတ်လိုက်သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပေါ် နအဖစစ်အစိုးရက မတရားပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မှုအပေါ် ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးသို့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အကျိုးဆောင်ရွေးနေများက အယူခံလွှာတင်သွင်းမှုကို တိုင်းတရားရုံးက ပယ်ချခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ၂၀၁၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် နအဖစစ်အစိုးရက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ညနေ ၅ နာရီ ၁၅ မိနစ်တွင် နေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှ ပြန်လည်လွတ်ပေးခဲ့သည်။ လွတ်မြောက်ပြီး မိနစ်ပိုင်းမှာပင် သူ့ခြံရွေ့သို့ ထွက်၍ စောင့်ကြိုနေသော လူထုကို မိန့်ခွန်းတို့ ပြောကြားသည်။ နိုဝင်ဘာလ

၁၄ ရက်နေ့တွင် ဗဟန်းမြို့နယ်ရွှေဂုံတိုင်လမ်းရှိ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရုံး ရှေ့ နေ့လည် ၁၂ နာရီတွင် လူထုကြီးကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က နှုတ်ခွန်း ဆက်မိန့်ခွန်းပြောကြားသည်။

နိုင်ငံဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နေအိမ် အကျယ်ချုပ်မှ လွတ်မြောက်ပြီးနောက် သားငယ် ကင်မ်ခေါ် ကိုထိန်လင်းသည် ပြည်ဝင်ခွင့်ဗီဇာရရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်၍ ဖိခင်ဖြစ်သူအား တွေ့ဆုံ ခဲ့သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် မေလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေး မှူးချုပ်၏ အထူးအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ဝီဂျေးနမ်ဗီးယားသည် ၎င်း၏ မြန်မာနိုင်ငံ ခရီးစဉ်အတွင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် မေလမှ ဇွန်လအတွင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား အမေ ရိကန်နှင့်ဥရောပနိုင်ငံများမှ အဆင့်မြင့်အစိုးရခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးအောင်ကြည်တို့သည် နေ့လည် ၁ နာရီတွင် တက္ကသိုလ် ရိပ်သာလမ်း စိမ်းလွန်သာအစိုးရဧည့်ဂေဟာ၌ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ပြည်တွင်း ပြည်ပသတင်းထောက်များ၏ မေးမြန်းချက်များကိုလည်း ဖြေကြားသွားခဲ့သည်။

၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးသိန်းစိန် က နေပြည်တော်ရှိ သမ္မတအိမ်တော်ရုံးခန်း၌ ညနေ ၄ နာရီတွင် ဒေါ်အောင် ဆန်းစုကြည်အား တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။

နိုင်ငံဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဦးဆောင်နေသော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် ပါတီပြန်လည်မှတ်ပုံတင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ သည်။ နိုင်ငံဘာ ၂၅ ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်ရှိရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် ပါတီမှတ်ပုံတင်ခွင့်ကို လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ယင်းနောက် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် နှစ်ပေါင်း ၅၀ အတွင်း ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဟီလာရီကလင်တန်သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစု ကြည်နှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့ အမေရိကန်သံရုံးယာယီနေအိမ်တွင် တွေ့ဆုံပြီး ညစာ အတူစားခဲ့သည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင်လည်း အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန် ကြီး ဟီလာရီကလင်တန်သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အိမ်သို့ သွားရောက်၍ ၂ နာရီနီးပါး တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ပူးတွဲသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ကြည့်မြင်

တိုင်မြို့နယ် နတ်စင်လမ်း သာဓုပရိယတ္တိစာသင်တိုက်အတွင်းရှိ ရွှေညဝါပညာ
ဗိမာန်ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ကျင်းပသည့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နိဘယ်ငြိမ်းချမ်း
ရေးဆုရရှိသည့် အနှစ် ၂၀ ပြည့်ဂုဏ်ပြုပွဲအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်၍
အမှာစကားပြောကြားခဲ့သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ကျော် Time မဂ္ဂဇင်းကြီးက ဒီဇင်ဘာ
လအတွက် စာစောင်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဓာတ်ပုံကို မျက်နှာဖုံးတင်
၍ --ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော မြန်မာပြည်သခင်++ (Brave New Burma) အမည်ရှိ
အထူးဆောင်းပါးကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

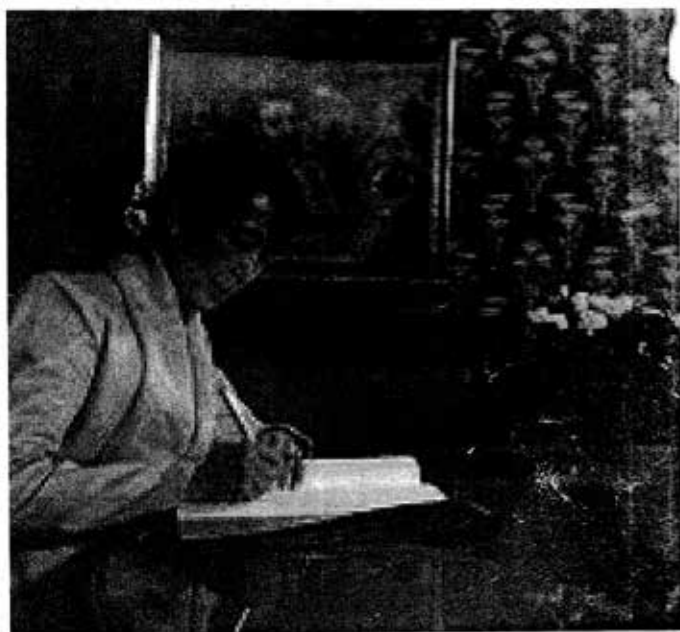
ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဒဂုံမြို့နယ် မနော်ဟရီလမ်းရှိ
ထိုင်းသံရုံး၌ ညနေ ၅ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ် မစွယင်လတ်ရှင်
နာဝင်က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ မင်းဓမ္မလမ်းရှိ MCC တွင်
အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ ပညာရေးကွန်ယက်မှ စီစဉ်ကျင်းပသည့် ပြည်
ထောင်စုတိုင်းရင်းသားများ ပညာရေးရံပုံငွေ ဂီတဖျော်ဖြေပွဲသို့ ဒေါ်အောင်ဆန်း
စုကြည် တက်ရောက်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဦးမီး၌
ကျင်းပပြုလုပ်သည့် လွတ်လပ်ခြင်းအနုပညာရုပ်ရှင်ပွဲတော်သို့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစု
ကြည် တက်ရောက်၍ ဆုရသူများအား ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ကျစ်လျစ်ခိုင်
မာတောင့်တင်းရန်နှင့် အဖွဲ့ချုပ်၏ နိုင်ငံရေးဝါဒသဘောတရားနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်
များ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ချုပ်ကို သဘာ
ပတိအဖွဲ့၊ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့တို့ဖြင့် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ သဘာ
ပတိအဖွဲ့တွင် ဦးတင်ဦး (နာယက)၊ ဦးဝင်းတင်၊ ဦးသန်းထွန်း၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးညွန့်ဝေ
တို့ကိုရွေးချယ်၍ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒေါ်အောင်ဆန်း
စုကြည်၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ဦးဉာဏ်ဝင်း၊ ဦးဝင်းမြင့်၊ ဦးအုန်းကြိုင်၊ ဦးဟံသာမြင့်၊
ဦးထွန်းထွန်းဟိန်၊ ဒေါက်တာဒေါ်မေဝင်းမြင့်တို့ကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာ
သော ပြင်သစ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Alian Juppe သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း
ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေသော အမျိုး
သားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ပြင်သစ်
နိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးဆုတံဆိပ်ဖြစ်သည့် National Order of the Legion of

Honour ဆု၏ အမျိုးအစားတစ်ခုဖြစ်သော Commander ဆုကို ချီးမြှင့်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဆုရရှိခြင်းကြောင့် အဆိုပါဆုကို အရှေ့တောင်အာရှတွင် မြန်မာနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံတို့သည် ဆုရရှိသည့် နိုင်ငံအဖြစ် စာရင်းဝင်ခဲ့သည်။ မလေးရှားနိုင်ငံသူ ရုပ်ရှင်မင်းသမီး မီရှယ်ယိုးသည် ၎င်း၏ ရုပ်ရှင်နှင့်မီဒီယာလုပ်ငန်းများတွင် အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နိုင်မှုကြောင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ယင်းဆုကို ရရှိခဲ့သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ နှစ်ရက်အကြာ ချစ်ကြည်ရေးခရီးအဖြစ်ရောက်ရှိလာသော ပါကစ္စတန်သမ္မတ အာဆစ်အလီဇာဒါရီသည် အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား သူ၏ နေအိမ်၌ တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပါကစ္စတန်သမ္မတက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား Mohtarma Benazir Bhutto Shaheed ဆုတံဆိပ်ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှာပင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သည် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ တောင်ပေါ်အပန်းဖြေစခန်းမြို့ဖြစ်သော ဒါးဗိုစ်တွင် ကျင်းပနေသော ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးညီလာခံ (World Economic Forum) သို့ ဗွီဒီယိုဖိန့်ခွန်းပေးပို့ကာ ပြောကြားခဲ့သည်။

ရန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်အဖွဲ့ဝင်အချို့ တနင်္သာရီတိုင်း ထားဝယ်မြို့သို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် သွားရောက်၍ ဒေသခံ ပြည်သူတို့အား ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲအတွက် စည်းရုံးရေးမဲဆွယ်တရား ဟောကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့် ကြားဖြတ် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လစ်လပ်လျက်ရှိသော မဲဆန္ဒနယ် ၄၈ နေရာတွင် အမျိုး သားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီး ကော့မှူးမြို့နယ်မှ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ပါတီ မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် စတင်စည်းရုံး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

GNU/KNLA ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးစောဌေးမောင် ခေါင်းဆောင်သော အဖွဲ့ဝင် (၁၄) ဦးပါ အဖွဲ့သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့ ညနေ ၃း၃၀ အချိန်တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ တက္ကသိုလ်ရိပ်သာလမ်းရှိ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နေအိမ်သို့ လာရောက်၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

တွေ့ဆုံပွဲ၌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က-

“အခုလို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ တခါမှမတွေ့ဘူးကြပေမယ့် တော်တော် နွေး နွေးထွေးထွေးနဲ့ တရင်းတနှီးရှိပါတယ်။ မိသားစုတွေလိုပဲ ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ အားလုံး တကယ့်သွေးရင်းညီအစ်ကို မောင်နှမတွေလို ရှိရပါမယ်။ ပြောဆိုတဲ့အခါမှာ လည်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းရှိတယ်။ ကျမတို့အတွေးအမြင်တွေကလည်း တော်တော်တူပါတယ်။ တိုက်ဆိုင်မှုတွေ သိပ်များတဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့နိုင်ငံအနာဂတ်အတွက် အင်မတန်မှ ကောင်း တဲ့လက္ခဏာလို့ မြင်ပါတယ်++ ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် စည်းရုံး ရေးခရီးစဉ်အဖြစ် မြန်မာပြည်အနှံ့ (၁၈) နေရာသို့ သွားရောက်ခဲ့ရာ ပထမဆုံး ပြည်နယ်ခရီးစဉ်အဖြစ် ကချင်ပြည်နယ်သို့ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃ - ၂၄ အထိ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သည် မြစ်ကြီးနားမြို့ မနောကွင်းတွင် နှစ်ပေါင်း၂၀ကျော်ကြာ မရောက်ပြင် ခဲ့သည့်မတွေ့ဖြစ်ခဲ့သည့် ကချင်ပြည်သူ့လူထုကို ၅၈ မိနစ်နှင့် ၀က္ကန့် ၄၀ ကြာ ဟောပြောခဲ့သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့ ညတွင် မြန်မာပြည်လုံးသို့ နိုင်ငံပိုင်ခွင့်

သံ မိဒီယာမှတစ်ဆင့် ဂေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ပထမဦးဆုံး ရုပ်သံမိန့်ခွန်း ထုတ်လွှင့်ပြသခဲ့သည်။ ဂေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းသည် နောင်တချိန်တွင် သမိုင်းတွင်ကျန်ရစ်ခဲ့မည့် မိန့်ခွန်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ အပိုင်း (၉) ပိုင်းခွဲခြား၍ ၁၅ မိနစ်အတွင်း အချိန်ကိုက်ပြောကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကော့ မျူးမြို့နယ်မှ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအဖြစ် ဝင်ရောက်အရွေး ချယ်ခံခဲ့သည့် ဂေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ကော့မျူးမြို့နယ်တွင် မဲရုံပေါင်း ၁၂၉ ရုံ တွင် ၁၂၈ ရုံ၌ အနိုင်ရရှိပြီး သမင်ခြံကျေးရွာ တစ်ရွာသာ ရွံးနိမ့်ခဲ့

သောကြောင့် အနိုင်ရရှိမှုမှာ ၈၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်း အဖွဲ့ချုပ်အောင်နိုင်ရေး
ကော်မတီမှ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် ကြားဖြတ်
ရွေးကောက်ပွဲ၌ လစ်လပ်လျက်ရှိသော ၄၅ နေရာ၌ ၄၄ နေရာဝင်ရောက်
ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ၄၃ နေရာ အနိုင်ရရှိသောကြောင့် ၉၅ ဒဿမ ၅၆ ရာခိုင်နှုန်း
အနိုင်ရရှိကြောင်း ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။

ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် မိခင်ဒေါ်ခင်
ကြည်၏ နှစ်တစ်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တည်ထောင်ထားသော ဒေါ်ခင်
ကြည်ဖောင်ဒေးရှင်း ရံပုံငွေမှ ကော့မှူးမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာသုံးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေး
လုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ထောက်ပံ့ငွေ ကျပ်သိန်း ၃၀၀ ပေးအပ်ခဲ့သည်။

ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိခဲ့သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့
ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အန်အယ်လ်ဒီ လွှတ်တော်ကိုယ်စား
လှယ်များသည် လွှတ်တော်၌ ကျမ်းကျိန်စာသားနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားကာ
ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စတင်ကျင်းပသည့် လွှတ်တော်သို့ မရောက်ဖြစ်ခဲ့ဘူး
သို့သော် ပြည်သူတရပ်လုံး၏ဆန္ဒ မဟာမိတ်များ၏ဆန္ဒနှင့် NLD ကိုယ်စား
လှယ်များအားလုံး လွှတ်တော်တက်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ထိုင်းနိုင်ငံဘန်ကောက်မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့
သော ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးညီလာခံသို့ မေလ ၃၀ ရက်နေ့မှ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့အထိ
တက်ရောက်၍ မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ထိုင်းနိုင်ငံခရီးစဉ်အတွင်း
ဘန်ကောက်မြို့၌ ဆင်ခြေဖုံးတစ်နေရာရှိ စက်မှုဇုန်၌ အလုပ်လုပ်နေသော မြန်
မာ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့် မဲဆောက်မြို့အနီးမယ်လဒုကွသည်စခန်းသို့
လည်းသွားရောက်၍ ဒုက္ခသည်များအား အားပေးစကားပြောကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဒေါ်
အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဥရောပသို့ ဇွန်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် စတင်ထွက်ခွာကာ
ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဂျီနီဗာမြို့၌ ကျင်းပလျက်ရှိသော
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်ညီလာခံသို့ တက်ရောက်၍ သမိုင်းဝင်
မိန့်ခွန်း ပြောကြားခဲ့သည်။ အဆိုပါညီလာခံ၌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က
အိုင်အယ်လ်အိုကိုယ်စားလှယ်များကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အနာ
ဂတ်ကို ကူညီတည်ဆောက်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာအကူအညီနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
များကို ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူငယ်အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို
အလေးထားပြောဆိုသွားခဲ့သည်။

ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဘန်းမြို့ရှိ ဆွစ်ပါလီမန်သို့

သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည်။ ထိုနေ့မှာပင် နော်ဝေးနိုင်ငံ အော်စလိုမြို့သို့ သွားရောက်၍ နော်ဝေးဝန်ကြီးချုပ် Jens Stoltenberg နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အော်စလိုမြို့တွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၌ ရရှိခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေး နိဘယ်လ်ဆုကို လက်ခံယူပြီး မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့ရာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှ ပြည်သူများ စိတ်ဝင်တစားစောင့်ကြည့်ခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာလုံးပိုဒ် ၁၂ အေဖိုးစက္ကူ (A-4) ၄ မျက်နှာရှိသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နိဘယ်လ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆု လက်ခံမိန့်ခွန်းထဲ၌-

..ဒီမိုကရေစီနဲ့လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စရပ်တွေဟာ ယူနီဗာဆယ် မဖြစ်သေးတောင်၊ အားလုံးရဲ့ မွေးရာပါအခွင့်အလမ်းလို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံလာကြတဲ့ခေတ်မျိုးမှာ နေထိုင်လာရတဲ့အတွက် ကံကောင်းတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

.. . . ကျမတို့နေထိုင်ရာကမ္ဘာကြီးကို အလုံးစုံငြိမ်းချမ်းရေး မလုပ်နိုင်သေးပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဦးတည်တဲ့ခရီးကို ကျမတို့ မသေ့မပည် ဆက်သွားရမှာပဲ။ ကန္တာရခရီးသွားရဲ့ မျက်လုံးတွေဟာ လမ်းပြကြယ်ကို မမှိတ်မသုန်ကြည့်ပြီး လမ်းပျောက်မသွားအောင် ရည်ရွယ်ထားသလို ငြိမ်းချမ်းရေးကိုကြည့်ပြီး ကျမတို့ဆက်သွားနေရမှာပါ။ ကမ္ဘာမြေကြီး အကြွင်းမဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြဘူးဆိုတောင်မှ လူတစ်ဦးချင်းစီကနေ တစ်နိုင်ငံချင်းစီအထိ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သမျှ လုပ်ကြရပါမယ်။ ယုံကြည်စိတ်ချမှုနဲ့ ရင်းနှီးခင်မင်မှုက လုံခြုံငြိမ်းအေးပြီး အကြင်နာတရားတွေ လွှမ်းခြွတ် လှူအသိုင်းအဝိုင်းကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ် တည်ဆောက်လာနိုင်ဖို့ ကူညီပေးနိုင်ပါတယ်++

.. . . ကျမတို့ရဲ့ မြင့်မြင့်မားမားနောက်ပိုင်းရည်မှန်းချက်အနေနဲ့ဆိုရင် နေထိုင်စရာမြေမရှိသူတွေ၊ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့တွေနဲ့ မျှော်လင့်ချက် ပျက်သုဉ်းပျောက်ဆုံးနေသူတွေ ကင်းမဲ့ရာ ကမ္ဘာကြီးအဖြစ် ဖန်တီးတည်ဆောက်နိုင်ကြဖို့ပဲ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ အဲဒီကမ္ဘာကြီးမှာ လူတိုင်းဟာ လွတ်လပ်မှု၊ ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်ခွင့်ရပိုင်မှု နေရာဒေသမရွေးတည်ငြိမ်မှုတွေဖြစ်လာနိုင်ကြစေဖို့ပါ။ တွေးခေါ်မှုတိုင်း စကားလုံးတိုင်းနဲ့ ပြုမူဆောင်ရွက်မှုတိုင်းဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဦးတည်ရည်ရွယ်ပါဝင်ကြတဲ့ အပြုသဘော အပေါင်းလက္ခဏာတွေ ထပ်တိုးထည့်ကြည့်ပါ။ ကျမတို့ အားလုံး တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ယောက်ချင်းစီအနေနဲ့ ဒီလိုဖြစ်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ကြပါတယ်။ လုံခြုံအေးချမ်းစွာ နိုးထလာနိုင်ကြပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းသော ကမ္ဘာကြီးဖန်တီးတည်ဆောက်ဖို့ ကြိုးစားကြရာမှာ ကျမတို့ လက်တွေ့ ခိုင်ခိုင်မာမာတွဲထားကြပါစို့လား++ ဟူ၍ ပြောကြားသွားသည်။

ထို့နောက် နော်ဝေးနိုင်ငံ ဘာဂျင် (Bergen) မြို့၌ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်က

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ချီးမြှင့်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ Rafto ဆုကိုလက်ခံရယူခဲ့သည်။ ယင်းနောက် အိုင်ယာလန်သမ္မတနိုင်ငံ ဒစ်ဗလင်မြို့ သို့သွား၍ နိုင်ငံတကာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့၏ Ambassador of Conscience ဘွဲ့ထူးကို U2 ဂီတအဖွဲ့မှခေါင်းဆောင် ဘိုနိုပေးအပ်သည်ကို လက်ခံရယူခဲ့သည်။

ဆုပေးပွဲ၌ ယူတူးဂီတအဖွဲ့ခေါင်းဆောင် အိုင်းရစ်အဆိုတော် ဘိုနိုက-

ကျနော်အရမ်းအထင်ကြီးလေးစားမိတာက အကြမ်းဖက်မှုကင်းတဲ့ သူရဲအနေအထားကိုပါ။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ကျွန်ုပ် ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ကျနော်တို့ အနီးအနားမှာ စစ်ပွဲမရှိခြင်းဆိုတာထက် ကျနော်တို့အချင်းချင်း စစ်မဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုတာလို့ သဘောပေါက်မိပါတယ်++ ဟု ပြောကြားသွားသည်။

ထိုမှတစ်ဖန် ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်၍ စီးပွားရေးပညာရှင်များနှင့်အတူ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အောက်စ်ဖို့ဒ် တက္ကသိုလ် အန်ဘေးနီးယားအထိမ်းအမှတ်ဘွဲ့နှင့်သဘင်ခန်းမကြီး၌ ချီးမြှင့်ခဲ့သော ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါရဂူဘွဲ့ကို လက်ခံရယူခဲ့သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နိုင်ငံရေးနှင့်ဘောဂဗေဒပညာရှင်များ လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း တိဗက်ရေးရာပညာရှင် ခင်ပွန်းသည် မိုက်ကယ်အဲရစ္စ သားများဖြစ်ကြသော အလက်ဇန္ဒား (မြင့်ဆန်းအောင်) ကင်မ် (ထိန်လင်း) တို့နှင့်အတူ အောက်စ်ဖို့ဒ်၌ပင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ယခုဂုဏ်ထူးဆောင်ပါရဂူဘွဲ့ကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကတည်းက ရရှိသော်လည်း စစ်အစိုးရ၏ နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ချထားမှုကြောင့် ယခုမှ ကိုယ်တိုင်တက်ရောက်ရယူနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သူနှင့်အတူ ဘွဲ့ယူသူ စုစုပေါင်း ၈ ဦးရှိရာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် စင်မြင့်ထက်တက်၍ ဘွဲ့ယူချိန်၌ တက်ရောက်လာကြသော ပရိသတ်အားလုံးက မတ်တပ်ရပ်ပြီး အချိန်ကြာမြင့်စွာ လက်ခုပ်ဩဘာပေးခဲ့ကြသည်။

ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါရဂူဘွဲ့ကို ထင်ရှားကျော်ကြားသူများကိုသာ ဂုဏ်ပြု

ချီးမြှင့်ဘွဲ့အပ်နှင်းလေ့ရှိသည်။

ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်၌ သမိုင်းဝင်မိန့်ခွန်းမပြောကြားမီ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဗြိတိန်ဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ကင်မရွန်းအား နာမည်ကျော် အမှတ် ၁၀၊ ဒေါင်းနင်းလမ်း ဝန်ကြီးချုပ်နေအိမ်၌ သွားရောက်တွေ့ဆုံပြီး ပူးတွဲသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ရပ်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဗြိတိန်ဝန်ကြီးချုပ်က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား **ခွန်အားသတ္တိနှင့် မျှော်လင့်ချက်တို့၏ ဂလိုဘယ်သင်္ကေတ++ ဟု တင်စားသုံးစွဲ ခဲ့ပြီး ၂၄ နှစ်ကျော် ကာလအတွင်း အင်္ဂလန်ပြည်သို့

ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်ရောက်လာခဲ့ခြင်းကို ဝမ်းသာကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။
ထိုနေ့မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဗြိတိန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရုံးသို့ သွားရောက်၍ ဝန်ကြီးဝိလျံဟိတ်နှင့်တွေ့ဆုံခဲ့သလို ဗြိတိသျှ အိမ်ရှေ့စံ ဝေးလမ်း သား ချားလ်နှင့် ကြင်ယာတော်တို့ကို ကလားရင့်စံစ်အိမ်တော်၌ သွားရောက် တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၁ရာစုနှစ်ကတည်းက တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး သက်တမ်းနှစ်ပေါင်း ၉၀၀ ကျော်ရှိ ဝက်စ်မင်စတာနန်းတော်ကြီး၌ တည်ရှိသော ဗြိတိသျှ အထက်နှင့် အောက် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စုပေါင်းထားရာ House of Commons ခေါ် ဗြိတိ သျှပါလီမန်၌ သမိုင်းဝင်မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ယခုကဲ့သို့ ဗြိတိသျှပါလီမန်တွင် မိန့်ခွန်းပြောခဲ့ဖူးသူအမျိုးသမီးဟူ၍ ဒုတိယမြောက်အယ်လ်လီဇဘက်စ် ဘုရင်မ ကြီးသာရှိသည်။ အာရှတိုက်သား မြန်မာဦးသန့်သည် မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့ဖူးသော် လည်း ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် (ထိုစဉ်ကာလ ကမ္ဘာ့လိုအပ် ချက်အရ) ပြောခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နောက်ပိုင်း ဗြိတိသျှပါလီမန်၌ မိန့်ခွန်းပြောခွင့်ရသော ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားမဟုတ်သူ နိုင်ငံတကာ အထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ် ၄ ဦးသာရှိပြီး၊ အမေရိကန်သမ္မတ ဘားရက်အိုဘားမား၊ ၁၆ ဆက် မြောက်ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဘင်နီဒစ်၊ တောင်အာဖရိကသမ္မတ နယ်လ်ဆင်မင်ဒီ လားနှင့် ပြင်သစ်သမ္မတ ချားလ်ဒီဂေါတို့သာရှိသည်။ ဗြိတိသျှပါလီမန်၏ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဖွန်ဘားကောင်းက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ++တိုင်းနိုင်ငံတစ်ခု၏ ယုံကြည်ချက်နှင့် လူသားဖြစ်အင်အတွက် ပမာပြုရမည့် သူရဲကောင်း++ ဟူ၍ တင်စားသုံးနှုန်း မိတ်ဆက်စကားပြောကြားသွားသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကမူ-

--မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီကို ပြန်လည်ထူထောင်ဖို့ ကျမတို့မှာ အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ရှိလာပါပြီ။ ဒါဟာ ဆယ်စုနှစ်ချီပြီး ကျမတို့ စောင့်စားခဲ့ရတဲ့ အခွင့်အရေးပါ။ ဒီလိုအခွင့်အရေးကိုသာ ကျမတို့ အသုံးမချရင်၊ ဒီအချိန်လေး မှာမှ ဒီအခွင့်အရေးရမလာရင် ဒီလို အခွင့်အရေးမျိုးရလာဖို့ ဆယ်စုနှစ်တွေပိုပြီး ကြာနေဦးမှာပဲ++ ဟူ၍ ပြောကြားခဲ့သည်။

ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့သို့ လန်ဒန်မြို့မှ ရေလက်ကြားဖြတ်အမြန်ရထားဖြင့် သွားရောက်ခဲ့ရာ ပါရီမြို့တွင် ပြင်သစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးအဖွဲ့က ကြိုဆိုခဲ့သည်။ ထိုနေ့ညနေပိုင်း မှာပင် ပြင်သစ်သမ္မတ ဖရန်ဆွာအော်လန်းနှင့် တွေ့ဆုံပြီး ပူးတွဲသတင်းစာရှင်း လင်းပွဲပြုလုပ်ခဲ့သည်။ လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံရေးအခြေအနေများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

များနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က-

--တကယ့်ဒီမိုကရေစီအခြေခံဆိုတာ လူထုပါ။ ဒါကြောင့် လူထုကို စွမ်းရည် မြှင့်တင်ပေးမယ့် အကူအညီမျိုးတွေ လိုအပ်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ လုပ်နိုင်စွမ်း ရည်တွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ပေးမယ့် အကူအညီမျိုးတွေ၊ အခွင့်အလမ်း သစ်တွေ ဖန်တီးပေးမယ့် အကူအညီမျိုးတွေ လိုအပ်ပါတယ်++ ဟု ပြောဆိုခဲ့ သည်။

ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာ အကူအညီများနှင့်ပတ်သက်၍-

--ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအားလုံးကို ကျမလက်ခံတယ်လို့တော့ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ကျမတို့လိုချင်တာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောပြီးသားပါ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေဟာ ဒီမိုကရေစီကို အထောက်အကူပြုရမယ်။ လူ့အခွင့်အရေးကို အထောက်အကူပြု ရမယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လူ့အခွင့်အရေးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မယ့် ကျင့်ဝတ်အပြည့်အဝ စောင့်စည်းမယ့်အခြေခံပေါ်မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ပါ++ ဟူ၍ ပြောဆိုသည်။

ယင်းနောက် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ကော့မှူးမြို့နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဥရောပ ငါးနိုင်ငံသို့ အစိုးရများ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ ၁၈ ရက်ကြာ ခရီးလှည့်လည်သွား ရောက်ခဲ့ပြီးနောက် ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီ ၃၀ မိနစ်တွင် ရန်ကုန် မင်္ဂလာဒုံအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်သို့ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ပြန်လည် ရောက်ရှိ လာခဲ့သည်။

ဇူလိုင်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် စတုတူ ပုံမှန်အစည်းအဝေး စတုတူနေ့အစီအစဉ်ကို နေပြည်တော်ရှိ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ခန်းမတွင်လည်းကောင်း၊ ပထမအကြိမ်အမျိုးသားလွှတ်တော်အစည်းဝေးကို အမျိုးသားလွှတ်တော်ခန်းမတွင်လည်းကောင်းကျင်းပရာ အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ် အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အဖွဲ့ချုပ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက် ခဲ့ကြသည်။

ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ၆၅ နှစ်မြောက် အာဇာနည် နေ့အခမ်းအနားသို့ ဒီချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် တက်ရောက်၍ လွမ်းသူ့ပန်းခွေချ အလေးပြု၍ ဂါရဝပြုခဲ့သည်။

ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် စတုတူပုံမှန်အစည်းဝေး ၂၁ ရက်မြောက်နေ့တွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး ကော်မတီ သစ်ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီး အဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ကြောင်း ပြည်သူ

လွတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌရွှေမန်းက လွတ်တော်အစည်းဝေးတွင် ကြေညာခဲ့သည်။
တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး ကော်မတီဝင်များမှာ-

- (၁) ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်
(ကော့မှူမဲဆန္ဒနယ်)

- ဥက္ကဋ္ဌ

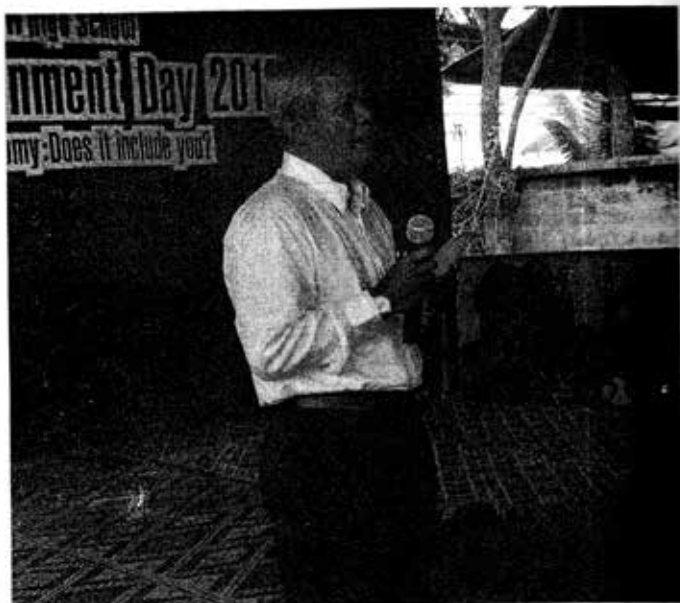
- (၂) ဦးဝင်းမြင့် (ပုသိမ်မဲဆန္ဒနယ်) - အတွင်းရေးမှူး
 - (၃) ဦးမန်းမောင်မောင်ဉာဏ်
(ပန်းတနော်မဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၄) ဦးမင်းဆွေ (ဒိုက်ဦးမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၅) ဒေါ်ခွဲဘူ (အင်ဂျန်းယန်မဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၆) ဦးစိုင်းထွန်းစိန် (မိုင်းပြင်းမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၇) ဒေါက်တာရီအုပ် (မတူပီမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၈) ဦးခင်မောင်မြင့် (ဖီးကုန်းမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၉) ဒေါ်မိယဉ်ချမ်း (ကျိုက်မရောမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၁၀) ဒေါ်လဲ့လဲ့ဝင်းဆွေ (တာမွေမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၁၁) ဒေါ်ခင်စောဝေ (ရသေ့တောင်မဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၁၂) ဦးနယ်လ်ဆင် (ခ) ဦးဆောင်ဆီ
(ကျောက်မဲမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၁၃) ဦးသိန်းညွန့် (သင်္ကန်းကျွန်းမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
 - (၁၄) ဒေါက်တာဇော်မြင့်မောင်
(ကျောက်ပန်းတောင်းမဲဆန္ဒနယ်) - အဖွဲ့ဝင်
- တို့ ဖြစ်ကြသည်။

မည်သို့ဆိုစေ 'Resistance; Toward a Free Burma' စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သော Stephene Hessel နှင့် Frederic Debomy တို့က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား -သံမဏိလိပ်ပြာ+ ဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပြီး သူမ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများအတွက် ချဉ်းကပ်ပုံမှာ တဆင့်ပြီးတဆင့် ပုံမှန်သာဖြစ်ပြီး အကြမ်းမဖက်သည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ သို့သော် နူးညံ့ပျော့ညံ့သော ပုံစံမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဇွဲသတ္တိကောင်းစွာဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ သူမထံမှ ကျနော်တို့ လေ့လာစရာများရရှိခဲ့ပါသည်။+ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ထို့နည်းတူစွာ လန်ဒန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသော ဖိုင်နင်ရှယ်တိုင်းသတင်းစာကြီး၏ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင်လည်း -ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး ဖြစ်လာသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ယခုအခါ နိုင်ငံတကာနယ်ပယ်သို့ ဆွေးနွေးနေသည့်ပုံစံမှာ အစိုးရနှင့် အတိုက်အခံပုဂ္ဂိုလ်အနေအထားထက် အမျိုးသားခေါင်းဆောင်အသွင်ကို ပို၍ ဆောင်လာသည်။+ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့လေသည်။

ကိုးကားသောစာနယ်ဇင်းများ

- ၁။ ကျော်ငြိမ်း ရဲဘော်သုံးကျိပ်၊ ရန်ကုန်၊ အင်းဝစာပေတိုက်၊
ပ-ကြိမ်၊ ၁၉၉၈။
- ၂။ ကျော်ဇော၊ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းချုပ်၊
ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း၊ အမေရိကန်၊ ဓူဝံစာပေ၊ ပကြိမ်၊ ၂၀၀၇။
- ၃။ ကြည်ညွှန်၊ ချစ်ကြည်ရေး သမိုင်းဝင် သူရိယ မြန်မာ့အလင်းနှင့်
မြန်မာ့နိုင်ငံရေး၊ ရန်ကုန်၊ ပုသိမ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ဒုကြိမ်၊ ၁၉၇၄။
- ၄။ ချစ်မောင်၊ သခင် (ဝိဓူရ) သခင်မြ၊ ရန်ကုန်၊ အားမာန်သစ်စာပေ၊
ဒုကြိမ်၊ ၂၀၁၁။
- ၅။ စိန်တင်၊ တက္ကသိုလ် ရဲဘော်သုံးကျိပ်မော်ကွန်း၊ ရန်ကုန်၊
အားမာန်သစ်စာပေ၊ ပဉ္စမကြိမ်၊ ၂၀၁၀။
- ၆။ စိန်တင်၊ တက္ကသိုလ် မြန်မာ့လူတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲနှင့် သခင်ဗစိန်
ရန်ကုန်၊ အားမာန်သစ်စာပေ၊ ၂၀၀၀။
- ၇။ စိုးရှိန် **ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဘဝဖြစ်စဉ်
ရက်စွဲများ**၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၆၇၊ ဇူလိုင်
- ၈။ ဇေယျာ၊ မောင် မြန်မာလူ့ကျော် ၁၀၀ (ပါ ဒုအုပ်)၊ ရန်ကုန်
ယူနတီစာပေ၊ ပကြိမ်၊ ၂၀၁၂။
- ၉။ နု၊ ဦး တာတေစနေသား၊ ရန်ကုန်၊ နယူးဒေလီ
မဇ္ဈိမပုံနှိပ်တိုက်၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၆၇။
- ၁၀။ နု၊ သခင် ငါးနှစ်ရာသီဗမာပြည်၊ ရန်ကုန်၊
ရတနာပုံစာပေတိုက်၊ တကြိမ်၊ ၂၀၁၁။
- ၁၁။ ဘခိုင်၊ ဦး မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးရာဇဝင်၊ ရန်ကုန်၊
ကုမာရပုံနှိပ်တိုက်၊ တကြိမ်၊ ၁၉၆၆။
- ၁၂။ ဘဘေ၊ ဦး ပိုင်အမ်ဘီအေသမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊
ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝအသင်းရွှေရတုစာစောင်
ပကြိမ်၊ ၁၉၅၆။

- ၁၃။ မင်းခေါင်၊ ဗိုလ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ချဲဘော်သုံးကျိပ်၊ ရန်ကုန်၊ ချို့တေးသံစာပေ၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၆၈။
- ၁၂။ မြဟန်၊ ဦး ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာ့သမိုင်းအဘိဓာန်၊ ရန်ကုန်၊ အားမာန်သစ်စာပေ၊ စတုတ္ထကြိမ်၊ ၂၀၁၁။
- ၁၃။ လေးမောင်၊ မောင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသမိုင်း၊ ရန်ကုန်၊ စာပေလောက၊ ဒုကြိမ်၊ ၂၀၁၂။
- ၁၄။ သမိုင်းသုတေသန ဦးစီးဌာန မြန်မာ့ရက်စဉ်သမိုင်း (ပါ ၃ တွဲ) ရန်ကုန်၊ သမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန၊ ပကြိမ်၊ ၂၀၀၉။
- ၁၅။ သန်းဝင်းလှိုင် ရုပ်တုမပြောသောမြန်မာ့သမိုင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ် ထူးများ၊ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ၊ ဒုကြိမ်၊ ၂၀၀၇။
- ၁၆။ သန်းဝင်းလှိုင် ၂၀ ရာစု မြန်မာ့သမိုင်းကိုပြောပြနေသော နေ့ရက်များ၊ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ၊ ပကြိမ်၊ ၂၀၀၉။
- ၁၇။ သန်းဝင်းလှိုင် အနှစ်ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်းအဘိဓာန် (ပါ ၃ တွဲ) ရန်ကုန်၊ ပညာရွှေတောင်စာပေတိုက်၊ ပကြိမ်၊ ၂၀၁၀။
- ၁၈။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသမိုင်း (ပါ ၃ တွဲ) ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၇၆။
- ၁၉။ ဟန်တင်၊ စစ်ကိုင်း မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးသို့ - ၁၊ ရန်ကုန်၊ စိန်ရတနာပုံနှိပ်တိုက်၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၇၅။
- ၂၀။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း (တွဲ ၁ မှ ၁၅)၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။
- ၂၁။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းနှစ်ချုပ်များ (၁၉၇၈ မှ ၂၀၁၀)၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

သန်းဝင်းလှိုင်

အမည်ရင်းဦးသန်းဝင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ် အမိဒေါ်တင်အေး (ကွယ်လွန်)၊ အဖဦးစိန်ထွန်း (ဗေဒင်လက္ခဏာဆရာ) တို့မှ ဖွားမြင်သည့် တဦးတည်း သောသားဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က စာပေနှင့်ပန်းချီဝါသနာထုံ၍ ကျောင်းနံရံကပ်စာစောင်တို့တွင် ဆောင်းပါးများရေးသားကာ ပန်းချီသရုပ်ဖော်ပုံများရေးဆွဲခဲ့သည်။ ကျောင်းပန်းချီ ပြိုင်ပွဲ၌ ဆုအကြိမ်ကြိမ်ရရှိခဲ့သည်။ ကျောင်းနေစဉ်ကပင် ကျောင်းစာကြည့်တိုက် မှူးအဖြစ် အကြိမ်ကြိမ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၀ တန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် တပ်မတော် (လေတပ်) သို့ဝင်ရောက်၍ စစ်မှုထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ထုတ် **==သင့်ဘဝ==** မဂ္ဂဇင်းပါ **==အနာဂတ်အာကာသလွန်းပုံ ယာဉ်+ သိပ္ပံဆောင်းပါး** ဖြင့် စာပေနယ်သို့စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ တွင် တပ်မတော် (လေတပ်) မှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ထုတ်ဝေခဲ့ သော **==ကျောက်မျက် ရတနာ လက်စွဲ==** စာအုပ်သည် ပထမဆုံး လုံးချင်းစာအုပ်ဖြစ်ပြီး ဆက်လက်၍ **==နေဝေင်**

သေးသည့်တူရင်များ++ (၁၂ ဒုတွဲ) **လူတိုင်းအတွက်သုတပေဒင်++ **ရုပ်တုမှပြော
 သော မြန်မာ့သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ++ ** ၂၀ ရာစု မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြောပြနေ
 သောနေ့ရက်များ++ ** အနှစ်ချုပ်မြန်မာ့သမိုင်း အဘိဓာန်++ (၁၂ ဒုတွဲ) ** ၂၀ ရာစု
 အကျော်ကြားဆုံး အာရှခေါင်းဆောင်များ++ ** အသုံးချရူပသုတ္တရပညာ++
 ** အကျော်ဇေယျစာဆိုတော်များ++ ** မြန်မာ့သမိုင်းတွင် မေ့ပျောက်၍မရသော
 အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း++ ** ဥဩအော်မြည်ကုန်းဘောင်
 တည်++ ** နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ငြိမ်းချမ်းရေးမခင်ကြီး မိုးချစ်စာဆိုတော်ကြီး သခင်
 ကိုယ်တော်တို့++ ** နိပေါန်ကျဘုရင်++ ** ဒုတိယဩဂေါက် အယ်လီဇဘက်ဘုရင်မ++
 ** ဂျပန်စကရာဇ်ဘုရင်++ ** နိုင်ငံ့ညွှောင်းမင်းစကရာဇ်များ++ ** နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှု
 တရားခံ ဂဠုန်ဦးစော၏ နောက်ဆုံးနေ့များ++ စသည်တို့ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။
 သို့သော် ** ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုဘဝနှင့် စာပေမှတ်တမ်း++ ** တို့မခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း
 ဘာမှာခဲ့သလဲ++ ** သူတို့မြင် သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း++ ** ရုန်းထွက်ခဲ့ရသော
 ဗမာပြည်++ ** ဒေါက်တာဘမော်၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များ++ ** ၁၉ ရာစု
 မြန်မာ့သမိုင်းကို ပြောပြနေသောနေ့ရက်များ++ ** အနက်ဖော်ရခက်သော နေ့စဉ်
 သုံး မြန်မာ ဝေါဟာရများအဘိဓာန်++ ** ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဘဝနှင့် ဓါတ်ပုံမှတ်
 တမ်း++ ** မြန်မာ့သမိုင်းဝင် စာချုပ်စာတမ်းများ++ ** မြန်မာ့သမိုင်းတက္ကေမှ အထင်ကရ
 နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ++ စသည့်စာအုပ်များသည် ယနေ့ တိုင် မထုတ်ဝေရ
 သေးပေ။

ယခင်က **သုတစွယ်စုံ** မဂ္ဂဇင်းတွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ၁၉၈၆
 မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ (၁၀) နှစ်တိုင်တိုင်ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် **မြန်မာ့ဈေး**
ကွက်စီးပွားရေးဂျာနယ်++ နှင့် **မြန်မာ့ညို**++ ဂျာနယ်တို့တွင် ပထမဆုံး တာဝန်ခံ
 ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ယင်းဂျာနယ် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သန်းဝင်း
 လှိုင်ကလောင်အမည်အပြင် **သိပ္ပံချစ်သူ**++ **ရွှေပြည်အောင်**++ **စိန်လှိုင်တင်**++
နေရဲစွမ်း++ **ပြည်ဟိန်းအောင်**++ **သန်းရွှေနိုင်**++ စသည့် ကလောင်ကွဲများဖြင့်
 ပိတောက်ပွင့်သစ်၊ မြန်မာသစ်၊ နွယ်နီ၊ စံပယ်ဖြူ၊ ချယ်ရီ၊ မုခ၊ နှလုံးအိမ်၊ ပေဖူး
 လွှာမဂ္ဂဇင်းများ၌ ရေး သားခဲ့သည်။ ယခုအခါ မိုးမခ၊ ခေတ်ပြိုင်၊ သစ္စာ၊ မိုးကြိုး၊
 ချိုးလင်းပြာ၊ အလင်းအိမ် စသည့်အင်တာနက်စာမျက်နှာများ၌ သမိုင်းဆိုင်ရာ
 ဆောင်း ပါးများနှင့် စာပေဆိုင်ရာဆောင်းပါးများ ရေးသားလျက်ရှိသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ မေလတွင် နအဖစစ်အစိုးရက **ရုပ်တုမှပြောသော**
မြန်မာ့သမိုင်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ++ စာအုပ်ကိုအကြောင်းပြု၍ ပုဒ်မ ၁၇/၂၀
 ဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်ချမှတ်ခဲ့ရာ အင်းစိန်၊ သာယာဝတီထောင်များ၌

ရက်ပေါင်း ၂၃၈၇ ရက် (၆ နှစ် နှင့် ၈ လ) တိတိကျချံပြီးနောက် ၂၀၀၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် သာယာဝတီထောင်မှ ပြန်လည် လွတ် မြောက်လာ ခဲ့သည်။ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် သမိုင်းဆိုင်ရာစာပေများ ဆက်လက်ရေးသား ခဲ့ရာ သမိုင်းဆိုင်ရာစာအုပ် စုစုပေါင်း (၁၅) အုပ် ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းခံရပြီး နအဖစစ်အစိုးရက ၎င်းအား ပြန်လည်ဖမ်းဆီးရန် စီစဉ်နေသည်ကို ကြိုတင် သိရှိခဲ့သဖြင့် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့ တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ခေတ္တတိမ်း ရှောင်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ဒီမိုကရေစီမိခင်ကြီး ဒေါ်အောင် ဆန်းစုကြည်စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေ၍ စာပေမြတ်နိုးသူများအားလုံးကို မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်ဝေပေးခဲ့သည်။ ယခုအခါ တတိယနိုင်ငံ၌အခြေချနေထိုင်ရန် ပြင် ဆင်လျက်ရှိပြီး၊ SAW အထက်တန်းကျောင်း၌ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀ တန်းကျောင်းသား များကို မြန်မာဘာသာနှင့် သမိုင်းဘာသာရပ်များပို့ချရင်း သမိုင်းဆိုင်ရာ စာပေ ပြုစုလျှက်ရှိသည်။

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ

Ph : (66) 897-033-128

Email : jamesparr007@gmail.com